BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
7 L
54

Digitized by Google

12 1

12
22
d
28

Digitized by Google

Digitized by Google

Del Conv.to della Scala

PHARMACOPOEIA

MEDICO-CHYMICA,

Sive

THESAURUS PHARMACOLOGICUS,

Quo compoſita quæq; celebriora; hinc Mineralia, Vegetabilia & Animalia Chymico-Medicè deſcribuntur, atq; inſuper Principia Phyſicæ Hermetico-Hippocraticæ candidè exhibentur;

Opus

Non minùs utile Phyſicis quàm Medicis:

AUTHORE

IOHANNE SCHROEDERO, M. D.
Medico Reip. Mœno-Francofurtanæ.

Cum Privilegio S. Cæſareæ Majeſtatis.

ULMÆ,
Sumptibus IOHANNIS GERLINI Bibliopolæ.
Anno M DC XXXXI.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Google

12. 7. L. 5

MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS,
Ampliſſimis, Conſultiſſimis & Prudentiſſimis

DNN. PRÆTORI, CONſulibus ac Senatoribus Inclytæ Imperialis Reip. Francofurtanæ:

Dnn. ac Fautoribus meis honorandis Salutem & Obſerv.

DEUS ELOHIM, *Viri Magnifici, Nobiliſſimi, Ampliſſimi, Conſultiſſimi, Prudentiſſimi*, rei quidē nullius indiguit, quæ ad perfectionem ſuā facere quoquo modo poſſet: nihilominus pro liberrimo ſuo beneplacito, ſui exiſtere voluit ſpeculū viſibile, quo inviſibilis ſua θειότης ϗ δύναμις, id eſt, *Eſſentia ac Potentia* viſibiliter pateſcerent hiſq; cognitus celebraretur, adeoque lætaretur. *Rom. 1.* Speculum id *Natura* eſt, ſive Mundus univerſus, & in hoc præcipuè *Homo*, velut univerſitatis complementum. Nimirum hic ſpeculum DEI eminentiſſimum, peculiariterq; Spiritu ELOHIM inflatus eſt, electus ſc. ante omnia in Filio dilecto, ut eſſet ſanctus, perfectioniſq; capax ſupernaturalis. Quare ut *Triunus* eſt JEHOVA: ita *Naturam* & evidentiſſimè *humanam triunam* exiſte-

re voluit: *Spiritum* quem inſitum vulgo vocant, *Corpus* quod ejus ſubjectum, & *Animam* quæ veluti ignis utrumque illud actuat, animat, vitaliq; flamma perfundit. Idem JEHOVA, ut *potentijs* inſtructus, imo ipſamet potentia eſt operoſiſſima: ita etiam *Naturæ* maximeq; *homini facultates* inditas voluit operoſas, eaſq; ad imaginem divinam tum *internas* tum *externas*. Prioribus res quæque ſeſemet reſpicit atque actutum ac eſſe res incipit *Spiritus Animâ* accenſus *ſubjectum* ſibi generat, & ordinat, (in Natura corpus vocatum:) Hinc procedunt ſubinde radii aliorum ſervitio deſtinati, fonſq; potentiarum *externarum*. Poſterioribus igitur his res quæque res extra ſe poſitas concernit, harum ſervitio prona, magis, minus, prout res cognatæ invicem, tum quoque prout rerum conditio cultuſq; exegerit. Idem JEHOVA ut *affectibus* affici dicitur, *voluptate* ſc. vel *dolore* & *triſtitia*: Ita pro re nata *Natura* & evidentiſſimè *homini affectus* indidit, quibus tum delectatus ſtimuletur, tum moleſtatus deterreatur. Cæterũ ut *bonus* JEHOVA in ſe eſt, imò ter optimus maximus, adeoq; *Eſſentiam* optimam poſſidet, *potẽtiam* optimè adminiſtrat, & hinc *affectu* optimo fruitur, id eſt, *Voluptate* ineffabili: Simili modo *Naturam* & pro re nata *humanam* optimam voluit, optimam ſc. diſpoſitionem *principiorum Eſſentialium*, optimam *facultatum* inditarum adminiſtrationem, & hinc *affectum* optimum, videlicet ἡδονὴν ſeu *voluptatem*. En finis Naturæ propoſitus *felicitas* ſcil. ſive *ſummum* illud *Bonum* mundanum, Cœleſtis illius ſummi Boni antitypus & ſpeculum. Hujus ergo ut gradus certi ſunt: ita & illius, atque idcirco *Naturam* & præ aliis *humanam* JEHOVA exiſtere voluit perfectam quidem, verum in gradu non ſtatim ab origine ſupremo, ſed initiali, è quo ſubinde cultura accedente ad ἀκμὴν aſcenderet, perinde ſc. uti & ipſemet JEHOVA licet in ſe omnino immutabilis; attamen ex Natura creata, hujuſque conformitate ac obedientia voluptatem capeſſere conſtituit. Voluit autem JEHOVA omnia hæc prout ipſe-

met

Digitized by Google

met liberrimus exiſtit,cum libera hominis voluntate & arbitrio, ad bonum tamen inclinante. Quare ut propoſitū hoc DEI conſiſteret,oportuit Mundū,cum non eſſet produci,cū eſſet conſervari,cum depravatus eſſet,redintegrari. Hinc *Creatio*,eaq; q.cōtinuata *Generatio*: hinc & *Conſervatio* ſeu *Gubernatio*: hinc demum corruptionis *reſtauratio*; ceu media ad felicitatem dictam collimantia. Et hæc omnia eò auidius DEUS expetit, quo cunctorum adminiſtrationem legitimam non ſolum lege innata ſcriptaq; cavet, ſed & miniſtris viſibilibus coercet & gubernat. Miniſtri hi præcipuè ſunt *Magiſtratus Dÿ* propterea dictus, & hinc vel ſolo hoc nomine arctè obligatus voluntati divinæ ſtudere, felicitatemq; DEO propoſitam maſculè promovere. Quare cum *Sanitas* non minima Felicitatis dictæ portio ſit: nec poſtrema *Magiſtratus* functio erit, de illa ipſa eſſe ſolicitum & idcirco de *Medicina* rite adhibenda. Nimirum Medicina adminiſtrata legitimè ſanitatis tutela; perverſe, ejusdem ruina. Hinc digna olim reputata Medicina, quæ à Regibus ipſis,aliiſque Magiſtratibus, viriſq; celeberrimis addiſceretur, excoleretur, propagaretur; digna quæ honoribus, privilegiis & immunitatibus donaretur, digna quæ non niſi teſtimonio publico dignis repertis committeretur exercenda. Duobus autem præcipuè exercitatio hæc nititur, directione ſc. & elaboratione. Directionem dico, qua media ſanitatis præſcribuntur; Elaborationem, qua eadem elaborantur & adminiſtrantur. In utraque non poſſum non extollere, *Viri Magnifici, Nobiliſſimi, Ampliſſimi, nec non Conſultiſſimi,* providam veſtram curam, quippe quâ ad prius non admittitis niſi publico teſtimonio comprobatos; ad poſterius non niſi veſtro examine exploratos, & utroſque non niſi ſtipulata manu Jureve Jurando vobis devinctos. Verumenimvero ut hoſtis vitæ *Diabolus* haud quicquam intermittit, quod tum ad moleſtandum,tum ad abrumpendum fatum videtur: ita citra Providentiam veſtram proh dolor! gliſcant agit quorum inſci-

inſcitiâ ne dicam malitiâ vitæ civium non opinantium impune derogetur. Choræum in his ducunt *Iudæi*, utpote quibus *ſubiectum* ad id aptius invenire vix licuit. His enim regulis ſuis occultis permiſſum novit *Gojim* id eſt, *Chriſtianos* impunè & citra homicidii notam adeoque citra conſcientiam interimere. Hos notatos comperit ut nævo malitiæ, forma ſc. deformi,(quæ nota malitiæ à Natura ipſa impreſſa:) ita quoq; fronte impudica, garrula Suada, mendaciq; lingua, mediis dicto ſcopo aptiſſimis, adeo quidem, ut quoque malitiæ, inſcitiæ, ruditatiſq; per examen convicti & eapropter per *Senatus conſultum* Medicina abacti, nihilominus callent animos faſcinare, leges eludere, libertatemq; captare, de corio *Chriſtianorum*, grandiloquis loquaculis nimis credulorum, impunè ludendi. Miſeruit me non raro, miſeretque adhuc, quoties cernere datur, datur autem ſæpiſſimè, Recepta, quæ vocant, inepta, heterogenea, ne dicam noxia, incautis præſcripta. Miſeret, quoties audire contingit, contingit autem & hoc frequenter, affectus ſc. leves, præter rei veritatem perſuaderi periculoſos, idque ut credulorum burſa emulgeatur, medicaſterque audiat magnus. Miſeret, quoties cauſam morbi ſpeciemque ridiculè audio enarratam. Sed cur miſeret? Mundus vult decipi; decipiatur. Veſtri interim uti curę eſt, *Viri Prudentiſſimi, prudentia veſtra incautis ſuccurrere, ſtolidis conſulere, inſcijs præeſſe, imprudentibus providere:* ita Medicorum veſtrorum & hinc mei quoque officii de abuſu hoc Medicinæ *veſtram Prudentiam* ad graviora retractam, ſubmonere. Quod non minus expeto in bonam partem ſuſcipi, quam ſpero probatum vobis iri, ſi hoc operis, itidem ad legitimum Medicinæ exercitium collimantis, ad imitationem Pharmacopœiæ Auguſtanæ & Noribergenſis *nomine veſtro* divulgem. Continet nimirum celeberrima quamplurima à Medicis veſtris, quos celebriores quovis tempore aluiſſe ſtudetis, profecta & idcirco vobis ſolis meritò conſecranda. Continet quamplurima qui-

Keckerm. in Polit.

Digitized by Google

quibus officinæ veſtræ, quarum non minimam curam geritis, & hinc inſtructiſſimas poſſidetis, præ aliis cluent. His accedit veſter in me favor, quo annis retro abhinc aliquot peregrinum civitate donaſtis, in Medicorum numerum adoptaſtis, privilegiis frui dediſtis, aliaque favoris indicia in me cumulaſtis ſufficientiſſimè. Eodem igitur favore fretus confido, hanc meam gratitudinis teſſeram, æqua mente iri ſuſceptum, qua ulteriori veſtro favori me commendo, ſanaq; conſilia Reipubl. ruinam arcentia temporibus hiſce ruinam minitantibus cordetenus precor. Francofurti ad Mœnum è Muſæo ipſis Nundinis autumnalibus, Anno 1641.

Magf^{x}. Ampl^{is}. & Prud^{x}. V^{x}.

Obſervantiſſ^{mus}

Iohannes Schröderus D.

Digitized by Google

AD LECTOREM.

Ad Lectorem Candidum.

P*Rodit tandem in lucem, Lector benevole,* Pharmacopœia *mea* Medico Chymica, *vel ſi mavis* Chymico Medica, *retro abhinc annis aliquot promiſſa quidem, ſed executione hactenus fruſtrata. Moræ hujus tam publica intervenerunt obſtacula, quam privata. Publica, Patriæ deploranda nexuit ruina, qua commercia indies peſſum eunt, arteſq; Martis furore vileſcunt & hinc Bibliopolis tum appetitus adimitur libros imprimendi, tum ſumptus intercipiuntur requiſiti. Privatam moram præter denegatum Bibliopolæ calcar, injecit tum pelagus expediendorum, praxis ſc. quotidiana, itineraq; frequentia, tum & immenſus rei labor. In mentem itaq; venerat à propoſito deſiſtere, deſtitiſſemq; niſi viciſſet crebra undiq; facta perquiſitio, crebraq; amicorum ſtimulatio, qua promiſſis ſtare monebar, opuſq; abſolvere, ni velim videri, plus promiſiſſe, quam valeam præſtare. His ſupervenit ſtimulus internus, conſcientia ſc. quæ vetuit talentum abſcondere, proximi ſervitio deſtinatum, præſertim in his quæ abſtruſiora hactenus me expeditorem agnoſcunt, vel & ipſummet authorem; Nimirum hæc non pauca (abſit jactantia) inbi occurrunt. Nec tamen in reliquis ſervitium tibi defuit, dum quæ alias hinc inde fuerunt cõſperſa, imo ſat prolixè conſcripta, breviſſimis, quoad licuit comprehendi, claſſibusq; certis non ſine labore coordinavi. Siquidem igitur hoc quicquid operis animo ſuſcepi, tibi, Lector benevole, inſerviendi, candore tuo fretus, ſpero, ſi qua vel à parte mea, qui plus rebus, quam verbis intentus ſcripſi, vel à parte typothetæ deviatum, id veniam te penes meriturum: deviatum autem vel ipſemet in reviſione comperi, notaviq; quadantenus.*

Illud

Illud igitur ſi abs te impetravero, malevolorum livorem parvi facio, utpote qui cùm ſignum laboris ſimilis nunquam tentati, tum ruditatis comes, non minus ac

didiciſſe fideliter artes
Emollit mores nec ſinit eſſe feros.

Exhibeo autem Pharmacopœiam πενταμοίραν, parteque 1. fundamenta ſtruo generalia, quibus medicamenta decenter poſſint 1. ſuppetere, *id eſt, produci ſeu præparari, colligi, aſſervari: hinc* 2. uſurpari, *id eſt, quoad vires, modum utendi, formulas ac doſin decenter adhiberi, & denique* 3. dignoſci, *id eſt, per ſigna dijudicari, v.g. qualium ſint virium.* 2. Medicamenta Officinis uſitatiora claſſibus officinalibus generaliter ſubordino, *claſſi cuique modum fiendi, materias, ſeriemque medicamentorum eò pertinentium ſubjicio, compoſitionibus quibuſcunque celebrioribus ſubjunctis*, Auguſtano, Noribergenſi *ac* Joh. Renodæi *Diſpenſatorio non incorporatis.* 3. Mineralia ſpeciatim perſtringo. 4. Vegetabilia, 5. Animalia: *ſinguliſq́; ſua officinalia ſeu Medicinalia, quà Nativa, quà Præparata ſubjungo. His*

Vive, vale, Lector, ſi quid ſcis rectius iſtis, *Horat.*
Candidus imperti, ſi non, his utere mecum.

I. S. D.

In Pharmacopœiam
Medico-Chymicam.
Ioh. Schröderi, Med. D. eximii,
Carmina votiva ab amicis
concinnata.

FOſſile, Planta, Animal, quî ſint adhibenda fugandis
Morbis, faſciculo, Docte Schrödere, doces.
Namque Metallifera hæc quicquid producit alitq;,
Quicquid & abſcondit terra benigna, refers.
Atque adeo luces noctesq; laboribus urges,
Tradas quæ populo, quæ bona grata Deo.
Macte ergo, macte ægri perge juvare ſalutem:
Gratus es hinc ægris: gratus es hinc Medicis.

Sic gratulatur

Petrus de Spina, Doct.
Phyſ. Ord. Reip. FF.

AN tandem prodit tua, mi SCHROEDERE, tot annis
Optata à tantis, PHARMACOPOEA, viris?
An tandem prodit, qua trux Libitina tenetur,
Qua leviore Charon cogitur ire rate?
O bene! in humano ſtabulantia corpore monſtra
Nunc digito poterunt liberiore premi.
Nunc quod Arabs, Grajus, Galluſq;, Iber atq; Latinus
Continet, hoc uni vis tuo ineſſe libro.
Perge Machaonia modo ſic prodeſſe palaſtra,
Aeternum nomen phœbus Apollo dicat.

Cl. Dn. Affini ſuo gratulabundus deproperabat

Ludov. von Hörnigk/ *V. Iuris, Med.*
& Phil. D. ſimulq; Com. Pal. Caſ.
& Phyſ. Ordinar. Francof.

Excel-

Excellentiſſimo Viro, Medico Experientiſſimo,

D. D. JOANNI SCHROEDERO,

Amico, & Fautori magno.

ECce! Machaonias quicunque fideliter artes
Exercet, ſtudiis amplificatque ſuis:
Ille mihi gemino condignus honore videtur,
Laurea cui duplex impediatque caput.
Hoc, Schrödere, facis! Noſtram tu perficis Artem,
Uſu, tu ſcriptis condecoraſque bonis.
Ergo mihi geminis venerandus honoribus exis,
Cum duplicique tuus laude triumphus erit.
Perge novis partam ſcriptis extendere famam!
Non amat ignavos gloria magna viros.
Præmia ſunt gnavis, & certa laboribus. Hæc te,
Ut celebri clarus laude ferare, juvent.
Fallor? an ut Medicis jam proderit uſibus, auctam
Sic reddet famam, quem dabis, ille liber.
Egregius labor iſte tuus? Tu dignus es autor
Quem Medicus, quem nunc Pharmacopœus amet.

Francofurti in Nundinis Autumnal.
M DC XLI.

Novi & elegantis operis Editionem,
cum affectu, congratulabatur

Ioh. Petrus Lotichius, D. Medicus,
Acad. Marpurg. Prof. P. L.

Encomium Medicinæ Sacrum.

DEus ipſe, ait Sirachus,
Medicum creavit; axe
Medicina traxit ortum:
Nebuloque, non honeſtus
Sapienſque temnit illam.
Macrocoſmus iſte totus
Medica officina I O V Æ *eſt;*
Chymica officina mundi
Polydædala officina eſt.
Medicina nota Adamo
Fuit, idque teſte Moſe;
Quia nomina ipſe cunctis
Dedit apta rebus. atque
Medicum fuiſſe Moſen
Tibi teſtis arbor, à qua
Aqua amara facta dulcis,
Locus ipſe Mara teſtis.
Medicos ſua Ioſephum
Habuiſſe conſtat aula.
Salomonidique *Regi*

Medicina nota tota
Medicina tota nota.
Animantia illè cuncta,
Vegetabileſque plantas
Bene novit, annotavit,
Meminitque cuncta ad unguem,
Docuitq́, cuncta ad bilum.
Medicum fuiſſe Eliſam
Sale facta aqua ſalubres;
Colocynthides agreſtes
Colocynthides amara
Quia dulcuere, Eliſa
Tibi teſtis eſt farina.
Medicum fuiſſe Eſaiam
Palatha illa teſtis; ulcus
Quia ſanat Ezechia.
Medicum fuiſſe Paulum
Tibi teſtis ipſe Paulus;
Stomacho hicce languenti
Modico mero medetur.
Medicum fuiſſe Lucam
Tibi teſtis iſte Paulus.
Genius comes Tobia
Medicus fuit Raphaël,
Oculos patris Tobia
Quia felle piſcis ungit
Medicatur atque corde &
Fugat hepate Aſmodeum.
Nihil hoc honore maius
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore maius
Quoque continent profana.
Medicum quod Iſraëlis
Vocat ipſe ſe IEHOVA:
Medicum quod haudq́, IESUS
Dubitat vocare ſeſe.
Nihil hoc honore maius
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore maius
Quoque continent profana.
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, quod edis
Lepidum novum huncce librum,
Medicum novum huncce librum,
Chymicum novum huncce librum. ô!
Cerebellulum Minerva es,
Et es oſculum Suada.
Et Apollinisq́, myſta!
Tibi gratulor proinde
Mihi gaudeo, Ioannes.

Epigramma ad eundem.

FOſſilia & plantas, animalia denique cuncta,
Uſu pro Medico digeris & Chymico.
Ut ſtudii immenſi eſt infinitiq; laboris:
Sic opus immenſæ hoc utilitatis erit.

Ita cenſeo, ita auguror

Joann. Sebaſtianus Bloſius, Philoſ.
& Med.D. Reip.Ulm. Poliat.& P.P.

Ad

Digitized by Google

Ad Excellentiſſimum Autorem, Amicum plurimum honorandum.

TROCHAICI.

DÆdale Scrutator indefeſſe rerum plurium,
Millies formantis ac verſantis actus Scenicos
Artis, Orbis cui miniſtrat cuncta totus largiter,
Morbidis ſalubritatem quò afferas mortalibus;
Vnicum quem clamat eſſe civium gratiſſimum
Pergamus cum Co, ſuos poſt maximos Antiſtites,
Quem ſimul ſuo cupit tenere contubernio
Africa gens Maura terra, non medentium ultima,
Et ſimul ſuo gregi adſcribit Senex Ægyptius,
Qemq; Teuto, Gallus, Anglus cum Trionis ſeptima
Subdito, certante voto, deperibant, Finnone.
Docte Vir, Schrœdere, quem non tangit incantatio
Seculi abhorrentis illa, Triſmegiſtus quæ ſenex,
Quæ vel accuratior recentium ætas addidit
Spagyrùm, eruditiori diſſecandi pharmaca
Arte, macte perge, non de more proletarii
Ordinis medentium, Solis Taricho, carnibus
Poſtprocul menſam abjici iuſſis, petentes paſcier,
Et bonam artem qui ligant cum circinationibus
Obſitæ ſubſcudibus rota molari polline,
Cumq; crateis faliſcis, farri condiſq; alueis.
Hoc enim niſu accipis Veri Sophi præconium;
Hoc adempto perſtrepis ceu naufraga navis leve
Vndiquaque apluſtre, cantilena Salgamariùm es.

Anton. Boxbarterus D.
Phyſ. Ord. Ulm.

ESt locus in pratis, quà ſe Tithonia Conjux
Mane novo roſeis explicuit radiis.
Atque ubi ſe multum *Scarabæa propago* recepit
Ludere ad apricum Solis, ab axe, jubar.
Luſus erat varius, viridi nec inutilis herbæ,
Quæ ſolet hoc ſemper creſcere multa loco.

)*(3 Huc

Huc etiam horrifero ſeſe *Phlegethontis* ab Antro
(Credere quis poſſet?) Turba miniſtra tulit.
Prima hic Gorgoneis *Alecto* infecta venenis
Venit, *Tiſyphone* quam comitata fuit.
Tertia non ſegnis venit properantibus alis
Dira *Megæra* gravi congeminata malo.
Ventoſæ incipiunt ſubito crepitacula linguæ
Exerere, & de ſe non niſi magna loqui.
Gloria prima fuit *furiarum*, & Gloria ſumma,
De vitiis magnum tollere laudis opus.
Quomodo *Myriadas morborum* eduxerit Orco
Quælibet, inque homines fuderit omne malum:
Peſtiferam hæc jactat *tabem*, immedicabile damnum,
Hydropem dirum hæc, horriferamq; *febrim*.
Horriferam *febrim*, qui morbus ab orbe creato
Corpus in humanum ſævior uſque furit.
His & *Eryſipelas*, *Phagedæna*, *Elephantiaſiſq;*,
Atq; *dyſenteriæ* fluxus, & *bexis* atrox.
Arthritis, raptæq; *Epilepſia* Mentis, & *horror*
Cordis, *pleuritis*, *cœliacuſq;* dolor.
Cuncta hæc *Eumenidum* diffuſa è pyxide damna
Humanum incipiunt ſollicitare genus.
Gloria quam vana hæc, jactantiaq; improba multos
Strinxerit, inferni lurida turba probant.
Et *phlegethontææ* gaudent his dotibus undæ:
Gaudete, *in nihilum gaudia veſtra cadent.*
Ille Berillæo tandem miſerabile Tauro
Mugiat. Eumenidum cui fera dona placent.
Tandem ubi jam morbos alios, & plura malorum
Pergebant *Furiæ* commemorare truces.
Ecce, *novus* ſubito per apertas *ſibilus* auras,
Per nemus & virides ſponte ſuſurrat agros.
Anne *volucris* erat? ſed cur *fera cornua* frontem
Armabant? Taurus non erat, *ales erat.*
Num tibi cervinæ ſunt cornua cognita frontis?
Hoc etiam huic cernis *cornua acuta* modo.
Hoc monſtro viſo, *Furias* ſtupor omnis habebat,
Corripiunt celerem per nemus omne fugam.

Cervus

Digitized by Google

Cervus at elatus naturæ viribus audax
Cœleſte aggreditur nobilis Artis opus.
Humanæ ut conſtent illuſtria commoda vitæ,
Corpus & ut poſſit, menſq; valere diu.
Pharmaca componit grata, & *Medicamina* Divis,
Et quibus è Mundo damna fugare queat.
Corporis è latebris Peſtem depellere tentant?
Protinus è venis peſtile virus abit.
Sic age, ſic *Schrœdere* tibi hinc nomenq; decuſq;
Creſcit, & æternum fama ſuperſtes erit.
Et verè inceptas *volitare per ora virorum,*
Portitor & ſtygius pauper inopſq; jacet!

Hoc honoris & amoris ergo

Votum accinit

Johann. Tilemannus, D. & Med.
Prof. Ord. Marpurg.

HErbis; non verbis Medicorum eſt, pellere morbos,
Verbis; non herbis, ſtolidorum eſt, credere corpus
Curandum! ergo abeant, abeant procul atq; faceſſant,
Et vetulæ, & lamiæ, & varium genus impoſtorum
Vanidicum, indoctum, quos pro Medicamine verba
Protruſiſſe juvat, credo, Cacodæmone fretos,
Aut Erebi furiis comitatos, pellere morbos
Carminibus Circes tentantes, murmure cantus,
Theſſalici, orantes Erebonq; Hecatenq; Chaonq;:
Abſint, longe abſint, procul hinc; procul inde faceſſant!
Herbis; non verbis curantur corporis artus:
Herbis; non verbis fiunt medicamina vitæ:
Herbis; non verbis fiunt unguenta ſaluti:
Herbis; non verbis redeunt in corpora vires.
Ergo hinc longe abeant, procul hinc; procul inde faceſſant,
Verbis; non herbis qui curant corporis artus:
Verbis; non herbis quærunt medicamina vitæ:

Verbis;

Verbis; non herbis faciunt unguenta ſaluti:
Verbis; non herbis reparant in priſtina vires.
Ergo ſuis ceſſet verbis Medicaſter Apella!
Clamoſus Stentor! ceſſet furioſus Agyrtes!
Herbis; non verbis cunctis propino ſalutem!

M. Antonius Itterus, Gymnaſ. Francof. p.t. Pr. Prim.

Anagrammatiſmus.

Joannes Schroderus Medicinæ Doctor.

ERIS COOUS, SIC ORNANTE DEO IN RE MEDICA.

Alter Eris Schrodere Coous Sic nomina reddunt
Scripta probant Ornante Deo (quæ gloria major
Eſſe poteſt?) te In Re Medica. Concertet hirundo
Cygno, aut hœdus equo, ſi qua tua ſcripta conentur
Rodere Livor edax, Momuſve aſinus, ſua norint
Crimina fœda prius; quid enim concertet hirundo
Cygnis, aut tremulis facere forte artubus hœdus
Conſimile in curſu poterit ac fortis equi vis?

Pharmacopœam Medico-Chymicam Excellentiſſimi & Experientiſſimi Viri Dn. D. Schroderi anagrammate hoc extemporaneo condecorare lubens & merito volui Francofurti $\frac{8}{18}$. Septemb. Anno 1641.

Balthaſar Stutenius.

INDEX CAPITUM.

LIBRI I. CAPUT I.

DE definitione ac diſtributione pharmacopæiæ.
2. De Rebus medicamentalibus nativis.
3. De Rebus medicamentalibus præparatis.
4. De ſpeciebus productionum nativarum.
5. De Principiis Eſſentialibus rerum nativarum.
6. De Cauſa Efficiente.
7. De qualitatibus primis ſeu Elementalibus.
8. De ſalinis facultatibus.
9. De Influentiis ſtellarum.
10. De Proprietatibus particularibus.
11. De Materia rerum nativarnm.
12. De Tempore productionum nativarum.
13. De Loco product. nativar. & in primis de Terra & Aqua.
14. De Præparationibus medicamentorum.
15. De Principiis chymicis.
16. De Cauſa Efficiente ſeu præparante interna.
17. De Qualitatibus primis & præcipue de Calore.
18. De Facultatibus fortioribus ſive ſalinis.
19. De Inſtrumentis Pharmacopœeticis.
20. De Fornace.
21. De Materia præparatorum.
22. De Tempore & Loco præparat.
23. De Conſtellatione nativorum ac primum de tempore ſecundum ætatem & turgeſcentiam Rerum.
24. De Colligendi tempore ſecundum conſtitutionem cœli Univerſaliorem.
25. De Colligendi tempore ſecundum influentias particulares.
26. De Modo colligendi.
27. De Aſſervatione, ac primum de tempore ſeu duratione aſſervationis.

28. De Loco Aſſervationis.
29. De Modo adaptandi ad Aſſervationem.
30. De Vſurpatione Medicamentorum ac primum de viribus.
31. De Modo Vtendi.
32. De Formulis medicamentorum practicis.
33. De Doſi Medicamentorum.
34. De Signatione in genere ac primum de qualitatibus ſenſibilibus & figura.
35. De Ætate ſeu duratione & ſexu.
36. De Antecedentibus.
37. De Conſequentibus.
38. De Similitudine.
39. De Cognitione qualitatum manifeſtiorum.
40. De Inveſtigatione qualitatum occultarum.

LIBRI II.

1. De Definitione ac diſtributione Officinæ.
2. De Terris.
3. De Aquis.
4. De Lapidibus.
5. De Metallis.
6. De Salibus.
7. De Sulphureis.
8. De Aromatibus.
9. De Corticibus.
10. De Floribus.
11. De Foliis ſeu Herbis.
12. De Fructibus.
13. De Fungis.
14. De Lignis & Viſcis.
15. De Radicibus.
16. De Seminibus.
17. De Succis.
18. De Oleis & Balſamis.
19. De Reſinis.
20. De Gummi-Reſinis.
21. De Gummatis.
22. De Animalibus officinalibus integris.

23. De

CAPITUM.

23. De Partibus carnoſis.
24. De Membranoſis.
25. De Cornibus.
26. De Oſſibus.
27. De Cruſtaceis ſeu Teſtaceis.
28. De Lapillis.
29. De Lacte & Sero lactis.
30. De Felle.
31. De Medullis.
32. De Pinguedine ſ. Axungiis, & Adipibus.
33. De Sanguine.
34. De Sevis.
35. De Stercore & Vrina.
36. De Vnguibus Vngulis & Coagulis.
37. De Acetis.
38. De Aquis Deſtillatis.
39. De Aquis reliquis ſeu mixtis.
40. De Balſamis odoriferis.
41. De Balſamis deſtillatis.
42. De Bolis.
43. De Calcibus ſeu Calcinatis.
44. De Cataplaſmatis.
45. De Clyſteribus.
46. De Conditis.
47. De Confectionibus ſaccharatis.
48. De Conſervis.
49. De Decoctis.
50. De Eclegmatis, Lohoch, Linctib.
51. De Electuariis & Mixturis.
52. De Elixiriis
53. De Emplaſtris, Cerotis, Dropacibus.
54. De Emulſionibus.
55. De Errhinis
56. De Epithematis.
57. De Extractis & Menſtruis.
58. De Farinis.
59. De Feculis.

Digitized by Google

60. De Floribus.
61. De Gargariſmis, Diaclyſmatis & Dentifriciis liquidis.
62. De Gelatinis.
63. De Infuſionibus.
64. De Iulebis & Moretis.
65. De Lapidibus.
66. De Liquoribus.
67. De Magiſteriis.
68. De Maſticatoriis.
69. De Morſellis & Rotulis.
70. De Oleis ſtillatitiis.
71. De Oleis expreſſis.
62. De Oleis infuſis, expreſſis, coctis.
73. De Potionibus purgantibus.
74. De Pilulis.
75. De Pomis Ambræ.
76. De Præparatis.
77. De Pulveribus & Speciebus.
78. De Sacculis.
79. De Salibus præparatis.
80. De Sapone odorato.
81. De Spiritibus.
82. De Succis.
83. De Suppoſſitoriis & Peſſis.
84. De Syruptis, Mellibus & Robis Syrupiſatis.
85. De Tincturis.
86. De Trochiſcis.
87. De Balſamis inunctoriis, Linimentis & Vngu

LIBER III.

1. De Mineralogia in genere.
2. De Terris.
3. De Aquis.
4. De Lapidibus in genere.
5. De Gemmis.
6. De Corallis.
7. De Margaritis.
8. De Lapidibus minus precioſis.

9. De

CAPITUM.

9. De Metallis & primum de Auro.
10. De Argento.
11. De Ferro.
12. De Cupro.
13. De Plumbo.
14. De Stanno.
15. De Mercurio.
16. De Cinnabari.
17. De Antimonio.
18. De Recrementis Metallicis naturalibus. 1. Cobalto. 2. Chalciti, 3. Miſy. 4. Sory. 5. Marcaſita.
19. De Recrem. Metall. artificialibus. 1. Cadmia. 2. Diphryge, 3. Litargyrio 4. Molybdæna. 5. Pompholyge.
20. De Salibus in genere.
21. De Sale Communi.
22. De Sale foſſili ſeu ſale Gemmæ & Indo.
23. De Sale Nitri.
24. De Alumine.
25. De Sale Ammonicaco.
26. De Vitriolo.
27. De Arſenico.
28. De Sulphure.
29. De Bitumine ac Ambra gryſea.
30. De Succino.
31. De Spermate Ceti.
32. De Aſphalto, Naphta & Petroleo.
33. De Carbone Petræ & Gagate.

LIBRI IV.

Claſs 1. De Alterantibus primariis. *ſive de plantis, cum ſuis membris* (*Radicibus, Foliis, Seminibus, Corticibus, &c.*)

Hæ ſunt. Abrotanum. Abſinthium. Abſ. Ponticum, Acacia vera, Acacia Germanica & Cœtera ordine alphabetico ſubſequentia.

2. De Alterantib. ſecundariis. *ſive de Succis, Oleis. Lachrymis Gummi. Reſinis, Gummatis.*

Hæ ſunt: Acetum. G. Ammoniacum. G. Arabicum. Aſa fœtida. Balſamum verum. B. de Tolu. &c.

3. De Purgantibus primariis:

Quæ ſunt. Agaricum, Aſarum, &c.

4. De Purgantibus ſecundariis,

Quæ ſunt: Aloe &c.

L I B R I V.

Claſs 1. De Animalibus terreſtribus perfectioribus

Hæc ſunt; Agnus. Alces. Aper. Aries. Aſinus. Bos Bubalus & Cætera ordine alphabetico ſequentia.

2. De Avibus.

Quæ ſunt Accipiter, Alauda. Anas. Anſer. Ardea. Ciconia. &c.

3. De Piſcibus.

Qui ſunt. Anguilla. Barba. Blatta biſantia. Cancer. Carpio. Cetus. &c.

4. De Inſectis.

Hæc ſunt. Apes.(cũ cera & Propoli) Araneus. Aſelli. B[illegible]mbyx. Cantharides.&c.

ERRATA.

Ob abſentiam Authoris, negligentiam Amanuenſis, moroſitatemq; Typothetæ, ut & quod nonnulla in manu ſcripto abbreviata citra authoris voluntatem integre adeoq; corrupte impreſſa ſint (v.g. pro. ſ. quod denotare debebat ſeu, impreſſum eſt ſc. ſcil.) Errata irrepſerunt plurima, quæ benevolus Lector, ne lectionis tædeat, emendare rogatur. Sunt

a. præcipua.

Libri 1.

Pag.7.lin.31.☾ a b.4. ſubiectam 22. elixiviari.p.8.a.2.pulverum p.9.a 1 abolevit.p.10.a.30.potiones.b.16.illinitioni.p.11.b.8.Mixtũ l.mixtuta.31. habent.l.habent. p.13.b.28 (deleatur) ac p.14.b.13.confuſionis l.infuſ.p.15.cap.4.a.17.ſunt l.eſt.p.16.a. 19.in mater.37.ſucceſſ one b.27.indigeſt.28.vi illius p.17.a.23.actionum l. aſtror.37. profu.l.perfuſus.p.18.b.15.ſuppetunt.c.5.a.2.productionem.p.19.a.31.ſe ſplendore.37. potiſſimium l.puriſſ.p.20.a.2.quæ ſpiritus 18. penetrabilis. p. 23.a.18. eum eſſe. b.18. ſortitis.34.intrinſectus.l.intenſius.37.ſolam l.ſolem.p.27.b.5.macrocoſm.l.microcoſm.p.29.b.17.venus ſit ♁ 10.22.quaq; l.quenq;.p.30.a.18.referens pulm.25.cor l,eſt. NB.Tota hæc nota præter voluntatem irrepſit. *25.claſſes.* *57.c.12.a.2.ung.l.vigent.p.38.a.5.occurrit.p.40.a.9.ut.l.at.14.ea 26.planta.p.42.b.30.uſuiq;.p.43 b.10. aqua.p.44.a.31.dicunt p.45.b.1.porphyritem.17.autem l.à.47.c.15.a.2.productionib. 50.a.4.Arena 53.b.8.conſtructio.55.a.28.ante l.aut.57.a.3.Ind.l.Irid.15.integram plantam 16.tate.58.a.6.tempora.21.munia l.mumia.59.b.ult.ſoluré praſ.28.☌ cum ☉e. 69.b.7.unam.70.b.18.integre 72.a.9.integra manent.47.c.29 b.5.cum hiſdem. 75.a.18.effunduntur vè.b.1.nolunt.l.malunt p.76.a 17.ſubſtantia.b.19.adſtrictoria.77. a.1.ſeptica.78.b.3.oticum,16.polychreſtum 31.ἀρα,σπχὰν.80.a.6.extrud.l.extenderit. 81.12.potulenta ſc.lingibilia &c.b.28.ſuperficietenus.36.contend.l.conveniunt.82.c.33.*

de Doſi.

Digitized by Google

de Doſi.a.2.metiuntur.83.a.12.quæ pro vice una.85.a.11.aridum.86.b.6.7.& anim.
atas.11.(v.gr.87.a.19.de l.ac.27.participant.b.3.polleat.17.caleſte.88.b.8.activel.actio-
nes 89.a.10.ſic.l.ſit.b.7.ſic.l ſc.10.diſcrepent.c.38.a.4.ſere l.ſive.54.b.27.loca.

Libri 2.

1.a.20.Natura l.Nativa.p.5.c.8.a.6.ſini.l.ſine.p.7.a.10.primi l.pruni.p.9.a.1.no-
men.l.nomina.c.13.b.3.vi.l.ut.c.15.Anchora.l. Anthora.p.17.Thapie.l. Thapſia.c.2.Beris.
l.Bovis.c.26.Ibur.l.Ebur.c.27.b.17.calper.l.calces.l.29.a.21.excoll.l.excellit.31.ferum.l.
ſerum.mento.l.merito.b.3.exung.l.axungia.21.ſtalic.l.Italicam.c.30.a.17.pecorba.l.
perturbata;hoc intellige.20.incidit.c.32.Oeſypus.b.23.candilam.l.candidam.c.37.b.1.
ſing.l.ſugunt.5.Hippocr.l Hippates.14.exiccatoria.c.38.a.6.agitur.b.1.ſiendi.3.præpara.
p.35.4 floribl.ſpiritib.p.42.a.3.plenear.l.perear.33.corn arait.l.cort.arant.b.25.Miſc.l.
M.ſß.p.43.a.20.collatione.l.deſtillat.p.44.b.12.Flor.l.Fol.25.crolliano.p.46.a.14.ani-
moſitatem.15.volunt.p.50.b.11.Aquant.l. Aqua vit.53.a.8.mundana.l.mundanda.c.
40.a.14.quo.l.quib.21.caleſtem Mannam quam p.62.b.8.induit.l inducit.pag.63.b.14.
rubr.l.Rub.p.64.a.5.caro.l.cave.b.28.docet.l.decet.l.47.b.3.præſtare.l.proſtare.p.68.a.
12.Anthos.69.a.3.ei.l.ſc.b.30.ut.l.ve.p.71.b.24.Semn.l.Senn.p.75.b.3.& mollis p.78.
b.9.adeoq;.79.b.8.9.☿l.♀p.82.a.25.uret.l.urget.p.83.b.24.aff.l.effunde p.85.a.10.
reſpic l recipiuntur.88.b.37.Hunc l Hanc.c.54.b.2.vel.l.vè.p.92 a.3.Fundunt.15.A.l.
ſunt.b.6.inſerere.l.inſervire.p.96 a.37.Plinius l plenius.b.29.r.ſtaur.l reiterata.28 non
l.neuter.p.103.a.27.amplectantur c.61.a.10.à verbo l à viribus.p.109.b.15.conſerunt.
p.111.b.13.l.Fol.Sen.℥x.14.Follic Sen.℥iß.p.113.a.20 affuſo.p.114.a.25.l.convertere
oporteat.c.67.a.21.l.ſpiritus Nitri p.120.c.70.a.2.veneum.p.122.a.34 & l è.ret.p.
123.a.30.ſatis.l.ſalis.b 27.(terrâ lutatam) c.72.b.2.al ive.p.128.a.13.addatur.l ad-
dendo.p.130.a.7.Turbith aurea Meſua.l Tartarea mea deſcript.p.133.a.32.ſubactum.
p.134.a.4.redic l.radicula.8.ol l.de.p.135.a 4.℥iij.l.℥iij.c.75.a.3.quæ l.qui.p.143.a.
25.lavigentur p.146.b2.Nicifi l.Moſib.p.147.b.31.cryſt.Tart.℥j.p.149.a.7.applic.
28.cancellatim.151.b.ſalia p.155.a.26.ſuccis.l.fructib.p.157.b 8 ut l ne.p 156.b.13.
in colatura.p.171 a.11.mellis l.mellis.174.inſeratur linea tertia.ſcil.Fl.Hyperic.℥ij.c.
87.b.1.notes.p.179.a.1 poſt l peſte.2.viſa.l.via.b.16.coll geris.17.expreſſũ.22.leniendos.

Libri 3.

2.a 5.in l.ut.9.latitudine.b.13.quæ l.quâ.5.a.2.diverſus.b.7.alemb.vitr.l.Cucurb.
Vitream.37.advectam.b.27.inprimis.8.a.ſit linea prima.Præparata.5.cruta.l.cruda.
9.a.16.per l.pro.b.18.non erit inutile.20.quoq;.l.l quaq;.10.a 9.accerſuntur.11.b.11.
ſtillata.12 in umbra.13.a.32.liquore.l linquere.b.ult.repurgata.15.a.2.Topaſius.b 3.
adde, eluuntur.16.b ult.exhilarare.19.c.6.b.4.nunq.l.non quam fra.l.fructib.22.b.1.
menſe:23 a.28.deſt llatam.33 Chymia.24.a.27.magiſterii.27.a.12.dele ſimilem.35.
b.25.deſtillationem.l.atam.39.b.12.cinererum.41.b.20.utilis.42.b 19.impoſitos.45.a.9.
ſeparatorias.24.dicarint.32.convenientiam.47.a.3.ſal.calc.℥j.50.a.6.faceſſat.51.
penult.

penult. *Sol.* 52. *b.* 4. *deſtillationib.* 13. *quod l. qui.* 53. *a.* 27. *Membrum l. menſtruũ.* 58. *b.* 28. *l. vas.* 59. *b.* 4. *l. calcinati.* 61. *a.* 17. *caude.* 64. *a.* 6. *venere.* 65. *a.* 16. *Mamam.* 80. *b.* 5. *contractu.* 83. *b.* 32. *l. impragnare.* 85. *a.* 28. *l. cooperi.* 87. *b.* 2. *oleiformem.* 9. *unit.* 88. *b.* 27. *duabus.* 90. *b. Decantatos.* 91. *a.* 26. *huic l. hinc.* 92. *a.* 9. *pellunt* itẽ *ex arena.* 94. *b.* 16. *intra menſẽ.* 95. *a.* 16. *adjaceat.* 27. *maſſam. l. paſſim.* *b.* 9. *affricãt.* ult. *humida. l. ficca.* 99. *a.* 27. *ſue qui.* *Nit. Tart. ac* ☿ 101. *a.* 30. *quib conv.* *b.* 16. *l. calycẽ.* 22. *l. Tart. crud.* 104. *b.* 34. *Si en. iuſto* 107. *a* 26. *ſedq. l. idq.* 108. *a.* 17. *ſil. ſc.* 26. *tione.* *b.* 34. *extillavit.* 109. *a.* 11. *ea abſtrahatur.* 110. *a.* 22. *affud.* 117. *a.* 19. adde *albumini.* 126. *c.* 18. *b.* 23. *non veniunt.* 26. *chalcitin.* 127. *a.* 18. *fiunt. l. fuit.* 129. *a.* 28. *adſtringens.* *b.* 10. *ſarcoticum* 131. *a.* 2. *l. quae.* 136. *b.* 24. *l. exuitur.* 140. *c.* 23. *b.* 8. *l. minus partic.* 143. *b.* 18. *l. imo.* 146. *b.* 1. *l. totum.* 160. *b.* 23. *decem. l. decentes* 166. *a.* 26. *l. ſiat.* 27. dele *charis.* 167. *a.* 17. *paroſſydis.* *b.* 2. *luto adaptetur.* 172. *b.* 23. *& Sal quae excipiuntur.* 173. *c.* 32. *a. ſuper natat i. e. l. ſupernatare.* 174. *a.* 11. *l. Gaga Fluvio.*

Libri 4.

1. *b.* 5. *l. Damus.* 13. *b.* 9. *ventris.* 19. *b.* 30. *ſub purp.* 22. *b.* 6. Nampha. 25. *b. laxandam. &c.* 28. *b.* 20. *l. qui* 29. *a.* 9. *ad differentiam ſpond.* 30. *a. butha. l. burſa* *b.* 14. *potens eſt.* 35. *b.* 18. *claro. l. clavo* 40. *a.* 12. *ſi l. ſc* 43. *a.* 24. *qua. l. quatuor.* 51. *N.* 2. *iisdem. l. eiuſd.* 57. *b.* 5. *obſtruct.* 59. *b.* 3. *diverſi.* 60. *a.* 6. *exteriore.* 62. *b.* 16. *l. educit.* 74. *a.* 28. *qui. l. quod.* 33. *Fectium. l. Tertium.* 75. *a.* 13. *l. quam.* 78. *b.* 19. *acer. l. acris.* 79. *b.* 20. *Æluropus.* 24. *tomentoſa.* 80. *b.* 4. *decoctionis.* 84. *a.* 13. *Iridis.* 85. *b.* 4. *vomitoria.* 90. *b.* 7. *cavũ.* 8. *quo.* 100. *b.* 24. *l. Meu.* 104. *a.* 15. *exuta.* 129. *b.* 10. *qui. l. quod.* 132. *a.* 16. *aſperaq.* 140. *a.* 14. *l. integra.* 166. *b.* 35. *ſimilis.* 168. *b.* 31. *conquieſc. per. l. novies ſuper.* 169. ult. *corinth.* 173. *b.* 25. *l. aquearum.* 175. *a.* 16. *fin.* *b.* 19. *deſtillatione.* 182. *b.* 33. *Diſtinguitur.* 383. *b.* 15. *qui. l. quod.* 184. *a.* 29. *l. elevabitur.* 188. *b.* 12. *viſcum.* 189. *b.* 21. *è l. eſt.* 194. *a.* 27. Cambaianum. 201. *b.* 6. *Hiſpi. l. Inſpiſſata.* 37. *obevaneſc.* 203. *a.* 33. *ſinum.* *b.* 1. *formam.* 4. *à ciſtis.* 210. *a.* 15. *moris* *b.* 19. *Tartarũ.* 213. *b.* 3. adde Dicitur 220. *b.* 27. *l. correcta* *a.* 13. adde *ſed (mẽ.)*

Libri 5.

p. 1. *b.* 1. *l. ſuppetit.* 6. *a.* ult. *exutus. l. erutus.* 11. *a.* 26. *l. remoratam.* 12. *a.* 28. *ficio.* *b.* 13. *paleam.* 15. *at. l. al. (aliis)* 19. *cui.* 21. *inducat.* 17. *a.* 13. *l. aquam.* 20. *a.* 14. *l. ubenib.* 25. *Iubarum.* *b.* 12. *amulari* 19. *l. prabuit.* 20. *ne l. ut.* *p.* 21. *b.* 19. *l. Ianua.* 27. *reſegment.* 34. *rabide.* 22. *a.* ult. *Ceraſi.* *b.* 4. ℥ß. *l.* ℥ß. 26. *arena. l. urina.* 23. *b.* 2. *l. idemi.* 26. *a.* 4. *hunc l. ſuum.* 27. *a.* 6. *Reliquiae.* 29. *b.* ult. *V. H. Cl.* 30. *b.* 8. *l. adhibent.* 30. dele *ita.* 33. *b.* 15. *tertio. l. initio.* 35. *a.* 24. *eo. l. ergo.* 38. *a.* 30. *l. Philtro.* *b.* 12. *l. ſudore.* 39. *a.* 19. *exenter. decoriatam.* 41. *a.* 5. *l. colli.* 43. *a.* 11. *tendorib. l. tendinib.* 44. *b.* 1. *l. effoſſus.* 2. *terrores.* 50. *b.* ult. *creberrimo.* 51. *a.* Senff. *l.* Seiff. 56. *a.* 32. *ſalſib. l. ſalſis.* 58. *a.* 26. *l. quum.* 59. *a.* 1. *l. harum.* 74. *b.* 30. *vires. l.*

Nota. Reliqua ipſemet Lector candidus facile corrigere poterit.

FINIS.

Digitized by Google

PHARMACOPOEIÆ

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER I.

ISAGOGÆ

CAPUT I.

De Definitione ac diſtributione Pharmacologiæ.

PHarmacopœia eſt deſcriptio rerũ medicamentalium ad bene medicandum. Seu eſt doctrina medicamentorũ, adeoque & Pharmacologia eodem ſenſu dicitur.

N. Medici officium tribus nititur mediis, remediis medicè dictis: alimentariis, chirurgicis, ac pharmaceuticis: Illa ſuppeditat culina, iſta chirurgia, hæc pharmacologia.

Objectum pharmacologiæ eſt res naturalis medicamentalis. Deſcriptio eſt ejusdem rei pharmacologica *Conſtitutio*, *Uſurpatio* atque *Signatio*.

De his agetur generaliter in Iſagoge *lib*.1. In Officina *lib*. 2. Specialiter, in Mineralogia *lib*.3. Phytologia *lib*.4. ac Zoologia *lib*. 5.

CAP. II.

De Rebus medicamentalibus nativis.

ISagoge eſt pars Pharmacologiæ, quæ agit de rebus naturalibus medicamentalibus in genere.

N. Res naturalis non opponitur artificiali, ſed ſupra naturali.

Res naturalis medicamentalis eſt res quęcunque ad medicandum adaptabilis, ſive figuram ea obtineat nativam, id eſt à naturâ inditam, ſive elaborationem aliquam officinalem ſuſtinuerit, illæ communiter veniunt nomine ſimplicium materialium nativorum; hæc præparatorum. Utrarumque ſeriem generaliorem videre licet *lib*.2. Verum enim vero, quia in utrisque nomina pluri-

Digitized by Google

ma occurrunt, quæ vel minus vulgaria, vel æquivoca, vel uni alicui claſſi minimè ſubjungi queunt, operæ precium duxi, pharmacopœias tyronibus ſynopſi brevi inſervire & utrarumque nomina alphabetica ſerie exhibere.

Sunt itaque Nativorum Nomina generalia.

A.

Acetum. Acetum in genere liquorem quemcunque acidum notare poteſt, unde nonnullis ſpiritus ⊖-li & ſimil. acetum dicuntur: Veruntamen in Officinis liquorem ſolum acidum denotat, ex potulentis ſuccis factum, & *κατ' ἐξοχὴν* ex vino ſeu uvis. Et hoc recipiendum eſt quoties aceti ſimpliciter fit mentio. N. Aceta infuſione parata Vide in lib. 2.

Acini ſunt granula minutiora ſive per ſe creſcant, ut acini, i. e. baccæ ſambuci, ſive aliis incluſa, ut acini uvarum, quin & ipſas uvas integras ſonat.

Adeps, idem quod pinguedo, generaliterq; tàm axungiam quàm ſevum denotat, uſitatiùs tamen pro axungia uſurpatur atque abſolutè pro adipe ſuillo. Vid. l. 2.

Alabaſtri, ſunt folia illa viridia herbacea, quæ flores ſepiunt. In Mineralogia, Alabaſter ſeu alabaſtrites lapidem certum denotat.

Anthora, i. e. ſummitates ſeu cacuminula in florum medietate capillamentis incumbentia.

Apices, idem quod anthora.

Aqua quid ſit nemini ignotum eſt. Pharmacopæam ſubit, tum nativa, tum præparata. Vid. l. 2. & 3.

Arbor, eſt planta lignea frutice grandior, Baum.

Aroma, Gewürtz. Vid. l. 2.

Arilli, idem quod acini ſeu lapilli in fructibus.

Axungia eſt pinguedo ſevo mollior, idem cum adipe Schmer / Schmaltz.

B.

Bacca, Beeren. Vocantur fructus quicunque parvo-rotundi.

Bitumen, eſt genus è mineralibus, Vid. l. 2.

C.

Cacumen. Cacumina ſunt idem quod ſummitates.

Calyx. Calyces ſunt oculi ſive gemmæ, florum prodromi. Ut oculi populi arboris, vel eſt folliculus quo flos primum mox ſeminis fœtus clauditur.

Capillamenta ſunt filamenta illa tenuia in florum medietate ſurgentia.

Capita in Zoologia quid ſint, notum eſt, in phytologia rotunda illa ſeminum, aut florum receptacula refert, ut caput papaveris, &c.

Capreoli, ſunt ligamenta contorta, quibus plantæ nonnullæ dotatæ ſunt ut aliis ſeſe annectant.

Caro.

Caro. In ζωολογία vox notiſſima eſt, in φυτολογία ſubſtantiam illam molliorem fructuum ſucculentorum notat, quam alias pulpam vocamus, ut pulpa ſeu caro caſſiæ, caro prunorum.

Caulis, eſt truncus herbæ inter ramos & radicem.

Coma. Coma in Phytologia idem quod ſummitates ſonant.

Cor, idem quod medulla vegetabilium.

Cornu. Cornua non niſi in zoologia locum habent. Vide lib. 2.

Cortex, eſt tegumentum ceu cutis vegetabilium. Vide lib. 2.

Corymbi, i. e. ſummitates.

Cyma. Cyma ſunt teneri cauliculi Juli, die Sproſſen.

E.

Echinus eſt quicquid numeroſa congerie aculeorum ſtipatur, ſive tegmen, ſive caput, ſive cacumen fuerit.

F.

Fibra, i. e. filamenta ſive villi 1. ſunt veluti ſtamina rebus nonnullis intexta, v. g. arboribus, foliis, &c. 2. Sunt capillamenta extrinſecus adnaſcentia, e. g. radicibus & ſimilib. Die Härlein an den Wurtzeln.

Flores. Florum nomē æquivocum eſt, locumque habet tum inter nativa tum inter præparata. Vid. lib. 2.

Folium. Folia in phytologia notiſſima ſunt, in Mineralogia ſunt folia ☉ & ☽, i. e. ☉ & ☽ in tenuiſſimas laminas redacta.

Folliculus eſt theca tenuis, quæ granum vel ſemen continet involutum.

Fructus ſunt grandiores illi ac ſucculenti plantarum fœtus ſeminum receptacula. Ut poma, pyra, pruna, &c.

Frutex eſt planta naturæ inter herbas ac arbores mediæ; ad ligneam tamen naturam quam proximè accedens.

Fungus eſt excrementum arboribus fruticibus quibusdam adnaſcēs, vel immediatè è terra prodiens.

G.

Gemma in Mineralogia ſunt lapides precioſi: in Phytologia, gemmæ idem denotant quod oculi.

Geniculum eſt internodatio quarundam plantarum.

Granum in nativis ſemina ſonat minutiora, ſive rotunda ea ſint, ſive alterius figuræ. Sic ſunt grana piperis, hordei, tritici.

H.

Herba eſt planta frutice minor: ſeu eſt quod à radice foliatum, ſine caudice provenit, ſæpiusque ſemen in caule fert. In praxi tamen, pro foliis ſolis ut plurimum uſurpatur, e. g. R. Herb. ceterach, id eſt folia.

I.

Iuba eſt arundinacea coma effuſa, qualis in milio eſt.

Iulus. Juli ſunt folia primum erumpentia, die erſte Schößling oder Bletter.

Digitized by Google

ma occurrunt, quæ vel minus vulgaria, vel æquivoca, vel uni alicui claſſi minimè ſubjungi queunt, operæ precium duxi, pharmacopœias tyronibus ſynopſi brevi inſervire & utrarumque nomina alphabetica ſerie exhibere.

Sunt itaque Nativorum Nomina generalia.

A.

Acetum. Acetum in genere liquorem quemcunque acidum notare poteſt, unde nonnullis ſpiritus ⊖-li & ſimil. acetum dicuntur: Veruntamen in Officinis liquorem ſolum acidum denotat, ex potulentis ſuccis factum, & κατ' ἐξοχὴν ex vino ſeu uvis. Et hoc recipiendum eſt quoties aceti ſimpliciter fit mentio. N. Aceta infuſione parata Vide in lib. 2.

Acini ſunt granula minutiora ſive per ſe creſcant, ut acini, i. e. baccæ ſambuci, ſive aliis incluſa, ut acini uvarum, quin & ipſas uvas integras ſonat.

Adeps, idem quod pinguedo, generaliterq; tàm axungiam quàm ſevum denotat, uſitatiùs tamen pro axungia uſurpatur atque abſolutè pro adipe ſuillo. Vid. l. 2.

Alabaſtri, ſunt folia illa viridia herbacea, quæ flores ſepiunt. In Mineralogia, Alabaſter ſeu alabaſtrites lapidem certum denotat.

Anthora, i. e. ſummitates ſeu cacuminula in florum medietate capillamentis incumbentia.

Apices, idem quod anthora.

Aqua quid ſit nemini ignotum eſt. Pharmacopæam ſubit, tum nativa, tum præparata. Vid. l. 2. & 3.

Arbor, eſt planta lignea frutice grandior, Baum.

Aroma, Gewürtz. Vid. l. 2.

Arilli, idem quod acini ſeu lapilli in fructibus.

Axungia eſt pinguedo ſevo mollior, idem cum adipe Schmer / Schmaltz.

B.

Bacca, Beeren. Vocantur fructus quicunque parvo-rotundi.

Bitumen, eſt genus è mineralibus, Vid. l. 2.

C.

Cacumen. Cacumina ſunt idem quod ſummitates.

Calyx. Calyces ſunt oculi ſive gemmæ, florum prodromi. Ut oculi populi arboris, vel eſt folliculus quo flos primum mox ſeminis fœtus clauditur.

Capillamenta ſunt filamenta illa tenuia in florum medietate ſurgentia.

Capita in Zoologia quid ſint, notum eſt, in phytologia rotunda illa ſeminum, aut florum receptacula refert, ut caput papaveris, &c.

Capreoli, ſunt ligamenta contorta, quibus plantæ nonnullæ dotatæ ſunt ut aliis ſeſe annectant.

Caro.

Caro. In ζωολογία vox notiſſima eſt, in φυτολογία ſubſtantiam illam molliorem fructuum ſucculentorum notat, quam alias pulpam vocamus, ut pulpa ſeu caro caſſiæ, caro prunorum.

Caulis, eſt truncus herbæ inter ramos & radicem.

Coma. Coma in Phytologia idem quod ſummitates ſonant.

Cor, idem quod medulla vegetabilium.

Cornu. Cornua non niſi in zoologia locum habent. Vide lib. 2.

Cortex, eſt tegumentum ceu cutis vegetabilium. Vide lib. 2.

Corymbi, i. e. ſummitates.

Cyma. Cyma ſunt teneri cauliculi Juli, die Sproſſen.

E.

Echinus eſt quicquid numeroſa congerie aculeorum ſtipatur, ſive tegmen, ſive caput, ſive cacumen fuerit.

F.

Fibra, i. e. filamenta ſive villi 1. ſunt veluti ſtamina rebus nonnullis intexta, v. g. arboribus, foliis, &c. 2. Sunt capillamenta extrinſecus adnaſcentia, e. g. radicibus & ſimilib. Die Härlein an den Wurtzeln.

Flores. Florum nomē æquivocum eſt, locumque habet tum inter nativa tum inter præparata. Vid. lib. 2.

Folium. Folia in phytologia notiſſima ſunt, in Mineralogia ſunt folia ☉ & ☽, i. e. ☉ & ☽ in tenuiſſimas laminas redacta.

Folliculus eſt theca tenuis, quæ granum vel ſemen continet involutum.

Fructus ſunt grandiores illi ac ſucculenti plantarum fœtus ſeminum receptacula. Ut poma, pyra, pruna, &c.

Frutex eſt planta naturæ inter herbas ac arbores mediæ; ad ligneam tamen naturam quam proximè accedens.

Fungus eſt excrementum arboribus fruticibus quibusdam adnaſcēs, vel immediatè è terra prodiens.

G.

Gemma in Mineralogia ſunt lapides precioſi: in Phytologia, gemmæ idem denotant quod oculi.

Geniculum eſt internodatio quarundam plantarum.

Granum in nativis ſemina ſonat minutiora, ſive rotunda ea ſint, ſive alterius figuræ. Sic ſunt grana piperis, hordei, tritici.

H.

Herba eſt planta frutice minor: ſeu eſt quod à radice foliatum, ſine caudice provenit, ſæpiusque ſemen in caule fert. In praxi tamen, pro foliis ſolis ut plurimum uſurpatur, e. g. R. Herb. ceterach, id eſt folia.

I.

Iuba eſt arundinacea coma effuſa, qualis in milio eſt.

Iulus. Juli ſunt folia primum erumpentia, die erſte Schößling oder Bletter.

Strictè notat Juglandis arboris flores longiuſculos, cum foliis prioribus apparentes. Die Drateln oder Nußblut.

L.

Lacryma eſt humor è plantis ſponte effluens ſive is concreſcat, v. g. in oleum, reſinam, gummi, ſive non vel facta inciſione.

Lanugo in Phytologia, ſunt filamenta tenella, cuticulæ extimæ inſtar pilorum ſeu lanæ adnaſcentia, v.g. in verbaſco.

Lapides. In ſingulis tribus mundi regnis locum ſibi vendicant. In Mineralogia Vid. l. 3. In Phytologia, cortices duriores, nucleum includentes quandoq; lapidem referunt. In Zoologia remanet ſignificatio mineralogica, calculosque exhibet in animalibus repertos.

Lignum. Vid. l. 2.

Loculamenta ſunt ſeminum involucra, quæ veluti parvæ capſulæ ea recludunt.

Locuſtæ, idem quod oculi, in Zoologia autem certa animalcula referunt.

M.

Matrix in phytologia idem eſt quod medulla aut cor.

Medulla in Mineralogia partem molliuſculam denotat, quæ in ſaxis nonnunquam reperitur, German. Steinmarck. In Phytologia mediam cujuslibet partem molliorem ac præſtantiorem refert, quam & Cor matricemve appellant. In Zoologia adipem ſignificat in oſſium medietate contentam, vel molliorem illam ſubſtantiam, quæ in ſpina ac cerebro eſt.

Minera eſt terra ſive materia ex qua mineralia & maximè metallica fiunt. Sic minera ☉s, ♉ ij.

Mineralia. Vid. l. 3.

Muſcus eſt excrementum herbaceum inſtar lanuginis corticibus arborum, vel oſſibus aëri expoſitis adnaſcens. Dicitur & Uſnea: interdum tamen certis plantis attribuitur. Vid. lib. 4.

N.

Nucleus eſt ſemen nucibus vel fructibus incluſum.

Nux fructus quoſdam denotat cortice lapideo nucleum includentes.

O.

Oculi, ſunt florum prodromi, inque flores explicabiles.

Olea, ſunt pinguedines fluidæ. Vide in præparat. Nam omnia ferè præparata ſunt.

Oſſa. Zoologicè notiſſima ſunt, phytologicè oſſiculi vocabulum imponitur lapideis corticibus qui nucleos circumdant.

P.

Pediculus, petiolus eſt, quo folium, fructus aut flos dependet.

Pinguedo idem eſt quod adeps, interdum tamen generalius ſumitur, ut omnia pinguia comprehendat.

Planta eſt vegetabile integrum, ſive ar-

ve arborem velis, ſive fruticem, ſive herbam.

Pulpa eſt caro ſeu ſubſtantia fructuum ſucculenta, inter corticem ac nucleum comprehenſa, v.g. pomorum, ceraſorum & ſimil. referturque ad præparata.

R.

Radix eſt infima pars plantæ, terræ infixa.

Ramus eſt velut brachium plantæ.

Reſina in claſſe nativorum, eſt concreta lacryma certarum arborum, naturæ oleagineæ, ut Terebinthina, &c. In præparatorum claſſe quid ſit. Vide infra.

S.

Salia, quid ſint. Vid. l 3.

Semen in Officina minutiores plãtarum fructus denotat, ex quibus ſimile gigni poteſt.

Sevum eſt pinguedo duriuſcula, ſumiturque à ſolis quadrupedibus cornutis.

Spica. Spicæ ſunt ſummitates in lõgum deductæ, ut ſpica lavendulæ.

Stercus eſt excrementum animalium per anum excretum.

Stipes eſt pars plantæ inter radicem & ramos, idemque quod caulis.

Stipula folia ſunt culmum ambientia.

Succus. Vid. in præparatis.

Summitates, ſunt cacuminula herbarum, dicunturque de herbis foliorũ minutiorum. Ut abſinthii, Rutæ.

Surculus eſt, quod ex ramis ſimplex oritur eſtq; velut germen quoddam ex ipſo trunco vel caudice productum.

T.

Terra. Terræ & in nativis locum habent, & in præparatis; nativarum ſeriem Vid. l. 2. c. 3. Terræ ſignificationem, in præparatis. Vid. cap. ſeq.

Teſta. Teſtæ ſunt ovorum cortex externus.

Turio. Turiones ſunt teneritates ſummitatum ipſarum arborum, quæ ſingulis annis creſcunt.

V.

Vena, ſunt quæ in plantarum foliis apparent, & ramulos & humorem habentes.

Villi, Vide fibræ.

Umbella ſunt ſummitates plantarum ſinuoſæ, inſtar nidi avis formatæ.

Ungues ſunt extremitates corneæ digitorum. In Phytologia, Unguiculi interdum idem ſunt quod alabaſtri.

Ungula. Ungulæ ſunt cornea tegumenta, quibus pedes nonnullorum animalium conteguntur.

Urina. Vid. l. 2. ac 5.

Uſnea idem quod muſcus oſſibus vel arboribus adnaſcens.

CAP. III.

De Rebus medicamentalibus præparatis.

Præparatorum nomina generalia ſunt.

A.

A*Ceta* præparata. Vid.l.2.

Alcohol ſignificat pulverem ſubtiliſſimum ac inpalbabilem, interdùm S. Vini rectificatiſſimum.

Amalgama eſt mixtura cum ☿ vivo. Vid.l.3.

Amuletum idem eſt quod Periamma.

Anacollema, ἀνακόλλημα (ἀπὸ τῆς κόλλῆς à glutino ſic dictum) glutinamentum in genere ſignificat, in praxi autem medica propriè medicamentum dicitur, quod fronti applicatur, ut ſanguinis fluxum ad nares vel oculos intercipiat, fitque ferè ſemper forma cataplaſmatis, de quo lib.2.

Apozema. Vid. Decoctum.

Apophlegmatiſmus eſt medicamentum pollens facultate pituitam è cerebro eliciendi, perq; os excernendi. Fit forma Gargariſmi, Maſticatorii & Unguenti. Vid.l.2.

Aqua deſtillata ſeu ſtillatitia eſt lympha deſtillatione elicita, conſtans ex parte aquea & ſpirituoſa, ita tamen ut propius ad naturam aqueam accedat. Vid.l.2.

N. Aquarum ſtillatiarum nomine veniunt (quamvis minus accuratè) nonnulli ſpiritus, ut ex mineral. ♈, ♉ & ſimil. Ex vegetabilibus omnes fere aquæ compoſitæ. Vid. ibid. lib. 2.

N. 2. Imponitur itidem ſingularibus quibusdam præparationibus, ut ſunt ▽ benedicta vide infuſionem ♁ij.

Apozema, ἀπόζεμα, idem eſt quod decoctum.

Arcanum Theophraſti eſt Quinta rei eſſentia ſummè exaltata, ſeu ut ait idem: Eſt virtus rei millecupla exaltatione emēdata. Quatuor enim inprimis arcana jactitat: 1. Arcanum primæ materiæ. 2. Lapidis philoſophorum. 3. ☿ij vitæ. 4. Tincturæ, Lib. 5. Archidox.

N. Arcanum aliis eſt Extractum in ſpecie ſeu dictum.

B.

Bacilli nomen imponitur medicamentis figura bacillorum, i. e. tereti formatis, ut bacilli fumales, bacilli pectorales.

Balani, βάλανοι idem ſonant quod glandes ſeu ſuppoſitoria.

Balneum propriè totius corporis lotio eſt, fitque vel liquore naturali, v.g. aquâ dulci, thermis, vel artificiali. Non rarò tamen & pro lotione partium ſolummodò inferiorum ſumitur, quas inſeſſus & ſemicupia vulgò vocant.

Balſa-

Balſamus vel Balſamum. Balſami ›cabulum, pluribus in Officina u-rpatur ſignificationibus. (1.) De-›tat genus quoddam *odoramenti*, aſſiuſculi inſtar unguenti, vel li-menti. Et hæc ſignificatio uſitatiſ-na eſt. E.g. Balſamus roſarum, A-›plecticus & ſimil. (2.) Solent quo-ıe ex gummi, reſiniſque cum ſpi-:u Vini *liquores deſtillari*, qui extrin-cus illinuntur, balſamique nomine :niunt, ut balſamus nervinus, ſcia-:us & ſimil. (3.) *Innuctorium liquo-m* ſignificat, eumque oleo craſſio-m, linimento liquidiorem: Balſa-um nos inunctorium appellabi-us. Vid. l. 2. de unguentis. (4.) Bal-mi nomen ſibi vindicarunt *Salia ſa & liquata*, ut Balſamus ♉. Tan-:m (5) ſunt *ſingulares* quædam *præ-rationes*, quibus balſami nomen im-ınunt, ut balſamus ♀s, ſanguinis ımani. De quibus ſigillatim ſuo co.

Bolus medicamentum eſt conſi-:ntia magis duriuſcula quam Ele-ıarium, ſic dictum quod bucca ca-ıtur.

C.

Calx próprie dicitur quod calci-ndo vel in alcool converſum, ut x ☉is ☽na, &c. vel ſaltem friā-: factum eſt, ut C.C. & ſimil.

Caput mortuum eſt reſidua illa ma-a craſſa ac ſicca quæ deſtillationi-:, præcipuè mineralium remanet, nmuniſſimè autem remanenti-♁-li notat,

Cataplaſma. Medicamentum eſt topicum pultis conſiſtentia.

Cauterium à viribus ſic dicitur, quod cutem carnemque ſubjectum adurat, ſive id fiat igne actuali uti ferro candenti, ſive potentiali, i.e. medicamentis. Poſſunt autem cau-teriſantia formulis fieri variis, lapi-dum vid. lib. 2. Spirituum v.g. oleo ♉ij butiraceo, lixiviorum, v.g. è ci-neribus ſarmentorum.

Cementum eſt pulvis, cujus ope calcinatio cementatoria peragitur.

Cerotum vel ceratum à cera ſic di-ctum, Medicamentum eſt topicum, inter Emplaſtrum ac unguentum conſiſtentiæ mediæ, ſeu eſt Empla-ſtrum molliuſculum. Vid. l. 2.

Cinis eſt pulvis ille, griſeus ex com-buſtione rerum cremabilium reſi-duus. Conſtatque ex ſale (qui elixi-rari poteſt) atque terra mortua.

Claretum. Vinum eſt aromaticum infuſione, impregnatum atque cum ſacharo dulcoratum. Dicitur alias vinum ſeu potus Hippocraticus.

Clyſter. Clyſma, Enema, Medica-mentum liquidum eſt quod ano vel utero per Siphonem intruditur. Vid. lib. 2.

Collutiones oris διακλύσματα, ſunt liquores medicamentoſi, qui in ore continentur, beneficioque linguæ hinc inde agitantur.

Collyrium in Medicina medicamen-tum eſt, quod oculis immittitur ſive liquidum id ſit, ſive ſolidum. Liqui-

da re-

Digitized by Google

da veniunt ferè titulo aquarum, tum quoque unguenti: Sicca pulverem vel Trochiſcorum, hos nomine peculiari *Sief* appellitant.

Colophonia eſt pars reſinarum craſſior ex earum deſtillationibus coctionibusve reſidua. Vid. lib. 4.

Condita dicuntur quæ conditura, i.e. condiendo facta ſunt eingemachte Sachen. Vid. lib. 2.

Confecta, id eſt ſacharo obducta & incruſtata, eodemque ſenſu dicuntur & confectiones. Vid. lib. 2.

N. I. Confectionis nomen datum eſt & ſpeciebus nonnullis cum ſacharo mixtis: Unde confectiones aromaticæ, &c. dici ſolent. Verum præſtat nomine ſpecierum eas nominare.

N. II. Eſt & Confectio Hamech, id eſt Electuarium.

Conſerva ſunt medicamenta ex floribus, foliis, radicibus, cum ſacharo conquaſſatis facta. Vulgo Zucker/ut conſerva roſarum Roſen Zucker.

Corroſivum idem quod cauſticum. Vide Cauterium.

Crocus eſt calx pulverea ad croceum vergens colorem, paratur autem vel ex ♁io, vel ♂te, vel ♀re.

Cucupha eſt Cataputium medicamentis cephalicis repletum. Vid. l. 2. Sacculus.

D.

Decoctum: Decocta ſunt brodia liquida, conſtantia ex conveniente liquore, viribus medicamentoſis, interveniente debita coctione impregnato. In ſpecie autem dicitur de potionibus intrinſecus aſſumendis, ex decocto brodio paratis, quas alias ἀποζέματα vocant.

Diaclyſma. Vid. Collutio oris. Vid. de Gargariſmis, lib. 2.

Dentifricium medicamentum eſt dentibus, vel gingivis fricandum deſtinatum, ſive id liquor ſit. Vid. l. 2. de Gargariſm. ſive linimentum, ſive pulvis. Vid. lib. 2. ſuis locis.

Dropax, Δρώπαξ, Picatio (πίττωμα) medicamentum eſt emplaſticum cuti fortiter adhærens: ſic dictum à pice qua ſola olim reliqua ingredientia ſuſcipiebantur. Vid. l. 2. Empl.

E.

Eclegma eſt medicamentum internum pulmonibus dicatum ſyrupo craſſius, quod in ore detinetur, ut paulatim per guttur in pulmones delabatur. Dicitur & linctus, Lambile, Loch, Lohoh.

Electuarium eſt, medicamentum ſyrupo & eclegmate craſſius, conſtans ex medicamentis durioribus pulveriſatis, melli ſyrupo, ſacharo ſyrupiſato, vel alii alicui convenienti liquori mellagineo, (id eſt mellis conſiſtentiæ) accuratè mixtis.

N. Sunt & confectiones nonnullæ ſpecioſæ hoc nomine inſignitæ, ſcil. quia olim (ut nonnulli volunt) cum ſaccharo in Electuarii formam redigebantur. Sic dicitur Electuarium Ducis, El. de gemmis, &c. Verum

quia

uia mos ille abolerit, præſtat Specierum nomen uſurpare.

Eleoſaccharum nihil eſt aliud quàm leum deſtillatum cum ſaccharo nixtum. E.g. olei ℈j. ſacchar. ℥j. vel irciter.

Elixyr eſt ſpecies tincturarum, uas Elixyris nomine appellare plauit. Ut Elixyr proprietatis. Elixi vi-æ, &c.

Embrocha, ἐμβροχὴ, irrigatio, inſtillatio, ſtillacidium, Fomentationis enus eſt, cum liquor fomentans ſtillatim ſeu guttatim in partem fomenandam funditur.

Emplaſtrum eſt topicum medicamentum notiſſimum. Germ. Pflaſter.

Emulſio medicamentum eſt liquium lacteum, i. e. lac repræſentans. 'id. lib. 2.

Epithema eſt medicamentum liuidum parti alicui imponendum. 'id. lib. 2.

Errhina ſunt medicamenta, quæ aribus immittuntur, adeoque & tarmica comprehendit. Specialiùs amen plerunque ſumitur, quatenus ituitam ſine ſternutatione prolicit. 'id. lib. 2.

Eſſentia. Eſſentiæ vocabulum ſinificat accuratè loquendo balſamiam rei partem à craſſiori corpore eparatam. Quare cum exactiſſima ei ſeparatio beneficio extractionis eragatur, fit ut pars illa balſamica à raſſiore corpore extracta Eſſentia κατ' ἐξοχὴν dicatur, alias à modo fiendi Extractum.

. N. I. Nonnunquam attribuitur quoque Eſſentiæ vocabulum ſuccis expreſſis ac ſpiſſatis. Verum præſtaret hos proprio ſuo nomine, quò minus confuſio oriatur, nominare.

N. II. Sunt & qui Eleoſacchara Eſſentias vocant, ſed abuſivè.

Extractum Eſſentia rei eſt vi liquoris alicujus, è corpore craſsiore ſeparata & ad conſiſtentiam juſtam inſpiſſata. Vid lib. 2.

N. I. Extractum quoque generaliter nonnunquam ſumitur, ut & ſuccos ſub ſe comprehendat non ſecus ac Eſſentia.

F.

Farina eſt pulvis molendo contritus.

Fecula ſunt pulveres in certis vegetabilium expreſsionibus ſubſidentes. Vid. lib. 2.

Flores in præparatis quid ſint, Vid. lib. 2.

Frontale, Epithema denotat, fronti applicandum.

G.

Galreda. Succus eſt inſpiſſatus, viſcoſus, lucidus, fitque plerumque ex decoctis partis animalium cartilaginoſis, v.g. ex pedibus vituli, &c. German. Galrey.

Gelatina ferè idem eſt cum Galreda, niſi quod generaliùs uſurpetur, & pro quocunque ſucco pellucido lento glutinoſóque ſumatur, qui tamen inprimis fieri conſuevit ex ſuccis

ciſ fructuum. E.g. pomorum, &c. ut Gelatina Cytoniorum, C. C.

Gargariſmus, liquorem denotat, quo os fauceſque gargariſando colluuntur. Vide lib. 2.

Glandes idem ſunt cum ſuppoſitoriis.

Gummi in claſſe præparatorum, nihil aliud eſt, quam Extractum reſinoſum. Vid. lib. 2.

H.

Holippæ ſunt placentulæ ex infuſione medicamentali farináque triticea ſubactæ, addito inſuper tantillo ſachari.

I.

Infuſum. Infuſio eſt liquor qualitatibus medicamentoſis, ſola maceratione imprægnatus. Parum itaque differt à decocto, quippe quod huic coquendo accedit, accedenteque interdum maceratione, idem ferè illi, ſola maceratione. Uſitatiùs tamen de potionibus dicitur ac inprimis de quibusdam purgantibus ex Vino, cereviſia vel ſimili liquore, dicta ratione paratis. Vid. lib. 2.

Juleb, nomen perſicum eſt, idemque ſonat quod potio dulcis. Arabibus vox Julebi à ſyrupis non diſtinguitur. Noſtratibus autem Julebi ſeu Julabia, (Græc. ζυλάμα) potionis ſunt in praxi uſitatiſsimæ ſyrupis dilutiores, conſtantque ex liquoribus clarioribus ſacharo vel ſyrupis convenientibus ad gratum ſaporem, dulcoratis.

L.

Lapis. Lapidis nomen nonnullis imponitur medicamentis quæ ad duritiem lapideam vel terreſtrem excocta ſunt. Vid lib. 2.

Lapis vegetabilis Medicamenti ſpecies eſt conſtans ex ſale, Tinctura, oleoque ad duritiem ferè lapidis excoctis. Vid. lib. 2.

Laudanum dicitur de ſolo medicamento ex opio confecto, idque vocant Laudanum opiatum de quo vid. lib. 4.

Linctus, i. e. Eclegma.

Linimentum medicamentum eſt topicum pingue, oleo craſsius, unguento liquidius corporis illinitione dicatum. Vid. lib. 2. Ung.

Liquor quamvis de quolibet humore dici poſsit, in ſpecie tamen humorem denotat per deliquium paratum, quem oleum aliàs, nonnunquam Balſamum dicere ſolent.

N. Nonnunquam & pro deſtillato liquore uſurpatur. E.g. liquor cranii, liquor C. C. liquor ſeu ſpiritus L. Guajaci.

Lohoh, i. e. Eclegma.

Lotio. Lotio ſumitur pro balneo. Lavantur itidem nonulla ſimplicia, ut Terræ, Metalla, & ſim. de quibus ſpeciatim.

Lozongæ. Lozongæ idem quod Morſuli.

M.

Magiſterium. Magiſterii nomen diverſimodè uſurpatur. I. Datur pulveribus

veribus ſolutione ac præcipitatione paratis, ut Mag. C. C. Corallorum. II. Tribuitur reſinis ſeu extractis reſinoſis, ut ſunt magiſterium ſcammonii, Jalappæ, &c. Accuratæ tamen loquendo magiſterium vocari volunt, ubi nonnihil menſtrui cum eſſentia extracta conjunctim manſit.

Malagma idem majoribus ſonat quod cataplaſma.

Martius panis, Marcipanis, Mazapanis, Paſta regia, Panis dulciarius ſunt placentæ ex amygdalis dulcibus excort. & ſacharo (quod ſumitur duplum, triplum, nonnunquam ana) accedente aqua roſarum ſubactæ & piſtæ.

N. Addi poſſunt & alia. E. g. nuclei pini, piſtacia, avellanæ, cortices citri conditi, aromata & ſimil.

Marmelada eſt Gelatina cotoniorum. Vid lib. 2.

Maſſa. Maſſa ex officina piſtoria ad pharmaceuticam translata eſt, denotatque ſubactam illam materiam tum paſtæ regiæ, tum pillulis inde formandis deſtinatam.

Maſticatorium, eſt medicamentum apophlegmatizans, quod in ore detentum dentibusque maſticatum pituitam liquat è cerebro & ad palatum derivat. Vid. lib. 2.

Mel. Mellis nomen Pharmacopæis nonnunquam denotat ſuccum ſimplicem ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, melque ſapore æmulantem. Sic convenit cum ſapa ſive Rob, ut Mel paſſulatum, Juniperinum. Vid. lib. 2. Nonnunquam refert ſyrupum cum melle paratum. Vid. lib. 2. de ſyrupis.

Menſtruum, dicitur liquor, qui ad Tincturas extrahendas adhibetur, de quo vid. lib. 2. tit. de Extractis.

Mixtum generaliter de quibuscunque mixtis dici poteſt, in praxi tamen medica uſurpatur communiter pro Electuario, quod ex tempore miſceri ſolet. Sic dicitur F. Mixtura, i. e. Electuarium. Vid. lib. 2. de Electuariis.

Morſuli ſeu Morſelli, Tabulæ: medicaméta ſunt quadrata ut plurimum, parata ex pulveribus & ſimilibus ſacharo ſoluto ſuſceptis, ſuperque tabulam ligneam, lapideam cupreamve effuſis, ut conſolidentur.

Moretus mulierculis noſtratibus uſitatiſsimum potionis genus eſt, quod parari faciunt, ubi præſumtio gravidationis, perſuaſum nimirum ſibi habent, falſam imprægnationem eo exturbari, veram corroborari. Vid. lib. 2.

N.

Naſale idem quod Errhinum.

Naſcale idem eſt quod peſſus.

O.

Odoramenta ſunt medicamenta odoris exhibendi gratia adhibenda. Odorem ſive per ſe habent ſive accedente incenſione. Fiunt autem formularum variarum. Sine accenſione quæ in uſum veniunt, fiunt ferè for-

ciſ fructuum. E.g. pomorum, &c. ut Gelatina Cytoniorum, C. C.

Gargariſmus, liquorem denotat, quo os fauceſque gargariſando colluuntur. Vide lib. 2.

Glandes idem ſunt cum ſuppoſitoriis.

Gummi in claſſe præparatorum, nihil aliud eſt, quam Extractum reſinoſum. Vid. lib. 2.

H.

Holippæ ſunt placentulæ ex infuſione medicamentali farináque triticea ſubactæ, addito inſuper tantillo ſachari.

I.

Infuſum. Infuſio eſt liquor qualitatibus medicamentoſis, ſola maceratione imprægnatus. Parum itaque differt à decocto, quippe quod huic coquendo accedit, accedenteque interdum maceratione, idem ferè illi, ſola maceratione. Uſitatiùs tamen de potionibus dicitur ac inprimis de quibusdam purgantibus ex Vino, cerevisia vel ſimili liquore, dicta ratione paratis. Vid. lib. 2.

Iuleb, nomen perſicum eſt, idemque ſonat quod potio dulcis. Arabibus vox Julebi à ſyrupis non diſtinguitur. Noſtratibus autem Julebi ſeu Julabia, (Græc. ζυλάπα) potionis ſunt in praxi uſitatiſsimæ ſyrupis dilutiores, conſtantque ex liquoribus clarioribus ſacharo vel ſyrupis convenientibus ad gratum ſaporem, dulcoratis.

L.

Lapis. Lapidis nomen nonnullis imponitur medicamentis quæ ad duritiem lapideam vel terreſtrem excocta ſunt. Vid lib. 2.

Lapis vegetabilis Medicamenti ſpecies eſt conſtans ex ſale, Tinctura, oleoque ad duritiem ferè lapidis excoctis. Vid. lib. 2.

Laudanum dicitur de ſolo medicamento ex opio confecto, idque vocant Laudanum opiatum de quo vid. lib. 4.

Linctus, i. e. Eclegma.

Linimentum medicamentum eſt topicum pingue, oleo craſsius, unguento liquidius corporis illinitione dicatum. Vid. lib. 2. Ung.

Liquor quamvis de quolibet humore dici poſsit, in ſpecie tamen humorem denotat per deliquium paratum, quem oleum aliàs, nonnunquam Balſamum dicere ſolent.

N. Nonnunquam & pro deſtillato liquore uſurpatur. E.g. liquor cranii, liquor C. C. liquor ſeu ſpiritus L. Guajaci.

Lohoh, i. e. Eclegma.

Lotio. Lotio ſumitur pro balneo. Lavantur itidem nonulla ſimplicia, ut Terræ, Metalla, & ſim. de quibus ſpeciatim.

Lozongæ. Lozongæ idem quod Morſuli.

M.

Magiſterium. Magiſterii nomen diverſimodè uſurpatur. I. Datur pulveribus

veribus ſolutione ac præcipitatione paratis, ut Mag. C. C. Corallorum. II. Tribuitur reſinis ſeu extractis reſinoſis, ut ſunt magiſterium ſcammonii, Jalappæ, &c. Accuratæ tamen loquendo magiſterium vocari volunt, ubi nonnihil menſtrui cum eſſentia extracta conjunctim manſit.

Malagma idem majoribus ſonat quod cataplaſma.

Martius panis, Marcipanis, Mazapanis, Paſta regia, Panis dulciarius ſunt placentæ ex amygdalis dulcibus excort. & ſacharo (quod ſumitur duplum, triplum, nonnunquam ana) accedente aqua roſarum ſubactæ & piſtæ.

N. Addi poſſunt & alia. E. g. nuclei pini, piſtacia, avellanæ, cortices citri conditi, aromata & ſimil.

Marmelada eſt Gelatina cotoniorum. Vid lib. 2.

Maſſa. Maſſa ex officina piſtoria ad pharmaceuticam translata eſt, denotatque ſubactam illam materiam tum paſtæ regiæ, tum pillulis inde formandis deſtinatam.

Maſticatorium, eſt medicamentum apophlegmatizans, quod in ore detentum dentibusque maſticatum pituitam liquat è cerebro & ad palatum derivat. Vid. lib. 2.

Mel. Mellis nomen Pharmacopæis nonnunquam denotat ſuccum ſimplicem ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, melque ſapore æmulantem. Sic convenit cum ſapa ſive Rob, ut Mel paſſulatum, Juniperinum. Vid lib. 2. Nonnunquam refert ſyrupum cum melle paratum. Vid. lib. 2. de ſyrupis.

Menſtruum, dicitur liquor, qui ad Tincturas extrahendas adhibetur, de quo vid. lib. 2. tit. de Extractis.

Mixtum generaliter de quibuscunque mixtis dici poteſt, in praxi tamen medica uſurpatur communiter pro Electuario, quod ex tempore miſceri ſolet. Sic dicitur F. Mixtura, i. e. Electuarium. Vid. lib. 2. de Electuariis.

Morſuli ſeu Morſelli, Tabulæ: medicaměta ſunt quadrata ut plurimum, parata ex pulveribus & ſimilibus ſacharo ſoluto ſuſceptis, ſuperque tabulam ligneam, lapideam cupreamve effuſis, ut conſolidentur.

Moretus mulierculis noſtratibus uſitatiſsimum potionis genus eſt, quod parari faciunt, ubi præſumtio gravidationis, perſuaſum nimirum ſibi habent, falſam imprægnationem eo exturbari, veram corroborari. Vid. lib. 2.

N.

Naſale idem quod Errhinum.

Naſcale idem eſt quod peſſus.

O.

Odoramenta ſunt medicamenta odoris exhibendi gratia adhibenda. Odorem ſive per ſe habent ſive accedente incenſione. Fiunt autem formularum variarum. Sine accenſione quæ in uſum veniunt, fiunt ferè for-

Digitized by Google

ma pulverum, ſacculorum, linimentorum, balſamorum, maſſarum odoratarum (quas poma ambræ vocant) aquarum, ſaponum, & ſimil. Accedente accenſione vel liquefactione quæ odorem halant, parantur uſitatiùs forma pulverum, trochiſcorum, candelarum & bacillorum maſſarumve fumalium.

Oleum proprie liquor eſt pinguis, balſamo tenuior.

N. I. Nonnunquam tamen Balſamo craſsior, ut oleum aniſi, nuciſtæ expreſs.

N. II. Imponitur quoque olei nomen quamvis minus accuratè, nonnullis ſpirituoſis liquoribus, vel deſtillatione peractis: ſic dicitur oleum ⊕-li, ⊖is, & ſimil. Vid. ſpiritus, vel per deliquium diſſolutis, ut oleum ♀i vid. liquor.

Opiatum. Confectio opiata: Hoc nominis Electuariis nonnullis (quãvis minus aptè) imponitur, nõ quòd neceſſariò opiũ cõtineant) ſed quod medicamentis veterum quæ opium continent, conſiſtentiâ reſpondeant.

Oxyrrhodinon (ab ὀξὺς ῥόδον & ὀδύνη, ſic dictum) medicamentum in genere ſonat ex aceto roſisque factum ad dolorem leniendum. Practici autem relicta hac ſignificatione generali, ſolo capiti, fronti collove id dicarunt, atque ex olei roſar. part. iij. aceti parte j. cõcinnarunt, noſtrates loco olei roſar. ſumũt & alia. E.g. violaceũ, papav. myrtin. de Nymph.

P.

Pandaltum medicamentum eſt internum à rotulis morſulisve non niſi ſola forma differens: fitque quando materia medicamentoſa ſacharo ſoluto ſuſcepta in pixidem effunditur, ut inibi indureſcat.

Paſta regia. Vid. Martius panis.

Peſſi: Peſſoria (Barbaris naſcalia) ſunt medicamenta ſolida, uteri collo intrudenda.

Periamma, Periapton, Amuletum, Xenechton. Medicamentum eſt quod de colle ſuſpenſum morbum arcere creditur, ac præcipuè peſtem.

Phlegma liquor eſt deſtillatus aquoſus ſpirituoſo liquori contradiſtinctus. Vid. aq. deſtillata.

Phanigmus mitior ac lenior eſt ſinapiſmus ſcil. qui ſolam cutim rubificat.

Pilula, i. e. parvæ pilæ, ſunt medicamẽta rotunda deglutitioni apta.

Pineatum ſeu Pineolatum fit ex pineis ſacharo & aqua roſarum, ad modum ſcil. quo Diamygdalatum ſeu Marcius panis ex amygdalis ſacharo & ▽ roſarum fieri ſolet.

Pomum ambræ, odoramenti genus eſt, ex medicamentis odoriferis in maſſam redactis.

Potio in genere liquorem denotat potulentum, in praxi autem ferè de purgante potu intelligitur. Vid. l. 2.

Præparata, i. e. præparatione (ſpecialiter ſic dicta) elaborata ut C. C. præparat. Vid. lib. 2.

Pulvis,

Digitized by Google

Pulvis. Pulveris nomen etſi generaliter minutiſſima quæq; denotet, quocunque modo facta: attamen communiter pulveriſatis hoc nomẽ imponitur, ſive ſimplicia illa ſint, ſive compoſita. Inter compoſitos autem pulveres, ſunt qui ſpecies vocantur, ſunt & qui Tragea. Præſtaret tamen omnes pulveres compoſitos, ad differentiam ſimplicium, ſpecies nominare.

Q.

Quinta eſſentia propriè ſpiritum denotat, deſtillatum ex ſuccis fermentatione exaltatis. De quo in ſpirituum claſſe, l. 1.

R.

Reſina eſt ſubſtantia oleaginoſæ naturæ, ſive in forma molliori illa ſit, ſive in duriori. Sunt autem Reſinæ vel nativæ de quibus l. 4. vel extractione Chymica paratæ. Ut Reſina Diagrydii & ſimil. De quibus in Extractis l. 2. ac l. 4.

Rob, Rohob, Sapa, eſt ſuccus fructuũ, ad mellis conſiſtentiam utplurimum per ſe, interdum quoque cum ſaccharo inſpiſſatus. Priores ſimplices appellare licet, dabunturq; l. 2. de ſuccis. Poſteriores, compoſitos, danturq; l. 2. ſub Syrupis.

Rotula, ſunt Tabulæ orbiculorum inſtar conſtantes ex medicamentis ſuſceptis ſaccharo in conveniente liquore ſoluto inq; orbiculos ſupra tabulam effuſo.

S.

Sacculus medicamentoſus fomentorum genus eſt conſtans ex convenientibus medicamentis ſiccis, ſacculo inſutis. Eſt & ſacculus odoriferus i. e. odoriferis completus, ut narib admoveatur.

Sal accuratè loquendo eſt ſubſtantia in aqua ſolubilis, concreſcibilis ſeu cryſtalliſabilis. Communiter tamen dicuntur & ſalia ſed minus aptè, lapides vel metalla nonnulla acido liquore corroſa, atque iterum cõugulata; Ut Sal corallorum, Sal ♄i & ſimil.

Sapa vide Rob.

Saponea i. e. linctus ex amygdalis.

Sief i. e. Collyrium ſiccum vid. l. 2.

Sinapiſmus eſt cataplaſma, vel maſſa vim habens cuti ruborem, vel ardorem veſicasve inducendi: adeoque continet ſub ſe phænignum & veſicatoria.

Smegma odoratum, Sapo odoratus, fit ex ſapone (veneto inprimis) cui pulveres odorati convenientes immiſcentur, ac impaſtando cum ▽ fragranti, v. g. roſarum.

Sparadrapus eſt Linteum Emplaſtro ad ignem fluenti immerſum, extenſum & refrigeratum. Dicitur & *tela emplaſtica*.

Species dicuntur in Officinis ſimplicia (ingredientia) pro compoſitis inde conficiendis coordinata. Sic dicuntur Species Theriacæ i. e. ex quibus theriaca compilatur, ſic ſunt

& Species decoctorum uſualium. Præ reliquis tamen hoc nomen ſibi vendicant pulveres nonnulli, tum aromatici tum cathartici. Forſan, quia ordinati fuerunt olim, ut inde conficerentur electuaria, Morſuli vel rotulæ. Sic ſunt Species aromatic. roſat. Species Diaturbith cum Rhabarbaro, &c.

Spiritus eſt liquor deſtillatus naturæ magis ſpirituoſæ, non ſecus ac è contra aquæ deſtillatæ magis ad naturam aquæ ſimplicis accedunt.

N. Spiritus nomen abuſivè ſibi vẽdicarunt quoque olea nonnulla ſubtiliora, ut ſpiritus Therebintinæ & ſimil.

Stymma eſt ſpiſſamentum ſeu craſſamentum rerum, (florum rerumq; aliarum) quod remanet dum in oleis maceratæ exprimuntur.

Succus, Succi qui in officinis vocantur, expreſſiones ſunt, ſeu expreſſæ eſſentiæ, aqueæ naturæ, i. e. aquę permiſcibiles, außgepreſte Säffte.

N. Solis vegetabilibus competit, vide ſuo loco.

Suffitus, ſuffumigium, θυμιάματα eſt Vapor ſuave olens ex re fragrante accenſa vel carbonibus vivis injecta excitatus. Variarum autem res ſuffumigans poteſt fieri formularum: pulverum, candelarum, bacillorum, trochiſcorum, &c.

Suppoſitorium eſt medicamentum ſolidum, teres ac pyramidale inſtar digiti, intruſioni in anum deſtinatũ.

Syrupus eſt liquor medicamentoſis qualitatibus imprægnatus additoq; ſaccharo aut melle, ad mellis conſiſtentiam excoctus.

T.

Tabula vid. morſuli.

Tartarus, terreſtre ſal eſt.

Terra mortua, eſt terra ex elixiviatione reſidua. Hæc omnibus facultatibus efficacibus deſtituta eſt.

Tinctura vox diverſimodè uſurpatur, uſitatiſſimè tamen potisſimam partem denotat ſub colore certo confuſionis beneficio extractam, ſive cum menſtruo adhuc conjuncta illa ſit (quæ vulgatisſima eſt ſignificatio) ſive ab eodem ſeparata, quo ſenſu extractum communiter effertur.

N. Sumitur quoque nonnunquam Tinctura pro Eſſentia rei ulterius elaborata. Vide Tincturas ♁ij, quas tamen Tincturas magiſteriales appellare commodiùs eſt.

Tragea, Tragema, bellaria, eſt pulvis introaſſumendus ex ſpeciebus & ſimil. pulverib. ſimplicibus, cum ſacharo confectisve ad ſaporem gratum commixtis, vide l.2. ſub pulver. & ſpec.

Trochiſcus, Trochiſci ſunt ſpecies ſeu pulveres mucilagine, ę.g. tragacãthæ, altheæ & ſimil. ut eò melius ad tempus durare posſint, ſuſcepti, incorporati, inq; orbiculos parvos formati. Trochiſci ſublinguales, i. e. qui ſub lingua detinentur ut diſſolvantur

vantur & per guttur in pulmones defluant.

V.

Vinum medicatum, Vina medicata ſunt infuſiones in vino factæ, vid l. 2.

Vnguentum eſt medicamentum topicum pingue linimento durius emplaſtro mollius, Germ. Salb.

CAP. IV.

De Speciebus Productionum nativarum.

DEſcriptio rei medicamentalis pharmacologica, eſt enodatio conſtitutionis, uſurpationis ac ſignationis (quantum ſc. hæ ſpectant ad benè medicandum:)

Conſtitutio eſt rei medicamentalis productio, collectio & aſſervatio.

Productio eſt quâ res fit. Eſt igitur productionis deſcriptio, deductio ſpecierum & circumſtantiarum ad productionem requiſitarum. (in quantum ſc. faciunt ad pharmacologicam rei productionem)

Eſtq; rerum tum *Nativarum* tum *Præparatarum*.

Nativarum productio primæva ſunt creatio, cui ſubinde ſucceſſerunt tum generatio, q. generatio, nutritio, q. nutritio; tum operationes ſeu motus utriſq; illis ſubjuncti: quales in Vegetabilium productione ſoli cultura, ſatio, inſitio, amputatio; in animalium, cõceptio, nativitas, educatio, &c.

N. Species productionis nativæ, uti & harum circumſtantiæ imprimis ac primariò ad phyſicam pertinent: attamen quia intentioni pharmacologicæ non parum inſerviunt, breviter eas delibare libet. Itaque

Creatio eſt ortus rerum naturalium ex nihilo, i. e. quo rerum principia informia primùm ex nihilo condita, blando fotu externo in lucẽm ſeu vitam emerſerunt, inque membra ſeſe extendere, adeoq; curriculum deſtinatum abſolvere, juſſa, i. e. apta reddita ſunt.

N. In creatione *macrocoſmi* ſupervenit Terræ-aquæ, i. e. liquido ſicco informi & vacuo blandus fotus Spiritus Elohim, ſuperficiei aquarum incubantis, cujus ſcilicet auxilio, accedente benedictione divina lux ſeu vita fuit introducta. In *Vegetabilium* ac *Animalium* creatione, ſimili ratione principia materialia in macrocoſmi generatorio ceu in tenebris ac abyſſo (orco Hippocratis, nocte Orphei) ſopita, coagulataq; fotu matricis, vel ſi mavis ſpiritus ejuſdem Elohim, ſic jubente Creatore, in lucem ſeu vitam (diem Orphei) prodierunt, excepto ſolo homine, qui peculiariter ex adama vapore fœcundata fuit conditus, feorſumq; ſpiraculo vitæ afflatus.

Generatio eſt ortus rerum naturalium

ſalium ex ſemine, i. e. quo principia rerum (quæ proximè in ſemine exiſtunt) ex præexiſtente materia parantur, ac ſubinde fotu matricis in actum ſecundum ſpeciem ſuam emergunt. Membra itaq; Generationis ſunt, tum ſeminis præparatio, tum ejuſdem emerſio. Et hic modus oriendi proprius eſt rebus nativis primariis, videlicet vegetabilib. & animalib. horumq; membris [illegible]nis.

N. Generatio eſt rerum innovatio. nimirum res poſtquam curriculum ſuum abſolverint, vel in eodem interruptæ fuerint, revertuntur paulatim in naturam primordialem chaoticam, unde poſtmodum ab aliis depromptæ tum materiam ſeminalem, tum nutritivam adoptantur, adeoq; aliarum rerum dominio ſubjectæ peregrinantur. Et hæc eſt rerum viciſſitudo, toties à majoribus decantata.

Macrocoſmus in ſe conſideratus quia perenni duratione durat, à renovatione generatoria excuſatur, adeoque ſemine deſtitutus eſt, quo nova illius fiat productio: nihilominus tamen laudabile quoddam exhibet perittoma, lacti in animalibus reſpondens, quod infundit in generatorium ſuum globum ſcilicet hunc inferiorem, liberis ſuis nutrimentum ſuffecturus. *Vegetabilium* ac *Animalium* ſpecies quia Individuorum novorum ſucceſſioni conſervari deſtinatæ ſunt, ſemina nova requirunt ſeu ſi mavis ſeminales rationes. Hæ vel manifeſtò per ſpeciem propagātur, unde exurgit generatio univoca: vel citra manifeſtam rationem ſeminalem producuntur, unde generatio æquivoca.

Nutritio eſt productio rei, genitæ ex nutrimento, i. e. qua res genita ſuffectione elaborati nutrimenti curriculum deſtinatum peragit. Membra ejus ſunt tum Materiæ nutritivæ elaboratio tum ſuffectio ſeu aſſimulatio. Competit itidem ſolis rebus primariis.

N. Nutritio eſt rerum progreſſio: Nimirum rei cuique naturali curriculum certum deſtinatum eſt, quod ab ortu ad ἀκμὴν augeſcendo & inde ad interitum deſcendendo habet peragendum. Peractio hæc fit beneficio materiæ nutritivæ, unde ſubrogatur, quod actu vitali deperit, ſimulac accedit, quò ad ἀκμὴν res augeſcat. Materia illa, quia reſpectu rei nutricandæ univerſalior, impurior, digeſtior exiſtit, elaboratur ſubinde in illius nutritiva, hujusq; miniſtris, i. e. depuratur ab heterogeneis, evehitur ad maturitatem, adeoque indolem rei nutricandæ induit. Rem exemplis declarabimus. Vegetabilium & animalium nutritio notiſſima eſt. Ex utraque itaque non difficile erit & *Macrocoſmi* nutritionem metiri. Materia qua *Macrocoſmus*

Digitized by Google

ſmus nutritur ſunt ipſamet vegetabilia & animalia in chaos ſeu principia ſua redacta, ſeu ſi mavis ſunt, res particulares quæcunque. Videlicet hæ, ut, è macrocoſmo nutriuntur, ita viciſſim eidem nutrimentum exhibent, adeoque omnia per circulum quaſi volutantur. Modus hic eſt: Res defunctæ progredique neſcientes reſolvuntur, digeruntúrque quodammodo in globo inferiori ceu macrocoſmi ventriculo; hinc ſequeſtratur quod maturius eſt, inque aërem ceu meſaraicas attollitur, ulteriori ſubjiciendum digeſtioni. Inde ad ☾ ceu macrocoſmi Epar rapitur concoctionem ſecundam ſubiturum. Ex ☾ ad particulares devolvitur digeſtiones, ſcil. pars ſurſum tendit, pars deorſum. Surſum quæ ſeſe elevat portio, partim in nutrimentum ſtellarum faceſſit, partim materia exiſtit, unde ſpiritus ſeu influentiæ actionum generantur, quæ inde per univerſitatem ſparſæ totum macrocoſmum ejusque particulas afficiunt, fovent, excitant, vivificant, non ſecus ac ſpiritus vitales ac animales è corde & cerebro vibrant. Pars quæ deorſum delabitur, inferiori globo communicatur, ubi partim nutrimentum rebus exhibet, partim in ſeminales rationes rerum particularium migrat, idque vi facultatum productivarum i.e generativarum, nutrivarum, fermentativarum, quibus globus hic inferior vi benedictionis, divinæ profuſus eſt. Et hæc nutritio videtur macrocoſmica, quæ non minus ac animalium & vegetabilium excrementa ſua exhibet. In terra remanent craſſiora, ibidem ceu in prima digeſtionis officina ſequeſtrata; in aëre ceu meſaraicis ſecernuntur liquidiora, unde pluvia, nix & ſim. viſcoſiora, unde mucilago illa decidens (Sternſchoß) &c. Luna ſeparat excrementatum craſſiora, quæ detrudit ad maculoſum ſui locum, ceu macrocoſmi veſicam biliariam in Epate ſitam; tum liquidiora exhibet, eaque ad globum inferiorem, & potiſſimum ad mare ceu renes & veſicam urinariam tranſmittit, ut inibi vi ſua ſalina ac acri generationem globi inferioris promoveant. Mira hæc ſcio novaque videbuntur, quibus rerũ analogia minus fuerit perſpecta: Verum nullus dubito, quin diligenti ſcrutatione omnia futura ſint perſpicua, ſin minus; quisque ſuo ſenſu abundet. Nec enim hæc ſunt, ſuper quæ proderit litem tantopere moviſſe, utpote quæ citra ſalutis jacturam ſciri ignorarive non nequeunt. Id quod ut de his, ita & de aliis ejusdem farinæ quamplurimis moneo, quæ inter modernos tanto tamen æſtu agitantur, ut vel legis divinæ reſpectus poſtponatur, famæ proximi detrahatur, ſanitati propriæ noceatur, lectorique legendi faſtidium procreetur.

Quaſi generatio eſt ortus rerum natu-

Digitized by Google

naturalium ſecundariarum, ex materia quaſi ſemine, i.e. quo principia rerum in primariarum productione redundantia, in ſpeciem aliam, ſecundariam ſcil. tranſmutantur.

Quaſi Nutritio eſt, qua eadem illa materia ſucceſſivè matureſcit.

N. Rerum ſecundariarum productio paulo ſecus ſeſe habet quam primariarum. Fiunt enim non per generationem, qua ſeminale principium in membra diverſa ſecernitur, neque per nutritionem, qua membra inſinuatione ac aſſimulatione nutrimenti ſecundum dimenſiones augeſcit, ſed per ſolam alterationem, appoſitionem, accretionem. Nimirum Excrementa quæ in nutritione primariarum ſuppetunt, vel alterantur levi ſaltem alteratione, condenſatione, mixtione, & ſim. vel concurſu ac conſpiratione cauſarum aliarum tranſmutantur, tranſplantantur. Sic fiunt meteora aquea ſeparatione vaporum aqueorum, qui condenſati ſub forma pluviæ, nivis, grandinis decidunt: Sic fiunt meteora ignea, ſeparatione ſcil. materiæ inflammabilis, qualem refert in inferioribus nitrum, ſulphur, aurum ſclopetans, & ſim. Sic fit & mucilago illa viſcoſa ſtellæ cadentis, decidens (Sternſchoß.) His annumeranda & mineralia, è quibus tamen nonnulla informam tranſplantantur, quâ etiam cum primariis certare videntur. In regno vegetabili, hac ratione ſuppetant, ſucci exudantes, lacrymæ, melligo florum, reſinæ, gummi, quin & fungi. In animalibus; Urina, ſudor, lacrymæ, ſtercora, zibettum, moſchus, ſalia, arenulæ, calculi, & ſim.

Et hi modi ſunt principaliores productionum nativarum ad quos reliqui ceu miniſtri referri facilè poſſunt.

Caput V.

De Principiis Eſſentialibus rerum nativarum.

Circumſtantiæ ad nativarum productionum, requiſitæ præcipuè ſunt; Principia conſtitutiva. Efficiens, Materia, Tempus & Locus.

Principia conſtitutiva voco quæ ipſam rem conſtituunt.

N. Principiorum horum conſideratio duplex eſt, tum *quidditativa*, i.e. quoad eſſe ſuum, tum *cauſalis*, i. e. quoad cauſari. Priori conſideratione hoc capite veniũt, poſteriori capp. ſequentibus. Quidditas rei compilata eſt è ſubſtantiali & accidentali. Subſtantiale eſt ipſamet rei οὐσία accidentali ſuo primum & per ſe ſubſtrata: Accidentale eſt facultas ſeu qualitas ſubſtantiæ dictæ proximè primum & per ſe inhærens.

Principia conſtitutiva rerum naturalium ſunt Spiritus & Corpus, quibus additur vita ceu principium tertium.

N. De-

N. Decantata ſunt apud Hermeticos principia cognitionis, Lumen ſcil. Naturæ & Gratiæ, de quibus data hac de principiis occaſione parum diſſerere libet. Naturæ creator Deus ut in ſe bonus exiſtit; ita & bonitatis pro arbitrio tamen & beneplacito ſuo communicativus. Hinc creaturarum exordium ac bonitas, tum ſupra naturalium ac inviſibilium; tum naturalium & viſibilium. Utræque enim oriuntur ex bonitate divina, ſcalæque ſunt à Deo conditæ, quibus ad ſe veheremur. Eapropter quoniam bonitas perfectiſſima abſolutiſſimáque in Deo concentrata eſt, adeò ut nihil boni dari poſſit, quod à bonitate illa alienum ſit (quippe imperfectum id foret) creaturarum bonitatem creatoris analogam eſſe oportuit. Siquidem ergo res cunctæ analogæ ſunt ad Dei bonitatem relatæ, & inter ſe eas analogas eſſe, neceſſum eſt. Hinc liquet rerum naturalium analogiam, adjumentum eſſe cognoſcendæ naturæ non poſtremum, nimirum ex notiori ad ignotius per analogiam pervenire licet. En principium cognitionis, quod lumen Naturæ nonnullis cluit, cujus ſe ſplendore creato, divina accedente inſtitutione, (quam lumen Gratiæ vocant) in rerum penetralia penetrari potuit. Verum enimvero quia Natura, quæ benedictione divina ſpeculum creata erat potiſſimum, nitidiſſimum, pellucidiſſimum, maledictione evaſit umbroſum, obſcurum, maculoſum, unde & cognitio illa obſcurata & depravata fuit adeò, nt vix quicquam ſolidi ſine hallucinatione cognoſcere liceret, ingenia nonnunquam excitavit excitatque creator excellentiora, quorum opera cognitio illa obſervationibus eruatur, emendetur, adeoque innoteſcat, ſimulac inſtitutionem ſuam literis conſignari fecit, quibus ſcil. cognitio illa acquiſita, dirigatur, examinetur, confirmetur. En Lumen Naturæ uti & Gratiæ Lumen, principia cognitionis multoties decantata, ſed ad principia eſſentialia.

Spiritus eſt principium primum, inſtructum facultatibus peragendi curriculum ſibi natura commiſſum.

Seu, Spiritus eſt ſubſtantia ſubtiliſſima vi creationis primum producta, ac poſtmodum vi benedictionis propagata, pollens facultatibus quibus curriculum ſecundum ſuam ſpeciem peragit.

N. Spiritus hic nihil aliud eſt, quàm principium cujuscunque rei formale, actionum omnium ſcaturigo. Philoſophis nonnullis dicitur 🜍r, quod tamen diverſum quid eſſe ſcias, ab oleo vel ſpirituoſa illa ac inflammabili ſubſtantia materiali, cui itidem ſulphuris nomen imponi ſolet.

Corpus eſt alterum principium, ſpiritus illius adaptatum ſubjectum, cum & in quo curriculum deſtina-

Digitized by Google

tum peragit, imbutum qualitatibus, ſpiritus ſui facultatibus correſpondeant & obediant.

N. Dicitur principium materiale, compactumque eſt ex liquido & arido, quæ ut in exiſtentia primordiali ſunt ſimpliciſſima, unitiſſimaque, ita ſecernuntur incraſſanturque ſubinde in progreſsione ſua, ac explicantur, in liquidum aridum uti, & in liquido aridum, (i. e. in ſalinam naturam.) Et hæc ſingula inexiſtentia propria exhiberi artificio poſſunt. De quibus infra. Accidentia igitur corporis eſſentialia ſunt, liquidi, liquiditas, humiditas, aridi, ariditas, ſiccitas, utriusque frigiditas: ſalinæ naturæ ſapor, vis penetrabilia fermentativa, &c.

Ignis (actus) eſt principium tertium, prioribus ſuperveniens, ſtipatum calore cujus vi illa in actum traducuntur.

N. Principia duo priora uniuntur, non ut otioſa ſint, ſed uti Deus eſt actus perfectiſsimus, vitaque vitarum; ita & cunctas in actum collocavit, i. e. in vitam. Vitam puta non ſtrictiore ſignificatione ſolùm, quæ motum vegetativis operationibus prodit, ſed latiore, qua rei cujuscunque actum ſeu ἐντελέχειαν refert, etiamſi obſcurior illa, minusque conſpicua ſit qualis in ſtellis, metallis, & ſim. Sunt itaque in rebus naturalibus vitalibus ac κατ' ἐξοχὴν in rebus primariis, *Spiritus, Corpus & Vita*, quæ adeò arctè in ſtatu vitali unita ſunt, ut difficulter invicem diſtingui queant. Res exemplo ignis ardentis quodammodo illuſtrari poteſt, quippe hic ceu res vulgatiſsima ad repræſentandam vitam ob omnium oculos poſitus videtur. Ignis ardens tria exhibet 1. ſpirituoſam ſubſtantiam flagrabilem, 2. humiditatem effumabilem, ſpiritus ſcil. illius ſubjectum ac denique 3. igneam flammam: quæ tria non modo ipſum ignem flammâ comprehenſum referunt, ſed & effluvium ſpirant, ejusdem cum illo naturæ. Simili ratione ſeſe habet in actu ſeu igne vitali. Adeſt nimirum inibi ſpiritus ignem vitalem ſuſcipere aptus, quem ſi inſitum cujusque ſpiritum, appellare libuerit, per me licet, adeſt & corporea ſubſtantia, ſpiritus illius ſubjectum, cujus partem tenuiſſimam ſi humidum radicale vocare volupe ſit, itidem non refragabor, adeſt tertiò & ignis ſeu flamma vitalis, qua duo illa vivunt. En Eſſentiam rei naturalis in vitâ conſtitutæ, ex qua inſuper effluvia procedunt, quæ rebus exteris pro re nata eunt in ſervitum. Eſt porro ignis idem illud, quod in creationis hiſtoria אור, i.e. lucis voce venit, quippe hæc igni eſſentialis eſt, unde & in lingua ſancta אור, i.e. lux, & אור, i. e. ignis, ſolâ puncti mutatione differunt. Sennert. *hypomnemat. phyſ.* 2. *c.* 3. per vitam eſſentialem innuere videtur, dum vitam

ex Ariſtotele duplicem facit; Eſſentialem ſeu ſubſtantialem, à qua ut fonte, vitales actiones prodeant, & accidentalem, quæ ſit operatio vitalis aut certè potentia vitales actiones exercendi: Hippocrati ignis voce venit.

Cap. VI.

De Cauſa Efficiente interna.

Efficiens productionis nativæ, tum interna eſt, tum externa.

Interna eſt ipſiusmet rei natura, i. e. inclinatio & facultas (activa) qua non modo apta nata & proclivis eſt ad emergendum, ſed & in actum emergit, ulteriuſque progrediendo curriculum deſtinatum ſecundum ſpeciem ſuam conficit.

N. Natura habet ſeſe inſtar reipublicæ quæ ad nutum principalis ſui domini, auxilio officialium ac miniſtrorum, adminiſtratur. Nimirum prout adminiſtratio illa peragitur; ita reſultat inde commodum, vel damnum non ſolum ſibimet, ſed & vicinis quoque populis. Simili modo Natura eſt comprehenſio omnigenarum facultatum, ſub dominio alicujus certæ dominatricis, adhibitis facultatibus miniſtris, gubernata ut inde non tantum rei propriæ perfectio redundet, ſed & proximo ſubveniatur. Res naturales enim ſiquidem bonæ creatæ ſunt, ad imitationem creatoris bonitatis communicativæ eſſe debuerunt.

Interna eſt tum principalis tum miniſtra.

Principalis, quæ reliquis ceu fundamentum exiſtit. E.g. facultas vitalis, ſtipata calore vivifico. Miniſtræ ſunt, quæ principali adjunguntur, e. g. facultas nutritiva, generativa, &c.

N. Utraque eſt totuplex, quotuplex ſpecies creaturarum. *Univerſalis* ſcil. quæ univerſitati ſeu macrocoſmo competit; *Particularis*, quæ creaturis particularibus. At ais ſecundum Hippocratem, unum eſt in omnibus & omnia in uno, atque ita Natura univerſalis & particularis in omnibus & ſingulis erunt. Reſp. Sunt utique, ſed diverſimodè: videlicet, Natura univerſalis præeſt, particularibus naturis in macrocoſmica adminiſtratione, easque ceu materiam ſibi ſubjectam diſpenſat. In particularibus autem eadem particularium creaturarum naturis ceu materia ſubeſt, iisque gubernatur, dirigitur, diſpenſatur. Vice verſa de naturis particularibus judica.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

CAP. VII.

De Qualitatibus primis ſeu Elementalibus.

CAuſę efficientes externę ſunt, quę extrinſecus accedentes internis opem ferunt.

Suntque tum *primaria* tum *ſecundaria*.

Primaria eſt ipſamet natura ceu operatrix ſagacisſima, cuilibet rei naturali de debitis mediis proſpiciens, ſeu ſi mavis, eſt ipſemet *Iehova Elohim* per naturam, i.e. naturales leges omnia ſapientiſſimè prudentiſsiméque dirigens & gubernans.

Secundaria ſunt media ad productionem quoquo modo facientia.

Hæc etſi varià dari poſsint, quippe, quæcunque ad efficientiam rei faciunt, eis accenſentur: adeoque & inſtrumenta ruſtica, & ſim. attamen excellunt hic qualitates facultatesve naturales. 1. Elementales, 2. ſalinæ, 3. occultæ.

N. Res naturalis uti extrinſecus ortum adepta eſt, & per hunc, naturam internam, qua apta nata eſt in lucem ſeu vitam emergere, œconomiam mundanam adminiſtratura: ita quoque aliunde opus habet, quo natura illa interna in actum deducatur. Etſi autem omnia à Deo dependeant; tamen quia is ipſe media ſibi ordinavit ordinaria (quæ collectim Naturam vocamus) iis hoc loco intentos eſſe oportet. Sunt itaque qualitates ſeu facultates naturales, quas pro triplici dato principio triplices reperimus, *Spirituales* (formales) *corporeas* (materiales,) & *modales* (privativas vel vitales.) *Spirituales* ſunt quæ parti ſpirituali primò ac per ſe acceptæ ferendæ ſunt, quales ſunt proprietates cuilibet creaturæ inditæ. *Corporeæ* ſunt quæ materiali parti per ſe inhærent uti, 1. liquiditas & ariditas, 2. δύναμις Hippocratica, quam acumen dicere licet, nos ſalinam facultatem appellabimus. *Modales* ſunt, quæ cum modo exiſtendi ſunt conjunctæ, ut frigiditas quæ competit principiis conſtitutis in privatione & quiete; & caliditas, quæ propria eſt principiis in actu ſeu motu conſtitutis. Verum enimvero placet adhibuiſſe ordinem datum, qua facultates ad productionem facientes triplici claſsi includimus, *Elementalium*, *ſalinarum & occultarum.*

Singulæ hæ tum *univerſaliores* ſunt, i. e. in macrocoſmo collocatæ vel *particulariores*, i. e. in rebus particularibus determinatæ.

Elementales qualitates, quas primas communiter dicunt ſunt calor, frigiditas, humiditas, ſiccitas.

Calor facit ad productionem naturalem, quatenus cauſam internam frigore condenſatam, materiæque ad frigiditatem propendenti immixtam adeo-

adeoque quieti deditam, ſuſcitat, fovet: *frigiditas*, caloris æſtum moderatur: *humidum*, humori interno ſeſe inſinuat, adeoque humidum ariditate victum liberat, nutrit, &c. *ariditas*, liquiditatem terminat, humorique admixtum ſimul nutrit.

N. Calor macrocoſmicus partim eſt inſitus & radicalis, partim influens. Nimirum macrocoſmus ſeſe habet inſtar animalis, quod calido tum innato, tum influente caleſcit. Innatum calidum toti univerſitati inditum eſt, quippe æquè latè patet calor ac ipſe ignis vitalis cujus Achates eſt fideliſſimus. Eapropter cum totus macrocoſmus actuali ſuo igne perfuſus ſit nec calore cum eſſe deſtitutum, neceſſe eſt. Hinc Hippocrates in principio lib. de carnib. Calidi pars maxima, inquit, cum omnia perturbata eſſent, in ſupremum ambitum ſeceſſit, quod veteres videntur æthera appellaſſe: altera pars locum infimum ſortita, terra quidem appellatur, frigida ſicca, multasq; motiones habens & in qua multum ſanè calidi ineſt. Tertia vero pars medium aëris locum nacta eſt, calidum quid exiſtens. Quarta pars terræ proximum locum obtinens, humidiſsima & craſsiſsima, &c. Verum quid opus eſt pluribus calorem hunc terræ demonſtrare: Etenim, præterquam quod ſcimus, terrã ante creatas ſtellas, (quibus alias calor acceptus refertur) vi caloris germinaſſe, calor ſeſe exerit ſenſibiliter non modo in ſcaptenſulis ac cuniculis ſubterraneis, ſed & in puteis profundis; quinimò fontana, quæ brumali tempore ſcaturit ſcil. quo terræ ſuperficies frigore nitet, calorem vaporibus halantibus manifeſtò probat. Addo quod nec veriſimile videatur, calorem ſtellarum, absque vi magnetica, quæ calidum in terra, ceu magnetem trahentem, præſupponit, in terræ profundiora penetrare.

Calor influens macrocoſmicus diffunditur ex aſtris & præcipua ex Sole: hinc & ex ♃, ♂ aſteriſmisque igneis & aëreis, quinimò & ex ſtellis quibusdam fixis calidam naturam ſortitis.

N. Sol ad macrocoſmum ſeſe habet, uti ad animal ipſum cor. Videlicet ſedes eſt ubi, Natura reſidentiam fixit vitalem, ex qua velut ex ſcaturigine, ſpiritus ſuos vitales; & cum his calorem, macrocoſmo, rebusque hinc particularibus elargitur, adeoque mediantibus illis calidum macrocoſmi inſitum, ſuſcitat, fovet, nutrit; particularium itidem vitam caloremque ſuſtentat. Fundit Sol calorem, inquit author Eccleſiaſticus cap. 39. ſicut clibanus. Et hinc eſt, quod Chamah à calore Hebræis Sol ductus ſit. Sole porrò calidiores ſtatuuntur ♂ & ♃, ille intrinſecus hic benignius: reliqui econtra frigidiores habentur, non ſimpliciter ſed ad ſolam collati. Cœterùm augmentari

calorem contingit, ubi radii congregantur, reflectuntur, roborantur. Congregantur radii ſi diſsipatio denegetur: reflectuntur, ſi recta in corpus ſolidum inciderint: multiplicantur & roborantur, ſi in fortitudinibus ſtellæ calorem radiantes extiterint.

Calor particularis eſt qui à re particulari procedit. Talis eſt in animalibus calor matricis, calor gallinæ ovis incubantis, &c.

Humiditas etſi itidem per totam univerſitatem ſit diffuſa, inque certos confluxus inferius hicce collecta, unde elevati vapores ſat copioſi elevantur, inque pluviam, rorem, nivem, imbrem, & ſim. condenſantur, ſubindeque delabuntur; attamen in confeſſo eſt apud Aſtronomos, præterquam quod certæ conſtellationes dictorum meteororum generationem juvant, eſſe quoque ſtellas, humiditati radiandæ conſecratas quales. ☾, ♀, ♃, aſteriſmique aquei. Stellæque nonnullæ fixæ hyades, arcturus, &c. & hinc augmentatur humiditas eadem ratione, qua de calore dictum, adde quod Luna prout accreverit & decreverit, humiditatem quoque largius vel copioſius radiat.

Humiditas particularis eſt quæ in rebus particularibus deprehenditur, eaque determinata: Hæc rei producendæ tanto conducibilior eſt, quantò res inter ſe ſimiliores fuerint.

Frigiditatem influere cenſentur è planetis ☾ & ♀, utraque moderatè, hinc & ♄ ſed intenſiſsimè. Ex aſtris ſigna præcipuè terrea.

Siccitatem radiant è planetis ☉, ♂, ♄, ex aſtris. Signa terrea & ignea.

CAP. VIII.

De Salinis facultatibus.

VIs ſalina facit ad productionem nativam, quatenus humiditatem dictam acuit, efficaciorem ac penetrantiorem reddit, craſsitiem incidit, fermentationem juvat, &c. adde quod & in nutrimentum faceſſat, &c.

N. Per vim ſalinam non ſolum intellige ſalſedinem, ſed quamcunque facultatem primis potētiorem, quas Hippocrates ſalibus accenſet, plurimasque eſſe docet. In homine, inquit, lib. de priſc. medic. text. 30. ineſt & amarum, & ſalſum, & dulce, & acidum, & acerbum, & inſipidū, aliaque ſexcenta, quæ pro copia & viribus, varias habent facultates.

Salina hæc facultas *univerſalior* reſidet potiſsimum in globo inferiori, ceu generatorio macrocoſmico, adeoque immixta eſt aquæ & terræ. Aquam ſalina ſcatere facultate, qui negat, adeat mare, calorive exponat aquas ſimplices, meteoricasve, ut exhalent. Et ex hoc fundamento populi maritimi, uti in Normandia non

citra

Digitized by Google

citra jucũditatem obſervavi, terram ſalina facultate per maris fluxum impręgnatam fodere, eaque agros impręgnare ſolent. Terram facultatib. illis imprægnatã eſſe tradit Hippocrates, lib. 4. de humorib. t. 4. Terra, inquit, in ſe varias & innumeras facultates habet. Idem edocet elixiviatio ſalis nitri, cui SS. Scriptura adſtipulatur innuens, quod ſulphure & ſale adurentibus univerſam terram comburat Deus, quo minus fructum ferre habilis fiat, Deut. 29.

Particularior eſt in ſingulis rebus particularibus. Et hinc res particulares aptæ ſunt aliarum productionem promovere, maximè ſi mutua ſimilitudo affinitasque inter utrasque intercedat. Oportet autem ſalinam hanc facultatem compede ſuo, quo vi mixtionis ligata erat, prius vi diſſolutionis, eſſe liberatam. E.g. putrefactione, incineratione, &c. Et hac ratione agricolis uſitatiſsimum comperimus, agros ſtercoribus utpote ſale imprægnatis, impinguare. Quinimò videre licet quibusdam in locis, myricas, fruticata vel & ſylvas comburi inque terram hanc cinere fœcundatam ſemina conſeri, uti idipſum admodum uſitatum vidi in Succia & Finlandia, regionibus ſc. nemoroſis, &c.

CAP. IX.

De influentiis Stellarum.

NOn parum conferunt & proprietates & facultates ſpecialiores ad nativorum ſcil. productionem accelerandam, retardandam, facilitandam, transplantandam, adeoque ad vires rerum intendendas, imminuendas, transplantandas. In his excellunt Sympathiæ & Antipathiæ: illis res promoventur: his, retardantur.

Utræque ſunt tum *macrocoſmicæ*, ſeu *univerſales*, tum *particulares*.

Macrocoſmicæ ſunt quibus ipſe macrocoſmus res particulares reſpicit, i.e. productionem promovet, impedit vel quoquomodo mutat.

Particulares ſunt, quibus res particulares rem ſibi ſympathicam juvant, antipathicam debilitant.

Proprietates macrocoſmicæ toti macrocoſmo & conſequenter globo inferiori ſunt inditæ, qua ratione terram hanc aptiorem plantis his cernimus, aliam aliis: verùm hoc loco cõſiderabimus ſolùm, quæ globo ſuperiori, & in hoc ſtellis acceptæ feruntur, peculiarique nomine influentiæ dicuntur.

Influentiæ ſtellarum ſunt effluvia peculiaribus facultatibus prædita, quibus res ſibi familiares (ſi robuſta & in vigore fuerint) roborant, proſperantur, promovent, econtra res ſibi contrarias debilitant, depravant, impediunt.

Digitized by Google

N. Familiaritas ſtellarum cum ſublunarib. ex mēte Platonis & Paracelſi, inter ſtellas ſingulas & ſingula ſublunarium genera conſtituenda quidem foret, videlicet, ſtellas ſingulas, ſingulis ſublunarium ſpeciebus præeſſe volunt, & hisdem peculiariter influentias ſuas influere. Plat. in Tim. Paracelſ. l.3. Philoſoph tr.4. Verum cum ſingularum ſpecierum ſtellas cognoſcere impoſſibile ſit, viam plerique ſequuntur aliam, certasque claſſes majorum imitatione faciunt, ad quas ceu fontes generales ſublunaria quæque referunt. Claſſes has tum ſecundum planetas diſponunt, tum ſecundum ſtellas fixas, maximè ſecundum aſteriſmos Zodiaci. Rectiùs tamen meo judicio feciſſent, ſi ſtellas ſingulas ſingulis facultatibus præfeciſſent, adeoque pro facultatum varietate, & varietates ſtellarum numeraſſent, univerſaliores, particulariores, &c. Et hac via non rebus ſingulis, ſingulæ ſtellæ, ſed uni eidemque rei, prout facultatibus ea dotata eſt, ita & variæ ſtellæ forent conſecrandæ. E. g. Solem facultate cordis celebrarent, eaque tum univerſaliori calefaciente, tum ſpecialiori, ut patebit infra.

Res ſtellis familiares ſunt primariò, quæ ſtellis illis immediatè ſubſunt; ſecundariò quæ per ſtellas amicas, i. e. planetas amicos vel aſteriſmos horumque affectiones ſtellas reſpiciunt. V.g. Lunæ primario ſubeſt Lunaria herba. Secundariò; cuſcuta res ſcil. Saturnina, fabaria, utpote res Venerea: althæa, utpote res Mercurialis. Simili ratione Lunæ ſubeſt ſecundariò res tauro, cancrove ſubjecta. Nimirum ♄, ♀ & ☿ ſunt amici Lunæ. Taurus eſt ejusdem exaltatio, ♋, domus. Res ſtellis contrariantes ſunt, quæ ſubſunt planetis inimicis vel aſteriſmis diſſentientibus.

Influentiæ ſtellarum ſunt tum planetarum, tum ſtellarum fixarum, quas ordine luſtrabimus, ideoque

De influentiis Planetarum,

SOL.

Sol eſt Planeta benevolus, moderatè calidus & ſiccus, amicus ♃ i & ♀ i, reliquis inimicus, cordis vice in macrocoſmo fungens, ideoque generatorium ſpirituum vitalium macrocoſmi, i. e. radiorum calidorum, quibus tota univerſitas fovetur, ſcaturigoque peculiarium effluviorum, quibus peculiariter juvat res ſibi familiares, impedit ſibi contrariantes.

N. Effluvium Solis ſcriptura appellare videtur מֶגֶד תְבוּאת שֶׁמֶשׁ Meged thebuoth ſchemeſch, pinguedinem ſeu florem ſtillantem Solis, Deut. 33. v. 14.

Res Solares ſunt.

1. *E Mineralibus:* Aurum, terra ſolaris, (ſigillata) ♁ ſolare, ætites, carbunculus, chryſolithus, hyacinthus, rubinus, ambra.

2. *E Vegetabilibus:* Aromata omnia, aceto-

acetoſa, acetoſella, althæa, borrago, bugloſſa, calendula, chelidonia, citraria, corona regis, crocus, dictamn⁹ fraxinus, gentiana, granatus, hedera, helonium, heliotropium, hypericum, lavendula, laurus, olea, majorana, malva, meliſſa, mentha, palma, pæonia, poma aurantia, poma citria, roſmarinus, ros ſolis, thymus verbena, vitis, xylaloe, zedoaria. Item maſtiche, thus, mel, myrrha.

3. *Ex animalibus:* Ea videlicet quæ generoſa & hilaria ſunt: ut aries, caper, equus, leo, taurus. *Aves*: aquila, cygnus, corvus, gallus, vultur. *Inſecta:* cantharides, ſcarabæus pilaris.

Res ſoli contrariantes ſunt lunares, Saturninæ, Martiales, &c.

LUNA.

Luna eſt Planeta inter bonitatem & malitiam mediocris, moderatè frigidus ac humidus, amicus ♄o, ♃i, ♀i & ☿io, reliquis duobus inimicus, cerebro correſpondens adeoque ſympathicus nervoſis partibus ac ſpiritibus animalibus, vel ſi mavis: Luna eſt generatorium humiditatis, qua tota univerſitas irroratur, ſcaturigo peculiarium effluviorum, quibus primariò peculiariter afficit res ſibi familiares, ſecundariò res familiares ♄o, ♃i, ♀i & ☿io, utpote cum quibus ☾ amicitiam colit.

N. Majorum de Luna opinio, non ſine ratione cuipiam dubia eſſe poſſet, quippe Luna macrocoſmi Epar potius repræſentare videtur quam cerebrum, humiditatibus ſiquidem macrocoſmicis præeſſe deprehenditur, non ſecus ac Epar microcoſmicum, humiditati macrocoſmicæ, quę in ſanguine viget. Mare macrocoſmicum turgeſcit, fluit ac refluit ad Lunæ curſum, ſanguis ceu mare microcoſmicum, eadem ratione turgeſcit, atteſtante id turgeſcẽtia ſanguinis menſtrui mulieris. Similiter in creaturis particularibus humiditas crudior, cum lunæ cremento augeri cernitur, è contra cum decremento, minui, quod idem Plinius apertè quoque teſtatur de ſanguine humano. Morbi itidem in ſanguine fundati, ad Lunæ curſum moventur, criſesq; ſuas exhibent. His addi poterit, quod ſubſtantia Lunæ, quia terræ ac propterea terreſtri naturæ propinquior, adeoq; craſſior, potius Epati ſubſtantiâ craſſiori, quam cerebro ſubſtantiâ ſubtiliori reſpondeat. Lacertarum quoque Epar creſcere perhibetur creſcente Luna, decreſcere eâdem decreſcente. Nec eſt quod augeſcentiam ac decreſcentiam cerebri ac medullæ in oſsibus quis objiciat, Lunæ crementum decrementumque imitantes: ex humiditate enim ſanguinis illa potius eſſe colligitur, quam ſpirituum animalium, id quod & de Epilepſia ad lunam periodica, ſentiendum.

Res Lunares.

I. Mineralia. Terra ſigill. alba, alu-

men, marcaſita ☾ea, & omnia alba ac viridia, corallia alba, cryſtallus, margarita, mater perlarum, ſuccinum, camphora, ſperma ceti.

II Vegetabilia. Agnus caſtus, alkekengi, allium, arundo, becabunga, braſsica, caulis capitatus, cæpa, chamæm. fabaria, fungi, hyſſopus, lactuca, lentiſcus, lilium convallium, lilium, lunaria, mandragora, naſturtium, nymphæa, nux muſchata, nux juglans, papaver, plantago aquat. Pæon. porrum, portulaca, rapa, ſedum, tilia.

III. Animalia. Canis, capra, caſtor, cerva, felis, lutra, perca, ſanguis menſtruus. *Aves*: anas, anſer, ardea, merguli, &c. *Piſces*: aurata, cancer, carpio, cochlea, oſtrea, ranæ. *Inſecta*: aranea, bufo.

Res Lunæ contrariantes ſunt res Solares & Martiales.

SATURNUS.

Saturnus eſt Planeta malignus, diurnus, maſculinus, ſummè frigidus, Martis amicus, reliquis inimicus, lieni microcoſmico correſpondens.

N. Mallem equidem Saturnum, Jovem ac Martem capiti adſcribere, non ventri infimo. Etenim ut longiùs à terræ globo diſtant, ita & naturæ ſint oportet, longiùs à terra diſtantis. Et hinc quoque videtur veriſimile, deſtinatos eos eſſe influentiis ſubtilioribus, quam quæ Epatis, Lienis ac veſicæ fellis facultatibus correſpondeant.

Res Saturnina.

I. Mineralia: ♁, ♄, ☍, O, marcaſita, Saphyrus, magnes & omnia terrea fuſca ponderoſa.

II. Vegetabilia: Aconitum, agnus caſtus, apium, arbor fœtida, aſphodelus, aſter, atriplex, burſa paſtoris, cannabis, capparis, cicuta, cuminum, cupreſſus, cuſcuta, epithymum, ficus atral, filix, hyoſcyamus, helleborus niger, lappa major, mandragora, morus, muſcus, myrica, opium, herba, paris, pinus, polypodium, ſabina, ſalvia, ſcolopendria, ſempervivum, ſena, ſerpentaria, ſolanum, tamariſcus.

III. Animalia: (Solitaria, nocturna triſtia.) Aſinus, bufo, camelus, catus, formicæ, lepus, lupus, mulus, mus, muſca, ſcorpio, ſerpens, ſimia, ſus, talpa, urſus, vermesque multiplices. *Aves*. Bubo, corvus, grus, noctua, pavo, ſtruthio, veſpertilio, upupa.

JUPITER.

Jupiter eſt Planeta benevolus, moderatè calidus, ſimiliterq; humidus, Epati correſpondens, hujusque facultates influentiis ſuis fovens.

Res medicamentales Iovìales ſunt.

I. Mineralia: ♃, ☾, O, Corallium, hyacinthus, jaſpis viridis, ſaphyrus, ſmaragdus, Tutia.

II. Vegetabilia: Amygdalæ, avellana, berberis, borrago, bugloſſa, calamentha, ceraſa, cornus, corylus, cynogloſſa, endivia, faba, fagus, ficus alba,

alba, fraga, fraxinus, fumaria, glycirrhiza, hepatica nobilis, hordeum, ilex, lilium album, linum, lolium, macis, malus, mentha, morus, myrobalani, nuces, ocymum, oliva, origanum, paſſulæ, pinea, piſtacia, rad. pæoniæ, populus, portulaca, prunus, prunella, pyrus, quercus, rhabarbarum, ribes, rubia tinctorum, ſedum, ſorbus, ſpica, ſymphytum, triticum, verbaſcum, viola, vitis. Huc manna, maſtiche, ſtyrax, ſacharum, & omnia dulcia.

III. Animalia: Agnus, cervus, elephas, ovis, taurus. *Aves:* Aquila, ciconia, columba, gallina, hirundo, perdix, phaſianus.

MARS.

Mars eſt Planeta ſummè calidus atque ſiccus, amicus Veneri, inimicus reliquis, repræſentans ac fovens veſicam fellis microcoſmicam.

Res medicam. Martiales ſunt.

I. Mineralia: ♉ omnia rubea ignea, ſulphurea: Adamas, amethyſtus, magnes, oſteocolla, ſal armoniacum.

II. Vegetabilia: Arum, allium, ariſtolochia, carduus, chamæleon, cepa, cornus, ebulus, eſula, euphorbium, flammula, helleborus, lathyris, laureola, meſpila, napellus, plantago, porrum, prunus, quercus, ranunculus, raphanus, reſta bovis, ſinapi, tormentilla, urtica. Huc caſtoreum, euphorbium, ſcammonea & venenoſa omnia.

III. Animalia Bellicoſa, impetuoſa, potentia, bilioſa, rapacia: Canis, hircus, hœdus, lupus, mulus, pardus, vulpes. *Aves.* Accipiter, aquila, cornix, corvus, falco, milvi⁹, noctua, vultur. *Piſces.* Lucius, paſtinaca, canis marinus, perca.

VENUS.

Venus eſt Planeta benevolus nocturnus, fœmininus, moderatè frigidus, paulo intenſiùs humidus, amicus ☉, ♂, ☿, ☾æ, inimicus ♄o, influens in partes genitales & urinarias.

N. Et Venerem & Mercurium ventri medio dicarem, præterquam enim quod Venere & Mercurio ſuperior, & conſequenter ſubſtantiæ ac naturæ ſubtilioris, uterque fideliſſimus Solis comes eſt, huicque adeo conjuncti ut longè ab eo nunquam recedant. Verum enimvero, quæque ut in aliis, ita & in his ſenſu ſuo abundare permitto.

Res medicamentales Venereæ ſunt.

I. Mineralia: ♀, ☾, Ambra, lapis ætites, berillus, chryſolyth⁹, corallia, corneola, lapis lazuli, lapis calaminaris, ſapphirus, ſmaragdus, Tutia.

II. Vegetabilia: Aſphodelus, capillus veneris, coriandrum, cyclamen, eryngium, fabaria, faba, ficus, fragaria, hedera terreſtris, iris, lilia omnis generis, melilotus, miliū Solis, mala punica, narciſſus, nymphæa, petroſolinum, pyra dulcia, roſa, ſantala, ſa-

tyrium, ſerpillum, thymus, H. Trinitatis, tunica, verbena, viola, ladanũ, benzoin, muſcus, ambra, ut & omnis generis thymiama.

III. Animalia delitioſa, laſciva, mitia, blanda, jucunda, manſueta, &c. catulus, capra, cuniculus, hircus, ſtincus, taurus, vitulus. *Aves.* Aquila, columba, corvus, cygnus, gallus, hirundo, motacilla, paſſer, pavo, perdix, pica, turtur.

MERCURIUS.

Mercurius eſt Planeta mutabilis, bonus cum bonis, malus cum malis, calidus cum calidis, frigidus cum frigidis, ſiccus cum ſiccis, humidus cum humidis, amicus ♄o, ♃i, ♀, ☾, inimicus ♂ & ♄, pulmones, quos & influentiis ſuis ſympathicè irradiat.

N. Utrumque ventri medio dicarem, præterquam enim quod Venus Mercurio ſit ſuperior, atque adeo ſubſtantiæ ſubtilioris uterq; fideliſſimus ſolis comes, cor, utpote ad quem curſum ſuum uterque dirigit, haud longè ab eodem recedendo. Verum enimverò, cuique ut in aliis ita & in his ſuum linquo arbitrium, opinionem meam ſaltem referens, nulli obtrudens.

Res medicamentales Mercuriales ſunt.

I. Mineralia: ☿, ♃, ☾, marcaſita, ſmaragdus,

II. Vegetabilia: Althæa, aniſũ, aquilegia, arthrytica, bellis, chamemelum, corylus, cubeba, enula campana, faba, fumaria, glycyrrhiza, juglans, juniperus, majorana, marrubium, mercurialis, napus, numularia, pentaphyllum, petroſelinum, petaſites, pimpinella, pæonia, pulmonaria, ſambucus, ſatureia, ſcabioſa, ſerpentaria, ſerpillum, trifolium, tuſſilago, veronica.

III. Animalia ingenioſa, aſtuta, ſagacia, abblandientia, loquacia: ut, Canis, cervus, lepus, mula, muſtela, ſimia, ſerpens, vulpes. *Aves.* Alauda, carduelis, ficedula, hirundo, merula, pica, pſittacus, luſcinia, turdus. *Inſecta.* Scarabæus, veſpertilio. Hûc apis, formica, gryllus, locuſta.

De influentiis aſteriſmorum.

Familiaritas quæ ſtellis fixis cum rebus medicamentalibus intercedit, ſecundum numerum aſteriſmorum in duodecim claſſis diſponitur, quarum ſingulæ quatuor gradibus ad modum qualitatum primarum diſtinguuntur.

I. ARIES.

Aries eſt ſignum maſculinũ igneum, i. e. calidum & ſiccum ſympaticum capiti, ſolis exaltatio ac martis domus.

Grad. I. Artemiſia rubra, Betonica,

Digitized by Google

ea, cichorium, conſolida regalis, ebulus, mentha, perſicorum malorum nuclei, petaſites, ſerpillum, tuſſilago, veronica.

N. Colligit Carrichterus in fine dierum canicularium poſt plenilunium.

Gradus II. Aſparagus, ebulus, hypericum, millefolium, plantago, pæonia.

N. Colligit Carricht. ☉ & ☾ exiſtentibus in ♋.

Gradus III. Agaricum, cataputia, chamælea, colocynthis, eſula, farfara, gentiana, liguſtrum, nucista, ricinus, ſambucus, ſarſa parilla.

Colligit Carricht. inter Jacobum & Laurentium.

Gradus IV. Abrotanum, calamintha, cappares, cinamomum, helleborus albus, majorana, marrubium, naſturtium ſylveſtre, roſmarinus, turbith. ſpica.

Colligit partim in Aprili, partim in Septembri.

II. TAURUS.

Taurus eſt ſignum fœmininum terreſtre, frigidum ac ſiccum, ſympathicum collo, ac gutturi.

Gradus I. Betonica, ceterach, chamædrys, hedera terreſtris, liliorum alborum radix, mentha, narciſſus, polypodium, roſæ, roſmarinus, valeriana, viola.

N. Emolliunt tumores faucium ac lienis.

Gradus II. Adianthum, alkekengi, aquilegia, hedera arborea, polygonatum, quercus, viſcus quercinus, &c.

Vulneribus conferunt.

Gradus III. Anſerina, bugloſſa, carduus Mariæ, cynogloſſa, eupatorium, lappa minor, origanum, petroſelinum, quercus, quinquefolium, ſanicula, ſcrophularia, tormentilla, vinca pervinca.

NB. Vulneraria ſunt.

Gradus IV. Auricula muris, bardana major, betonica ſylv. chamæciſſus maj. chelidonium majus, fraxinus, malva, pulmonaria, ſcabioſa, &c

N. Antipathiam habent cum ſublunaribus quæ libræ ac ſcorpioni ſubſunt; ſympathiam cum his quæ Cancro ac Sagittario.

III. GEMINI.

Gemini ſunt ſignum maſculinum, aëreum, calidum & humidum, poſſidens humeros.

Gradus I. Aniſum, althæa, bugloſſa, borrago, fœniculum, hyſſopus, petroſelinum, prunella, ruta muraria.

Gradus II. Bardana maj. bugloſſa, filix, tilia alba, rapa, &c.

Gradus III. Alſine, arum, macis, rumex rotunda, urtica mortua, &c.

Gradus IV. Acetoſa, chamædrys, chamæmel. chelidonium, parthenium, rhab. &c.

N. Antipathiam habent cum ſublunaribus capricorni, ſympathiam Libræ ac Aquarii. IV.

Digitized by Google

IV. CANCER.

Cancer eſt ſignum fœmininum, aqueum, frigidum ac humidum, ſympathicum pectori, pulmonibus, coſtis, lieni, quorum quoque affectibus medetur.

Gradus I. Alſine, braſſica, carduus, fabarum flores ac fructus. Gallium, rapæ, rapunculus, ſalvia, ſcrophularia.

Gradus II. Arbutus, coni abietis, pini, conſolida, ſolanum, terebinthina, viſcus.

Gradus III. Becabunga, craſſula, digitalis, gnaphalium, juncus, naſturtium, petroſelini ſemen, portulaca, ſalix, ſaxifraga, vermicularis.

Gradus IV. Conchæ, corallia alba, cryſtallus, mater perlarum, nymphæa, oculi cancri, pæonia, ſedum, ſperniola, vitriolum. Hûc Cancer, Lepus, Serpens, &c.

Antipathica ſunt ſublunaribus Sagittarii, ſympathica Tauri ac Libræ.

V. LEO.

Leo eſt ſignum maſculinum, igneum, i. e. calidum & ſiccum, præfectum cordi ac ſtomacho.

Gradus I. Baſilicum, crocus, cupreſſus, garyophylli, hyſſopus, lavendula, plantago aquatica, ros ſolis, ſoldanella, thymus.

Gradus II. Angelica ſylv. bifolium, centaurea, galanga, gentiana, morſus diaboli.

Gradus III. Cotula fœtida, paſtinaca, mentha, naſturtium hortenſ, paſtinaca, pulegium, ranunculus, urtica. ☉.

Gradus IV. Betula, buxus, geniſta, laurus.

N. Gr. 1. Collig. ☉ exiſtente in ♓: ☽ in ♋.

Gr. 2. In principio Maji, ante ortum ☉, vel finiente Auguſto, vel ☉ in ♉, & ☽ in ♊ ante ortum Solis.

Gr. 3. Quando ☉ in ♌, & ☽ in ♍ ac ultima quadratura, vel ad refrigerationem ☉ in ♉ & ☽ in ♊ ante ortum Solis.

Gr. 4 ☉ in ♓ & ☽ in ♒, vel ☉ & ☽ in ♒.

IV. VIRGO.

Virgo eſt ſignum fœm. terreum, frigidum ac ſiccum, ſympathic. Epati Inteſtinis ac Ventri.

Gradus I. Acetoſa, acetoſella, bardana, cichorea, plantago acuta, pyrus, ſalvia ſylveſtr.

Gradus II. Beta alba, cynosbatus, meſpilus, ſigillum Salomonis.

Gradus III. Ariſtolochia, conſolida media, conyza, prunella, quercus.

Gradus IV. Carduus benedictus, centaurea min. frangula, ophiogloſſum, prunus ſylveſtris, cum omnibus ſuis partibus fructibus ac floribus, ſerpentaria, tormentilla, &c.

VII. LIBRA.

Libra eſt ſignum maſculinum aëreum, calidum & humidum, Renibus ac Veſica ſympath.

Gra-

Digitized by Google

Gradus I. Bellidis genera omnia, conſolida media, parthenium, primula veris, ſium, tragopog.

Gradus II. Alcea, althæa, anſerina, chamæmæl. martagon. malva, verbena, viſcus, tilia.

Gradus III. Antirhinum, artemiſia, corylus, ruta muraria.

Gradus IV. Alyſſum, antirrhinum, alſine, chelidonium maj. mentha nigra, ſcabioſa, ſcrophularia, ſeneciũ.

VIII. SCORPIUS.

Scorpio eſt ſignum fœm. aqueum, frigidum & humidum, ſympathicum partibus genitalibus.

Gradus I. Cruciata, oxyacantha, ſorbus ſylveſtr.

N. Huc perinent omnia ſimplicia primi gradus ♋, ſi poſt Junium collecta ſunt menſe Octobri.

Gradus II. Fraxinus, poma omnis generis, prunus, conchæ oſtreæ.

Gradus III. Berberis, buxus, erva, parthenium, ſapon.

N. Huc pertinent omnes herbæ 2. gradus ♋, collectæ ☉ in ♋ exiſtente.

Gradus IV. Atriplicis ſpecies omnes, beta rubra, mercurialis, narciſſus, ribes.

IX. SAGITTARIUS.

Sagittarius eſt ſignum maſculin. igneum, calidum & ſiccum, ſympathicum coxis, lumbis, & ſim.

Gradus I. Conſolida major, cepa, raphanus, ſcrophularia, ſeſamum, tiliæ flores, verbena lutea.

Gradus II. Allium, angelica ſylv. hyoſcyamus, leviſticum, ſalicis folia.

Gradus III. Aſarum, beta rubra, chelidonium, crocus, curcuma, filix, hedera terreſtris, hirundinaria, juglans, rubia tinctorum, ſucciſa.

Gradus IV. Antimonium, momordica, euphorbium, naſturtium, vitis alba.

X. CAPRICORNUS.

Capricornus eſt ſignum fœm. terreſtre, frigidum & ſiccum, ſympath. genibus ac nervis.

Gradus I. Calendula, ceraſa nigra, enula, morus, rubus, vaccinia.

Gradus II. Mora nigra, ſcarlea, verbaſcum.

Gradus III. Acorus officin. arum, burſa paſtoris, conſolida maj. cucurbita, galanga, malva hortenſis, ſonchi omnis generis.

Gradus IV. Helleborus, hyoſciamus, mandragora, napellus, herba paris, ſabina, ſolanum, ſtaphis agria.

XI. AQUARIUS.

Aquarius eſt ſignum maſc. aëreum, calidum & humidum, ſympath. tibiis ac cruribus.

Gradus I. Angelica dulcis, daucus dulcis, ficus, fraxini flores, hedera terreſtr. juglans, melilotus, ſanicula, ſigillum Salom. vinca pervinca.

Gradus II. Conſolida regalis, cuminum, epithymum, geranium, lappa, radix rhodia, ruta muraria, ſalvia ſylv. urtica alba.

Gradus III. Agrimonia, auricula muris, horminum, mercurialis, ſaxifraga, ſerpentaria.

Gradus IV. Aſari fol. cardiaca, cicuta, meſpila.

XII. PISCES.

Piſces ſunt ſignum fœm. aqueum, frigidum & humidum, ſympathicum pedibus.

Gradus I. Fagus, ariſtolochia l. caulis capit. cucurbita, enula, momordica, myrobalan. napus, nymphæa, portulaca, rapa.

Gradus II. Articocus, antirrhinum, cyanus, ſtæchas citrin.

Gradus III. Nigella, papav. ſativ. papav. erraticum, ſonchus.

Gradus IV. Cicuta, hyoſciamus, napellus, papav. cornutum, ſolanum alb. uva inverſ. Serpens.

N. Non ignorare te volo, amice Lector, me mihimet hiſce jam recenſitis non ſatisfeciſſe, multò minus tibi. Recenſui ut apud authores reperi, fundamenta penitiora, ut ingenuè fatear, nondum aſſecutus. Namque ſigna quæ perhibent, ſumpta à ſapore, colore, odore, motu ſequaci, figura, &c. æque dubia ſunt: nec enim cōſtat cur ſigna talia, familiaritatem talem indubitatò arguant. Attamen, cum nullum dubium ſit, quin inter res certas cœleſtes, & ſublunares certas, amicitia inimicitiave intercedat, ſeries à majoribus collectas recenſere placuit, ſi qua tibi daretur in fundamenta penetrare. Dona nimirum Dei diverſimode impertiuntur.

Cap. X.

De proprietatibus particularibus.

SUnt & proprietates *particulares*, i. e. in rebus particularibus fundatæ, quibus productio alterius ſi ſcil. conſpiraverint, juvatur, ſin diſſenſerint, impeditur, retardatur. E.g. creſcit feliciùs polypodium ſuper quercum, ſic cuſcuta lino adnaſcens, feliciùs exurgit, ſanicula quercuum viciniâ gaudet, vitis oleæ, orobanche inter legumina creſcere avet, quæ ipſa ſtrangulat. *Econtra* ſeſe mutuò offendunt, braſſica & vitis, adeo ut ſi in agris braſſica viti aſſita exurgat, vel vitis ipſa confeſtim emarceſcat, vel certè ſarmenta ejus elangueſcentia contabeſcant: ſic odit & vitis corylum, quercus conſita juxta juglandem contabeſcit; hedera omnibus arboribus, maximè verò viti infenſa eſt.

Digitized by Google

CAPUT XI.

De Materia nativorum.

MAteria ex qua res nativæ fiunt, ſunt *ſemen* ac *nutrimentum*, aut his analogum *quaſi ſemen* & *nutrimentum*.

N. Materia in nativarum conſtitutione denotat 1. partem materialem ſeu corpoream, quatenus ſpirituali, i. e. formali opponitur. Et eſt pars corporea ex liquido & arido coagmentata, ſpiritualis illius partis ſubjectum. In macrocoſmo eſt corporea ſubſtantia totius univerſitatis ſpiritui univerſali ſubſtrata, craſſior in terra, tenuior in aqua, magis adhuc tenuis in aëre, tenuiſſima in ſtellis. In vegetabilibus & animalibus eſt corporea itidem ſubſtantia ſpiritibus ſeu animabus eorum ſubjecta: craſſiorque exiſtit in membris his, e. g. in ligno, oſſibus, & ſim. tenuior in aliis, v.g. in medullis, cerebro, & ſim. prout naturæ naturanti primitus fuit viſum. In rebus ſecundariis ſimiliter ſeſe res habet, ubi tamen conſiſtentiam homogeneam ferè nacta eſt. 2. Refert ſubjectum præexiſtens, è quo res nativa tanquam ex materia proximè præexiſtente fit, quo ſenſu Ariſtoteles materiam videtur deſcripſiſſe ſubjectum, è quo res fit primum, per ſe & non per accidens. Et hac ratione opponitur formæ, i. e. actui, ſeu vitæ, qua res producta vivit & actuatur. Eſt autem non mera pars materialis, ſenſu priori, ſed ſubjectum ex principio materiali ac formali, ſeu quod idem eſt, ex corporeo ac ſpirituali compoſitum, tametſi ſpiritualis illa pars ſopita quaſi ac in tenebris ferè deliteat, imo materialis partis vices non raro retinere videatur, præcipuè in nutrimento.

Semen eſt materia humido-ſpirituoſa, (i.e. aqua ac ſpiritus, ſeu ſi mavis, aqua & ignis) in creaturam certam proximè ac natura ſua emergere determinata.

N. Severino Dano eſt vitale principium, in ſe continens ſpiritus mechanicos & tincturas univerſæ anatomiæ propriæ ſpeciei, quibus ſuum ſibi fabricant corpus, colores, ſapores, qualitates, magnitudines, figuras & reliquas ſignaturas conſentaneas officiis & prædeſtinationibus prædictorum ſpirituum & rei producendæ. Exemplis res patebit: Macrocoſmi materia præexiſtens, quæ ſeminis vices repræſentat (ſtrictè enim ſemen dici nequit) à Moſe dicitur Terra informis & inanis, à Poetis chaos. Huic reſpondet choatica macrocoſmi diſpoſitio, è qua ceu materia prima rerum renovatio dependet. Vegetabilium ac animalium ſemen utplurimum in ſua ſpecie fundatur, nonnunquam tamen in materia

teria univerſaliori: unde Generatio, univoca, æquivoca, cagaſtrica, iliaſtrica, vide ſupra.

Nutrimentum eſt materia humido-ſpirituoſa, quæ vi & facilitate rei nutricandæ præparatur, ſubindeque alterata, mutata, determinata, membris incorporatur. Univerſalior enim eſt initio & à natura rei nutricandæ diverſa, unde paulatim alteratur inque naturam rei nutriendæ transplantatur.

N. Macrocoſmi nutrimentum idem illud chaos eſt, ſeu res particulares in choaticam diſpoſitionem redactæ. Vide ſupra. Nutrimentum vegetabilium ac animalium per ſe fere innoteſcit. Vegetabilia nutriuntur terræ ſucco, natura macrocoſmica, i.e. effluviis, elementorum imprægnato. Hinc formatur benedictio divina, Deuteronom. 33. v. 13. & 14.

מְבוֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד
שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד
גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃ &c.

i.e. in benedictione Jehovæ terra tua in Effluvio (ubertate communicata, Meged) cœlorum, in rore in abyſſo jacente infra. Et in effluvio vegetabili Solis, & in effluvio vegetabili Lunæ, & in effluvio montium, & in effluvio collium, æternum.

Animalibus tum ipſemet macrocoſmus cibus exiſtit, tum vegetabilia, tum animalia invicem. Vide ſupra cap. 4.

Quaſi ſemen & nutrimentum materiam exhibent rebus ſecundariis, ſuntque excrementum in nutritione rerum primariarum, à parte utiliori (rubino Paracelſi) ſeparatum. Hoc nimirum præterquam quod faceſſit in materiam ſeminalem, unde creaturæ exurgunt, quæ non rarò cum primariis dignitate certant, in nutrimentum quoque earundem vergit.

N. Res ſecundariæ fiunt & nutriuntur ex Excrementis aqueis, terreis & viſcoſis, ſalinis, &c. Hæc enim cum in ſubſtantiam rei primariæ abire nequeunt, ſecernuntur à parte utiliori nutritiva, inque peculiaria genera nonnunquam abeunt, pro diverſitate matricum concurſuq; cauſarum requiſitarum differentia. Varia namque ſunt Excrementa non ſolum ratione trinorum mundi regnorum, ſed & ratione officinarum in quibus ea redundant. Nimirum, quia materia nutritiva diverſarum officinarum elaborationes, diverſoſque maturationis gradus percurrere deſtinata eſt, quorum ſinguli ſibi reſpondentia exhibent excrementa, utiq; diverſitatem excrementorum oriri neceſſum eſt. Imo cum omnia in menſura, numero ac pondere ſint diſpoſita, ſuperabundat nonnunquam etiam nutritiva illa materia, ut & hac ratione perittoma ſuppetat

tat excrementitium. V.g. lac in animalibus, melligines reſinævè in arboribus, &c. Hinc fiunt in macrocoſmo meteora & mineralia, in vegetabilibus ſucci, reſinæ, gummi, &c. in animalibus, ſtercus, urina, lapides, arenulæ, & ſim.

CAP. XII.

De Tempore productionum nativarum.

TEmpus ad productionem rerum nativarum faciens eſt, quo urgent, quorum beneficio productio perficitur, & maximè qualitates facultatesve ſub cauſa efficiente deſcriptæ.

N. Tempus eſt menſuratio curriculorum quorumcunque per certa puncta. Nimirum creavit quidem Deus omnia in perfectione, verùm in gradu infimo, non ſummo, quippe hunc aſſidua cultura acquirere ſubinde debebant, de infimo ſcil. gradu ſenſim ad ἀκμὴν aſcendendo. Inſuper, quia Deus naturam finitam ac temporalem, non ſempiternam ac ævùm perennem voluit, terminum quoque ac finem præfinire oportuit, adeoque deſcenſum ab ἀκμῇ ad interitum. Intervallum igitur inter rei cujusque ortum ac interitum, conſtituit cujuscunque curriculum, diſtinctionis punctis non raris notabile. Diſtinctionis hujus fundamentum eſt mutatio, quam res quæque in curriculo ſuo ſubire eſt deſtinata, qua ſcil. res modo ſic, modò aliter, nunc hujus nunc alius naturæ ac proprietatis deprehenditur, adeoque medicationi nunc aptior, nunc ineptior.

Tempus menſuratur potiſſimum ad curriculum cœli, curſumque ſeu motum ſtellarum & inprimis *Solis* & *Lunæ*, ceu luminarium κατ' ἐξοχὴν dictorum, tum quoque ad motum planetarum reliquorum.

N. Etſi res quælibet, eo quod curriculum peragit, mutationes diverſas ſubit, adeoque punctis i.e. articulis notabilibus ac memorabilibus in ſemet diſtinguitur, v. g. ætate juvenili, virili, ſenili, periodica rei revolutione, &c. attamen numeratur tempus maximè ad curſum Solis & Lunæ, utpote, quorum curricula ſunt magis conſpicua, univerſaliora, diſtinctiora, unde & eſſe in tempore jubentur, Gen. 1.

Curſus *Solis* exhibet, 1. annum, 2. anni quadraturas, ver, æſtatem, autumnum & hyemem, 3. menſes Solares, 4. Dies & noctes, 5. partes dierum. Videlicet, tempus matutinum, antemeridianum, meridianum, pomeridianum, veſpertinum, nocturnum 6. horas.

Lunæ curſus exhibet 1. annum lunarem,

Digitized by Google

narem, i. e. menſes lunares, 2. lunæ quadraturas, novilunium, tempus creſcentiæ, in quo excellit prima quadratura, plenilunium & denique tempus decreſcentiæ, ubi occurrunt ultima quadratura. E dictis temporum articulis eligendi ſunt qui ſecum vehunt qualitates ad productionem nativorum facientes, ſive manifeſtiores eas velis ſeu univerſaliores, ſive occultiores & ſpecialiores.

Sic tempus ſationi eligitur, 1. quod ad humiditatem inclinat modicam, nimirum humiditate ſemen in terram projectum reſolvitur ſuſcitaturque. 2. Tempus Lunæ creſcentis. In hoc tamen ſunt qui obſervare monent, ſi ſatio flores intendat copioſos fieri, eam debere quadratura ſecunda ac præcipue tribus diebus ante plenilunium, lunaque exiſtente in ♍, ſin folia expetantur, ſationem inſtituere jubent poſt novilunium. Eadem ratio eſt & inſitionis.

Similem curam in animalium educatione ruſticos habere deprehendimus: vitulos creſcente ☾ natos educationi aptiores judicant: ineptiores, qui ſine ☾ i.e. in novilunio, vel ☾ decreſcente in lucem prognati fuerint.

Quinimo nec è re erit, ad ſationem id temporis eligere, quo ſaltem luminare alterum, (videlicet quod Planetam ſemini ſeminando familiarem, amicitia proſequitur) fuerit in fortitudinib⁹ ejusdem illius familiaris planetæ, vel planeta ipſemet familiaris fortitudines ſuas obtinuerit. Vide infra.

N. Agripp. phil. l. 1. c. 12. Individuorum ſingulares dotes plurimis inſunt, tàm mirabiles, quàm in ſpeciebus, etiam à figura cœleſtium ſituque ſtellarum. Omne enim individuum, quando incipit eſſe ſub determinato horoſcopo, conſtellatione cœli, contrahit cum eſſe, mirabilem quandam virtutem operandi & patiendi rem mirabilem, etiam præter eam, quam habet à ſua ſpecie, cum per influxum cœleſtium, tum per obedientiam materiæ generabilium, ad animam mundi, &c. Hæc Agrippa cui ſubſcribunt quam plurimi alii, inter quos Michael Toxites in præfat. herbarii Carichteriani, & ex hac Poppius in præfat. ſui herbarii. Quanquam plurimi ſunt, inquiunt, qui parvi momenti æſtiment, loca, tempora, influentiasque obſervare, eò quod tempus hoc præ illo nihil prærogativæ obtineat: attamen probat contrarium ipſa experientia. Hinc futilitates ejuſce potius cenſendæ ſunt ignavorum, quam veritatis indagatorum. Quippe convincunt nos non modo agricolæ, qui arando, ſerendo, &c. de tempore certo ſolliciti ſunt, ſed & hortulani, qui in putandis arboribus, ſurculis decerpendis, inſerendis, tempora ſua certa obſervant.

CAP.

Digitized by Google

CAP. XIII.

De Loco productionum nativarum, & inprimis de Terra & Aqua.

LOcus producendorum nativorum tum locus natalis eſt, tum locus progreſſionis, i. e. ubi educantur ſuſtentantur, vivunt, &c.

N. Mineralia in terræ gremio locum tum natalem tum progreſſionis ſortita ſunt. Vegetabilia terrâ ut plurimum naſcuntur vivuntque, pauciora aquâ, rariora vegetabilibus aliis infixa creſcunt: Animalium matrices partim ſunt uteri materni, parim ova, partim his analoga loca terrena, & ſimil. Loca educationis ſunt terra, aqua, aër.

Locus ad productionem nativarum idoneus eſt, qui ſcatet qualitatibus, facultatibus, proprietatibus materiaque ad productionem aptis. Excellit autem inter cætera globus inferior, i.e. Terra & Aqua, utpote non modo mineralium & vegetabilium ſed & animalium commune receptaculum.

N. Solum ad rerum productiones facit, non tantum quatenus hoſpitium præbet aptum ac conveniens, ſed & præcipuè quatenus calore ſuo ſemen inibi ceu in matrice locatum ſuſcitat, humiditate ſua reſolvit, vi ſalina fermentat, proprietate peculiari amat vel odit, adeoque obtinet rationem Efficientis, materiæ, atque ſubjecti loci. Eapropter prout ſolum naturatum eſt facultatibus ac ſuccis ad rei productionem juvandam vel retardandam facientibus, ita & ad productionem ſolum conveniens erit eligendum, videlicet calidum, humidum, frigidum, ſiccum, ſuccis idoneis dotatum, proprietatibus peculiaribus imprægnatum. Nec enim ubivis proventus æquè felix eſt.

Hic ſegetes illic veniunt felicius uvæ
Arbores fœtus alibi, atq; injuſſa vireſcũt
Gramina, &c.

Conſideratur in ſolo præcipuè. 1. *ubi*, 2. *quomodo*, 3. *quale*. Nimirum hæc tria non modo rerum variant productionem, ſed & non raro rerum productarum qualitates.

I. *Ubi*, i.e. ſub qua longitudine, latitudineve ſit ſolum locatum. Hic occurrit ſoli diſtinctio. 1. In *Zonas* illas famoſas quinq;, binas frigidas, binas temperatas, & unam torridam. 2. In *Climata*, ratione latitudinis menſurata. 3. In *regiones*, quarum cœleſtis conſtitutio ſi ad ſolem conferantur, ex Geographicis facile addiſci poterit. Tales ſunt Germania, Gallia, Italia, Hiſpania, India orientalis, occidentalis, &c. Nimirum ſingulæ regiones partim juxta ſui cœli ſolique qualitates plantas peculiares producunt, partim iis, quas cum aliis communes habent, feliciorem infeli-

Digitized by Google

infelicioremque productionem, aliamve complexionem conciliant. Vinum Hiſpanicum aliud eſt à Gallico, Gallicanum à Germanico. Similiter & unius regionis, v. g. Germaniæ non uniusmodi ſunt. Sic radix ari in locis noſtris frigidioribus adeo fervens ac mordax naſcitur, ut os & fauces exurat, ut quæ in Lydia prope Cyronem urbem, teſte Baptiſta Porta, provenit, exteriori forma noſtræ planè reſpondens, dulcis & grata eſſe dicitur, ut raparum inſtar homines in cibo ſine nocumento eo uti poſſint. Angelicæ radix in Finlandia acutiorem ſapit ſaporem, quam hic noſtras. Folia Senæ alia mittit Alexandria Ægypti, alia Italia. Vitriolum Ungaricum præfertur reliquis. Sic variant & pro diverſitate regionum *animalia*, adeo ut non modo peculiaria ſibi nonnullæ regiones vendicent, ſed quæ communia ſunt felicius producant educantve, imo quoque nonnihil ab aliis differre faciant. Adde, quod planctæ vel animalia ex una regione ceu patria in aliam ceu peregrinam transplantata, cum hac loci mutatione ſimul naturam mutant. Vid. Joh. Bapt. Port. in phytagn. l. 2, c. 1. 2. 3. 4.

N. Sunt qui regioni cuique data ſua eſſe medicamenta volunt, morbis inibi graſſantibus ſufficientia, ideoque uſum exoticorum citra neceſſitatem ducunt. Verum enimvero, etſi prius non inficiar: attamen quia vernaculorum plurimorum naturam ac vires nondum ſatis compertas habemus, præſtat exotica exhibere, quippe experientiâ comprobata, quam vernacula experientiâ difficili experiunda. Hiſce ſublatis, vernacula, utpote iisdem influentiis cum incolis affulſa, vernaculisque ſuccis educata, exoticis præferre non dubitamus.

II. *Quomodo*, i. e. quo ſitu ſolum ſit locatum, ſive ſuperficiei altitudinem ſpectes, qua ſolum refert montem, collem, planitiem, campum, vallem, & ſim. ſive cardines mundi, qua ratione ſolum ſitum dicitur verſus ortum, occaſum, meridiem aut ſeptentrionem: ſive radios ſolares, unde ſolum fit apricum, umbroſum, nemoroſum. Videlicet horum diverſitate haut parva ſoli atque inibi naſcentium diverſa productio ac natura ſuboritur. Hanc tamen diverſitatem præcipuè qualitatibus primis demetimur, dando montibus, locis apricis, meridionalibus, caliditatem & ſiccitatem; vallibus, campis, locis ſeptentrionalibus, umbroſis, nemoroſis, frigiditatem, &c. Et hinc montibus locisque ſiccis prognata, ſunt validiora plerunque viribus quam reliqua, minora autem quoad ſtaturam.

N. Hippoc. l. 2. de Diæt. Quæ ad meridiem ſita (regio) eâ, quæ ad ſeptentrionem ſpectat calidior & ſiccior, quod ad ſolem magis accedat.

In

Digitized by Google

In his autem regionibus homines & quæ terrâ producuntur, ſicciora, calidiora & validiora eſſe neceſſe eſt, quam quæ in contrariis. Item per ſe ſi loca ſpectes, ad hunc habent ſe modum. Alta loca & ſqualentia, quæque ad meridiem ſpectant, campeſtribus æqualiter ſitis ſunt ſicciora, quod pauciores humiditates contineant.

III. *Quale*, i. e. utrum ſolum macilentum, pingueve, ſiccum vel humidum, arenoſum & ſabuloſum, vel uliginoſum ac limoſum ſit, vel & dulce, ſalſum, proprietatibus ſeminialibusve rationibus peculiariter dotatum.

De Aqua.

Aqua non minus ac terra ad productionem rerum nativarum concurrit: præbet enim rebus inibi naſcentibus tum domicilium, tum & alimentum, idque non modo quatenus terræ permixta aridam conſtituit, ſed & quatenus ſeorſim collecta, terræ ſupernatat.

Conſiderari itaque iisdem poterit differentiis, quibus terra.

I. Quoad *Ubi*, idem eſt judicium quod de terra. Nimirum ſecundum cœli regionumque differentiam non modo res ipſas, ſed & rerum vires differre comperimus, hujusceque regionis aquis, has plantas, hæc animalia, alterius alias plantas, alia animalia eſſe propria.

II. Quoad *Quomodo* non magni fere eſt momenti, niſi profunditatem ſitumque in locis montanis, planis, profundisve ſpectes: vel & magnitudinem ſeu amplitudinem aquarum conſideres.

III. Quoad *Quale*. Aqua eſt dulcis, ſalſa, ſeu marina proprietatibusve peculiaribus inſignita. Hûc: aqua lacuſtris, paluſtris, limoſa, & ſim.

CAP. XIV.

De Præparationibus medicamentorum.

PRæparatorum productio, dicitur præparatio, quæ eſt actio officinalis, qua medicamenta parantur.

Hujus ſpecies ſunt.

A.

Acuere ſeu *acuare*, i.e. rem fortiorem reddere, vel ſtimulum eidem addere. Sic acuuntur pilulæ grano 1. ac 2. Diagridii, Trochiſc. Ahandal. Gumm. de Gamandra.

Amalgamare, i. e. metalla per ☿ii vivi admixtionem calcinare. Calcinantur autem hoc modo ſola metalla, excepto ♂. Vid. l. 3.

C.

Calcinare, i. e. in calcem redigere friabileve reddere. Fitque

1. Per ignitionem { Incinerando / Reverberando } Hûc pertinet extinctio rei ignitæ in 🜄.

2. Per corroſionē {
Amalgamando
Præcipitando
Fumigando
Vaporando
Cementando
} Hûc calcinatio per illinitionem liquoris corroſivi.

Hûc fuſoria calcinatio.

N. Exempla ſingulorum horum modorum in metallis lib. 3. videre licet.

Candiſare. Candiſari ſoli competit ſacharo, quod in ▽ ſolutum, purificatum atque quadantenus inſpiſſatum, in cryſtallos concreſcere ſinunt, idque candiſare vocant. Imponunt autem ſolutioni nonnunquam res medicamentales ſolidas, ut cryſtallis illis ſacharatis obducantur, easque confectionibus adnumerant. Vid. lib. 2.

Cementare idem eſt quod ſtratificare, i. e. corpus metallicum (huic enim ſolis competit) cemento ſtratificatim impoſito, aliquandiu igni exponere. Vid. lib. 3. in ☉.

Circulare, i. e. liquorem in digeſtionem collocare ut volatilior ac ſpirituoſior pars elevata, recidere, denuoque elevari ac recidere poſsit, adeoque quaſi circulum tranſeat, cujus rei gratia certa inſtrumenta in uſu ſunt, circulatoria dicta.

N. Vices circulationis ſupplere poteſt iterata deſtillatio.

Clarificare potiſsimum de decoctis ac ſuccis dicitur, quę cum craſsis ſcateant excrementis, clarificatione, i. e. purgatione egent. Clarificationis hujus duo præcipui modi ſunt 1. *per albumen ovi*, 2. *per digeſtionem*, *tum quoque per filtrationem*.

Per *albumen* hoc modo peragitur. Albumen ovi virgula agitatur donec penitus in ſpumam abeat; Spuma hæc infunditur clarificandis, coquunturque ſimul una ac altera ebullitione, ut craſſa albumini adhæreſcant. Hinc ſeparantur deſpumando colandoque, & ſim.

Per *digeſtionem* quæ fit clarificatio, nihil peculiare habet à digeſtione, qua craſsiora feceſve ad fundum paulatim ſecedunt, unde per decantationem à liquore ſeparari poſſunt.

Coagulare. Coagulari dicitur id quod evaporando inſpiſſatur.

Cohobare, i. e. liquorem deſtillatum materiæ in deſtillatorio reſiduæ, iterum affundere, ac denuo deſtillare.

Colare, i. e. per colum trajicere. Colus autem præcipuè panneus intelligitur, nonnunquam quoque linteus.

Condire einmachen. Condiri dicuntur quæ ſacharo ſyrupiſato, mellive (ut horum beneficio diutius conſerventur) calidè immerguntur, uſuq; ſic immerſa reponuntur. Vid. lib. 2. condit.

Conficere. Officinis eſt ſaccharo obducere ac incruſtare. Vid. lib. 2. confectiones.

Conquaſſare. Conquaſſari dicuntur (viridia maximè) quæ piſtillo groſſè tun-

ſe tunduntur & ſine pulveriſatione preſſantur.

Conſervare, i. e. conſervam facere.

Coquere, i. e. elixare.

Coquere in diplomate, i.e. in MB.

Cribrare, i. e. per cribrum tranſmittere.

Cryſtalliſare, i e. in cryſtallinas formas reducere.

N. I. Proprium eſt ſalium, quibus & ♀ ſacharumque addere licet. Videlicet hæc in liquore aqueo ſoluta, ſi in frigidum locum repoſita fuerit, concreſcunt in cryſtallos. Ubi nota, ſi nimium liquoris adſit, antequam reponantur, aliquantulum exhalandum.

N. II. ſ. a. Cryſtalliſare eſt Cryſtalliſationes repetere, donec amplius colligi nequeunt. Nimirum poſtquam prima vice Cryſtalli exempti fuerint, quia reliquis in liquore ſcil. reſtantibus Cryſtallis liquor diſproportionatus eſt, exhalet nonnihil, hinc reponatur &c.

D.

Decantare, i. e. liquorem materiæ alicui ſupereminentem per inclinationem effundere Germ. abgieſſen.

Decupelare idem eſt quod decantare.

Decrepitare de ſale communi & ſimilib. dicitur, quæ cum ad ignem ſine fuſione calcinantur, ſtrepitum ſeu crepitum edunt. Vid. de ⊖.

Deliquium. Per deliquium ſolvere i.e. rem ſolvendam in locum humidum collocare ut per ſe in liquorem vertatur.

N. I. Deliquium peragitur felicius 1. in cella ſeu loco humido, 2. menſe Junio, Julio, Auguſto, quo tempore cellæ ſunt frigidiores.

N. II. Nonnunquam promovetur deliquium inſtillando humorem cõvenientem, vel ſal ſolvendum veſicæ ſuillæ & ſimili incluſum in aquæ calente immergendo.

Dephlegmare, i.e. phlegma ſeparare ſeu abſtrahere, quod fit, ſi phlegma ſeorſim affectetur, deſtillando, ſin minus, evaporando: competitq; ſpiritibus mineralibus fixioribus, ut Spir. ⊕-i, Ⓘ, ⊖, & ſim.

Deſpumare, i. e. ſpumum demere. Germ. abſchäumen.

Deſtillare, i. e. liquorem vi caloris attenuatum in recipiens appoſitum prolectare. Modi deſtillationis uſitatiſſimi ſunt 1. ratione vaſorum deſtillatorum, per Alembicum, per Retortam, ac per Veſicam, 2. ratione graduum coloris per Balneum roris ſeu vaporis (VB) per balneum Maris (MB) per cinerem, per arenam, per ignem nudum.

Detonare, verpüpffen. Detonari dicitur, quod cum flagratione & ſtrepitu calcinatur. Ut Crocus Metallorum.

Digerere, i.e. blando calore fovere.

Diſſolvere, i. e. accedente aliquo humore ſolvere Germ. aufflöſen. Sic ſolvuntur ſalia.

Digitized by Google

N. Differt nonnullis diſſolutio à liquatione, quod hæc non niſi vi caloris fiat & plerunque ſine accedente humore, illa affuſum humorem ſemper requirat.

Diſpenſare. Diſpenſari dicitur compoſitum, dum ſimplicia, quæ compoſitum ingrediuntur ſeliguntur, & pro compoſito inde parando adaptantur.

Dulcorare, edulcorare. Dulcorari dicuntur 1. calcinata ſale gravida, dum ▽ (ut plurimum calidâ) abluuntur, qua ablutione ſal inibi contentum aquæ immiſcetur. 2. Dicuntur dulcorari Potiones, addito ſacharo, vel ſyrupo convenienti.

E.

Electuariſare, i. e. Electuarium facere.

Evaporare, i. e. liquorem calori exponere, ut exhalet humiditas.

Exaltare, i. e. Rei potentiam alterando augere. Vid. fermentare.

Exacinare, i. e. acinos eximere.

Excorticare, i. e. cortices detrahere.

Exhalare, idem quod evaporare.

Exprimere, i. e. premendo vel preſſura elicere, ſive id ſola manu fiat, ut decocta exprimi ſolent, ſive certo inſtrumento quod prælum dicuntur.

Extrahere, i. e. beneficio debiti liquoris (quem menſtruum vocant) proportionaliter affuſi, præcipuam rei elicere partem. Vid. l. 2. Extracta.

N. Extrahere ſ. a. i. e. Extractionem novis affuſis menſtruis reiterare, idque toties quoties menſtruum adhuc impregnari ſentitur.

F.

Fermentare vergöhren. Fermentari res propriè dicitur, quando evidenter in ſe reſolvitur, rareſcit, maturatur.

N. Ratio Fermentationis hæc eſt: Contraria fermentabilia confuſa, i. e. nondum ſub unum dominium ac poteſtatem, mixtionemque exactam redacta, ſi aliquatenus vi caloris externi reſoluta fuerint, vi potentioris facultatis alterantur, atque inde in certam aliquam temperiem, naturamque ſpirituoſiorem evehuntur & exaltantur.

Filtrare, i. e. per chartam bibulam tranſmittere, nonnunquam tamen pro colare ſumitur.

Fixare, i. e. quod volatile eſt fixum reddere. Fit vel per ſe ſcil. iteratis deſtillationibus, & ſublimationibus, vel addita alia aliqua re, cujus vi fixatio perficitur.

Fumare, i. e. per fumum Mercurii vel Saturni calcinare, ſolorumque eſt metallorum.

N. Nimirum Mercurius vaſi calcinatorio orificii anguſti inditus apponitur igni nudo, ut fumus exhalet. Orificio imponitur Metallum calcinandum laminatum, ut fumo Mercurii tranſeunte friabile reddatur.

Fundere idem in Chymia eſt quod liquare ſeu ad ignem liquefacere: proprie-

proprièque de ſalibus ac Metallis dicitur.

G.

Granulare, i. e. in grana reducere.

I.

Imbibere, i. e. rem humiditate per vices potare, ſeu liquore rem humectare.

Impaſtare, i. e. miſcere ut fiat inſtar paſtæ ſeu maſſæ.

Impragnare, idem ferè eſt quod imbibere.

Inaurare, i. e. foliis auri obducere. Inaurari autem etſi & de aliis medicamentorum formis dici poſſit; E.g. de Martis pane, & ſim. Tamen potiſſimum de pilulis dicitur, quæ in Scatula (rotunda) clauſa adjecto folio auri, circumagitantur, donec auro illo obducantur Germ. vergülden.

Incerare, idem eſt quod imbibere.

Incidere. Inciduntur herbæ forcipe, duriora, ut ligna, radices duriores, cortices, cultro.

Incinerare, i.e. comburere ac in cinerem redigere.

Infundere, i. e. materiam liquori immergere.

Inſolare, i. e. macerare vel infundere, vel in ☉le, vel calore tepido.

Interpaſſare. Interpaſſari dicitur de ſacculis ſeu fomentis ſiccis, idemque eſt quod interſuere, ne materia incluſa conglomeretur, cujus rei gratia quoque goſſypio pulveres ſuſcipi ſolent.

L.

Levigare, i. e. ſuper porphytitid. lapidem verſatili lapide in tenuiſſimum pulverem (Alcohol) redigere.

Lavare, i.e. liquore (aquâ) abluere, ut res purgetur ab immunditie. Lotione autem opus habent tàm ex mineralibus, quàm ex vegetabilibus & animalibus nonnulla. Ut patebit l. 2.

N. Inſtituitur nonnunquam lotio, ut alia res imbuatur qualitate.

Limare, i. e. lima in ſcobem redigere quam limaturam dicunt.

Liquare, i.e. vi caloris fluidum facere, Germ. flieſſend machen/ſchmeltzen. Competit Metallis, ſalibus, pinguedinibus, & ſimil.

N. Quomodo differat autem diſſolutione. Vid. ſupra.

M.

Macerare idem eſt quod digerere.

Malaxare. Malaxari dicuntur Emplaſtra dum in maſſam ſubiguntur, ſive id manu fiat, ſive pilâ vel ſimili inſtrumento.

P.

Præcipitare. Præcipitari dicitur, quod in liquore ſolutum incraſſatumque ad fundum ſecedit.

N. Nonnullis denotat totum actum calcinationis per liquores corroſivos, ſive calx per ſe ſubſideat, ſive exhalatione humiditatis, ſive inſtillatione alicujus rei repercutientis. Vid. Beguinum.

Præparare pharmacopæis eſt rem minutiſſimè lævigare ac aqua aliqua cordiali imbuere, Vid. l. 2.

N. Dicitur itidem de radicibus nonnullis, &c. quæ in aceto macerataæ exſiccantur, E.g. Rad. Ari.

Pulveriſare, pulverare, i. e. in pulverem redigere, ſive terendo, ſive levigando id fiat.

Purificare, i. e. à ſordibus ſeu inquinamentis (craſſioribus) ſeparare: fitque lavando, clarificando, filtrando, digerendo.

Putrefacere idem eſt, quod digerere.

R.

Radere, ſchaben/ fit inſtrumento aliquo acuto, E.g. cultello, vitro, lima, & ſim. quo res raſioni ſubjecta in raſuram redigitur.

Rectificare, i. e. denuo blando calore deſtillare ut pars magis ſpirituoſa ac volatilis eliciatur, relicto phlegmate ſeu parte aquosâ in fundo. Sic rectificantur aquæ ſtillatitiæ, ſpiritus.

Refinare, idem eſt quod depurare, competitque potiſſimum ſacharo. Vid. l. 4.

Reverberare, i.e. rem aliquam in flamma cremare, quæ infra ac ſupra illam ambiat.

Rotulare, i.e. Rotulas conficere. Vid. Rotulæ.

S.

Salificare, i.e. Sal conficere.

Secare idem eſt quod incidere.

Separare, i.e. res heterogeneas mixtas & confuſas ſegregare. Uſitatiſſimum autem eſt ſeparare oleum ab aqua, quod fit 1. per *Tritorium* anguſti orificii in fundo, quod orificium aqueo liquori utpote graviori primumque defluenti aperitur, poſtmodumque obturatur, oleumque reſtans ſigillatim colligitur. 2. Per *goſſypium* ſeu lanam. Nimirum repletur vitrum anguſti orificii, aqua & oleo confuſis, ad ſummum usq;, finiturque, ut oleum ſupernatet. Hinc apponitur vitrum humilius, goſſypiumque ſeu lana utrique imponitur, ut uno termino oleum tangat, altero in vas appoſitum dependeat. Sic delabitur oleum per goſſypium, in appoſitum vaſculum humilius. 2. Per *chartam bibulam*. Nimirum tranſit aqua reſtatque oleum.

Sigillare hermeticè, i.e. vitrum fuſione claudere.

Stratificare, S. S. S. (i. e. Stratum ſuper ſtratum) facere idem eſt ac Metallum laminatum & pulveres ſtratificando, alternatim ſtruere. Nimirum primo ſternendum eſt ſtratum pulveris, hinc imponenda lamina metallica, iterum pulvis & ſic deinceps, donec pulvis ſtratum claudat.

N. I. Nonnunquam loco laminæ pulvis Metallicus ſumitur.

N. II. Beguino ſtratificationis vox totum calcinationis actum comprehendit, quo lamina ſtratificata in igne friabilis redditur, quod & cementare dicunt.

Sublimare, i. e. rem volatilem ſiccam

cam in ſublime elevare, ut ſeorſim haberi poſſit. Res illa elevata vel ſublimati nomine effertur, vel florum nomen adſciſcit.

T.

Tabulare, i. e. Tabulas vel morſulos conficere. Vid. Morſuli.

Terere, Conterere, i.e. pila contundere.

Torrere, i. e. in patella vel ſartagine ferrea igni expoſita medicamenta continuò agitare, ut humiditas abſumatur. Sic fit Rhabarbarum toſtum.

Trochiſcare, i.e. Trochiſcos facere.

V.

Vitrificare, i. e. in vitrum redigere. Vid. Vitrum ♁ij.

Volatiliſare, i. e. Volatile reddere.

CAP. XV.

De Principiis Chymicis.

CIrcumſtantiæ præparationis itidem, ut in nativis productiones ſunt Principia chymica, cauſa *Efficiens, Materia, Tempus, Locus.*

Principia chymica voco, in quæ res naturalis *arte chymica reſolvitur*, tanquam in ſimpliciſſima (artificialia) Suntque *Oleum*, *Spiritus, Sal, phlegma & Caput mortuum*, &c. quorum deſcriptiones aliunde petere licet.

N. Nihil tritius eſt apud chymicos quam ſua aſſerere principia, ⊖, 🜍, ☿, quibus alii addunt 🝎 ac phlegma; Illa cherionia appellare ſolent, i. e. facultatibus, efficacioribus ac inſignioribus prædita; hæc relollacea, i.e. qualitatibus, inſignibus deſtituta. Verum enimvero ubi in rem exactiùs inquiritur, quid ſtatuendum ſit, nihil ſolidi fere invenitur. Quod enim nonnulli id quod oleoſum eſt ſulphuris titulo nominant, quod vaporoſum, mercurii; quod cōcretione, ſalis; id ſagacioribus minimè ſatisfacit. Nam ſciunt, dari & ſulphureum quod nequaquam oleoſum, ut ▽ vitæ, & ſim. Similiter dari norunt & vaporoſum, quod tamen à ☿rio diſtinctum, ut phlegma in ſtillatitiis, quinimò quamplurima dantur, quæ parte oleoſa prorſus deſtituuntur, num ergo & 🜍e? Nec minorum difficultatum ſunt, quæ declarandi gratia addicuntur exempla, deſumpta à lacte, à ligno combuſtili, à vegetabili anatomiâ. Videlicet in primo exemplo 🜍 repræſentari volunt butiro; ☿m ſero; Sal, Caſeo. In ſecundo, 🜍 vocant, id quod flagrat, mercurium quod fumat, Sal quod in cinere remanet. In anatomia vegetabilium manifeſtari ajunt, oleum i. e. 🜍, aquam, i. e. ☿m & cinerem ſale gravidum. Verum, quis neſcit, ſero plus ſalis in eſſe quam ipſimet caſeo; fuliginem, (quæ fumus congelatus) & oleum, & ſal, & aquam ſpirituoſam in ſe continere, E vegetabilibus

eſſe,

eſſe, quæ ne guttam olei exhibeant. Relinquuntur itaque intricatæ adhuc difficultates, è quibus ut nos extricemus, hanc noſtram opinionem cordatis ſubmittimus cenſendam: Materia præexiſtens rerum nativarum, ſive ſemen velis ſive nutrimentum, eſt humidum quoddam ſpirituoſum. Humidum intellige non humorem meracum, ſed coagulabilem, adeoque partium terreſtrium participem. Confer Gen. I. En habes *Spiritum*, ignis ac ſulphuris nomine, ob naturam qua ignem æmulatur, nonnullis dictum, aliis formale principium: habes *Aquam*, habes *Terram*. Hæc in primordio rei informiter confuſa quidem exiſtunt, verum deinceps vi ſpiritus paulatim elaborantur, exaltantur, incraſſantur, adeoq; ex parte viſcoſam induunt conſiſtentiam, ſalinâ naturâ gravidam, ex parte quoque in naturam ſecernuntur liquidam & aridam, qualitatibus materialibus ſolùm præditam. Salina illa natura, una cum portiuncula potiori viſcoſæ illius materiæ exaltatur ſubinde ulterius, ſpiritualiſaturque, i. e. ſpiritualem maturioremque paulatim induit naturam, viribus naturæ rei correſpondentibus efficacem, idque ſubſtantiâ prout natura ordinat diverſâ; ſpirituoſa ſcil. oleoſâve, & ſim. En *phlegma, terram mortuam, tartarum, ſal* & ex his *ſpiritum* vel *oleum*, aut aliquid his *analogum*. Si itaque liquidum ſpirituoſitate deſtitutum appellare libuerit *mercurium*, econtra ſpiritum vel oleum *ſulphur*; modo de re conſtet, de nominibus nemini bellum indicam. Et hæc mea eſt de principiis Hermeticis opinio, ad cujus aſſertionem etſi adducere queam, quomodo ſal in ſpiritualem naturam evehatur, Spiritus è contra in ſalinam naturam figatur, (e. g. in ferveſcentia & aceſcentia liquorum ſpirituoſorum) attamen compendii ſtudio iis ſuperſedeo.

CAP. XVI.

De cauſa Efficiente ſeu præparante interna.

CAuſa Efficiens præparationum itidem *interna* & *externa* dari poteſt, præcipuè tamen his externa conſideranda venit.

Interna eſt materiæ vel *aptitudo* vel & *facultas* ſimul operativa.

Aptitudo eſt diſpoſitio, qua materia habilis eſt ad ſuſtinendam elaborationem ſuſcipiendamve formulam medicamenti, quæ intenditur.

Facultas eſt internum aliquod agens, quo nonnullæ præparationes opus habent, ut perficiantur.

N. In præparationibus officinalibus aliæ ſunt meræ artificiales, ut pulveriſatio, confectio, &c. aliæ cum naturalibus conjunctæ; ut fermentatio, cryſtalliſatio, & ſim. Illæ non niſi

niſi aptitudinem requirunt, hæ inſuper internum agens. Aptitudo illa niſi materiam præparationi ſubjectam comitetur, incaſſum præparationi res ſubjicitur. Modi autem præparationum ut varii ſunt, ita variæ quoque dictæ aptitudines: Singuli nimirum modi ſingulas præſupponunt aptitudines: cryſtalliſatio ſcil. ſal cryſtalliſabile, fermentatio materiam fermentabilem, deſtillatio, materiam humore exhalabili prægnantem, &c.

CAP. XVII.

De Qualitatibus Elementalibus & præcipue de calore.

EFficiens præparationum *externa primaria* eſt *Pharmacopæus* arte præparandi inſtructus, de quo nihil in præſentiarum, niſi quod induſtrium, diligentem & patientem eum eſſe oporteat.

Secundaria ſunt tum requiſitæ qualitates, tum inſtrumenta.

Qualitates hic uti in productione nativa deſiderantur, *Elementales, ſalinæ & proprietates* peculiares. Verùm cum ultimæ hæ origine eædem ſint, quæ ſupra, de deſcriptione illarum hic excuſamur.

Inter qualitates elementales communiſſimus eſt *calor* hinc *humiditas*, tandem *ſiccitas & frigiditas*.

Calor facit ad calcinationem, confectionem, deſtillationem, digeſtionem, evaporationem, fermentationem, reverberationem, ſublimationem: humiditas ad diſſolutionem, extractionem: frigiditas ad candiſationem, cryſtalliſationem: ſiccitas ad exiccationem, trochiſcationem &c.

E qualitatibus dictis quia ſolus calor præ reliquis artis directorio ſubjicitur, cum ſolum hic deſcripſiſſe ſufficit.

Diſtinguitur calor vel ratione *cauſarum*, quibus efficitur, vel ratione *modi adhibendi*, vel ratione *intenſionis remiſſionive*.

Ratione *cauſarum* calor eſt
- 1. Solis,
- 2. Fimi putreſcentis,
- 3. Ignis qui
  - Lampadis,
  - Carbonum,
  - Flammeus.

Ratione *modorum* quibus ignis adhibetur, calor vel eſt,

I. *Balnei Roris ſeu vaporis*, i. e. qui fit beneficio vaporum, ab aqua caleſcēte elevatorum, ac Vaſculum cum materia ambientium. V.B.

II. *Balnei Maris ſeu Mariæ*, i. e. qui fit mediante aqua caleſcente, cui Vaſculum cum medicamento præparando impoſitum eſt. Hic mitis communiter cenſetur ac gradus primi.

Digitized by Google

III. *Cineris*, qui fit caleſcentia cinerum fortiorque intelligitur, quam præcedens, eſtque gradus ſecundi.

IV. *Arenæ*; Fit mediante arena, notatque communiter adhuc fortiorem ac gradum tertium.

V. *Ignis nudi*; Fit ſine interveniente medio, accenſis prunis vel lignis flagrantibus. Huc pertinent.

VI. *Circularis*. Fit igne carbonum vas ambientium.

VII. *Reverberatorius*, quando flamma materiam undique ambit ac lambit.

VIII. *Suppreſſionis*, quando infra ac ſupra ignis adhibetur.

Ratione *intenſionis vel remiſſionis* Calor eſt vel

Gradus I. Mitis ac blandus.
II. Acrior ac intenſior.
III. Fortior ac vehementior.
IV. Fortiſſimus.

N. I. Gradus 1. menſuratur communiter MB. 2. Calore cinerũ. 3. Arenæ. 4. Igne nudo, non quod neceſſarium ſimpliciter ſit gradus ſingulos, non niſi dictis modis adminiſtrare, quippe uno eodemque modo plures gradus peragi poſſunt. E.g. MB. gradus 1. & 2. Cineribus & arena, gradus 1. 2. & 3. igne nudo, gradus omnes: ſed (ut dictum ſupra) per calorem MB intelligendus eſt, calor in gradu 1. i. e. mitis ac placidus; per calorem cinerum gradus 2. i. e. acrior ac intenſior, &c.

N. II. Singuli gradus magnam obtinent latitudinem, quam communiter principio, medio ac fine cujuslibet gradus circumſcribunt. Verum enimvero, cui volupe fuerit plurimas caloris differentias in ſingulis gradibus diſtinguere, certo inſtrumento id aſſequi poterit, facto ad imitationem inſtrumenti, quo aëris calor intenſior ac remiſſior notari à nonnullis ſolet; perpetuum mobile vulgo vocant.

N. III. Moderamen ignis fit afflatu aëris, quem modoratur attractio per oſtiola & exſpiratio per ſpiracula. Hinc, quanto copioſior afflatus permittitur, tãto fortior evadit ignis ac calor, &c. His itaque delibatis, adhibendus eſt gradus caloris præparationi conveniens. Intenſiore enim calòre, uti medicamentum comburendo corrumpitur, ita remiſſiori minus commodè tractatur. Præſtat tamen in defectu caloris peccare, quam in exceſſu, illud quippe diuturniore igne reſarciri poteſt, hoc neutiquam.

CAP. XVIII.

De facultatibus fortioribus ſive ſalinis.

NOn parum utilitatis præparationibus conferunt facultates fortiores, quas ſalinas vocare libet, videlicet vis *acida, amara, dulcis, ſtiptica, corroſi-*

corroſiva & ejusmodi ſexcenta, quippe harum ope utimur in facilitandis fermentationibus, in peragendis corroſionibus, præcipitationibus. Quinimo earundem opera perficiuntur extractiones, digeſtiones & hujus generis operationes aliæ.

N. Dicimus ſalinas 1. quia ſalis naturam referunt. 2 quia peculiari nomine adhuc deſtitutæ ſunt. Etenim quod à ſaporibus nomina ferè mutuent, mutuatitia illa ſunt non genuina, idque fit partim ſimilitudine operationis, qua dictę facultates materiæ præparandæ ſeſe inſinuant, eamque afficiunt, non ſecus ac ſapores linguam, ſpiritusque guſtatiles: partim fit idem, quia ſapores ferè comites habent.

Facultatum harum ratione celebrantur, *ſalia, tartarum vini, feces vini & cereviſiæ, ſaccharum, fermentum panis, &c.*

Hûc pertinent & *menſtrua* dicta, liquores ſcil. ob facultatem hanc apti rebus infuſis ſeſe inſinuare, potioremque illarum partem elicere & imbibere; de quibus lib. 2.

Hujus itidem farinæ ſunt aquæ *cauſticæ* & *corroſivæ*, dictæ *aquæ fortes, regia*, & ſim. utpote, quæ pollent vi & facultate metalla corrodendi inque limpidum liquorem ſolvendi, idque non alia quam ſalina illa facultate.

Ejusdem quoque generis ſunt *pulveres cementarii* uti & *Mercurius vivus* quorum facultate eadem metalla redduntur friabilia.

Hûc pertinent quoque *aceta*, aliique liquores *minerales acidi*, quorum auxilio magiſteria fiunt. Verum, quia de his lib. 2. ſuis locis pleniùs agitur, ſufficit hæc ſaltem hîc tetigiſſe.

CAP. XIX.
De Inſtrumentis Pharmacopoëticis.

INſtrumenta medicamentorum præparationi inſervientia varia ſunt, differuntque non modo ratione *officii*, ſed & *materiæ formæque* inde dependentis diverſitate.

Officii ratione alia medicamentorum præparationi, alia aſſervationi inſerviunt.

Materiæ reſpectu, fiunt alia ex *lapidibus*, alia ex *terris, vitris, metallis, lignis, corio, linteo, panno*, &c.

Hinc Canon.

Inſtrumenta (maximè quibus immediatè res attingitur) quatenus variant materiæ diverſitatem, eatenus faciunt quoque diverſimodè ad medicamenta aptiora ineptioráq; conſtituenda. Ergo

I. *Vitrea* reliquis ferè omnibus ſoliditate atq; adeo convenientiâ præferuntur. Corroſioni quippe æquè reſiſtunt ac penetrationi. Veruntamen,

men, quia nonnunquam minùs fortia ſunt, quam ut præparationi ſufficere queant, & reliquis uti cogimur.

II. *Terrea* ſuccedunt vitreis magis minùs. Variant enim quàm maximè ſoliditate, raritate, durabilitate, & ſim. unde aptiora vel ineptiora quoque æſtimantur. Eligenda itaque hæc pro re nata. Noſtratibus probantur inprimis fictilia ex certa quadam terra Haſſiæ, quam Walburgicam vocant, cui tamen ni ſit præſtantior, minimè cedit terræ genus in vicinia Marpurgi foſſa, ex qua urcei uſus ibidem creberrimè, formari ſolent

III. *Metallina*, ſolida quidem ſunt, ut penetrationem non admittant, attamen quia medicamentis ſpirituoſis, acidis, acribusvè qualitates ſuas impertire apta nata ſunt, in horum præparationibus, niſi peculiariter intentioni inſerviant, evitantur.

IV. *Stannum* tamen in hoc reliquis præſtat, unde quoque veſicas cupreas eo obduci ſolent, quo minus qualitate vitriolata quæ inibi deſtillantur ſpirituoſa, inquinent. Sic inidonea quoque ſunt inſtrumenta metallina, præparationibus Mercurii, & ſimilibus.

Forma inſtrumentorum varia exiſtit, pro ut illorum officium requirit, materiaque permittit! Nos uſitatiora in ſynopſi damus. Suntque

Agitaculum, ein Agitacul / i. e. ein höltzern rührpiſtill,

Ahenum, Keſſel.

Alembicus, Alembic.

Ampulla, Krug.

Arcula, Lädlein.

Capſula, gedrehete Büchſe / darinn man die Gläſer verwahret.

Catillus, Roſt.

Catinus, Capell.

Circulatorium, circulier Glaß.

Hujus ſpecies ſunt Pelicanus, & ſim.

Cochleare, Löffel.

Colatorium, colus, ein Seihetuch.

Concha, Glasſchale.

Cornuta, Retorta, Matratium, Retort.

Cribrum, Sieb.

Crucibulum, Schmeltztiegel / Goldſchmiedstigel.

Cucurbita, Kolbe.

Diploma, i.e. MB.

Excipulum, Vorlag / Recipient.

Fictile, Hafen.

Forpex, Zange.

Infundibulum, Einguß.

Lagina, Flaſche / Krug.

Lebes, Tiegel.

Lima, Feile.

Malleus, Hammer.

Manica Hippocratis, ſpitziger Beutel.

Mortarium, Mörſell.

Olla, ollula, Hafen / Häfflein.

Phiola, Phiol.

Pila, piſtillum, Stöſſer.

Porphyrites, Reibſtein.

Prælum, Preß.

Pyramis, Eingieß / Gießpuckel.

Pyxis, Büchſe.
Receptaculum, Recipient/Vorlag.
Rutabulum, Ruhrhacke.
Sacculus, Sack/Beutel.
Scatula, Schachtel.
Separatorium, Scheidetrechter.
Setaceum, Haarenſieb.
Spatula, Spatel.
Tabula, Brett/Tabulierbrett.
Tegula, Müffel.
Torcular, i. e. prælum, Preß.
Tritorium, Trechter.
Vitrum, Glas.
Urceus, urceolus, Krug/Krüglein.

CAP. XX.

De Fornacibus.

AD pharmacopoëtica inſtrumenta pertinent quoque *Fornaces*.

Fornaces ſeu furni ſunt inſtrumenta operationibus igniariis deſtinata, ut inibi calor coerceri gubernarique commodè poſſit. Suntque furni pro diverſitate officiorum, formarumq́; nominibus quoque diverſis inſigniti. Nimirum eſt *probatorius, reverberatorius, deſtillatorius, anemius* ſeu *ventoſus*, &c. Præ reliquis tamen maximè famoſæ ſunt *Fornax acediæ* ut appellant, ſive piger Henricus (fauler Heintz.) Item Athanor Henrici Conradi, quarum conſtructiones, aliàs ſatis innotuerunt. His non ſine cauſa accenſeri poterunt, fornacum duo genera, quarum *alteram* Londini apud ingenioſiſſimum illum *Cornel. Drebbellium* (jam ἐν ἁγίοις) videre contigit, adeo ingenioſè coagmentatam, ut pro diverſitate ac intenſione caloris, ſponte aperiretur recluderetur que artificio, me hercle ſagaciſſimo, cujus favore calor unius ejusdemque tenoris continuò conſervari exactiſſimè poterat. Hujus fornacis conſtructionum, quantum obſervare licuit (ſuis enim reſervatum ire ajebat) hoc fundamento nitebatur. Vitrum adhibitum fuit, adimpletum aliquota parte cujusdam certæ materiæ, quæ apta fuit gradibus caloris intenſioris attenuari ac ampliari, remiſſioribus è contra condenſari ac contrahi. Hæc itaque materia dum intenſiore caloris gradu attenuaretur, ampliabatur aliquantulum, elevabatque ſimul in altum bacillum, & hoc mediante in altum tollebat ſimul operculum, quod oſtiolo fornacis interno ſuperadditū fuit, ut calorem à prunis ſubſtratis aſcendentem moderaretur.

Altera fornax quam diximus deſtillatoria eſt, ſpiritibus mineralibus dicata. Nimirum hi ſine Retorta, ſolius illius fornacis beneficio eliciuntur. R. minerale, quod ſpiritum halare aptum eſt, iniicitur per vices ſuper prunas per oſtiolum fornacis, ſtatim ab injectione recludendum. Hinc fumus ſeu vapor vi ignis nudi elevatur, qui in roſtris longis firmi-

ter fornacis ſummitati, (ut roſtrum capitello inſeritur) in fixis, diutina mora ac frigiditate itineris condenſatur in liquorem, inque appoſitum receptaculum delabitur. Apta ſanè fornax ſpiritui ♀is præparando, nec non & ſpiritui ⊖-i. Reliquis autem, cum ſine admixtione alieni mineralis vix perfici queant, non adeo commoda; compoſiti enim potius quam ſimplices ſpiritus inde reſultant.

CAP. XXI.
De Materia Præparatorum.

MAteria præparandis medicamentis ipſemet *res naturales* quæcunque exiſtunt, ſive nativæ adhuc ſint, ſive artificis manu jam antea elaboratæ; imò ipſamet *medicamenta*, ſtrictè ſic dicta, aliorum medicamentorum materia ſuppetunt, adeoque materierum ſeries coincidit cum rebus medicamentalibus ſupra recenſitis.

N. Materia medicamentorum æquè latè patet ac ipſa Natura, resque naturales quascunque comprehendit ab univerſali illa materia ad res particulares deſcendendo, adeo ut, ipſa natura univerſalis, ſeu ſi mavis, univerſale illud Naturæ ſubjectum inſpiſſatum ſcil. adhuc tamen in ſua univerſalitate conſtitutum, induſtriam medici manum non averſetur. Verum nos particularibus contenti, Unverſalis illius competitores, ad authores remittimus, qui peculiaribus tractatibus modum docuerunt, Univerſale illud ſubjectum acquirendi, elaborandi, atque in naturam univerſalis medicamenti beneficio ſeminis ſolaris transſplantandi, inter quos videtur præcipuus Hermes Triſmegiſtus in ſua tabula ſmaragdin, & hujus velut interpres Lullius in Teſtamento, quibus ex Neotericis præcipuè Dionyſius, Zacchariús Gallus, Sendivogius, Comes Treviſanus & ſimiles ſubjungi poſſunt.

CAP. XXII.
De Tempore & Loco.

TEmpus in præparationibus conveniens eligere, non minus ac in nativarum productione, momenti eſt non parvi.

Convenientia hæc temporis ſpectanda itidem, tum in *qualitatibus manifeſtioribus*, tum *in occultioribus influentiis*.

Qualitatum manifeſtiorum ergo id temporis eligendum quo vigent, quæ ad præparationem quoquo modo faciunt. Sic eligendum tempus moderatè calido-humidum ad reſolutionem, attenuationem, fermentationem, digeſtionem; frigidum ad conden-

condenſationem, coagulationem: humidum ad liquationem, humectationem, deſtillationem: ſiccum ad exiccationem.

N. Hinc monet Crollius liquationi tempus eligere, quo per antiperiſtaſin locus liquationis ſubterraneus humidior fuerit, idqne determinat Junium, Julium, Auguſtum. Sic inſervit tempus pluvioſum præparationi ſpiritus 🜍is per camp. tempus ſerenum ſeu frigidum & ſiccum cõvenit trochiſcationi agarici, quippe trochiſcos reddit candidos, quos tempus contrarium pallidos exhibet. Cereviſiæ fermentationem tempus moderatè calidum promovet, frigidum impedit, &c.

Occultiorum influentiarum ratione præparatio peragenda vel ſaltem incipienda eſt 1. & inprimis, cum luminare (☉ ante ☾) familiare videlicet ſeu amicum planetæ rei ſcil. præparandæ ſympathico (vide c. 8.) fuerit in fortitudinibus vel dicti planetæ ſympathici vel propriis.

N. Luna præcipuè hic ſpectanda.

2. Cum Planeta rei præparandæ familiaris fuerit in fortitudinibus.

E. g. Quicunque in Saturno feliciter laborare ſatagit, eo tempore laborem inchoet, quo ☾ (Saturno amica) fuerit in fortitudinibus Saturni vel quo Saturnus ipſe in propriis fortitudinibus conſtituatur. Et hinc tabulam ſuam tranſmutationum metallicarum compilavit Paracelſus l. 4. Archidox. magic.

De Loco.

Locus præparationis, quem Laboratorium dicimus, itidem conveniens eligendus eſt, calidus, humidus, ſiccus, perſpirabilis, non perſpirabilis, &c. prout res exegerit.

CAP. XXIII.

De Collectione nativorum ac primum de tempore ſecundum ætatem & turgeſcentiam rerum.

Collectio rerum nativarum, eſt, quâ è ſua productione ſumuntur, i. e. qua mineralia è ſuis mineris fodinisque eruuntur; Vegetabilia eradicantur, decerpuntur, &c. Animalia perimuntur.

N. Non parum diſcriminis collectio nativis infert, prout ſcil. illa decenter vel indecenter peracta fuerit.

Res colligendæ ſunt ſolæ nativæ: In præparatis enim à cura hac excuſamur, niſi forte volupe ſit laborioſarum ac diuturnarum operationum finem obſervare, eamque ſimili ratione, quam de nativis habemus, metiri.

Circumſtantiæ collectionis præcipuæ ſunt colligendi *Tempus* ac *Modus*.

Tempus

Tempus convenientius nativa colligendi colligitur tum à rei colligendę *aptitudine*, tum à conſtitutione *macrocoſmica* aptitudinem inferente.

N. Finem duplicem collectio reſpicit, videlicet aſſervationem & uſurpationem. Prioris gratia res colligenda eſt eo temporis fluxu, quo vigent qualitates facientes ad durabilitatem, ut ſunt ſiccitas & caliditas, vel & moderata frigiditas, & ſimil. Poſterioris ratione, colligi vult dum qualitates vigent, medicationi *aptiores*.

Rei colligendæ *aptitudo* ab optimo ſuo ſtatu dependet, ſive is trutinetur *ætate*, ſive *periodica turgeſcentia*. E.g. animalium nonnullorum. Utraque autem hæc ſiquidem tempus ſtatum nacta eſt, ſecundum 12. menſes fere menſurabile, menſis is collectionis ſtatuitur genuinus, in quem ætas illa, turgeſcentiave vigoroſa inciderit.

Ætas collectioni convenientiſſima cenſetur ætas *conſiſtentiæ* ſeu maturitatis, cui ſuccedit ætas *concreſcentiæ*, præcipuè ſi conſiſtentiæ appropinquat. Verum enimverò non rarò ſpectanda quoque eſt rei ſubſtantia, & inde dependens aptitudo elaborandi.

Sic *è mineralibus*, optima quidem ſunt metalla, quæ maturuerunt, verùm tractabiliora, i.e. præparationi aptiora habentur, quæ minùs matura.

E Vegetabilibus colligendi ſunt *flores* cum expliciti pulchritudine ſua luxuriant nec tamen marceſcunt, de quibus peculiariter lib 4.

N. Excipe paucas, quæ in gemmis colligi volunt, ut ſunt Roſæ, & ſim.

2. *Herbæ ſeu folia* cum odore, colore, ſapore, cacumineque ſuperbiunt, & floreſcentiæ appropinquant.

N. Herbæ ut plurimum cum floribus aſſervantur, colligendæ itaque hæ erunt, quando floribus triumphant: ut Calamintha, centaurium, chamædris, chamæpitys, daucus, fumaria, majorana origanum, polium, pulegium, ſerpillum, thymus, &c.

3. *Semina*; cum matura bene ſint, ſiccarique ceperint, nec tamen exciderint.

4. *Fructus*, ad medicinam cum bene maturuerunt, ad aſſervationē antequam omnino matureſcant, ut neque omnino acerbi ſint neque ad juſtam maturitatem perveniant. Baptiſt. Port. in Mag.

5. *Radicum* variat collectio. Quædam quovis anni tempore excepta hyeme effodi poſſunt, ut radix acetoſæ altheæ, angelicæ, apii, aſari, bugloſſæ, cyclaminis, dracunculi, cichor. &c. quas tamen præſtat vere colligere.

Aliæ colliguntur antequam in ſtolones abierint ſcil. circiter finem Martii, ut rad. acori. agrimon. alth. onon. ariſtoloch. ari. aſparag. betonic. biſtort. bryon. carlin. caryophyllat. centaur. chelidon. utr. Cypr. dictamn. alb, ellibor. nigr. en[illegible] eryng. eſul.

Digitized by Google

eſul. farfar. filipend. filic. fœnic. gentian. gramin. hyoſcyam. imperator. Ind. lilii, mandrag. mei, nymph. orchid. pentaphyll. petaſit. petroſel. maced. pimpinell. pæon. polypod. raphan. ſylv. rubi, ruſc. ſaxifrag. ſigill. Salomonis, ſcrophular. ſymphyt. valerian. vincetoxic.

N. Sunt qui præſtare volunt, radices cunctas autumno colligere, ubi folia deciderint, viresque in radices receſſerint: alii veris initio, priusquam in caulem ac folia eruperint: alii ubi planta in vigore ac maturitate fuerit, quippe ut integra planta ita & radicem cum maturitati vigorari cenſent, cui conſentire videtur Dioſcorides ubi radices colligere docet incipiente foliorum defluvio. Verùm præſtat intueri radicum naturam, & ex hac colligendi tempus metiri. Sunt nimirum quæ maturitate lignoſam adſciſcunt ſubſtantiam, has præſtat antequam maturuerint eradicare: ſunt econtra quæ citra mutationem dictam adoleſcunt, eas etiam effodere licet, poſtquam planta bene fuerit matura foliaque inceperint defluere.

Animalium vigor ratione ætatis, eſt cum ad virilitatem ſeu conſiſtentiam pervenerit: ſunt tamen rariora quæ puerili ætate in uſum veniunt, de quibus ſingulis lib 5.

Periodicam turgeſcentiam quæ animalia patiuntur eo ipſe turgeſcentiæ tempore vigere cenſentur. E.g. Cervus vigoris ratione convenientius perimitur circiter Ægidii feſtum, utpote quo turgeſcit. Idem circiter tempus videlicet quod includitur duobus feſtis Mariæ ſacris, colligi ſolent ova, per hyemem totam aſſervari apta.

Cap. XXIV.

De colligendi tempore ſecundum conſtitutionem cœli univerſaliorem.

Macrocoſmica conſtitutio rerum nativarum colligendarum ſpectatur, partim qualitatibus *univerſalioribus* ſeu manifeſtioribus, partim *influentiis ſtellarum ſpecialioribus ſeu occultioribus.*

N. Qualitates generaliores ſpectant potiſſimum rei durabilitatem: influentiæ ſpecialiores potiſſimum vires concernunt. Adde & hoc, quod prius illud tempus univerſalius ſeu communius ſit, plurimaque ſublunaria, ne dicam cuncta, concernat. Poſterius; particularius ſeu ſpecialius, reſpiciensq; ſolas res familiares.

Tempus colligendi nativa, qualitatum univerſalium ratione, cenſetur aptius, moderatè *frigidum & ſiccum, ſerenumque*, hinc tempus *balſamicum, lunæ decreſcentis, autumnale*, uti & quod Planetarum, ſitu, frigidum ac ſiccum arguitur.

Digitized by Google

N. Paracelſus tr. 1. Philoſ. pag. (mihi) 309. De diverſitate temporum, mutationibusque virium (inde) creſcentium, vel decreſcentium philoſophari, primum ſcire refert, tempore anni eſſe diverſa & pro diverſitate temporum vires quoque rerum omnium augeri minuive, &c. *Et paulo poſt*: Hæc itaque cum ſine contradictione vera ſint, ſequitur non ſemper bonum eſſe, argillam ac lutum fodere, lignum cædere, multo minus herbas colligere, fructus decerpere, radices eradicare, balſamos ac gummata deradere, cuncta hæc peragi fas eſt, tempore balſamico, certis menſibus, certo aſpectu lunæ ac aliorum ſignorum, certaque diei hora. Ut autem conſtet, quænam vera illa *balſamica tempora* ſint, quibus vires integræ conſervari poſſint, ut munia à putrefactione, primo inter tempora anni præſtat *autumnus* & præcipuè *September* & *October*; *luna decreſcens* & inprimis *trini ultimi dies decreſcentiæ*; tempus *matutinum*, quando luceſcit. Etenim quemadmodum homo interdiu laborat, laborandoque laſſatur, debilitaturq;, noctu autē poſt labores abſolutos quieti ſomnóq; inhiat: ita quoque omnia, radices ſc. & herbæ, &c. Quippe cuncta humi naſcentia operantur cum ſole, quieſcunt cum luna. Porro ſicut homo poſt ſufficientem ſomnum, ſanus, fortis vigoroſusque exurgit: ita & fructus univerſi poſt noctem mediam (non ante nec interdiu. Exemplum præbent fructus arborum. Poma ſi tempore decerpantur balſamico, durabiliora ac minus corruptibilia ſunt quam aliàs: imo; ſinguli fructus decerpti poſt mediam noctem, vel ſaltem ante ſolis ortum maximè durabiles exiſtunt. Similiter ſeſe res habet, ſi id (collectio) fiat in ſignis terrenis ♉, ♑, ♍, ac luna decreſcente ut dictum. Nam hiſce temporibus non luxuriat ſuperflua humiditas naſcentium, quæ corruptionis origo, viriumque proſtratio. Et hæc experiuntur quoque ruſtici ſine errore.

Ut autem vera hæc eſſe experiaris, fac periculum: Nimirum decide ligni fruſtulum de arbore terræ adhuc infixa, tempore balſamico uti ductum. Cæde itidem de eadem arbore ligni fruſtum, ejusdem cum priori magnitudinis, tempore ſcil. contrario (videlicet in ſigno aliquo aëreo, humido (♋, ♏, aut ♓,) vel Luna creſcente novellave, interdiu, poſt meridiem, aut ſub crepuſculum veſpertinum,) utroque ponderato videbis fruſtum illud balſamico tempore deciſum, multo levius eſſe minusque humiditatis obtinere, quam alterum.

Eadem ratio eſt omnis generis lignorum. Etenim lignum quodvis tempore dicto in ſignis balſamicis cæſum, ſi adhibeatur ædificiis, vel rei alicui materiam præbeat, nec afficitur

Digitized by Google

citur facilè terredine, nec putreſcit, vermiculaturve facilè, ſed durabile quam diutiſſimè eſt.

Idem ſentiendum de luto, argillâ, terrâque effodienda: quippe lutum, terraque tempore balſamico foſſa, optima eſt, quæ in igne perduret, imo cuncta inſtrumenta, crucibula fictiliave, ex hac terra confecta longæva in igne ſunt durationis Idem de aliis quamplurimis ſentiendum, quamvis mentio ſpecialis nulla facta fuerit. Hæc Paracelſus, quæ digna judicavi ut latino idiomate translata huc infererentur; non obſtante quod rythmi vulgares contrariantur:

Luna cremento tua carpere poma memento
Hæc cum decreſcit, quod carpſeris omne putreſcit.

CAP. XXV.

De Colligendi tempore ſecundum influentias particulares.

Tempus colligendi nativa *influentiarum ſiderearum* ratione cenſetur aptius, quo Planeta rei colligendæ familiaris in ſuis fuerit *fortitudinibus* idque tanto convenientius indicatur, quanto plures fortitudines Planeta idem obtinuerit.

N. Plurimi non ſine cauſa præferunt *luminare* planetæ familiari *amicum* & præcipue *Lunam*, utpote quæ non modo terris finitima, ſed & receptaculum ſit omnium cœleſtium influxuum. Ipſa ſcil. ſeu uxor omnium ſtellarum fœcundiſſima, ſolis cœterorumque planetarum & ſtellarum radios & influxus dicitur ſuſcipere, eosque quaſi fœtum inferiori mundo edere. Et hinc præ cæteris illam obſervari volunt.

N. II. Alii procedunt paulo ſecus, eliguntq; tempus, quo ſignum Zodiaci, familiare ſcil. membro humano, cui res colligenda adhiberi debet, fuerit forte, i. e. præſentiâ alterius luminaris fortificatum, (puta ſi virtus rei colligendæ intendi debeat) Et hi colligunt Pœoniam cum ♈ Lunæ Solis in præſentiâ fortis.

Habetur Planeta.

		Fortis & fortunatus.		Debilis & infortunatus.	
					5
Eſſentialiter.	1	*In domo ſua*	5	*In domus oppoſitione vel in domo pla-*	4
	2	*In Exaltatione ſua*	4	*In Exaltationis oppoſit. (neta mali.*	3
	3	*In Triplicitate ſua*	3	*In peregrinatione, i.e. cũ nullã digni-*	5
	4	*In Terminis ſua* } *habereq; dicitur*	2	*In terminis malorũ, (tatẽ poſſederit.*	2
	5	*In Facie ſua* } *fortitudines.*	1		
	6	*In Hora ſua*	1		
	7	*In Novena ſua*	1		
		N. His addunt nonnulli. In die ſua	1		
Accidentaliter.	8	*In domicilio cœli* 10. & 1. - -	5	*In domo* 12.	5
		7. 4. 11. - -	4	- - 8.	4
		2. 5. - - -	3	- - 6.	3
		9. - - -	2		
		3. - - -	1		
	9	*In gaudio.* - - - - - - -	1		
	10	*In curſu ſeu motu veloci* - - -	2	*In curſu tardo vel vacuo.*	2
		directo - - -	4	- - *retrogrado.*	4
		aſcendente - -	3	- - *deſcendente.*	3
	11	*In ſigno ejuſdem ſexus* - - - *i. e. cum planeta maſculinus fuerit in ſigno maſculino*	2	*In ſigno diverſi ſexus.*	2
	12	*In gradu ejuſdem ſexus* - - -	3	*In gradu diverſi ſexus.*	3
	13	*In gradu lucido vel augmentante for-*		*tenebroſo vel puteali.*	
	14	*In aſpectu* ☌ *cum bonis* (*tunam*	5	*In aſpectu* ☌ *cũ malis. vel cũ retrog.*	5
		☌ *cũ* ⊙, *i.e. in corde* ⊙*lis*	5	- - *combuſtionis cum ſole.*	5
		⚹ & △ - - - -	3	- - ☍.	3
		□ *cum bonis* - - -	3	- - □ *cum malis.*	3
	15	*In obſeſſione bonorum* - - - -	2	*In obſeſſione malorum.*	2
	16	*In apogeo* - - - - - - -	1	*In hypogeo.*	1
	17	*In ortu ſibi debito, i. e. cum Planeta gaudens eſſe orientalis ſolẽ ſequitur*	2	*In ortu minus debito.*	2
	18	*In hæmiſphærio correſpondente* - -	2	*In hæmiſphærio diſconveniente.*	2
	19	*In cap. draconis vel in hujus vicinia*	3	*In cauda draconis.*	3
	20	- - - - - - - - - -		*In Eclipſi.*	3
	21	- - - - - - - - - -		*In via combuſta.*	3
	22	*In manſione bona (competit ſoli* ☾ *næ*		*In manſione mala.*	
				dicunturque habere debilitates.	

N. Non opus eſt omnia ſemper penſitare, ſed ſaltem principaliora.

Digitized by Google

1. 2. *Tabula Domuum atque Exaltationum Planetarum.*

	boni					mali.	
Planetarum	☉	☽	♃	♀	☿	♂	♄
1. Domus	♌	♋	♐ ♓	♉ ♎	♊ ♍	♈ ♏	♑ ♒
2. Exaltatio	♈	♉	♋	♓	♍	♑	♎

E. g. Domus ☉is eſt ♌. Domus ♂ ſunt ♈ & ♏. Exaltatio ☽æ eſt ♉. Exaltatio ♄i eſt ♎.

N. I. Sunt ex antiquis qui ſolum certos gradus faciunt Exaltationis. E. g. Exaltationem Solis gr. 19. ♈. Lunæ gr. 3. ♉. Jovis gr. 15. ♋. Veneris. gr. 27. ♓. Mercurii gr. 15. ♍. Martis gr. 28. ♑. Saturni gr. 21. ♎. Verum recentiores cum Ptolomæo integris ſignis Exaltationes determinant concedendo nihilominus, quod fortior Exaltatio fiat in gradibus ſupradictis.

N. II. Humilitas ſeu caſus Planetarum eſt in ſigno oppoſito exaltationi. Detrimentum in ſigno oppoſito domui.

N. III. Planetæ qui domos habent duas, alteram ſibi nocturnam alteram diurnam faciunt. Sic domus diurna ♃ eſt ♐. ♀, ♎. ☿, ♍. ♂, ♏. ♄, ♒. nocturna domus cuique eſt reliqua.

3. *Tabula Triplicitatum.*

					nocte,	*die,*	*communiter.*
Ignea	♈	♌	♐	*Huic triplicitati dominatur.*	♃	☉	♄
Aërea	♎	♒	♊		☿	♄	♃
Aquea	♋	♏	♓		♂	♀	☽
Terrea	♑	♉	♍		☽	♀	♂

4. *Tabula Terminorum ſecundum Ptolomaum.*

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	☿ 6	♃ 8	♄ 5	♂ 3
♊	☿	♃ 6	♀ 5	♂ 7	♄ 6
♋	♂ 7	♀ 6	☿ 6	♃ 7	♄ 4
♌	♃ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6	♂ 6
♍	☿ 7	♀ 10	♃ 4	♂ 7	♄ 2
♎	♄ 6	☿ 8	♃ 7	♀ 7	♂ 2
♏	♂ 7	♀ 4	☿ 8	♃ 5	♄ 6
♐	♃ 12	♀ 5	☿ 4	♄ 5	♂ 4
♑	♀ 7	♃ 7	♀ 8	♄ 4	♂ 4
♒	☿ 7	♀ 6	♃ 7	♂ 5	♄ 5
♓	♀ 12	♃ 4	☿ 3	♂ 9	♄ 2

Secundum Alkabitenum.

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	♂ 3	☿ 6	♃ 8	♄ 5
♊	☿ 6	♄ 6	♃ 6	♀ 5	♂ 7
♋	♂ 6	♄ 4	♀ 6	☿ 6	♃ 7
♌	♃ 6	♂ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6
♍	☿ 7	♄ 2	♀ 10	♃ 4	♂ 7
♎	♄ 6	♂ 2	☿ 8	♃ 7	♀ 7
♏	♂ 7	♄ 6	♀ 4	☿ 8	♃ 5
♐	♃ 12	♂ 4	♀ 5	☿ 4	♄ 5
♑	☿ 7	♂ 4	♃ 7	♀ 8	♄ 4
♒	☿ 7	♄ 5	♀ 6	♃ 7	♂ 5
♓	♀ 12	♄ 2	♃ 4	☿ 3	♂ 9

Sic termini Jovis ſunt ſex gradus ſex ſc. ad 12. Mercurii 8. ſequentes Arietis priores, Veneris ſequentes ſc. à 13. ad 20, &c.

N. I

N. I. Sol & Luna terminos quidem non obtinent, ſed ſimiles fortitudines dicuntur habere in duabus Zodiaci medietatibus. ☉ à principio ♌ ad finem uſque ♑, (dicitur medietas maxima.) ☾ à principio ♒ ad finem ♋ uſque.

N. II. Ultimi gradus cujusque ſigni ſunt mali.

5. *Tabula faciērum.*

♈	♂	10	☉	10	♀	10
♉	☿	10	☾	10	♄	10
♊	♃	10	♂	10	☉	10
♋	♀	10	☿	10	☾	10
♌	♄	10	♃	10	♂	10
♍	☉	10	♀	1c	☿	10
♎	☾	10	♄	10	♃	10
♏	♂	10	☉	10	♀	10
♐	☿	10	☾	10	♄	10
♑	♃	10	♂	10	☉	10
♒	♀	10	☿	10	☾	10
♓	♄	10	♃	10	♂	10

Sic ♄ ſibi vendicat Leonis gradus 10. priores. ♃ 10. ſequentes ſc. uſque ad 20. ♂ ſequentes ad 3. & ſic conſequenter peronima ſigna.

6. *Tabula Horarum Planetariarum.*

Hora diurna		*H. nocturna*		*Dies* ♄	♃*is*	♂*is*	☉*is*	♀*is*	☿*y*	☾*e*
1	8	3	10	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☾
2	9	4	11	♃	♂	☉	♀	☿	☾	♄
3	10	5	12	♂	☉	♀	☿	☾	♄	♃
4	11	6		☉	♀	☿	☾	♄	♃	♂
5	12	7		♀	☿	☾	♄	♃	♂	☉
6	1	8		☿	☾	♄	♃	♂	☉	♀
7	2	9		☾	♄	♃	♂	☉	♀	☿

Numerantur horæ planetarum diurnæ ab ortu ſolis ad occaſum 12. totidemque nocturnæ ab occaſu ad ortum, adeoque hora diurna 1. & 8. diei Saturni conſecratur Saturno 2. & 9. Jovi.

7. De

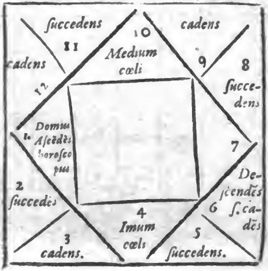
7. *De Novenis.*

Sapientes Indi diviſerunt quodlibet ſignum in partes 9. quas vocaverunt novenas, quaſi nonas partes, continetque igitur quælibet novena ſeu nona pars gradus $3\frac{1}{3}$.

Tabula Novenarum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
♈	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃
♉	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄
♊	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄
♋	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃
♌	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂
♍	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀
♎	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿
♏	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾
♐	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉
♑	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿
♒	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀
♓	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♂	♂

8. *Domus ſeu Domicilia cœleſtia.*

Domum

Domuum harum erectionem aliũde & præcipuè ex Ephimeridibus addiſcere oportet.

9. Gaudere dicuntur Planetæ vel ratione ſuæ domus, vel ratione domiciliorum cœleſtium ſeu horoſcopi. Suæ domus ratione gaudet Planeta quando eſt in domo ſuâ maximè familiari (ratione ſcil. temporis diurni nocturnive.) Sic gaudium ♄i (planetæ ſc. diurni) eſt in ♒. (domo ♄i diurna:) ♃ in ♐. ♂ in ♏: ♀ (planetæ nocturni) in ♉ (domo ejus nocturna:) ☿. in ♍. Reliqui ☉ & ☽. quia domum unicam habent, & in ea gaudent. Quoad domos cœleſtes gaudet ♄ in domo 12. ♃ 11. ♂. 6. ☉ 9. ♀ 5. ☿ 1. ☽. 3.

N. Sunt & alij modi gaudiorum. 1. g. ratione triplicitatum. Sic ♂ gaudet in triplic. △. ut ☉ & ☽ dom. in ▽. ♃ in ▽, ♄ in △. 2. quando Planeta eſt in dignitate amici vel amicæ, tunc dicitur gaudere &c.

10. Curſus Planetarum eſt 1. velox tardusve, 2. directus vel retrogradus. 3. aſcendens vel deſcendẽs: Planeta motu velox dicitur, cum directo movetur, quippe tunc motus ejus velocior eſt motu medio: Tardus econtra cum retrogradè incedit. Directus dicitur cum ſecundum ſucceſſionem ſignorum fertur, in directa ſui Epicycli circumvolutione; Retrogradus cum contra ſignorum ſucceſſionem retrovolutione ſui Epicycli. Aſcendens cum ab Ecliptica verſus ſeptentrionem declinat; unde & eodem modo ſeptentrionalis dicitur: Deſcendens cum ad meridiem; unde Meridionalis dicitur. Cuius doctrina ex Ephimeridibus ſumenda.

N. Sol quia caret Epicyclo, ab hac conſideratione alienus eſt. Similiter & in ☽. propter velociſſimum motum, retrogreſſio non animadvertitur.

11. *Natura Signi.*

Signa ſunt { Maſculin. diurna. ♈. ♊ ♌. ♎ ♐. ♒
Fœminin. nocturna ♉. ♋. ♍. ♏. ♑. ♓.

Signa { Mobilia ♈. ♋. ♎. ♑.
Fixa. ♉. ♌. ♏. ♒.
Commun. ♊. ♍. ♐. ♓.

12. *Natura graduum.*

1. *Tabula graduum maſculinorum & fœmininorum.*

♈	8. m.	1. f.	6. m.	7. f.	8. m.	
♉	5. f.	6. m.	6. f.	4. m.	3. f.	6. m.
♊	5. f.	11. m	6. f.	4. m.	4. f.	
♋	2. m.	6. f.	2 f.	11. m.	7. f.	
♌	5. m.	3. f.	7. m.	8. f.	7 m.	
♍	8. f.	4. m.	8. f.	10. m.		
♎	5. m.	10. m.	5. m.	7. f.	3. m.	
♏	4. m.	10. f.	3. m.	8. f.	5. m.	
♐	2. m.	3. f.	7. m.	12. f.	6. m.	
♑	11. m.	8. f.	11. m.			
♒	5. m.	10. f.	6. m.	4. f.	2. m.	3. f.
♓	10. m.	10. f.	3. m.	5. f.	2. m.	

E.g. gradus priores 8. ♈ *ſunt maſculini, ſequens 1. (9. ſc.) eſt fœmininus &c.*

N. 1. Gradus maſculini dicuntur quod Planetam maſculinum in eis exiſtentem fortiorem reddant: fœminini vice verſa.

N. 2. Alij aliter procedunt primumq́; ſignorũ gradum maſculinum faciunt, ſecundũ fœmininũ, iterum maſculinum & ſic deinceps. Verũ ratio prior quæ Alkabitio adſcribitur, cõmunior eſt.

13. *Tabula graduum tenebroſorum, lucidorum & vacuorum.*

♈	ten. 3.	luc. 5.	ten. 8.	luc. 4.	Vac. 4.	luc. 5.	Vac. 1.
♉	ten. 3.	luc. 4.	Vac. 5.	luc. 3.	Vac. 5.	luc. 8.	ten. 2.
♊	luc. 4.	ten. 3.	luc. 5.	Vac. 4.	luc. 6.	ten. 5.	Vac. 3.
♋	luc. 12	ten. 2.	Vac. 4.	fum. 2	luc. 8.	Vac. 2.	
♌	ten. 10.	fum. 10.	Vac. 5.	luc. 5.			
♍	ten. 5.	luc. 3.	Vac. 7	luc. 6	fum. 6	Vac. 5.	ten. 3.
♎	luc. 5.	ten. 5.	luc. 8.	ten. 3.	luc. 6.	Vac. 3.	
♏	ten. 3.	luc. 5.	Vac. 6.	luc. 6.	fum. 7.	Vac. 5.	ten. 3.
♐	luc. 9.	ten. 3.	luc. 7.	fum. 4	luc. 7		
♑	ten. 7.	luc. 3.	fum. 5	luc. 4	ten. 3.	Vac. 2.	ten. 5.
♒	fum. 4.	luc. 5.	ten. 4.	luc. 8.	Vac. 4.	luc. 5.	
♓	ten. 6.	luc. 6	ten. 6.	luc. 4.	Vac. 3.	luc. 2.	ten. 2.

E. gr. gradus priores 12. ♌ *ſunt tenebroſi, 10. ſequentes fumoſi &c.*

N. Lucidi gradus influunt pulchritudinem ac ſerenitatem temporis, adeoque fortunati ſunt, tenebroſi, ac fumoſi contra. Vacui dicuntur, quod opera, quę ſub eis inchoantur, vacua ac irritâ communiter eſſe ſolent, vel ſi mavis, mediocres ſunt inter bonitatem & malitiam.

1. *Tabula graduum putealium.* *Azemena Augmentantium fortunam.*

♈	6	11	19	23	29		19								
♉	5	13	18	24	25	26	3	15	27	30	6	7	8	9	10
♊	2	12	17	26	30		11	1							
♋	12	17	23	26	30		1	3	14	15	7	9	*uſq.*	15	
♌	6	13	15	22	23	28	2	5	7	10	19	27		28	
♍	8	13	16	21	25		3	13	20	30					
♎	1	7	20	23	30		3	5	21	24					
♏	9	10	17	22	27		7	12	18	20	19	29			
♐	7	12	15	24	27	30	13	20			1	7	18	19	
♑	2	7	17	24	28		13	14	20	24	16	27	28	29	
♒	12	17	24	29			7	16	17	20	18	26			
♓	4	9	24	27	28		13	20							

Sic puteales gradus arietis. 6 t^{9}. 11 m^{9}. &c. idem de Azemenis & Augment.

Puteales dicuntur, quod Planeta in eis eſt inſtar in puteo: i. e. debilis influentiæ, quoad calorem & quoad alia opera utilia, atque communiter quando Planetæ ſuperiores in ijsdem exiſtũt, frigus ac humiditas ſeu pluvia generatur.

Azemena, ſunt gradus debilitationis corporum &c.

14. *Aſpectus Planetarum.*

Conjunctio eſt cum duæ ſtellæ in eundem coincidunt gradum.

Eſſe in corde ſolis: i. e. eſſe unitum cum ſole intra minuta 16.

Eſſe in combuſtione ſolis: i. e. verſari in intervallo quod eſt ultra minuta illa 16. ad gradum uſque 12. (alij ad 6.) Et hoc idem ſub radijs ſolis eſſe dicunt.

15. *Obſeſſio.*

Obſeſſus planeta dicitur cum utrinque planetis binis clauditur, id eſt, cum eſt inter duos planetas, ita tamen ut neuter ſit in orbe ſeu am-

 bitu

bitu radiorum alterius. Ambitus autem radiorum non omnibus æqualis eſt. ☉ ſpargit radios utrinq; ad grad.15. i. e. antrorſum 15. & retrorſum 15. ☾ utrimque radios mittit ad grad.12. ♄.ad 9. ♃.ad.9 ♂ ad 8. ♀ ad 6. ☿ ad 5.

16. *Apogeum & hypogeum.*

Apogeum eſt punctum in Epicyclis vel Eccentricis, in quo planeta collocatus, longiſſimè à centro terræ diſtat. Hypogeum econtra, quo proximè ad terram accedit.

17. Ortus planetarum ad Solem trutinatur dicunturque Planetæ oriri ante ſolem cum ortum ſolis præcedunt, poſt ſolem cum poſt ſolis occaſum apparere incipiunt: Hinc ſunt

Planetæ { Orientales. i. e. orientali ortu fortes. ♄.♃.♂.
Occidentales. i. e. occid. ortu fortes. ♀ ☿.&☾.

N. ♄ ♃. & ♂. ſunt orientales à ☌ cum ☉ usque ad ☍. Occidentales ab ☍ ad ☌. ♀ & ☿. ſunt orientales cum mane ☉m antecedunt, occidentales cum veſperi apparere incipiunt. ☾ eſt occident. à ☌ ad ☍. i.e. aucta lumine orientalis ab ☍ ad ☌, i.e. diminuta lumine.

18. Hæmiſphærium duplex eſt, diurnum quod eſt ſupra Horizontem; nocturnum quod eſt infra.

19. Caput & cauda Draconis, ſunt interſectiones Eclipticæ ac orbis, ☾æ. quarum loca ex Ephemeridibus citanda ſunt. Caput bonum eſt cum bonis, malum cum malis, eſtque maſculinum. Cauda mala cum bonis, eſt bonaque cum malis, eſtque fœminina.

20. Via combuſta eſt inter ♎.gr. 13. ad ♏.gr. 9.

21. Eclipſin patiuntur ☉ & ☾.

22. Manſiones ſoli, tribuuntur ☾.eæque numero 28.adeoque manſio quælibet determinatur vigeſima octava parte totius circuli, ſcil. o. 12.m.51. ſec. 25$\frac{5}{7}$.menſuratione ſc. incepta à 1. gr. ♈. & ſecundum ſeriem ſignorum continuata. Hinc prima ☾æ manſio eſt ab ♈.gr.o.ad gr.12.m.51.ſec.25$\frac{5}{7}$.manſio ſecunda, ad gr. 24. m. 42. ſec. 52. &c. Ex his gradibus reputantur utplurimum malæ eſſe influentiæ manſ.16. 18.& 26.

N. Alij menſurationem inſtituunt (non in ſphæra nona, ſed) in ſphæra 8. id eſt, aſteriſmis ſignata.

CAP.

Digitized by Google

Cap. XXVI.
De Modo colligendi.

MOdum colligendi peculiarem in colligendis nativis nonnullis obſervari comperimus, eumque diverſum tum ratione *collectionis ſurſum deorſumve*, tum quoque ratione *ſitus colligentis*.

Ratione *collectionis* deprehenduntur in nonnullis diverſæ vires, pro diverſa collectione *ſurſum deorſumve* facta. Sic helleborus ſi colligitur, inquit Marſ. Ficinus (lib. de ſanit. ſtudioſor.) ſive folium deorſum trahas ſive ſurſum, hoc ſubito tactu fieri creditur, ut vel deorſum vel ſurſum humores ducat. Sic & ſambuci radix ſi ſurſum evellatur, per ſuperiora purgat, ſin econtra deorſum per foſſam ſubtus factam trahatur, movet alvum; ejusdem ſambuci juli quoque ſi ſurſum, cacumen verſus decerpantur, movent vomitum, econtra, ſi deorſum eosdem decerpſeris, alvum laxant.

De *ſitu colligentis* ait Agrippa Phil. lib. 1. cap. 48. Collecturos herbam ♄ni: nam vel ♂tem jubent ad orientem ſpectare, vel meridiem. Primum quia gaudent (♄ & ♂) eſſe orientales à Sole; alterum quia principalia eorum domicilia ſc. ♒. ♏. ♐. ſigna ſunt meridionalia, ſimiliter ♑ & ♓. Collecturis vero rem ♀ream, ☿lem vel ☾rem, ſpectare jubentur verſus occidentem, quia gaudent eſſe occidentales: vel contra ſeptentrionem, quia domicilia eorum principalia, quæ ſunt ♉. ♊. ♋. ♍. ſigna ſunt ſeptentrionali.

Cap. XXVII.
De Aſſervatione, ac primum de tempore ſeu duratione aſſervationis.

ASſervatio eſt, qua res medicamentales uſui repoſitæ aſſervantur.

N. Scopus aſſervationis eſt res medicamentales uſui reſervare: Circumſtantiæ igitur eò dirigi debent, ut quantum fieri poteſt res integræ, uſuique idoneæ quovis tempore in promptu ſint.

Res aſſervandæ ſunt tum nativæ tum præparatæ.

Circumſtantiæ Aſſervationis præcipuæ ſunt *tempus*, *locus* & *modus adaptandi*.

Tempus Aſſervationis. i.e. quamdiu res aſſervari poſſit. Unde Canones:

Tempus aſſervationis ne ſit ultra terminum durationis; Etenim quia vires cum tempore evaneſcunt, non niſi cadaver inutile tandem relinquitur. Accidit hæc evaneſcentia,

Digitized by Google

in alijs citius, in alijs tardius, pro ut res ſolidioris vel minus ſolidæ ſunt ſubſtantiæ. Nimirum ſunt, quarum vis facile diſſipatur, harum aſſervatio brevioris erit temporis, ſunt econtra quarum natura ſolidior, adeoque corruptioni magis reſiſtit, earum itaque duratio erit quoque diuturnior V. g. lignorum & ſimil.

Tempus aſſervandi nativa Miner: *Mineralia* pleraque (exceptis ſulphureis atque aqueis quibusdam) quia ſolidioris ac durabilioris ſunt natura, durationis quoque diuturnioris cenſenda ſunt.

E *vegetabilibus*. 1. *Flores* quandiu odorem, colorem & ſaporem retinent, aſſervari poſſunt: Vix autem, exceptis paucis, ſemeſtre durant, mutandi igitur annuatim. Scænanthos autem flores decennium durare ajunt.

N. In genere de floribus notandum eò commodius in uſum medicum illos captari quò fuerint recentiores, puta, niſi humiditas obſit, quæ ex naſcentia eſt reliqua.

Herbæ diutius quidem aſſervari poſſunt, præſtat tamen ſingulis annis mutationem inſtituere.

Semina quò calidiora, acriora magisque aromatica ſunt, eò quoq; durabiliora, ideoque pro re nata biennium ac triennium integra ſervari poſſunt, minutiora tamen ac frigida minora ſingulis annis mutare fas eſt, ſervandaque ſunt diligenter, ne ranceſcant.

Fructus quot annis mutandi ſunt. Exotici tamen duriore cortice ac cruſta veſtiti, per duos tresve annos durant V. g. Myrobalani.

Radices parvæ, tenues, raræ, anno quolibet mutantur, ut Aſari, Aſparagi & ſimil. Magnæ craſſa præditæ ſubſtantia biennium, vel triennium integra manent, ut Ariſtolochia, bryonia, gentiana, rheum pôticum. Triennio ſervari poteſt uterque helleborus.

Cortices in annum perdurant & ultra.

Gummi & reſinæ durabilioris ſunt naturæ.

Animalia, horumq́; partes, vires ſuas vegetas obtinere creduntur, quandiu incorrupta ſervantur; id quod rancido fœtore, ſapore, ſitu atq; coloris mutatione dignoſci poteſt. Durabiliores autem ſunt partes quæ ſicciores ac ſolidiores: corruptibiliores, quæ molliores, & hæ ſingulis annis mutari ſolent.

Tempus ſeu duratio Præparatorum.

Aceta infuſa quotannis mutare convenit, vel affuſo novo aceto infuſisque novis materialibus renovare.

Aquæ ſtillatitiæ phlegmaticæ ſingulis annis vel mutandæ vel renovandæ ſunt. Renovationem dico, quâ aqua recentibus plantis ſuperfun-

funditur, denuoque deſtillatur. Aquæ ſpirituoſæ diutius ſervari queunt.

Balſama aromatica annos duos treſve durabilia ſunt.

Ceroa. Vix ad annum durant.

Clyſter. quia ut reliqua decocta facile corrumpitur, nullus exſtat paratus, ſed ex tempore præparatur.

Collyria ſicca, cum trochiſcis conveniunt.

Condita fructuum, biennium durant.

Confecta, quia ſacharo circumvallata ſunt diutiùs durant quam nativa.

Conſervæ unius ſunt anni.

Decocta, quia intra dies paucos corruptioni obnoxia ſunt, nulla pro uſu exſtant, ſed recenter parantur. Et huic rei gratia ſpecies certorum decoctorũ officinis in promptu ſunt v. g. decocta pectoralia. Vide lib. 2.

Electuaria lenitiva intra annum ferè imbecilliora fiunt: ſolutivorum virtus ad ſeſquennium perdurat.

N. Renodeus durationem hâc regulâ includit: quo Electuaria quævis gratiora ſunt, eo citiùs hebeſcit illorum energia ac facultas.

Elixyr. quia ſpirituoſum eſt, ſi benè muniatur, quo minus exhalet, aliquot annos ſervari poteſt.

Emplaſtra vix ad ſeſquiannum durant.

Extracta duriora in plures annos perdurant, nec facile præter exſiccationem quid detrimenti contrahunt.

Fecula Vegetabilium ſingulis annis renovari queunt, integræ tamen manent biennium & ultra.

Flores variant pro diverſitate materiæ unde fiant.

Iulepi ex præſcriptionibus recenter parantur. Iulebus enim roſatus ac violatus in conſiſtentia Syrupi aſſervantur.

Lohoch ſive Eclegmata quæ amygdalas, pineas, & ſemina frigida rancedini opportuna recipiunt, vix ultra annum durant, reliqua ad biennium pertingere queunt.

Magiſteria præcipitatione parata, quia ex rebus fiunt durioribus nec facilè corruptibilia ſunt, aſſervari in annos tres pluresve poterunt.

Morſelli etſi itidem aliquandiu integri manere apti ſunt, præſtat tamen recentes adhibere, præcipue ſi fortè ſimplicia rancori obnoxia continuerint.

Olea expreſſa temperata, ut amygdalorum, ſeſaminum, ex pineis & ſim. intus præſertim ſumenda vix ultra menſem ſine rancore ſervantur: frigida, unius ſunt anni: calida per duos vel tres durant. Ex fructibus odoratis quæ exprimuntur, (ut è Nuciſta,) ſemeſtri ſervari poſſunt.

Deſtillata, diutius durant. *Inſolata* quotannis fere vel biennij decurſu mutari ſolent.

Pilu-

Pilulæ tum ob duriorem compagem tunc ob aloen, quam pleræque recipiunt, ad annos duos tresve pertingunt, præſertim quæ opium continent.

Præparata. In ſpecie ſic dicta, quia per ſe durioris ac minus volatilis ſunt eſſentiæ, duos tresve annos integram vanent.

Pulveres præſtat adhibere recentes.

Rob ſingulis annis mutantur.

Rotulæ ex tempore fere fiunt.

Salia in annos aliquot durabilia ſunt præſertim cryſtalliſata.

Species aromaticæ ſingulis annis, vel ſesquiennali periodo renovandæ ſunt.

Spiritus ſi bene cuſtoditi fuerint, quò minus exhalarint diu durare poſſunt,

Succi liquidi mutantur quotannis: Duriuſculi ac inſpiſſati diutius durant, ſcil. in annos duos tres & ultra.

Syrupi ſimplices annuali periodo mutari volunt: Compoſiti ac aromatici biennali.

Tinctura in pulveribus durabiles ſunt annis aliquot; tincturæ liquidæ durabiles ſunt pro diverſitate menſtruorum.

Trochiſci & Collyria ſicca annum durant unum. Excipe qui opium continent, ſeminaque rancori obnoxia, nimirum illi ad ſexennium *usque* pertingere poſſunt; hi brevis ſunt durationis, nec annum integri manent.

Vnguenta ad annum vel ſesquiennium ut plurimum ſervantur,

Cap. XXVIII.

De Loco Aſſervationis.

Locus aſſervationis vel *generatim* conſideratur vel *ſpeciatim*.

Generatim conſideratur locus, tum ratione *domicilii*, tum *aſſervationum*, ubi ſc. nativa ſiccantur & aſſervantur.

Locus in genere eligendus eſt purus aſſervandoq; medicamento conveniens, ſublimis, ſiccus, pervius, ſeptentrionem meridiemq; ſpectans. Vitandus econtra locus impurus, pulverulentus, ſubterraneus, uliginoſus, inſolatus, infumatus &c. Cuſtodiendæque ſunt res ne à radiis ſolis urantur, neque ſqualore tecti vel murorum madefiant. Quinimò, non abs re foret, in peculiari camera ſeu hypocauſto, ſuper ſcamnis ac aſſeribus, herbas rara ſtratificatione, blandi caloris beneficio ſiccare, poſtmodumque vaſis mundis impoſitas aſſervari.

Speciatim conſideratum locum exhibent *vaſa aſſervatoria*, ſc. ampulla, arcula, capſula, fictile, lagena, olla, phiola, pyxis, ſacculi, ſcatulæ, thecæ, vitra,

Digitized by Google

vitra, vitra ſaccharina, urcei. Hæc talia adhibere oportet, qualia rerum aſſervatio exigit, ut integræ ſcil. maneant, neque à vaſe ſaporem, aut qualitatem alienam contrahant.

E Mineralibus; *Terræ* ſcatulis vel arculis ligneis aſſervari poterunt.

Salina ligneis cuſtodiuntur vel vitreis non metallinis, reponunturque loco ſicco.

Aquea vitris vel urceis vitreatis.

E Vegetabilibus: Flores ſiccantur in umbra reponunturq; (maximè qui jucundum odorem halant) arculis tiliaceis.

Herbæ ſiccantur in umbra, niſi quæ ſcapo ſunt craſſiore aut folijs humidioribus ac adeo proclives ad putrefactionem; nimirum hæ calore intenſiore ſolis ſc. vel ſimilis exiccari poſſunt: Ubi probè ſiccatæ fuerint, includuntur ſacculis lineis, vel quod melius eſt arculis ligneis, ut à pulvere tutæ ſint.

Semina aſſervantur loco ſicco, vaſculis ligneis vel vitreatis, chartisq; ut eo diutius & ſine impuritate perdurent involvuntur.

Fructus, ſcatulis, pyxidibus vel ſportis continentur.

Radices aſſervandæ ſunt in aëre ſicco, ut exſiccentur: Minores, rariores, & quarum vires ſolis vel ignis calore facilè diſſipari poſſunt; in umbra & vento exſiccandæ ſunt, ut apij, fænicul. &c. Craſſiores igne, ſole vel vento ſiccantur, ut Bryon. Gentian. mandrag. rheipontic.

Cortices arculis ligneis, locoq; ſicco aſſervantur.

Gummi ac reſinæ ſiccæ, ſicco loco atque ligneis vaſis includuntur, liquidiores urceis.

Ex *Animalibus*. Animalia horumq; partes ſicciores in pyxidibus ligneis reponuntur, ut oſſa.

Adipes & medullas, vaſis, urceis, vel figulinis vel vitreatis recondere convenit, locoque frigido ac ſicco aſſervari.

Preparata.

Aceta ac aquæ ſtillatitiæ vitreis vaſis lagenisvè locoque temperato commodè ſervantur.

Balſama illa odorata pyxidibus ſtanneis (melius vitreis) benè occluſa ſervantur liquidiora, ſtillatitia ſimili modo ſervanda ſunt quo olea ſtillatitia & ſpiritus.

Cerata aſſervantur ut emplaſtra.

Condita & ſim. figulina potius, quàm ſtannea vaſa expetunt.

Confectiones ſaccharo obductæ, ligneis arculis reconduntur locoque moderatè calido ac ſicco locantur.

Conſervæ / *Eclegmata* / *Electuaria* } Vaſis figulinis vitreatis potiùs quàm ſtanneis aſſervantur.

Emplaſtra ac cerata veſica aut charta quæ liquatam, ceram imbiberit, obvolvuntur, atque ſic arculis vel pyxidibus ſiccis incluſæ tenentur.

Extracta vaſis figulinis vel vitreis

Digitized by Google

amplioris orificij, ut ſpatula depromi poſſint. Servantur, vel ſi ſicciora fuerint, ut pilulæ reponuntur.

Feculæ, Flores &c. Vitris vel pro re nata ſervantur.

Morſelli, ut confectiones cuſtodiuntur.

Olea infuſa atque expreſſa in vaſis vitreis vel figulinis vitreatis reponũtur. *Deſtillata* in vitris anguſti orificij.

Pilulæ involvuntur veſica vel charta cerata, recondunturq; in thecis ſiccis, ligneis, vel ſtanneis loco ſicciore.

Præparata vitris cuſtodiuntur locoque ſicciore.

Rotulæ ut confectiones arculis ligneis ſervantur, locoque ſicco.

Salia vitra poſtulant, locumque ſicciorem.

Species aromaticæ coriaceis ſacculis probè conſutis, vel in vitreis aut ligneis vaſis optimè ſervantur.

Spiritus vitra benè obturata exigunt, adeoque anguſti orificij locumque temperatum vel frigidiorem.

Succi liquidi in vitris anguſti orificij aſſervantur, ſuperfuſo aliquantulo olei amygdalini, olivarum, ut à ſitu conſerventur. Inſpiſſati ſucci cum Extractis conveniunt.

Syrupi non detinentur rectiùs quàm in figulinis vaſis vitreatis, præſertim qui per ſe accidi ſunt, quos omnino in vaſis figulinis vitreatis parari ac detineri oportet, quippe noxam mineralem ex metallinis vaſis facile eliciunt.

Trochiſci in pyxidibus ligneis commodè reponuntur.

Vnguenta ac Linimenta vaſis figulinis, partim quoque pyxidibus ſtanneis concluſa tenentur.

CAP. XXIX.

De Modo adaptandi ad aſſervationem.

MOdus adaptandi variat, pro ut res *integra* in *partes* diſſecta, *repurgata* vel *ſecus* aſſervari poſtulat, vel pro ut diverſo *ſitu* eſt collocanda aliudve expetit, cuius auxilio à corruptione conſervetur. *Succis ſuperfunditur oleum, camphora ſemini lini imponitur &c.*

Flores aſſervantur ut plurimum à caulibus ac folijs ſuis herbaceis ſegregati.

Herbæ ſeu *folia*. Si grandiora fuerint, caulibus craſſioribus, ſeorſim à caulibus decerpta reponuntur; ſin contra caulibus ſint tenuioribus, una hiſdem aſſervantur nec rarò una cum floribus.

Radices, aliæ ſervantur integræ, ut ariſtolochia, gentiana, hermodactylus, ſatyrium, &c. aliæ in taleolas diſſectæ, ut bryonia, enula, iris, &c. Similiter adimitur nonnullis ligno-ſa ma-

ſa matrix, ut feniculo, petroſelino &c.

Fructus. E. g. Poma collocanda ſunt ut pediculi deorſum, flores ſurſum ſpectent.

Carnoſa animalium *partes*, lavantur primum pro libito, cum vino vel decocto convenienti, hinc exſiccantur in furno, ſiccatæque folijs congruis e.g. abſinthij ne putreſcant involuta aſſervantur. Sic *pulmones* parantur extractâ primum aſpera arteria. Sic parantur & *Epata*, *Lienes.*

Res pingves & oleoſæ lavantur in aqua aliquoties donec puræ evaſerint. Hinc lento igne liquantur, colantur, effundanturve ſuperfrigidam, ut ſordes ad fundum ſecedant, vel in ſpumam colligantur, pòſt reponuntur in locum frigidum quo ſervantur. Sic lavantur *axungiæ*, *ſæva*, *medullæ*, &c.

N. *Alij* adipes ſolâ lotione purgatas aſſervant, lotionemq; nolunt ex aqua frigida ſcil. hac ratione adipem non modo ſolidioris ſubſtantiæ ſed & coloris candidioris manere autumant: *Alij* aquam ſalſam lotioni adhibent, dein dulcorant & ne ranceſcant aliquid ſalis pro aſſervatione admiſcent; *alij* Vino pinguedines abluunt, quò magis abſtergantur.

Membranoſæ partes, ut inteſtina ſecundum longitudinem ſecantur abluuntur (vino vel decocto convenienti) in fruſta diſſecta exſiccantur (in clibano) ac ſervantur, involuta folijs convenientibus.

Sanguis repurgatur à ſero, hinc exſiccatur in furno.

Fella detrahuntur à jecore, præligatiſque filo vijs introitus & exitus, ſiccantur in camino ſuſpenſa.

Coagula exiccata fumo aut ſole aſſervantur.

CAP. XXX.

Vſurpatio eſt medicamenti adminiſtratio.

CIrcumſtantiæ quas in uſurpatione conſideramus ſunt: *Vires*, *Vſus* ſeu modus utendi. *Formula* ac deniq; *Doſis* ſeu Quantitas.

Virium ratione Medicamentum eſt.

Aſtringens συνλικὸν. i. e. Oſcula vaſorum occludens, Talia ſunt frigida, ſubſtantiæ craſſæ acerba auſtera &c. Opponitur aperientibus.

Adurens pyroticum quod adurit. Suntque 1. Veſicantia. 2. Eſcharotica. 3. Cauſtica.

Alexiterium, *Alexipharmacum*, i. e. Venenis reſiſtens, cor ac Spiritus Vitales roborans, ne venenum facile admittant.

Anodynum. i. e. dolorem leniens, ſive narcoticũ id ſit ſive paregoricũ: Sæpius tamẽ de paregoricis dicitur.

Digitized by Google

Aperiens ἀναςομωτικὸν i. e. vaſa reſerans. Talia ſunt calida (ſed non ultra gr. 2.) ſubſtantiæ tenuis. Opp. ςυγνωτικοῖς adſtringentibus.

Apophlegmatizans, quod excrementa è cerebro in palatum & os detrahit, ſive id maſticetur, ſive gargariſetur, ſive palato illinatur. Talia ſunt calida, acria, vel tota ſubſtantia agentia.

Artheticum arthriticum quod nervoſo generi ac articulis familiare eſt.

Attenuans λεπτυντικὸν. i. e. craſſos, viſcidos, frigidos, humores incidens diſſolvens. Talia ſunt cal. g. 3. ſubſtantia tenuis, ut mordicantia, ſalſa, amara, nitroſa, Opp. incraſſantibus.

Attrahens ἑλκτικὸν. i. e. humores ac ſpiritus è corpore in ſuperficiem alliciens. T. S. Calid. 2. 3. 4. (N. gr. 4. Veſicas vel ruborem inducunt) tenuis ſubſtantiæ. His accenſe, quæ attrahunt tota ſubſtantiâ. Sic venenum abtrahit venenum.

Bechicum quod leniẽdæ tuſſi comparatum. Specialiter tamen quod ſputum promovet.

Calfaciens quod calorem excitare potis eſt.

Cardiacum, quod cordi familiare.

Carminativum, i e. flatus diſcutiens. T. S. imprimis ſemina calida majora dicta.

Κατωγμαλικὸν quod fractis oſſibus ſolidandis convenit.

Cathæreticum, quod ſuperfluam carnem cui adhibetur abſumit.

Catharcticum. i. e. purgans ſive ἄνω ſive κάτω id fiat, potiſſimum tamen de dejectorijs dicitur.

Cauterium cauſticum, cauterizans Eſcharoticum, quod non ſolum in cutem ſed & in carnem ſubjectam adurendo agit.

Cephalicum. i. e. capiti familiare.

Cholagogum, quod bilem flavam purgat.

Cicatrizans ἐπουλωτικὸν, cicatricem inducens. T. S. quæ non ſolum id quod influit ſed humorem, qui in ipſa carne continetur conſumunt, ut hac ratione in cutem caro mutetur. Sunt vehementer ſiccantia craſſæ S. adſtrictora.

Κολλητικὸν, i. e. glutinatorium.

Condenſans πυκνωτικὸν, i. e. poros cutis contrahens. T. S. aquea ac frigida debilius contrahentia. ſeu ſubadſtringentia ſubauſtera, ſubacerba (non adſtr.) Opp. Rarefacientibus.

Confortans, confortativum: quod proprietate quadam partẽ aliquam reſpicit roborat & confortat.

Conſtringens, idem quod obſtruens.

Corroborans, idem quod confortans.

Corrodens, corroſivum, καθαιρετικὸν, quod excreſcentem carnem tollit. T. S. Tali. S. Calida 4. gr. tenuis ſub

ſubſtantiæ, ſepticum, acri mordacia.

Dejectorium. id eſt, per alvum purgans.

Denſans idem quod condenſans.

Detergens. Vide extergens.

Diaphoreticum eſt, 1. idem quod ſudorificum. [T.S. Eadem cum diureticis] 2. idem quod diſcutiens.

Diſcutiens, reſolvens eſt, quod flatus diſcutit hinc & humores.

Diureticum quod τὸ ſeroſum & aquoſum ſanguinis ad renes & veſicam deducit ut inde eijciatur. T. S. cal. 3. tenuium partium incidentia.

Ἐκβόλια, i.e. fœtum ac ſecundinas eijcientia.

Eccoproticum. i.e. alvum laxans feceſque tantum modo deturbans.

Emeticum. i. e. Vomitorium.

Ἐμμηναγωγὸν. menſes ciens.

Emolliens, μαλακτικὸν: quod humores concretos ac congelatos fundit. T.S. Cal. 2. nonnihil ſicca & Emplaſtica.

Emplaſticum. i.e. glutinoſum quod parti cuipiam illitum tenaciter adhæreſcit ac poros implet. T. S. Sicca & terrea citra acrimoniam.

Emphractica, ſunt Emplaſtica quæ poros ſuo lentore obſtruunt & opplent. T.S. humida, tenacia, ut olea. Opp. Ecphractico.

Εναιμὸν eſt κολλητικὸν, quod cruentis vulneribus adhibetur ſanguinem ſiſtendi gratia.

Epaticum, quod Epati familiariter convenit.

Epuloticum vel *Synoloticum*, quod ulceri cicatricem inducit. Vide cicatrizans.

Erodens, idem quod corrodens.

Errhinum: quod pituitam (non è ventriculo cerebri ſed) circa meninges hærentem ad nares prolicit, adeoque citra ſternutationem. Talia S. Calida ac nitroſa.

Expectorans. Vide bechicum.

Extergens ἐκφρακτικὸν, i. e. lentos & glutinoſos humores cuti adhæreſcentes eluendo infarctu liberans. T. S. Siccantia tenuis ſubſtantiæ, nitroſa, amara.

Glutinoſum. i. e. Emplaſticum.

Glutinans, glutinatorum, κολλητικὸν: quod agglutinat & conjungit ſolutas partes. T. S. quæ plus ſiccant quam Sarcotica, nihil detergunt ſed potius adſtringunt.

Humectans, quod humidum reddit.

Hydragogum, quod ſerum ſeu aquas purgat.

Hypnoticum, quod ſomnum conciliat, ſomniferum.

Hyſtericum; quod utero familiare eſt.

Incidens, idem eſt quod attenuans.

Incraſſans παχυντικὸν i. e. tenuiores & liquidiores ſuccos reddens craſſiores. Talia S. frigida aut temperata citra acrimoniam craſſæ &

Digitized by Google

terreæ ſubſtantiæ. Opp. attenuanti.

Indurans: σκληρωτικὸν, quod quaſi congelat & diſtendit. T.S. frigida gr.2.3.

Lac generans, quod ſanguinem probũ generat, attenuat & ad mammillas deducit.

Lac imminuens, quod lactis generationem impedit.

Laxans χαλαστικὸν, i. e. materiam quæ in flatus declinat tenſionemque cauſat attenuans & diſcutiens. T.S. modicè calfacientia largiùs humectantia ſubſtantiæ tenuioris.

Lithontripticum, quod calculum atterit & ejicit.

Maturans. πεπτικὸν, ἐκπυητικὸν. i.e. puris generationem juvans. T. S. Temperatè calida, humida & Emplaſtica.

Melanagogum. i. e. atram bilem educens.

Menſes movens ἐμμηναγωγὸν, quod obſtructiones inutero aperit, ſanguinemque eò deducit.

Narcoticum, Stupefaciens, quod ſtuporem infert, atque dolorem ſtupefaciendo lenit.

Nephriticum, quod renibus familiare eſt.

Nervinum, artheticum quod nervoſo generi convenit.

Obſtruens, i.e. oſcula vaſorum occludens. T.S. frigida & adſtringentia, ſubſtantiæ craſſæ; auſtera, acerba.

Ophthalmicum, quod oculis convenit.

Odicum, quod auribus familiare eſt.

Odontalgicum, quod dentium dolores ſopit.

Paregoricum eſt anodynũ, quod blando ſuo calore corporis calorem fovet fovendoque meatus reſerat, laxat, emollit, diſcutit. T.S. temperata tenuis ſubſt.

Philtrum φίλτρον. quod amorem conciliare creditur.

Phlegmagogum. i.e. pituitoſum humorem purgans.

Polychreſtum, quod multis viribus pollet.

Pſilothrum, ψίλωθρον. i. e. depilatorium.

Ptarmicum: i.e. Sternutatorium.

Purgans: quod humores è corpore vel per os vel per anum educit.

Pus generans: Vide maturans.

Putrefaciens, Σηπτικὸν: quod acrimoniâ &c. calori nativo infenſiſſimum, eumque vel fugat vel ejus ſymmetriâ deſtruit. Talia ſunt mordicantia, acria. ut ♂.

Pulmonicum: quod pulmonibus familiare eſt.

Rarefaciens ἀραιωτικὸν: i.e. cutis meatus referans. T. S. calida moderatè, ſicca, ſubſtantiæ tenuis.

Refrigerans: quod frigus inducit.

Repellens, ἀποκρουστικὸν: i quod humores in membra irruentes, vel nondum planè impactos repercutit. T.S.

Digitized by Google

T.S. vel frigida humida, quæ meatus contrahunt, vel frigida ſicca terreſtria: ut auſtera, adſtringentia.

Reſerans, i.e. infarctu liberans.

Reſolvens, i.e. diſcutiens ſc. per inſenſilem tranſpirationem, vel & interdum idem quod attenuans.

Sarcoticum, i. e. carnem generans. T. S. quæ extra morſum ſordes vulnerum detergunt, ne conſolidationem impediant.

Semen generans, quod materiam ſeminariam ſpiritu replet & flatu diſtendit.

Semen imminuens, quod ſeminis generationem & turgeſcentiam impedit.

Septicum: i.e. putrefaciens.

Siccans: quod ſiccitatem inducit.

Somniferum: id eſt, hypnoticum.

Splenicum: ſive *ſpleneticum*, quod lieni familiariter convenit.

Sternutatorium, ptarmicum: quod Sternutationẽ movet ac excrementa capitis, tum ea quæ in cerebro, tum quoque quæ circa meninges hærent, expellit.

Stomachicum, quod ventriculo familiare eſt.

Stomaticum, quod ori convenit.

Stupefaciens idem quod Narcoticum.

Veſicans: Veſicatorium quod veſicas & puſtulas excitat extremam cuticulam tantum attollendo, (eſt inter πυρωτικὰ mitiſſimum) T.S. Cantharides, ſinapi, fermentum, flammula, rannunculus &c.

Vomitorium: quod per os humores educit.

Vreticum, idem quod diureticum.

Vulnerarium τραυματικόν: quod intus aſſumptum, vulnerum conſolidationem juvat.

CAP. XXXI.

De Modo utendi.

MOdus medicamenta adhibendi duplex eſt *internus* & *externus*.

Internus eſt quo medicamenta per os fauceſque intra corpus aſſumuntur, perficiturque *potando*, *lingendo*, *maſticando*, *deglutiendo*.

Externus eſt, quo medicamenta corporis *cavitatibus* exterioribus ſolum immituntur, vel *ſuperficiei* extrinſecus applicantur. Cavitates illæ ſunt Os, Oculi, Nares, Aures, Uterus, Penis, Anus. Applicatio ſuperficietenus fit, inungendo, emplaſtando, cataplaſmãdo, irrigando, lavando vel impoſitione alicuius rei tepidæ fovendo &c.

N. Modum in medicamentis adminiſtrandis adhibere oportet, qui convenit ratione loci affecti, tum ratione materiæ adhibendæ.

Locus affectus exigit modum internum, vel externum pro ut collocatus.

catus eſt introrſum extrorſumve adeoque aditum medicamentis exhibet. Hinc ſi locus affectus plane ſit internus, internum adhibendi modum exigit, ſin vero & extrorſum ſeſe extruderit, externa quoque medicamenta admittit. Similiter locus affectus externus, externis curatur. nonnunquam & internis.

Capiti, internè applicantur omnis generis medicamenta interna; *poculenta ſc. Ignobilia, comeſtibilia ac deglutibilia, Externe, 1. per os:* apophlegmatiſmi, maſticatoria, ſuffitus: 2. *Per aures:* aquæ, ſucci, olea. Suffitus ex aquis ſtillatitijs, decoctis &c. vel ex pulveribus carboni impoſitis: 3. *Per nares:* errhina, ptarmica &c. 4. *Superficietenus:* inunctiones, irrigationes, lotiones, impoſitiones cucupharum, fomentationesque aliæ, ſuffitus.

N. Quinimo quæ pedibus applicantur caput maximè afficiunt, ut, lotiones, cataplaſmata, inunctiones plantarum pedum.

Oculis internè eadem quæ capiti conveniunt, externè immituntur, collyria, aquæ, &c. ſuperficietenus Inunctiones, Emplaſtra Cataplasmata.

Narium affectibus tàm interna quam externa medicamenta applicari poſſunt, quæ Errhini nomine communiter veniunt.

Dentibus: oris collutiones, pilulæ vel turundæ indita, linimenta, ſuffitus, pulveres, trochiſci (quibus gingivæ fricātur) *Superficietenus*, maxillarum inunctiones, emplaſtra cataplasmata, fomentationes.

Faucibus: Gargarismi, fumus, linctus, ſyrupi, trochiſci ſublingvales. *Extrinſecus*, inunctiones, cataplasmata (v. g. in angina ex nido hirundinum; adde linimenta ex melle.

Thorax ſive pulmones omnia *interna* admittunt, præcipue tamē linctus, Trochiſcos, Rotulas ac Morſellos ſublingvales, Electuaria, aqvas, ſyrupos vapores itidem ac fumum cum aëre attrahendum; *Extrinſecus:* inunctiones, emplaſtra, cataplaſmata, ſacculos, Epithemata.

Cordi: omnis generis interna medicamenta adhiberi poſſunt, ſive per pulmones ad Cor transferantur, ſive per ventriculum. præſentiſsim. vero operationis ſunt odoramenta quibus ſpiritus vitales inſigniter recreari comperimus. *Extrinſecus* adhiberi ſolent potiſſimum Epithemata, inunctiones &c.

EPATI convenientia itidem ſunt omnia interna. *Superficietenus* applicari, poſſunt, Inunctiones, Emplaſtra ac Cerota, Cataplaſmata, Epithemata, Sacculi.

LIENI ſimilia adhiberi poſſunt. tàm interna quam externa.

RENIBUS præter jam dicta medicamenta & lotiones inſeſſusque contendunt, clyſteresque per anum injecti. Idem judicium de Veſica.

UTE-

Digitized by Google

UTERO dicantur, ſimiliter omnia interna. *Extrinſecus* convenit odor tum naribus tum pudendis adhibitus, ut & iniectiones in uterum, peſſi, ſuffitus. *Superficietenus:* Inunctiones, emplaſtra, cataplaſmata (quæ cautè adhibenda.) Fomenta ſicca ſeu ſacculi.

VENTRICULO adhibentur omnia interna: *Superficietenus*; inunctiones, emplaſtra, cataplaſmata, fomentationes ex pane toſto (qui vino irrigatur, calideque imponitur) ſacculi.

INTESTINA præter jam dicta interna ac externa medicamenta admittunt quoque, quę per anum immittuntur, ut ſunt ſuppoſitoria, clyſteres, liquoresve alij per ſyphonem immitendi.

CAP. XXXII.

De Formulis medicamentorum practicis.

FOrmulæ medicamentorum practicæ quæ intrinſecus adhibentur ſunt *liquidiores.* Apozemata, Emulſiones, Infuſiones, Iulapia, Potiones. *Paulo craſſiores*; Syrupi, Eclegmata. *Duriuſcula:* Electuaria, Boli. *Solidæ:* Trochiſci, Pulveres, Rotulæ, Morſuli, Pilulæ &c.

(Extrinſecus) *Liquida:* Aquæ, Olea; Epithemata, Clyſteres: Craſſiores: Linimenta, Ungventa. *Duriores:* Cerota, Emplaſtra, Cataplaſmata, Sacculi.

N. Quibus formulis medicamenta adhibenda ſint, edocent. (1) Modus utendi (2) materiæ adaptabilitas, quibus (3) addi poteſt Patientis natura, quæ formulis alijs inhiat, alias averſatur.

Modis utendi ſingulis ſuæ correſpondent formulæ. Internè, inſerviunt uſui *potabili:* Apozemata, Aquæ, Emulſiones, Infuſiones aliæque potiones. *Lingibili:* Eclegmata ſive Linctus, Syrupi, Trochiſci, ſublingvales (3) *Comeſtibili ſeu Maſticabili:* Boli, Condita, Conſervæ, Confectiones, Martius panis, Marmoladæ, Mixturæ. i.e. Electuaria, Rotulæ; Trageæ &c. (4) *Deglutibili:* Pilulæ, Pulveres.

Externe inſerviunt quæ *immittuntur cavitatibus.* 1. *Ori*; Dentifriccia, Gargariſmi, Linimenta, Maſticatoria, Suffitus.

II. *Oculis:* Aqua, Collyria, Ungventa, fomenta, cataplaſmata.

III. *Naribus* Errhina, Odoramenta, Suffitus, Naſalia.

IV. *Auribus*, Aquæ, ſucci, decocta, olea, ungventa, Suffitus.

V. *Vtero.* Clyſteres, Peſſi &c.

VI. *Ano.* Clyſteres, alijque liquores per ſyryngam, ſuppoſitoria &c.

VII. *Peni*, Clyſteres, ceraceæ candelæ &c. L II. Cor-

Digitized by Google

II. Corporis ſuperficiei applicantur.

1. *Inungendo*: Olea, Linimenta, Ungventa.

2. *Emplaſando*: Emplaſtra, Cerota, Dropaces.

3. *Cataplaſando*: Cataplaſmata, Sinapiſmi, Phænigmi.

4. *Irrigando*: ſeu humectando: Epithemata, Embrochæ.

5. *Lavando*: Aquæ, Lixivia, Balnea &c.

6. *Simpliciter tepidè imponendo & fovendo*: Sacculi (Cucuphæ) animalium partes carnoſæ calentes impoſitæ.

7. *Suffiendo*: Suffumigia.

CAP. XXXIII.

De Doſin medicamentorum.

DOſinMedicamentorum internorum mitiuntur generaliter Vires ac Formulæ adhibendæ.

Virium ratione exhibentur.

Alterantia.

Temperatè. à ℈ij. ad ℥ij.
Gradu. 1. à ℈j. ad ℥j.
2. à ℈ß. ad ℥ß.
3. à gr. v. ad ʒij.
4. à gr. iiß. ad ʒj.

Purgantia.

1. Grad. Manſ.
- 1. ab ℥ij. ad vi. vel viii. ut Syr. roſar. ſolut. Violar. ſolut.
- 2. ab ℥iiß. ad v. ut mel. roſat. ſolut. mel. viol. ſol.
- 3. ab ℥ij. ad iij. vel iv. ut ſucc. roſar. & violar. (ireos noſtr. manna) Syr. è flor. perſicorum.

2. Grad. Manſ.
- 1. ab ℥ß. vel ʒ. v. ad ℥iß. vel ℥ij. ut Tamarind. caſſia. (in pulpis.)
- 2. ab ℥ß. ad ℥iß. ut ſemen carthami (in infuſ.)
- 3. ab ʒ iij. ad ʒvij. ut Epith.

3. Grad. Manſ.
- 1. a. ʒj. ad ℥ß. ut mirobalani (ad ʒ. v.) polypodium.
- 2. a. ℈ij. ad ʒij. ut Rhabarb. agaric. Mechoacanna, Sena.
- 3. a. ℈ß. ad ʒ. j. ut Aloe, Hermodactylus, Turbith. Gratiola, Ialappa.

4. Grad. Manſ.
- 1. a. gr. X. ad ʒß. vel ℈ij. ut Mezerium, granū gnidium, Aſarum, Colocynchis.
- 2. a. gr. v. ad xv. ut Elaterium, cortex hellob. nigri.
- 3. a. gr. iij. ad x. ut Euphorb. Eſula. &. Scammonium.

N. Specialiorem ſingulorum purgantium doſin quære proprijs locis.

For-

Formularum ratione adhibentur medicamenta doſi, quæ reſpondet oportunitati adhibitionis, obſervatis tamen, ſi opus ſit, facultatibus ac doſi inde dependente. V g. quæ grata ſunt & facilis aſſumptionis, majori doſi exhiberi queunt, perque vices reiteratas aſſumi. Ingratæ, doſi minori, & vix ultra vicem unam perſvadentur.

Utriusque ratione doſis eſt communis, quæ pro vice una adultis præſcribuntur.

Apozemata
Aquæ ſtillatiæ } ℥iiß. ad v.

Boli. ℥j.

Clyſteres adultis lib. 1. præter propter.

Condita pro libito ſumuntur quantitate Iuglandis.

Conſervæ eadem quantitate uſui veniunt.

Electuaria alterantia & confortantia à ℈j. ad ℈iiij. vel ʒiß.

Lenientia a ʒj. ad ℥iiij. Purgantia ad ℥i. præter propter.

Elixyria guttulis propinantur à ℈ß. ad ℈j. vel ℈iß.

Emulſiones pro potu crebrò ſæpius ordinantur.

Extracta duriuſcula alterantia à ℈j. ad ʒiß. Purgantia à ℈j. ad ʒj.

Liquores ſalium & ſimil. reſolutorum à gr. v. ad ℈j.

Magiſteria corroborantia à ℈ß. ad ℈iß. purgantia vide ſigillatim.

Morſelli. ad ℥i. vel ℥ij. &c.

Olea ſtillatitia à gr. ij ad gr. XV.

Pilulæ Laxativæ à ʒſ. ad ʒij. Purgantes ad ℈iiij.

Præparata à ℈j. ad ʒj.

Pulveres & ſpecies aromat. purgantesve à ℈iß. ad ℈iiij.

Salia vegetabilium à ℈j. ad ʒj.

Sapæ & Syrupi à ℥j. ad ℥iij.

Spiritus minerales à gr. iij. ad ℈ß. vel ſi debiliores fuerint ad ℈j. &c. Vegetabiles ad cochleare pro re nata.

Trochiſci ad ℈iiij.

N. Doſes has præter propter dedi adulto competentes: notari tamen velim pro diverſitate ingredientium conſtitutioneque aſſumentis cunctas eſſe moderandas, Et ſi ſpecialius haberi poſſint, his potius fidendum.

CAP. XXXIV.

De Signatione in genere, ac primum de qualitatibus ſenſibilibus & figura.

Signatio eſt, quæ docet modum medicamenta cognoſcendi & dignoſcendi.

Signa cognitionis plurima exiſtunt: Nos præcipua damus, tribusq; illa claſſibus includimus; Inhærentium, antecedentium, conſequentium, & hæc ſingula in conſideratione ſimplici, vel comparata ſimilitudine.

In claſſe inhærentium excellunt.
1. Qualitates ſenſiles. 2. Figura. 3. Ætas & Sexus &c.

Qualitates ſenſiles ſunt. 1. Sapor. 2. odor. 3. Color. 4. Qualitates tactiles. 5. Sonus.

1. Sapor.

Acer. cui ſubijcitur aromaticus, mordax, ſepticus ſeu arſenicalis.
Acerbus - - - adſtrictorius, ponticus, fructuũ immaturorum, aluminoſus.
Acidus - - - acidulus, ammoniacalis.
Amarus - - - abſynthiacus, aloeticus, felleus, gemmeus, Salinus.
Auſterus - - - ſtypticus, adſtringens, vitriolatus.
Dulcis - - - pinguis, ſaccharinus, melleus.
Salſus - - - ſeroſus nitroſus.
Unctuoſus.

N. Sunt qui inſipidum addunt ſaporem, in quo humiditas inſipida ſentiatur; alij Vineum quoque & lacteum ſubjungunt. Verum uti prior proprie dictus ſapor non eſt; ita poſteriores non ſimplices ſed compoſitos ſapiunt ſapores. Vineus; auſterum, dulcem & ſvavem: lacteus, dulcem pinguem & ſvavem.

2. Odor.

Odorum diſtinctio minus perſpicua eſt, à ſaporibus tamen, cum quib. magna ipſis affinitas eſt, nomina fere mutuantur.

Gratus, εὐώδης, fragrãs bene olens
Moleſtus, δυσώδης fœtens, male olens.
Gravis.
Amarus.
Acerbus.
Acidus &c.

3. Color.

Albus. cui ſubijcitur candidus.
Flavus - - - luteus, cereus, croceus, aureus, melleus, citrinus, fulvus, vitellinus.
Rubeus - - - puniceus, flammeus, ſanguineus.
Purpureus - - - Violaceus, gilvus, brunus.
Viridis - - - praſſinus, herbaceus, æruginoſus, porraceus.
Cæruleus - - - glaucus, cæſius, griſæus, lividus, cinericius, pallidus, pullus.
Niger. - - - ater.

N. Color intuendus, non modo qui in ſuperficie extrinſecus conſpicitur, ſed & qui intrinſecus delitеſcit, ſive compreſſione, attritione ſive modo alio conſpicuus reddatur. E. g. Hyperici flores ſi digitis confricentur, rubrum exhibent, licet lutei intuitu creſcant.

4. Qualitates tactiles.

Craſſities, & tenuitas ſc. ſubtilitas. *Craſſum* eſt quod ægrè lævigatur, ſeu quod vix in tenues partes comminuitur. *Tenue* quod contra.

Denſitas, ſeu ſoliditas & raritas ſc. poroſitas. *Denſum*, quod poris vel exiguis vel nullis pervium eſt. *Rarum*,

rum,quod multis. Huc cavum.

Durities; & mollities: *Durum* quod tactui reſiſtit; *molle*, quod cedit.

Gravitas & levitas: *Grave*; quod in ſe coactum pondere, quam mole magis eſt conſpicuum. *Leve*; quod laxius mole quam pondere.

Lenitas ſc. lubricitas &'ariditas. *Lubricum* idem quod lentum & viſcidum. *Laridum* contra.

Levitas & aſperitas. *Leve* cujus ſuperficies eſt æqualis ſeu,in quibus omnia ſunt æqualia (plana, æqualiter compoſita.) Huc *rotundum*. *Aſperum*; ſcil. *ſcabrum* in quo partes inæqualem ſitum habent, atque aliæ eminent aliæ depreſſæ ſunt. Huc ſuperficies *hirſuta*,*piloſa*,*anguloſa*,*laciniata queq*, *&c*.

Huc pertinent & diſpoſitiones quibus res quqę;mutabiles exiſtunt adeoq;

Combuſtibilis; incombuſtibilis.

Concretilis (ut Sal) incōcretilis.

Denſatilis; indenſatilis.

Ductilis (ut metallum,) inductilis.

Exhalabilis(ut aqua &c,) inexhalabilis.

Fiſſilis (ut venæ arteriæ &c.) infiſsilis.

Flammabilis (ut pingvedo;) non flammabilis.

Flexilis (ut Salix &c.) inflexilis.

Fractilis (ut baculus &c.) infractilis.

Friabilis (ut pumex &c.) infriabilis.

Fuſibilis(ut metalla,ſalia &c.)infuſibilis.

Humectabilis(ut ſpongia &c.) inhumectabilis.

Liquabilis(ut Salia;)illiquabilis.

Mollificabilis (ut pix &c.)immollificabilis.

Preſſatilis (ut medulla ſambuci &c.) impreſſatilis.

Tractilis(ut nervus, corium &c.) intractilis.

Sonus.

Tinnitus.

Sibilus.

Sonus gravis.

Sonus obtuſus.

Figura.

Figura eſt quæ reſultat ex conformatione & configuratione, quâ res ſcil.

Bene habita,pingvis,carnoſa, ſucculenta,*vel econtra*,modo habita,macilenta,ſtrigoſa,gracilis,exucca.

Ampla,magna,extenſa, vel econtra &c.

Cap. XXXV.

De Aetate ſeu duratione & ſexu.

Res naturalis quælibet,& hinc ipſa medicamenta naturę lege univerſali mutabilia ſunt.Mutationis hujus cauſſæ etſi evidentiores ſint,quæ extrin-

trinſecus accedunt; attamen præſupponitur quoque intrinſecus mutabilis cujusque natura, qua vel in melius vel in pejus mutari deſtinata eſt, idque non modo quoad rei ſubſtantiam ſed & quoad vires. Hanc mutationem ex interna mutabilitate pullulantem determinat *ætas*, quam in aſſervationis doctrina durationem diximus.

Ætas creſcentium non incongruè quadruplex ſtatui poteſt. 1. *Initians* ſeu infantilis. 2. *Creſcens &c.* Iuvenilis, adoleſcens. 3. *Conſiſtens*, virilis. 4. *decreſcens*; ſcil. ſenilis.

N. Ab ætate initianti augeſcunt Creſcentia ad conſiſtentem uſque ætatem, hinc imminuuntur paulatim, deſcenduntque ad interitum.

Eſt vero ætas creſcentium diverſimodè menſurabilis.

Plantarum annuarum ætas initians eſt tempus *germinationis*. i.e. cum germinare incipiunt: Creſcens eſt tempus *turgeſcentiæ*. i. e. cum gemmas protrudere nituntur: Conſiſtēs eſt tempus *floreſcentiæ*. i.e. cum flores & fructus emittunt: Decreſcens eſt tempus *marceſcentiæ*. i. e. quo folia marceſcere incipiunt ac decidunt.

Plantarum non annuarum, animalium ætates ſimili ratione pro cujusque ſpeciei longævitate menſurabilis eſt.

Duratio ſignum eſt non poſtremum, quo rei (2. gr. aſſervatæ) integritas vel corruptio dijudicatur. V.g. Si qua ultra durationis ſuæ terminum aſſervata nonnulla fuerint, viribus langueſcentibus vel corruptis, æſtimantur.

Sexus diſtinctio non in animalibus ſolùm, ſed & in ſtirpibus conſpicua eſt: nec nominis tantum, ſed & rei: *Mares* in ſtirpium genere magna ex parte ſunt infructiferi; *fœminæ* fructum edunt. ut Pœonia mas, pœonia fœmina. Mercurialis mas, mercurialis fœmina. &c. Hinc oritur & virium diſtinctio &c.

CAP. XXXVI.

De Antecedentibus.

IN claſſe antecedentium celebrantur; 1. *Agens*, 2. *Objectum agibile.* 3. *Actio ipſa*, 4. *Locus*, 5. *Tempus* ſeu aër ambiens.

1. *Agens* (præcipuè naturale) rem motam & converſam ſibi quadantenus aſſimulatam arguit.

N. Agripp. Philoſ. occ. l. 1. c. 15. Unaquæq; res movet & convertit ad ſuum ſimile & inclinat ad ſeipſum, ſecūdum totum poſſe ſuum, tam in proprietate. i.e. in virtute occulta, quam in qualitate. i. e. virtute elementali. Quandoque etiam in ipſa ſubſtantia, ſicut in ſale videmus. nam quicquid diu ſteterit cum ſale fit ſal; omne enim agens cum agere cæperit, non ad inferius ſeipſo movet,

Digitized by Google

vet. Sed quodammodo, quoad fieri poteſt ad ſui par & conſentaneum: quod etiam manifeſto videmus in animantibus ſenſibilibus, in quibus cibum non in herbam vel plantam nutritiva virtus per mutat, ſed in carnem transmutat ſenſibilem. Quibus in rebus ineſt alicujus qualitatis vel proprietatis exceſſus, ſive inſit ipſis per naturam ſive quandoq; etiam per artem vel caſum, ut audacia in meretrice: hæ res ad talem qualitatem, paſſionem virtutem maxime movent & provocant. Sic ignis movet ad ignem, aqua ad aquam.

2. *Objectum* (materiæ quæ agentis elaborationi ſubijcitur) etſi naturam ſuam ſenſim mutat, difficilimè tamen de vix plane exuit.

N. Sic ſtercus eqvi avenâ paſti, natura avenæ plane non exuitur. Lac fœminæ poſt aſſumptum purgans, purgatricis facultatis deprehenditur; Capra lithontripticis paſta, præfertur reliquis in medicamentis lithontripticis.

3. *Actio* (ſic motus quo res, conſtituitur) prout diverſa eſt: ita diverſam rei factæ naturam arguit. Modum ſive in productione rerum ſpectes, ſive in collectione, ſive in aſſervatione.

N. E.g. Excrementa alvi quia elaborationi minus fuère ſubjecta, quam fel, magis de natura nutrimenti participat, minus de natura ex elaboratione acquiſita. Sambucus quomodo pro diverſo collectionis modo diverſis pollent facultatibus, ſupra diximus.

4. *Locus*. Uti diverſas ſortitur temperaturas; ita diverſitatem in plantis operari poteſt: & tantam aliquando in plantarum virtutibus mutationem cauſatur, ut non ſolum hujus diſciplinæ rudimentis initiati ſæpe numero fallantur, ſed in eorum virtutibus inquirẽdis & medici & qui non parum philoſophiæ ſtudijs navant operam. Joh. Bapt. Port. Mag. lib 1. cap. 16. Vide & ſupra c. 13.

5. *Tempus* cæleſti variat rerum nativarum proprietates non modo quoad gradus, i. e. quoad magis & minus, ſed ſæpenumero quoad ſpecies ſeu proprietates ipſas. E.g. Hypericum tempore debito collectum, fugat lumbricos, quod non facit, ſi ſecus decerptum ſit. Hinc Canon. Qualis eſt conſtitutio ſtellarum, talis cenſetur & natura ſublunarium ſubjectorum. Eſt autem conſtitutio ſtellarum vigoroſa & fortunata in fortitudinibus, debilis & infortunata in debilitatibus ac infortuniis. Vide ſupra cap. 23. ut & cap. 12. &c.

N. Avicen. l. 2. tr. 7. cap. 5. Næ (plantæ) quæ in claro aëre colliguntur, ſunt meliores collectis in diſpoſitione humiditatis aëris & vicinitatis temporis pluviæ.

CAP.

CAP. XXXVII.

De Conſeqventibus.

IN conſequentibus ſigna celebria ſunt *Nomina*, *Teſtimonia*, *Effecta ſeu actiones* & *Experientia.*

Nomina rerum indagaſſe non parum ad rei cognitionem juvat. Etenim, præterquam quod nomina rerum notæ ac imagines ſunt, earumq; conceptus ac figuras phantaſiæ imprimunt, utplurimum certis de cauſis impoſita eſſe conſtat. Sic dictus rubinus à colore rubro, chryſolitus ab aureo. Sic lapis oſtiocollus quod oſſium fracturas conglutinet, nephriticus quod renum calculo ſuccurrat. Sic dicitur fel terræ à ſapore amaro, Glycyrrhiza à dulcedine; Glycypicron, i. e. amaradulcis à ſapore utroque quam refert. Sic nominatur Saxifragia quod calculum frangat, pulmonaria quod pulmonibus conveniat, tuſilago quod tuſſi. Sic dicunt Germani Fieberkraut/ febrifuga, (i.e. centaurum minus) quum febrim fugat, &c. Sic ſunt cervina, lingva avis, burſa paſtoris, palma chriſti &c. à ſimilitudine quam cum rebus ijsdem obtinent.

N. Præ reliquis lingvis prævalet lingua hebraica, nimirum primus parens quia integram rerum cognitionem poſſedit, impoſuit nomina, rebus convenientiora naturamque rei exprimentia. &c.

Teſtimonia ſunt authoritates, quæ rem ore vel ſcriptis atteſtantur. Merentur hæc fidem prout à perſona fide digna proveniunt,

Effecta ſeu actiones. Nimirum 1. actiones rem talis naturæ eſſe arguunt, qualis illa deprehenditur, atque adeò ſecundum eandem naturam rei conjecturantur activè. Vide cap. ſeq.

N. Actiones vocantur naſcendi, florendi, generandi, creſcendi, prolificandi, fructificandi, pariendique modus & quo amore ſe proſequuntur, horreant, & ſe invicem alliciant.

Experientia fontium reliquorum ceu complementum exiſtit. Illi enim opinionem fere ingerunt, hæc certitudinem, atque adeo non inſcitè rerum magiſtra majoribus dicta eſt. Experientiam puta ſufficienter ac rite demonſtratam. Namq; uti hæc rerum magiſtra eſt: Ita quoque ſi minus ſufficienter illa acquiſita ſit, fallax ſeductrix eſſe poterit. Hinc certæ in Experientiæ judicio notandæ conditiones.

1. Experientia ſit aliquoties comprobata.

2. Res ſupra quas fit experientia ſimiliter ſeſe habeant. Res dico non tantum ſubjectum in quo fit experientia, ſed & materiale objectum, de quo fit experientia.

N. Hinc

N. Hinc præſtat experientiam fieri in & de rebus ſimplicioribus. V.g. In virium indagatione. 1. Non temerè fidatur experientiæ unicæ. 2. Res de quibus fit experientia ſi periculum ſecunda vel tertia vice fiat, ſemper ſint uniusmodi diſpoſitæ, non qualitatibus alienis corruptæ, nec ætate vileſcentes &c. 3. Subjectum in quo fit experientia, ſic Corpus humanum, non caninum, vel ſimile. Nam in alio corpore acquiſita experientia fallere in homine poteſt. Serpens integer ciconiæ cibus eſt, homini mors &c. Nec & hoc prætereundum, neceſſum eſſe, corpora illa humanâ repetitis vicibus ſimiliter ſeſe habeant, eodem ſic morbo laborent, ætate ac temperamentis conveniant vel non adeo diſcrepant.

CAP. XXXVIII.

De Similitudine.

DIcta ſigna conſiderantur non modo in ſua natura ſimplici, ſed & quatenus deprehenduntur in rebus ferè objectis diverſis convenire. Nimirum convenientia ſignorum conjecturare facit convenientiam ſignati. De ſimili enim idem judicium.

Eſt autem convenientia ſimilitudo, qua res rem repræſentat, id eſt mentiri videtur ſeu æmulari: ſive ſc. figura id fiat, quæ potiſſimæ hic conſiderationis, ſive qualitatibus ſenſilibus ſolis ſive actionibus, & moribus &c. Quinimo & antecedentiũ ſimilitudinem ſpectaſſe nonnunquam juvat.

Sic repræſentant

Partes humanas videlicet.

Caput; Papaver, Iuglans, nux indica, pœoniæ folliculus, ſcyllæ radix, agaricum (repræſentat cerebrum) fl. lil. convall.

Oculos; Grana herbæ paris, fl. Euphraſiæ, anthem. calthę, hieracij, argemon. anemon. ſcabioſ. &c.

Dentes, Hyoſcyamus ſine ſiliquis, acini mali punici, pinei nuclei, dentaria, folia vermicularis, radix chelidon. min.

Aures; aſari folia, cochleæ.

Naſum; fol. mentaſtri aquatici.

Guttur ſc. tracheam aſperam; pyrola, uvularia, cervicaria, caſſiâ fiſtularis.

Pulmones; pulmonaria ſaxoſa, pulmonaria maculoſa. pulmonaria qvercina.

Cor; Citri fructus, anthorę radix, alleluja. fructus anacardi.

Iecur; Lichen, fungus betulæ, quercus, Iecoraria.

Lienem; Scolopendrium, lingua cervi, lingua avis dicta, lupinus.

Ventriculum; folia cyclaminis, Zingib. galanga.

Inteſtina; convolvulus, calam arom. Caſſia fiſtularis.

Veſicam; Alckekengi, nux veſicaria, colutea, ſolanum.

Pudenda; arum, fabæ.

Ligamentum umbilicare utero infixum; nymphææ ligamenta ſeu caulis.

Teſticulos ac genitalia; ſpecies omnes orchidum, ſatyrium, dracunculus, porrum, boletus cervinus.

Vterum; piſtolochia, ariſtolochiæ radix (radix cava) *Renes*; portulaca.

Articulos; hermodactylus (ſcil. quæ geniculatâ) *harundo*, ſarſa parilia.

Manum; palma chriſti.

Capillos; muſcus arborum, capillus veneris.

Repræſentant humores.

Bilem flavam; Plantæ floribus vel ſuccis flavis croceisve, vel & animalia ſimilia. Eaque vel in alimentorum numero ſunt; ut Cuminum (lividi coloris) crocus, beta, ficus, mel &c. Vel in medicamentorum, ut; aloë, ſena (floribus ex pallido luteis) abſynthium (aureo comarum flore) tithymali (floribus croceis) Colocynthis (flore & fructu luteo,) ricinus flore flaveſcente,) rhabarbarum &c.

Bilem praſſinam; Quæ viridi & herbaceo colore prædita, ut, blitum, atriplex (herbaceis floribus.)

Bilem pallidã; bryonia (florib. pall.)

Bilem atram; Quæ floribus, folijs vel ſucco nigreſcunt, purpuraſcunt, cœruleive ſunt coloris, ut: fabæ (floribus maculoſis) multaq; leguminũ genera floribus purpureis obſcuris, v.g. lens, milax hortenſis, vicia, blitum (folio nigro) tubera; carnes ferinæ. Cicer (flore cęruleo) vetonica (fl. cœrul. vel purpur.) borrago, bugloſsa &c.

Pituitam; plantæ albifloræ, animaliave albicolora v. g. cucurbita (fl. candidis,) fungi albi, lactuca, caro ſuilla, agnina &c. agaricum, &c.

Sanguinem; quæ rubri coloris ſunt, vel rubro colore tingunt, ut; Santalum rubrum, rad. chinæ, filicis, aceſoſæ &c.

Miſtos humores, quæ miſti coloris ſunt ut, Iris.

Lac & ſperma, quæ lactis inſtar fundunt, ut Lactuca, ſonchus, carduus lacteus, &c.

Repræſentant animalia bruta eorumque partes, &c.

Scorpionem. Radix Hierva, Cyperi.

Serpentes & viperas. Biſtorta, Coronopus ſylveſtris ſeu ſerpentina, (radicibus conſtat tenuioribus contortis in anguis formam.) Scorzonera.

Herinaceum; echinati caſtaneæ cortices; dipſaci capita, carduorum fructus.

Animalium cornua: cuminũ contortis ſummitatibus &c.

Repræ-

Digitized by Google

Repræſentant morbos.

Calculum : omnis generis calculi (cryſtallus, ſilex &c.) milium ſolis, radix ſaxifragiæ alb. cortices lapidei nucleorum ut & nuclei ipſi. cruſtacea omnia.

Exanthemata : Lentes.

Excreſcentias : Agaricum, gallæ, & reliquæ arborum excreſcentiæ.

Ficus ani : Scrophularia radice nodoſa.

Herniam : Perfoliata.

Hydropem: Bryoniæ radix (habet ſignaturam pedum hydropici.

Icteritiam : Chelidonia (ſucco flavo) Crocus, Centaurea.

Lentigines, Lichenes, impetigines: Betulę cortex albis interlitus maculis, Lichen arboribus innaſcens.

Maculas : Allium, arum, ariſarum, perſicaria pulmonaria (folijs ſc. maculoſis.)

Polypum : Chelidonię minoris radix; Polypodij radix.

Scabiem : Polypodium in dorſo ſcabritiem refert.

Spaſmum : Limaces (levi occaſione ſc. ſe contrahunt) erinacei &c.

Vulnera : Perforata, millefolium (quia pertuſa ſunt & ſanguinem expreſſu exhibent.)

***

CAP. XXXIX.

De cognitione qualitatum manifeſtiorum.

A fontibus ſignationis ad ſpecies deſcendimus, quæ etſi dari varię poſſint, quippe nunc cognoſcendę ſunt ipſęmet rerum ſpecies, nunc facultatum vigor. &c. Attamen, quia Medici de indagandis viribus pręcipuè ſolliciti ſunt, harum inveſtigationem potiſſimùm aggredimur; ſpecierum cognoſcendarum cupidum ad authores remittentes, qui magna inde compilârunt volumina. Si qua tamen ex ipſis neceſſaria fuerint, ſive ad diſtinguendam ſpeciem à ſpecie, ſive ad dijudicandam rem genuinam à falſa & adulterata, ſuis locis breviter indicare ſtudebimus.

Præmittere tamen hic placet, rei cujusque qualitates ſenſiles, quippe quę ob oculos ſunt, diſpoſitionem illius bonam malam ſine difficultate arguere, adeoque res bonas cenſeri, quarum ſapor, odor, color, craſſities tenuitasve, ſoliditas aut raritas, durities vel mollities, gravitas ſeu ponderoſitas aut levitas; &c. ſecundum naturam in ſeſe habent. His ſi ſigna reliqua addideris, circumſtantiasque productionis, collectionis & aſſervationis conſideraveris, adeoque penſitaveris, quibus cauſis, qua materia, quo tẽpore, quo loco, quomodo res. E. g. native tum productę. i.e. ſatę, enatę educatę, tum collectę tum quoquè quamdiu, quibus vaſis & locis, ut & quomodo fuerint aſſervatę, tanto certius de concepta

Digitized by Google

bonitate decernere poteris.

Facultates medicæ vel *manifeſtiores* ſunt vel *occultiores*.

Manifeſtiores, quas & generaliores dicere licet, ſiquidem generaliter ſine reſpectu alicujus mēbri aut morbi conſiderantur, ſunt, *primæ* dictæ & ex his dependentes *ſecundæ*. Occultiores quas & ſpecialiores dixeris ſunt, quę partem aliquam certam morbumve certum reſpiciunt.

N. Majores in inveſtigandis ſolis manifeſtioribus ferè occupati fuerunt; recentiores ad occultiores quoque penetrare ſtuduerunt. Fontes majorum pręcipui fuerunt.

1. Experientia. 2. Ratio, eaque quintuplex ſcil. 1. ſumpta à velocitate tarditateve alterationis (v.g. calfactionis, congelationis &c.) 2. ab odoribus. 3. à ſaporibus. 4. à coloribus. 5. ab operationibus & virtutibus cognitis. Avicen. l. 2. canon. Modernorum fontes in inquirendis occultioribus ſumuntur pręcipuè, à ſignaturę ſimilitudine. Vide Bapt. Portam in phytognom. quem ſecuti ſunt Quercetanus, Crollius, Nollius &c.

Qualitates primæ cognoſcuntur.

1. *Ex Sapore: Acer* vehementis caliditatis eſt indicium: *acutus* fit cum calor ad ſummum ſuperauctus eſt; *acerbus* eſt frigidus, ſiccus, & terreſtris: *acidus* eſt humectior quam frigidior, fitq; ubi cum auſtero plus humidi miſcetur: *amarus* fit, cum calor plus, quam par ſit, increbuit, ariditate & caliditate præſtans, ſiccitate ſc. terreſtri: *auſterus* fit, ſi acerbus paulum remittatur, eſtque plus frigidus quam humidus: dulcis exoritur ex temperata humiditate & caliditate: *Salſus*, ſi calor invaleſcit, ob id calefacit, abrodit, abſtergitque: *Vnctuoſus* ſeu pinguis, minus minus quam dulcis caliditate præſtat, atque aerem participare videtur: *inſipidus* ſeu *aqueus*, frigidæ ac humidæ ſtatuitur temperaturæ.

Baptiſt. Port. in phythogn.

N. Duo quæ hic moneam habeo. 1. eſt, quod utplurimum mixti occurrant ſapores, in quibus lingua facile decipi adeoque indicium errare poteſt. 2. eſt, quod ſapores potiùs qualitatum ſalinarum, quàm elementalium primarum ſint indices. V.g. Sapor *amarus* eſt naturæ ſalis gemmæ vel nitri. adeoque pollet facultate tergente, purgante, lumbricos fugante. Acerbus naturæ eſt aluminis & ſtipatur virtuti adſtringente. Acidus eſſentiæ eſt ſalis ammoniaci, adeoque celebratur facultate incidente, æſtum extingvente, diſſolvente, coagulante, (nimirum teſte Quercetano diſſolvit corpora, coagulat ſpiritus.) Auſterus naturam ſapit vitrioli, ea propter qualitatis eſt adſtrictoriæ, ſtipticæ, fer-

fermētativæ. Salſus naturæ eſt ſalis, unde virtutis incidentis, abſtergētis.

2. *Ex odore:* Odor ſaporis rationem ſequitur, magnaque eſt odoris & ſaporis cognatio. Hinc *odor gratus* bene olens utplurimum caliditatis eſt indicium; *fœtens*, frigiditatis ac humiditatis excrementitiæ. *Mordax*, *amarus*, caliditatis: *acerbus*, *acidus* &c. frigiditatis. *Inolida* ſunt fere quæ humida.

N. Avicen. lib. 2 Canon. cap. 3. Odor, inquit, qui ſentitur, ſi mordacitas aut declinans ad latus dulcedinis, omnes illi calidi: ſi acciditas mucida, lenta, & omnes illi frigiditatem (perhibent) & bene olentia plurimum calida &c.

3. *Ex colore: Color albus & pallidus*, humidi temperamenti indiciũ; omnibusque in rebus color albus imbecillitatem notare ſolet. *Flavus*, ex calore oritur. Flores, qui luculento colore nitent, ex cibo pingui & humido proveniunt. Baptiſt. Port. in phytogn. *Rubeus*, *croceus* &c. immodicæ ſiccitatis & caliditatis argumentum. *Viridis* ſeu *porracei* coloris folia ex humiditate multa proveniunt.

N. Baptiſt. Porr. in phytogn. l. 2. c. 36. Flores recenter nati ob nativum humorem coloratiores ſunt, ætate provectæ v. pallidiores, decolorati & deformes: nam ſicciores ætate fiunt. Sic Avicenn. l. 2. can. c. 3. Color albus in corporibus congelatis, quæ in ſe (habent) humiditatem, non eſt niſi ad ſubſtantiam frigidam, & in corporibus, quæ in ſe (habent) ſiccitatem & divulſio non eſt niſi ad ſubſtantiam calidam & niger in utriſque per contrarietatem. Etenim frigus albificat humidum & denigrat ſiccum & calor denigrat humidum & album reddit ſiccum. Item; ſunt quidam colores (tendentes) ad albedinem, & quidam eorum ad tincturam rubram & nigram. Etenim tendens ad albedinem, ſi eſt in natura in ſpecie frigidorum, eſt frigidior & tendens ad alias (rubedinem & nigredinem) minus frigidus. Et ſi eſt natura ad calidum (vergẽs) & res è converſo (ſe habet.)

Ex tribus hiſce præcedentibus primas tenet ſapor, hinc odor, poſtea color. Avicen.

4. Ex *qualitatibus tactilibus*. *Craſſities* ſignum eſt. 1. abundantium partium terreſtrium. 2. humidarum videlicet frigore congelatarum. *Tenuitas* partium ignearum vel aërearum. *Denſum* vel eſt exiccatum, vel frigore congelatum concretumve. *Rarum* ſiccitatis comes, *Durities* ex ſicco eſt & terreſtri (niſi humorum repletio & inde tenſio adſit.) *Mollities* humiditatem participat. *Gravitas* comes eſt denſitatis, *Levitas* raritatis. *Lenitas* ex humiditate eſt; *ariditas* exſiccitate. *Levitas* ex humiditate aërea vel aquea eſt; *Aſperitas* ex ſiccitate,

Digitized by Google

5. Ex *diſpoſitione* ſeu *mutabilitate*, ejusq; recipiendi modo facili, vel difficili: E. g. Quæ res recipit velocius calefactionem, calida cenſetur, quæ frigefactionem; frigida. Similiter quę velocioris eſt congelationis, illa frigidior eſt, & quæ velocioris inflammationis, ea eſt calidior &c.

6. *Ab Ætate; Iuniora* humidiora fere ſunt, *vetuſta*, ſicciora. Item creſcentia dum immatura adhuc, auſteritatem acerbitatemque ferè ſapiunt, & inde frigiditatem.

7. *A loco natali. Lacuſtres* plantæ temperamenti ferè ſunt humidi & frigidi; quod & animalia dulci aqua degentia imitantur. *Paluſtres* ſunt fere frigidæ ac ſicciuſculæ (ob aquam & terreſtrem eſſentiam.) *Fluviatiles* ſunt ſiccæ & inſigniter calidæ, ut quoque linguam nonnullæ exulcerent. *Marinæ* ſunt frigidæ & ſiccæ (frigidę ob aquam, ſiccę propter ſal.) *Pinguis humi* accolę ſunt calidę & humidæ, vel humiditate & ſiccitate temperatæ. *Iejuni ſoli* planta calida & ſicca exiſtit. *Mediocris terræ* convictrix, tepida eſt & naturę noſtrę familiaris. *Arenoſi ſoli* planta eſt calida & ſicca, tenuium partium. *Ancipitis vitæ* plantæ temperamenti ſunt miſti; Similiter & animalia ancipitis vitę, mixti temperamenti ſunt, & utplurimum humidiora & excrementitia. *Plantæ amphibiæ* in locis aſperginoſis enatæ, ſunt frigidę & ſiccę. *Litorales* marinę plantę; ſalis naturam ſapiunt, ſunt ergo calidę & ſiccę. *Monticolæ* plantę, ex agri exilitate ſicci naſcuntur temperamenti & ex ſolis apricitate, calidi; ſunt inſuper partium tenuium. *Campeſtres* mediocriter calidę ſunt & ſiccę. Plantę in *cavis locis* naſcentes frigidę ſunt & humidę, (ob ſolis abſentiam & ſoli uliginē.) In *collibus* naſcentes temperatę ſunt. *Sylveſtres* domeſticis ſunt ſicciores & frigidiores (ſi ſint ejusdē ſpeciei.) Domeſticę ſunt mitiores & debiliores.

N. Dioſcorid. in pręfat. l. 1. ad Areum: Magni refert, ſi ea loca, in quibus herbę prodeunt, clivoſa & ventis expoſita ſint & perflata, frigidaque & aquis carentia, cùm his in locis vires earum longe validiores intelligantur, cùm eę contra, quę in campeſtribus, riguis & opacis, cęterisque locis à vento ſilentibus enaſcuntur, plerunque degenerent & minus viribus valeant. Sic & Avicenna l. 2. tr. 1. c. 5. Illæ (plantæ) quarum collectionis loco ſunt ventoſa, vel quæ ſunt aëri & vento expoſita & ſunt verſus orientem ſoli expoſita, ſunt fortiores alijs.

8. *Ab operationibus*. Sic *calidum* cenſetur, quod ſubtile reddit, reſolvit, abſtergit, aperit, mollit, maturat, concoquit, diſcutit, incidit, attrahit, mordicat, rubefacit, adurit &c. *Frigidū* quod repellit, incraſſat, crudum facit: &c. *Siccū*, quod conſtrin-

Digitized by Google

ſtringit, exprimit: *Humidum*, quod inflat, abluit, lubricat, lęvigat: &c. Avicen. l. 2. can.

N. Facultates hæ pleræque ſalibus rectius acceptæ feruntur.

9. Hiſce ſimilibus *Experientiam* ſuperaddere neceſſum eſt, quæ ſola, reliqua fere omnia, certitudine vincit. Obſervatis tamen cõditionibus, ad experientiæ certitudinem requiſitis. de quibus ſupra.

Qualitates ſecundæ.

Datis qualitatibus primis, non poſſunt non innoteſcere & qualitates ſecundæ, utpote quæ primarum proximæ pediſſequæ ſunt. E.g. calidum reddit ſubtile, abſtergit aperit, maturat, concoquit, diſcutit, incidit &c. Vide & cap. 28. Non parvi autem hic momenti eſt, ſapores examinare, atque ſecundum eos, uti ſupra diximus, qualitates ſecundas, demetiri.

CAP. XL.

De Inveſtigatione qualitatum occultarum.

FAcultates occultiores ex *ſimilitudine* inprimis conjecturantur, hinc *experientiâ* confirmantur.

N. De facultatum occultiorum inveſtigatione qui prolixius erudiri ſatagit, cõſulat Phytognomonicam Ioh. Baptiſtæ Portę. Signaturas Crollij baſilicæ ſuæ annexas: Quercetani ſignaturas in libro de priſca medicina collectas. Nollium in phyſicis. Nos compendij ſtudio, quàm breviſſimis eam regulis includimus. Et ſunt.

1. Plantæ, quæ repræſentant *partem* aliquam hominis, habentur ijsdem ſalubres. (putæ niſi ſubſit venenata qualitas.) Sic capiti conveniunt capitata: Iuglans, nux indica &c. Idem ſentiendum de animalibus eorumque partib. 2. Sic confert lien, lieni, epar epati &c.

2. Plantæ quæ colore ſuo &c. repræſentant *humorem* (in homine) eidem convenire conjecturantur, adaugendo ſi in alimentum venerint, expurgando vel corrigendo, ſin in medicamenta. V.g. Bilem flavam generant, quæ in alimenta veniunt crocei flavoq; coloris: crocus, beta, ficus, mel &c. Vide ſupra c. 32.

3. Quæ repræſentare videntur *morbum*, morboſumve habitum ad curationem ejusdem facere ſtatuuntur; Sic proſunt in calculo, ea quæ repræſentant lapides. E. g. milium ſolis, teſtæ ovorum &c. Sic abolent maculas herbæ & animalia maculoſa: ſquamas, ſquamoſa. Sic ſanant perforationes corporis. i. e. vulnera herbæ ſcil. perforatæ: Sic plantæ quæ gummi & reſinas reſudant, ad gummi & pus valent. Plantæ & animalia tumentia, tumentibus partibus proſunt. Plantæ & animalia

malia quæ caudicis fiſſionem & vulnera patiuntur, ad glutinanda vulnera faciunt: Quæ corticem cutemve facile abijciunt ad mundandam cutem. Vide Ioh. Baptiſt.Port.Phytogn.l.5. & ſupra cap. 32.

4. Plantæ & animalia qualiter in *actionibus* & *moribus*, deprehenduntur taliter & in homine ſtatuuntur operari.

N. Nimirum uti diximus cap. 34. Unaquæque res movet & convertit ad ſuum ſimile. Si igitur volumus operari ad aliquam proprietatem vel virtutem, quæramus animalia, vel res alias, quibus talis proprietas vel actio excellentius ineſt, Quid autem per actiones intelligatur, dicimus cap. 36.

Sic res ſterilis creditur reddere homines ſteriles. V. g. Lactuca, filix, ſalix, ſabina &c. Ut & animalia ſterilia, mulus &c. Sic res Salaces & fæcundæ fæcunditatem inferre cenſentur & ad venerem facere. E. g. Paſſer; ſtincus, &c. Plantæ multiferæ, animaliaque multipara facere ad conceptum ſtatuuntur &c. Plantæ longævæ perpetuoq; virentes, vigorem homini conciliare dicũtur. Herbæ & animalia voracia, concoquendi facultatem hominibus præſtare. Animalia quæ ingenio & docilitate valent ad hominum intelligentiam & memoriam valere. Econtra quæ indocilia, ruditatem conciliare. Animalia triſtia triſtes efficere; ſomniculoſa, ſomniculoſos; Vigilantia, vigiles, ferocia, feroces; iracunda, iracundos. &c. Baptiſt. Phytogn. l. 6. & 7.

5. Plantæ quæ inter ſe vel cum parte aliqua animalis quoad *ſignaturam* conveniunt, & viribus convenire ſtatuuntur.

N. Configuratio ceu effectus ſimilis præſupponit ſimilitudinem interni agentis, idque tanto evidentius, quanto ſignatura illa fuerit arctior.

Sic alexipharmaca conjecturantur, quæ e. c. mentiuntur, ſerpentesve repræſentant, &c.

Et tantum de Iſagoge, &c.

LIBER

LIBER II.

OFFICINA.

Caput I.

De definitione ac diſtributione Officinæ.

OFFICINA eſt pars pharmacologiæ, quæ ſeriem rerum medicamentalium ſecundum claſſes officinales deſcribit.

N. Subjungimus claſſibus præparatorum compoſita quæque famoſiora ac celebriora, utpote quæ non modo non patiuntur ad ſpecialiores libros referri, ſed & viſa ſunt regularum illuſtrationi inſervire.

Claſſes officinales voco quæ officinis ſunt uſuales, ſive extemporaneo uſui eæ deſtinentur, ſive aſſervationi uſuiq; futuro. Suntq; claſſes hæ tum Nativorum, tum Præparatorum.

Natura ſunt triplicis ſortis, vel enim ſunt naturæ macrocoſmicæ, vel vegetabilis, vel animalis.

E regno *macrocoſmico* ſunt mineralia vulgò dicta. Terræ, Aquæ Lapides, Metallica ſeu mercurialia, ſalia, & ſulphura.

Ex familia *Vegetabilium* ſunt: 1. Aromata, Cortices, Flores, Folia &c. herbę, Fructus, Fungi, Ligna & Viſci. Radices, Semina. 2. Succi, Olea, Reſinæ, Gummi-reſinæ, Gummi.

Ex *animalium* proſapia ſunt: 1. Animalia integra; Partes carnoſæ, membranoſę, cornua, oſſa cruſtacea ſ. teſtacea, Lapilli. Lac, Fella, Medullæ, Pingvedines ſ. axungiæ, Sangvis, Seva, Stercora, Urina, Ungves & Ungulę, Coagula.

Et hæc ſingula generatim hoc libro deſcribuntur, ſerie ſuorum præparatorum ſubjuncta.

Præparata ſunt: Aceta, Aquæ, Balſami, Boli, Calces, Cataplaſmata, Clyſteres, Condita, Confectiones, Conſervę, Decocta, Electuaria, Elixyria, Emplaſtra (cerota) Emulſiones, Errhina, Epithemata, Extracta, Farinę, Feculę, Flores. Gargariſmi

Digitized by Google

(collutiones) Gelatinę, Infuſiones, Julepi, Lapides, Liquores (per deliq.) Magiſteria, Maſticatoria, Morſelli, (Rotulę) Moreti, Olea, Potiones, Pilulę, Poma ambrę, Pręparata, Pulveres (Trageę) Species, Salia, Spiritus, Succi, Syrupi, Tincturę, Trochiſci, Ungventa (Balſami Ungventarij, Linimenta.)

***

CAP. II.

De Terris.

TErrę Officinales ſunt ſolum quas experientia medicamentalibus viribus impręgnatas edocuit. Talis ſunt terrę minerales dictę.

Terra Armena, bolus armena, vera ſc. orientalis.

--Bolus vulgaris. Bohemica, Brunduſiaca, &c.

Terra Lemnia. T. ſigillata turcica.

---Sileſiaca. T. ſigillata Sileſiaca Lignicenſis, Strigenſis.

Creta. Kreid.

Gypſum. Gyps.

Marga. Mergell. (marck.

Lithomarga, medulla ſaxorũ Stein-

Ochra. Ochergeel.

Rubrica fabrilis. Rothe / Rötelſtein.

Tripolis. Terra tripolitana.

Vires: *De Viribus terrarum, quia generali penicillo depingi nequeunt. l. 3. ſigillatim agemus.*

Preparata cõmuniora ſunt. 1. Pręparata in ſpecie ſic dicta. 2. Deſtillatę aquę ſc. ſpiritus &c. Vide partim infra in claſſibus pręparatorum, partim lib. 3.

CAP. III.

De Aquis.

AQuas officinales tum nativas eſſe, tum artificiales ſeu pręparatas, libro ſuperiore diximus.

In claſſe nativarum ſunt.

Aqua fontana. Springwaſſer.

putealis. Brunnenwaſſer.

fluvialis. Flieſſendwaſſer.

Glaciei Martię Mertzeneiſwaſſer.

Lacuſtris. Stehendwaſſer.

Pluvia, nivea. Regen vñ Schneewaſſer.

Tonitrualis. Donnerregenwaſſer.

Ros majalis. Meyenthaw.

His adjungi poſſent aquę minerales, quales ſunt acidulę ac thermę, verum quia officinis peregrinę ſunt, eas hic loci prętermitto.

N. Unicum quod hic moneam eſt, quoties aquę ſimpliciter mentio fit, fontanam intelligi, eamq; puram, limpidam, levem. Levitas enim uti ſpirituum copioſiorum nota eſt. E. g. in Vi-

in Vino, cereviſia &c. ita & in aqua bonitatis indicium non ultimum exiſtit.

Præparata uſitatiora ex aquis præter pluviam deſtillatam rariſſima ſunt, niſi ſc. decocta &c. quę aquę ope fiunt huc referre velis.

CAP. IV.

De Lapidibus.

LApidis vox tùm inter nativa locum obtinuit, tùm inter præparata. In nativorum numero ſunt, 1. Minerales lapides, de quibus hic. 2. cruſtacei lapides, quales in capitibus quorundam piſcium: de quib. in animalib. 3. cortices lapidei nucum. 4. acini duriuſculi &c.

Lapides minerales officinales ſunt.

1. Lapides precioſi. Gemmæ.
Amethyſtus.
Carneolus. Sarda.
Chryſolythus. Chryſolith Gold oder grüngeelerſtein.
Granatus orientalis. Granat.
Hyacinthus.
Rubinus orient.
Sapphyrus.
Smaragdus.
Quib. addi poſſunt. Margaritę.
Corallia.
Lapis Bezoar. Orientalis
Occidentalis.

Ex his quinque κατ' ἐξοχὴν precioſi dicuntur.

Granatus, Hyacinthus, Sapphirus, Sarda, Smaragdus.

2. Lapides minus precioſi.
Lapis Ætites, Aquilæ, Adlerſtein.
Alabaſtrum, alabaſtrites. Alabaſter.
Amiantus, alumen plumoſum, Federweiß.
L. Armenus, Armenerſtein.
L. Calaminaris Galmeiſtein.
Cryſtallus. Chryſtall.
Hæmatites. Blutſtein.
L. Iudaicus. Judenſtein.
L. Lazuli, Cyanus, cæruleus. Laſurſtein.
Lyncis, Lyncurius, Belemnites. Luchsſtein / Donnerkeil.
Magnes, Magnetſtein.
Marmor. Marmelſtein.
L. Nephriticus. Grießſtein.
Oſteocollus, Sabuloſus, Wellſtein / Steinbeinwelle / Beinbruch.
Pumex. Bimbsſtein.
L. Sciſſilis. Schiefferſtein.
L. Serpentinus; Ophites, Serpentinſtein.
Silex: Kieſelſtein.
Smiris, Schmirgell.
L. Specularis, Selenites, Aphroſelinus, Frawen Eiß.
Spongites, Spongiæ lapis. Schwämmenſtein.
Talcum. Talck.
Topazius.

Digitized by Google

Huc calculus humanus.

Vires. *Lapidoſa omnia teſte Galeno l. 9. ſimpl. deſiccatoria vi pollent, tum exiccatoria ſunt.*

Præparationes pro diverſa ſua natura lapidum diverſæ quoque ſunt. Unde & diverſa pręparata: Videlicet 1. Pręparata in ſpecie ſic dicta. 2. Sal (impropriè ſic dictum) 3. Magiſterium. 4. Liquor ſeu oleum. 5. Elixyr, 6. Eſſentię. 7. Flores. 8. Syrupi. 9. Ingrediuntur quoque alias medicamentorum compoſitorum formulas. De quibus plenius lib. 3. ut & infra in præparatis.

CAP. V.

De Metallis, & quæ eis affinia ſunt.

Metalla ſunt.

AUrum, foliatum, finum. Geſchlagen fein Gold/Blattgold/ duplicatum, halb geſchlagen Gold.

Vilius, miſtum, bicolor, zwiſch Gold.

N. Eſt aurum alcoholiſatum ad ſcribendum, Muſchelgold.

Argentum, foliatum, finum. blat Silber/ geſchlagen Silber/

duplicatum, halb geſchlagen Silber.

Æs, Cuprum. Kupffer.

ęris ſquamæ craſſiores, Kupffer Hamerſchlag.

æris flos. Viride ęris. Spangrün.

Ferrum. Eiſen.

Ferri batituræ, ſqvamę, Hammerſchlag.

Limaturę. Feilach.

Scorię ſchlacken.

Plumbum. Bley.

. uſtum, calcinatum, gebrand Bley.

Stannum. Zinn.

Metallorum pręparationes, Vide ſis, lib. 3.

Metallis affinia ſunt.

Mercurius. Queckſilber.

Cinnabaris. Zinnober.

Antimonium. Spießglaß.

Huc. *Excrementa à Metallis ſegregata.*

Biſmuthum. Wiſmuth.

Cadmia nativa metallica, Cobaltum. Muckenpulver.

Factitia.

Lithargyros Auri.

Argenti.

Pompholyx, Nihili albũ, Tutia.

Pręparata ſingulorum dabuntur lib. 3.

CAP.

CAP. VI.

De Salibus.

SAlia in Officinis nativa ſunt & præparata ſcil. artificialia.

Nativa ſunt.

Alumen, rupeum, Roche, Alaun.

Saccharinum. N. Præparatum eſt.

Sciſſile. Spalt allaun.

Sal, ammoniacum. Salmiax.

commune, gemein Saltz/Speiſe Saltz.

gemmeum, Steinſaltz.

Nitri. Sal petræ. Salpeter.

Vitriolum album, Galitzenſtein/ Augſtein/ Weißvitriol.

cœruleum, cypreum, Cypriſch Vitriol.

Viride. Gemein Vitriol.

CAP. VII.

De Sulphureis.

SUlphur. Caballinum. Caßſchwebel.

Citrinum, gelber Schwefel.

Vivum. lebendiger Schwefel.

Ambra. Ambra. Griſea. Amber/ rechter Ambar.

Bitumina.

Aſphaltos. Bitumen Judaicum. Judenpech/ Brillenpech.

Carbo petræ. Steinkolen.

Gagates.

Naphtha.

Petroleum.

Sperma ceti. Wollrath.

Succinum. Carabe. Candidum. Agtſtein/Bornſtein/Weiß.

Citrinum, gelber Bornſtein.

De ſingulis his agetur plenius lib. 3.

N. Cruſtacea. E. g. concha &c. in animalibus deſcribentur.

CAP. VIII.

De Aromatibus.

INter vegetabilia primum locum meritò ſibi vendicant aromata, quippe quæ uti reliquis communiora ſunt, ita & in præſcriptionibus (receptis ut vocant) ſimpliciter præſcribuntur, ſine prævia generis mentione, ſive ex radicum numero illa ſint, ſive ex fructuum, florum, corticumve. Talia ſunt.

Antophylli. Mutternäglein. i. e. fructus antoph.

Calamus aromaticus. Calmuß. Wurtzrohr. i. e. radix.

Cardamomum majus. Groß Cardomöm-

domműlein / id eſt, ſemen.
minus, klein Cardomőmlein.
Caryophylli, Negelein. id eſt, fructus.
Caſſia lignea, Mutterzimmet. i.e. cortex.
Cinnamomum. Canella. Zimmet Canell. i. e. cortex.
Coſtus Arabicus Verus, Cinamomum album. Weiß zimmet.
Crocus Orientalis. Orientaliſch. Saffran. i. e. flores ſ. anthera.
Auſtriacus, ſ. Ungaricus. Oeſterreichiſcher oder Vngariſch Saffrã.
Cubebæ, Cubeben. i.e. fructus.
Folium indum. Malabathrum. Indiſchblat.
Galanga major. groſſer Galgan. i.e. radix Gal.
minor Galgan.
Grana paradiſi. Cardamomum Arabum. Pariskörner. i.e. fructus.
Macis. Muſcatbluet. id eſt, flores.
Nuces moſchatæ, myriſticæ. Nuciſtæ. Muſchatnüſſe.
Piper album, Weißpfeffer. i.e. fructus ſc. grana.
longum. langer Pfeffer.
nigrum. ſchwartzer Pfeffer.
Schænanthum. Camelshew. i. e. flores ſ. caules.
Spica celtica, romana; ſaliunca. Celtiſche Spick. i.e. flores.
Zodoaria. Zitwan. id eſt, radix.
Zingiber finum album belletinum. Belladin ingwer / guter weiſſer Thron Ingwer
---- de buli vel rubei, Geel oder rother Ingwer.

Vires: *Aromata in genere ſunt calida & evidenter ſicca, partium tenuium, hinc incidunt, attenuant, aperiunt &c. Vide in ſingulis plenius.*

Præparata ex aromatibus fieri poſſunt formularum variarum. Apta ſc. nata ſunt ſubire infuſionem, decoctionem, confectionem, pulveriſationem, adeoque immiſceri poſſunt Electuarijs, Trochiſcis &c. Potiora tamen & minus vulgaria quæ inde conficiuntur ſunt: Extracta, Aquæ, Olea, Salia, Magiſteria.

N. Vis aromatum quia in parte volatili potiſſimum conſiſtit, præſtat inde conficere præparata volatilioris naturæ, ut ſunt deſtillata, &c.

CAP. IX.

De Corticibus.

CORtices officinis uſitatiores ſunt. E fructibus Aurantiorum, Pomerantzſchalen oder Rinde.
Caſtanearum. Caſtanienſchölffen.
Citri.

Citri. Citronenſchalen.
Glandium. Cupulæ glandium. Eichen hütlein.
Granatorum. Malicorium. Granat Apffel Rinde.
Iuglandis viridis grüne Nußſchalen.
Limonum, Limonenrinde.
2. Ex arboribus & radicibus.
Acaciæ, primi ſylveſtris, Schlehdornrinde.
Radic. Cappar.
Frangulæ. alni nigræ Faulbaumrinden.
Fraxini (interiores.)
Guajaci.
Laureolæ. Mezerei, Coccognidij.
Rad. Lauri.
Rad. Mandragoræ.
Quercus, Eichene Rinde.
Sambuci. ex frutice ac radice (medij.)
Tamariſci.
Thuris.
Tiliæ (interiores.)

Præparata: Ut cortices ſubſtantia differunt, alij nimirum conveniunt cum fructibus, alij cum herbis, quidam cum lignis: ita & diverſis inſerviunt præparatis. *Communiora tamen ſunt*, conditi cortices (fructuum quorundam) item Extracta. &c.

CAP. X.
De Floribus.

Flores Officiales ſunt.

Flores Acaciæ, pruni ſylveſtris, Schlehendornenblüt.
Amaranti purpurei, Floramor.
Anethi comarum ſcil. Umbellorum. Dillenblüt.
Anthos. ſc. Roriſmarini, Roſmarienblüt.
Aquilegiæ, Aglenblüt.
Baſilici. Baſilienblumen.
Betonicæ. Betonicke.
Borraginis. Borragenbl.
Buglosſæ. Ochſenzungbl.
Calcatrippæ. ſcil. conſolidæ regalis. Ritterſporenbl.
Calendulæ, Calthę, Ringelbl.
Caprifolij. Periclymeni. Specklilien.
Cartami, Cnici. Flor / Waldſaffran.
Centaurij minoris, Tauſentguldenbl.
Ceraſorum, Kirſchenbl.
Chamæmæli ſc. Camomillę vulgaris. Camillenbl.
Romani. Römiſch Camillenbl.
Cheiri. Gelbe Violen.
Cichorei. Wegweißbl.
Cyani ſ. Bapti ſeculæ, blaw Kornblumen.
Fabarum. Bonenblüt.
Geniſtæ. Ginſtern/ pfrimmenblüt.

Gra-

Granatorum. Balauſtia. Granatenbl.
Hepaticæ albæ, nobilis. Leberkrautbluͤt.
Hyperici. Johannisbluͤt.
Iuglandis, Nußbl. Juli Juglandis.
Flores. Lavendulæ, Lavendelbl.
Liguſtri. Hartriegel.
Liliorum alborum. weiß Lilienbl.
Antheræ liliorum album.
Liliorum convallium, Meyenbluͤt.
Malvæ hortenſis, Winter Roſen.
Meliloti. Steinkleebluͤt.
Nympheæ albæ, weiſſe Seebl.
Luteę. Gelbe Seebl.
Pœoniæ. Peonenbl.
Papaveris erratici, Rhęadis, Klapperroſen.
hortenſis, Magſamenbl.
Perſici. Pferſigbluͤt.
Populi. gemmæ ſeu oculi. Pappelknoſpen.
Pinnulæ veris, paralyſis.
Roſarum albarum ſc. potius pallidarum. weiß Roſen.
Damaſcenarum.
Rubearum.
Sylveſtrium in placentis.
Salviæ, Salbeybluͤt.
Sambuci, Holderbl.
Saxifragiæ albæ, Steinbrechbl.
Scabioſæ, Apoſtembl.
Schœnanthi, Camelhew. &c.
Siliginis, Kornbluͤt.
Spicęnardi, Spicanardi.
Stęchados arabicæ. Stechasbluͤt.
Tanaceti, Reinfarnbl.
Tiliç, Lindenbluͤt.
Tunicę. Graßnaͤglein.
Tuſſilaginis, Hufflattichbluͤt.
Verbaſci, Wulkrautbl.
Violarum martiarum. Violen.

Ex his famoſiores ſunt. 4. qui peculiari nomine cordiales dicuntur: Borraginis, bugloſsę, roſarum, violarum.

Preparata ferè omnis generis ex floribus compilari queũt, Decocta, Deſtillata, Electuaria, Infuſiones, Ungventa, Emplaſtra &c. minus vulgaria tamen ſunt. Succi inſpiſſati, Extracta, Tincturæ. &c. Eſſentiæ ſeu ſpiritus ac olea &c.

N. Flores quia conſtant ex parte volatili, vix quicquam, vel parum ſalis exhibebunt, aptioresque ſunt ad medicamenta, quę ſine diutina exhalatione parata proſtant.

Vires: Vires florum etſi in genere, deſcribi nequeant, cum pro diverſitate herbarum varient: attamen hoc loci notare expedit, recentes eſſe humidiores, adeoque fere vi aliquali lenitiva ſ. laxativa pollere, quę marceſcentibus ijs cum tempore evaneſcit &c.

CAP.

Cap. XI.

De Foliis ſeri Herbis.

FOliorum & herbarum nomen in praxi ſeu receptis ſępiſſimè confunduntur notantque folia à caulibus ſeparata. Hęc ſi minutiora fuerint, ſummitates dici ſolent. Sunt uſitatiores in officinis.

Herba. Abrotani maris. Stabwurtz.
N. Fœmina cypariſſus eſt.
Abſynthij pontici. Römiſch Wermuth.
vulgaris ſ. ruſtici, gemein Wermuth.
Acetoſę. Sawrampff.
Acetoſellę; Alleluja. Buchampffer / Haſenklee.
Herb. Agrimonia, Odermenig.
Alchimilla, Sinnaw.
Alkekengi, Hlicacabus, Judenkirſchenbletter.
Alſine, Morſus gallinę, Hünerdarm.
Althęę, Bismalva, Ibiſci. Eibiſchkraut.
Anagallis, flore phœniceo, Gauchheil.
Anethum. Dill.
Antirrhinum. Hundtskopff / Dorant.
Ariſtolochia longa. lange Oſterlucey.
Arnica. Mutterwurtz.
Artemiſia, Beifuß.
Aſarum, Haſelwurtzkr.
Auricula muris. Piloſella, Maußöhrlein.
Balſamita. ſiſimbrium aquaticum, Bachmüntze.
Baſilicum, Baſilien.
Becabunga. Bachbungen.
Betonicę; Betonien.
Borraginis. Borretſch.
Botrys. Traubenkraut.
Branca urſina. Beerenklaw.
Bugloſſum. Ochſenzunge.
Burſa paſtoris, Teſchelkraut.
Calamintha, Kornmüntze.
montana, Bergmüntze.
Capillus Veneris. adianthum nigrum. Frawenhaar.
Caprifolium, matriſylva. periclymenum. Weltwinde/Specklilien.
Cardiaca. Hertzgeſpann.
Carduus benedictus. Cardobenedictkr.
Marię. Mariendiſtel.
Cerefolium, Körbelkr.
Ceterach, Aſplenum. Scolopendr. verum. Miltzkr.
Chamędrijs. vera. Iva moſchata Gainanderkr.
Chamępitys. Iva arthetica; Nidrigpin.
Chamęmelum. Romanum. Camomilla. Römiſch Camillen.
vulgare. gemein Camillen.
Chelidonium majus. Schölkraut.

Cichorium. Wegwart.
Cicuta. Wüterich.
Cochlearia. Löffelkr.
Conſolida regalis. Ritterſporn.
Cuſcuta, Caſſutha. Flachsſeyde.
Cynogloſſum, Hundtszung.
Cypariſſus hortulana, Gartency-
preſs.
Dictamnus creticus. Cretiſcher
Dictam.
Ebulus. Attich.
Endivia ſativa, Endivien.
ſylveſtris. Sonchus.
Epatica ſtellata, nobilis. Sternle-
berkraut/ Edelleberkr.
Epithymus. Thymſeide.
Equiſetum, cauda equina. Roß-
ſchwantz / Schaffttenhew.
Herba. Eupatorium Arabum. Age-
ratum. Leberkraut.
Euphraſia, Augentroſt.
Farfara, Tuſſilago. Hufflattich.
Fœniculum, Fenchelkraut.
Filipendula, Saxifraga rubra. roht
Steinb.
Fragaria, Erbeerkr.
Fraxini folia. Eſchenlaub.
Fumaria. Erdrauch.
Galega, ruta capraria. Geiß-
raute.
Geranium. Herb. Ruperti,
Storchsſchnabel.
Gratiola. Erdgalle.
Heedra arborea, Ephew/ Eppich.
terreſtris: Gunderman.
Hepatica alba. Gramen Parnaſ-
ſi, weiß Leberkraut.
aurea, nobilis. gulden Leber-
kraut.
fontana, Lichen. Brunnenle-
berkr.
Stellaris, matris ſylva, Sternleber-
kraut / Waldmeiſter.
Herniaria, millegrana, Harnkr.
bruchkr.
Horminum, vulgare Scarlea;
Scharley.
Hyoſcyamus albus. Weißbilſenkr.
Hypericum. S. Johanskr.
Hyſſopus. Yſop.
Illecebra, fabaria, Donnerkraut.
Lactuca. Lattich.
Lauri folia. Lorberbletter.
Lentes paluſtres, Waſſerlinſen.
Leviſticum. Liebſtöckel.
Liguſtri. Hartriegel.
Linaria. Wilder Flachs/ Harnkr.
Lotus urbana, trifolium odora-
tum, Siebengezeit.
Lupuli Juli. Hopffen ſprößlein.
Majorana, Meyran.
Malva, vulgaris, Haſenpappeln.
Marrubium, album. Praſſium.
weiſſer Andorn.
Marum.
Matricaria, Meterkraut.
Meliloti, citrina, Steinklee/ gelb
Steinklee.
Meliſſa, Meliſſenkr.
Menta. Spitzbalſam.
Criſpa, Kraußbalſam.
Saracenica, Frawenmüntz.
Menthaſtrum. menta equina, Roß-
müntze/ Waldmüntze.

Mer-

Mercurialis, Bingelkr.
Mezereum, Seidelbeſt / Kellershalskraut.
Millefolium. Schafgärbe.
Mororum folia. Maulbeerbletter.
Morſus Diaboli. Succiſa, Abbiß.
Myrti folia. Myrtenbletter.
Naſturtium aquaticum, Brunnenkreß.
hortenſe, Gartenkreß.
Nepeta, Cattaria, Katzenkraut/Katzenmüntze.
Nicotiana noſtras. Toback / Nicotian.
Peruviana, ſ. Indica, Indianiſch Toback.
Nummularia, Pfennigkraut / Egelkraut.
Nymphæa alba. Weißſeeblumenkraut.
Lutea, gelb Seeblumenkraut.
Herb. Origanum vulgare. Doſten.
creticum; Cretiſch Doſten.
Papaveris folia. Monbletter/Magſamen.
Parietaria, Helxine. Tag vnd Nacht S. Peterskraut.
Paris. Einbeerkraut.
Paſtinaca, ſylveſtris, Vogelsneſt.
Pentaphyllum, quinquefolium. Fünfffingerkraut.
Perfoliata, Durchwachs.
Perſicaria, Pulicaria, Flöhkr.
Perſici folia. Pferſingbletter.
Petroſelinum vulgare, apiũ hortenſe. Peterſilien.
Pimpinella Germanica, Teutſch Bibenell / Bockspeterlein.
Italica, Sanguiſorba, welſch Pimpinell.
Plantago major, breit Wegerich.
minor, ſpitz Wegerich.
Polygonũ, Centumnodia, Wegdritt/ Weggraß.
Polium creticum, Cretiſcher Poley.
Portulaca, Burtzelkraut.
Potentilla, Anſerina, Genſerich.
Primula veris, Schlüſſelblumenkraut.
Prunella, Braunnellen.
Pulegium, Poley.
Pulmonaria arborea, muſcoſa, Eichlungen-moeß.
vera maculoſa, Lungenkraut.
Pyrola, Wintergrün.
Quercus folia. Eichenlaub bletter.
Roſmarinus, Roßmarin.
Rubi Cimæ, comæve ſeu ſummitates. Brumbeergipffel.
Ruta, Weinrauten.
Ruta muraria, adianthum album. Maurrauten.
Sabina, Savina, Sevenbaum.
Salicis folia. Weydenbletter.
Salvia hortenſis major, groſſe Salbey.
minor, cruciata, nobilis, Creutzſalbey.
ſylveſtris, wilde Salbey.
Sambuci cymæ, ſ. ſummitates, Holderkeimen.

Sanicula, Sanickel.
Saponaria, Seiffenkr.
Satureja, Thymbra ſativa, Pfefferkr. Sadaney / Hünerfüll.
Saxifragia alba, Weißſteinbrech.
Scabioſa, Apoſtemenkr.
Scolopendria, lingva cervina, phyllitis, Hirſchzunge.
Scordium. Lachenknoblauch.
Sedum majus, ſempervivum. Haußwurtze.
min. Vermicularis. Mawrpfeffer.
Senæ folia.
Senecio, Creutzweißkr.
Serpillum, Quendel.
Solanum, ſolatrum, nigrum, Nachtſchatten.
Tamariſcus. Tamariſckenbletter.
Tanacetum. Reinfahrn.
Taraxacum, Dens Leonis, Pfaffenröhrlein.
Thymus, Thymgen/Thym / Thymian.
Herb. Tormentilla. Tormentill/Nabelkr.
Valeriana Phu majus.
minor, phu minus, Baldrian.
Verbaſcum, thapſus barbatus, Wullkr. Königskertz.
Verbena, Eiſenkraut.
Veronica, Ehrenpreiß.
Vinca pervinca, Singrün / Ingrün.
Violaria, blaw Violkr.
Virga aurea, conſolida Saracenica, Heydniſch Wundkraut.
Vitis folia. Weinrebenlaub.
Urtica mortua, Taube neſſel.
urens, Brenneſſel.
Huc muſcus arborum.

N. Ex his peculiariter numerantur.

5. *Herbæ emollientes:* malva, althæa, violaria, mercurialis, branca urſina: quibus alij quoque betam, parietariam & atriplicem adjiciunt.

5. *Herbæ capillares:* capillus veneris, ruta muraria, polytrichon aureum, trichomanes, aſplenum, ceterach.

Præparata non omnes eadem exhibent, ſed pro diverſitate ſubſtantiæ diverſa, adeoque fere præparatis omnis genere inſervire poſſunt.

CAP. XII.

De Fructibus.

FRuctus in genere denotat omne quod plantæ ultimo proferunt, adeoque & ſemina grana &c. in ſpecie tamen id nominis ſibi reſervant, fructus majores, quales pyra, poma, pruna, ceraſa & his ſimilia.

Fructus uſitatiores ſunt.

Fructus: Acaciarum, prunorum ſylveſtrium, Schlehen.
Alchermes. Grana tinctorum.

gra-

grana kermes, Ferberkörner/ Scharlach beeren.
Alkekengi, Baccæ Halicacabi, Judenkirſchen/Boborellen.
Amygdalæ amaræ, bitter Mandel.
dulces. Süß Mandel.
Anacardia. Elephanten laus.
Avellanæ. Haſelnüſſe.
Aurantia acida, ſawre Pomerantzen.
dulcia. ſüſſe Pomerantzen.
Been, grana. Beenkörner.
Cappares. Kappern.
Caſſia fiſtula in cannis. Caſſien in röhrlein.
Ceraſa acida paſſa, ſ. exiccata gedörte Kirſchen.
Citri poma, Citronen äpffel.
Cocculæ, Kockelkorner.
Colocynthidis poma. Coloquintäpffel.
Cidonia poma exiccata.
Cynosbati exacinati. Hagebotten.
Dactyli, Dattelkorn.
Ebuli baccæ. Attich Beerlein.
Ficus communes, Caricæ hiſpanicæ, Laubfeigen/groſſe Korbfeigen.
Marſilianæ, caricæ marſil. Körbleinfeigen/kleine Marſilienfeigen.
Fraga exiccata, gedörte Erdbeeren.
Gallæ communes, gemeine Gallöpffel.
Turcicæ, Türckiſche Gallöpffel.
Granata mala, punica mala, Granat Apffel.
Hederæ baccæ. Ephewbeeren.
Jujubæ, Zizypha, rote Bruſtbeerlein.
Juniperi baccæ. Lorbeerbeeren.
Limones, Limonia mala, Limonien.
Meſpila ſiccata, gedörte Meſpel.
Myrobalani, belliricæ.
Chebulæ.
Citrinæ.
Emblicæ.
Indæ, ſ. nigræ.
Nux aquatica. Tribuli aquatici, Waſſernüſſe.
Cupreſſi. Cupreßnüſſe.
Indica. Jndianiſche Nüſſe.
Moſchata, Muſchatnüß.
Vomicæ. Kräen äuglein.
Iuglans, Welſchenüß.
Olivæ. Oliven.
Fructus, Papaveris capita ſine ſeminibus. Magſamen Köpff.
Paſſulæ majores, groſſe Roſinen.
minores, Corinthiacæ, kleine Roſinen/Corinthen.
Pineæ nuces, Pinien.
Piſtacia, Fiſtici, Piſtacien.
Prunella, Weinpflaumlein/Prunellen.
Pruna acida ſicca, ſaure Pflaumen/Zwetſchen.
Citrina, gelbe Spilling.
Hiſpanica, Spaniſche Pflaumen.
Ungarica, Ungriſche Pflaumen.

Digitized by Google

Rubi idæi baccæ exiccatæ, Himbeeren.
Sambuci baccæ, Hollünderbeeren.
Sebeſten, Myxæ, ſchwartze Bruſtbeeren.
Siliquæ ceratiorum, Xyloceratiorum, Johansbrodt.
Sorba exiccata, gedörte Speyerling.
Sumach, Rhus, Gruberkörner.
Tamarindi, ſawer Datteln.
Uvæ ſ. baccæ paridis, uvę lupinæ, Einbeer/ Wolffsbeer.

Præparata. Fructus aridiores, ſolidiores & minus ſucculenti nihil peculiare habent ab herbis, eapropter & eaſdem ſuppeditant præparatorum formulas. Fructuum ſ. contentorum vero partus pręcipui ſunt. Succi inſpiſſati ſ. Extracta, Succi fermentati ſ. vina, Spiritus ſ. Quintæ Eſſentiæ, Olea & Tartara.

CAP. XIII.

De Fungis.

Fungi Officinales ſunt.

Fungus, Agarici, Lercherſchwam.
Cynosbati, Spongiolæ è roſis ſiccis. Schlaffkautz/ Roſenſchwam.
Juniperi, Wacholderſchwan.
Sambuci, Holderſchwam.
Huc Boletus cervi. Hirſch-Brunſt.

Præparata. Communem vi naturam habent cum herbis: ita & communem aptitudinem, qua præparationem ſubire poſſint.

CAP. XIV.

De Lignis & Viſcis.

Sunt Officinis uſitatiora.

Lignum Aloes, Xylo-aloes, Agallochum. Paradisholtz.
Aſpalatus. Rhodiſer Dorn.
Braſilium. Braſilien holtz.
Buxi. Buchsbaumholtz.
Colubrinum, ſerpentinũ, Gifftholtz.
Coryli. Haſelholtz.
Cupreſſi. Cypreſſenholtz.
Ebenum, Ebenholtz.
Guajacũ ſanctum. Frantzoſenholtz.
Juniperi. Wacholderholtz.
Nephriticum. Grießholtz.
Rhodium, Xylorhodium, Roſenholtz.
Santalum album. Weiß Sandelholtz.
Citrinum. Gelb Sandelholtz.
rubrum. Roht Sandelholtz.
Saſſafras. Fenchelholtz / Saſſafras.
Suber. Pantoffelholtz.
Tamariſcus, Tamariskenholtz.

Viſ-

Viſcus. Corylinus. Haſelmiſtel.
Quercinus. Eichenmiſtel.
Tiliaceus. Lindenmiſtel.

Præparata. Ligna & viſci præter vulgariores medicamentorum formulas. V. g. decoctionem infuſionem & inde reſultantes alias, quibus potiſſimum adaptari apta nata ſunt; exhibent minus vulganter Extracta, Aquas ſpiritus Olea, Salia. His fuliginem adjungere licet cum ſuis præparatis, de quibus peculiariter. l. 4.

***

CAP. XV.

De Radicibus.

RAdix eſt pars ima vegetabilium, quaſi primæ concoctionis officina. Eapropter cum concoctio ſit nutrimenti fixioris volatiliſatio & ſpirituiſatio(πνευμάτωσις) radixque nutriatur nutrimento minus elaborato, quam partes reliquæ, ſequitur ſubſtantiam radicum eſſe naturę fixioris præ reliquis.

Vſitatiores radices Officinales ſunt.

Radix. Acetoſæ(excorticatæ) ſawr-Ampffwurtz.
Acori vulgaris. Pſeudo acori Schwertelw.
veri, calami aromatici. Calmuß.
Allij, Knoblauch.
Altheæ, biſmalvæ, ibiſci, Eibiſchwurtzel.
Angelicæ, Angelickwurtz.
Anchoræ veræ, Heilgifft / Gifftheilwurtz.
Apij(vulgaris) Eppichw.
Ari, Aaronwurtzel/ Fickerw/ Teutſch Ingwer.
Ariſari, klein Aaronw.
Ariſtochia longa maſcula, lang welſch Oſterlucey.
vera rotunda, welſch rund Oſterlucey.
vulgaris, gemein lang Oſterlucey.
fabacea, runde gemeine Oſterlucey.
Armoraciæ, raphani ſylveſtris. Meerrettig.
Aſari, Haſelwurtz.
Aſparagi, Spargenw.
Aſphodili, Affodillw.
Bardanæ, Perſonatæ, groſſe Klettenw.
Biſtortæ, Serpentariæ, Natterw.
Radix. Borraginis (excorticatæ) Borresw.
Bruſci.
Bryoniæ, Stickw. Zaunruben.
Bugloſſæ, Ochſenzungenw.
Cardopatij, Carlinæ nigræ. Eberw.
Caryophyllatæ, Benedicktw.
Centaurei majoris, Rhapontici Offic.

Che-

Chelidonij majoris, Schöllw.
Chinæ, Chinew.
Cichorei, Wegwartw.
Conſolidæ majoris, Symphythi, Beinwelle / Wallwurtz.
Cucumeris aſinini, Eſelkurbißw.
Curcumæ, Geelſuchtw.
Cyclaminis, Arthanitæ, Schweinbrotw.
Cynoglosſæ, Hundeszungenw.
Cyperi longi, langer wilder Galgan.
rotundi, rund wild Galgan / Cyperw.
Dictamni albi, Fraxinellæ, weiſſer Diptam.
Doronici, Gemſenw.
Ebuli, Attichw.
Ellebori albi, Veratri albi, weiſe Nießw.
nigri veri Stiriaci, Schwartz Nießwurtz. præp.
nigri, vulgaris, gemein Chriſtwurtz.
Endiviç, Endivienw.
Enulæ, Campanæ, Helenij, Alantwaſſer.
Eryngij, Manstrew.
Eſulæ minoris, klein Wolffsmilchw.
præparatæ.
Filicis, Farnw.
Filipendulæ, Saxifragiæ rubeæ, roth Steinbrechw.
Fœniculi, Fenchelw.
Gentianç, Ertzianw.
Glycyrrhizç, Liquiritiç, Süßholtz.
Graminis, Queckengraßw.
Hermodactyli, weiſſe Zeitloſen.
Hirundinariæ, Vincetoxici, Schwalbenw.
Hyoſcyami (excorticati) Bilſamw.
Imperatoriæ, Oſtrutij, Meiſterw.
Iridis Florentinç, wolriechend Violw.
Noſtratis, Gladioli, Schwertelw.
Juniperi, Wacholderw.
Lapathi acuti, Oxylap. Mengelw.
Levitici, Liebſtöckelwaſſer.
Liliorum alborum, weiß Lilienzwibel.
Malvç, Pappelw.
Mandragoræ, Albrauntw.
Mechoacannç, Mechoacæ albç, weiſe Rhabarbara.
nigrç, Selapæ, Chelapç, Chiolappa. Schwartz Rhabarb.
Meu. Behrw.
Radix. Mezerei, Laureolç, Seidelbaſt / Kellershalß.
Morſus Diaboli, Succiſç. Abbisw.
Nympheç albç, Nenupharis, weiſe Seeblumenwaſſer.
luteç---ononidis ſ. reſtç bovis, Hawhechelw.
Paſtinacç ſylv. Paſtinackw. Vogelsneſtw.
Pentaphylli, Quinq; folij, Fünffſingerkrautw.

Peta-

Petaſites, Peſtilentzwurtz / Neunkraffitw.
Petroſelini. Peterſilienwurtz.
Peucedani, Haarſtrangw.
Pœonię, Poconienwurtz/ fœminę Poconienwurtzel.
maſculę.
Pimpinellę Germanicę, Bibenelw.
Italicę, ſanguiſorbę, Blutkrautw.welſch Bibenell.
Plantaginis, Wegbreitw. Wegerichwurtz.
Polypodij quercini. Filiculæ, Engelſüß.
Pyrethri, Bertramw.
Rapa. Ruben.
Raphani domeſtici: Rettich.
Marini. Meerrettich.
Rhabarbari veri, Rhabarbar.
Monachorum, Münch Rhabarbar.
Rhapontici veri, Rhapontick.
Rhodia, Roſenwurtz.
Rubia tinctorum, Ferberröte.
Ruſci, Mäußdornw.
Sarſę pariglię. Saſſaparilla. Sarſaparill. (wurtz.
Satyrij, Stendelw. Knabenkraut-
Saxifragę, ſemen ſaxifragię. Steenbrechw.
Scabioſę, Apoſtemw.
Scyllę, crudę & pręparat. Meerzwibel.
Scorzonerę.
Scrofularię, Scrophularię, Braunwurtz.
Sigilli Salomonis, Polygonati, weißwurtz.
Siſeris, Secacul, Zuckermohren / Zuckerwurtz.
Taraxaci. Dentis leonis, Pfaffenrohöhrlinw.
Thapię.
Tormentillę, Tormentillw.
Turpethi albi, Turbith.
Tuſſilaginis, Farfarę, Brandlattich / Hufflattich.
Valerianę majoris, Phu, magni Großbaldrianw.
minoris, klein Baldrianw.
Verbaſci, Thapſi barbati, Wollkrautwurtz.
Vertenę, Eiſenkrautwurtz.
Urticę, Neſſelw.

N. Ex his uſu crebriori famoſiores ſunt.

5. Radices aperientes majores: apij, fœniculi, aſparagi, petroſelini, ruſci.

5------- minores: graminis, rubię, eryngij, capparis, Ononidis.

Preparata: Quod de herbis diximus & ſimilibus nativis, idem de radicibus dicendum: promptuarium nimirum radices eſſe unde ad omnis generis medicamenta, tam interna quàm externa depromi poteſt. Hoc tamen de radicibus notare expedit partes fixiores pre reliquis in radicibus contineri, aptiores itaque eas eſſe ad exhibenda medicamenta parte fixiori celebria, veluti ſũt. Extracta, Salia, Decocta &c.

Digitized by Google

CAP. XVI.

De Seminibus.

SEmen. Acetoſę , Sawrampffer-
ſahmen.
Agni caſti, viticis, Schaffmüllen kör-
ner.
Altheæ, Eibiſchſahmen.
Ammeos veri cretici , Ammey-
ſahmen.
vulgari, Gemein Ammeiſah-
men.
Amomi.
Anethi , Dillſahmen.
Aniſi, Anißſahmen.
Apij Eppichſahmen.
Aquilegię Agleyſahmen.
Aſparagi Spargenſahmen.
Atriplicis Möltenſahmen.
Aurantiorum Pomerantzenkern.
excorticatum.
Bardanæ , Großkletten ſahmen.
Baſilici ozymi Baſilienſahmen.
Bombacis, Goſſypij, Coti, Xyli,
Baumwollenſahmen.
excorticatum.
Bruſci , Bruſtenkörner / Mäuſe-
dornſahmen.
Burſæ paſtoris Teſchelkrautſah-
men.
Calendularum Ringelblumen-
ſahmen.
Cannabis Hanffſahmen.
Cardui benedicti Cardobenedicten
ſahmen.
Marię , Mariendiſtelſahmen.
Carthami vel cnici Feldſaffran-
ſahmen / Florſahmen.
excorticat. pulpa carthami.
conquaſſatum.
Carvi, Carveos , Wieſenkümmel/
Feldkümmel.
Cataputiæ majoris , Ricinum
Großtreibkörner.
minoris, Eſulę vulpinę Treib-
ſpringkörner.
Cerefolij Körbelkrautſahmen.
Ciceris albi, Weißkichern / weiſe
zieſer Erbſen.
rubri, rothe kichern.
Cichorij Wegwartſahmen/ Weg-
weißſahmen.
Cinę , Santonici , Wurmſah-
men.
Citri , citrei mali , Citronenkern.
excorticatum.
Coccognidij , klein Kellerhalsſah-
men.
Colocynthidis , Coloquintſah-
men.
Coriandri, Coriander/Coriander-
ſahmen.
pręparatum.
Cucumeris , Cucumerkern.
excorticatum.
Cucurbitę , Kürbesſahmen.
excortic.
Cydoniorum Quittenkern.
Cymini , Cumini , Römiſch küm-
mel. (telkern.
Dactylorum, Oſſa dactylor. Dat-
Dau-

Digitized by Google

Dauci communis, Wildmöhrenſahmen / Vogelneſtſahmen.
.. cretici.
Ebuli, acini ebuli, Attichſahmen.
Semen. Endiviç, Scariolæ, Endivienſahmen.
Erucę, weiſſer Senff / gelber Senff vulgò.
Fabarum, Fabæ, Bonen.
Fœniculi Fenchelſahmen.
Fœnigręci, Bocksbornſah.
Fraxini, linguę avis, Eſchbaumſahmen.
Fumarię Erdrauchſahmen.
Geniſtę, Pfrimmenſahmen.
Granatorum, Granatkörn.
Halicacabi, Alkekengi, Judenkirſchenſah.
Hordei electi, Gerſten.
extortic.
Hyoſcyami albi, Bilſenſahmen.
Hyperici, Johanskrautſahmen.
Hyſſopi, Eiſopſahmen.
Lactucę, Lattichſahmen.
Lapathij acuti, Mengelwrutzſahmen.
Lentium, Lentes Linſen.
Leviſtici, Liebſtockſahmen.
Limonum, Limonenkern.
excorticat.
Lini, Leinſahmen.
Loti ſativę, Siebengezeitſahmen.
Lupinorum, Lupini, Feygbonen.
Majoranę, Majoranſahmen.
Malvę, Papelſahmen.
Meliſſę, Meliſſenſah.
Melonum, Melonenkern.
excortic.
Milij, Hirſche.
Solis, lithoſpermon, Meerhirſch.
Myrti, Myrtenſah.
Napi, Buniadis, Steckrubenſah.
Naſturtij (hortenſis) Gartenkreſſenſahmen.
Nigellæ, Melanthij, nigellæ romanæ, Schwartzkümmel / Sah.
Coriander.
præparat.
Nuclei ceraſorum excortic. Hirſchenkern.
Meſpilorum, Neſpelk.
Morellorum ſ. perſicorum armeniacor. Morellenkörn.
Perſicorum, Pferſingkörn.
Orobi, Ervi, Ervenſahmen.
Oryzę, Reiß.
Pœoniæ, Peonienkern / fœminæ ac maſculæ.
excortic.
Papaveris albi, weiſſer Magſah.
nigri, Schwartzer Magſah.
Paſtinacæ ſativæ, Paſtinacſahmen.
ſylveſtris, Vogelneſtſahmen.
Perfoliatę, Durchwachsſahmen.
Petroſelini macedonici, maſſilienſis. Macedoniſch Peterlin.
vulgaris, apij veri Peterſilienſahmen.
Pimpinellę, Germanicę, Bibenelſahmen. (pinellſ.
Italicę, ſâguiſorbę, welſch Pim-

Digitized by Google

Piſorum, Piſa. Erbſen.
Plantaginis Wegerichſahm.
Porri, Lauchſahmen / Schnitlauchſahmen.
Semen. Portulacę Burtzelkrautſahmen.
Pſeudo melanthij, Kornratheſahmen.
Pſyllij, Flöhſahmen.
Raparum, Rubeſahmen.
Raphani, Rettichſahmen.
Roriſmarini Roßmarinſah.
Ruſci, Rüſtenkörner.
Rutę, Weinrautenſahmen.
Sambuci, i.e. acini.
Satureię, Sadaneiſahmen.
Saxifragiæ albę, weiß Steinbrechſahmen.
Seſami vulgaris. Flachsdotter/Seſahmen.
Seſelios cretici, maſſilienſis, Cretiſcher Seſelſahmen.
vulgaris Silaris montani. Silermontanſah.
Sinapis, Senffſahmen / rotherſenff.
Spicę noſtratis, Spicanardſahmen.
Staphidis agriæ, Läußkörner.
Sumach. Vide fructus.
Thlaſpi. Bawrenſenffſahm. Wegkreßſahmen.
Thymi, welſch Quendelſahmen.
Trifolij odorati, Edelkleeſahmen.
Violarum, martiarum, blaw Violſahmen.
Urticę communis, Neſſelſahmne. romanę, Römiſchneſſelſahmen/ Brenneſſelſahmen.

N. Ex his ſunt nonnulla in praxi famoſiora, adeoque peculiariter calida vel frigida dicta. Sic ſunt.

Semina 4. calida majora; aniſi, fœniculi, carvi, cumini.
minora; ammeos, amomi; apij, dauci.
Semina 4. frigida majora; Cucumeris, cucurbitę, citrulli, melonum.
minora; Endivię, ſcariolæ, lactucæ, portulacæ.

Præparata ex ſeminibus pro re nata fiunt infuſiones, decoctiones, emulſiones, &c.

CAP. XVII.

De Succis.

SAnguini animalium, reſpondet ſuccus nutritivus in vegetabilibus. Eapropter ut è ſanguinis elaboratione & incorporatione, perittomata diverſa reſultant, ſtercus, ſcil. urina, fel, humor vitriolatus ſeu melancholicus, ſudor, axungia, mucitago, lapilli, quinimo & ſanguis ipſemet quandoque erumpit: Ita in vegetabilibus analogicè correſpondent ſucci diverſorum ſaporum, olea, reſinę, gummata viſcoſa & reſinoſa, tartari, ſalia &c. Hac tamen diverſitate, quod ani-

Digitized by Google

animalia excretorijs ſunt dotata, quibus fere perittomata excernuntur, vegetabilia vero raro, niſi velis. 1. quod gaudeant poris inſervientibus exhalationi ſubtiliori. 2. quod cum floribus tum moſchina ſeu zibettina. i. e. beneolens prorumpat melligo, tum quoque nonnunquam graveolens quidam ſuccus. Hinc fit ut craſſiora intra ipſum vegetabile fere maneant, arteque opus habeant, qua ſequeſtrantur. Accidit nihilominus in quibusdam, quod ex nimia redundantia ipſamet ſibi exitum quærant, eodemque dato, (V.g. inciſione &c.) promptius effluant. Sunt hujusce generis perittomata. 1. Aquea; ſucci. 2. Terreſtria, Gummi. 3. Sulphurea; Olea, balſama, reſinæ, gummireſinæ. 4. Salina. Saccharum; Tartarus.

N. Succi qui ſponte vel trunci inciſione profluunt, etſi plures dari poſſint, V.g. ſuccus betulæ, qui in Finlandia & Svecia verno tempore ex vulnerata betula copiosè extrahitur, poſtmodumque potus vice à mulierculis etiam nobilioribus habetur; item ſuccus ſeu lacryma vitis, &c. attamen, nos non niſi officinales hic damus. è quibus inter nativa recenſentur;

Succi alterantes,
Vinum.
Acetum.
Succus, acaciæ.
Glycyrrhizæ.
Hypociſthid.
Opium.

Præparationes horum. Vide infra de ſuccis, & ſpeciatim lib. 4.

Purgantes.
Manna.
Aloe.
Elaterium.
De his vide itidem l. 4.

CAP. XVIII.

De Oleis & Balſamis.

OLea, & balſama in Officinis pro nativis habita, ſunt.
Oleum olivarum.
Omphacinum.
Balſamis de Tolu.
de Mecha. ſ. balſamus verus.
Peruvianus.
Liquidambar.
Styrax liquida.
Vires. Vide ſingulatim. lib. 4.

Digitized by Google

CAP. XIX.

De Reſinis.

RESina, ῥητίνη lacryma ſeu liquor eſt pinguis ac oleaginoſus tum ſponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulneratione. Eſtque duplicis conſiſtentiæ; liquidiuſcula aut duriuſcula.

Reſinæ liquidiuſculæ ſunt.

Terebinthina, Cypria ſeu Veneta.
vulgaris.
Pix liquida:

Reſinæ duriuſculæ ſunt.

Reſina animæ. Offic. Gummi animæ.
Caranna.
Coopal.
Elemi. Offic. Gum. Elemi.
Lacca.
Pix græca. Colophonia.
Tacamahaca.
Thus.

Vires: *Reſina omnis calefacit, ſiccat, digerit, mollit, tenuium eſt partium, magis minus, diſcutit, tuſſi, ac tabi convenit, anodyna eſt & vulneraria. Uſus reſinarum tum internus eſt tum præcipuè externus in unguentis, Emplaſtris &c.*

Præparata. 1. Vexamen chymicum reſinarum in deſtillatione præcipuè conſiſtit, quam non incongruè rectificationem dixeris, quippe qua non ſecus ac in rectificatione aliorum oleorum & maximè liquidiorum, primum △ leniori, pars oleoſa purior ſubtilior & clarior elicitur: igne dein fortiori, pars craſſior & coloratior, coloris ſc. flavi: igne tandem magis validiori, oleum coloris rubei propellitur. Hæc ſi ſeorſim excipere libet, triplicis generis nanciſceris olea, quorum primum quod clarum, ſpiritus dici ſolet; ſubſeqvens flavum, olei nomen retinet; ultimum, rubrum, balſamum appellatur. Denique quia reſinæ craſſioris ſunt ſubſtantiæ, relinquunt & craſſiorem remanentiam, cui colophoniæ nomen impoſuêre, à Colophone regione, unde olim advehi conſvevit. Modum deſtillandi vide ſis in oleis.

2. Præter deſtillationem ſubjiciuntur nonnunquam & Extractioni, quæ tamen potius depuratio quam Extractio dicenda erit.

3. Fit & lotio reſinarum, dum in ▽m puram demerguntur & agitantur. cujus rei gratia non è re erit, reſinas ad ignem fundere & hinc in ▽m conjicere.

CAP.

CAP. XX.

De Gummi-Reſinis.

GUmmi-reſinas voco, concretas arborum lacrymas in oleo quidem promptius attamen & in aqua licet difficulter ſolubiles. Tales ſunt.

Caphura.
Maſtiche.
Styrax calamita.
Huc. Myrrha &
Bdellium.

Vires & præparata quia fere diſcrepant. Vide lib. 4.

CAP. XXI.

De Gummatis.

GUmmi ſeu gummata ſunt concreti liquores, aqueis prompti ſolubiles, profuſi tum è ſtirpibus ferulaceis, tum ex fruticibus, tum ex arboribus excelſis. Ex his ſunt quæ ferulacea vulgo dicuntur, à ferulaceis arboribus unde ſtillant. Suntque

Gummi Ammoniacum.
Galbanum.
Euphorbium.
Opopanax.
Sagapenum.
Sarcocolla.

Vires, calida ſunt, emolliunt, diſcutiunt, tartaream mucilaginem reſolvunt. Vſum internum vide ſpeciatim. lib. 4.

Præparata. 1. Gummi depuratum. Nimirum quia gummi pleraque heterogeneis (arena, ſabulo &c.) conſpurcata afferuntur, expedit illa depurare. Hoc fit ſolvendo in liquore aqueo (calido) ſolutum colando, exprimendo; & denique lento calore inſpiſſando.

2. Extractum. Viſcoſum ſeu viſcus. Vide infra in Extractis.

Vires conveniunt cum gūmatis mucilaginoſis, quia non eſt niſi pars mucilaginoſa à parte reſinoſa ſequeſtrata.

3. Extractum reſinoſum. Vide item infra in Extractis.

Vires. Virtutes quæ integro gummi adſcribuntur, latitant præcipuè in reſina, unde & reſinæ in medicamentis tam internis quam externis, ſucceſſu feliciori adhibentur. Ex ijsdem deſtillatur quoque felicius oleum, quam ex integro gummi.

4. Oleum ſtillatitium. Vide infra in oleis.

Gummata mucilaginoſa ſunt.
Gummi. Arabicum.
Ceraſorum.
Sandaracha.
Tragacanthum.

Vires. Sunt Emplaſtica, incraſſant, acrimoniam hebetant, aſperitates leniunt, &c.

CAP.

Digitized by Google

CAP. XXII.

De Animalibus Officinalibus integris.

APes ſiccæ, gedörte Bienen.
Bufo exiccatus, gedörte Kröten.
Cantharides ſiccæ. Spaniſche Mücken.
Cicadæ ſiccæ, Hewſchrecken.
Lumbrici ſiccati, gedörte Regenwürm.
Millepedæ ſiccæ; aſelli Eſelchen.
Scinci.
Scarabæi, pilares. Meyſchröter.
Serpens, exiccatus.
Huc Mumia.

CAP. XXIII.

De partibus Carnoſis Uſitatoribus.

COr Galeritæ.
Lupi.
Epar Lupi.
Porci.
Ranarum.
Tauri.
Lien. Bovis.
Pulmo Agni.
Suis.
Urſi.
Vulpis.

Vires: Partes carnoſæ ut & ipſamet animalia carnoſa integra ſive viva, ſive diſcerpta & adhuc calentia ea ſint, ſi extrinſecus membro alicui imponuntur, vim habent fomentativam, paregoricam, diſcutientem. Hinc uſus maximi in phrenitide, cephalalgia, vigilijs. Applicari nimirum poſſunt capiti, cervici, plantis pedum. Impoſita tumoribus peſtilentialibus uti & ictibus animalium venenatorum, præmiſſa tamen ventoſarum applicatione, eliciunt virus: Attritus à calceamentis attractos, ab inflammationibus tuentur. In ſpecie pars quælibet ſuum ſimile reſpicit, Epar epata, Lien, Lienes. &c. Specialiora dabuntur lib. 5.

Præparata uſitatoria ex partibus carnoſis ſunt, Decocta, Extracta, Deſtillata, &c. Vide ſuis locis.

CAP. XXIV.

De Partibus Membranoſis.

INteſtina Lupi.
Vulpis.
Teſticuli, Apri.
Caſtoris ſ. Caſtorium, Biberge**ll.**
Pria-

Priapus cervi.
Tauri.
Secundina cervina.
Umbilicus Infantis.
Rete ex animalibus.
De ſingulis. Vide lib. 5.

CAP. XXV.

De Cornibus.

Cornu Alcis.
Beris.
Bubali.
Cervi.
Hirci.
Rhinocerotis.
Tauri.
Huc Unicornu.

Vires. Frigida & ſicca habentur, diſcutiunt, incidunt, utplurimum ſudorem movent, atque alexipharmaca ſunt, pro diverſa tamen natura animalium, de qua ſigillatim lib. 5.

Præparata. 1. Cornu præparatum (in ſpecie ſic dictum) 2. Cornu uſtum, Vide calcinat. 3. C. philoſophicè calcinat. Vide calcinat. 4. Magiſterium. 5. Galreda Gelatina. 6. Liquor ſ. ſpiritus. 7. Oleum, 8. Sal volatile. 9. Extractum? 10. Quinimò nec decoctionibus infuſionibusve vires ſuas denegant.

CAP. XXVI.

De Oſſibus.

Cranium. humanum (non inhumatum.)
Dens Apri.
Elephantis. Ibur.
Lupi.
Os de Corde cervi.
Oſſa Hominis.
Lupi.
Tauri.
Talus Leporis.
Porci.

Vires. Oſſa in genere vim habent exiccandi diſcutiendi, adſtringendi ſ. fluxiones ſiſtendi, oſſa ligamentaque corroborandi. Specialiora vide l. 5.

Præpar. Oſſa ut cornibus fere cognata ſunt ſubſtantia: ita & præparationibus. Hinc fiunt. 1. Os præparatum (in ſpecie ſic dictum.) 2. Galreda ſ. Gelatina. 3. Magiſterium. 4. Liquor ſ. ſpiritus acidulus. 5. Oleum, Sal volatile. 7. Spiritus eſſentificatus. Vide infra ſuis locis.

Digitized by Google

CAP. XXVII.

De Cruſtaceis ſeu Teſtaceis.

LApides cancrorum ſ. Oculi cancrorum. Krebsaugen.
Carpionis. Karpffenſtein.
Percarum.
Trutarum.
Mandibula Lucij.
Conchæ. concharum teſtæ oblongæ.
Antalium.
Dentalium.
Mater perlarum.
Teſtæ ovorum.
ſtrutionis.

Vires. Cruſtacea omnia, quia naturæ ſunt ſalinæ & tartareæ, medicamenta ſuppeditant excellentiſſima ad reſolvendum tartarum ſeu calculum, ad ſtranguriam, dijſſuriam Iſchuriam, difficultates & ſuppreſſiones urinæ, ad colicas paſſiones ad tartareos morbos pulmonum &c. Extrinſecus uſus ſunt creberrimi in dentifricijs, præcipuè ſi cremata fuerint, hinc & in rimis cutis ſolidandis, exiccandis &c.

N. Omnia genera lapidum, qui in capitibus piſcium reperiuntur, trita & cum vino exhibita, colicum dolorem compeſcunt & calculum qui in renibus defixus jacet, atterunt & comminuunt, Wecker ex Galeno & Avicenna &c.

Præparata nihil ferè peculiare habent à præparationibus lapidum mineralium, de quibus lib. 3. Hinc fieri poſſunt. 1. Calcinata. Vide Calper. 2. præparata (ſtricte dicta) 3. Sal (improprie ita dictum.) 4. Magiſterium. 5. Liquor ſ. oleum per del.

CAP. XXVIII.

De Lapillis.

LApilli quamvis in animalibus plurimis, plurimisq; animalium cavitatibus reperiantur; attamen ſunt rari ac præter lapidem Bezoar (de quo lib. 5.) fere nulli, qui in Officinis proſtent. E re foret nihilominus, ob inſignem vim quam in calculo reſolvendo obtinent, in promptu nonnullos habere. Quales ſunt,

Lapilli in Ventriculo & Veſica fellis tauri.

Calculus humanus. Ludus Paracelſo dictus &c.

Lapilli hyrundinum, qui menſe Auguſto in plenilunio colligi debent.

Præparata eadem exhibere poſſunt quæ alij lapides.

Digitized by Google

Cap. XXIX.

De Lacte & ſero Lactis.

LAc eſt ſanguis vi mammarum pro fœtus nutrimento elaboratior redditus. Ex varijs lactis generibus præ reliquis inſerviunt medicinæ.

Lac Aſininum.(quod tamen noſtratibus minus uſitatum.)

Caprinum.
Humanum.
Ovillum.
Vaccinum.

Optimum eſt ex animali ſano non nimis pingui, ætatis mediæ, recens mulctum, colore candidum, quod ungvi inſtillatum cogitur.

Vires. Refrigerat, humectat, mollit, paregoricum eſt, acrimoniam mitigat. Hinc uſus inſignis in dyſenteria (clyſinatiſatum) in phthiſi, &c. Extrinſecus in oculorum deſtillationibus capitis dolore (excollit cremor.)

N. Lac etſi optimè nutriat, tamen non omnibus æque commodum eſt: Nocet enim in viſceris intemperie & febri; quia facile corrumpitur, malumque adaugere aptum eſt. Capiti itidem & nervoſo generi minus & convenit.

Præparata ex lacte butyrum ſc. ſerum & caſeus, inter nativa mento recenſentur,

Butyrum convenit ut, conſiſtentia ita & viribus generalibus, cum exungvis.

Caſeus in medicina rariſſimi eſt uſus. Recentem imponunt nonnulli Epati ad æſtum febrilem comprimendum, vetuſtum ſunt qui commendant ad reſolvendos tophos podagricos.

Serum lactis, ſ. Aqua lactis. fit duplici modo. per ſe & per admiſtionem rei ſeparationem Juvantis. Per ſe ſecernitur caſeoſa ſubſtantia à ſeroſa, ſi lac (non nimis recens) calori exponatur. Admiſcetur, quæ ſeparationem Juvent. coagulum v.g. vituli, agni &c. liquor acidulus, herba acidula. v.g. acetum. Spir. Vitr. acetoſa.

N. Sunt qui ſerum cum petroſelino factum poſcam, Italicam appellant.

Vires. Calfac. & ſiccat, abſtergit, alvum ſubducit, urinam ciet. Hinc uſus crebri in Infuſionibus purgantibus, abſtergentibus, &c. Extrinſecus exterget ſcabiem. datur per ſe ab ℥ij. ad ℔.j.

N. Integrum tractatum, de facili medicina per ſeri & lactis uſum conſcripſit Ioannes Coſtæus.

CAP. XXX.

De Felle.

FEl eſt portio chymi excrementitia, flava, amariſſima, acerrima, in epate ab utiliore parte ſeparata, inque veſiculam propriam collecta, unde per alvum ſubducitur, & tranſeundo alvum ſollicitat.

Uſitatiora ſunt.

Fel Bovis ſeu tauri.
Capræ.
Ovis.
Suis.
Urſi.

Fel omne deſumendum eſt ex animalibus mediæ ætatis, quæ neque famem neque ſitim paſſa ſunt, neque exercitio nimium defatigata neque ira perorba, hoc intelligi niſi exaltatum fel deſideraveris.

Vires. Fel omne calfacit, ſiccat, incidat, terget, diſcutit, expultricem ſtimulat, lumbricos amaritudine fugat. Hinc medetur (extrinſecus,) hebetudini ac albedini oculorum, purulentiæ aurium. &c.

N. Differunt autem inter ſe non modo ſecundum magis & minus ſed & viribus peculiaribus, tum à natura alimenti, quò animal paſcitur, tum à natura ipſiusmet animalis dependentibus. Inter quadrupedum fella efficaciſſimum eſt taurinum: Inter avium, præſtantiſſimum habetur fel perdicis & gallinæ. In genere tamen avium fella fortiorum virium cenſentur, quam terreſtrium.

Præparata. Fieri quidem poſſunt Extracta cum V. ex fellibus ſiccatis. Verum præter Tincturam illam Coſmeticam ex felle taurino confectam nullum in praxi vidiſſe memini.

CAP. XXXI.

De Medullis.

Μυελός. Medulla eſt pingvedo oſſium cavitatibus, velut nutrimentum eorum inſita.

Suntq; Officinales.

Medulla Bubula ſ. bovina
Canina.
Cervina.
Eqvina.
Hircina.
Hœdina.
Ovilla.
Vitulina.

Vires. Calfacit, emollit rarefacit, ulcera explet. Hinc proficuus medullarum uſus in tumoribus induratis & ſcirrhoſis &c.

N. Optima habetur cervina, dein vitulina: Medulla Hircina & bubula tum

ſa tum acrior eſt, tum ſiccior, ideoque ad molliendum minus idonea.

Eſt & medulla ſpinæ dorſalis cerebrique id eſt, ſubſtantia molliuſcula in cavitatibus eorum collocata. Verum excepto cerebro leporino, reliquæ uſus ſunt rariſſimi.

Præparata exinde fieri poſſunt præcipua, Aqua ſtill. & oleum.

CAP. XXXII.

De Pinguedinibus ſ. Axungiis vel adipibus.

Axûgia. Adeps. Pingvedo. Agnina, Lämmerſchmaltz.
Anatina, Endtenſchmaltz.
Anſerina, Gänſeſchmaltz.
Aprugna, Wildſchweinerſchmaltz.
Ardeæ, Reigerſchm.
Aſchij ſ. Thymali piſcis. Aſchenſchm.
Canina, Hundsſchmaltz.
Caponis, Capaunenſchm.
Caſtoris, Biberſchmaltz.
Cati ſylveſtr. Wildkatzenſchmaltz.
Ciconiæ, Storchenſchm.
Cuniculi, Küniglinſchm.
Erinacei, Igelſchmaltz.
Gallinæ, Hünerſchmaltz.
Humana, Menſchenſchm.
Leporis, Haſenſchmaltz.
Lucij piſcis, Hechtſchm.
Lupi, Wolffsſchmaltz.
Muris montani, Murmelthierſchmaltz.
Ovis ex lana. OEſypijs.
Porcina ſ. ſuilla. Schweinenſchm.
Serpentum, Schlangenſchmaltz.
Taxi ſ. Melis, Taxenſchm.
Urſi, Bärenſchm. fœminæ & maſculæ.
Vulpis, Fuchsſchmaltz.
Vulturis, Geyerſchmaltz.
Huc. Butyrum & præcipuè majale.

Vires. Calfaciunt, humectant, emolliunt, abſtergunt, digerunt, pus movent, anodynæ ſunt plus minus. Nimirum quia pingvedo vires quadantenus ſecundum naturam animalis ſui ſortitur, prout hujus natura fuerit, ita & illius. Imbecillior eſt ſuilla (quia ſus frigidior & humidior, hac paulo fortior vitulina, hinc gallinacea; efficaciſſima omnium eſt anſerina.

N. Quoties adipis abſolute mentio fit mentio, recipe ſuillam, recentem, ſine ſale candilam.

Præparat. Oleum ſtillatitium.

N. Quomodo axungia lavetur & aſſervetur. Vide lib. 1. cap. 26.

Digitized by Google

CAP. XXXIII.

De Sanguine.

ANimæ. Hebr. Dam. Arab, Dem. Eſt proximum animalium nutrimentum ex chylo in Venis & Epate elaboratum, adeoque natura animalis magis, quam ipſe chylus imprægnatus. In Officinis quidem nulli proſtant, adhiberi tamen nonnunquam ſolent maximè recenter.

Sangvis. Anatis.
Anſeris.
Aſini.
Canis.
Columbæ.
Equi.
Hirci.
Hœdi.
Hominis.
Muliebris menſtruus.
Leporis.
Perdicis.
Tauri.
Turturis.

Vires. Calfacit, adſtringit, ſanguinis fluxus cohibet, magis minus pro natura diverſa animalium, nutrimentique, qua ratione & viribus peculiaribus inter ſe differunt. Avium ſangvis, quia nitroſa plerunque ſcatet facultate, incidit, abſtergit, calculum atterit, oculorum ſuffuſioni confert, ut columbæ, milvi, vulturis.

Præparata. Anatomia ſanguinis exhibet. 1. ▽m ſeu ſpiritum. 2. Oleum. 3. Sal volatile. 4. Sal fixum. His adjunge balſamum antipodagricum & magiſterium, cujus formulas vide lib. 5. de homine.

CAP. XXXIV.

De Sevis.

SEvum. Cervinum.
Damæ.
Equinum.
Hircinum.
Hœdinum.
Ovillum.
Taurinum.
Vitulinum.
Huc. Cera.

Vires. Sunt calida & humida moderatè vel gr. 1. molliunt, diſcutiunt, aliquantulumq; adſtringunt.

Præparata rara per ſe exhibent, utplurimum emplaſtris aliisque inungendorum formulis inſerviunt. Si quis tamen ea deſtillationi ſubmittere velit poterit, id probè ad modum, quo Gummi-reſine deſtillantur.

CAP.

Digitized by Google

Cap. XXXV.

De Stercore.

STercus nihil eſt aliud, quam nutrimenti aſſumpti pars inutilior craſſior feculentior, à parte utiliori in ventriculo & inteſtinis virtute chylifica aliquantulum immutata & hinc per anum excreta.

N. Conſtat ſpiritu volatili fœtente flagrabili (🜍2. fœtidum vocant.) Sale fixiori (quo agri fœcundātur) tum quoque terreis ac aqueis portionibus quæ prioribus illis ſubjectum præbent.

Stercora in Medicina uſitatoria ſunt.

Stercus. Anſerinum.
Aſininum.
Aprinum.
Bovinum ſ. vaccinum.
Caninum ſ. Album græcum Officinarum.
Ciconiæ.
Columbinum.
Equinum.
Gallinaceum.
Humanum.
Lupinum.
Muris. Muſcerda.
Ovilium.
Paſſerculi.
Pavonum.
Suillum.

Vires. Virtutes ſtercorum eruendæ ſunt, tum ex natura rei alimentariæ, tum ex natura animalis, cujus vi chylifica aliqvantulum immutari diximus. Avium excrementa (quia harum natura utplurimum calidiſſima eſt) tota ſunt nitroſa, unde & mirificam vim habent, diſcutiendi, incidendi, attenuandi, diſſolvendi, aperiendi, abſtergendi (ſc. maculas cutis) diverſimode, tamen prout ſc. diverſæ aves ſunt, diverſisque vivunt alimentis. Jumentorum ſtercora vim obtinent anodynam, refrigerantem, diſcutientem, exhibenturque intus & extra.

Præparata præcipua quæ inde exhiberi poſſunt ſunt.

1. Aquæ ſtillatitiæ. 2. Olea ſtillat. 3. Salia.

N. Præter ▽m ex ſtercore vaccino (omnium florum dictam) non memini alias eſſe uſitatas.

Cap. XXXVI.

De Vrinis.

VRina eſt veluti colamenchy mi & ſangvinis, conſtans ex Sale viſcoſaq; terra humiditati plegmaticæ immixta.

Raræ etſi ſint quæ in uſum medicum veniunt, tamen viribus non carent inſignibus, præcipuè,

Urina humana.

Capri-

Caprina.

Vires. Calfaciunt, ſiccant, abſtergunt, &c.

Præparata. Spiritus Salque volatile, vide l. infra.

CAP. XXXVII.

De Vnguibus & Vngulis Officinalibus & de Coagulis.

VNguis odoratus ſ. Blatta byzantia.

Vngula Alcis.
- Aſini.
- Bovis.
- Canis.
- Eqvi.
- Lyncis.

Vires. Vide ſeorſim lib. 5.

Præparata. Præparata in ſpecie ſic dicta. Magiſterium. quibus addi quoque poteſt oleum ſtillatitium.

Coagulum nihil aliud eſt, quam lactis in Ventriculo quadrupedum, quæ adhuc ſingunt concretio & condenſatio. Sic ſunt

Coagulum Agni.
- Equi. Hippocr.
- Hœdi.
- Leporis.
- Vituli.

Excipiendum antequam ipſa animalia aliud quippiam præter lac maternum deguſtaverint.

Vires. Coagulum omne, teſte Galeno acris & digerentis eſt facultatis, adeoque exiccatoria.

CAP. XXXVIII.

De Acetis.

ACeta quæ in Officinis proſtant, vel mera ſunt, vel qualitatibus medicamentalibus aliunde imprægnata.

De meris, horumque præparationibus agentur peculiariter lib. 4.

Aceta qualitatibus aliunde impragnata (præter pauca alia de quibus d. l.) ſiunt ex Aceto vini optimo, ac vegetabilibus ſuntque vel inſolata ſive infuſa ſaltem vel quoque, quæ pauciſſima tamen ſunt, deſtillata.

Modus ſiendi: ℞. Materiam inſolandam puram atque exiccatam præparata ad infuſionem, ut ſit in decoctionibus incidendo ſe quæ incidenda ſunt, contundendo quæ contundenda &c. Hinc imple lagenam vel vitrum ac affunde acetum vini acerr. donec ad lagenæ cervicem pertingat: Orificio bene clauſo colloca in locum tepidum, vel temperatum & acetum viribus rerum infuſarum impprægnetur.

N. Vegetabilia aliquantulûm arefa-

refacta recipere oportet, ne ſqualore ſuo acetum corrumpant.

Modus deſtillandi non diſcrepat à deſtillatione aceti ſimplicis de qua in pharm ſpeciali l.4.

--- Aceta Officinalia ſimpliciora fiunt per ſolam inſolationem ſuntque uſitatoria.

Acetum Anthoſatum ex inf. florum anthos.
Calendulatum ex floribus.
Caryophyllatum ex floribus.
Cort. citr.
Fragor è fructib.
Lavendul. è flor.
Menthæ ex folijs.
Papav. rhæad. è fl.
Roſat. ex flor.
Rubi Idæi è fructibus.
Rutac. è fol.
Sambuci ex florib.
Scordij è fol.
Scyllithicum.
Violar. purpur. è floribus.

Aceta compoſita ſunt.

Acetum Alexicacum ſ. Deſtillatum alexic. F.F.v. infra.
Bezoardicum V. infra.
Prophylacticum F.F. v. infra.
Rutaceum. F.F.v. infra.
Theriacale Auguſt.

Acetum Alexicacum ſ. Deſtillatum.
Alexicacum F.F.

℞. Rad. Tormentill.
Zedoar.
Biſtort. ã. ℥ij.
Angelic.
Imperator.
Hyrundinar. ã. ℥iß.
Pimpinell.
Dictamn. alb.
Ariſtoloch. rot. veræ. ã. ℥ij.
Herb. Card. bened.
Galeg.
Scord. ã. Miß.
Sed. Maj.
Endiv. ã. Mij.
Fl. Calendul. Miiß.
Roſar. rub.
Nymph.
Borrag.
Tunic.
Sambuc. M. j.
Poma citria recentia minimeque putrida N. viij.

Inciſis incidendis., ac contuſis contundendis affunde 🜊 acerr. ℔. X. ſtent in infuſione ♂ (3) poſtea deſtillentur per ☓ vitreum.

Acetum Bezoardicum. F.F.
Cl. Dn. D. Petri de Spina.

℞. Rad. Enul. camp. ℥ij.
Angelic.
Oſtrut.
Valerian.
Vincetoxic.
Chelidon.
Pimpinell. ã. ʒvj.

Gentian.
Diptamn.alb.
Ariſtoloch.rot.
Tormentill.
Scabioſ.
Succiſ.
Petaſit.
Zedoar. ā.℥ß.
Bacc.Junip. M.iiij.
Myrrh.elect.℥ß.
Fol. Rut.
Chelidon. maj.
Scord.
Chamædr.
Card. bened. ā. Mij.
Incidantur & contundantur ut eſt-moris dein affunde.
Aceti vini acerr. ℔. viij.
--Spir. Vini ℔. iij.
Theriac. Androm.℥ij.
Spir. ♀i. ℥ß.
Camphor. ʒij.
Digerantur per dies aliquot (14) dein exprimantur, filtreturque per chartam.

Acetum Prophylacticum. F.F.
Cl.Dn.D. Arnoldi Weickard.

℞. Rad. Angelic.
Zedoar.
Leviſtic.
Pimpinell. germanæ.
Rut.ā. Mj.
Turbith.el. ʒij.
Cort.citr. recent. ʒiij.
Baccar. Juniper. bene matur. ʒiß.
Laur. ℥j.
Inciſa & contuſa, ut moris, macerentur cum acet. acerv. Menſ. ij. poſtea deſtilletur per ⚹ vitreum. Servetur pro uſu.
Vires. Inſignes vires bezoardicas aceta hæc recenſita tria obtinent, quibus non modo cõtagioſos morbos præcavere, ſed & per ſudorem, urinamve expellere pollent.

Acetum rutaceum. F. F.

℞. Fol.Rut.
Scord.
Card. bened.
Tanacet. ā. Mj.
Bacc. Juniper.
Rad. Angelic. ā. ℥ij.
Zedoar.
Cort. citr. ā. ℥ß.
Incidantur minutum, ac infundantur in ♱ optimi ℔. vj.
Viribus convenit cùm prioribus.

CAP. XXXVIII.
De Aquis deſtillatis.

AQuæ, in Officinis diverſimodè paratæ proſtant ſimulac diverſæ naturæ: aqueæ ſc, i, e, ad naturam aqueam accedentes, vel ſpirituoſæ, i.e. ſpirituum naturam referentes.
Modus parandi vel deſtillatio eſt vel

vel infuſio decoctiove vel commixtio.

N. Modos deſtillandi Vide lib. 1.

Deſtillatio aquarum pro diverſitate materiarum diverſimodè peragitur idque non modo ratione caloris diverſi, verum etiam ratione inſtrumentorum variantium.

In regno macrocoſmico aquæ fere ſingulę peculiares deſtillandi modos obtinent, quæq; ſpecialiter deſcribendæ.

In R. vegetabili deſtillantur aquæ ex *herbis, floribus, fructibus, radicibus, lignis* & *aromatibus*.

Ex herbis & floribus viridibus.

1. ℞. *Herb.* vel *Flores* q.v. incide minutim conquaſſave, ac affunde ▽m (ne empyreuma contrahat) deſtillaque per MB.

Ex herbis floribusve virentibus tenerioribus (quorum vis facile evaneſcit) ut & frigidioribus deſtillantur aquæ per MB: Ex aromaticis autem ut & calidioribus quorumque vis non ita volatilis, profundiusque inhæret, commodius per veſicam eliciuntur.

Herbæ odor quò facilius expirat, eò tepidiore MB. utendum.

Si nobiliores expetis aquas, affunde deſtillatam ſuper materiam novam ac deſtilla denuo.

Non è re fuerit præmittere macerationem diei unius ac alterius, vel & fermentationem, addito, ſi libet, tantillo ⊖is vel fecum cerevisiæ, præcipue ſi olea expetuntur.

Si colorem nativum floribus & aquis deſtillatis conciliare volueris, impone eos in ☓ ut tranſeat ▽ extillans: Verum enimvero, minus durabilis ▽ illa erit.

2. ℞. Succum ex herbis expreſſis ac deſtilla.

Ex herbis ſiccis. ℞. Herbam quamcunque vis, incide & affuſa aqua calida macera aliquandiu, hinc deſtilla.

N. Ex *herbis* calidis & odoratis melioris notæ, plerumque ▽æ & olea deſtillantur, ſi ſicca deſtillationi ſubjiciantur.

Ex Fructibus. ℞. Fructus maturos. E. g. poma, ſcinde minutim vel conquaſſa ac deſtilla.

N. Ex mollioribus exprimi poteſt ſuccus ac deſtillari.

E *Seminibus.* ℞. Semina groſſè contuſa, macera cum ▽ hinc deſtilla per veſicam.

Ex Radicibus. ℞. Radic. conquaſſa, macera cum ▽ ac deſtilla.

N. Raræ ſunt ▽æ ex ſolis radicibus deſtillatæ.

Ex *Lignis*. Ex lignis quæ eliciuntur, ſpirituoſæ imprimis ſunt, ideoque ad ſpiritus referendæ. Videri quoque poſſunt earum deſtillationes in oleis deſtillatis.

Ex *Aromatib.* ℞. Aromata groſ-

ſè contuſa, macera cum menſtruo idoneo per aliquot dies (4. 5. 6.) dein deſtillantur per veſicam. Sic ſtillat ▽ & oleum. Hæc ſepara & ſi opus rectifica.

Vide de oleis ſtillat, quia uno & eodem actu ▽ & olea ex aromatibus proliciuntur.

N. 1. Menſtruum in ſingulis dabitur.

N. 2. Aquæ hæ ſpirituoſæ ſunt.

In Regno animali eliciuntur aquæ 1. ex *animalibus integris* molliuſculis, mucilaginoſisque 2. ex *partibus molliuſculis*, V. g. Cerebro ſpinalive medulla. 3. E *ſanguine*, 4. è *novellis cornibus*. 5. è *ſtercore*.

1. Ex *animalibus integris* mucilaginoſis: ℞. Animalia (lota ſi placuerit) ſcinde minutiſſima, conquaſſave; hinc deſtilla ex MB vel VB, affuſa, ſi placuerit, ▽ convenienti: Sic paratur ▽ lumbricorum, cochlearum, ut & ſpermatis ranarum.

2. E. *Medulla Cerebri*, paratur eodem modo, addita ▽ cephalica v. g. tiliæ, pœoniæ, &c. N.

3. *Sanguinis* deſtillatio etſi itidem è MB perfici queat: præfertur tamen quæ fit igne nudo ex cucurbita fictili. Vide de oleis & ſpiritib.

4. *E Cornib.* quomodo liquor ſtillet. Vide de oleis. *E novellis cornib.* e. g. cervorum fit ▽ per Retortam vel Cucurbitam humilem è MB aut VB. affuſo pauco Vino vel & ſine additione.

5. *E Stercore*, fit itidem per MB. vel cineres, proditq; primum ▽. hinc oleum.

Sunt Itaque:

Aquæ Officinarum Simplices ac Phlegmaticæ.

Aqua Abrotani.
Abſynthii.
Acaciæ flor.
Acetoſæ.
Acetoſellæ.
Adianti.
Agrimoniæ.
Albuminis ovorum.
Alchimillæ.
Alkekengi ex baccis.
Altheæ.
Alſines.
Anethi.
Angelicæ.
Anguriæ.
Aniſi.
Apii.
Aquilegiæ.
Artemiſiæ.
Aſparagorum.
Auratiorum ex corticib.
Auriculæ muris, ex florib. dicitur ▽ Namphæ.
Bardanę ſimpl.
Baſilici.
Betonicę.
Betulæ ſucci.
Biſtortæ.
Borraginis ex flor.
ex toto.

Bu-

Bugloſſę ex flor.
ex tot.
Burſę paſtoris.
Calamentę.
Calami officinarum.
Calcatrippæ.
Calendulæ.
Capillorum Veneris.
Caprifolii flor.
Cardui benedicti.
Marię.
Carvi.
Caryophyllatę.
Centaurii minoris.
Centumnodię.
Cæparum.
Ceraſorum nigr.
Cærefolii.
Chamæmeli.
Chamępityos.
Cheyri fl.
Chelidonii major.
Cichor.
Cinamom. communis.
Citri ex cortic.
Conſolidæ med.
Coriandri.
Craſſulæ.
Cuſcutę.
Cyani fl.
Cydoniorum.
Cymini.
Ebuli.
Endivię.
Enulæ.
Erucę.
Eupatorii Avicen.
Euphragię.
Fabarum fl.
Fœniculi.
Florum omnium, lętaminis.
Fràgarię.
Fragorum.
Fum arię.
Geniſtę.
Graminis ex rad.
Geranii.
Hederę terr.
Hepaticę nob.
Herniarię.
Hyoſcyami.
Hyperici.
Hyſſop.
Imperatorię.
Lactucę.
Lapatii acuti.
Lavandulę.
Leviſtici.
Liguſtri fl.
Lilior. alborum.
Convall.
Linarię.
Lumbricorum.
Lupulorum.
Majoranę.
Malvę.
Matricarię.
Matris ſylvę.
Meliloti.
Meliſſę.
Mellis.
Mentę criſpę.
Mentaſtri.
Mercurialis.
Millefolii.
Morſus Diabol.

Naſturcii aquatici.
Nicotianę.
Nucum Jugland. immatur.
Nymphęę alb.
Numularię.
Origani.
Ononidis.
Pœonię.
Papaveris albi.
Parietarię.
Pentaphylli.
Perſicarię maculoſæ.
Perſicorum ex fol.
Petaſitidis ex toto.
Pimpinellę.
Plantaginis.
Pluvialis.
Portulacę.
Praſſii.
Primulę veris.
Pulegii.
Pyrolę.
Querc. fol.
Raphani Ruſtic.
Vulgaris.
Rorellæ.
Roris majalis.
Roſarum pallid.
rubear.
Roriſmarini.
Rubi idęi ex bacc.
Rutę.
Salvię flor.
Salvię.
Sambuc. flor.
Saniculę.
Savinę.
Satyrii.
Saxifrafragiæ alb.
Scabioſæ.
Scolopendrii.
Scordii.
Soorzoneræ.
Scrophulariæ.
Sempervivi.
Senetionis.
Serpilli.
Sigilli Salom.
Siliginis fl.
Solatri.
Spermatis ranarum.
Squammarię.
Tanaceti.
Taraxaci.
Thymi.
Tilię flor.
Tormentillę.
Trifolii.
Trinitatis.
Tunicę fl.
Tusſilaginis.
Valerianę.
Verbaſci.
Verbonę.
Veronicę.
Violarum ex fl. ex toto.
Vitium lacrymę.
Urticę.
Zedoarię.

Aquę Compoſitæ.

Aquæ fortiores cum Vino atq; ▽a compoſitæ.

Aqua Anhaltina infra.
Aniſi cum Vino aduſto.
cum Malvatico. Anti-

Antidotalis. (Alexipharmaca Matthioli Aug.)
Aperitiva.
Apoplectica Sennerti infra.
Apoplect. Crollii.
Arthritica Aug.
Aſthmatica infra.
Bardanę compoſita, Aug.
Caponis compoſita, Aug.
Carbunculi infra.
Carminativa infra.
Cephalica aromatica.
Cephalica F. F. infra.
Cinamom. c. Malvat.
c. ▽ roſarum.
Cordialis Herc. Saxon cal. inf.
frigida, infra.
Damaſcena odorifera, infra.
Diuretica ex nucleis F. F. infra.
Embryonum S. Balſamus puerorum Aug.
Epileptica Langii Aug.
Febrifuga infra.
Fortis Aug. vide & in D. l. 3.
Hirundinum Aug.
Hyſterica.
Juniperi c. Spir. vini.
Lavendulę compoſ. infra
Magnanimitatis, vide l. 5. de formicis.
Mirabilis Aug.
Nephritica infra.
Ophthalmica, vide collyr.
Philoſophorum infra.
Pectoralis infra.
Regia vide in ⏀ l. 3.
Salvia compoſit. infra.
Splenetic. infra.
contra Tremorem. infra.
Theriacalis Bezoardica. Aug.
Theriacalis contra peſtem, inf.
de Trib. Mixtura ſimplex inf.
Triſtantis, infra.
Vitę aurea Langii. Aug.
Vitę Matthioli. Aug.
Vitę comm. Aug.
Vitę mulierum. infra.
Virtutum, infra.
Vomitiva Plateri, V. infra.

Aquæ compoſitæ ac ſpirituoſæ.

N. Non poſſum, quin in limine aquarum compoſitarum Pharmacopœję tyronem erroris commonefaciam, quem in nonnullarum deſtillatione comperio. Videlicet admiſceri deſtillandis ejuſce farinę materias, quarum vis contumacior eſt, quam ut deſtillationis opere elevari cum cæteris queat. Tales ſunt Gemmę Margaritę, corallia, oſſa, cornua, aurum, &c. Eapropter ſi qua talia occurrerint, ne fruſtra ſumptus impendant, præſtat eadem deſtillato admiſcere, ſive ſub formula præparatarum id fiat, ſive, quod melius ſub forma Magiſterii, ſive quod adhuc aptius ſub forma liquoris.

Aqua Anhaltina.

℞. Terebinth. el. ℔. ß,
Thur. maſc. ℥ j.
Lign. Aloës pulv. ʒ iij.
Gran. Maſtich.
Garyophyll.
Nucit.
Cubeb,

Cina-

Cinamom. a. ʒ vj.
Croc. or. integr. ʒ iiß.
Sem. Fœnic.
Bacc. Laur. a. ℥ß.

Pulveriſata infundantur in 🜄. ℔. v digerantur per ♂ (6.) additis Moſchi in petia ligati g. xv. Hinc deſtillentur lentisſimo MB. Quod clarum eſt ſeparetur à turbido.

N. Præſtat Moſchum roſtro alembici imponere.

Uſus tam internus quàm externus eſt. Calf. ſicc. diſcutit, ſtomachum, cor, & reliqua viſcera corroborat. &c. Extrinſecus crebrior ejus uſus eſt, confert in catarrhis atque dolorib. à cauſa frigida ſubortis, in Arthritide quam Vagam vocant, in Paralyſi, &c. ſi ſc. membrum affectum ea benè fricetur.

Aqua apoplectica Crollii.

℞. Lil. Convall.
Tiliæ.
Pœoniæ.
Primul. veris.
Majoran.
Lavendul.
Salviæ.
Betonic.
Roriſmar.

Ceraſor. nigror. & dulcium. ☽ creſcente decerptorum, q. p.

Tritis omnibus & mixtis (vel ſeorſim flores, ſeorſim ceraſa deſtillenrur) ad farinæ ſinapi ℔ i vel ij affuſa ▽ com. q. ſ. fermententur ac deſtillentur in MB. Spiritui elicito adde ſpir. ⊕-i ā. circula aliquandiu.

N. Ad fermentationem promovendam in ▽ illa communi tantillum lupuli ac fermenti coqui poteſt, vel & fermentum addere licet ſine coctione. Doſ. cochl. ſ.

▽. Apoplectica Sennerti.

℞. Fl. lil. convall. q. v. infunde in Vini optimi Menſ. ij. ♂. (14.) poſtea deſtilletur ac ſerva. In deſtillato infunde poſtmodum

Fl. Lavend. recent. q. placet.
Cubebar.
Cinamom.
Nuc. Moſch.
Macis.
Galang. a. ʒ ß.
Viſc. quern.
Rad. Pœon. a. ʒ vj.

Stent in maceratione vaſe clauſo ♂ (14.) Hinc deſtilla. N. Poſſunt & flores tiliæ addi.

▽. Aſthmatica F. F. Lufftwaſſer.

℞. Rad. Enul. Camp.
Ungul. Caball. à ℥ß.
Gentian. ʒiij.
Garyophyllat.
Zinzib. alb. à ʒij. ℈j.
Baccar. Laur.
Juniper. a. ʒ ij. ℈j.
Cinamom. acerr.
Cardamomi a. ʒ ij.
Fol. Salv.
Majoran.
Hyſſop.
Marrub. a. Mſ.
Irid. fl.

Poly-

Polypod. q.
Liquirit.
Jujub.
Seſebt.
Uvar paſſul. min.
Dactyl.
Pinear.
Amygd. d. à ℥iij.
Squill. præp.
Sem. urtic. rom.
Fœnic.
Ocym. à ʒiij. ℈j.
Fic ping. ℥j.
Mellis deſpumat ℥jß.
Vini Malvat. ℔iiij.
Spir. Vini ℔iij.

Stent ſimul in infuſione dies aliquot (8.) dein deſtillentur per ☓. addantur Sacchari ℥xviij.

N. 1. Alij addunt & pulmonem Vulpis.

2. Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque ſolum Vinum Malvaticum, pondere ſc. ℔viij. recipiunt.

3. Deſtillato addunt Moſchi, gr. vij.

Vires. Aqua hæc, licet vi tituli pulmonibus ſolis dicata videatur, utpote quibus ſpecificè opitulatur, craſſam ac tartaream mucilaginem attenuando, aſperitatem leniendo, reſpirationem facilitando, &c. nihilominus tamen nec inſignibus caret viribus, quibus inſuper debili ventriculo ſubvenire potis eſt, cruditates ejus emendando, frigiditatem corrigendo, &c.

Doſis prout ſpirituoſa fuerit à cochl. ½ ad 2.

▽. Carbunculi.

℞. Flor. Roriſmar.
Lilior. convall.
Violar.
Borrag. à ℥vj.
Herb. Majoran.
Salv. min.
Lavendul.
Endiv.
Spic. à ℥j.
Nucis muſchat.
Zinzib.
Macis.
Garyophyll.
Cinamom.
Cardomom.
Gran. paradiſ.
Cubebar.
Galang.
Viſc. querc.
Avellanar.
Sem. Pœon.
Raſ. c. c. à ℥j.

Incidantur & infundantur in Vini Malvat.
▽. Lavend.
Spic.
Roſar.
Fragor. à ℔ iij.
Vini alb. generoſ. ℔ ij.

Poſtea adde
Auri foliat.

Cinamom. a. ʒ vj.
Croc. or. integr. ʒ iiß.
Sem. Fœnic.
Bacc. Laur. a. ℥ß.

Pulveriſata infundantur in ♈. ℔. v digerantur per ♂ (6.) additis Moſchi in petia ligati g. xv. Hinc deſtillentur lentisſimo MB. Quod clarum eſt ſeparetur à turbido.

N. Prę̧ſtat Moſchum roſtro alembici imponere.

Uſus tam internus quàm externus eſt. Calf. ſicc. diſcutit, ſtomachum, cor, & reliqua viſcera corroborat. &c. Extrinſecus crebrior ejus uſus eſt, confert in catarrhis atque dolorib. à cauſa frigida ſubortis, in Arthritide quam Vagam vocant, in Paralyſi, &c. ſi ſc. membrum affectum ea benè fricetur.

Aqua apoplectica Crollii.

℞. Lil. Convall.
Tilię.
Pœonię.
Primul. veris.
Majoran.
Lavendul.
Salvię.
Betonic.
Roriſmar.

Ceraſor. nigror. & dulcium. ☽ creſcente decerptorum, q. p.

Tritis omnibus & mixtis (vel ſeorſim flores, ſeorſim ceraſa deſtillenrur) ad farinę ſinapi ℔ i vel ij affuſa ▽ com. q. ſ. fermententur ac deſtillentur in MB. Spiritui elicito adde ſpir. ⊕-i ā. circula aliquandiu.

N. Ad fermentationem promovendam in ▽ illa communi tantillum lupuli ac fermenti coqui poteſt, vel & fermentum addere licet ſine coctione. Doſ. cochl. ſ.

▽. Apoplectica Sennerti.

℞. Fl. lil. convall. q. v. infunde in Vini optimi Menſ. ij. ♂. (14.) poſtea deſtilletur ac ſerva. In deſtillato infunde poſtmodum

Fl. Lavend. recent. q. placet.
Cubebar.
Cinamom.
Nuc. Moſch.
Macis.
Galang. a. ℥ ß.
Viſc. quern.
Rad. Pœon. a. ʒ vj.

Stent in maceratione vaſe clauſo ♂ (14.) Hinc deſtilla. N. Poſſunt & flores tilię addi.

▽. Aſthmatica F. F. Lufftwaſſer.

℞. Rad. Enul. Camp.
Ungul. Caball. à ℥ß.
Gentian. ʒiij.
Garyophyllat.
Zinzib. alb. à ʒij. ℈j.
Baccar. Laur.
Juniper. a. ʒ ij. ℈j.
Cinamom. acerr.
Cardamomi a. ʒ ij.
Fol. Salv.
Majoran.
Hyſſop.
Marrub. a. Mſ.
Irid. fl.

Poly-

Digitized by Google

Polypod. q.
Liquirit.
Jujub.
Seſebt.
Uvar paſſul. min.
Dactyl.
Pinear.
Amygd. d. à ℥iij.
Squill. præp.
Sem. urtic. rom.
Fœnic.
Ocym. à ʒiij. ℈j.
Fic ping. ℥j.
Mellis deſpumat ℥jß.
Vini Malvat. ℔iiij.
Spir. Vini ℔iij.

Stent ſimul in infuſione dies aliquot (8.) dein deſtillentur per ♓. addantur Sacchari ℥xviij.

N. 1. Alij addunt & pulmonem Vulpis.

2. Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque ſolum Vinum Malvaticum, pondere ſc. ℔viij. recipiunt.

3. Deſtillato addunt Moſchi, gr. vij.

Vires. Aqua hæc, licet vi tituli pulmonibus ſolis dicata videatur, utpote quibus ſpecificè opitulatur, craſſam ac tartaream mucilaginem attenuando, aſperitatem leniendo, reſpirationem facilitando, &c. nihilominus tamen nec inſignibus caret viribus, quibus inſuper debili ventriculo ſubvenire potis eſt, cruditates ejus emendando, frigiditatem corrigendo, &c.

Doſis prout ſpirituoſa fuerit à cochl. ½ ad 2.

▽. Carbunculi.

℞. Flor. Roriſmar.
Lilior. convall.
Violar.
Borrag. à ℥vj.
Herb. Majoran.
Salv. min.
Lavendul.
Endiv.
Spic. à ℥j.
Nucis muſchat.
Zinzib.
Macis.
Garyophyll.
Cinamom.
Cardomom.
Gran. paradiſ.
Cubebar.
Galang.
Viſc. querc.
Avellanar.
Sem. Pœon.
Raſ. c. c. à ℥j.

Incidantur & infundantur in
Vini Malvat.
▽. Lavend.
Spic.
Roſar.
Fragor. à ℔ iij.
Vini alb. generoſ. ℔ ij.

Poſtea adde
Auri foliat.

Cinamom. a. ʒ vj.
Croc. or. integr. ʒ iiß.
Sem. Fœnic.
Bacc. Laur. a. ℥ß.

Pulveriſata infundantur in 🜄. ℔.v digerantur per ♂ (6.) additis Moſchi in petia ligati g. xv. Hinc deſtillentur lentisſimo MB. Quod clarum eſt ſeparetur à turbido.

N. Pręſtat Moſchum roſtro alembici imponere.

Uſus tam internus quàm externus eſt. Calf. ſicc. diſcutit, ſtomachum, cor, & reliqua viſcera corroborat. &c. Extrinſecus crebrior ejus uſus eſt, confert in catarrhis atque dolorib. à cauſa frigida ſubortis, in Arthritide quam Vagam vocant, in Paralyſi, &c. ſi ſc. membrum affectum ea benè fricetur.

Aqua apoplectica Crollii.

℞. Lil. Convall.
Tilię.
Pœonię.
Primul. veris.
Majoran.
Lavendul.
Salvię.
Betonic.
Roriſmar.

Ceraſor. nigror. & dulcium. ☽ creſcente decerptorum, q. p.

Tritis omnibus & mixtis (vel ſeorſim flores, ſeorſim ceraſa deſtillenrur) ad farinę ſinapi ℔ i vel ij affuſa 🜄 com̃. q. ſ. fermententur ac deſtillentur in MB. Spiritui elicito adde ſpir. 🜍-i ā. circula aliquandiu.

N. Ad fermentationem promovendam in 🜄 illa communi tantillum lupuli ac fermenti coqui poteſt, vel & fermentum addere licet ſine coctione. Doſ. cochl. ſ.

🜄. Apoplectica Sennerti.

℞. Fl. lil. convall. q. v. infunde in Vini optimi Menſ. ij. ♂. (14) poſtea deſtilletur ac ſerva. In deſtillato infunde poſtmodum
Fl. Lavend. recent. q. placet.
Cubebar.
Cinamom.
Nuc. Moſch.
Macis.
Galang. a. ℥ ß.
Viſc. quern.
Rad. Pœon. a. ʒ vj.

Stent in maceratione vaſe clauſo ♂ (14.) Hinc deſtilla. N. Poſſunt & flores tilię addi.

🜄. Aſthmatica F. F. Lufftwaſſer.

℞. Rad. Enul. Camp.
Ungul. Caball. à ℥ß.
Gentian. ʒiij.
Garyophyllat.
Zinzib. alb. à ʒij. ℈j.
Baccar. Laur.
Juniper. a. ʒ ij. ℈j.
Cinamom. acerr.
Cardamomi a. ʒ ij.
Fol. Salv.
Majoran.
Hyſſop.
Marrub. a. Mſ.
Irid. fl.

Poly-

Polypod. q.
Liquirit.
Jujub.
Seſebt.
Uvar paſſul. min.
Dactyl.
Pinear.
Amygd. d. à ʒiij.
Squill. præp.
Sem. urtic. rom.
Fœnic.
Ocym. à ʒiij. ℈j.
Fic ping. ℥j.
Mellis deſpumat ℥jß.
Vini Malvat. ℔iiij.
Spir. Vini ℔iij.

Stent ſimul in infuſione dies aliquot (8.) dein deſtillentur per ♓. addantur Sacchari ℥xviij.

N. 1. Alij addunt & pulmonem Vulpis.

2. Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque ſolum Vinum Malvaticum, pondere ſc. ℔viij. recipiunt.

3. Deſtillato addunt Moſchi, gr. vij.

Vires. Aqua hæc, licet vi tituli pulmonibus ſolis dicata videatur, utpote quibus ſpecificè opitulatur, craſſam ac tartaream mucilaginem attenuando, aſperitatem leniendo, reſpirationem facilitando, &c. nihilominus tamen nec inſignibus caret viribus, quibus inſuper debili ventriculo ſubvenire potis eſt, cruditates ejus emendando, frigiditatem corrigendo, &c.

Doſis prout ſpirituoſa fuerit à cochl. ½ ad 2.

∇. Carbunculi.

℞. Flor. Roriſmar.
Lilior. convall.
Violar.
Borrag. à ℥vj.
Herb. Majoran.
Salv. min.
Lavendul.
Endiv.
Spic. à ℥j.
Nucis muſchat.
Zinzib.
Macis.
Garyophyll.
Cinamom.
Cardomom.
Gran. paradiſ.
Cubebar.
Galang.
Viſc. querc.
Avellanar.
Sem. Pœon.
Raſ. c. c. à ℥j.

Incidantur & infundantur in Vini Malvat.
∇. Lavend.
Spic.
Roſar.
Fragor. à ℔ iij.
Vini alb. generoſ. ℔ ij.
Poſtea adde
Auri foliat.

Digitized by Google

Cinamom. a. ʒ vj.
Croc. or. integr. ʒ iiß.
Sem. Fœnic.
Bacc. Laur. a. ℥ß.

Pulveriſata infundantur in 🜄. ℔. v digerantur per ♂ (6.) additis Moſchi in petia ligati g. xv. Hinc deſtillentur lentisſimo MB. Quod clarum eſt ſeparetur à turbido.

N. Prꝿſtat Moſchum roſtro alembici imponere.

Uſus tam internus quàm externus eſt. Calf. ſicc. diſcutit, ſtomachum, cor, & reliqua viſcera corroborat. &c. Extrinſecus crebrior ejus uſus eſt, confert in catarrhis atque dolorib. à cauſa frigida ſubortis, in Arthritide quam Vagam vocant, in Paralyſi, &c. ſi ſc. membrum affectum ea benè fricetur.

Aqua apoplectica Crollii.

℞. Lil. Convall.
Tiliꝿ.
Pœoniꝿ.
Primul. veris.
Majoran.
Lavendul.
Salviꝿ.
Betonic.
Roriſmar.
Ceraſor. nigror. & dulcium. ☽ creſcente decerptorum, q. p.

Tritis omnibus & mixtis (vel ſeorſim flores, ſcorſim ceraſa deſtillenrur) ad farinꝿ ſinapi ℔ i vel ij affuſa ▽ com̃. q. ſ. fermententur ac deſtillentur in MB. Spiritui elicito adde ſpir. 🜔-i ã. circula aliquandiu.

N. Ad fermentationem promovendam in ▽ illa communi tantillum lupuli ac fermenti coqui poteſt, vel & fermentum addere licet ſine coctione. Doſ. cochl. ſ.

▽. Apoplectica Sennerti.

℞. Fl. lil. convall. q. v. infunde in Vini optimi Menſ. ij. ♂. (14.) poſtea deſtilletur ac ſerva. In deſtillato infunde poſtmodum

Fl. Lavend. recent. q. placet.
Cubebar.
Cinamom.
Nuc. Moſch.
Macis.
Galang. a. ʒ ß.
Viſc. quern.
Rad. Pœon. a. ʒ vj.

Stent in maceratione vaſe clauſo ♂ (14.) Hinc deſtilla. N. Poſſunt & flores tiliꝿ addi.

▽. Aſthmatica F. F. Lufftwaſſer.

℞. Rad. Enul. Camp.
Ungul. Caball. à ℥ß.
Gentian. ʒiij.
Garyophyllat.
Zinzib. alb. à ʒij. ℈j.
Baccar. Laur.
Juniper. a. ʒij. ℈j.
Cinamom. acerr.
Cardamomi a. ʒ ij.
Fol. Salv.
Majoran.
Hyſſop.
Marrub. a. Mſ.
Irid. fl.

Poly-

Polypod. q.
Liquirit.
Jujub.
Seſebt.
Uvar paſſul. min.
Dactyl.
Pinear.
Amygd. d. à ʒiij.
Squill. præp.
Sem. urtic. rom.
Fœnic.
Ocym. à ʒiij. ℈j.
Fic ping. ℥j.
Mellis deſpumat ℥jß.
Vini Malvat. ℔iiij.
Spir. Vini ℔iij.

Stent ſimul in infuſione dies aliquot (8.) dein deſtillentur per XX. addantur Sacchari ℥xviij.

N. 1. Alij addunt & pulmonem Vulpis.

2. Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque ſolum Vinum Malvaticum, pondere ſc. ℔viij. recipiunt.

3. Deſtillato addunt Moſchi, gr. vij.

Vires. Aqua hæc, licet vi tituli pulmonibus ſolis dicata videatur, utpote quibus ſpecificè opitulatur, craſſam ac tartaream mucilaginem attenuando, aſperitatem leniendo, reſpirationem facilitando, &c. nihilominus tamen nec inſignibus caret viribus, quibus inſuper debili ventriculo ſubvenire potis eſt, cruditates ejus emendando, frigiditatem corrigendo, &c.

Doſis prout ſpirituoſa fuerit à cochl. ½ ad 2.

▽. Carbunculi.

℞. Flor. Roriſmar.
Lilior. convall.
Violar.
Borrag. à ℥vj.
Herb. Majoran.
Salv. min.
Lavendul.
Endiv.
Spic. à ℥j.
Nucis muſchat.
Zinzib.
Macis.
Garyophyll.
Cinamom.
Cardomom.
Gran. paradiſ.
Cubebar.
Galang.
Viſc. querc.
Avellanar.
Sem. Pœon.
Raſ. c. c. à ℥j.

Incidantur & infundantur in
Vini Malvat.
▽. Lavend.
Spic.
Roſar.
Fragor. à ℔ iij.
Vini alb. generoſ. ℔ ij.

Poſtea adde
Auri foliat.

Digitized by Google

Polypod. q.
Liquirit.
Jujub.
Seſebt.
Uvar paſſul. min.
Dactyl.
Pinear.
Amygd. d. à ℥iij.
Squill. præp.
Sem. urtic. rom.
Fœnic.
Ocym. à ʒiij. ℈j.
Fic ping. ℥j.
Mellis deſpumat ℥jß.
Vini Malvat. ℔iiij.
Spir. Vini ℔iij.
Stent ſimul in infuſione dies aliquot (8.) dein deſtillentur per ⚗. addantur Sacchari ℥xviij.

N. 1. Alij addunt & pulmonem Vulpis.

2. Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque ſolum Vinum Malvaticum, pondere ſc. ℔viij. recipiunt.

3. Deſtillato addunt Moſchi, gr. vij.

Vires. Aqua hæc, licet vi tituli pulmonibus ſolis dicata videatur, utpote quibus ſpecificè opitulatur, craſſam ac tartaream mucilaginem attenuando, aſperitatem leniendo, reſpirationem facilitando, &c. nihilominus tamen nec inſignibus caret viribus, quibus inſuper debili ventriculo ſubvenire potis eſt, cruditates ejus emendando, frigiditatem corrigendo, &c.

Doſis prout ſpirituoſa fuerit à cochl. ½ ad 2.

▽. Carbunculi.

℞. Flor. Roriſmar.
Lilior. convall.
Violar.
Borrag. à ℥vj.
Herb. Majoran.
Salv. min.
Lavendul.
Endiv.
Spic. à ℥j.
Nucis muſchat.
Zinzib.
Macis.
Garyophyll.
Cinamom.
Cardomom.
Gran. paradiſ.
Cubebar.
Galang.
Viſc. querc.
Avellanar.
Sem. Pœon.
Raſ. c. c. à ℥j.
Incidantur & infundantur in Vini Malvat.
▽. Lavend.
Spic.
Roſar.
Fragor. à ℔ iij.
Vini alb. generoſ. ℔ ij.
Poſtea adde
Auri foliat.

Digitized by Google

Margarit.
Oſs. de c. c.
Lap. plencar. à ʒß.
Moſchi.
F. ſ. a. deſtillatio in MB.
Nota. Oem margaritas, &c. minus rectè ſubjici deſtillationi, rectius deſtillato admiſceri.

Vires. Uſus hujus aquæ ſpirituoſæ internus frequens eſt, in aquis cordialibus ac cephalicis: miram enim vim habet ſpiritus vitales, animales ac naturales ſuſcitandi, calfaciendi, viſcera omnia ac præcipue nervoſum genus corroborandi, extrinſecus ibidem uſus ejus creber eſt in Epithematibus, cordialibus ac pulſuum, in Catarrhis frigidioribus, Paralyticis membris cephalalgia, &c.

▽. Carminativa Grimmenwaſſer.
℞. Flor. Chamomill. roman. M. xxx
Incidantur & contundantur, infundanturque per horas 24. in
Aq. Chamomill. ℔. x. (alii xv.)
Vini generoſi ℔. vj.

Hinc exprime fortiſſime, in colatura iterum infundantur hor. 24. alij flores Chamomill. com. (M. xxiv.) exprimantur, colentur. In colatura macera
Fl. Chamomill. M. xij.
Flaved. corn. aratt. ʒjß.
Herb. Abſynth. pont. M. ij.
Centaur. min.
Puleg.
Or,gan. à Miiſ.
Sem. Aneth. ʒiij.
Aniſ.
Fœnic. à ʒjß.
Carv.
Cumin.
Card. bened.
Mariæ à ʒjß.
Bacc. Juniperi.
Lauri à ʒß.
Stent hor. 24. tunc MB lento deſtilla.

Vires. Magnarum eſt virium in morbis, à flatibus ſubortis, e. gr. colica inflatione ventriculi etſim. Præterquam enim quod flatus diſcutit, vim quoque obtinet paregoricam.

Aqua Cephalica aromatica.
℞. Nuc. moſchat. ʒj.
Galang.
Calam. aromat. ana. ʒß.
Macis.
Garyophyllor.
Cinamom. ana. ʒj.
Flor. Lavend. Miſc.
Vini rhenani menſur ij. ſtent in infuſione, poſtea deſtillentur.

Vires. Non capiti ſolum, ſed & ventriculo maximopere convenit, imbecillitati eorum ſuccurrendo, cruditates inde ortas corrigendo, & diſcutiendo. Sennert. in inſtitut.

▽. Cephalica F. F. vel Epileptica Schwindelwaſſer.
℞. Flor. Lilior. convall. ℔. jſ.
Pœon.
Lavendul.

Betonic.
Til.
Primul Veris ana. ℥iij.
Herb. Botryos. cum flor. Mj.
Rad. Pœon. ℥ijſ.
Ariſtoloch. ℥iß.
Diptamn. alb. ℥j.
Sem Pœon ℥ijſ.
Cubebar. ℥j.
Piper. nigr. ℥ß.
Viſc. quern. ℥j. ʒij,
Coryl. ʒiij.

Macerentur in Vini malvat. Menſur. ij. per ſeptimanas 3. Dein deſtillentur in MB.

N. 1. Duplici modo ▽. hæc in officinis noſtris parata proſtat. 1. uti jam deſcripta eſt. 2. cum caſtorei ℥ß. quod vel ſimplici infuſione vel repetita collatione ▽m, cephalicam cum caſtoreo dictam conſtituit.

N. 2. Quoniam ▽æ hujus ingredientia, eodem tempore recentia haberi nequeunt, ne exiccando quid virium pereat, ſingula, prout collecta fuerunt infundentur, ſeorſim deſtillantur, deſtillatumque loco menſtrui reliquis affunditur.

Vires. Non immeritò Apoplecticam nominaveris, utpote cui morbo præcipuè conſecrata eſt. Succurrere tamen quoque apta eſt, & reliquis capitis affectibus, catarrhorum flatuumque nequitia introductis. Quales ſunt Vertigo, Gravedo capitis, Epilepſia.

Aqua communitatis ophthalmica.

℞. Herb. Euphrag. Miij.
Chelidon.
Fœnic.
Verben.
Siler. mont. ana. Mij.
Rut.
Meliſs. ana. Mj.
Caryophyllor.
Macis.
Piper. long. ana. ℥ß.

Macerentur per noctem in ▽: roſar. alb. Vini alb. ana.

Deſtilla l. △. in MB.

Vires. Acuit viſum, ſordes oculorum detergit, maculas aufert, ulcera ſanat, &c. ſc. inſtillata.

N. Sunt qui aliter præparant, vide appendicem Renodæ Vffenbachianam.

Aqua cordialis Herculis Saxoniæ calida.

℞. Cort. citri.
Fol. Meliſs.
Ocym.
Vincetoxic.
Fl. Caryophyll.
Roſmar.
Saturejæ.
Sum. Diptamn.
Scord.
Petroſel.
Fœnic. ana. Mj.

Infundantur in ſ. q. Vini odorati, aut malvatici; per ♂ (3.) poſtea

Ff 2 deſtil-

deſtillentur: in deſtillato iterum infundantur.

Caryophyll.
Macis.
Nuciſt.
Lign. Aloës ana ʒij.

Deſtillentur denuo.

N. Addi poſſunt grana aliquot Moſchi ac Ambræ.

Doſis à ʒij. ad ℥ß. &c.

Aqua Cordialis ejusdem frigida.

℞. Succor. Borrag.
Buglofs.
Melifs.
Acetoſ.
Oxylapath.
Trinitat.
Biſtort.
Cyan. cærul.
Calendul.
Limon.
Citr. ana. lib. j.
Acet. lib. j. (alij lib. ß. alij lib. jß.
Sem. citr.
Portulac.
Fl. Nymph. alb.
Violar.
Roſar. à ℥j.
Terr. ſigillat. ſtrig.
Bol. armen. or.
Terr. Lemn. ana. ʒiij.
Spec. Diatr. Santal. ʒij. (alij omittunt.
Camphor. ʒj.

Infundantur ſpecies in ſuccis, macerenturque ♂ (3.) Hinc deſtillentur per ✕✕. vitreum in 𝔐𝔅.

Doſis ℥j. ad ℥iij. &c.

▽. Damaſcena odorifera.

℞. Ireos Fl.
Caryophyll.
Cubebar.
Cinamom. acerr.
Gran. Paradiſ.
Calam. arom. à ℥j.
Majoran.
Thym.
Flor. Laur.
Fl. Anthos.
Roſar. rubr. ana. Mj.
Lavendul. ʒiij.

Vini optimi Menſ. iij. Macerentur ac deſtillentur: Deſtillato liquori addantur

Moſchi ℈ß.
Zibeth. gr. vj. M.

Vires. Calfacit, ſiccat, incidit, diſcutit, cor ac caput inprimis roborat.

N. Vide etiam infra in pomo ambræ Crollianæ.

▽. Diuretica ex nucleis F.F.

Liquor diureticus. Kernwaſſer.

℞. Flor. Sambuc. ſiccat. ℥vj.
Amygd. amar. ℥v.
Nucl. perſic. ℥xij.
Ceraſor.

Inciſa ac groſſè contuſa macera in Vino malvat. menſ. noſtr. iiß. hinc deſtilla in 𝔐𝔅.

Vires. Inſignium virium eſt in atterendo calculo, abſtergendis ureteribus, urinaque cienda.

Doſis

Doſis cochl. j.

▽ Febrifuga.

℞. Rad. Scorzoner.
Pentaphyll.
Tormentill.
Dictamn. ana. ℥vj.
Sem. Citr. excort.
Card. bened.
Mariæ.
Acetoſ. ana. ℥ß.
Santalor. omn. ana. ʒj.
Galeg. Mj.
Fl. cordial. ana. Mß.
Raſ. c. c. ℥ß.
Contuſis affundantur.
▽. Tormentill.
Cichor.
Card. bened.
Mariæ.
pap. errat. ana. q. ſ.
Macerentur in vitro clauſo ♂.
(3.) poſtea adde
Pomor. citri contuſ. N. vj.
Succ. Endiv.
Acetoſ.
Card. bened.
Plantag. ana. lib. j.
Borrag.
Scord. ana. lib. ſ.
Deſtillentur in MB.

Vires. Convenit in febribus præcipuè malignis: malignitatem quippe diſcutit, putredini reſiſtit.

Doſis ℥j. vel ℥ij. iij.

△ Hyſterica Crollij.

℞. Rad. Diptamn.
Sem. Dauci, ana. ℥j.
Cinnamom. ac.
Caſs. lign.
Meliſs. ana. ℈ij.
Croc. or. ℈j.
Caſtor. rec. ℈jß.

Ex omnibus mixtis F. pulvis, cui affundantur ▽. Rutæ lib. ijß. ſtent dies (4.) in fuſione. Hinc deſtilla in MB.

Convenit utero pravis humoribus moleſtato. Diſcutit, ſuffocationi ſuccurrit.

Aqua Lavendulæ compoſita.

℞. Nuciſt.
Cubebar.
Zingib.
Cinamom. opt.
Galang.
Calam. ar.
Macis.
Caryophyll.
Viſc. quern. ana. ʒiſ.
Rad. pœon.
Eruc. à ℥jß.
Flor. Til.
Pœon.
Anthos.
Salv. ana. Mß.
Lavendul.
Lil. convall. ana. M. xxiv.
Vini optimi q. ſ. F. infuſio & deſtillatio in MB.

Vires. Calfacit, exiccat, cephalica eſt & arthritica, intrinſecus & extrinſecus adhiberi apta.

AquaMagnanimitatis.

℞. Formic (præſtant majores, aci-

dulum odorem exhibentes) Mij.
Spirit. Vini. Menſur. 1. vel q. ſ.

Digere vaſe clauſo donec putrefactione in liquorem abierint. Hinc deſtilla per MB. aromatizaque tantillo cinamomi.

Vires. Calfacit intenſè, incidit. Uſus ejus præcipuus eſt in atrophia ſive intrinſecus, ſive extrinſecus adhibere velis.

N. 1. Si ſpecies anacard infuderis, inſigne conficies extractum, ad memoriam roborandam.

N. 2. Sunt qui animi ſitatem ejus potu excitari voluit, unde & nomen accepit, verùm fides ſit penes expertum. De collectione ſunt qui monent, præferendas eſſe formicas, quæ in plenilunio cum ovis ſimul colliguntur, haſque ad plenilunium uſque ſubſequens digerere jubent.

N. 3. Nonnulli lib. ij. aquæ magnanimitatis deſcriptæ addunt.
Confect. Anacard. ℥ij.
Caſtor. recent. ℥j.
Fl. Buglоſs.
Anthos. ana. M. j.
Cinamom. opt. ℥.

Digeruntque per aliquot dies, hinc deſtillant.

Alia aquæ magnanimitat. deſcriptio.

℞. Formicar. major. (Maij vel Junio collect.) q. v.
Spir. Vini rectificat ad eminent. diget, 3.

Digeſtis adde
Fl. Anthos.
Roſ. rubr.
Bugloſs.
Meliſs.
Majoran. ana Mj.
Caſtorei el. ℥ij.
Spec. Diamoſch. dulc. ʒß.
Confect. Anacard. ℥.
Aqu. Bugloſs.
Betonic.
Tiliæ ana. lib. j.

Tritis terendis miſce ad menſem digerantur, deinde deſtillentur in MB. & cum proprio ſale rectificentur.

Vires. Cordialis eſt & cephalica præ priori, magnarumque virium ad memoriam roborandam.

▽. Nephritica.

℞. Rad. Enul. Camp.
Ononid.
Pimpinell.
Raphan. ana. ℥j.
Petroſil.
Leviſtic. ana. ʒvij.
Fol. Leviſtic.
Petroſolin. ana. Mj.
Sexifrag. c. toto ℥ij.
Nucl perſic. N° xxx.
Fl. Geniſt.
Meliſs.
Anthos ana Mß.
Sambuc. Mj.
Bacc. Junip.
Myrtell.
Halicacab.

Sem. Aniſ. ℥ij.

Incidantur & infundantur in Vini alb. opt. lib. xij. per ♂ (8.) dein deſtillentur.

Vires. Diuretica ac lithontriptica eſt.

▽. Philoſophorum.

℞. Flor. Sambuc. rec. lib. ij.
Nymph. lib. iß.
Herb. Lactuc.
Portulac.
Solan. c. toto ana. lib. j.
Hyoſcyami alb. lib. ſ.
Succ. Acetoſ. lib. ij.
Endiv. lib. j.
Fl. Papav. errat.
domeſtic. ana. lib. ß.
Roſar.
Violar. ana. ℥iiij.
Succ. Semperviv. lib. iij.
Plantag. lib. ij.

Omnia recentia contuſa & inciſa ſtent in infuſione in cella frigida ♂ (17.) poſtea deſtilla in MB. vel cinere ad ſiccitatem ſexties reiterando ſemperque deſtillatum affundendo ſuper novas herbas, omiſſis ſuccis, tandemque rectifica, rectificato adde ſal ex fecibus extractum, depuratum ſepelique in terram frigidiſſimam per menſem.

Vires. Omnibus morbis calidis convenit, &c.

▽. Pectoralis Clariſs. D.D. Lud. von Hornigk.

℞. Hepat. Vitul. N. I.
Pulmon. Vulp. N. I.
Herb. Pulmonar.
Hepat. ſtellat.
Salviæ.
Rutæ.
Hyſſop. ana. Mj.
Rad. Enul. c.
Gladiol. à ℥ß.
Sem. Aniſ.
Carv.
Fœnic. à ℥ß.
Fl. Borrag.
Bugloſs. ana. ʒij.

Infundantur per hor. 24. in Vini veteris generoſ. M. ij.
Aqu. Scabioſ.
Card. bened. à ℥ iv.
Hyſſop. ℥ij.

Dein deſtilla in MB.

Vires. Confortat Pulmones ac Epar, craſſam mucilaginem attenuat, expectorat, flatus diſcutit, obſtructiones reſerat, &c.

▽. Pectoralis, F.F.

℞. Fol. Scabioſ.
Veronic. ana. M. ij.
Capill. ♀.
Salv.
Hyſſop.
Marrub.
Epatic. ana. Mj.
Fl. Borrag.
Bugloſs.
Violar. à M ſ.
Rad. Enul.
Ireos fl.
♃. Petroſel.
Liquirit. ana. ℥ß.

Sem

Sem. Aniſ.
Fœnic.
Urtic.
Cinamom. el.
Croc. or. ℨſ.
Inciſ. & contuſa digerantur in
Aq. Scabioſ.
Veronic. ana. lib. j.
Hyſſop. lib. ß.
Vini alb. lib. iij.
Digerantur per ♂ (2) deſtill. per ℳB. adde Sacchari cand. q. ſ.

Vires. Easdem cum priori obtinet.

▽. Picarum compoſita.

℞. Sem. Pœon.
Rad. Pœon. Pirethri. ana. ℨj.
Ariſtoloch. l. ℨiij.
Viſc. quern. ℥ß.
Caſtorei. ℨj.
Fl. Stœchad. ar. ℨj.
Lil. convall. ℈iß.
Paralyſ.
Pœon. ana. ℨvj.
Lavendul.
Roriſmar. ana. ℨv.
Salv.
Majoran.
Bethonic.
Hyſſop. ana. ℥ß.
Cinamom. al.
Caryophyllor.
Cardamom.
Nuciſt.
Cubebar. ana. ℨiß.
Singulis groſſo modo contuſis & inciſis infundantur
in Aq. Lil. convall lib. iij.
Flor. Tiliæ. lib. iß.
Primul. Veris. lib. j.

Deinde adde pullorum picarum, N. xij. qui pennis majuſculis abjectis conquaſſentur & addantur infuſioni prædictę poſt macerationem F. Deſtillato in ℳB.

N. Sunt qui picas in ▽. liliorum lib. iß. ad conſumptionem medietatis antea coquunt, infuſionique poſtmodum addunt. Verum quia coctione illa volatilis pars prorſus evaneſcit, quid poſtmodum elevetur non video.

Vires. Cephalica & antepleptica inſignes eſt. Doſis cochl. 1. vel. 2.

▽. Salviæ compoſita, F. F.

℞. Salv.
Majoran.
Thym.
Lavendul.
Epithym.
Betonic. ana. Mj.
Nuciſt.
Cinamom. ana. ℥ß.
Rad. irid.
Cyper. rot.
Calam. ar. ana. ℥j.
Storac. cal.
Benz. ana. ℨiß.
Infunde in lib. iiij. Spir. Vini. rec. ♂. 4. dein deſtill. per ℳB.

Vires. Calefacit & ſiccat. Cephalica & arthritica eſt penetrantiſſima uſui conveniens, tàm internè, quàm externè.

Aqua Splenetica, F. F.

℞. Rad. Filic. ℥ij.
Polypod.
Apij ana. ℥iß.
Ariſtol rot.
Leviſtic.
Acor. aq.
Cal. arom. ana. ℥j.
Cort. Cappar.
Tamariſc.
Lign. fraxini.
Rhabarb. elect. ana. ℥ß.
Sem. Leviſtic.
Carv.
Aniſ.
Cymin. ana. ʒij.
Sum. Abſynth.
Fumar.
Cuſcut.
Fl. Agrimon.
Ceterach.
Fol. Scolopendr. à Miſ.

Vini generoſ lib viij. ſtent in digeſtione (☌.2.) Hinc deſtillentur per MB.

Vires. Lienem roborat, aperit, urinam promovet, &c.

▽. *Contra Terrorem.* Schreck-waſſer.

℞. Flor. Lil. convall. Mijſ. (vel plur Superfunde Vini albi generoſ. Menſur. iij. ſtentque ſimul in loco frigido, ☌ (14) poſtea deſtilla per MB. Deſtillato iterum adde
Cinamom. ℥iſ.
Cubebar. ℥ß.
Caryophyll. ʒiij.
Macer.
Galang.
Zinz.
Zedoar.
Croc or. ana. ʒij.

M. Stentque bene obturata aliquandiu. Hinc adde
Flor. Lavendul. recent. Mj.
Spic. noſtrat. Mſ.

Stentque iterum aliquot dies. Hinc deſtilla in MB. Ex fecibus extrahe ⊖ deſtillatoque adde.

N. Sunt qui deſtillatum ante Salis admixtionem ſuper ocul. 69. præparat. ℥j. deſtillant. Verùm ut ſupra monui, rectius deſtillato admiſcentur.

Vires. Convenit gravidis terrorem paſſis, præcavet abortum, fœtumque confortat.

▽. *Theriacalis ſ. contra Peſtem.*

℞. Succi Galeg.
Acetoſ.
Scord.
Citri. ana. lib. I.
Theriac. opt. ℥ij.

Miſta digerantur aliquandiu, poſtea deſtillentur.

▽. *Theriacalis Croll. ſ. Spiritus Theriacalis camphoratus.*

℞. Theriac. Andromach. ℥v.
Myrrh. rubr. ℥iiſ.
Croc. orient. ℥ß.
Camphor. ʒij.

Mixtis ſuperfunde V, rectifica-

 tiſ.

Digitized by Google

tiſs. ℥x. Stent in loco tepido, cucurbita, impoſito alembico, bene clauſâ, ♂. (24.) Hinc deſtilla in MB. à lentiſſimo calore gradatim aſcendendo. Sic Spiritus prodit elegans, quem reaffunde materiæ in cucurbita, digere atque denuo deſtilla idque vice tertiâ.

N. Sunt qui Camphoram in ⚹. ponunt, alij econtra Camphoram omittunt, Spiritumque Theriacalem ſimplicem vocant.

Vires. Egregius ejus uſus eſt in Peſte, ciet ſudorem; reſiſtitque veneno. Sennert. in inſtitut. Hartman. in Croll. Finck. in Enchirid. &c.

▽. *De Tribus. Mixtura de tribus. Mixtura ſimplex. Diaphoreticum in peracutis.*

℞. Spirit. ♀i rectif. ℥iij.
⊖i. ℥j.
Aq. Theriacal. Camphorat. ℥v. M.

Vires. Ciet ſudorem, reſiſtit putredini, magnarumque virium cenſetur in febribus malignis.

Doſis ʒj. plus minus.

▽. *Triſtantis.*

℞. Nuc. Moſch. lib. 1.
Macer.
Zinzib.
Granor. paradiſ.
Caryophyll. ana. ℥iß.
Rhabarb. opt. ℥j.
Caſtor.
Spicæ nard. à ℥ß.
Ol. laurini. ℥ij.

M. & fac ut aromata maneant integra, infunde Vini optimi lib. xiiij. maceraq; in vitro clauſo ſeptiman. 4. Dein cola, ſpeciesq; omnes contunde ad pulmenti formam, addanturque poſtea liquori colato, iterum ſtent per ♂. 3. ſæpius agitando Denique deſtilla in MB.

Vires. Cephalica & uterina eſt, craſſos flatos diſcutit.

▽. *Vitæ Mulierum,* Weiber *Aquam*

℞. Cinamom. acerr.
Nuciſt.
Macis.
Zinzib.
Garyophyllor.
Gran. paradiſ.
Cubebar.
Cardamom. à ℥ij. (alij ℥iß.
Piper long. ℥j. (alij rectius ℥ß.
Galang. ℥ſ. (alij rectius ℥j.
Zedoar. ℥j. (alij omittunt.

Pulveriſentur ſingula ſeorſim permiſceanturque. Hinc adde
Fol. Salv. min.
Menth. criſp.
Fœnic. ana. Mj. (alij Meliſſæ & melius.

Affunde Vini generoſi Menſ. iij. maceraque vaſe clauſo ♂ (14) poſtea deſtilla in MB, vel veſica ſtanno obluta.

Vires. Uterum corroborat, ſuffocationes illius compeſcit, flatus diſcutit, idque adeo feliciter, ut à generoſis ac nobilibus mulieribus Palati-

latinatus, inſtar Panacææ in morbis uterinis habeatur. Corroborat inſuper ac calfacit ventriculum, caput, ac reliquaque viſcera. Exiccat catarrhos.

Doſis à cochl. ß. ad 1. &c.

Medull, deſtillatoria, Clar. L. VVeickhard. in Theſ. Pharmac.

▽. *Virtutum.*

℞. Cinamom. el.
Gran. Paradiſi ana. ℥j.
Nuciſt.
Caryophyll.
Zinzib. ana ℥ß.
Macis.
Galang. à ʒij.
Salv. ʒvj.
Vini Rhenani lib. vj.

Inciſa & contuſa infundantur per ♂ 24. F. deſtillatio.

Vires eaſdem obtinet cum præcedenti

Alia ▽ Virtutum.

Aqua Cæleſtis dicta D. Iohan. Nicolai Baumanni,

℞. Cariophyll.
Nuc. moſcat.
Z.Z.
Zedoar.
Galang.
Macropip.
Gr. Juniper.
Cort. Citri.
Fl. Salvia.
Baſilic.
Roriſmarin.
Major.
Fl. Menth.
Bac. Lauri.
Herb. Puleg.
Rutæ.
Calaminth.
Matricar.
Fol. Sambuc.
Rad. Gentian.
Fl. Roſ. purpur.
albar.
Spicæ.
Lign. aloës.
Sem. Cardam.
Carui.
Dauci.
Seſel, ana. ʒj.
Calam. Aromat. ʒiij.
Fl. Stecchad. Arab.
Herb. Chamæd.
Chamæpyt.
Macis
Thur. maſ.
Aloëpat.
Sem. Cumin. ana. ʒj.
Cubebar.
Arthemiſ. rubr.
Fruct. ficuum.
paſſul. min.
Dactyl. enucleat.
Amygd. dulc.
Gr. Paradyſ. ana. ℥j.
Sem. Aniſ. ʒvij.
Herb. & Flor. millefol. ℥ij.
Capil. ♀.
Rad. Ormin. Eryngy.
Fenic. petroſel. Aſparag.

Rad. Endiviæ. ana. ℥ijß.
Sem. piper long. ℥j.
Cinam. elect. ℥iiij.
Spicæ nard. ℥jß.
celtic.
Liquirit. ana. ʒij.
Mellis opt. ℥iiij.
Sacchar. opt. ℔. iiij. ℥xj.

Inciſa incidenda & contuſa contundenda, miſce & in Vino deſtillato ad pondus ℔. viij. vel q. ſ. in vitro bene clauſo defunde, & per triduum macera, poſtea F. deſtillatio in capella æquali, & continuo igne.

Vires. Valet ad omnes morbos frigidos, tùm capitis, tùm aliarum partium, maximarum eſt virtutum ad Apoplexiam, Paralyſin, Colicam, & alios morbos, tùm intus, tum extra exhibita.

Aqua vomitiva Plateri.

℞. Nuc. jugland. virid.
Rad. raphan. ana. part. ij.
Acet. Vini part. iij.

Conquaſſatis nucibus & raphano, F. digeſtio leni calore, dies (5. vel 6.) poſtea deſtilla ex MB.

Doſis ab ℥ſ. ad ℥iij.

N. Nonnulli fortiorem reddunt addendo nonnihil aquæ benedictæ.

CAPUT. XII.

De Aquis reliquis.

PRæter aquas deſtillatas ſunt & aliæ officinales, ex deſtillatitijs ſc. ſimplicive fontana, &c. accedente rerum aliarum incoctione, infuſione, admixtione, reſultantes.

Modus parandi nihil diſcrepat à modo decoctionis, infuſionisve, alias tradito.

Tales ſunt.

▽. Ophthalmica, F.F.

℞. ⊕-i alb. ʒij.
Baccar. Laur. excort. ʒiij.
Aqu. roſar. alb.
fœnic. ana. ℔. j.

Bulliant in △ in cucurbita vitrea ad conſumptionē medietatis, hinc adde Camphoræ ʒiij. M. Filtra per chartam.

▽. Ophthalm. Bruni. Collyrium Bruni.

℞. Vini albi.
▽. Roſar. alb. ana. ℥iß.
Aloës Hepatis ſubtiliter pulv. ʒj.
F. Collyrium.

Vires. Commendatur ad palpeprarum ſcabiem pruriginoſam.

▽. Ophthalmica Quercetani.

℞. Croc. metall. ʒj vel ʒij.
Infunde in ▽ Euphrag. fœnic. aut ſimil. ℥v. vel vj.

Vires. Virtutis miræ eſt contra amblyopiam, amauroſim & ſuffuſionem.

▽. Saphirea ad oculos.

℞. Lixivij ♆ cum ▽ fontan. facti, & filtrati, q. v.

In

In hoc ſolve ✳ parum.

Id ubi exacte ſolutum fuerit, aquam hanc in æneam pelvim conjice per noctem & Saphiri acquiret colorem, &c. eſtque diaphana in vitro ſepoſita.

Vires. Ad omnia ferè oculorum vitia imò ad ulcera quævis mundana, utiliſſima, cancrum, ambuſtionem, aliaque multa vitia, etiam hac ▽ ſanare perhibetur. Oculis aliquot guttæ tantùm imponuntur, pro ut ſcil. multum parumve ſalis æris ve continuerit. Efficax item eſt ad pelles oculorum auferendas. Poteſt dilui ▽ ſtill. fœniculi Euphrag. &c.

N. Eſt uſitatiſſima Agyrtis.

▽ Viridis. Collyrium viride.

℞. Ærug. æris ʒij.
Auripigment. citrini. ʒj.
Aqu. roſ. alb.
Plantag.
Vini alb. ana. ʒiij.

M. Bulliant ſimul, maneatque liquor ſuper materiam.

Vires. Utile eſt in Pterygio, ſi oculo inſtilletur.

Huc pertinent Aquæ Cordiales, Krafftwaſſer/ *quæ ſi lac colore æmulentur, lac emulſiove dicuntur, fiuntque ex ▽ ſtillatitiis, pulveribus, aliisque cordialibus*

Aqua perlarum, in Officina uſualis.

℞. Aqu. Roſar.
Borrag
Bugloſs, ana. ℥iiij.
Manus Chriſti perlat. ℥j.
Sacchar. cand. ℥ß. M.

Alia.

℞. Aqu. acetoſ.
Borrag.
Bugloſs.
Roſar. ana. ℥iiij.
Manus Chriſti perlat. ℥iij.
Margarit. præparat. ʒß.
Syrup. Granat. ℥j. M.

Vires. Vulgo notiſſimæ ſunt, utpote ad quas in extremis, tanquam ad ultimum levamen confugitur, cochlear ſubinde propinando.

Hujus quoque loci ſunt & alij liquores Aquei, ut

Lac Virginis.

℞. Aqu. ſolan.
nymph.
lactuc.
Acet. ℥ij.

Diſſolvantur in his
Lithargyr argent. ℥j.
Ceruſ. candid. ʒiij.
Camphor. ℈j.

Stent aliquot horis dum reſederint, quæ craſſa ſunt, tum transcolentur per filtrum aut cribrum ſetaceum.

Uſus magnus lactis hujus eſt, non ſolùm in decorandis Virginibus, acquirendoque nitore faciei, ſed & in ſcabie emendanda ſanguineque ſiſtendo: tum ad paſſam frontem, id e. paſſarum more rugatam explanandam, exporrigendamque.

N. Aliud vide apud Auguſt.

Aqua cauſtica, F. F.

℞. Spirit Vini rectific. ℥iij.
Pulv. Garyophyll. ʒj.
Zizib.
Cinamom.
Pulv. Ceruſs.
Alum. roch. ana. gr. viij.
☿ti ʒiß.

Miſceantur optime & ſerventur in vaſe optime clauſo.

Vires. Mundificat vulnera inveterata, excreſcentias exedit.

CAPUT. XL.

De Balſamis Odoriferis.

BAlſami ſignificationes varias dedimus libr. 1. Earum tres ſunt, quæ peculiarem ſibi in Officina vendicant locum. Balſami ſcil. odoriferi, Balſami deſtillati, & Balſami unguentarij: de prioribus hic loci agere convenit, de poſterioribus infra.

Balſami odoriferi ſunt medicamēta, cum unguentis craſſitie certantia, imo plerunque duriora: parata ut olea odorifera corpore craſſiori detineantur, quo minus, exhalent.

Corpora, quo olea illa incorporantur, ſunt 1. Cera alba depurata. 2. Oleum nucis muſchatæ expreſſum, tùm per ſe, id eſt, non depuratum, tùm depuratum. 3. Medulla vituli Iota. 4. Manna depurata.

N. Quercetani Cæleſte Manna, quod in Pharmacop. Reſt. cap. 26. maximopere deprædicat, alij Saccharum depuratum interpretantur, alij aliter. Verum enimvero nihil aliud à Quercetano intelligi, quam ceram depuratam, ex ſcriptis ejus parallelis liquet. Nimirum in tetrade, acetum Philoſophicum ex acido liquore Mannæ Cæleſtis parare docet, id quod de melle intelligi, ceræ ſcil. germano fratre, demonſtratur in enodatione menſtruorum, cap. 55.

Depuratio ceræ & olei Nuciſtæ fit per 🜄 inprimis ♀riſatum, cujus beneficio color & odor ſ. a. extrahitur, relicto corpore albo, hujus loci idoneo.

N. Alij ℞ Ceræ alb. p. vj. Ol. amygdal. d. recent. p. 1. 🜄, ad eminentiam digiti unius; digerunt dies (3.) hinc abſtracta humiditate in MB. Corpus reliquum balſamis conficiendis adhibent.

Modus vulgaris. ℞. Corpus requiſitum, admiſce olei q. ſ. ut f. inſtar linimenti, quod tingunt colore debito.

Modus præſtantior. ℞. Corpus (Ol. Nuciſt. depurat.) adde extractum rei cujus Balſamus expetitur, hinc admiſce quoque oleum.

N. Pre-

N. Proportio inter extractum & oleum eſt fere tripla, Olei ſcil. $\frac{3}{1}$ *Extracti.* $\frac{1}{3}$

Balſama uſitatiora ſunt.

Balſam. Angelicæ.
Aniſi.
Apoplecticũ cum Moſcho & Zibetta. Vide ſupra.
Arantiorum
Caryophyllorũ
Cinnamomi
Citri
Cubebarum
Lavendulæ
Maceris
Majoranæ
Menthæ
Nucis moſchatæ
Roriſmarini
Roſarum
Rutæ
Succini
Zedoariæ.

De his vide ſuis locis, libr. 4.

Balſamum apoplecticum Crolly ſecundum F. F.

℞. Ol. Nuciſt. expr. ℥ij.
Ambr. nigr. ʒijß.
griſ. ʒij.
Moſch. opt. ʒiſ.
Zibeth. ʒiiſ.
Ol. Cinam. ℈ſ.
Majoran.
Lavend. ana. ʒſ.
Caryophyll. gr. vj.
Succin. ℈ß.

Cum Balſamo indico, q. ſ. F. Balſamum.

Aliter.

℞. Confect. anacard. ʒij.
Ol. ſuccin.
Lavendul. ana. gran. iij. vel plures
Zibeth ℈ij.
M. F. Balſam.

Vires. Confortat caput, frididosque humores diſcutit, adeoque in Aploplexia Syncope, Paralyſi, & ſimilibus affectibus convenit, naribus inditus, vel quoquo modo applicatus.

N. Mulieribus ob ſuavitatem minus commode adhibetur.

Aliud, Cl: D. D. Arn. VVeickhardi.

℞. Ol. maſtich. vulg. ʒj.
ſtillat. garyophyll. gran. vj.
Succin. alb. gran. iiij.
Lil. convall. gran. iij.

Cum pauca cera virginea, F. Balſamum.

Vires. Confert ad affectus capitis frigidos, VVeickhard. Theſaur. Pharmaceutic. libr. 6.

CAPUT XLI.

De Balſamis deſtillatis.

Balſami deſtillati nihil ſunt aliud quàm deſtillati Spiritus, cum Olei por-

portione ex reſinis, gummatis aromatibus & ſimilibus interveniente Vini Spiritu prolecti.

Uſitatiores ſunt

Balſamus vitæ, vide infra.
nervinus, v. infr.
anti-arthriticus, v. infr.
Petri de Ebano, v. in diſpenſa Auguſt. Oleum Balſami.
Huc pertinet & Liquor ſc. Balſamus Saponis, v. infr.

Balſamus vitæ.

℞. Myrrh. el.
Aloës epat.
Oliban.
Balſam. indic.
Bdell.
Ammoniac.
Sarcocoll.
Maſtich.
Gum. arabic.
Storac.
Ladan.
Baccar. laur.
Axung. Caſtor. à ℥vj.
Croc. ℥iſ.
Nuciſt.
Cinamom.
Caryophyll.
Gum. anime.
Zedoar.
Galang.
Spic. roman.
Cardamom.
Cubebar. ana. ℥ij.

Pulveriſata & mixta infundantur in 🜄 rectific. ad eminent. digiti 1. digeranturque aliquandiu. Hinc deſtillentur per Retortam (vitream) in cineribus △ lentiſſimo.

Dein adde

℞. Ol. Anthos
Majoran
Chamomill
Puleg.
Hyſſop.
Salv.
Rut.
Spic.
Lavendul. à ℥j.
Thymi
Saturejæ.
Cubebar.
Zedoar.
Nuciſt expr. à ℥ß
Cinamom.
Caryophyllor.
Roſar.
Citri
Arantior.
Fœnic.
Aniſ.
Carvi ana. ℥ij.

M. F. Balſamus digerendo aliquandiu.

Vires. Cordiale eſt inſigne, balſamumque noſtrum mirabiliter recreat, putredinem arcet, ſopitos ſpiritus vitales & animales excitat, cerebrum humidum ac debile confortat, flatus diſcutit, adeoque commendatur in Apoplexia

xia, uterinis affectibus, lypothymia, &c. Quinimo adeo celebre hiſce in oris audit ut inſtar Panacaæ in omnibus fere morbis à magnatibus expetatur, uſus ejus tàm externus, quàm internus eſt.

Doſis gutt. iij. & plur.

Balſamus nervinus.

℞. Ol. Terebinth ℔. j.
Lauri ℥ij. Miſce
Hinc adde Gum Galban.
Elem. ana. ℥vj.
Heder.
Oliban. ana. ℥ij.
Maſtich. ℥j.
Myrrh,
Aloës epat.
Laudan.
Caſtor. ana. ℥ij.

Pulveriſata admiſce oleis, ſtentque ♂ aliquot (3.) Dein

℞. Galang.
Caryophyllor.
Cinamom. ana. ℥ß.
Nuciſt.
Zedoar.
Cubebar. ana. ℥ß.
Diptamn. alb.
Conſol. maj. ana. ℥iij.

Pulveriſata infunde in ℔iſ. vel q. ſ. 🜄. Hinc miſce cum prioribus, ac deſtilla per ⚹ vel 6 vitream in ∴ primo prodibit Spiritus, dein oleum flavum ultimo nigricans, collige ſimul oleum flavum ac ſpiritum pro balſamo.

Vires. Calfacit, confortat nervos, Paralyſin & Contracturam ſanat, extrinſecus illitus.

Balſamus anti-arthriticus.

℞. Mumiæ
Maſtich.
Thur.
Myrrh. à ℥ij.
G. ammoniac.
bdellij
opopanac.
Tartari, ana. ℥iß.
Mellis
🜍i roman. ana. ℔. ij.
Spir. Vini ℔. vj.

Deſtillentur per alembicum in receptaculum amplum, cum quintuplici cohobatione.

Corroborat articulos, eorumque defluxiones exiccat, dolores arthriticos lenit.

N. Paulo aliter habet VVeickhard. Theſ. Pharmac. libr. 6.

Liquor ſeu Balſamus Saponis.

℞. Saponem venetum inciſum, affunde Spiritum Vini, atque ſemel ac iterum deſtilla, affunde denuo eundem, & relinque in loco calido, poſtea per chartam filtra, eſt inſtar olei brunnei, ſeu ſpadicei coloris.

Vires. Sublevat podagricos dolores ſi locus affectus eo illinatur.

Digitized by Google

CAPUT XLII.

De Bolis.

BOli in officinis pro uſu nulli extant, ſed ex præſcriptione uſui extemperaneo parantur, idque vel miſcendo ſolum, vel inſpiſſando, &c.

Fiunt ex Electuariis, pulpis, conſervis, pulveribus in conſiſtentiam minus fluidam deglutitilemque redactis.

N. Cavendum ne ſapore ingrato abominabilis evadat.

Exempla.

I.

℞. Rhabarb. pulveriſ. ʒj.
Conſerv. Roſar. rec. ℥ß.
Cum Syr. roſar. ſolv. F. Bolus.

I I.

℞. Elect. lenitiv. de manna. ℥ß.
diaphænic.
diacatholic. à ʒij.
Cum ſaccharo alb. F. Bolus pro vice una.

N. Addi poteſt & pulvis conveniens.

Vires. Purgat humorem ſeroſum ac bilioſum.

I I I.

℞. Conſerv. roſar. antiqu. ʒij.
Laudan. opiat. gran. ijß.
F. Bolus.

Confert in fluxu alvi & ſim. dolorem ſedat, ſomnum inducit.

I V.

℞. Caſſiæ rec. extract. ℥j.
Sem. aniſ. ℈j.
Cum Oleo amygdal. dulc. rec.
F. Bolus in nephritide.

V.

℞. Prunor. damaſc. num. x.
Sebeſten. num. vij.
Paſſul. enucl. ℥ß.
Coquantur cum aqua colanturque fortiter. Hinc adde
Pulp. caſs. ℥ij. coquantur denuo ad ſpiſſitudinem mellis. Tum adde
Pulv. ſen. ʒiij.
Cum Sacchar. F. Bolus pro 2. vicibus, &c.

CAPUT. XLIII.

De Calcibus ſeu Calcinatis.

CAlcinationem ſex fieri modis, diximus libr. 1. Ex his duo, non niſi ignem requirunt, reliqui aliud aliquid inſuper expetunt, cujus beneficio calcinatio peragatur.

Mineralium calcinationes dabimus ſigillatim, libr. 3.

Vegetabilia, v. gr. *herbæ, radices, ligna, cortices, &c.* φλογιςῷ igne com-

comburuntur luculento, donec in cinerem fuerint redacta.

N. Simili modo incinerari poſſunt, & capita mortua ex deſtillationibus reſidua, ſi ſuper laminam ferream vel in fictili comburuntur.

Animalia, horumque *partes molliores* comburuntur ut plurimum in fictilibus (clauſis & lutatis) ad nigredinem uſque. Sic aves comburuntur cum pennis, lepus cum pelle, &c.

Cornua, triplici exponuntur calcinationi: Uſtioni, vaporationi & corroſioni, quam præcipitationem alii vocant.

Uſtione comburuntur cornua, donec per nigredinem albida facta ſint. Idque plerunque in fornace figulina fieri ſolet. Hinc cornua uſta dicta.

Vaporoſæ calcinationis modus hic eſt: Cornua ſuſpenduntur ponunturvè in capitello, partevè ſuperiore Veſicæ, quæ aliquota liquoris portione adimpleta ſit: hinc ſubtus accenditur ignis, ut vapor vi caloris elevatus, cornua penetrando friabilia paulatim candida reddat.

N. Opus hoc eſt fere ♂ 3. diciturque philoſophice calcinari.

Liquor adhiberi poterit vel ▽ ſimplex, deſtillatave appropriata, vel ſuccus decoctumvè medicæ intentioni reſpondens. Liquor autem ne qua penitus exhalet, recentem ſubinde affundere oportet.

Corroſiva calcinatio fit affuſis liquoribus, acidis, v. gr. aceto ſpiritu ⦶i, ⦶i, & ſim. quibus ſcil. oſſa vel cornua groſſe contuſa, raſave ſolvuntur, corroduntur, poſtmodumque in calcem (quam magiſterium vocant) præcipitantur. Vide infra Magiſterium.

N. Simili modo calcinantur & cruſtacea.

Modus porro calcinationis ut diverſus eſt, ita calcinata diverſorum ſunt nominum. Hinc calces, cineres, croci, ſalia, uſta.

Sic ſunt:

Calx ☉is, vide libr. 3.
☽æ, vide libr. 3.

Cineres: plurimi è quibus tamẽ officinis 4. uſiratiores, adeoque κατ' ἐξοχὴν. 4. Cineres dicti
Abſynthii
Fabarum è ſtramine
Geniſtæ
Sarmentorum Juniperi

Crocus Metallorum } vide libr. 3.
Martis aperitivus
adſtrictivus
Veneris

Salia vide infra.

Uſti ſ. combuſti Cancri
Cervorum pulli
Cuculus.
Erinaceus
Hirundo

Lepus
Paſſer troglotides
Serpens

Cornu cervi uſtum
alcis
Ungula equi.

CAPUT. XLIV.

De Cataplaſmatis.

CAtaplaſmata fiunt ex rebus medicamentalibus, quæ vel pulveriſata, vel quoquo modo in pultis conſiſtentiam, ſive per ſe, ſive adhibita humiditate redigi poſſunt: præcipue tamen parantur ex herbis (viridibus ſiccisvè) radicibus, floribus, ſeminibus, oleis, fructibus, axungiis, farinis, micis panis, & ſimilibus.

Modus fiendi adhibetur pro re nata; cum vel ſine igne. Sine igne fit extuſis herbis viridibus, aut earum ſuccis expreſſis aliisve liquoribus convenientibus, quibus reliqua admiſcentur ut fiat pulticulæ inſtar. Ignis beneficio coquuntur res cum liquore conveniente in cataplaſma: vel fructus ſucculenti ut molleſcant elixantur, hinc exprimitur pulpa per ſetaceum, eique pro libito reliqua admiſcentur.

N. 1. Liquor pro rei neceſſitate varius eſt, aqua, lac, vinum, & ſimil.

N. 2. Sicca præſtat optimè pulveriſare: viridia conquaſſare, & ad putrilaginem coquere.

Officinalia nulla extant.

Exemplo ergo ſint:

Cataplaſma reſolutivum Foreſti.
contra cruorem, Zerband.
de nido hirundinis.
Anacollema.
Veſicatorium.

Cataplaſma reſolutivum Foreſti.

℞. Flor. Chamomill.
Stœchad.
Sum. Abſynth.
Rut.
Caulium & ſtipitum eorum.
Salv.
Sabin. à Mj.

Coque omnia ſimul in lixivio ex cinere quercus vel ſambuci, vel vitis albæ, & deinde piſtentur & incorporentur cum eis pulvis ſequens

℞. Alumin.
Sulphur
Gallar.
Cypreſs.
Sal. comun. à ʒß
Aloes
Baccar. Laur.
Pirethr.
Sem. caul. à ʒij.

In fine addatur ſtercus recens columbarum vel caprarum.

Vires

Vires. Reſolvit craſſos humores ac tumores inde ortos, ut varices, Elephantiam Arabum. Foreſt. libr. XXIX. obſervat. 25.

Cataplaſma contra Cruorem, vulgo Kerband.

℞. Boli-armen. ℥iij.
Cretæ ℥j.
Prunor. Sylveſtr. ſicc. ℥j.

Pulveriſa quam minutiſſimè & coque cum aceto acerrimo, hinc admiſce

Radic. ſymphyt. pulveriſat. parum.

In fine adde Farinæ avenac. q. ſ. ad conſiſtentiam cataplaſmatis, ſubinde inſtillando nonnihil olei myrtillorum.

Vires. Cruorem ex caſu vel contuſione collectum reſolvit & ſiccat. Felix VVirz. in Chirurgia.

N. Ejuſce farinæ cataplaſmata inter Chirurgos uſitatiſſima ſunt, fiuntque ex terra ſigillata, bolo armeno, ſanguine draconis, ceruſa, pice, reſina, ſuccino, lapid. calamin. ſucco acaciæ & ſimilibus adſtringentibus & exiccantibus.

Cataplaſma de nido hirundinis Mynſicht.

℞. Nidi hirundinis num. 1.
Alb. græci. ℥iß.
Rad. Alth.
Lil. alb. ā ℥j.
Caricar. ping.
Dactylor. ana. num. iij.

Coqu. in 🜄 ad remanentiam pultis, poſteà adde

Ol. Violar.
Farin. Chamæmel.
Fænigr.
Sem. Lin.
Tritic. ana. ℥vj.
Cerebr. cati. ℥ß.
Pulv. noct. combuſt.
hirund. combuſt. ana. ℨij.
Vitell. ovor. num. ij.
Croc. orient. ℈j. M. F. Catapl.

Commendatur in angina deſperata collo ſæpius tepidè (id quod de omnibus Cataplaſmatis notandum,) applicatum.

Huc pertinent & *Anacollemata*, quæ nihil aliud ſunt quam Cataplaſmata frontalia, intercipiendæ defluxioni conſecrata, adeoque fiunt ex adſtringentibus quæ utplurimum albumine ovi ſubiguntur, E. gr.

℞. Maſtich.
Thur.
Myrrh. ana ℨiſ.
Bol. arm.
Farin. fabar. ā ℥ß.
Croci ℈j.

Cum Albumin. ovi, Ol. roſac. & pauxillo acet. F. Frontale.

Vires. Prodeſt in lippitudine oculorum.

Aliud.

℞. Argillæ exuſtæ.
Farinæ volatil.

Digitized by Google

Boli armen. à ℥ß.
Suc. Acac.
Hypociſt. à ℥ij.
Cum Album. ovi & modico aceto F. Frontale.

Vires. Convenit in Hæmorrhagia narium.

Huc referendi ſunt & Sinapiſmi veſicatoriaque in forma Cataplaſmatis.

Hæc fiunt ex ſem. Sinapi, naſturtii, urticæ, radic. thapſiæ, cyclamin. bryon, ſcyllæ, allii, Euphorb. cantharid. & ſimilibus, ſuſceptis pulpa ficuum, fermento, melle, oxymolite, ſapone & ſimilibus.

E. gr.

℞. Pulpæ caricar. (in ✠ coctar.) ℥ij.
Sem. ſinap. ℥j. M.

Ruborem cuti induit.

Aliud Veſicatorium.

℞. Cantharid. præparat. (i. e. alis & capitibus abſciſſis, num. xxx.
Fermenti acris. ℥j.

Cantharides pulveriſatæ ſuſcipiantur fermento, humectando ſi op9 ſit aceto acri.

CAPUT XLV.

De Clyſteribus.

Clyſmus, Clyſma, Enema eſt liquor imprægnatus facultate medicamentali, per ſyphonem in inteſtina intromittendus.

Duo ergò continet. 1. Liquorem. 2. Facultates, quibus liquor imprægnatur.

Liquor is, eſt decoctum (plantarum, piſorum, carnis, &c.) vel ſimilis humor Medici intentioni commodus. E. gr. Urina, lac, ſerum lactis, oleum, & ſimil.

Facultates Clyſterum variæ eſſe poſſunt, purgantes, alterantes, anodynæ, lithontripticæ, carminativæ, abſtergentes, adſtringentes, & cet. Inter cæteras tamen uſitatiores ſunt purgantes, qui ut plurimum compoſiti ſunt, fiuntque ex partibus (4. 5.) decocti alicujus emollientis, partib. (1. 2.) olei, additis inſuper purgantibus ac ſtimulantibus, aliis v. grat. Electuariis, ſpeciebus, & ſimilib.

N. Purgantium, doſis duplo major eſſe poteſt in clyſteribus, quam in aſſumendis, oleum additur ubi emolliendum erit, omittitur ubi fortiter purgandum & revellendum.

Doſis eſt ab ℥iij. in infantibus, ad xij. vel xv. in adultis.

Modus parandi liqueſcet uno ac altero exemplo:

℞. Urinæ ℔. 1. F. Clyſma in Hydrope.

℞. Oleum Olivar. ℥v. vj. viij. F. Clyſma

Clyſma ad leniendam alvum.

℞. Herb. emoll. ana M. j.
Rad. Alth. ℥j.
Fl. Chamomill. M. ß.
Fic. ping. N. V.
Vitell. ovi, num. 1.

Coque in ſ. q: aquæ ad ℔. 1.

In colatura diſſolv. caſ pro Clyſteribus ʒvj. Bened. laxat. ß. Oleũ Chamæ: mel. ℥iij. Sal gemmar. ℈j. vel Sacchar. rubr. ℥ß. ad ℥j. F. Clyſma.

N. Sunt qui ſal commun. vel gemmæ ad ℥j. usque injiciunt. Verum quia podex locus maximè ſenſibilis eſt, præſtat doſin hanc imminuere.

Huc referendi quoque ſunt Clyſteres uterini (μητρεγχυτα) qui itidem ſunt liquores medicamentales per ſyphonem (μητρεγχύτην) in uterum fundendi Liquor itidem hic varius adhibere poteſt, aqua ſtillatitia, decoctum ſuccus vel ſimile quid cui pro rei exigentia admiſcentur pulveres, Electuaria, olea & ſimil.

Doſis pro vice una ſufficiens eſt ℥iiij. vel v. vj. p... r propter.

Exemplo ſint.

℞. Decocti Equiſeti & Tormentill. ℥iij. Oleum Myrtin. ℥iß. Trochiſc. de ſpod. ʒj. M. F. Clyſter, in menſium fluxu.

℞. Hydromel. ℥iij. v. mell. ℥iß. F. Clyſter ad eluendum uterum.

℞. Succ. mercurialis depurati, vel decoct. rubr. tinct. Eryng aut cyclaminis, vel radic. aper. vel ſalviæ, matricariæ, nepetæ ℥iij. Pulv. myrrhæ ʒij. F. Clyſter ad promovenda menſtruâ.

Ad hunc locum pertinent & Injectiones penis, quæ itidem ex liquore conveniente fiunt, ſive decoctum is ſit, ſive aqua ſtillatitia, vel ſimilis.

CAPUT XLVI.

De Conditis.

Conditorum conſtitutionem abſolvunt res condienda ac liquor condiens, quibus pro libito aromatizans accedit.

Res condiri aptæ ſunt, *radices, cortices, caules, fructus, nuces, & flores aliquot.*

Duo in rebus condiendis præcipuè conſideranda occurrunt.

1. Quia res condienda vi liquoris intus ac extus perfundi poſtulat, mollem illam eſſe nec nimis craſſam oportet.

2. Quia eſui condita præcipuè deſtinantur, haut ingrata ac guſtu abominabilia ea ſint, fas eſt. Hinc ſi durior & amarior res condienda fuerit, maceretur antea in ▽ frigida

da dies (5, 6, 7, 8, pro re nata) ſingulis diebus aquam deplendo, recentemque dando, vel coquatur inſuper donec molleſcat, amarorq; quodammodo extrahatur. Caro autem ne nimia extractione, ſolum cadaver condiendum relinquatur. His adde, ſin craſſior, major, ſolidior res condienda foret, ſecandam eam eſſe, pro exigentia, ſecundum longitudinem, latitudinem, teſſulatim, &c.

N. 1. Loco aquæ nonnunquam lixivio macerare expedit, hinc aqua ſimplici dulcorare.

N. 2. Quodſi libuerit condita aromatizare, aromata condiendis infigi poterunt.

Liquor, quo res condiuntur eſt Saccharum clarificatum & ſyrupiſatum, id eſt, in aqueo liquore diſſolutum ad ſyrupi conſiſtentiam, nonnunquam mel depuratum, aliquando muria.

Sic condiuntur:

I. Radices.

℞. Radices benè purgatas (integras ſi teneræ fuerint, vel ſectas, ſin craſſiores) exemptis ſi opus ſit lignoſis partibus, redige ad mollitiem & ſi opus ſit, ad ſaporem gratiorem, ut docui, hinc ſicca & cum Sacchari ana. circiter, tantilloque decocti proprii, vel aquæ coque ad conſumptionem humiditatis conſiſtentiamque Syrupi.

II. Cortices

Cortices nihil à radicibus peculiare habent.

III. Caules.

℞. Caules (à pellicula exteriori purgatas) reduc ad mollitiem, hinc coque cum ana Sacchari in decocto ſoluti, ad conſiſtentiam.

IV. Fructus.

℞. Fructus molliores (e. gr. ceraſa, baccas, ribes, berberes, mala perſica, & ſimil.) affunde Sacchari Syrupiſati vel mellis part. dimidiã, coque ad conſumptionem humiditatis. (alias ſitum contrahit.

Duriores, ut poma citria, cytonia, & ſimil. prius ad mollitiem redigendi ſunt, amariores ad ſaporem gratiorem. Limonia & olivæ muriæ imponuntur.

V. Nuces.

℞. Nuces virides perfora ſtylo macera dies (9. 10.) in ▽ frigida l. a. hinc coque ut molleſcant, ſiccatas aromatiſa, configendo cinamomo aut caryophillis, cumque ſacchari ana. ac aquæ q. ſ. coque ut docet.

VI. Flores.

Flores condiuntur affuſione Sacchari ſyrupiſati. Sunt autem pauci qui hac ratione integri condiuntur, ſcilicet flores citri, arantiorum, & interdum roſarum. Ex reliquis fiunt potius conſervæ, capparum flores ſale, geniſtæ ſale & aceto condiuntur.

N. Sunt

N. Sunt qui flores albumine ovi conquaſſato illitos ſaccharo pulveriſato aſpergunt, ſolis calori exponunt, floresque hac ratione integros coloratosque conſervant.

Condita officinalia uſitatiora.

Condita Aurantia poma integra ac in partes diſſecta.
Aurantiorum flores
cortic.
Berberes
Borragin. rad.
Calami aromat. radic.
Caſſia
Ceraſa amarena
Cichor rad.
Citra poma integra.
in taleolis.
Citriorum maximorum, Carnis citri, Citrinat.
Citriorum ſiccorum, truckener Citrinat.
Citri corticum, eingemachte Citron Schalen.
florum.
Conſolid. maj. rad.
Corna.
Cydonia, eingemachte Quitten.
Cynosbati baccæ, eingemachte Hanbutten.
Enulæ rad.
Eryngii rad.
Lactucæ Hiſp. caulium
ſuccorum, trucke Lattuc.
Mala armeniaca præcocia, eingemachte Möllelen / oder Mammelaucken.
Meſpila integra.
Mirobalani Belliric.
Chebulæ
Citrinæ
Embſicæ. } afferuntur conditæ ex India.
Nuces Indicæ ſcilicet moſchatæ, cũ involucris, gantze Muſcatnüß mit den Schelffen.
Nuces moſchatæ, ſcil. ſine involucris, eingemacht Muſcatnüß ohne ſchelffen.
Nuces Juglandes.
Perſica.
Pimpinellæ rad.
Piper nigr. in racemis ex India affertur.
Pruna ſylveſtria, eingemachte Schlehen.
Pruna citrina, eingmachte Spelling
Pyra muſcatella, eingemachte Zuckerbierlein / oder Muſcateller Bieren.
Rhabarbarum.
Ribes, eingemachte Johannes Traublein.
Satyrii rad.
Scorzoneræ rad.
Scorba, eingemachte Speyerling.
Zedoariæ rad.
Zingiber. Chinenſe.
commune.
Huc & paſſulæ laxativæ.

Sunt & quæ conduntur, aceto & ſale, uti.

Ii Con-

Condit. Cappares.
Cucumeres.
Oculi geniſtæ.
Limonia poma.
Olivæ.
Portulacæ ſummitates.

CAPUT XLVII.

De Confectionibus Saccharatis.

Confectiones Saccharatæ.

SAccharo obductæ, duplices ſunt. 1. Saccharatæ ſc. ſeu Saccharaceæ ſimpliciter ita dictæ. 2. Confectiones Saccharo candi incruſtatæ.

Modus conficiendi confectiones Saccharatas.

℞. Rem conficiendam, inde pelvi cupreæ (Confect Keſſel) ſaccharum ſyrupiſatum paulatim inſtillando, continuo ſupra calorem verſa; ut humiditate abſumpta Saccharum rei conficiendæ adhæreat, ac tandem inſtar cruſtæ eandem obducat.

Res quæ hoc modo conficiuntur ſunt *ſemina, nuclei excorticati, aromata, radices, cortices, ut & flores ac ſummitates ſed rarò.*

N. 1. Semina ſi opus ſit præparantur prius macerando in ✢, *ut ſemen Coriandri.*

N. 2. Si amariora conficienda fuerint, corrigi volunt antea, ad modum, quem in conditis docuimus.

Res quæ confectiones conſiunt eſt Saccharum Canarienſe, interdum Saccharum candum.

Plerunque primum amylo res conficiendæ obducuntur, hinc Saccharum ſuperducitur. Unde duplicis generis confectiones præſtare ſolent, finæ ſcil. ex mero ſaccharo & minus finæ ex amylo & ſaccharo uti dictum præparatæ.

Modus conficiendi confectiones ſaccharo candi incruſtatas non differt ferè à modo condiendi, niſi ſola brodii condientis ſaccharati conſiſtentia, nimirum hoc ſi craſſius fuerit, ſaccharum in cryſtallos concreſcit, resque injectas q. cruſta obducit.

Confectiones uſitatiores Saccharatæ ſunt.

Confectio Amygdalarum dulced. vberzogene Mandeln.
Amydg. magnarum, groſſe Mandelkern/mit groſſer Criſpatur.
Aniſi, vberzogen Anis Samen.
Laxativi, Purgier Anis Zucker
Calami aromatici, vberzogen Kalmus.
Cardamomi minoris, Cardamen Confect.
Carvi, id eſt, ſeminis, vberzogen Kümmel.
Caryophyllorum, vberzogen Negel

Cicho-

Cichorei rad. vberzogen Cichoren.
Cinç. Santonici. ſem lumbricorū
vberzogen Wurmſamen.
Cinamomi. Zimmet Confect/ vberzogen Zimmet.
Coriandri, vberzogen Coriander.
magni, mit groſſer Criſpatur.
Corporis ſine anima confectio
muſchata, BiſemZucker.
Cubebarum, vberzogen Cubeben.
Dauci communis, vberzogen wild
Möhrenſaamen.
Erucæ
Fœniculi
Lavendulæ florum.
Macis
Majoranæ ſem.
Pimpinellæ rad.
Pinearum
Zedoariæ
Zingiberis.

Confectiones Candiſatæ ſcilicet Saccharo candi incruſtatæ.

ConfectioAcori, Candiſirten Calmus
Aurantior. cort.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Citronati
Citri cort.
Macis
Nucis moſchat.
Pyrorum moſchatellinorum.
Zingiberis.

CAPUT XLVIII.

De Conſervis.

RES conſerviſandæ ut plurimum flores ſunt, raro herbæ, rarius radices, rariſſimè caro fructuum.

Modus.

℞. Quod conſerviſare volueris, conquaſſa (mortario præcipuè lapideo piſtilloque ligneo) atque inter quaſſandum admiſce Saccharum.

Proportio Sacchari variat in humidioribus ac mucilaginoſis conſerviſandis, recipitur duplum in ſiccioribus, ad triplum uſque aſcenditur, additurque nonnihil ▽æ ſtillatitiæ.

Flores & herbas recentes conſerviſare oportet, attamen ſi nimia humiditate ſcateant, in umbra exiccari aliquantulum convenit.

N. 1. Sunt qui ex floribus ac ſaccharo S.S.S. faciunt, ſolique idipſum exponunt. Alii Iulepum conficiunt eumque admiſcendo conſerviſationem abſolvunt.

N. 2. Poteris itidem, ſi volueris, flores vel herbas conſerviſandas in minutiſſimas antea incidere partes, hinc addito Saccharo conſerviſare uti dictum.

Radices prius coquendæ ſunt, dein con-

conquaſſandæ, vel & per ſetaceum trajiciendæ, hinc conſerviſandæ.

Caro *fructuum* omnino ſetaceum trajici antea expetit.

Conſervæ uſitatiores ſunt:

Conſerv. Abſynthii romani è ſummitatibus.
Acaciæ flor.
Acetoſæ fol.
Acetoſellæ fol.
Anthor, id eſt, flor. rorismar.
Betonic. fl.
Borragin. fl.
Bugloſſæ fl.
Calendular. fl.
Cardui bened. ſumm.
Cichorii ex fl.
Citri pulpæ
Cochleariæ fol.
Conſolidæ major rad.
Euphragiæ ſummit.
Fumariæ ſummit.
Galegæ
Geniſtæ
Heder. terr. compoſ. Aug.
Liliorum alb fl.
Lavendulæ fl.
Liliorum convall.
Majoranæ ſummit.
Malv. fl.
Meliſs. fl.
Menthæ fol.
Nympheæ alb. fl.
Papav. errat. fl.
Portulacæ fol.
Pœoniæ fl.
Perſicorum fl.
Primulæ veris fl.
Prunellæ fl.
Pulegii ſummit.
Roſarum albar.
rubrarum
☉-lata.
Salviæ fl.
Sambuci fl.
Scabioſæ
Scordii
Tiliæ fl.
Tunicæ fl.
Tuſſilaginis fl.
Veronicæ ſummit.
Violarum martiarum.

CAPUT II.

De Decoctis.

DEcocta fieri poſſunt, ex rebus omnibus, quæ pronæ ſunt, vires elixatione brodio ſuo cõmunicare, adeoque ex mineralibus, vegetabilibus & animalibus.

E Mineralibus non reſpuunt decoctionem Terræ crudæ calcinatæve, Lapides calcinati, Metalla calcinata, Antimonium crudum & calcinatum, ☿ius crudus, cinnaba-

ris,

ris, Lythargyrium, 🜍r. Nimirum hæc aquæ, vel ſimplici incoctæ vires quaſdam ei impertiunt, maximè tamen, ſi adhibitus fuerit liquor facultate penetrante gravidus, qualis Vinum, Acetum, Aquæve ſtillatitiæ. Quin & Metalla ignobiliora, & potiſſimum ſi calcinata ea fuerint, verbi gratia, minium, ceruſa, limatura ferri calcinata, & ſim. decoctioni apta ſunt. Decoquunturque hæc omnia, in pulveres redacta.

Ex Animalibus decoctioni parent partes carnoſæ, membranoſæ, cornua tùm cruda raſpata, tùm calcinata, & ſimil

Verum enimvero, hic loci de Decoctis potiſſimum agemus potulentis, in praxi uſitatioribus, quæ Apozemata communiter dicunt. Hæc parantur inprimis è vegetabilibus: videlicet è radicibus, corticibus, herbis, floribus, baccis, fructibus, lignis. Superadditis tamen nonnunquam ſed rarò nonnullis è mineralibus aut animalibus.

Liquor in quo res ex communiter elixantur, eſt aqua fontana, (hæc adhibenda, quoties alius alicujus mentio nulla fuerit facta,) aqua pluvia, aqua deſtillata, (ſed non adeò commodè ob ſpirituoſæ portionis exhalationem, niſi coctio in diplomate inſtituatur,) ſerum lactis, hydromel, Vinum. Hoc præſtat in fine coctionis ſuperinfundere.

Quantitas liquoris ad res coquendas varia ſumi ſolet, prout ſc. res longiorem vel breviorem coctionem expeteirint. Duriores ſiquidem ac ſolidiores ut diutius ſunt coquendæ, ita majorem liquoris quantitatem requirunt, quippe coctione liquor paulatim exhalat. Sumitur autem e. gr. proportio quadrupla; ſextupla, decupla, duodecupla, &c. Reſpondent enim Man. 1. ℥ß. ʒv. vel ʒvj. pugillo ℈ij. vel ℈iij.

Modus parandi abſolvitur.

1. Præparatione ad decoctionem.
2. Decoctione. 3. Clarificatione.

1. Præparatio fit incidendo, contundendo, radendo, limando, &c.

2. Decoctio fit vulgariter. 1. △e nudo. 2. Vaſe aperto, æneo ſtanno obducto. 3. Ordine obſervato, ſ. a. Eſt autem coquere ſ. a. materias coquendas non ſimul & ſemel injicere, ſed diverſis vicibus, prius poſterius, pro ut naturæ volatilioris, fixioris, mollioris, durioris, ſolidioris, ut res fuerint. Nimirum ſi cornua, ligna, cortices, radices, folia, ſemina, aromata, ac flores vini decoctioni deſtinantur, primùm cornua, ligna, cortices & radices aliquandiu coquenda ſunt, hinc folia ac ſemina ſuperinjicienda,

da, tandem quoque ſub finem decoctionis, aromata & flores, utpote quorum vis facile in auram evaneſcit.

N. Res duriores macerantur prius aliquandiu.

3. Depuratio fit vulgariter albumine ovi, cum quo decoctum expreſſum, vel ſaltem colatum ebullit, quod dein per colum trajicitur. Vide libr. 1. cap. 19. Clarific.

Uſurpatio: Quia ſaporis minus grati ferè ſunt decocta, gratia conciliatur Saccharo Syrupove addito ad ſingulas doſes ℥j. plus minus, pro palato ægroti. Quin imò & aromaticus ſapor ſuperaddi ferè ſolet, nonnihil ex aromatibus commiſcendo.

Sunt decocta celebriora,

Decoctum
- Alterans, vide infra.
- Antimoniale, v. infr.
- Aperitivum majus, A.
- ——— cum Rhabarb. A.
- ——— minus ſ. lenitivum, minus A.
- Capillorum veneris, A.
- Carminativum, A.
- Carminativũ Clyſmaticũ, Cord.
- Clyſterum remollientium, Cord
- Commune ad diſſolvenda ſolutiva. Cord. Renod.
- Commune Medicinale, cum & ſine ſena.
- Epaticum vide infra.
- Epatis vituli, vide infra.
- Epithymi, A.
- Florum & fructuum, A.
- Fumariæ
- Hyſtericum, v. infr.
- Majale, v. inf.
- Pectorale ſimplex & compoſitũ.
- Purgans Quercetan. v. infr.
- Splenis bovis, v. infr.
- Senæ, v. Aug.

Decoctum Alterans.

℞. Santal rubr. ℥ß. (alii ʒvj.
Succ. citri recent. ℥iß. (alii ℥j.
Sacchar. clarificat. ℥j.
Aqu. fontan. puriſs. ℔. iij.

Stent in maceratione per noctem, mane coquantur ad ℔iß. colentur, ac ſerventur pro uſu.

N. Alii addunt & Spir. ⊕-i ʒj.

Aliter.

℞. Santal. rubr. ℥ß.
Sem. citr. ʒß.
Fl. Roſar. rubr. p. iß.
Sacchar. candi. ℥j.
Spir. ⊕-i ʒß.
Aqu. fontan. ℔. iij.

Digerantur per noctem, hinc decoquantur ad ℔. ijſ.

Colaturæ adde
Rob. ribium
Succ. citri.
Sacchar depurat. à ℥j.

Vires. Refrigerat, cor viresque confortat.

Decoctum Epaticum.

℞. Rad. Ariſtoloch. rot. ℥j.

Rha-

Rhabarb. opt. ℥ß.
Chamæleon. nigr. ʒij.
Rad. Petroſel.
Cichor. à ʒvj.
Cardopat. ʒij.
Herb. Endiv.
Scabioſ.
Betonic
Acetoſ. à Mſ.
Sem. Fœnic ℥j.
F. Decoctio in ▽ font ℔. iiij. ad conſumpt. tertiæ partis.

Decoctum Epatis Vituli.

℞. Epar vitul. in fruſtra inciſum
Santal. rubr.
Cinamom. ana ℥ß.
Spic. nardi.
Roſar. rubr. ana p. I.
Conſerv. flor cichor. ℥j.
Trochiſc. Rhabarb.
Eupator. ana ʒvj.

Coque in phiala capaci benè occluſa calore balnei ferventis horas 7. vel 8. donec hepar totum ferè in liquorem redactum ſit, quem ad perfectionem de coque addendo ſi velis ſaccharum.

Vires, Conducit in omnibus Epatis affectibus, ipſiusque imbecillitatibus, in fluxu præſertim hepatico & hydropſi.

Doſis ℥iij. iiij. mane ac veſperi.

Quercetan. in Pharmacop. Reſt. cap. 26

N. Eodem modo fieri quoque poſſunt decocta Pulmonum non ſolùm Vulpis, ſed & Vituli & agni, addendo pectoralia affectibus pulmonum congrua, Quercetan.

Decoctum Hyſtericum.

℞. Herb. puleg.
Artemiſ.
Abrotan.
Matricar.
Meliſs.
Verben.
Serpill. ana M. j.
Rad. Pimpinell.
Baccar. Lauri, ana ʒij.
Caſtor. ʒj.
Sabin ʒij.
M. & lege artis F. decoctum.

Vires. Ciet menſes.

Decoctum Majale

℞. Herb. Fumar. Mj.
Summ. Lupul.
Cichor
Agrimon.
Aſplen.
Abſynth. pont. à Mſ.
Rad. Polypod.
Glycyrrhiz. à ʒß
Fol. Semn. ℥ij.
Sem. Aniſ. ʒij.

Omnia quæ haberi poſſunt recentia, miſce cum reliquis ac coque in ſeri lactis ℔. iiij. ad tertias.

Colaturæ adhuc calidæ infunde per noctem
Rhabarb. el. ʒij.
Spic. indic. gran. viij.
Schœnanth. ℈ſ.

Ebulliat ſemel ac iterum, hinc colentur.

Vires. Sanguinem purificat.

Doſis

Doſis ℥ IV.

Decoctum purgans pro delicatis. Quercetan.

℞. Folicul. ſen. ſ. ſt. ʒvj.

Aqu. pomorum redolentium aut fragorum q. ſ. pro una vice.

Macera vaſe clauſo per horas 24 addendo parum ſucci Limonum, hinc bulliant fortiterq; exprimantur. adde

Succi pomorum redolentium recentis, ʒiſ.

Sacchari candi ſi libet.

Clarifica cum albumine ovi, ac aromatiza cum ▽ cinamomi.

Vires. Leniter purgat ſine faſtidio.

Decoctum ſplenis bovis.

℞. Splenem bovis integr. in fruſtra inciſum.

Cinamom. groſsè contuſ. ℥j.

Caryophyllor. ℥ß.

Croc. ʒij.

Vini alb. ſeu malvatic. q. ſ. ad humectandam ſolummodo materiam.

Inde in vitrum capax, quod benè clauſum in MB ferventiſſimo, hor. 24. ebulliat, donec ſplen in particulas minutiſſimas coctus & conſumptus fuerit, magnaque Juris exquiſitimè cocti, & fragrantiſſimi copia reſtet.

Vires. Specificum eſt ad duritiem & obſtructionem lienis & menſium ſuppreſſionem.

Doſis ℥iij. continuando per quatuor aut quinque dies, tùm cum menſes fluere ſoliti ſunt. Quercetan. in Pharmac. Reſtit.

N. Poteſt itidem redigi in formam Extracti, vide infra.

Plures decoctorum formulas qui expetit, adeat Quercetanum in Pharmacop. reſt. Wecherum, Poterium, & ſimil.

CAPUT L.

De Eclegmatis, Lohoch, Linctibus

MAteriam præbent thoracica: videlicet pulveres, conſervæ, mucilagines, ſyrupi, decocta, mella, pulpæ, ſapæ, & ſimil.

Modus parandi.

℞. Pulveres convenientes, fructus item, gummi arabicum, Tragacanthum, ſuccum glycyrrhizę, amylum, incorpora in mortario pilo ligneo cum mellis, ſyrupi, mucilaginis, decocti, & ſimil. liquoris glutinoſi, q. ſ. donec exactè mixta & mellis conſiſtentiam nacta fuerint.

Ex tempore quæ præſcribuntur, fiunt ex Eclegmatis uſualibus, pulveribus, conſervis; cum ſyrup. q. ſ. incorporatis, vel ex ſolis ſyrupis cum

cum ſacchar candi vel penidiati, q. ſ. mixtis & ſimil.

N. 1. Decocta itidem ac ſucci in formam Eclegmatis cum Saccharo coqui poſſunt.

N. 2. Proportio pulveris eſt ferè unc.ß. ad ſyrup. unc.ij.

Eclegmata uſualia ſunt.

Lohoch, ad aſthma, ſ. ſcyllæ compoſ.
de Caulib.
de Farfara
de Papavere
Paſſulatum, N. aliud vide infra,
de Pino
de Portulaca
de Pulmone vulpis
Sanum & expertum è ſucco ſcyllæ
} vide Auguſt &c.

Lohoch de Caſſia pro Clyſteribus.

℞. Fl. Herb. Malvæ
Mercurial.
Parietar.
Violar.
Betæ
Abſynth. ana
Coqu. in ſ. q. aqu. ad ℔ iv.
Adde pari pondere Medull. caſſ. & mellis deſpumati ana F. Lohoch

Lohoch paſſulatum ſ. Electuarium paſſulatum.

℞. Paſſular. minor. unc.iiij.
Sacchar. cand. unc. ij.
Aqu. Scabioſæ.
Fœnic.
Farfar. à unc. ij.
F. l. a. Eclegma.

Vires: Confert in Tuſſi; acrimoniam Catarrhorum mitigat.

CAPUT LI.

De Electuariis & Mixturis.

Electuaria ſunt, vel molliora, (in conſiſtentia confectionum opiatarum) vel ſolidiora in tabulis. Priora ſunt hujus loci.

Modus parandi varius eſt adeoque potius exemplis quàm regulis demonſtrabilis.

Electuaria vulgaria confectiones opiatæ comuniter appellatæ, fiunt è pulveribus minutiſſimis, melle deſpumato calente, (raró ſaccharo ſyrupiſato) ſuſceptis, quibus ſolubilia admiſcenda, ſeorſim diſſoluta ſubinde affunduntur, poſtmodumque ad fermentationem loco tepido reponuntur.

Reliqua ſola ferè fiunt mixtura ſcil. pulverum, electuariorum uſualium, conditorum (in fruſta diſſectorum) conſervarum, extractorum ſeu eſſentiarum, & ſimil. quæ ſuſcipiuntur liquore maximeque ſyrupis q. ſ. ad conſiſtentiam. Et hæc dicuntur vulgò mixturæ.

N. Adduntur & interdum pauca guttulæ oleorum ſtillatitiorum, vel ſpirituum ⊕-i ⊖-iive.

Sunt Electuaria, tùm alterantia, tùm purgantia.

Electuaria uſualia alterantia ſunt:

Electuarium
- Diacorum Aug.
- Pſeudo acori, vide infra.
- Alkermes, ſ. Confectio Alkermes.
- De Allio, vide infra.
- Anacardinum, ſ. confectio Anacardina, ſ. confectio ſapientũ.
- Antidotus Matthioli Aug.
- Archigenis, Aug.
- Athanaſia magna.
- Aureum Alexandrinum Aug.
- Camphoratum vide infra.
- Chalybeatum Aug.
- Chalybeatum, Horatii Augeni, vide infra.
- Corroborans, v. infr.
- de Croco, v. infr.
- Diacodium, Aug.
- Diureticum Montagn. Aug.
- de Ferri ſcoriis, Aug.
- de baccis lauri Rhaſis Auguſt. Cordi.
- Micleta Nicolai Aug.
- Mithridatium Aug. Cord.
- Nucum v. infr.
- Diaolibanum vide Cord.
- de Ovo cord.
- Papæ ſ. Guidonis contra peſtem Auguſt.
- Philonium ſ. Meſicæ
  - perſicum Meſ.
  - majus ſ. Romanum Nicol.
  - Tharſenſe Galeni
- Regum, vide infra.
- Requies Nicolai cum ſaccharo
- Reſumptivum Fernelii habetur in diſpenſ. Cordi.
- Dia-ſatyrium
- Dia-ſcordium Fracaſtor.
- Theriaca Andromachi
  - Diateſſaron
  - Communis
- Triphera magna
  - minor
  - Saracenica
- Vitæ Arnold. de V. N.

N. Quia ſpecies aromaticæ ad electuaria, inde cum melle vel ſaccharo conficienda ordinatæ olim fuerunt, & harum pleræque Electuarij nomine communiter adhuc veniunt, quas vide infra Præſtaret tamen ſpecies ab Electuarijs diſtinguere.

Electuaria lenientia uſualia ſunt:

Electuar.
- Diacaſſia cum manna, Auguſt.
- Diacatholicum, Antidotus Catholica Nicolai Aug.
- Diaprunis ſimpl. Aug.
  - ſolutivum, Diadamaſcenum, Aug.
- Hiera picra Galeni, ſ. ſimplex A.
- Lenitivum Florenzolæ, A.
  - de Manna, A.

Tri-

Triphera Perſica Damaſceni, A.

Purgantia.

Electuar.

Diaſarum Fernelii, vide infra.

Antimoniale, v. infr.

Benedicta laxativa, Nicol. Aug.

Diabalzemer. ſ. Elect. Sennatum Aug. Renod.

Diacarthami ſ. Diacnicu, Aug.

Caryocoſtinum, Cordi

Catharcticum Imperiale, Nicol. Cordi.

de Citro ſolutivum, Aug. Cordi.

Diacydonites ſ. Diacydonium laxativum, A. N. *ad Gelatinas referri poteſt.*

Epiſcopi ſ. Eleſcoph. Aug.

Hamech. ſ. confectio Hamech major Aug.

Hiera compoſita, Aug.

Logadii, Aug.

Pacchii, Archigenis, Ruffi, ſ. Diacolocynthidos, Aug.

Indum majus, Aug.

Diaphœnicum Meſuæ, Aug.

Fernelii, Aug.

de Pſyllio, Montagnanæ, Aug.

Roſatum Meſuæ, Aug.

de Succo roſarum Nicol. Aug. N, *uſitatius eſt in Tabulis.*

Diaſebeſten, Montagnanæ,

Diaſenna Nicolai Aug.

Huc Paſſulæ laxativæ, A. Cordi.

Electuarium Pſeudoacari ſtomachicum

℞. Rad. Pſeudoacor. à cortice exterior mundat ℔. I. minutiſſime inciſæ & conquaſſatæ infundantur in Vini rubr. ♂ ☉ (3. 4.) Hinc coque ad conſumptionem vini, molliciem radicum.

Poſtmodnm adde mellis depurat. ℔ij. vel ijß. iterum parum coctis addantur Zinzib. optimi minutim inciſ. ℥. iij. vel iiij. miſceantur optime l. △ ad confiſtentiam, hinc remove ab △ & immiſce

Pulv. Cinam. acer. unc. ß

Piper long. ʒij.

Galang.

Nuciſt.

Macis

Cubeb.

Cardamom. ana drach. iſ.

Gran. paradiſ.

Piper nigr. ana drach. I. pl9 minus F. Elect.

N. Alij admiſcent amygdal. dulc. & pineas excort.

Vires. Confortat ſtomachum & caput frigidum, ab excrementis eadem liberat.

Doſis ad magnitud. avellanæ vel juglandis mane ac veſperi.

Electuarium Alexipharmacum, Cl. D. D. Petri de Sp. F. F.

℞. Rad. Diptamn.

Garyophyllar.

Cyper. rot. à ℥iſ.

Aſari ʒvj.

Ireos flor. ʒiij.

Fol. Rut.

Fl. Roſar. rubr. à ℥iſ.

Fl. Diptamn. cret. ℈iij.
Spic. indic. ℥iß.
Cinamom.
Croc. or. à unc. ſ.
Baccar. Junip.
Laur. à drach. vj.
Maſtich. unc. iſ.
Agar. tr.
Myrrh. el. à ʒij.
Bol. arm. præp.
Spec. liberant. à ʒvj

Contundantur ſubtiliſſimè & cribrentur. Poſtea

℞. Nuc. Jugland. unc. iij.
Fic. pingu. unc. ix.

Conquaſſentur ſimul additoq; modico vini trajiciantur per cribrũ ad pultis conſiſtentiam. Deinde

℞. Sacchar. opt. ℔iiſ. unc. iij.

Diſſolve cum aquæ q. ſ. △ lento.
Poſtea adde
Mellis deſpumat. ℔iij.

Coque ad aquæ conſumptionem.
Dein adde
Pulticulam illam ficuum & nucũ
Theriac. Andr. ũnc. ix.
Conſerv. roſ. rubr. ℔iſ.
Succ. Abſynth. inſpiſs. unc. iſ.

Miſce optimè cum ſpatula lignea dein removeantur ab igne, & agitentur continuò, donec refrixerint, poſtea adde pulveres, miſceanturque perfectiſſimè, in fine adde
Ambræ griſ. drach. I.
Moſch. ℈j.
F. Electuar.

Vires. Vſus ejus creberrimus fuit in ſæviſſima illa nuperâ peſte, in qua tàm præſervando, quàm curando profuiſſe compertum eſt.

Electuar. Alexipharmacum de Ciconia, Arcanum Alexipharmacum.

℞. I. Recentem ciconiæ ſanguinem, deſtilla per MB. remanentem in cucurbita ſanguinem exicca & pulveriſa. Hinc

2. Extrahe Sal ex ventriculo ciconiæ incinerato, beneficio aquæ illius ex ſanguine deſtillatæ, idque pulveriſatæ illi ſanguinis remanentiæ admiſce.

Hiſce 3. addantur in vitro ſatis capaci:

Succin. alb. el. unc. I.
Corall. rubr.
Baccar. matur. uvæ inverſæ.
Eſſent Mumiæ.
Rad Anthor. à unc. ß.
Lap. Bez. or. drach. iij.
Theriac opt. unc. iß.

Hoc cum oleo pini (ex nucl. expreſs.) incorpora, deinceps tantum olei ſuperaddendo, ut digitos 3. vel 4. latos emineat. Tandem inſolentur aliquandiu orificio vaſis diligenter obſtructo, quo enim vetuſtius eò melius.

Vires. Efficaciſſimum eſt contra omnia metallica, animalia & vegetabilia venena, quæ tùm vomitu, tum ſeceſſu, tùm ſudore expellit.

Doſis

Doſis unc. ß. cum hauſtu ▽æ vini, vel lactis tepidi. Croll.

Electuarium ſ. mixtura de Allio.

℞. Digitor. allii, num. iiij.
Frixis & contuſis cum melle & mithridatii, drach. iiſ. adde
Sperm. ceti.
Granor juniper. ana ℈j.
Caſtorei ℈ij.
Pulv. parietar. ℈j.
Oxymell. ſquillit. q. ſ. F. Elect.

Vires: Inſignium virium eſt contra colicam.

Electuarium Camphoratum Kegleri.

℞. Rad. Diptamn. alb.
Tormentill. à drach. ij.
Zinz. alb. unc. ij.
Sacchar. cand. unc. ij.
Margarit. præparat. unc. ß.
Nuc. vomic.
Os de c. c. à drach. ij.
Camphor. unc. I.
Theriac. Andr. unc. IV.
Sacchari alb. in aq. acetoſ. ſolut. q. ſ. F. Electuarium.

Vires. Alexipharmacum ac ſudoriferum eſt, maximique uſus in morbis malignis.

Doſis drach. j. ad ij. &c.

Paulo aliter.

℞. Rad. Diptamn.
Tormentill.
Zedoar. ana unc. ß.
Zinzib. drach. ij.
Herb. card. bened. unc. ß.
Turb. alb. & gum̄.
Nuc. vomic. à unc. ß.
Rhabarb.
Oſ. de c. c.
Oc. ♋. à drach. I.
Camphor. unc. I.
Sacchar cand. unc. I.
Theriac. Androm. unc. VI.
M. F. Electuarium.

Electuarium Chalybeatum Horatij Augenij.

℞. Piper.
Zinzib. ana unc. ß.
Cardamom.
Caryphyllor.
Doronic. aut Angelic.
Croci ana drach. ij.
Tamariſci unc. ß.
Sem. Baſilic.
Aniſ. ana drach. ß
Limatur. chalyb. præp. ℔. ſ.
Mellis deſpumati, ℔iij.
F. Electuarium.

Vires. Confert in intemperie frigida mulierum.

Electuarium corroborans ſpecificum ſ. Medicamentum ſpecificum omniū ſeptem membrorum principalium Crollij.

℞. Ol. ſuccini ter vel quater (per ▽ Majoranæ vel ſimil.) rectificati drach. ij.
Spirit. ⊖-li veri
Salis cranii human. (vel magiſterii ana unc. ß.

Tincturæ croc. or.
Granor.alkerm. ana ʒij
Sal. margarit.
Corallor. ana ℥j.
Ol.Cinamom.
Macer. ana ʒß.
Lact. 🜍is ℥j.
Extr. Spodii ʒiß.
Antimon. diaphoret. ℥ß.
Magiſt. ♀i ℥j. ♀i ⊕-lati
Tinctur. croc. ♂
Extr. chelidon.
Rhabarb. ana ℥.ß.
Liquor. cryſtall.
calcul. microcoſmic. ana ℥.j.

Cum extracta & inſpiſſata Theriacę eſſentia melle juniperino, conſerva roſarum, addendo pro libitu ſaccharo roſaceo, F. electuarium, addita Moſchi & Ambræ, ana drachma 1.

N. Propter ventriculi ſympathiam cum reliquis membris addantur ſpirit. ⊕-i veneris drach. ij. atque Ol. Nuciſt. ſtillat. drach. ß.

Doſis à gr. 5, 6, 7. uſque ad 20. &c.

Electuarium ſeu mixtura cordialis.

℞. Conſerv. roſar. unc. viij.
Borrag
Bugloſs. à unc. iij.
Violar unc. ij.
Nymph. unc. iß.
Confect. Alkerm. unc. ß.
Pulp. citr. condit. unc. iiij.
Fl. citr. condit. unc. ij.
Spec. Diarrhod. Alb. ℥. ij.
Margarit. præparat. ℥. ij.
Corallor. utrorumque ana ʒiij.
Lign. Aloës pulv. ℈iiij.
Ambr. gryſ. gran. vj.
Fol. ☉ num. x.
Cum ſyrupo acetoſ. citri q. ſ.
F. mixtura.

Vires. Spiritus vitales adeo robur naturæ corroborat.

Doſis ad magnitudinem avellanæ.

Electuar. de Croco.

℞. Croc. or. unc. 1.
Rad. Zedoar
Tormentill.
Nuc. vomic. à drach. ij.
Camphor. ℈j.
Sem. Eruc.
Rad. Diptamn. alb.
Angelic. ã drah. ij.
Betaſit drach. iij.
Theriac. venet. vet. ℥vj.
Mithridatii unc. vj.
F. Electuarium.

Vires. Alexipharmacum eſt Kegleriano nihil vel parum cedens.

Electuar. Nucum.

℞. Nuc. jugland. num. xx.
Ficuum ping. num. xv.
Rut. unc. 1.
Sal. commun. ℈ß.
Mellis unc. ij.
M. F. Electuarium.

Vires: Alexipharmacum eſt.

Electuar. Regum.

℞. Pinear. unc. iß.

Roſar.

Roſar. rubr. drach. ij.
Amygd. dulc. unc. ß.
Santal. citrini ℈ij.
Ambr. griſ. ℈ß.
Moſchi gran. iij.
Sacchari albiſs. in ▽ roſar. fragrantiſs. ſolut. ℔. I.

Vires. Refrigerat, exiccat, nutrit, corroborat, &c.

Electuaria Purgantia.

Diaſarum Fernelij.

℞ Syrup. menth.
violar. ana unc. viij.

Coquantur in mellis craſſitiem ſub finem ſubducto igne inſperge radicis peponis arefactæ, ſeminum raphani & urticæ maceratorum in ▽ roſarum, & arefactorum, & tritorum ana unc. I.

Rad. aſar. contritæ & cretæ ℥ij
Cinamom.
Sem. fœnic. à drach. iij.

Confice in electuarium liquidum.

Vires. Omnis generis humores circa ventriculum & præcordia exuberantes, vomitione ducit, non continuato, ſed ex intervallis facto impetu, ſeni atque prægnanti tutum ac facile.

Doſis drach. iij. vel unc. ß. ex aqua hordei vel ex mulſa.

Electuarium ♀ ale Crollij.

℞ Vitri ♀ correct. per ⚹ vide libr. 3
Theriac. Androm. à unc. ij.
Nuc. moſchat.
Maſtich à unc. ij.
Cort. arant.
Corall. rubr. præp. à drach. ij.
Caryophyllor.
Sem. Fœnic.
Coriandr. præp. à unc. ij.

Pulveriſentur optimè & commiſceantur, F. Maſſa pilularum, cum miva cydomiorum, q. ſ.

Vires. Purgat minori violentia, quam vitrum, ac inprimis per ſeceſſum.

Doſis debiliori pilula una magnitudine piſi, fortiori dua.

CAPUT LII.

De Elixiriis.

ELixyr in officinis eſt liquor ſpirituoſus, facultatibus præcellentibus, mediante infuſione imprægnatus. Hinc convenit ut plurimum cum Tincturis liquidis.

Modum parandi ſingula ferè ſuum obtinent.

Vſitatiora ſunt:

Elixyr Citri.
Camphoræ.
Epilepticum Ant. Grenen.
Crollij.
Cratonis.
Iuniperinum, vide libr. 4.
Nephriticum.
Peſtilentiale.

El-

Elixyr Proprietatis.

Vita Matthiol. Auguſt.

majus

minus Quercet.

Vterinum Crollij.

Elixyr Citri.

℞. Cortic. citr. recent. ab albicante medulla ſeparator. ℔. iij.

🜅i non rectif. ℔. xij.

Macerentur aliquandiu, poſtea deſtillentur per veſicam cum refrigeratorio, donec phlegma ſtillare incipiat.

Huic ſpiritui cum pauxillo croci tincto adde

Succ. citri purific. ℔iſ.

Habebis Elixyr citri.

N. Sennertius addit quoque ▽m roſarum ℔iſ. in qua ſolutæ Sacchar. cand. unc, x.

Vires. Elegans eſt cordiale & antidotus contra peſtem & aëris contagia.

Doſis cochl. 1. ſingulis auroris, jejuno ventriculo, niſi Epatis calidior temperies, vel capitis imbecillitas prohibeant, eo enim caſu, ſatiato ventriculo melius confert. Tenzel. in exegeſi.

Elixyr Camphoræ, ſ. 🜅 Camphoratus, ▽ peſtilentialis Hartmanni.

℞. 🜅i opt. ℔j.

Camphor. ſelect. (tempore Æſtivo) ʒvij. ℈j. (Hyemali v.) ʒx. ℈ij. M. inciſa prius camphora, & ſtatim ſolvetur ſine △, appende in nodulo croc. or. ℈ſ. & fiet. 🜅 aurei coloris. Serva in vitro benè clauſo.

Vires. Vtiliſſimus eſt ejus uſus in peſte, tàm præſervando, quàm cur[...]

N. Poterit itidem adhuc ſemel deſtillari. Hartman. in pract. loc de peſte

Elixyr Epilepticum, D. D. Freyen.

℞. Spirit. Corall.

♀i à ℥iſ. ʒij.

⊖is cran. human.

ſangu. human.

Succin volatil. à ℈j.

M. ſtent in digeſtione, ♂ (14) ſervetur in vitro benè clauſo.

Doſis guttulæ aliquot.

Elixyr Epilepticum Crollii.

⊖lum ad flavedinem calcinatum, imbibe 🜅i ut f. maſſa.

℞. Hujus maſſæ ℔iſ.

Raſur. cranii human.

Viſc. Quercin.

Ungul. alcis

Granor. Pœon. à unc. 1

Omnia ſcindantur & tundantur, poſtea mixta deſtillentur per Retortam gradatim.

Hujus egreſſi liquoris ℔. 1. rectificetur in MB ſupra

Caſtorei

Spec. Diamoſch. dulc. ana ℥ß.

Anacardin. (fruct.) ʒvj.

Poſtea adde 🜅i ℔iiij.

Sal. Pœon. drach. 1.

Liquor ſalis perlar.

Li-

Liquor ſalis corall. à ʒj.
Ol. aniſ.
ſuccin. ana ℈ij.
M.&digere in☿B per menſem.
Doſis cochl. ſ. vel integrum in ▽ pæon. & ſimili, continuando dies (9)

Elixyr antepilepticum Cratonis.

℞. Ciner. cornic. ex nido extract.
Turtur.
Cran. human. calc. ana ℥. j.
Gran. Tiliæ autumno collect. ℥ij.
Stercor. leonin. ℥. ß.
Affunde 🜈 ad eminent. digit. 3. extrahe ſ. a. ex fecibus calcinatis elixivia ſal, addeque extractionibus. Poſtea adde tantum vini malvatici, tantundem cum 🜈 & ſacchar candi unc. iiij.
Doſis cochl. ſ. ad 1.

Elixyr Iuniperinum vide libr. 4.

Elixyr peſtilentiale.

℞. 1. Flor. 🜍 ℥. iij.
Ol. Juniper. (è bacc.) rectificat. ℥. viij.
Succin. rectific. ℥. ij.
Digerantur ut fiat ſolutio florũ
2. ℞. Theriacæ Androm. ℔. 1.
F. Extractio cum 🜈 optimo, abſtrahe 🜈i.
3. ℞. Rad. Enul. c.
Angelic.
Baccar. Junip. à unc. iij.
Extrahatur Tinctura cum eodem ſpiritu, abſtrahaturque iterum 🜈i. Miſce jam extractum hoc cum extracto Theriacæ, ac affunde olea illa eſſentificata, prius tamen filtrata. Circula omnia ſimul lentiſſimo calore.

Vires. Secretum eſt, quod in peſte & morbis epidemiis ad miraculum operari ſolet, tàm præſervando, quàm per ſudorem contagium expellendo.

Doſis, in præſervatione guttulæ aliquot, in curatione à ℈j. ad ℈ij. in vino, aceto roſaceo, aqua ſcordii, vel alio aliquo liquore appropriato. Croll.

Elixyr Nephriticum.

℞. Baccar. myrtillor.
Heder.
Alkekeng.
Iuniper. ana ℈ij.
Herb. Adianthi,
Veronic.
Ruſs. ana p. 1.
Rad. Cyper.
Pimpinell.
Ononid. ana ʒß.
Succ. Limon ʒij.
Fl. Geniſt.
Bugloſs.
Sem. Melon.
Cucurbit. à ʒj.
Nucl. avellanar. c. pellib. N. iiij.
🜈i rectific. q. ſ.
F. infuſio in cella ſubterranea.

Elixyr proprietatis.

Elixyr hoc deſumptum eſt ex Paracelſo Archidox. libr. 8 num. 6. ubi omiſſo menſtruo. (origine ut loquitur) ℞. Myrrh. Alœpat. Croc. ana, circulat in arena leniſſimo calore

lore per menſes duos, dein elicit oleum per ⅩⅩ, idque cum anatico pondere circulati (vide de extractis) per menſem circulat. Menſtruum illud omiſſum varias opiniones peperit, unde & diverſi proceſſus, inter quos tamen uſitatiſſimus eſt hic. Crollianus.

℞. Myrrh. Alexandr.
Aloës Epatic.
Croc. Orient. vel Ungar. à ℥iiij
Pulveriſata humecta 🜄 alcoholiſato, hinc affunde Ol. ♃r p. c. ad emin. digit. 2. 3. extraheque tincturam ac decanta. Relictæ materiæ affunde 🜄, & ulterius extrahe, decantaque. Tandem quæ reſtant fæces, deſtillationi ſubmitte, deſtillatumque prioribus adde.

N. Elixyr hoc ſi aliquandiu digeſtioni commiſeris, gratius fit ſapore, atque efficacius operatione.

Vires. Partium eſt tenuium, calfacit & exiccat, à putredine conſervat, ſudorem uret, proficuus ejus uſus eſt in morbis malignis, hypochondriacis, uterinis, ſtomachi cruditate atque inde appetitu in minuto. Extrinſecus mundificat valde vulnera ſordida.

Doſis à gutt. vij. ad xij. & plures. *Croll.*

N. Paulo aliter vide apud Paracelſ. Archidox. libr. 8. cap. 6.

Elixyr vitæ majus ac minus habet Quercetanus in Pharmac. reſt. cap. 7.

Elixyr Uterinum

℞. Caſtor. ℔ſ.
Croc. unc. ij.
Extrahe tincturas ſc. cujusque ſeorſim cum 🜄, abſtrahe ad remanentiam extractorum, quibus mixtis adde:
Extr. artemiſ. ℥iiij.
Sal. matr. perlar
Ol. ſtillat. angelic.
aniſ.
ſuccin. à ʒij.
Digerantur mixta omnia per ♂ 8.

Doſis hujus Elixyrs ℈j. vel ℈ij. ingruente paroxyſmo qualicunque hyſterico, tunc ilico ſanantur, provocato ſudore. Quod ſi ſingulis menſibus appetentibus menſtruis æquali doſi utantur, non revertetur morbus. Croll.

Elixyr vitæ majus Quercetan.

℞. Rad. Zedor.
Angelic.
Gentian.
Valerian.
Tormentill.
Scorzoner.
Galang.
Lign. Aloës
Santal. citr. ā ℥iij.
Fol. Meliſs
Ment. rubr.
Majoran.
Baſilic.
Hyſſop.
Thym.

Cha-

Fol. Chamæpit.
Chamædr. ana Mß
Gran. Laur.
Juniper.
Cort. Limon.
Arantior. ſucc.
Sem. Pœon.
Seſel.
Aneth.
Fœnic.
Anis.
Citri
Card. bened. à ℥ij
Caryophyllor.
Cinamom.
Macis
Zingib.
Cubebar.
Cardamom.
Piper long.
rot.
Spic. nard. à ℥iſ.
Benioni
Myrrh.
Oliban.
Succin.
Maſtich. à ʒvj.
Fl. Roriſmar.
Salv.
Pœon.
Stechad.
Calendul.
Lavendul.
Hyperic.
Centaur. min.
Betonic.
Fl. Lil. convall.
Tiliæ ana p. ij.
Cichor.
Roſar. rubr.
Bugloſs. à p. I.
Mellis optimi
Sacchar alb. ana ℔. I.
Aqua Vitæ optimè rectificatæ
℔. x.

Digerantur ſ. a. ♂ (8, 10) vaſe Hermet. clauſo. Hinc f. expreſſio quæ deſtilletur, (ponendo in roſtrum moſch. ʒß. ambr. griſ. croc. ana ʒj.) igne, initio gradus I. & extillabit ▽ clara, quam collige ſeorſim: dein auge △ ad grad. 2. & prodibunt ſpiritus nebuloſi. Tandem △ adhibe fortiorem adhuc ut extillet oleum, & maneat in fundo materia ſicca, nec tamen perfecte arida, ne empyreuma extillatum ſapiat. Ex hac reſidua materia extrahe tincturam ſ. a. cum ▽ illa priori clariſſima & affunde. Demũ miſce tres illos liquores, ac deſtilla denuò per gradus ut prius, ſingulis ſeorſim ſuſceptis. Ex materia in utraque deſtillatione reſidua, poſtquàm incinerata fuerit, elice ⊖ beneficio ▽ illius clariſs. i° ext illatæ, eamque ▽m ſale imbutam miſce cum ſpiritu & oleo ac circula.

☞ *Vires. Hujus Elixyris ineffabiles ſunt virtutes ad curandas & præcavendas Vertigines, Epilepſias, Apoplexias, Paralyſes, Manias, Melancholias, Aſth-*

mata, Syncopes, Lypothymias, ſtomachi, & aliarum partium debilitates, cachexias, hyſtericas paſſiones, & alia id genus ſumma & deploranda ſymptomata.

Doſis, guttulæ aliquot in ▽ *vel decocto conveniente.*

Elixir vitæ minus ejusdem.

℞. Rad. Gentian.
Centaur. min. à ℥iij
Galang.
Cinamom.
Macis
Garyophyllor. à ℥j.
Flor. Salv.
Roriſmar. à p. ij.
Vini albi generoſ. ℔. vj.

Macerentur in MB ♂ ♀ (8.) dein exprimantur fortiter. Expreſſio deſtilletur per ☓ in cinere ad ſiccitatem. Reſiduæ materiæ extrahe tincturam cum ▽ illa deſtillata. ſ. a. Poſtmodum incinera materias) relictas & elice ſal cum ▽ card. benedict. vel ſimili (vel & fontana) ſal inſpiſſatum & purificatum adde tincturæ ſuperiori & circula.

Vires. Specificum eſt remedium ad omnes cachexias, ſtomachi capitisque imbecillitates.

Doſis cochlear $\frac{1}{4}$.

CAPUT LIII.

De Emplaſtris Ceratis & Diopacibus.

Cerata (cerota) nihil ferè ab Emplaſtris differunt, niſi quod paulo ſint molliora & tractabiliora, adeoque non rarò inter ſe confunduntur.

Fiunt ex rebus pinguibus, oleis videlicet, reſinis, (quæ faciunt ut cuti tenacius adhæreant) axungiis, medullis, gummatis, iisque cera q. ſ. ſuſceptis, additisq; nonnunquam & pulveribus.

Modus fiendi.

℞. Liquabilia, fundeq; ad ignem, hinc immiſce ſenſim pulveres, agitaque continuo donec refrigeſcant.

N. 1. Proportio ceræ ad olea eſt $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ *ad reſinas* $\frac{1}{6}\,\frac{1}{8}\,\frac{1}{12}$.

N. 2. Proportio pulverum ad olea eſt $\frac{1}{8}$.

N. 3. Gummata ſi qua purganda fuerint ac ſolvenda in aceto ſimilive liquore aqueo, vel ſi humor aqueus (acetum, decoctum, ſuccus, mucilago) addendus fuerit, cum oleis in initio tantiſper coquendus eſt, donec plane exhalarit.

Emplaſtra modo fiunt eodem. 1. Funditur cera cum oleo, hinc admiſcentur reſinæ, adipes, gummata, ut ſimiliter liqueſcant, tandem

dem ſubducto igne admiſcentur pulveres, continuoque agitantur, donec refrigeſcant.

N. 1. Antequam planè refrixerint malaxari ſolent aqua frigida inque cylindros ſ. magdaleones redigi.

N. 2. Si lithargyrium addendum ſit, primum id in oleo erit coquendum.

N. 3. Proportio exactè definiri nequit, reſpiciuntur tamen ferè ad aridorum ℥ j. olei pinguedinis vel mellis ℥ iij. ceræ ℔. 1. reſinarum ℥ viij.

N. 4. Loco ceræ alia nonnunquam recipiuntur, e. gr. ladanum & ſimil.

Cerota uſitatiora ſunt

Cerotum ex Betonica
Capitale
Cerine Cteſiphontis
Diachalciteos
Diapalma
de Galbano, ſ. matricale
Infrigidans Galeni
Oeſypi
Diapiper.
ex pelle arietina
pro Hernioſis
Iſis
Sacrum ſ. Diadictamnũ, ſ. Emplaſtrũ diadictam.
Santalinum
Sparadrappum Vigonis
Stomachale.

Emplaſtra uſitatiora ſunt:

Emplaſtrum
Album coctum, Aug.
Apoſtolicum, Aug.
Arthriticum, vide infra.
Aſclepiadis Wech.
Barbarum majus, Wech.
minus. Diſſaldeus ad Cordum
Baſilicum majus, Auguſt. Wech.
minus, Aug.
è lapide calaminari, Zeltenpflaſter Auguſt.
Cephalicum, vide infra.
Ceroneum, Aug.
de Cerufa, Renod.
Diachylon. ſimpl. ſ. album Aug.
compoſit. ſ. empl. de mucaginib9, Aug
magnum, Aug.
parvum, Aug.
cum gummis, Aug.
Citrinum, Aug.
de cruſta panis, Aug.
Diaphoreticum, vide infra.
Divinum, Renod. Wech.
ad Fonticulos, F.F. vide infra.
ad fracturas oſſium Ren.
de tribus farinis, Wech.
Griſeum è lapide calaminari.
ad Hydropen.
de Janua Ren.
Iſis flavum. Diſſaldeus ad Cordũ
de baccis Lauri, Aug.
Maſtichinum, Renod.
Magneticum. v. infra.
de Meliloto, Aug.
de Minio, Aug.
Mundificativum, v. infr.
Nervinum, Aug.

Nigrum ſtiãicum, Auguſt.
Oppodeldoch, vide infra.
Oxycroceum commun. Aug.
Vigonis, Aug.
Diaphænicum calidum, Aug.
frigidum, Aug.
è ranis, Vigonis, Renod.
de Rhabarbaro, Auguſt.
Sparadrap. Renod.
de ſtercore canis, Vigonis, Wech.
Spleneticum, vide infra.
Stiãicum, v. infra.
Stomachicum. Wech. aliter habet Renod.
Diaſulphur, v. infra.
Tetrapharmacum, Aug.
Triapharmacum, Aug.
ad tophos, Aug.
de Tamahac, v. infra.
Viride, Cordus, Wech.
Veſicatorium, v. infra.
Filii Zachariæ.
Dropaces, v. infra.

Emplaſtrum Arthriticum, F. F.

℞. Emplaſtrum Diachyl. magn. ℥vj.
Oxyeroc.
Diapalm. à ℥ij.
Medull. cervin.
Axung. Urſin. à ℥iß.
Tacamahac. in vino diſſolut, ℥ij.
M. F. ſ. a. Emplaſtrum, quod oleo vulpino malaxetur.

Vires. Uti titulus habet doloribus arthriticis, maximè proficuum eſt, lenit diſcutit, reſolvit.

Emplaſtrum Gummatum, Paracelſi.

℞ Gumm. Serapin.
Bdell.
Opopanac.
Galban. à ℥j.
Solve in 🜅 cola colaturæ adde Maſtich.
Thur. maſc. à ʒiij.
Ceræ alb. ad pondus omnium
F. Emplaſtrum.

Vires. Mundificat vulnera & conſolidat; diſcutit tumores.

Emplaſtrum Cephalicum, F. F.

℞. Reſin. pin. ℥ij.
Ladan
Myrrh.
Maſtich ʒvj.
Gum. Tacamahac.
Galban
Opopan. à ℥ß.
Viſc. Tiliæ, ʒv. ℈ij.
Sem. Pœon. mar. ʒij. ℈ij
Cubebar. ℈iiij.
Ol. Succin.
Nuciſt. à ʒß.
Gumatis in 🜅 diſſolutis f. ſ. a.
Emplaſtrum addendo Terebinthinæ ℥ijß. M.

Vires. Capitis catarrhos exiccat, idemque corroborat, proin confert in Apoplexia, Epilepſia, Vertigine, & ſimilib.

Emplaſtrum Diaphoreticum.

℞. Ceræ citrin. ℥xvj.
Bdell. pulver. ℥v.

Colo-

Colophon.
Pic. naval. ana ℥iiij.
Succin. citrin. ℥iij.
G. Am̃oniac ℥ij.
Emplaſtrum l. a. malaxando cum Ol. ovorum.

Vires. Diſcutit, ſeroſam humiditatem elicit & abſumit.

Uſus præcipuus in Iſchiatica, intumeſcentia pedum, & ſimil.

Emplaſtrum ad Fontinellas,
F. F.

℞. Ceruſ.
Lithargyr. à ℥vj.
Ol. Roſar. ℔. j.
Aqu. Roſar. ℥viij.
Coque l. △, in fine adde ceræ alb. ℥iiij.
F. l. a. Emplaſtrum.

Vires. Abarcet inflammationem.

Emplaſtrum magneticum.

℞. Gumm. Serapin.
Ammoniac.
Galban. à ʒiij.
Solve in ✢ cola & inſpiſſa:
Hinc
℞. Terebinth. laric.
Ceræ ana ℥ß.
Liquefac ad ignem, atque ſubducto igne admiſce exactè gummi, & tandem
Ol. Succini, ʒij.
atque tandem
Lapid. ſeu magnetis arſenicalis drach iij.
Terræ ⊕-i ʒj.
F. Emplaſtrum ac malaxa cum Ol. Scorpionum.

Vires. Ulceribus aut carbunculis peſtilentialibus applicatum ſubitò rumpit eadem, & venenum ex imo inſtar magnetis potenter attrahit, nec apertum ulcus coire patitur, ante perfectam extractionem omnis venenoſitatis. Hartman. in Practic.

N. Lapidem ſ. magnet. Arſenic. Vide in Lapidibus.

Emplaſtrum mundificativum.

℞. Ceræ ℔. 1.
Reſin. alb. ℥iiij.
Terebinth. laric. ℥j.
Ol. bufonum.
Scorpion. ana ℥ij.
Styrac. liquid ʒvj.
Suc. chelidon. expr. ℥iiij
Ariſtoloch. rot. ℥ß.
Gumm. ammoniac. in ✢ ſolut. & inſpiſſat. ℥iſ.
Myrrh.
Sarcocoll. à ʒj.
F. l. a. Emplaſtrum.

Vires. Mundificat vulnera venenata ac fiſtuloſa. Hartm. in pract.

Emplaſtrum Oppodeldoch, ſecundum Fel. VVürtz.

℞. Ceræ Virgin. ℔. ij.
Terebinth. ℔. 1.
Ol. com̃un. ℥iiij.
His liquefactis adde
Succi Chelidon.
Fol. querc.
Alchimill.

Vero-

Veronic. à ℥iſ.

Coque ad conſumptionem humiditatis, dein admiſce

Gumm. cum ✠ depurat. & inſpiſſat.
Ammoniac.
Galban.
Opopan. à ʒvj.
Colophon. ℥iß.
Succin. ℥ß.
Maſtich
Myrrh.
Oliban.
Sarcocoll. à ʒiij.

Omnibus benè mixtis & paululum refrigeratis adde agitando

L. Hæmatit. præparat. ℥iß.
Croc. ♂ ℥ij.
♀. ℥j.
Tut. præparat. ℥iij.
Lapid. calamniar. ℥x.

Tandem in fine admiſce

Terræ ⊕-li edulcoratæ q. ſ.

ad colorem brunnum conciliandũ,

F. Emplaſtrum.

Eaſdem vires ac applicationem cum ſtictico Crollii obtinet.

N. Terebinthinam addere præſtat ante pulveres.

Emplaſtrum Oppodeldoch Paracelſi.

℞. Gumm Galban.
Oppopan. à ℥iij.
Ammoniac.
Bdell. à ℥j.

Macerentur per ♂ (8. vel plures) in ⚹ cola & inſpiſſa ad conſiſtent. mellis: Dein

℞. Lythargyr. pulv. ℔. ſ. (alii ℔ ij
Ol. commun ℔i ſ.

Coque lento △ continuo agitando, donec brunnum ſive ſpadiceum colorem acquirat: hinc adde

Ceræ ℔. r.

Qua liquefacta, immiſce etiam ſuperiora gummata, & paulo poſt

Ol. Laurin ℥iij.

Move diligentiſſimè, donec nimirum omnia exactiſſimè fuerint mixta, remove ab igne, ac adde

Croc ♂
Mum. transmar.
Magnet præparat.
Magiſt. corall. alb.
rubror. ã ℥ß
Lapid. calamin. præp.
Myrrh. rubr.
Thur. maſc.
Maſtich.
Rad. ariſtoloch. rot. à ℥ij.

Hos pulveres infunde pedetentim in liquefactum Emplaſtrum, omnia exactè miſcendo:

Poſtremo

℞. Balſam. ſuccin. ʒj. (ol. craſſioris
Ol. laurin. ℥j.
Terebinth. à ℥ß.

M. & liquefac ſeorſim, ſolve in eodem

Camphoræ ʒij.
& tandem Croc. or. ʒß.

Hunc ſolutionem ſeorſim factam

ctam, cum Emplaſtro calido miſce exactiſſimè, ut fiat Emplaſtrum quod malaxa oleo hypericonis.

Vires. Curat omnia vulnera, punctim & cæſim inflicta ſine omni pure. Excreſcentiam carnis impedit, ejus tantum, quantum opus eſt producendo, ulcera antiqua prius mundificata ſimiliter curat.

N. Si fortius deſideras & ad ſananda quævis æſthiomena & corrodentia ulcera proficuum.

℞. Croci metallor.
Colchotar.
☿ij per ſe præcipit. ana q.v.

M. pulveriſando, atque pulveris hujus ʒß. miſce ad liquefacti Emplaſtri ℥ß. ſuperaddendo aliquid Terebinthinæ. *Hartman. in Croll, & in Practica.*

Emplaſtrum Spleneticum.

℞. Gumm. Ammoniac. ʒiß.
Bdell.
Galban. ana ʒiij.
Aceto diſſolutis & purgatis adde
Pulv. rad. Bryon.
Ireos à ℥ß.
Furfur. frumenti benè cribrati ℥. 1.
Ung. Dialth.
Empl. de Melilot. à ℥ß.
Axung. Anat.
Anſer.
Gallin. ana ʒiij.
Ol. Irin.
Terebinth.
Reſin. à ℥iß.
Ceræ ℥iiij.
Mucilag. ſem. lini.
Fœnigr. â ℥iiij.
F. ſ. a. Cerotum.

Emplaſtrum Spleneticum de Cicuta, F. F.

℞. Cicut. cum toto inciſi & pulveriſ. ℥ix.
Succ. expreſs. ejusdem ℥iiij.
Ol. cappar. ℥xviij.
Irini ℥vj.

Miſce, digereque in MB per ♂4. dein coque. Hinc colentur cum forti expreſſione.

In hac diſſolve:
Ceræ novæ ℥iiijß.
Gumm. ammoniac. in ſucc. cicut. ſol. ℥iß.
M. F. Emplaſtrum.

Vires. Lienem obſtructum aperit, roborat.

Emplaſtrum Stiticum Crollij.

℞. Minii
Lap. calaminar. ana ℔ß
Lythargyr. auri & arg. ana ℥iij.
Ol. Lini
Olivar. ana ℔iſ.
Laurin. ℔ſ.
Ceræ
Colophoniæ ana ℔j.
Vernicis
Terebinth. ana ℔ſ.
Gumm. Opopanac.
Galban.
Serapin.

Digitized by Google

Ammoniac.
Bdellii ana ℥iij.
Carabe citrin.
Oliban.
Myrrh. Alexandr.
Aloës epat.
Ariſtoloch. long.
rotund. ana ℥j.
Mum. transmarin.
Magnetis
Hæmatit. ana ℥iß.
Corall. albor.
rubeor.
Matr. perlar.
Sanguin. Draconis
Terræ medicat. Srrigenſ.
Vitriol. alb. ana ℥j.
Fl. Antimon.
Croc. ♂ ana ʒij.
Camphor. ℥j.

1. Gum̃ata 5. ſolvantur & depurentur ſolvendo in aceto, exprimendo & rurſum inſpiſſando.

N. Doſis poteſt augeri propter feces abjiciendas.

2. Oleo lini & olivarum admiſceatur Lythargyrium utrumque, coquendo & agitando, donec oleũ coloretur, poſtea addatur lapis calaminaris, & paulo poſt minium. Coquantur ad ſufficientiam (horas duas) cujus proba eſt, ſi ſupra unguem gutta concreſcat & condenſetur.

3. Tandem addatur circa finem Vernix, Oleum Lauri, cera, colophonia, omnibus benè mixtis & liquefactis affunde ſucceſſivè gummata liquefacta, diligentique agitatione miſce, idque colore lentiſſimo (cave ne bulliat) poſtea admiſce pulveres, ultimo Camphora reſoluta in oleo Juniperino addatur.

N. Si forte nimis durum eſſet, addatur adhuc aliquid ceræ & colophoniæ (præſtat terebinthina) Proba juſtæ decoctionis eſt, guttulæ aliquot frigeſcant (in aquam frigidam ſtillata, vel ſupra tabulam metallicam,) hæ refrigeratæ ſi digitis adhæſerint nimis molles, coquatur ut dureſcat. Tum affunde in frigidam, ac malaxa benè (hor. 3. vel 4.) manibus munctis oleo ex chamomelin. roſar. juniper. lumbricor. hypericon. ana q. ſ. mixto.

Vires. Prodeſt contra inveterata ulcera & vulnera recentia, conſolidando, mundificando, putredinem arcendo. Matureſcere facit apoſtemata cuncta.

Emplaſtrum Diaſulphur. Rulandi.

℞ Balſam. 🜍r. Ruland. ℥iij.
Ceræ. ℥ß.
Colophon. ʒiij.
Myrrhæ ad pondus omnium.

Omnibus præter myrrham liquefactis & bene com̃ixtis inſpergatur myrrha ſubtiliſſimè trita, lentoque ▽ coquantur, (¼ horas) ſemper agitando. Hinc ab igne remove, agitaque donec refrigeſcant.

Vires. Curat omnis generis ulcera. Semnert, in Inſtitut.

Em-

Emplaſtrum Stomachicum de Tacamahaca.

℞. Tacamahac. ℥iij.
Storac. ℥j.
Ambari momentum.
F. Emplaſtr. cum oleo aliquo appropriato.

Vires. Emplaſtrum eſt ſtomacho longe utiliſſimum, ſiquidem illum roborat, appetitum ciet, concoctionem juvat, & flatus diſcutit. Monard.

Emplaſtrum Veſicatorium, Clariſſ. D.D. Petri de Spina, pro uſu F. F.

℞. Catharid. ſine alis & cap. ℥ß.
Myrrh.
Maſtich.
Camphor.
Aſæ fœtid. à ʒß.
Butyr. recent.
Terebinth. lot. à ʒij.
Ol. roſat. ʒiß.
Ceræ ℥j.
F ſ. a. Emplaſtrum.

Vires. Supra corium craſſiuſculè extenſum hor. 8. vel 10. Veſicam excitat.

De Dropace.

Ad Emplaſtra pertinent & Dropaces, qui ſunt Emplaſtra à pice ut nomen ita & ſubſtantiam ſortita, licet interdum quoque malagmatis inſtar fiant.

Modus fiendi.

Liqua picem, addito tantillo olei, & ſimil. hinc immiſce immiſcenda: ut

N. Materialia ſunt piper, pirethrũ, roſmarinus, euphorbium, caſtoreum, bitumen, ♀r, ſal petræ, commune, cinis ſarmentorum.

℞. Picis aridæ ℥j. Olei ʒij. F. Dropax ſimplex.

℞. Picis ℥ij. ol. citon. vel maſtich ℥ß. M. Confert in vomitione ventriculo impoſitus.

℞. Picis ſiccæ ceræ nov. ana ℔ß. axung. ſuillæ ℥vj. ♀ viv. ℥j. Liquentur in craſſitiem Emplaſtri.

℞. Picis, ceræ, colophon. ana ℥iij ⊕ ℥iß. bitum. ℥j. ♀ viv. ʒiij. piper euphorb. ana ʒij. cantharid. ʒß. caſtor. ℥j. F. Dropax.

Vires. Inſerviunt Dropaces præcipuè membris calfaciendis, ſanguini alliciendo, & conſequenter atrophiæ emendandæ.

Adhibetur calfactum (deraſis antea capillis) avelliturque antequam omnino refrigeſcat, iterumque calfit & applicatur, idque toties donec pars rubeſcat.

CAPUT LIV.

De Emulſionibus.

EMulſio, ab emulgendo ſic dicta eſt medicamentum liquidum lac colore æmulans, ex medulla fructuum, ſeminum vel lacteſcentium in-

Digitized by Google

interveniente liquore appropriato, prolectum.

Fundum lacteum ejusmodi humorem, amygdalæ ſem. 4. frig major. ſem. papaver. (alb.) portulac. lactuc. card. mariæ, card. benedicti, cannabis, violar. bombacis, nuclei pœon. pinearum, piſtaciarum, perſicorum.

Lacteæ illi ſubſtantiæ eliciendæ ſatisfieri poterit liquor aqueus quicunque, veruntamen quia intrinſecus emulſiones ferè ſumuntur, gratos adhibere liquores fas erit. Tales A. aquæ ſtillatitiæ, aqua fontana, (cum panis fruſtulo decocta) decoctum hordei. glycyrrhizæ, ciceram, c. c. paſſularum, jujubarum & ſimil.

Quantitas liquoris varia eſt, modo major, modo minor, prout craſſior, vel dilutior emulſio expetitur. Communiter autem ſumitur, triplum, quadruplum ad decuplũ, &c.

Modus fiendi.

℞. Lacteſcentia, quæ adhibere animus eſt, (excorticata ſi excorticari poſſint, ut amygd. ſem. frig. maj.) piſta in mortario (præſtat lapideo) ſubinde nonnihil liquoris, (ne attritu pingueſcant) inſtillando, hinc affunde liquoris medietatem circiter, exprime per linteum. Reſiduum, (quia ſubſtantia lacteſcens vix tota vice una emulgetur,) contunde denuo, ac emulge cum reliquo liquore.

Uſus. Per ſe propinari poterit, vel & aliis exhibendis inſerere, ut ſunt potiſſimum pulveres cordiales minerales, vel his ſimilia magiſteria, c. c. &c.

N. 1. Quodſi ingrata foret, dulcorari poterit Saccharo, vel rotulis, exempli gratia, manus Chriſti, julepo violar. roſar. vel ſimili.

N. 2. Cave, acida commiſceas, quippe his ſubſtantia lacteſcens ad ſubſidendum prompta eſt.

Quia emulſiones ex medicaminibus ſunt, quæ facilè corrumpuntur, ex tempore ad præſcriptum parari ſolent.

Sic fit

Lac, id eſt, Emulſio amygdalarum dulcium.

℞. Amygd. dulc. excorticat. ℔ß. decoct. hordei menſur. 1. F. emulſio

Emulſio nephrocatharctica.

℞. Sem. violar. purpur. ℥ß. vel ʒvi. cum ▽ veronic. F. emulſio.

Emulſio ad acrimoniam.

℞. Amygd. infuſ. in ▽ roſar. ℥ij. Sem. melon. papav. alb. à ʒj. hordei mundi diutiſſimè cocti ℥iij. F. emulſio in ▽ hord. ℔ß. adde julep roſ. ℥ij.

Caput

CAPUT LV.

De Errhinis.

ERrhina variis parantur formulis, liquoris, extracti, linimenti, pulveris, &c.

Liquores tùm ſimplices adhiberi poſſunt, verbi gratia, ſuccus betæ, majoranæ, rutæ, &c. Tum compoſiti.

Liquoris formula ſit
Errh. Cratonis.

℞. Pulv. nigell. 4. diebus in acet. roſ. infuſ. atque pulv. ʒj.
Aqu. majoran. cum ſucc. herbar. expr. ℥iij.
Purgat caput. Crato.

Errh. Montani.

℞. Succ. bet. recent. ℥iij.
Aqu. majoran. ℥ij.
Ol. amygd. ℥j.
Miſc. cum brodio pulli.

Vires. Commendatur admodum ad eliciendos catarrhos per nares. Uſiuque magni dicitur in tinnitu aurium.

Extractum Naſale,
P. d. Sp.

℞. Succ. recent. anagall. ℥iij.
betæ.
nicotian. fœm. à ℥ij.
betonic. ℥iß.
Turpeth. gumm. ʒv.
Agaric. albiſs. ʒij.

Infundantur in ſ. q. aqu. ſcabioſæ, digeranturque in vaſe clauſo ♂ (8.) Hinc decantetur, abſtrahaturque ad conſiſtentiam extracti mollioris.

Vires. Potentiſſimè educit pituitam, & humores ſalſos à capite per nares, & catarrhos ad fauces & pulmones deſtillantes ad nares divertit.

Linimenta, vide infra de Unguentis.

CAPUT LVI.

De Epithematis.

EPithema etſi etymologicè omne id ſonat, quod parti alicui imponitur, ſive liquidum id ſit, ſive durum: attamen in praxi denotat recentioribuss (veteribus enim malagmata, unguentaque notabat, mediis corporis regionibus accommodata) medicamentum liquidum quod ſpongiâ, panno, linteo, ſtupa ſuſceptum parti alicui imponitur.

Fiunt Epithemata ex ▽ ſtillatitiis, ſuccis, decoctis, emulſionibus, aliiſque liquoribus convenientibus ſive ſolis, ſive cum pulveribus ſpecie-

Digitized by Google

ciebus electuariis, & ſimilib. commixtis.

N. Penetrationis ergo additur nonnunquam aliquid vini odoriferi, aceti, ſpirituum ſeu aquarum ſpirituoſarum.

Proportio { Liquor. ℔ ß. Pulver. ʒj. ad ʒiij. Vini vel ſpiritus ℥j. plus minus.

Adhibentur ferè tepidè præcipuè capiti & cordi, artub. v. & frigidè applicari poſſunt.

Epithemata in Officinis parata nulla extant, ſed ex tempore miſcentur, cujus rei gratia ſpecies certæ in promptu haberi ſolent.

Ut

Species pro Epithemate Cordis.
Epatis.

quibus & aliæ ſubſtituere licet.

Exempla erunt

I. Epithema Cordiale.

℞. Aqu. Roſar. ℥iiij.
Nympheæ
Violar. à ℥ij.
Bugloſs.
Meliſs. à ℥ß.
Vini alb. odorif. ℥j.
Pulv. ſem. acetoſ.
Corall. rubr. præparat.
Santal. citrini
albi à ʒß.
Cort. citri. ℈j.
Croc. ℈ß.
M. fiat Epithema.

Vires. Cordi refrigerium adfert, ſyncope correptos excitat, panno ſcarlato ſuſceptum cordisque regioni tepidè impoſitum.

II. Epithema Epaticum.

℞. Aqu. portulac.
Roſar.
Plantag.
Acetoſ.
Intyb. à ℥iiij.
Sem. portulac.
acetoſ.
Endiv. à ʒj.
Troch. de camphor.
Santal. citr. à ℈iß.
Aceti parum.
M. F. Epithema.

Vires. Epatis & ſanguinis æſtum demulcet, & hinc ſiſtit hæmorrhagiam narium Epati tepide impoſitum.

III. Epithema in febribus malignis.

℞. Aqu. Roſar.
Sambuc.
Lactuc. à ℥iß.
Acet. roſac.
rutac. ana ℥iß.
Spec. Diatr. Santal. ʒj.
☽ præparat. ʒj.
Theriac. Andr. ʒiß.
Croci ℈ß.
M. F. Epithema cui & tantillũ camphoræ admiſceri poterit.

Vires. Carpis & fronti applicatum æſtum febrilem mirum in modum in febribus malignis præcipue mitigat, Cephalalgiam lenit, ſomnum conciliat.

CAPUT

CAPUT LVII.

De Extractis, ac 1. *de Menſtruis.*

EXtractorum campus latiſſimus eſt, fieri nimirum poſſunt ex mineralibus, vegetabilibus ac animalibus.

Liquor, cujus beneficio extracta fiunt, [Menſtruum vulgò dici ſolet] varius occurrit. Spiritus vini, ſpiritus juniperi, ſpiritus mellis, ſpiritus Terebinthinæ, Vinum, Hydromel, ſerum lactis, ros majalis, uti & hujus ſpiritus, acetum deſtillatum, ▽ ſtillatitia. ſive ex aqua fontana pluvialivé, ſive ex vegetabili una, aut pluribus, & ſimil. elicita illa ſit.) Nec enim quivis humor, cuivis extractioni convenit, ſed certus certæ, ſulphureus ſulphureæ, ſalinus ſalinæ, &c.

Inter alia autem menſtrua famoſiſſima ſunt. 1. 🜇i. 2. ▽ vitæ ♀ſata Quercetani. 3. ▽ temperata Baſilii. 4. Acetum Philoſophicum Quercetani. 5. Menſtruũ univerſale, aqua cælica Lullii dicta, de quibus paucis diſſerere placet.

Spiritus Vini.

Spiritus Vini menſtruum adeo famoſum eſt, ut quoque catholicum nonnullis dicatur, adhiberi ſolet, ubi ſimpliciter menſtrui mentio facta fuerit. Verum enimvero, num in extractione purgantium commodè adhibeatur, non immeritò dubitatur: anſam dubitandi præbet natura illius ſulphurea, quæ parti ſalinæ extrahendæ, quali purgatrix facultas inhæret, minus commoda eſt: Rationi huic adſtipulatur experientia, qua conſtat, vim purgatricem, quam 🜇 intactam reliquit, poſtmodum alii paruiſſe menſtruo. Ea propter cum farrago ſat copioſa menſtruorum ſuppetat, quæ non modò minus ſunt laborioſa ac precioſa, ſed & purgantibus qualitatibus extrahendis commodiora, ſatius erit loco 🜇 laborioſi ac precioſi aliud quoddam menſtruum eligere, e. gr. aquam deſtillatam convenientem.

Adhibetur 🜇 tùm ſimplex, tùm acuatus, *vide libr.* 4.

N. Sunt qui 🜇 *crebris deſtillationibus per ſerpentinas, id eſt, ſerpentales canales deſtillatum & in ſubſtantiam pinguem redactum, circulatum majus Paracelſi eſſe volunt.*

▽ vitæ ♀ſata Quercetani.

Quercetanus inter Medicos Hermeticos haut poſtremus, peculiaria deprædicat menſtrua, quæ tamen ſibimet reſervavit. Inter hæc ſunt ▽ vitæ tartariſata ac acetum philoſophicum. De ▽ vitæ ♀ſata in *Phar-*

Digitized by Google

Pharmac. reſtit. cap. 26. Hactenus inquit haud dubiè animadvertiſti in variis ejuſmodi purgantibus extractis, varia quoque menſtrua & diſſolventia apta tamen & congrua à nobis uſurpari & quorum magni & egregii effectus abundè ſatis patebunt. Sed verus & peritus Chymicus qui ingenioſa quadam arte &induſtria ſciverint præparere ▽m vitæ tartariſatam hujusque perfectam cognitionem adeptus fuerit, is poterit inde erucre diſſolvens quoddam ſive menſtruum generale quo extrahet Eſſentias omnium rerum purgantium, radicum, foliorum, herbarum, ſeminum, fructuũ & florum; is inquam verè gloriari poterit, de ſummo & elegantiſſimo naturæ myſterio, de quo non licet plura addere, ne juſtam doctorum iram & reprehenſionem incurrã, &c Hæc Quercetanus de ſ. ▽ vitæ tartariſata, cui parum cedere videtur, niſi prorſus eadem ſit (ut multi opinantur,) ea, ſcil. quam dabimus in Pharmac. noſtra ſpeciali, capite de Vino.

Aqua temperata Baſilii.

Occurrit itidem de menſtruo hoc Baſiliano varietas non parva. In hoc tamẽ conveniunt omnes quod ex ♈i originem trahat, quem alii acuunt ſale communi, alii ſale ſarmentorum, alii ſpiritu ſalis, de quibus Plinius libr. 4. de Vino.

Acetum Philoſophicum Quercetani.

Aceti ſui Philoſophici crebrò meminit Quercetanus, eique primas inter aceta tribuit. Verum adeo ænigmaticas illius reliquit deſcriptiones, ut mentem genuinam vix aſſequi liceat. Acetum Philoſophicum, inquit, (in tetrad. de antidot. ζοηφήλῳ,) ex acido liquore roris ſeu mannæ cæleſtis, cum eademmet minera per digeſtiones, & fermentationes Philoſophicas fit & præparatur, *& paulo poſt*, componimus & conficimus, inquit, (acetum Philoſophic.) ex mixtione & convenienti proportione, fermentatione ac unione aëreæ aciditatis animalis & mercurialis acoris aquei, cum vegetabili terreſtri. Hæ ſunt deſcriptiones à Quercetano relictæ, quarum obſcuritas diverſas peperit interpretationes, adeoque diverſas aceti illius præparationes. Libavio fit ex rore martio & manna: aliis fit, ex mellis & ſalis liquefacti ana ℔. 1. ⚹ ℔. ij. quæ digeſta ſimul deſtillantur cum rectificatione aliquoties reſtaurata. Modum utrumque etſi non penitus rejiciam, attamen mentem Authoris non ſatis explicaſſe videtur. Nimirum ſecundum hunc acetum philoſophicum fieri colligitur, ex aceto hydromelitis vinoſi, & ſale ♀i, vel proprio ſale, Etenim mel quid aliud eſt quã ros

cos ſeu manna cæleſtis, induſtria apum (unde & animale audit) congeſtum? Hinc ipſemet Quercetanus rejectis aliis acetis, verbi gratia, è vino & ſimil. utpote quæ ad ſolutionem & extractionem rerum metallicarum inidonea ſint, præfert aceta hydromelitum vinoſorum, ſcil. quæ cum manna cæleſti, naturam animalem percurrerunt, & præter vegetalem induerunt. *Vide Tetrad. pag. mihi* 406. Per terreſtre vegetabile Vini tartarum intelligi ex eo liquet, quod vinum omnium vegetabilium nobiliſſimũ facit, adeoque κατ' ἐξοχὴν vegetabile vocari ait.

Menſtruum Univerſale.

De Menſtruo univerſali ſatius eſſe duco tacuiſſe, quam aliquid incerti tradidiſſe: Veruntamen non poſſum quin moneam, poſthabitis rebus particularibus ad ſubjectum univerſale eſſe aſpirandum, idque quærendum non quale pedibus calcatur, ſed quatenus Veſta ea eſt nitidiſſima, id eſt, tartarea veſte involuta.

Modus fiendi.

℞. Materiæ, ex qua Extractum parare libet, q. v. para ad infuſionem groſsè pulveriſando ſcil. incidendo, radendo, & ſimil. hinc affunde menſtruum, (e. gr. 🜈) ut ſuperemineat digit. (2. 3. 4.) repone in teporem, (MB cineris, fimi, &c.) extraheque ſ. a. Tandem depletiones omnes confunde & abſtrahe l. ▽. (e. gr. MB.) ad conſiſtentiam debitam.

N. 1. Extracta cum menſtruis nondum abſtractis confuſa, Tinctura dicuntur.

N. 2. Crebriora ſunt hujusce Extracta ex purgantibus, rariora ex alterantibus, quippe horum ſucci loco ac titulo Extractorum, Eſſentiarumvé ferè aſſervari ſolent.

Sic parantur Extracta.

Ex Mineralibus, modo jam deſcripto, uti patet, *libr.* 3.

N. Extracta mineralium pleraque Tincturæ nomen retinent, de quibus infra.

Ex Vegetabilibus, ſcil. 1. *ex herbis*, 2. *floribus*, 3. *ſeminibus*, 4. *fructibus*, 5. *radicibus*, 6. *lignis & corticibus*, 7. *aromatibus*, *hinc* 8. *ex reſinis*, 9. *ex gummi.*

I. Herbarum extracta ſunt rara, quippe [uti dictum,] ſucci eorum loco proſtant. Fieri tamen poſſunt.

1. Modo generaliter dato ex herbis ſcil. ſiccis.

2. Ex ſuccis inſpiſſatis (ſi ſubtiliora extracta expetis,) cum ▽ ſua propria dephlegmata (ſpiritu) quod dein filtrandum & ad conſiſtentiam redigendum.

3. Quercetanus. ℞. Herbas virides, conquaſſat, elicitque ▽m leniter deſtillando 🝫. Fecibus omni-

Digitized by Google

no ſiccis, nihil tamen aduſtionis redolentibus, & in pulverem groſſum redactis, affundit ▽ illam deſtillatam, extrahitque ſ. a.

II. Florum extracta in ſpecie ſic dicta, rara itidem ſunt. Succi econtra expreſſi inſpiſſatique (qui communiter extractorum ac eſſentiarum nomine veniunt) crebriores, de quibus in ſuccis agitur. Extracta prioris generis fiunt.

℞. Flores vel gemmas (e. gr. hypericonis) incide ac affunde 🜄 rectific. ut undique madeſiant, macera (♂ 8.) dein exprime. Expreſſionem purifica per digeſtionem ac ſubſidentiam (non cum albumine ovi, quod in omnibus tincturis, in quibus aliquid reſinæ latitat, benè notandum.) Partem puriorem à fecibus decanta, 🜄m deſtillando abſtrahe, remanentemque tincturam coagula ac ſerva. Sic paratum uſuale eſt extractum, ſeu eſſentia croci, quæ nonnunquam tincturæ titulo venit.

N. Fieri itidem poſſunt cum aquis propriis, vel alienis convenientibus tamen, præcipuè ſi acidulæ eæ fuerint redditæ guttulis aliquot ſpiritus ♀is, vel Vitrioli.

III. Seminum extracta eodem cum reliquis parantur modo, beneficio 🜄.

IV. Fructuum extracta (propriè ſic dicta) rariora itidem ſunt, crebriores ſucci inſpiſſati, quæ veneunt nomine ſaparum, rob, mellium & ſuccorum. Fieri nihilominus quoque poſſunt ex fructibus ſiccatis per 🜄, vel quod melius cum ſua propria Aqua vitæ, (ſpiritu) quæ poſtmodum abſtrahitur relicto extracto in conſiſtentia mellis. *Quercetanus in Pharmac. reſt. ſic fiunt extractum baccar. juniperi, baccar. lauri. Vide & tincturas.*

V. Radicum extracta uſualia pleraque ſunt ſucci. Sufficit enim ſi ſuccolentæ eæ ſunt, facilioriſque expreſſionis, (non mucilaginoſæ) ſolummodo coquere, exprimere ac inſpiſſare. Nihilominus tamen parari quoque poſſunt extracta ſubtiliora.

1. Ex radicibus minus ſuccolentis, modo generaliter dato cum 🜄 parantur.

N. Quercetanus in extractis bezoardicis parandis adhibet ſpiritum juniperi, abſtractamque ▽m (in inſpiſſatione) reſervat pro uſu ibidem bezoardico.

Sic fiunt, extracta Angelic. Ariſtoloch. Enulæ, Gentian. (cujus ſuccus magis uſualis eſt) Imperatoriæ, Pœoniæ, Tormentillæ, Zedoariæ.

2. Ex radicibus ſuccolentis ac mucilaginoſis, fit 1. Succus inſpiſſatus, hinc ex ſucco ſeu mucilagine inſpiſſata, l. a. cum 🜄 extractum

Digitized by Google

ctum conſit. Sic paratur extractum Symphyti.

3. Huc referre licet & ſuccos qui digeſtione rubicundiores evaſerunt.

℞. Radicem ſuccolentam quamcunque vis, purifica optimè, contunde ac exprime ſuccum, hunc in phiola digere calore MB, donec in rubeum convertatur colorem. Materia in rubedinem converſa, omnique hypoſtaſi ſive craſſamento ſeparato liquor ſeparetur, qui colore albo inde deſtillabitur, extracto in fundo remanente ſub forma ſapæ rubicund. *Quercetanus in Pharmac. reſtitut.* Sic fit extractum ex radice Hyoſcyami, cujus uſus eſt in anodyni cujusdam & laudani compoſitione. Sic paratur & extractum Eſulæ.

N. Ex radice Symphyti & Satyrii ſimili ferè modo, extracta ſanguinea, ſeu ſanguines eliciuntur. Nimirum pulpa illarum cum pane ac vino digerantur, defecentur ac inſpiſſentur. Verum enimvero non extracta ſed ſucci ſi dicendi propriè ſunt. Vide ſuis locis libr. 4

VI. Lignorum & Corticum lignorum extracta, duplicis generis ferè acquiri poſſunt, Viſcoſum ſcil. ac Reſinoſum.

Viſcoſum quia naturæ eſt aqueæ, nihil aliud eſt quam ſuccus inſpiſſatus, ea propter & menſtruo paret aqueo, coctioneque interveniente facillimè elicitur.

Reſinoſum (reſina, gummi alias) ſulphureo felicius obedit menſtruo in quo excellit 🜈 quem aquæ admiſcere fas eſt.

Modus eliciendi extracta reſinoſa ſeu Gummi.

℞. Raſur ligni (v. gr. Guajaci) q. v. (libr. 7. 8.) affunde 🜈 optimum, (ex vino, fecibus vini, vel hydromelite vinoſo,) digere vitro clauſo VB. dies (12. 15.) & rubeſcet, hinc exprime fortiſſimè, ut egrediatur quoque liquor ſpiſſus rubicundus & oleaginoſus. Hinc fit abſtractio, donec materia in fundo maneat, in conſiſtentia mellis, bulliendoque bullas emittat, non ſecus ac mel ipſum. Tunc calentem materiam effunde in ▽ frigidam, & coagulabitur inſtar aloës, aut gummi rubei. *Quercet. Pharm. reſt. cap.* 26.

N. 1. In conficiendis hujuce extractis, non incongruè loco 🜈i adhibere quoque licet hydromel quoddam vinoſum, aut ▽as ſtillat. convenienter, v. gr. ▽. ulmariæ, cardui benedicti, fumariæ, & ſimilium quas tamen acidulas reddere oportet cum ſucco Limonum aut ſimili. Quinimo & ſola fontana, interveniente ſufficienti coctione reſinoſum extractum elicere potis eſt.

N. 2. Idem extractum cum 🜈i rectificatiſſ. allectum, præcipitatur nonnunquam affuſione ▽æ, dicíturque ma-

no ſiccis, nihil tamen aduſtionis redolentibus, & in pulverem groſſum redactis, affundit ▽ illam deſtillatam, extrahitque ſ. a.

II. Florum extracta in ſpecie ſic dicta, rara itidem ſunt. Succi econtra expreſſi inſpiſſatique (qui communiter extractorum ac eſſentiarum nomine veniunt) crebriores, de quibus in ſuccis agitur. Extracta prioris generis fiunt.

℞. Flores vel gemmas (e. gr. hypericonis) incide ac affunde 🜄 rectific. ut undique madefiant, macera (♂ 8.) dein exprime. Expreſſionem purifica per digeſtionem ac ſubſidentiam (non cum albumine ovi, quod in omnibus tincturis, in quibus aliquid reſinæ latitat, benè notandum.) Partem puriorem à fecibus decanta, 🜄m deſtillando abſtrahe, remanentemque tincturam coagula ac ſerva. Sic paratum uſuale eſt extractum, ſeu eſſentia croci, quæ nonnunquam tincturæ titulo venit.

N. Fieri itidem poſſunt cum aquis propriis, vel alienis convenientibus tamen, præcipuè ſi acidulæ ea fuerint redditæ guttulis aliquot ſpiritus ♀is, vel Vitrioli.

III. Seminum extracta eodem cum reliquis parantur modo, beneficio 🜄.

IV. Fructuum extracta (propriè ſic dicta) rariora itidem ſunt, crebriores ſucci inſpiſſati, quæ veneunt nomine ſaparum, rob, mellium & ſuccorum. Fieri nihilominus quoque poſſunt ex fructibus ſiccatis per 🜄, vel quod melius cum ſua propria Aqua vitæ, (ſpiritu) quæ poſtmodum abſtrahitur relicto extracto in conſiſtentia mellis. *Quercetanus in Pharmac. reſt. ſic fiunt extractum baccar. juniperi, baccar. lauri. Vide & tincturas.*

V. Radicum extracta uſualia pleraque ſunt ſucci. Sufficit enim ſi ſuccolentæ eæ ſunt, faciliorisque expreſſionis, (non mucilaginoſæ) ſolummodo coquere, exprimere ac inſpiſſare. Nihilominus tamen parari quoque poſſunt extracta ſubtiliora.

1. Ex radicibus minus ſuccolentis, modo generaliter dato cum 🜄 parantur.

N. Quercetanus in extractis bezoardicis parandis adhibet ſpiritum juniperi, abſtractamque ▽m (in inſpiſſatione) reſervat pro uſu ibidem bezoardico.

Sic fiunt, extracta Angelic. Ariſtoloch. Enulæ, Gentian. (cujus ſuccus magis uſualis eſt) Imperatoriæ, Pœoniæ, Tormentillæ, Zedoariæ.

2. Ex radicibus ſuccolentis ac mucilaginoſis, fit 1. Succus inſpiſſatus, hinc ex ſucco ſeu mucilagine inſpiſſata, l. a. cum 🜄 extractum

Digitized by Google

ctum conſit. Sic paratur extractum Symphyti.

3. Huc referre licet & ſuccos qui digeſtione rubicundiores evaſerunt.

℞. Radicem ſuccolentam quamcunque vis, purifica optimè, contunde ac exprime ſuccum, hunc in phiola digere calore MB, donec in rubeum convertatur colorem. Materia in rubedinem converſa, omnique hypoſtaſi ſive craſſamento ſeparato liquor ſeparetur, qui colore albo inde deſtillabitur, extracto in fundo remanente ſub forma ſapæ rubicund. *Quercetanus in Pharmac. reſtitut.* Sic fit extractum ex radice Hyoſcyami, cujus uſus eſt in anodyni cujusdam & laudani compoſitione. Sic paratur & extractum Eſulæ.

*N. Ex radice Symphyti & Satyrii ſimili ferè modo, extracta ſanguinea, ſeu ſanguines eliciuntur. Nimirum pulpæ illarum cum pane ac vino digerantur, defecentur ac inſpiſſentur. Verum enimvero non extracta ſed ſucci ſi dicendi propriè ſunt. Vide ſuis locis libr.*4

VI. Lignorum & Corticum lignoſorum extracta, duplicis generis ferè acquiri poſſunt, Viſcoſum ſcil. ac Reſinoſum.

Viſcoſum quia naturæ eſt aqueæ, nihil aliud eſt quam ſuccus inſpiſſatus, ea propter & menſtruo paret aqueo, coctioneque interveniente facilimè elicitur.

Reſinoſum (reſina, gummi alias) ſulphureo felicius obedit menſtruo in quo excellit 🜄 quem aquæ admiſcere fas eſt.

Modus eliciendi extracta reſinoſa ſeu Gummi.

℞. Raſur ligni (v. gr. Guajaci) q. v. (libr. 7. 8.) affunde 🜄 optimum, (ex vino, fecibus vini, vel hydromelite vinoſo,) digere vitro clauſo VB. dies (12. 15.) & rubeſcet, hinc exprime fortiſſimè, ut egrediatur quoque liquor ſpiſſus rubicundus & oleaginoſus. Hinc fit abſtractio, donec materia in fundo maneat, in conſiſtentia mellis, bulliendoque bullas emittat, non ſecus ac mel ipſum. Tunc calentem materiam effunde in 🜄 frigidam, & coagulabitur inſtar aloës, aut gummi rubei. *Quercet. Pharm. reſt. cap.* 26.

N. 1. In conficiendis hujucé extractis, non incongruè loco 🜄i adhibere quoque licet hydromel quoddam vinoſum, aut 🜄as ſtillat. convenienter, v. gr. 🜄. ulmariæ, cardui benedicti, fumariæ, & ſimilium quas tamen acidulas reddere oportet cum ſucco Limonum aut ſimili. Quinimo & ſola fontana, interveniente ſufficienti coctione reſinoſum extractum elicere potis eſt.

N. 2. Idem extractum cum 🜄i rectificatiſſ. allectum, præcipitatur nonnunquam affuſione 🜄æ, diciturque ma-

 giſte-

giſterium, ut magiſterium Cinamomi, Ielappe, &c.

Extracta Viſcoſa.

℞. Raſuram ligni q. v. coque cum aqua quam ſufficienter, hinc exprime, clarifica & inſpiſſa q. ſ.

VII. Aromatum extracta ut eo promptius obediant, & 🜄 nonnihil addere convenit, v. gr. ℞. Caryophyllor. groſsè contuſ. ℥ij. 🜄 ſtill ℥xij. 🜄℥iiij macera vaſe clauſo. Dein exprime, clarifica per digeſtionem, abſtrahe aliquantulum in MB (ob ſpiritum qui primum extillat,) reliquum evaporare ſine ad conſiſtentiam debitam. Eodem modo fieri poſſunt & extracta ex aliis aromatibus, v. gr. ex calamo aromatico, cardamomo, cubebis, cinamomo, &c.

VIII. Reſinarum extractio non niſi depuratio eſt, qua Reſinæ in 🜄 rectificatiſſimo ſolvuntur, colantur, ac demum abſtracto 🜄 inſpiſſantur, vel affuſa aqua, quâ ſulphurea 🜄 natura diluitur ac debilitatur, præcipitantur. Et hæc nonnunquam titulo magiſterii veniunt, aut reſinæ, e. gr. Reſina vel Magiſterium, ſcammonii, & ſimil.

IX. Gummatum extracta ſunt portiones gummatum, tùm viſcoſæ, tùm reſinoſæ ab invicem ſcil. ſeparatæ. Convenit igitur hæc ſeparatio, iis ſolum, quæ parte viſcoſa ac mucilaginosâ conſtant, ut ferulacea, fitque. ℞. Gummi aliquod ferulaceum, ſolve lento calore (præſtat in cucurbita cæco alembico occluſa, vel vaſe ſimili,) ſolutum ac depuratum repone aliquot diebus, & ſubſidebit pars reſinoſa. Hinc decantetur liquor turbidus (à reſinoſa parte ſubſidente) clarificeturque (ſi opus) depurando cum albumine ovi, vel per linteum colando, ut clarus evadat, dehinc inſpiſſetur leniſſimo calore VB. Sic habes viſcum, i. e. extractum viſcoſum.

Reſinoſa illa ſubſidentia lento quoque calore exiccata, exhibet reſinam, i. e. reſinoſum extractum.

N. Extrahit quoque reſinam 🜄 rectificatiſſimus.

In animalium familia extracta ſuppeditare poſſunt partes carnoſæ, quæque his aſſimulatæ membranoſæ, v. gr. Matrix. Hinc ſtercora, fella, oſſa, cornua.

Ex carnibus, carnoſiſque partibus fieri poſſunt extracta, ſi lotæ exiccentur atque cum 🜄, vel ſimili appropriato ſpiritu extrahantur, poſtmodumque ad conſiſtentiam debitam inſpiſſentur.

N. Præſtat ſi primum antequam exiccantur, in 🜄 myrrhâ eſſentificato, aliquot ♂ macerentur. Vide extractum ſplenis bovis, libr. 5. Item extractum Mumia humanæ, libr. 5.

N. 2. Quercetan. Pharmac. reſt. cap.

cap. 26. inſpiſſat decocta addítq; appropriata, (vide ſupra in decoctis,) atque ita extracta carnoſa parat.

Ex ſtercoribus animalium, ſi qua extracta parare animus ſit, per 🜄 id optimè perficies, quippe hic fœtorem corrigit.

Ex fellibus. ℞. Fella exiccata, extrahe cum 🜄. *vide in Bove libr. 5.*

Ex oſſibus. ℞. Oſſa (v. gr. 2. vel 3. crania recentia) tere craſſo modo affundeque aquam vitæ, [juniperi ſeu ſalviæ,] ut (4, 5,) ſupernatet, digere vaſe accuratiſſimè clauſo, (♂ 12) poſt coletur & exprimatur fortiſſimè. Sic liquor exibit rubicundus inſtar ſanguinis, qui oleoſus & reſinoſus erit. Iterum affundatur fecibus novum menſtruum, digerendo, (♂ 4. vel 5.) cola & exprime. Expreſſos liquores deſtilla in alembico, donec remaneat extractum in forma Sapæ.

N. Digeri & depurari poterit.

E cornibus. Extracta cornuum fiunt è teneris (cervorum) cornibus, vel è cornibus etiam induratis, ſed adhuc recentibus mediante itidem 🜄 vitæ appropriata, quæ acidula prius reddita ſit cum liquore ♀is acidulo. *Quercetan. Pharmac. reſtit. cap. 26.*

Extracta uſitatiora.

Alterantia ſimplicia:

Abſynthii
Acori
Agallochi, ſ. Ligni Aloës.
Angelicæ rad.
Ariſtoloch. rot. rad.
Card. benedict.
Caryophyllor.
Caſtorei
Centaur. min.
Chelidonii major
Croci
Cubebar.
Dictamn. ſ. fraxinellæ
Enulæ c.
Galangæ
Gentianæ
Guajac.
Imperator. rad.
Meliſſæ
Menthæ
Macer.
Majoranæ
Myrrh.
Petaſitid.
Pœon.
Rutæ
Sabinæ
Satyrionis rad.
Scabioſæ
Scordii
Symphyt.
Tormentill.
Valerian.
Zedoar.
Zinziber.

Compoſita:

Extr. Laudanum opiatum, cum & ſine Moſcho & Ambra, *vid. lib. 4.*

Extractum Bezoardicum Quercetani, pro Laudano ſuo.

℞. Rad. Angelic.
Zedoar.
Galang.
Tormentill.
Cort. citri.
Lign. Aloës
Santal. rubr.
citrin. à ℥j.
Gran. Alkerm.
Dictamn.
Spic. nard.
Garyophyll.
Nuc. moſchat.
Macis
Cinamom.
Been alb.
rubr. à ℥iß.
Camphor. ʒj.
F. Extractio cum ▽ vitæ Juniperina.

Extractum peſtilentiale.

℞. Rad. Angelic.
Olſnit.
Imperator.
Zedoar.
Vincetoxic. à ℥ß.
Tormentill.
Gentian
Petaſit.
Succiſ.
Pimpinell. à ℥j.
Sem. Leviſtic. ʒiij.
Angelic.
Meliſs. à ʒij.
Sem. Citr. ʒj.
Gran. Juniper. M. ij.
Fol. Veronic.
Meliſs.
Arthemiſ.
Scord.
Galeg.
Scabioſ.
Card bened à Miß.
Fl. Hyperic. ana M. 1.
F. Extr. cum 🜄.

Extractum Pulmonum.

℞. Pulmon. Vulpis, incide in fruſta minutiſſima, ac adde
Herb. Veronic.
Hyſſop.
Scabioſ. ana Mß
Sem. Aniſ.
Fœnic. ana ʒj.
Coque in phiala capaci benè occluſa in MB ferventi horas 7. vel 8. donec pulmones in liquorem redacti fuerint. Hinc cola, colaturamque inſpiſſa l. a. addendo Sacchari q. libet, ad conſiſtentiam extracti.

Vires. Imbecillitati ac affectibus pulmonum confert.

N. 1. Eodem modo fieri quoque poſſunt extracta Epatis, Splenis, & ſimilium, ex decoctis ſupra è Quercetano allatis.

N. 2. Præſtat modus quem ſupra generaliter dedimus.

Extractum Theriacæ ſ. Eſſentia.

The-

Digitized by Google

Theriacæ ſimplex & alcoliſata.

℞. Theriac. Androm. opt. extrahe ſ. a. tincturam cum ▽ vitæ juniperina, vel ▽ ex tophis cervinis, vel ſimili ▽ bezoardica ſive theriacali. Decantatas tincturas deſtilla ad remanentiam Eſſentiæ Theriacæ in conſiſtentia mellis, quam ſerva pro uſu, titulo extracti theriacę ſimplicis, vel adde ſalem ex incinerata remanentia elixiviatum, ſub nomine extracti ſ. Eſſentiæ Theriacæ alcoliſatæ.

N. De hoc Theriacæ & ſimilibus extractis, duo quæ moneam, habeo.

Primum ſuggerit ingredientium diverſitas, quâ vix credibile eſt, ſingulorum eſſentias æquè uni ſoli menſtruo parere. Nec eſt quod oggerant, fermentando cuncta in unam naturam coaluiſſe Dubium enim haut leve, utrum fermentando natura rerum adeo immutari poſſit, ut quæ antea menſtruum 🜄 rerum prorſus reſpuebant, facta fermentatione idipſum amicè amplectatur.

Secundum, quod monere duxi, ipſamet prabet fermentatio, quippe quæ potiſſimam rerum fermentabilium partem in Q. E. exaltat, id eſt, volatiliſat, ſpiritualem ac volatilem reddit. Exemplo ſit Vinum, Cereviſia, ſucci fructuum fermentati, & ſimilia. Ea propter cum tinctura deſtillationi ſubmittatur, quâ volatilior pars abſtrahitur, quis infringet extractum in fundo deſtillatorii remanens, potiſſima ſua parte eſſe exutũ.

Ut has difficultates evitent, ſunt qui ſpecies ſeorſim menſtruis idoneis extrahunt, atque Extracta poſtmodum conjungunt. Verum enimvero, nec hi ad metam, quo collimant, pertingere videntur. Etenim compoſitionem Theriacæ ſubeunt non pauca naturæ aromaticæ, ſubtilioris, tenuioris, volatilioris, &c. Quæ facultates ad Theriacæ conſtitutionem nihilominus neceſſariæ ſunt, quam reliquæ in ſubſtantia minus volatili reſidentes. Idcirco, cum volatiles illi ſpiritus à fixioribus in inſpiſſatione ſeparentur, operationem Theriacæ integram in extracto hoc quis ſibi ſpondebit? Adde quod hac ratione nonnullorum ingredientium ferociã, quæ alias fermentando in Theriaca cicuratur, indomita maneat, imo vires ſuas exerere aptior evadat. Præſtat itaque Theriacam in ſua propria ſubſtantia adhibere, quam laborioſa ejus extractione operam perdere, Id quod de aliis quoque, exempli gratia, pilularum quarundam extractis cenſendum.

Extractorum genera quàm plurima paſſim occurrunt, quæ inſerere minus neceſſarium duco, famoſa ſunt.

Extractum
Cephalicum majus Querc.
minus Querc.
Carminativum, Querc.

Cor-

Digitized by Google

Cordiale ſ. cardiac. majus Querc.
minus Querc.
Hepaticum majus Querc.
minus Qu.
Hyſtericum majus Qu,
minus.
Poterii.
Nephriticum majus Qu.
minus.
Poterii.
Stomachicum majus Qu.
minus.
Spleneticum majus Qu.
minus.
Grulingii.
Antivenereum, Poterii.

Extracta purgantia ſimplicia, ut & quæ ſub nomine alicujus ſimplicis veneunt, *vide libr.*4.

Compoſita.

Extractum
Benedictum, vide infra.
Dia-carthamum ſ. Cnicopharmacum Auguſt.
Catholicum, Auguſt.
Quercetan. in Pharm. reſtitut.
F. F. vide infra.
Sennerti, vide infra.
Arnoldi VVeickhardi, vide infra.
Cholagogum Querc. Aug.
Holagogum Andernaci, Aug.
Melampodii, ſ. Ellebori nigri Minderori, Aug.
Melanagogum Querc. Aug.
Panchymagogum Crollii, 1. 2. v. infra
Hartmanni, v. infra
Auguſtanorum.
Phlegmagogum Querc. Aug.
Pilularum Aggregativ.
Aurear.
Cochiar.
Lucis major.
Extractum benedictum.

℞. Fol. Sen. el. ℓ
Rhabarb. á ℥ij.
Agaric. ℥j.
F. Extractum.

Vires. Purgat biliosos ac mucilaginoſos humores.

Doſis à ℈ß. *ad* ʒj.

Extractum Catholicum Francofurtenſe.

℞. Aloës ſuccotrin. ℥j.
Turbeth. el. ℥ß.
Colocynth. ʒvj.
Agaric. albiſs.
Diagryd.
Rad. Ellebor. á ℥ß.
Spec. Diarrhod. abbat. ℥j.
Macer.
Stechad. ar.
Galang.
Cardamom.
Zedoar.
Caryophyll.
Cinamom.
Fl. Anth.
Lign. Aloës
Viſc. querc. á ʒß.
Ambr. griſ. ℈j.

Infun-

Digitized by Google

Infunde omnia in 🜅 ♂ (8) exceptis ſpeciebus Diarrhodon & Ambra, fitque extractum, cui adde extractum ſpecierum Diarrh. itidem per 🜅 factum ac Ambram in forma pilulari.

Vires. Omnes humores blandè purgat

Doſis à ℈j. ad ℈ij.

Extr. Catholicum Sennerti.

℞. Diagryd.
Trochiſc. Alh.
Gumm. de Peru, ana ℥ß
Aloës ℥j.
F. Extractum cum 🜅 ſeorſim.

Itidem f. Extract.

Ex Turbith. el.
Rad. Elleb. nigr. à ℥ß.
Rhabarb. ℥j.
Spec. Diarrhod. abb. ℥ß.
Aromat. roſat. ʒij.

Utrumque Extractum poſtea conjungantur ad maſſam pilularē.

Doſis à ℈j ad ℈ij.

N. Felicius forſan procederetur, ſi Reſina Diagrydii, Magiſter. Gummi de Peru, Extract. Aloës, per ſe fierent, ut libr. 4. docebimus, atque Trochiſci Alhandel cum reliquis infunderentur.

Extractum Catholicum, Clariſſ. D.D. Arnoldi VVeickhardi.

℞. Aloës ſuccotr. ℔ ß.
Rhabarb. opt. ʒv.
Fol. Sen. ſ. ſt. ℥iiij.
Rad. Mechoac. ℥ij.
Colocynth. ℥j.
Turpethi el. ℥iiß.
Eſul. præparat. ℥ß.
Gener. 5. mirobalan. à ʒij.
Cinnamom.
Zinzib.
Macis
Galang.
Zedoar.
Garyophyllor.
Cardamom.
Cort. citr.
Scœnanth. à ʒj.
Spec. Diambr. ʒij.
Diarrh. abb. ʒiij.
F. Extractio l. a. cum 🜅 & ▽ fœnic. exprimatur & inſpiſſetur.

Doſis ad ʒß. vel ℈ij.

Extractum Panchymagogum Crollii 1.

℞. Spec. Diarrhod. Abbat.
Diambr. ana ℥j.
Extrahatur Tinctura cum 🜅 ſ. a. vitrum crebro movendo.

Deinde

℞. Pulp. colocynth. ʒvij.
Turpeth. gummoſ. ʒv.
Agaric. opt. ℥j.
Rad. Ellebor. nigr. veri ℥j.
Scammon. Elect. ʒvj.
Fol. Sen. ℥iiij.
Rhabarb. el. ʒiij.
Elater. ʒij.
Sem. Ebul. trit. ℥iij.
Hermodact. ʒiij.

Incidenda incidantur, terenda terantur, affunde tincturam illam ſpecierum extrahaturque Tinctura

ſ. a. decantatas extractiones inſpiſſa leni calore MB. ad conſiſtentiam mellis, poſtmodum adde

Ol. Cinam.
Caryophyllor.
Nuciſt. ana gran. x.
Sal perlar.
corall. ana ʒij.
Salem è fecibus ſuperioribus calcinatum extractum.
Raſar cranii human. [vel oſs. calcinat.] ℥ß.
F. Maſſa.

Vires, Non datur melius cathartiucum, quod minori moleſtia omnes humores noxios expurget.

Doſis à ℈j. ad ℈ij. ex vino malvatico, vel alio generoſo, è juſculo vel aliis catapotiis aggregativis admixtis, datur & in forma pilulari.

Extractum Panchymagogum Crollii 2.

℞. Pulpæ colocynth. ʒvj.
Agarici
Scammon. el. ana ℥ß.
Hellebori nigri
Spec. Diarrhod. Abbat.
Aloës ſuccotrin. ana ℥j.

Extrahe ſ. a. cum 🜅 eumque iterum abſtrahe. Et quia in extractione ſæpè virtus purgatrix ſolet debilitari, ideo quidam ſolent ad unam partem extractorum addere crudorum purgantium partem alteram: adde ergo ſuperioribus, antequam extractum in fundo remanens plane inſpiſſetur.

Trochiſc. Alhand. ʒvj.
Diagryd. præparat.
Agaric. troch. à ℥ß.
Aloës Epatic. ℥j.

Pulveriſata redigantur in maſſam juſtæ conſiſtentiæ.

Doſis à gran. 10. ad 15. & 20.

Aliud vide in Pharmacop. Auguſtana.

Extractum Panachymagogum Hartmanni.

℞. Fol. ſen. ſ. ſt. ℥ij.
Rhabarb. el. ℥iß.
Rad. Hellebor. nigr. ℥j.
Turbeth. alb. gummoſ.
Polypod. quern.
Trohiſc. Alhand.
Agaric. Trochiſc. ana ℥ß
Medull. ſem. cartham.
Myrrh. rubr el. ana ʒiij.
Spec. aromat. Garyoph.
Diambr. ana ʒij.
Cortic. citr. ʒj.

Conciſa & contuſa extrahantur ſimul omnia cum 🜅 & ▽ cinam. ana ℔iß. F. Expreſſio. Feces denuo extrahantur cum ſola ▽ cinam. tenuiori, percoletur poſtea. Extracto adde extracti Aloës cum ▽ Betonic. vel Veronic. facti ℥iij. F. miſtio, & inſpiſſatio ad juſtam conſiſtentiam, addendo Ol. Garyophylllor. gran. 10.

Doſis à ℈ß. ad ℈j. *Hart. in Croll.*

Alias inſuper deſcriptiones videre poteris dict. libr.

CAPUT

Digitized by Google

CAPUT LVIII.

De Farinis.

FArinarum conficiendarum modus vulgaris eſt.

Sunt uſitatiores in Officinis.

Farina Amyli, ſ. amydi, Krafft-Meel.
- Avenæ
- Fabarum
- Fœni græci
- Glandium
- Hordei
- Lentium
- Lini
- Lupinorum
- Orizæ
- Piſorum
- Siliginis
- Tritici
- Volatilis, Staubmeel.

CAPUT LIX.

De Feculis.

FEculæ ex radicibus nonnullis, iiſque viridibus eliciuntur, rariſſimè ex foliis.

Modus.

℞. Rad. v. gr. ari, q. v. lotam vel raſam conquaſſa optimè in mortario, affundendo aquam ſubinde ut fiat pulpa liquidiuſcula, hanc fortiter exprime, expreſſionem repone, ut ſubſideat fecula. Feculam ſubſidentem exicca. Sic fiunt

- Fecula Ari
- Bryoniæ
- Iridis noſtrat.
- Liliorum albor.
- Pœoniæ
- Serpentariæ
- Scyllæ. *N. Hæc operationē habet peculiarem, vide libr. 4.*

N. Ononidis radix cocta in ſ.q. aquæ (hor. 3. 4.) ſi decoctum illud clarificatum prius & aliquantulum inſpiſſatum reponatur, ♀ itidem ad fundum mittit.

CAPUT LX.

De Floribus.

FLores in Chymia ſunt ſubtiliores corporis partes, per ſublimationem, à craſſioribus particulis, ſub forma ſicca ſeparatæ.

Modus, ut ſingulis ferè diverſus eſt, ita & in ſingulis deſcribi poſtulat

Uſitatiores ſunt

Flores Antimonii.

Cinnabaris Antimonii.

Flores Arſenici. ☌ ſublimatum.

Benzoin.

Mercurii varii, huc ☿ dulcis.

Salis ✱.

Sulphuris varii.

CAPUT LXI.

De Gargariſmis, Diaclyſmatis & Dentifriciis liquidis.

Diaclyſmata, Collutiones oris, ſunt liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur. Hi ſi gargariſando adhibeantur, dicuntur Gargariſmi ſeu Gargariſmata, quod tamen vocabulum etiam generaliter pro diaclyſmate non rarò uſurpatur. Eadem ſi phlegmati è cerebro eliciendo deſtinantur, apophlegmatiſmi nomen à verbo aſſumunt.

Liquores hi in Officinis pro uſu nulli extant, ſed ex tempore, ad præſcriptiones datas, diſpenſantur. Fiunt ut plurimum ex aquis (ſimplici vel deſtillata,) ſuccis, decoctisvè convenientibus, in quibus pro libito diluuntur ſyrupi, mella, ſapæ (℥ij, iij. iiij, ad ℔. 1. ▽æ) tantillum aceti, O uſti, ⏀i, crudi, præparati, ſpiritus ⏀i, ⊖i, & ſimil. In ſumma, omnis generis liquores, & quicquid in his diſſolubile eſt, diaclyſmata ingredi non nequeunt.

Exemplo ſint:

1. *Diaclyſma Odontalgicum & apophlegmatizans.*

℞. Piper alb.
long.
Cubeb.
Staphiſagr.
Cort. mori
mandrag à ʒj.
Rad. pyrethr. ʒij.

Contundantur & ex vino albo f decoctum, ad ℔. 1. In colatura diſſolvatur tantillum aceti.

F. Diaclyſma.

2. *Diaclyſma Refrigerans.*

℞. Cancros viv. v. vj. vel viij.
Sedi major, M. iij. vel iiij.
Contunde & exprime ſuccum.

Vires. Maximè prodeſt in inflammatione.

3. *Diaclyſma ad gingivas.*

℞. Aqu. Chelidon. min: bis deſtillat. ℥iij.
O uſti ʒj.
M & ſi libet f. filtratura.

Vires. Inſignium virium eſt in gingivarum putredine.

D. *Ad faucium inflammationem.*

℞. Aqu. Plantag. ℥ij.

Ro-

Roſar.
Acetoſ. à ℥j.
Prunell. ℥ij.
Rob. Diamor. ʒ ß.
⦶ præparat. ʒß.
M. F. Gargariſmus.

Diacl. apophlegmatizans.

℞. Cort. rad. ſambuc. ℥j.
Rad. Galang. ʒß.
Pyrethri. ℈ij.
Fol Betonic.
Origan.
Majoran.
Meliſs. à M. j.
Cubebar. ʒiß.
Sem. Sinap. ʒj.
Uvar. paſſar. M. 1.
Coquantur in vino vel aqua,
℞. Colatur ℔. ß. præter propter
Oxymel. ſcyllit. ℥iij.
M. F. Gargariſmus.

Vires. Phlegma è cerebro elicit.

Huc referendi ſunt Liquores, fricandis dentibus, gingivisq; deſtinati.

℞. Aqu. Prunell. Plantag. ana ℥iij.
Rob. Diamor. Syr. roſar. ſic. ana ʒß. vel ℥j.
Spir. ⊖-i ʒß. M.

Inſervit ad dentes dealbandos, extergendos, ſtabiliendos.

N. Spiritus acidi conferuntur maximè ad dentes dealbandos, ſed & ſtuporem eorum inducunt.

Caput LXII.

De Gelatinis.

Gelatina eſt ſuccus inſpiſſatus, purior, clariuſculus, cum ſaccharo in ſcatulas effuſus & congelatus. Et hinc Gelatina dicitur.

Parantur è fructibus nonnullis ſuccolentis, tùm è cornibus ac oſſibus tenuioribus.

E Fructibus.

℞. Fructus (vel raſuram ſi opus ſis,) exprime ſuccum, expreſſum coque & clarifica, (cum albumine ovi,) hinc addito ſaccharo inſpiſſa ſenſim & affunde in ſcatulas.

Aliter.

℞. Fructus coque in ▽, decoctionem citra expreſſionem decanta, vel filtra, ſaccharumque addendo inſpiſſa.

E Cornibus & Oſſibus tenerioribus fit ſine Saccharo.

℞. Raſur. cornuum oſſiumvè (vel eadem in fragmenta minutiora redacta,) coque vel digere aliquandiu in ▽ (commun. ſtillatitiavè appropriata,) hinc coque & filtra calidè coagulaque.

N. Quod ſi oſſa & cornua nimis dura ſunt, acuari ▽a poterit liquore aliquo acido, verbi gratia, ſpiritu ⊖-i, ⁜, & ſimil.

Sic ſunt

Gelatina Cytoniorum.
Pomorum.
Pyrorum.
Ribium.
Cornu cervi.
Cranii humani.

N. 1. *His immiſcentur nonnunquam pulveres, vel extracta, & ſimil. unde Gelatinæ compoſitæ, tùm alterantes, tùm purgantes, v. gr. Gelatina Cytoniorum purgans, vide libr.* 4.

N. 2. *Sunt qui Gelatinas Cytoniorum Marmeladas vocant, easque tùm ſimplices, tùm aromatiſatas pro uſu domeſtico parant.*

CAPUT LXIII.

De Infuſionibus.

INfuſionis (infuſi) nomen potionibus potiſſimum imponi, iisque purgantibus, libr. 1. diximus, harum rationem hic loci exhibemus.

Liquorem exhibent aquæ ſtillatitiæ, (tum & fontana,) ſerum, mulſum, hydromel, vinoſum, vinum, & ſimil.

Materia infuſioni apta, etſi & ex mineralibus & animalibus ſumi queat, tamen hujus loci inprimis ſunt vegetabilia, & maximè purgantia cum corrigentibus.

Modus parandi.

Recipiuntur res medicamentales, præparatæ ad infuſionem, incidendo, contundendo, limando, &c prout in decoctorum doctrina traditum, immerguntur liquori, quantitate & qualitate intentioni medicæ reſpondenti, reponunturque, ſi extractio maturanda, loco calido, (in cineres vel juxta fornacem,) Hinc decantetur, exprimaturvé pro uſu.

Proportio liquoris præſcribitur ferè q. ſ. id eſt, ut materia cooperiatur, liquorque ſupereemineat digitos verſos, 1. 2. 3 &c.

Exemplo ſint

Infuſio Cholephlegmagoga.

℞. Agaric. elect. ʒiß.
Rhabarb. opt. ℈ij.
Zinzib. ℈ß.
Spic. Nard. gran. v.
Sal. gemm. gran. iij.

Pulveriſentur groſsè & infundantur per noctem in
Aqu. Eupator.
Cichor. à ℥iß.

Hinc calefiant & colentur cum expreſſione. F. Potus.

Vires. Purgat bilem & phlegma.

N. Sal gemmæ additur ad facilitandam extractionem: cujus rei gratia & ſal ♀ addi poterit.

Hujus

Hujus generis ſunt Vina medicata, ut & Cereviſiæ medicatæ, tùm alterantia, tùm purgantia.

Vinum Arthriticum.

℞. Fol. chamædr. chamæpit.
Sum. Salv. ana ℔iß.
Flor. Primnl.ver.
Anth.
Lil. convall. ana ℔ß.
Raſ. Lign. Guajac. ℥viij.
Viſci quern. ℔ß.
Rad. Chin. ℥iij.
Garyophyllat. ℥iiij.
Vini muſti menſur. LXXX.

Ponantur ad ferveſcentiam ut deferveant.

Vinum Medicatum Cephalico-Spleneticum.

℞. Rad. Garyophyllat. ℥ijß.
Cichor. ℥iß.
Enul. ℥j.
Herb. Ceterach. Veronic. c. fl.
Card. bened. c. florib.
Epatic. ſtellat. c. flor.
Summit. Centaur. min. ana Mß.
Cort. Arantior. ſicc. ℥ß. ʒij.

Incidantur herbæ, contundanturque groſsè radices & cortices, infundanturque in vini menſur. viij.

Vires. Catarrhis inſigniter opitulatur caput, epar & lienem corroborat.

Vinum Matricale.

℞. Herb. Meliſs. Puleg.
Capill. ♀. Salv.
Calamenth. Artemiſ. ana M.ß.
Fl. Squininanth. ℥ß.
Calen d il.
Cheir. ana p. ij.
Nuciſt.
Macer.
Cubebar.
Cardamom.
Granor. Paradyſ.
Zedoar. ana ʒj.

Vini generoſi menſur. iiij. addendo ſaccharum pro libito.

Vinum purgans.

℞. Fol. Sen. Al. ſ. ſt. (ſine ſtipitib.) ℥x
Follicul. ſen. ℥iß.
Epithym. ʒvj.
Sem. cartham. conquaſs. ℥ß.
Chialapp. ʒiij.
Cort. Helleb. nigr. ʒß.
Cinamom. ʒj.
Galang. ʒß.
Zingib. ℈ß.
Cort. citr. ʒij.
Vini menſur. I.

Vires. Purgat humorem Melancholicum & ſeroſum. Doſis ℥iij. iiij.

N. Plura Exempla aliunde petere licet, vel ex decoctis, vel ▽is deſtillatis compoſitis huc acceſſere. Nimirum ſpecies dictorum Medicamentorum non minùs & hic adhiberi poterunt.

Claretum Laxativum.

Huc pertinent Vina Hippocratica ſeu Clarita.

℞. Cinamom.
Galang.
Garyophyllor.

Macis

Macis
Zinzib. à ʒj.
Turbith. alb. ʒvj.
Fol. ſen. el. ℥j.
Mechoacann. ʒiij.
Sachar. ℥iij.
Vini generoſi. ℥xij.
Aqu. fontan. ℥viij.
Cremor. ♀ ʒij.

Stent in infuſione per noctem, dein colentur per Manicam. Hippocrates.

Vires. Purgat humores melancholicos & pituitoſos.

Doſis ℥iij.

Claretum purgatorium, ſ. vinum Hippocraticum ♁iale.

℞. Vitri ♁ ſubtiliſs. pulveriſati, fit ʒj. ℈ij.
Vini alb. opt. ℥viijß.

Digerantur vaſe vitreo benè clauſo, in MB. ♂ ℘ (6.) dein cola, colaturæque adde
Sacchar. albiſs. pulveriſat. ʒiij. vel ℥ß.

Aromatiſetur cum opt. ▽ cinam. & ſervetur.

Vires. Satis leniter ſuaviterque operationem ſuam infra & ſupra exercet. Sala.

CAPUT LXIV.

De Julebis & Moretis.

Julebi (Julepi) in Praxi uſitatiſſimum potionis genus conſtituunt, quod ob ſaporem gratum, pro potu ordinario ægris præſcribi ut plurimum ſolet.

Parati autem in Officina nulli extant, ſed ex tempore parantur.

N. Iulepi violaceus & roſaceus Officinarum, Syrupi conſiſtentiam obtinent.

Parantur ex liquore potulento, in quo Syrupi, Saccharumvé diſſolvuntur, additis, prout viſum fuerit, & aliis in liquore illo diſſolvi aptis, qualia ſucci, ſpiritus, & ſimil.

N. Syrupi vices & conſerva ſupplere poteſt, accedente colatura.

Liquor ille potulentus adhibetur varius: Aqua ſtillatitia fontana, (cum panne toſto) decoctum, verbi gratia, c. c. Glycyrrhizæ, Hordei, & ſimil.

Proportio Liquoris, ℔. 1.
Syrupi. ℥j. ℥ij. vel pro ut palato placuerit.

Acidiuſculi adeoque gratiores, non rarò reddi ſolent, ſpiritu ⊖-i ad ſaporem gratum uſque inſtillato.

Exemplo ſint.

1. ℞. Decoct. c.c. uſti, id eſt, in quo c.c. (v. gr. ℥j. vel ij.) ſit coctum ℔. 1.
Syrup. papav. err. ℥j.
corallor.

Succ.

Succ. Berberor. ana ℥ß.
M. F. Juleb.

Confert in febribus aliiſque ſanguinis ebullitionibus, quas vigiliæ alvique fluxus comitantur, pro potu ordinario ſic ordinatur.

2. ℞. Aqu. fontan. pane correct. ℥x.
Julep. Roſat. ℥iß.
Syr. cynam. ℥ß.
Aqu. Roſat. ℥iiij.
Spir. ⊕-i q. ſ. ad gratum ſaporem, videlicet ℈j. vel ʒß.
F. Juleb.

3. ℞. Aqu. hordei, id eſt, decoct. ℔iß.
Conſerv. roſar. ℥iij.

Conquaſſetur conſerva tantillũ, ſubinde decocti affundendo, hinc affuſa decocti reſiduo coletur, & ſi placuerit, filtretur.

N. 1. Acida ſi decocto C. C. (inprimis è crudo C. C.) inſtillaris, turbidum id redditur.

N. 2. Poterit itidem Santalo rubro aromatizari, ſantali ſcil. ʒß. ſimul conquaſſando.

Hujus quoque loci eſt Moretus, noſtratibus dictus, potionis genus, ex aromaticis aliiſvé confortantibꝰ commixtum, addito ad gratum ſaporem ſaccharo vel ſyrupo.

N. Moretus dicitur à moris ſeu diamoro ingrediente. Eſtque mulierculis noſtratibus potionis genus uſitatiſſimum, quo veram impragnationem confortari, falſam exturbari, perſuaſum ſibi habent.

1. *Moretus uſualis pro ditioribus.*

℞. Diamor. c. ſacchar. ℥ij.
Juleb. roſat
Aqu. cinamom. à ℥j.
Spec. Diambr. ʒß.
Trag. Stomach. ℥iß.
Vini optimi, ℔. 1. M.

Bibatur mane bonus hauſtus, idque diebus continuis 3.

2. *Moretus pro pauperibus.*

℞. Diamor. c. ſacchar ℥ij.
Juleb roſat. ℥j.
Trag. commun. ℥iß.
Vini, ℔. 1. M.

3. *Moretus abſq; ſpeciebus.*

℞. Diamor. c. ſacchar. ℥ij.
Juleb roſar. ℥iß.
Aqu. cinamom. ℥j.
Vini generoſi, ℔. 1. M.

N. Species quæ adduntur, poſt infuſionem colando iterum ſeparantur.

CAPUT LXV.

De Lapidibus.

LApidis nomen hic ſume non pro lapidibus nativis, ſed pro medicamentis præparatis, quæ veniunt nomine lapidis, ut ſunt 1. Lapis

vegetabilis dictus. 2. Alia Medicamenta in duritiem terream ac lapideam excocta.

Lapis vegetabilis nihil aliud eſt quam eſſentiales vegetabilis alicujus partes conjunctæ, ac in lapidem q. coagulatæ. Fitque

℞. Plantam ſiccam, digere cum menſtruo proprio (▽ propria ſtillatit.) deſtilla, ut habeas phlegma, ſpiritum ac oleum. Ex remanente ac ſuperſtite materia incinerata extrahe ſal beneficio phlegmatis. Ex eadem ſeu ejusdem ſpeciei planta extrahe tincturam cum ſpiritu illo. Hinc impræꝑgna ⊖ tinctura ſua ſ. a. ad ſufficientiam. Poſtea adde olei quantum impræꝑgnatum illud ſal imbibere poteſt, & in lapidem quaſi coagulatur.

N. Hujuscé medicamenti genus etſi in Officinis paratum non extat, operæ precium tamen eſſet, introducere in quo tamen notandum, quod lentiſſimo igne in lapidem paulatim convertere.

Alias lapidis nomine veniunt. Lapis ſepticus ſ. cauterium potentiale, tum quoque lapis philoſophorum, de quibus Auguſtani, & præter hos

Lapis corroſivus.

℞. Lixivium, è quo ſapo niger coquitur. Id ſartagine exceptum coquatur in lapidem, qui teſſerarũ in formam ſcinditur, cum refrixerit, ac vitro rectè obturato ſervatur.

Vires. Cauterium inſigne eſt, dimidiæ horæ ſpacio fonticulum inducere ſufficiens. Heurn.

Lapis ſ. magnes arſenicalis.

℞. ♁ crudi,
 🜍r. flavi
 🜺 albi

Pulv. ſubtiliſſimè lentoque igne liquefac. Vaſe refrigerato eximitur materia, quæ frigore indureſcit.

Vires. Uſus ejus eſt in peſte, ubi in forma periapti de collo ſuſpenditur: ingreditur inſuper Emplaſtrum magneticum.

Lapis medicamentoſus Crollii,
Lapis ſalutis.

℞. ⊕-i virid. ℔. 1.
 alb. ℔. ß.
Alumin. ℔iß.
Anatron. id eſt, fel vitri
Sal. commun. ana ℥iij.
 ♀i
 Abſynth.
 Arthemiſ.
 Cichor.
 Perſicar.
 Plantag. à ℥ß.

Ponantur in olla vitreata, affunde parum aceti roſacei, ac coque igne l. ſæpius agitando, ubi incipit ſpiſſeſcere, adde

 Ceruſ. venet. ℔. ß.
 Boli armen. ℥iiij.

Diligenter miſceantur omnia, donec vi ignis mediocris in lapidis duritiem maſſa concreverit, quæ po-

poſtea fractâ olla eximenda, & ad uſus reſervanda.

N. Si gummata, myrrham videlicet & thus, addere voles, inſtituatur coctio lenta, ne comburantur, & vis illorum in igne evaneſcat.

Vires. Virtutes ejus variæ ſunt. Tollit ulcera, defluxiones, deſiccat vulnera inveterata, curat eryſipelas, ſcabiem, tineam, ſerpigines.

Modus utendi.

Liqueſcat ejus ℥j. in ▽ pluvial. menſura 1. filtretur, filtratura hac utere, tùm lavando, tùm linteolum imbuendo ac imponendo.

Alia deſcriptio, Iohannis Greiff.

℞. Alumin. ℥iiij.
⊖-li ungar vir. ℥ij.
alb.
Tartari
Borrac.
Maſtich.
Thur.
Sal ✳ à ℥j.
Ceruſ. ℥vj.
Boli armen. ℥iij.

Craſſo modo contuſa, coquantur in olla vitreata capaci, cum ✢ fortiſſimo, ut ſuprà.

Alia.

℞. ⊖-i ℔. 1.
⏀i ℔ß.
Ceruſ.
Alumin.
Bol. armen. à ℥iv.
Sal. ammoniac. ℥ij.

Omnia bene trita coque l. △ cum ✢ ad eminentiam digit. 2. affuſo in olla ſatis capaci, donec omnia redigantur in lapidem durum.

Alius Lapis ſalutis.

℞. Alumin.
Myrrh. à ℥iij.
⊖-i alb.
Anatron.
Ceruſ. à ℥ij.
Thur. ℥j.
Bol. armen.
Ærugin. à ℥iv

Tere ſimul & cum ✢ q. ſ. coque ac coagula in lapidem.

Lapis mirabilis.

℞. ⊖-i alb.
virid.
Sacchar. fin.
⏀i ana ℔ 1. ß.
Sal ✳ ℥iß.
Alumin. crud. ℥ iv.
Camphor. ℥j.

Minutiſſimè pulveriſata, miſceantur cum muria ſive brodio olivarum conditarum, ut fiat inſtar mellis. Coque dein lente & coagula in lapidem.

Vires. Eaſdem vires obtinet cum prioribus lapidibus ſalutis.

Aliter: Lapis rubeus dictus.

℞. Vitriol. roman.
alb. ana ℔ 1. ß.
Alumin.
Lithargyr.
Lap. calamin. ana ℥ iv.

♀. albi puri.
Sal am̃oniac.
com̃un. ana ℥ß.

Affuſo aceto coque l. △ ſemper agitando, & cum incipit ſpiſſeſcere adde

Ceruſ. venet. ℔ß.
Boli arm. ℥iv.

M. diligenter, & coque in duritiem lapidis.

CAPUT LXVI.

De Liquoribus.

Liquores hic voco humores per deliquium, aut ſimiliter paratos.

N. In his excellunt ſalia reſoluta, quæ Balſami, vel interdum olei nomen, licet minus accuratè, ſibi vendicarunt.

Modum reſolvendi ſalia per deliquium, *vide libr.* 1. *cap.* 3. reliqua quia peculiarem modum obtinent, quo in liquorem redigantur, ſpecialiter in ſingulis quilibet innoteſcet.

Liquores uſitatiores ſunt.

Liquor. Salis ammoniaci.
Arſenici.
Corallorum
Cryſtallorum
Salis gemmæ.
Balſamus ſalis gemmæ.
Lapidis Judaici & ſimil.
Ludi ſ. calculi humani.
Oculorum cancri.
Perlarum.
Saturni.
Talci.
Tartari, i.e. oleum ♀i.

Huc Liquor. Lumbricorum.
Myrrhæ.

Commendatur itidem maximopere Liquor Lithontripticus compoſitus.

℞. Ocul. cancr.
Lapid. Judaic.
Lyncur.
Spongit.
Ætit. ana q.v.

Pulveratis affunde Spiritum Salis ad digit. 3. ſtent in ſolutione ♂ aliquor, hinc depleatur ſolutio, reſtitansque materia, novo ſpiritu ſalis affuſo denuo ſolutioni ſubmittatur, donec totum ferè ſolutum ſit. Solutiones confuſas coagula evaporando vel abſtrahendo. Coagulatũ tritum ſolve per deliquium, liquorem hunc coagula iterum, ac ſolve, idque repete donec coagulationem ulteriorem admittere nolit.

Vires. Maximarum cenſetur virium in calculo reſolvendo.

Doſis gran. 1. *ac altera in dies propinata. Vide Medull. deſt. part.* 1. *tr.* 10

Liquor ad ulcera.

℞ Calc. viv.
Sal ammoniac, ana

La-

155

Læviga ſimul & funde ad follem fuſione maturata, & confluit ut ▽ quam effunde. Maſſę huic tritæ adde ſal ♀ tantundem ac fuit alterutrius, reponeq; in cellam ad liqueſcendũ.

Vires. Sanat impetigines, ulcera fiſtuloſa, aliaque maligna & inveterata mundificat, & ad ſanationem diſponit, proin confert in cancro, ſerpigine, lue venerea, & ſimil.

CAPUT LXVII.

De Magiſteriis.

MAgiſterii nomen etſi æquivocũ ſit, uti libro primo dictum, attamen communiter uſurpatur pro pulvere candido, per præcipitationem ex certis quibusdam rebus præparato. Res illæ potiſſimum ſunt lapides, oſſa, cornua, cruſtacea, Terræ.

Modus.

℞. Materiam ex qua Magiſteriũ parare conſtitutum eſt, tere aut comminue groſſè, hinc affunde liquorem convenientem (acidum) ut ſolvatur, ſolutio præcipitetur, (communiter id fit oleo ♀i, nonnunquam ſpiritu ⊖i,) præcipitatus pulvis abluatur optimè ▽ communi, hinc exiccetur lente.

N. 1. Liquor ſolvens vulgariter adhibetur ✕, tum per ſe, tum acuatum ſpiritum ⦶, & ſimil. ſpiritus minerales ⊖i, ⦶, ⊖, &c.

N. 2. Quæ conſiſtentia ſunt durioris, ut lapides, antea calcinari volunt.

N. 3. Sulphurea, ut reſinæ, ſuccinum, ſolvuntur in 🜈 rectificatiſſimo, præcipitanturque affuſa ▽ fontana. Eodem modo fiunt & magiſteria è corticibus reſinoſis, oleové abundantibus, e. gr. ex cortice cinamomi, turbith. gummoſo chalapp. & ſimilib. Verum enimvero utraque hæc extractis potius quam magiſteriis adnumerare fas eſt.

Uſitatiora ſunt

Magiſterium

Concharum
Corallorum rubr.
alb.
C. Cervi.
Cranii humani.
Cryſtallorum
Granatorum
Hyacynthor.
Lap. Judaïci
Magnetis
Mandibularum lucii
Matris perlarum
Oculorum cancri
Ovorum ſtruthii
Percarum lapillorum
Perlarum
Rubinior.
Saphiror.
Smaragdorum

Digitized by Google

Terræ ſigillatæ
Tutiæ
Vitri Venetiani.
Ungulæ alcis.

Sic & Mag. Jalappæ
Scammonii
Succini
Turpethi.

CAPUT LXVIII.

De Maſticatoriis.

MAſticatoria, Διαμασήματα ſunt apophlegmatizantia ita diſpenſata, ut dentibus maſticentur.

Fiunt modis tribus:

1. Simplicia, vel integra, vel in pulveres redacta, conciſavé maſticantur, ut Maſtiche, uvæ paſſæ, pyrethrum, cubebæ, folia ſalviæ, agaricus, & ſimil.

2. Eadem contuſa nodulo includuntur, qui ori inditus dentibus ſubinde comprimitur.

3. Eadem cum cera, maſtiche, carne paſſularum ficuumvé, terebinthina melle, & ſimili in maſſam ſubiguntur, dentibus ſubmittenda. Ut

℞. Rad. pyrethr. ʒj. Nuciſt. Zinzib. ana ℈ij. Maſtich. ℥j. Diſſolvatur Maſtiche in piſta calida cum piſtillo, hinc cætera admiſceantur ſubigendo in maſſam, vel paſtillos maſticabiles pondere ʒß.

Item.

℞. Rad. Pirethr. Maſtich. ana ʒß. ſubigantur cum cera in morſulos magnitudine avellanæ.

CAPUT LXIX.

De Morſellis & Rotulis.

MOrſelli, (morſuli) ex omnibus Medicamentorum generibus fieri poſſunt, quę non reſpuunt cum cum ſaccharo ſoluto commiſceri, inque placentas indurari. Talia ſunt pulveres, ſemina, (minutiora) condita, conſervæ olea, extracta: Inprimis tamen ad morſellorum compoſitionem cooptantur pulveres, de quibus tamen notandum, quod quod non opus ſit æquè ſubtiles eos recipi, ac in rotulis.

Modus.

℞. Sacchari q. ſ. ſolve in liquore debito ſuper ignem: hinc coque ad conſiſtentiam ut frigefactum induretur, (probare id poteris tantillo in orbiculum ſtanneum vel lapidem effuſo:) Hinc immiſce ſenſim pulveres, optime agita, effundeque dum

dum adhuc calore liquidum eſt, ſupra tabulam cupream lapideamvé ut refrigeſcat & induretur, demum ſcinde in tabulas.

N. 1. *In purgantibus loco ſacchari recipi poteſt Manna, cujus proportio uti & ſacchari pro Medici voluntate adhibetur: ut plurimum recipitur ſacchari ſextuplum, octuplum, &c. prout res immiſcenda fortiores vel ingratiores fuerint, e. gr. ad extracta & olea deſtillata major ſacchari quantitas expetitur.*

N. 2. *Nuclei ac ſemina emulſioni apta, ſi ad morſellorum conſtitutionem concurrant, pro libitu in emulſionem redigi poterunt, qua ſaccharũ diſſolvatur.*

N. 3. *Condita, duplici modo morſellos ſubeunt.* 1. *Conquaſſata.* 2. *In fruſta inciſa.*

N. 4. *Olea deſtillata ſi occurrerint in fine ea inſtillare oportet, vel paratis morſellis illinere. Idem Iudicium ſit de Moſcho ac Ambra, quæ in aquam roſar. diſſolvuntur, atque paratis tabulis illinuntur.*

Uſitatiores ſunt alterantes.

Morſuli ſeu tabulæ

Bezoardici è pulv. bezoardic,
Cephalici è ſpeciebus cephal,
Cephalico-ſtomachici.
è ſucco & corticibus citri, ſ. de citro, vide infra.
Imperatoris, è ſpec. Imper.
Pectorales, v. infra.
Poſt paſtum, Aug.
Saccharum roſarum tabulatum
Saponea. Aug.
Stomachico cephalici, infr.
ad Vermes, Aug.
Zingiberis cocti, Aug.

Purgantes uſitatiores.

Morſuli

Diacarthami, Aug.
Diaphænic. Aug.
Diatrion laxativa.
Diaturbith. cum rhabarb. è ſpeciebus.
de Diagrydio, ſ. laxativi, v. infra
de Manna ♀ſat. v. libr. 4.
de Mechoaca, v. infra.
è ſucco roſarum, Aug.

Morſelli de Citro.

℞. Carn. citr.
Cort. citr. condit.
rec. conciſ. à ℥j.
Ol. citr. gran. xij.
Succ. citri puriſs. q. ſ.
Sacchar. in ▽ citri ſol. ℥xvi.
F. l. à Morſuli.
Sunt Cordiales, uti citrum.

N. Fiunt & ſimplices è ſucco corticibus & ſacchar.

Morſuli pectorales, F.F.

℞. Pinear. rec. in ▽ roſar. parat. ℥ß
Amygd. d. excort. ʒv.
Sem. Melon. rec.
Cucum.
Cucurb. à ʒij.
Spec. Diarrhod. abb. ℈iv.
Mag. perlar. ℈j.
Sacchar. alb. in ▽ roſar. & ſcabioſ. ſol ℥xvi.

F. l.

F. l. à Morſuli.

Sunt nutritivi, refrigerantes, acrimoniam mitigantes, adeoque conveniunt in hectica.

Morſuli de Diagryd. ſ. laxat.

℞. Crem. ♀. ʒiij.
Reſin ſcammon. ℥ß.
Sacchar. in ▽ roſar. ſol. ℔. 1.
F. Morſelli.
Purgant bilem.
Doſis adulto ʒß.

Morſuli de Mechoaca, F. F.

℞. Conſerv. violar. ℥j.
Spec. Diatragac. fr. ʒiß.
Turbith gum.
Mechoac. alb. ana ʒß.
Diagryd. præpar. ʒij.
Ol. cinam. ſtill. gran. vi
aniſ. gran. iv.
Sacchar. in ▽ fænic. ſol. ℥xiv
F. l. a. confectio in morſul.
Purgat bilem ac phlegma.
Doſis à ʒß. *ad* ʒj.

De Rotulis.

Rotularum parandarum modus idem eſt, qui morſellorũ, niſi quod Rotulæ, quia formulas illis minores expetunt, medicamenta requirant, quæ rotularum formationem non impediant. Pulveres itaque ſubtiles eſſe oportet doſique minori.

Proportio ſacchari vulgatiſſima eſt octupla, ($\frac{8}{1}$) plus minus. In purgantibus vero quadrupla, ($\frac{4}{1}$ ſacch. pulver.) In oleis, ſtillatitiis major, ſcil. ſacchar. ℥j. ol. gran. iv. &c.

N. Fiunt & rotulæ è ſucco & ſaccharo, ſi ſcil. hoc in illo ſolutum ad conſiſtentiam juſtam coquatur & rotuletur. Veruntamen notatu hic dignum, Rotulas, quæ ex ſuccis acidulis fiunt, v. gr. è ſucco citri non admittere coctionem, ſed ſola parari mixtione. Videlicet, ℞. *Sacchar. pulveriſat.* ℔. 1. *caleſcat ad ignem lentum, hinc affunde ſucci, v. gr. Berber.* ℥iij. *miſce & effunde in rotulas.*

Sic ſunt

Rotulæ de Berber.
Bezoardicæ è ſpec. bezoard.
Manus Chriſti ſimpl.
perlat.
♀ris, vide infra.

Quinimo ex ſingulis pulveribus & ſpeciebus, tàm alterantibus, quàm purgantibus, addito ſaccharo in conveniente ▽ ſoluto. Rotulæ pro rei exigentia fieri poſſunt.

CAPUT LXX.

De Oleis Stillatitiis.

Olea proprie ſic dicta, triplicis generis in Officinis veniunt. 1. Deſtillata. 2. Expreſſa. 3. Infuſa ac cocta.

Olea deſtillata.

Olea ſtillatitia ex ſingulis ſimplicium familiis parari poſſunt, mineorali-

Digitized by Google

ralium, vegetabilium, ac animalium.

Mineralia, quæ Oleum fundunt, maximè ſunt ex genere ſulphureorum, ut ſuccinum, carbo Petræ, & ſimil.

Deſtillatio illorum eadem eſt, quæ reſinarum vel gumatum.

Vegetabilia primaria, ex quibus olea deſtillantur, ſunt *herbæ*, *flores*, *fructus*, *ſemina*, *radices*, *ligna*, *cortices*, *aromata*.

Secundaria ſunt *olea*, *reſinæ*, *gummi*.

Modus deſtillandi olea ex primariis, eadem opera perficitur, qua ▽s ac ſpiritus deſtillari diximus, & ut plurimum per veſicam.

N. 1. *Felicius oleum aſcendit.* 1. *Si nonnihil* ⊖*is vel* ♀*i immiſcetur.*

2. *Si digeſtio fermentatiové præmittitur, cujus promovendæ gratia nonnihil fecum cereviſiæ, vel &* ⊖*is com.* ♀*ire addi poterit.*

3. *Si Oleum præcipuè expetitur, ſtatim auctiore igne deſtillatio incipi poteſt.*

I. Ex herbis. ℞. Herbas virides, vel ſiccas, q.v. contunde ac affunde ▽m, (additoque ⊖is manipul. uno ac altero, colloca ad putreſcendum) hinc deſtilla per veſicam.

N. Herbæ ſiccæ plus olei ſuppeditant quam virides.

II. Ex floribus, (ſiccis præcipuè) olea ad eundem modum deſtillantur, præcipuè ſi contuſi dies aliquot (14.) adjecta parte ⊖is $\frac{1}{8}$ (vel hujus loco ſacchari,) cum ▽ fuerint macerati. Sic fiunt oleum chamomillæ, lavendulæ, roſarum, &c.

III. Ex ſeminibus. ℞. Semen, e. gr. fœniculi groſſe contuſi, ℔. 1. affunde ▽ font. ferventem, q. ſ. addendo ⊖is menſur. 1. (vel inſuper ſi libet ♀i ℥ 1. aut ij.) digere dies (8 9, 10,) hinc deſtilla △ mediocri per ♈.

IV. Ex fructibus, e. gr. baccis juniperi, lauri, & ſimilibus, ſimili ratione, uti dictum, oleum educitur.

N. Fermentatio promoveri poteſt addito tantillo fecum cereviſ.

V. Ex radicibus. ℞. Radices conquaſſa ac digere cum ▽ aliquandiu hinc deſtilla per veſicam.

N. 1. *Præſtant ſiccæ, ut & quæ collectæ fuerunt, antequam in ſtolones abierint.*

2. *Majorem olei copiam ſi expetis deſtillationis reſiduum cum* ▽ *illa deſtillata, macera ac deſtilla iterum.*

VI. Ex corticibus non lignoſis oleũ ad eundem cum radicibus paratur modum, v. grat. ex cort. arantior. citri.

N. Præſtant cortices nondum exiccati.

VII. E lignis & viſcis. ℞. Segmenta lignorum arida, q. v. imple retortam terream, (lutatam,) ac deſtilla in excipulum ſat amplum, igne nudo gradatim adhibito, ſic extillat primum liquor clarus, continua-

tinuato hoc igne poſt horas (4, 5,) ſequentur ſpiritus nebuloſi, tandem auge ignem, ut fundus retortæ candeſcat, ſic aſcendit oleum nigrans & fœtidum, quod à liquore ſepara ac rectifica. Sic fiunt olea è ligno guajaci, agallochi, buxi, coryli, ebeni, juniperi, ſantali, ſerpentarii ſic & viſcorum coryli, querni, & ſimil.

N. 1. Fieri quoque poſſunt per deſcenſum, ſed noſtratibus inuſitatum eſt, oleumque craſſius exhibet.

2. Caute procedas, nec nimium properes, ſpiritus enim impetuoſi receptaculum disjicere proclives ſunt.

3. Elici quoque poſſunt olea hujus ſortis ex reſinoſis lignorum extractis, ad modum reſinarum aliarum deſtillatis. Kesl, 1. cent. 86.

4. Sunt & ligna ſed pauca, quæ oleũ ſuum, eo quod ſubtilius ac volatilius eſt, per veſicam cum ▽ fontana deſtillata tarde licet, profundunt, ut ſaſſafras, lignum rhodinum, cypreſſinum. Videlicet lignum ſerratum vel minutim inciſum, maceretur in ▽ aliquandiu, dein deſtilletur per veſicam, deſtillatione dies aliquot continuata prodit tandem oleum

Rectificantur olea, tùm ex cucurbita, tùm ex veſica, cum ▽æ copioſa quantitate deſtillando. Nonnunquam tamen, ſi ponderoſiora ſunt arenæ, immixta & retorta, rectificari opus habent.

VIII. Ex aromatibus. ℞. Aromata groſsè contuſa, (pulveres minus olei fundunt,) macerentur cum menſtruo idoneo, per aliquot dies, (4, 5, 6,) hinc deſtilla per veſicam ſic prodit oleum & ▽.

N. 1. Poterit iisdem & aliquid ⊖ vel ⦶, vel ♀i admiſceri.

N. 2. Alii in ejusmodi oleis eliciendis amygdalas addunt, ut majorem copiam nanciſcamur, ſed fraudulenter, etenim partem majorẽ ejuſcẽ olei amygdala ſibi meritò vendicant.

3. Alii digerunt primo aromata in ſpirttu Terebinthinæ aliquot vicibus ſupra ⊖ calcinatum cohobato. Verum nec hi purum oleum aromaticum nanciſcuntur.

N. 4. Separatio olei ab ▽ fieri poteſt. 1. Subſidendo. Nimirum ſi aliquandiu (♂ 14.) deſtillatum immotum in cella ſteterit, ſubſidet oleum. 2. Filtrando per chartam.

Ex reſinis. ℞. Reſinarum ℔. 2. vel 3. affundatur ▽æ quantitas, copioſa, deſtilleturque per veſicam.

Sic prodibit Oleum, quod primo clariſſimum ſtillat ▽æ ſupernatans (dicitur vulgò Spiritus)

Hinc incipit paulatim flaveſcere, muta itaq; receptaculum, & ſuſcipe flavum hoc Oleum, (ſi placet ſeorſim,) continuando deſtillationem, donec nihil olei amplius extillet, (dicitur Oleum.)

Tandem exime materiam in veſica reſtitantem, (quæ colophonia dici-

dicitur,) eamque deſtilla ex retorta in arena, & extillabit oleum craſſum rubrum, (Balſamus vulgo.)

N. Poſſunt quidem Olea hæc & Balſamus una eademque deſtillatione per retortam elici, igne ſcil. gradatim adhibito, verum enimvero præſtat per veſicam priora illa elicere, tùm ut præcaveatur ἐμπύρευμα, tùm quoque ne eorum æſtu labor irritus reddatur, quod alias facilè accidit. Si nihilominus volupe ſit per retortam ea ſimul deſtillare, exæſtuatio præcaveri poteſt, ſi arenam reſinæ liquefactæ immiſcueris.

Sunt autem reſinæ uſitatæ Lentiſci, (Terebinthina cypria;) Laricis, id eſt, Terebinthina vulgaris, pini.

Ex gummi-reſinis. ℞. Gummi-reſin. ℔. 1. inde retortæ vitreæ, (ventre capaci) ut ſaltem tertia pars impleatur, deſtilla per arenam in receptaculum, aliquota parte ▽æ adimpletum, primo △ lento, & prodibit oleum: dein auctiori & extillabit Balſamus.

N. 1. Ut ferveſcentiam præcaveas arenæ aliquid admiſcere poteris: Alii loco arenæ addunt triplum ſilicum groſſè contuſorum, vel ſatis aliquid quo aſcenſionem olei promoveant.

N. 2. Rectificari poteſt per cineres cum ▽ deſtillando, vel & laterum fragmenta ignita eo imbibendo, atque ita deſtillationem peragendo, non ſecus, ac deſtillatur oleum de lateribus.

Sic fit Oleum è Gumm. Animæ. Elemi, Tacamahaca.

Ex gummatis, (præcipuè ferulaceis) Olea elici poſſunt ad eundem modum quo ex reſinis. Nimirum oleum ſubtilius per veſicam cum ▽ deſtillando elicitur, craſſius ac ponderoſius per retortam. Vel ſi mavis deſtillatione una eademque utrumque per retortam elicere, deſtilla initio calore leniori, ac ſuſcipe oleum ſubtilius, ſeorſim, dein collige craſſius igne auctiori. Præſtat tamen per veſicam, ut de reſinis dictum.

N. Felicius eliciuntur hæc olea ex Extractis reſinoſis ad modum quem in reſinis.

Reliquorum oleorum præparationes, ſi qua ab hiſce diſcrepant, ſpecialius in ſingulis edocebimus.

Ex Animalium familiâ exhibent Oleum, *cornua, medulla cerebri, oſſa, ungulæ, pinguedines, ſanguis, ſtercora*, (*vide de ▽is.*)

Cornua, oſſa, ungulæ, igne nudo per retortam (terram lutatam) pelluntur, funduntque uno ac eodem labore liquorem ſeu ſpiritum acidū, (phlegmate commixtum,) oleum ac ſal volatile. Oleum id rectifica.

Medulla, cerebri ac ſpinæ fundit oleum, ſi admiſto ⊖e per retortam vitream ex arena deſtilletur.

Pinguedines, (axungia, ſevum, butyrum, cera,) deſtillantur commix-

Digitized by Google

tæ, ex cucurbita vel retorta vitrea idq; per cinerem aut arenam, commiſcentur autem, vel cum lateribus pulveriſatis, vel cum ſilicibus calcinatis, vel cum cinere arenavé, ut eo faciliùs oleum aſcendat.

N. Quantitatem rei adjiciendæ edocebit pinguedinis deſtillandæ conſiſtentia, quæ in aliis mollior, in aliis durior, plerunque autem ſumitur pars tertia vel quarta, interdum pondus æquale.

Sanguis deſtillatur igne nudo ex cucurbita figulina alta ac ſpacioſa, ad remanentiam terræ nigræ, levis ac ſpongioſæ. Deſtillatum liquorem filtra per chartam, & tranſibit liquor, remanente in charta oleo fœtente, (in parva quantitate,) Liquor hic exhibet ſpiritum, Salque volatile hinc inde vaſis deſtillatoriis adhæreſcit.

N. Præſtat ſanguinem calentem recipere, (metretas ſcil. 2. vel 3.) eumque in MB, clauſo vitro digere (♂ 9. vel plures) hinc per gradus deſtillare l. a.

Olea deſtillata uſitatiora.

Oleum Abſynthii
- Anethi
- Angelicę
- Aniſi
- Aurantiorum
- Butyri majalis
- Benzoin
- Calami aromatici
- Camphoræ
- Cardamomi
- Carvi

Oleum Caryophyllorum
- Ceræ rectificati
- Chamæmeli
- Chærefolii
- Cinnamomi
- Citri cort.
- Cymini
- Cubebarum
- Euphorbii
- Fœniculi
- Galbani
- Guajaci
- Hyſſopi
- Juniperi è baccis.
  - ex ligno, Auguſt.
- Laterini Philoſophorum, A.
- Macis
- Majoranæ
- Maſtichis
- Meliſſæ
- Menthæ
- Myrrhæ rectific.
- Nucis moſchatæ
- Origani
- Piperis
- Pulegii
- Roriſmarini
- Roſarum, 1. vulgare
  - 2. omphacinum
  - 3. compoſ. Meſuæ
- Salviæ
- Saponis
- Savinę
- Serpilli
- Smegmatis
- Spicæ

Suc-

Succini albi
flavi
Tartari
Terebinthinæ
Zedoariç
Zopiſſæ.

CAPUT LXXI.

De Oleis expreſſis.

EXprimuntur Olea ex ſeminibus ac nucleis nonnullis oleagineis.

Modus.

℞. Nucleos ſiccos (e. gr. amygdal.) non rancidos, excortica ac contunde in mortario lapideo minutiſſimè, hinc inde ſacculo, ac exprime fortiter ſub prælo.

N. 1. Præſtat ut plurimum maſſam illam tritam in ſartigine torrere, vel vapore ▽ calida tepefacere. Exemplo ſit vulgaris ille modus exprimendi olea ex ſemine Lini, papaveris, & ſimil.

N. 2. Eliciuntur quoque Olea ſed pauca per decoctionem rei in ▽ qua decoctione pars oleoſa ſupernatat, ſic fit Balſamus peruvianus, oleum lauri, & ſimil.

Uſitatiora ſunt.

Oleum Amygdalarum amarum.
dulcium.
Avellanarum, Aug.
Balaninum à balano myrepſica.
Cannabis.
Oleum Carthami, Aug.
Ceraſorum ex nucl. Aug.
Citri è granis, Aug.
Erucæ ſem.
Hyoſcyami ex ſemin.
Juglandium ex nucleis.
Laurini, Aug.
Lini ſem. Aug.
Macis.
Nigellæ ex ſem.
Nucis moſchatæ, Aug.
Olivarum ex olivis maturis.

N. Hoc Oleum intelligitur, quoties Olei ſimpliciter mentio fit.

Omphacinum ex olivis immaturis.
Ovorum ex vitellis.
de Palma, ſ. de palla.
Papaveris.
Perſicorum nucleor.
Pinearum.
Piſtachiorum, Aug.
Raporum ſem.
Ricinum, ſ. de Chervà.
Seſaminum, Aug.

CAPUT LXXII.

De Oleis per infuſionem & coctionem, &c.

Modus parandi.

1. *Simplicia* recentia inciſa coquuntur in oleo mixto aquæ, vino aliovè liquori convenienti, idque

tantiſper, donec humiditas aquea exhalarit.

2. *Sicca ſimplicia* in oleo mero macerantur.

Commodior modus hiccé eſt. Herbis exiccatis ac pulveriſatis affunde oleum, digereque in MB horas (12) dein exprime fortiter, expreſſionem expone calori leni, ut feces ſubſidcant, quas ſepara.

N. Oleum communiter adhibetur olivarum, interdum omphacinum, vel aliud, de quo peculiaris ſemper occurrit admonitio.

Uſitatiora Olea inſolata ac ſimplicia.

Oleum Abſynthii, cum Oleo Omphacino.
Abrotani.
Anethi.
Chamæmelinum
Cheyrinum
Cydoniorum, c. Omphac.
Enulæ, c. Ol. Seſamin.
Euphorbii, c. Ol. Cheyrino,
Formicarum
Hederæ terreſtris.
Jaſminum
Irinum
Liguſtrinum, Cyprinum de Alcanna.
Lilinum.
Liliorum convall.
Lumbricorum, c. Ol. Omph.
Maſtichinum, c. Ol. Omph.
Menthæ, cum Omph.
Melilot. ex fl.
Momordicæ, ex fruct.
Myrtillorum, c. Ol Omph.
Myrtinum, c. Ol. Omph.
Nardinum ſimpl.
Nicotianæ,
Nymphеæ alb. c. Ol. Omph.
Populeum
Ranarum
Roſatum vulgare
Omphacinum
Rutæ
Sambucinum
Scorpionum ſimp.
è Styrace
Verbaſci
Verniſium. Vernix, c. Ol. Lini *vide libr. 4. Iuniper.*
Violarum ex fl.

N. Huc pertinet & Balſamum ♀is, Lythargyrii, & ſimil. quæ nihil aliud ſunt quam oleum ſ. ſpiritus Terebinthinæ mineralibus illis impregnatus.

Olea cocta compoſita.

Oleum de Capparibus.
Caſtorei
Coſtinum
Croci
Hyperici
Liliorum
Majoranæ, ſ. Sampſuchinum
Mandragoræ
Moſchellinum
Nardinum comp.
Papaverinum
de Piperibus
Reſolutivum

Scor-

Scorpionum compoſitum
magnum
Stomachale Cratonis.
Vulpinum
Zanetinum Melichii Cord. in append.

CAPUT LXXIII.

De Potionibus purgantibus.

POtulentorum genera in Praxi uſitatiora diximus eſſe apozemata ſeu decocta, Aquas, Emulſiones, Infuſiones, Potionesque alias. De prioribus alias dictum, de poſteriori hic loci agendum.

Eſt Potio de qua hic agimus liquor, in quo alia Medicamenta craſſiora diluta ſunt, & præcipuè purgantia Quin & ſolæ infuſiones nonnunquam ſufficiunt.

Modus ergò parandi ſola ferè mixtio eſt, quam ſi res diluenda diſſolvenda, viſcoſa & tenax fuerit, in mortario abſolvere convenit.

Liquor adhiberi poteſt varius, uſitatius tamen recipiuntur decoctiones, infuſiones & maximè aquæ deſtillatæ.

Res diſſolvendæ ſunt Syrupi, Electuaria, Extracta, Manna, pulveres, & ſimil.

Exemplo ſint

℞. Extr. Fol. ſen. ʒß.
Rhabarb. ℈ß.
Cnicopharm. ʒß.
Syr. Diaſer. ℥ß.
Roſat. ſolut. ʒv.
Aq. Cinam. ʒj. (ad ſaporem, &c.
Fl. Acac. ℥j
M. F. Potio.

℞. Fol. ſen. ʒijß.
Epithym. ʒij.
Rhabarb. el. ʒiß.
Spic. celt. ℈j.
Infundantur in decoctione pectorali, q. ſ per noctem.
In colatura diſſolve
Syrup. roſat. ſol. ℥iß.
Confect. Hamech. ʒiſ
F. Potio.

Purgat humorem melancholicum.

Potio ſudorifera.

℞. Diaſcord. Fracaſtor. ℈ijß.
Aqu. ⏀♀r. ʒij.
Mell. Gran. Juniper. ℈j.
Extr. card. benedict. ℈ß.
Aqu. card. bened. ℥ij.
M. F. Potus.

Vires. Sudorem movet, viriumque inſignium eſt in febribus malignis.

Alia ſudorifera.

℞. Liquor. Lumbric. ʒiij.
Theriac. Andromach. ʒj
Spir. ♀i. ℈j.
Aq. cinam. ʒj.
Mixtur. ſimpl. ℈j.
Aq. Veronic. ℥iß. M. F. P.

Vires. Admirandarum virium eſt in arthritide vaga, ſi ſemel ac iterum repetatur.

CAPUT

CAPUT LXXIV.

De Pilulis.

PIlulæ fieri poſſunt, 1. ex rebus quibuſcunque ſiccis, beneficio viſcidi ac glutinoſi alicujus liquoris (ſyrupi mucilaginis, ſucci aliquantulum inſpiſſati, extracti, & ſimil.) incorporatis.

2. Ex ſolis ſuccis extractisvé incraſſatis.

N. 1. Salia liquationi fermentationique apta ſunt, idcirco ſi qua admiſcenda in minima doſi admiſceri volunt.

N. 2. Commodius extracta vel ſucci inſpiſſati rediguntur in pilulas, addatur nonnihil pulveris appropriati, quam ſi ſola inſpiſſatione incraſſentur.

N. 3. Poſſunt & olei guttula una vel altera inſtillari

Modus.

℞. Medicamenta convenientia (pulveres) atque cum liquore viſcido conveniente, contunde quam optimè in mortario, ut exactè cuncta miſceantur ac cohæreant.

Pilulæ etſi ex omnis generis medicamentis parari poſſint, rariores tamen ſunt alterantes crebriores purgantes.

Sic

Pilulæ alterantes uſitatiores.

Pilulæ de Bdellio, Auguſt.
Bechicæ Cord.
Pilulæ Bechicæ albæ } conveniunt nigræ } cum Trochiſcis à quibus ſola forma differunt.
de Caſtoreo, Auguſt.
de Cynogloſſa, Aug. Cord. Renod.
Febriles, vide infra
Narcoticæ Plateri, v. infra.
contra Tuſſim, v. infr.

Pilulæ purgantes.

Pilulæ de Agarico Meſuæ, Auguſt. Cord. Renod.
Aggregativæ majores Meſuę ſ. Polychreſtæ Auguſt. Cord. Renod.
Aggregativæ minores Meſuę Auguſt.
Alephanginæ, ſ. aromaticæ, Pilulæ Solis Meſ. Aug. Cord. Renod.
Alephanginæ Valerii Cordi
de Aloë lota, A. & C.
roſata, A.
& Maſtiche, Aug. C.
de Amoniaco, Querc. infra
Arabicæ Nicolai, Aug. Cord.
Arthriticæ, ſ. artheticæ, A. C.
Aſſaieret Avicennæ, Auguſt. Cord Renod.
Aureæ Nicolai, Auguſt. Cord Renod.

N. Alias

N. Alias Pilulas hujus nominis conſcripſit Marſilius Ficinus, quas & Magicas vocat, vide VVecher.

Pilulæ Benedictæ, Aug. Cord.
F. F. vide infra.
Cholagogę, Querc. v. infr.
Ante cibum.

N. Pilularum quas ante cibum appellant, varia occurrunt deſcriptiones. Sunt enim qui omnibus pilulis ſtomachicis id nominis imponunt. Renodæus ſtomachicas Galeni ita communiter appellari ait. VVecherus diverſas exhibet deſcriptiones pilularum ante cibum tùm & pilularum ante & poſt cibum, dictarum.

Pilulæ de Colocynthide Damaſceni, Auguſt. Cord.

Dicuntur & hoc nomine Pilulæ de Nitro Tralliani.

de Eſula, Fernelii, vide infra.
de Eupatorio majores, Meſuæ Aug. Cord Renod.

N. Potius Pilulæ de Rhebarbaro dicenda ſunt.

de Euphorbio Meſuæ, Aug Cord.
Quercetani
Febriles, v. infra
Fœtidæ Meſuæ Aug. Cord. Renod
de Fumaria Avicennæ, auguſt. Cord. Renod.
de Hermodactylis, Aug. Cord. R.
de Hiera picra, Aug. Cord.
Hieræ ſimpl. Aug. Cord.
de Hiera cum Agarico, Aug. Cord
compoſita, Aug Cord.
Hydroticæ, Aug.
Hydropicæ, Bontii.
Iliacæ Rhaſis.
Imperiales, Aug. Cord.

N. Renodæus alias exhibet, quas Catholicas indigitat.

Indæ Haly, Aug. Cord.
de Lapide armeno Cord
Lazuli, Meſuæ, Auguſt. Cord. Renod.
Lucis majores optimæ Meſ. A. C.
minores, Cord.
Marocoſtinæ, Mindereri, v. infra.
Maſtichinę, conciliatoris, Auguſt Cord. Renod.
de Mechoacanna, Renod.
de Mezereo Damaſceni, Aug. C.
de quinque generibus Myrobalanorum, Tralliani, A. C.
de Nitro, ſ. Diacolocynthidos Aug. Renod.
Octomeræ, ſ. de octo rebus, Nicolai, Aug. Cord.
de Opopanace, Meſuę, Aug. Cord
Panchymagogæ, Quercet. infra
Peſtilentiales Avicennæ, ſ. communes, Aug. Renod.

N. Cordo dicuntur peſtilentiales, Ruffi, ſeu de tribus.

Peſtilentiales Florentinorum, A. Ruffi, Aug. Cord.
de Rhabarbaro Meſuæ Aug. Cord
de Sagapeno, ſ. Serapino, Meſuæ Aug. Cord.
Quercetani
de Sarcocolla Meſuæ, Aug Cord.

Sine quibus eſſe nolo Nicolai Cord. Renod.

Stomachicæ Alkindi, Aug. Cord.
Meſuæ Cord.
de Succino, vide infra.
Tartareæ melanagogæ, Quercetani, vide infra.
Tartareæ Bontii, v. infra.
Turbith. aureæ, Meſuæ.

Alterantes.

Pilulæ febriles,

℞. Extr. card. bened. ʒß.
centaur. min. ℈j.
e. c. uſt. præparat.
ſal. abſynth. à ℈ß.
Cùm Syrupo de card. benedict.
F. num. xx.

Uſus, exhibeantur ante paroxyſmū expecteturque ſudor.

Pilulæ Narcoticæ Plateri.

℞. Opii puriſs. ʒ1.
Infunde ▽ vitæ ℥ß.
Diſſolv. lento calore, eodemque exſicca.
Deinde alia affuſa ▽ vitæ molleſcat, additis ol. cinam. gran. 2.
Poſtea
℞. Cinam. ʒij.
Sacchar. cand. ℥1.
Piper ʒ1.
Sem. coriandr. ℈ij.
Croci ʒß.
Subtiliſſimè pulveriſatis adde opium diſſolutum ſenſim opio pulveres miſcendo.
Poſtea cum ſyr. de papaver. redigantur in maſſam pilularem addendo moſchi ℈ß.
Maſſa hæc diu in mortario agitetur, & nè exſiccetur, Ol. de Been parum ſubigatur. Servetur in loco humido.

Doſis gran. ij. Sennert. in Inſtitut.

Pilulæ ad Tuſſim,

℞. Succ. Glycyrrhiz.
Thur. ana ʒ1,
Myrrh.
Croc.
Opii ana ℈j.
Cùm Syr. pap. errat. q. ſ.
F. Maſſa.

Vires. Catarrhos ſubtiles & ſalſos à capite ad pectus incraſſant, ebullitiones humorum ſiſtunt, tuſſimque ſedant.

Doſis à gran. vij. ad ℈j.

Purgantes:

Pilulæ de Ammoniaco Quercetani.

℞. Aloës cum ▽ Endivæ ſolutæ & purificatæ, ℥iv.
Gumm. ammoniac. in ✢ ſcyllit. ſoluti & colati.
Myrrhæ in Vino igne MB diſſoluti & dum calet adhuc, tranſcolati à ʒß.
Maſtichi
Spec. Diatr. Santal. a ʒiß.
Croc. ℈ij.
Sal Fraxini vel Abſynth. ℈iv.
Cum Syrupo de ſtœchade, vel de ſucc. roſarum.
F. Maſſa Pilularum.

Vires. Purgant inſigniter tartarum, omnemque feculentam corporis materiam, magnopere conferunt adverſus omnes defluxiones, cachexias, oppilationes

tiones lienis, ejuſdemque duritiem & ſcirrhum, febres quartanas tollunt, & quotidianas inveteratas: præſtantiſſimæ ſunt ad homines corpulentos evacuandos

Doſis à ℈ß. ad ℈j. ad laxationem alvi, alias aſcendi poterit.

Pilulæ benedictæ, F. F.

℞. Aloës roſat. ℔ß.
Gum̃. Am̃oniac. in guttis, ſ. puriſſimi, ℥ij.
Succ. card. benedict. inſpiſſat. ℥j.
M. cum vino albo, vel ▽ card. bened, rectificata.
F. Maſſa.

N. Aloë ſuccotrina puriſſima ſubtiliſſimè teritur, ſuccus roſarum incarnatarum ad pultis conſiſtentiam permiſcetur, ſiccatur, teritur.

Uſus ante & poſt paſtum, imò ejus initio ac fine.

Doſis gran xv. ℈j. &c.

Pilulæ Cholagogæ de Centaurio Quercetani.

℞. Succor. optimè depuratorum
Centaurij minor.
Roſar. pallidar.
Eupator. Meſuæ
Rad. oxylapathi. à ℥iv.
Quibus adde aloës præparat. (ad modum Quercet. vide libr. 4 ℥vi.
Digerantur MB hor. duodecim, ut fiat perfecta diſſolutio & mixtio, dein omnia coagulentur ad mellis conſiſtentiam.
Cui adde
Pulv. Rhabarb. ℥i.
Xylo aloës
Myrrhæ à ʒij.
Croci
Cinamomi à ʒß
Spec. Diatr. ſantal.
Trochiſc. Diarrhod. à ʒi.
M. F. Maſſa.

Vires. Proſunt in omnibus febribus biliosis, arquato morbo, & cachexia Iecoris, itidem cæterarumque partium, nutritioni dicatarum, obſtructionibus mirificè auxiliantur.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

Pilulæ de Eſula Fernelii.

℞. Cortic. rad. Eſulæ minor, maceratæ hor. 24. in ✢ & ſucco portulacæ ʒij.
Grana Ricini expurgata & torrefacta, numero XL.
Mirobalanor. citrinor. ʒiß.
Chamædryos
Chamæpityos
Spicæ nardi
Cinnamomi ana ℈ij.
Omnia tenuiſſimè trita, excipiantur Tragacanth. ▽ roſar. ſolut. ℥i.
F. Maſſa.

N. Eſula non ſit recens, ſed ſaltem ante menſes octo collecta.

Vires. Valde turbant, ſed ſunt efficaces in corporibus robuſtis.

N. Minus exiccabuntur, ſed & minus efficaces erunt, ſi excipiantur ſyrupo roſarum ſolutivo, non mucagine Tragacanthi.

Doſis à ℈j. ad ℈iß. &c.

Digitized by Google

Pilulæ de Euphorbio, Quercetani.

℞. Euphorb. præparat. (ad modum Quercet. vide libr. 4.) ℥ I.
Spic. nardi.
Maſtiches à ʒ VI.
Opopanac.
Sagapeni præparat.
Bdell. ana ℥ß.
Agaric. troch.
Troch. Alhandal. à ʒiij.
Syrupi violati aciduli, q. ſ.
F. Maſſa.

Vires. Mirabiles ſunt contra omnis generis febres chronicas, intermittentes atque quartanas, nec non contra omnes cachexias, hydropiſin & colicos dolores.

Doſis à ℈j. *ad* ℈ij.

N. Habet Quercetanus & pilulas peſtilentiales de Euphorbio.

Pilulæ Febriles ſ. ♁ iales ad febres Hartmanni.

℞. Vitri ♁ ii juſto tempore ſi fieri poteſt, & diligentiſſimè præparati, prætereaque cum ſpiritu ⊕-i albificati & tenuiſſimè pulveriſat. ℥ß.
Sacchar. candi ℥iij.
Farin. tritic. ℥ IV.
Croc. elect. ℈j.

Coque cum ▽ comun. l. ▽, ad conſiſtentiam pultis, cavendum tamen ſtudioſè, nè in fine maſſa aduratur, ſed ferè panis formam habeat. Aſſervantur in integritate ſua quadriennium: Poſtea tandem ſcabritiem contrahunt, minus deinde utiles.

Vires. Mirificè febriles mineras, aliaque ſymptomata exhauriunt. Exhibentur ante paroxyſmi inſultum, cum veſtigia horroris gliſtunt.

Doſis à ℈ß. *in pueris, ad* ʒj. *in adultis fortioribus.*

Pilulæ febriles ad quartanam. Sennerti.

℞. Ol. ♁ ii ſaccharati. ℥ I.
Aloës ſuccotr. ℥ß.
Ambr. gryſ. ʒij.
Croc. ʒiiß. (vel eſſent croc. ʒ I.
F. Maſſa pilularum.

Vires. Purgat per inferiora, nonnunquam per ſudorem.

Doſis ℈ß. *ante paroxyſmum, cum conſerv.*

N. Dicitur Laudanum mercuriale.

Pilulæ Hydropicæ Bontii, Medici apud Hollandos quondam celeberrimi.

℞. Aloës opt. ʒiiß.
Gum̄. gutt gamb. ſubtiliter pulver. & cum malvatico diſſoluti & lævigati, ʒiß.
Diagryd. eodem modo parat. ʒ I.
Gum̄. am̄oniac. ʒiß.
♀ ⊕-lat ʒß.
Cum ſyrup. roſ. ſol. F. Maſſa.

Hæ ſunt illæ pilulæ, ex quibus una cum ♀reis, infrà deſcriptis, Bontius, Principis Auriaci Medicus maximam ſibi famam acquiſivit.

Vires. Educunt aquas potenter.

Doſi à ℈ß. *ad* ℈j.

Pilulæ Iliacæ Rhaſis.

℞. Colocynthid.
Sagapen. ana ʒ VI.

Dia-

Diagryd. ℨij.
Cum ſucco porri.
F. Maſſa.

N. Alii omiſſo ſucco porri, ſolvunt ſagapenum in vino, eoque reliqua ſuſcipiunt.

Vires. Solvunt paſſionem iliacam ac colicam, cephalalgicis, hemicranicis ſalubres ſunt. Verum cum judicio uſurpanda.

Dantur à ℈ij. ad ℨj.

Pilulæ Marocoſtinæ Mindereri.

℞. Mari veri.
Croc. orient. ana ℨI.
Agar. trochiſc.
Coſt. veri indici.
Myrrh. elect. à ℨiß.
Amoniac. thymiam. ℨiij
Rhabarb. el. ℨvi.
Lign. Aloës. ℨß.
Aloës ſuccotrin. &c.

1. Solvatur ammoniac. in 🜋 ſcyllit.

2. Diluatur myrrha lævigata in 🜋 rutac.

3. Diluatur aloë levigata in mucharo roſar. ℥vi, defecetur, coleturque.

Hinc miſtis his tribus, affunde ſucc. limon. aut citri. ℥iv. addeque agaricum cum ſuccis apii, fænic. & abſynth. in pulticulam ſubactam, accedente modica irroratione 🜄 cinamomi, ut & Rhabarbarum ſimili modo cum ſuccis cichor, pimpinellæ ac fumariæ ſubactum.

His ita mixtis, terantur crocus, coſtus & lignum aloës, diluanturque cum aqu. roſar. fragr. & ſucc citri ana.

Tandem confunde utrumque, & affunde

Aqu. Lupul.
Borrag.
Betonic. à ℥iv.
Card. bened.
Agrimon.
Iv. arthetic.
Centaur. min.
Roriſmarin.
Ceraſ. nigr. à ℥iv

Digerantur in MB ♂ ♀ 3. dein decantetur, filtretur & abſtrahatur in MB, poſtmodum inſpiſſetur ad conſiſtentiam pilularum.

Ex fecibus reſiduis fiat de novo Extractio cum extillata illa & abſtracta 🜄 ſ. a. exprimatur leviter, coletur & inſpiſſetur pro pilulis.

Vires. Mucilaginem tartaream in ventriculo, meſenterio, liene, epate collectam incidunt, paulatim educunt, viſcera eadem, ut & caput ſimul roborant, adeoque morbis quam plurimis inde ortum trahentibus ſuccurrunt. Vide & pilulas Tartareas Quercetan.

Doſis à ℈ß. ad ℈j. extracti prioris, poſterius enim doſi exhiberi poteſt majori.

Pilulæ Panchymagogæ Quercetani.

℞. Aloës optime præparat. (modo Quercetan. vide libr. 4.) ℔ß. affunde ſuccum violarum optimè per

digeſtionem depuratum, atque ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, expone calori ſolis vel ſimili, ſingulis diebus tedicula lignea agitando, ſic exactè paucis diebus commiſcebuntur. Mixtioni ſuo tempore (prout habere recenter poteris,) adde ut ol. ſucco violarum dictum.

Succorum (optimè per digeſtionem depuratorum, & ut dictum inſpiſſatorum.)

Florum primulæ veris
Perſicæ arboris
Roſar. pallidar.
Cichorii
Buglosſ.
Hyperic. ana ℥ IV.

His cum Aloë perfectè mixtis, (erit Maſſa ℔. ij.) adde

Extract. Sennæ
Agaric.
Rhabarb. à ℥ ij,
Cinnamomi
Pulv. fœnic.
Aniſ. ana ʒ I.
Spec. Diatraſantali, ℈ IV
F. Maſſa.

Pilulæ de Sagapeno.

℞. Sagapen, gumoſ. depurat. ʒ VI.
Amoniac. depurat. ʒ iij.
Extract. trochiſc. Alhand. ℥ I.
Diagryd. ℥ß.
Salis gem. ʒ Iß

Cum ſyrupo violato acidulo & tincto, f. Maſſa, ex qua conficiantur pilulæ in piſi vel ciceris formam.

Vires. Admirandi ſunt effectus in febribus quartanis, diſſolvunt nimirum feces gummoſas, & tenaciter corpori noſtro adhærentes.

Doſis, unica pilula initio paroxyſmi, continuando aliquot dies. Sed uſum earum præcedat præparatio, v. gr. cum decoctis præparantibus melanogogis, & ſimilib.

Pilulæ de Succino Cratonis.

℞. Pulv. Succin.
Maſtich. à ℥ß.
Aloës ʒ x.
Agaric. ʒ iij.
Ariſtoloch. rot veræ, ʒ I.
Cum Syrup. de Betonic. q. ſ.
F. Maſſa.

Vires. Alvum leniter ſolvunt, caput roborant, adeoque à catarrhis præſervant. Præſcribit Author bis in menſe, ſumereque jubet poſt primum ſomnum.

Doſis ʒ j. Crato.

Pilula Tartarea ſeu Melanagoga Quercetani.

℞. Cryſtall vel cremor. ♀i, ℥ iij.
Polypod. quern. ℥ ij.
Paſſul. corinthiac. ℥ iß.
Myrobalan. omnium ana ℥ß.
Flor. Buglosſ.
Borragin.
Nymph. ana p. I.

Coquantur in ſ. q. aquarum fumariæ & ſcolopendriæ ad medietatis conſumptionem. Hinc

℞. Decocti hujus depurati ac clarificati. ℔. ij.

Succi

Succi pomorum redolentium depurat. ℔. 1.

Adde

Foliculorum ſenæ mundat. ℥iij.
Turbith.
Rad. hellebor. nigr. veri à ℥iß.
Myrrh. el. ℥i.
Macis
Caryophyll.
Cinamom.
Epithym. à ℥ß

Macerentur & digerantur ad ignem MB, (♂ 4) vaſe vitreo clauſo, dein dum materia adhuc fervet, fit expreſſio, vel per ſetaceum trajectio, cui adde aloës depurat. ℥iij. omnia ſufficienter coagulentur ad ignem lentum: addendo ſub finem dum ferè refrigerata erit materia.

Spec. Diarrhod. abb.
Lætific. Gal.
Troch. Dialac. à ʒi.
Sal. Abſynth.
Fraxin. à ʒij.
Eſſent. (tinctur.) croci, ℈ij.
Ol. aniſ. aliquot. guttul.

Reducantur in bonam pilularum conſiſtentiam.

N. His pilulis adjicit interdum Eſſentias Aloës & Scammon. Eſſent. (extract.) Rhabarb. à ℥iß. Eſſent. (extr.) Sen. ℥j. & Eſſent. (extract.) Trochiſc. Alhand. ℥ß, vel amplius vocatque polychreſtas.

Vires. Admiranda illarum virtus nonnunquam ſatis laudari poteſt, purgant utramque bilem, omnes humores craſſos, tartareos, ſalſos & mucilaginoſos radicitus eliciunt, vel è partibus etiam profundiſſimis, ſuccurrunt diverſis maniacis & melancholicis affectibus, febribus quartanis opitulantur & conducunt adverſus pſoram, cancrum, lepram, & luem veneream, eo quod purificent totam maſſam ſanguinis à variis corruptionibus, diverſorum effectuum effectricibus cauſis. Sumi poſſunt mane ac veſperi poſt cœnam parciorem & ante ſomnum.

Doſis ℈j. vel ℈iß. ad ſummum.

Pilula ♀rea Bontii,

℞. Aloës ſuccotr. el. ʒiij.
Gum. amoniac. (cum 🜊 ſquill.) depur. ʒiß.
♀ ⊖-lat. ℈iß.
F. l. à Maſſa.

Vires. Prioribus ſubſtitui poſſunt, maximi enim ſunt levaminis in morbis ♀reis, quales ſunt affectus hypochondriacus, obſtructio lienis, meſenterii, &c. Incidunt enim tartaream mucilaginem, imprimis quæ in prima ventris regione collecta eſt, eamque per dejectionem expurgant.

Doſis à ℈j. ad ʒj. mane vel ante cœnam. ℈ß.

N. 1. Tantæ ſunt apud Hollandos æſtimationis, ut piaculum habeant, communes eas reddere.

Duplicis autem circumferuntur ibidem ſortis,

1. Parantur uti jam dedimus.

2. Recipiunt Extractum Rhabarbari, paratum ex Rhabarbari el. ℥ß. & corri-

corrigentibus ſpec. diamargarit. frig. & diarrhod. Abbat. à ʒj. in ſucco citri per noctem maceratis, in quorum colatura diſſolvuntur ſpecies ſuperiores, ſitque l. a. Maſſa. Et ſic reſpiciunt magis Epar, regionemque ſecundam bile levant.

N. 2. Eadem illæ priores pilulæ, addito ſtyracis ℈j. noſtratibus in uſu ſunt, ex ordinatione D. D. Petri de Spina, Medici ut celeberrimi, ita dexterrimi.

Pilulæ ♀reæ meæ deſcriptiones.

℞. Aloës lucid. fragat. id eſt, cum ſucco fragorum inſuccatæ. ℥ I.
Reſin. ammoniac. ʒiiiß.
Sal ♂ ſubdulc
Eſſent. croci orient. à ʒI
Magiſter. ♀i purgant in ▽ bugloſſæ aliquoties ſoluti & coagulati. ʒij.
Extr. Gentian, ʒiß.
Cum tinctura ♀i.
F. Maſſa.

Vires. Saburram tartaream & mucilaginoſam ex infimo ventre inprimis educit, Lienem, Uterum & Epar ab infarctu liberat, morboſque inde prognatos feliciſſimè curat.

Doſis ℈ß. veſperi ante cœnam aſſumpta. Quippe die ſequenti quam leniter dejectiones aliquot cauſatur.

N. Conſtitueram pilulas has, utpote quarum operationes optatas, multoties expertus ſum, mihi ſoli reſervare, at vincit candor & amor in proximum, cujus ſaluti non prodeſſe, vetat conſcientia.

N. Deſideras forſan, amice Lector, in numero Pilularum, Angelicas, vulgo dictas, quas Clariſſ. D. D. Hartmann. Beyero, p. m. Officinæ noſtræ acceptas referunt. Has libentiſſimè inſeruiſſem, niſi cautum eſſet illas propalare. Eapropter excuſatum me habeas, certeque tibi perſuadeas deſcr[i]ptiones multorum ingredientium, quas pro Angelicis venditari videris, non eſſe genuinas, ipſæ enim duobus ſolis nituntur vegetabilibus. Suntque Extractum propriè dictum, Extracto impropriè dicto, commixtum, &c.

CAPUT LXXV.

De Pomis Ambræ.

POma ambræ fiunt ex odoratis pulveribus, (addi & olea poſſunt,) quæ cera, ſtyrace liquida, balſamo indico, mucilagine Tragacanthi, cum tantillo Terebinthinæ ad tenacitatem ſi opus ſit, ſuſcepti, additaque ▽ roſarum, vel ſimili optimè incorporati, in globolos prout viſum fuerit, rediguntur.

N. Nomen mutuantur ab Ambra, non quod ea neceſſario & ſemper ingrediatur, ſed quia odorem ſuavem ſpirant, adeoque ambram æmulantur.

Exem-

Exemplo ſint.

Pomum Ambræ Auguſtan. 1.2.

Odoriferum Crollianum.

℞. Macis.
Caryophyll.
Cinamom. vel caſſ. lign. odorat. ana ʒij.
Moſchi ʒß.
Zibett. ʒij.
Gum̃. arab. ʒ1.
Tragacanthi prius ſuprà fornacem ſiccati. ʒij.

Hæc duo gum̃ata cum moſcho terantur.

Omnibus diligenter tritis, miſce Zibettam, & affunde aquam Namphæ, (id eſt, ex floribus aurantiorum,) ſeu Damaſcenæ odoriferæ pro libitu, (ex odoratis ſpecificis & ▽ roſarum præparatæ, in qua prius per 8. dies in digeſtione modicum de Paracelſi carbon. vel Zibetta occidentali admixtum ſit,) atque incorpora.

N. 1. Carbon ſeu Zibetta occidentalis, quantum ex Paracelſi archidox. conjecturari poteſt, nihil eſt aliud quam ſtercus ſeu 🜍*r humanum, in digeſtione aliquandiu poſitum, & ex fœtidiſſimo illo odore, ſponte ſua longa digeſtione ſummam ſuaveolentiam nactum. Vide Hartman. in Croll.*

N. 2. Poterit & parari, ſi pulveriſata mucilagine Tragacanthi (in ▽*a odorifera ſoluti) ſuſcipiantur.*

Vires ac Uſus. Adhibitum naribus odore ſuo ſanguinem movet, & cor ſupra modum refocillat, in Apoplexia, Epilepſia, Colica, ſuffocatione matricis, peſtilentiali aura.

N. Miſceri poteſt tantillum cum oleo nuciſtæ expreſſo, ut fiat q. linimentum, & in ſupra dictis morbis debito modo adhiberi. Croll.

Aliud.

℞. Storac. calamit. ℥iß.
Benzoin.
Laudan. ana ℥ß.
Caryophyllor. ʒij.
Nuciſt.
Macis ana ʒ1.
Rad. ireos fl.
Cyper. rot. à ʒiß.
Fl. Roſar. ʒ1.
Lavendul.
Majoran. ana ℈ß.
Storac. liquid. ʒ1.
Zibett. ʒß.
Moſch. ℈j.

Cum Balſamo indico & ▽ roſar. ana q. ſ.

F. Maſſa.

Aliud.

℞. Ladani pur. ℥1.
Styrac. calam. ʒij.
Benzoin. ʒ1.
Nucis moſchat.
Cinamom.
Macis ana ʒß.
Coriandr.
Garyophyllor. ana ℈j.
Maſtich.
Oliban. ana ʒj
Lign. Aloës. ʒß.

Digitized by Google

Ambr.gran.v.
Moſch.gran.x
F.Maſſa.

Aliud.

℞. Styrac. cal. ℥ij.
Maſtich.
Thur.maſc.
Sandarach. à ℥iß.
Coſti, ſpic. à ℥j.
Lign. aloës ping. ℥iij.
Moſch. ambr. gran aliquot.
Terebinth. parum.
F. Pomum.

Fluxus inhibet.

CAPUT LXXVI.

De Præparatis.

PRæparata Officinarum communiter & in ſpecie ſic dicta, nihil aliud ſunt, quam ſimplicia nonnulla duriuſcula in tenuiſſimum pulverem accedente aqua aliqua cordiali redacta.

Talia ſunt: Terræ, Lapides, Perlę Corallia, Ungulæ, Cruſtacea, (teſtacea.

Modus.

℞. Rem præparandam, læviga ſuper porphyritem lapide verſatili quam minutiſſimè, inter lævigandum aſperge aquam aliquam cordialem, (ut plurimum ▽ roſarum adhibetur,) ut fiat inſtar pultis, hanc expone loco tepido vel aëri, ut in umbra exiccetur.

N. Quæ ſolidiora & duriora, adeoque minus lævigabilia ſunt, uſtione antegraſſa calcinari friabiliaque reddi ſolent, ut cornua, oſſa, cruſtacea, & ſimil.

Uſitatiora ſunt.

Præparat. Cinnabaris.
Conchæ marinæ
Corallia alba
rubra
Cornu cervi uſtum
Cranium human.
Cryſtalli
Granati
Hæmatites
Hyacynthus
Lapis armenus
Lazuli, Judaicus.
Magnes
Mandibula Lucii piſcis
Margaritæ
Mater perlarum
Ocul. ♋.
Ova Struthii.
Percarum lapides.
Rubinus
Sapphirus
Smaragdus
Succinum
Tutia
Ungula alcis.

106

CAPUT LXXVII.

De Pulveribus & Speciebus.

PUlveres ac Species fiunt tritura lævigationevé, quarum apparatus nonnunquam, exiccatio, calcinatioque antegreſſæ.

N. 1. Res ſi ſubtilioris volatilioriſque fuerint ſubſtantiæ, trituram minus fortem expetunt.

N. 2. Res pulveriſandæ, etiamſi commiſceri debeant, ſi ſint diverſæ durities, ſeorſim terantur.

N. 3. Quia virtutes pulverum facilè evaneſcunt, præſtat, quorum pulveriſatio ſine mora perfici poteſt, niſi crebrioris ſint uſus, integra aſſervare.

Pulveres ſunt tùm ſimplices, tùm compoſiti.

Simplices magis uſuales ſunt.

Pulvis Agarici
Aſari
Aurantiorum cort.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Croci
Cubebarum
Concharum febrilis, v. lib. 5
Glycyrrhizæ
Hellebori albi
Jalappæ
Lumbricorum
Mechoacanniæ
Rhabarbari
Santalorum cunctorum
Senæ

Pulvis Serpentum, vide libr. 4.
Tormentillæ
Ventriculi gallinarum
Zinziberis.

Pulveres compoſiti proſtant ſub titulo pulverum vel ſpecierum.

Sunt uſuales pulveres alterantes.

Pulvis contrà Abortum, Auguſt.
AdſtringensGalen. Aug.
Anonymi contra Phthiſin, Auguſt.
Bezoardicus Nicol. Aug.
NB. Alium habet Renodæ ſine precioſis, infra cum precioſis infr.
Electuarii de bolo, Aug.
Chachecticus Quercetani, vide infra.
Cæſaris gryſeus, Aug.
rubeus, Aug.
contra calculum, Aug.
ad caſum, Aug.
de cineribus Avicen. Aug.
de cypro, vide infra.
Cypheos, Aug.
ad dentifricia, Aug.
Dentifricius, vide infra.
contra defluxiones, v. infra.
Dyſentericus, v infra.
Epilepticus Marchionis cum & ſ. Unicornu, Aug.
Antepilepticus de ſecundina vide infra.

Digitized by Google

Pulvis Antiepilepticꝰ diaphoreticꝰ pro Epithemate cordis, Aug
epatis, Aug.
Fortis. Tragea fortis, v. infra.
Groſſus. Tragea groſſa, ſ. ſpecies inciſæ, infr.
Haly, Aug.
Hepaticus. Tragea hepatica Quercet. v. infra.
Hyſtericus. Tragea hyſterica Quercet. v. infra.
Hyſteric. Aug.
Antinephriticus. Trag. Antineph. Querc. v. infra.
Partum provocans, Aug.
Helidei de Paduanis, Auguſt.
Rubeus pannonicus, Aug.
Saxonicus, Aug.
Sperniolæ compoſ. v. infra.
Stomachicus, Quercetani, vide infra.
ad ſtrumam, Aug.
Trithemii, v. infra.
Violarum odoratus, Auguſt. Cord.
Pro ulceribus gutturis, Aug.

Species Diambr. cum ambra & moſcho, Aug.
Diambr. ſine ambra & moſcho, Aug.
Dianiſu, Aug.
Dianthon, Aug.
contra Apoplexiam, Aug.
Aromatici caryophyllati, cum & ſine ambra & moſcho, Aug.

Species Aromatici roſat. cum & ſine ambra & moſcho, Auguſt.
Diacalamenthes, Auguſt.
Cephalicæ, v. infra.
Diacinnamomi, Aug.
Diacorallii, Aug.
Confectionis cordialis, Aug.
Cordiales cum & ſine ambra & moſcho, Aug.
Diacubebarum, v. infra.
Diacurcuma, ſ. Diacrocu. A.
Diagalanga, Auguſt.
de Gemis calidæ, cum & ſine ambra & moſcho, Aug.
de Gemis frigidæ, Aug.
Ducis, ſ. Electuarii ducis, A.
de Hyacyntho, Aug.
Diahyſſopu, Aug.
Imperatoris.
Draireos Salom. Aug.
ſimplex, Idem.
uſitatæ, Ibid.
Juſtini, ſ. Electuarii, Juſtini, Auguſt.
Dialacca, Aug.
Lætificantes Galen. cum & ſine ambra & moſcho, Auguſt.
Lætificantes Rhaſis, Aug.
Liberantes, confectionis liberant. Aug.
Lithontribon. A.
Diamargariton calidæ Avicen. Aug.
Diamargariton frigidæ, Nicolai, Aug.

Spe-

Species Diamoſchu amaræ, Aug.
dulcis, cũ & ſine ambra & m. A.
Diapenidion, Auguſt.
contra peſtem, Ferdinandi, Imper. Auguſt.
Diatrion pipereon, 1. & 2. A.
Diapleres archonticon, cum & ſine moſcho, Aug.
Diapæonias, cum & ſine ambra & moſcho, Cord.
Diapraſſiu Nicolai, Aug.
Electuarii reſumptivi.
Diarrhodon abbatis, cum & ſine moſcho, Aug.
Roſatæ novellæ, Aug.
Diaſpoliticon, Ibid.
Diatrion Santalon. Aug.
Diathamaron, cum & ſine moſcho, Aug.
Diatragacanthi calidæ, A.
frigidæ, Aug
ad Vermes, confectio ad vermes, Aug.
Dia-Xylo aloës, cum & ſine ambra & moſcho, A.
DiaZingiberis, Aug.
Huc Sal Philoſophorum, vide infra
Sacerdotale, v. infra.

Purgantes Pulveres.

Pulvis Artheticus Paracelſi, v. infr.
Cholagogus Quercetani, v.
Cornachini v. infra.
Laxativus Tragea laxativa, Cord.
Melanagogus Quercetani, vide infra.
Pulvis Naſalis, ad naſalia, Auguſt.
Panchymagog9 Quercetani vide infra.
Paſſavanticus Aug.
Phlegmagogus Querc. infra.
Salæ, v. infra.
Senæ præparat. Montagn. A.
Solutivus de tribus, Aug.
Magiſtralis Stocſtaldi, A.
Sternutatorius, Aug.
ad ſuppoſitoria cōmunia, A.
acutiora, A.
ſicca, H.
Tartari præparat. Aug.
ad vermes, Ibid.
Species benedictæ laxativæ, id eſt, Electuarii benedict. laxativ.
Diacarthamu, id eſt, Electuarii Diacarth.
Caryocoſtini, i. e. Electuarii.
Epiſcopi, ſ. Eleſcoph.
de ſucco roſarum, id eſt, electuarii.
Diaturbith cum Rhabarbaro

Pulveres alterantes.

Pulvis Bezoardicus ſine precioſis, F.F.

℞. Bol. armen. ver. cum aqu. ſcabioſ. præparat.
Terr. ſigillat. Sileſiac.
Rad. diptamn. alb.
Tormentill. ā. ʒvi
Angelic.
Gentian.

Digitized by Google

Pulvis Antiepilepticꝰ diaphoreticꝰ
pro Epithemate cordis, Aug
epatis, Aug.
Fortis. Tragea fortis, v. infra.
Groſſus. Tragea groſſa, ſ. ſpecies inciſæ, infr.
Haly, Aug.
Hepaticus. Tragea hepatica Quercet. v. infra.
Hyſtericus. Tragea hyſterica Quercet. v. infra.
Hyſteric. Aug.
Antinephriticus. Trag. Antineph. Querc. v. infra.
Partum provocans, Aug.
Helidei de Paduanis, Auguſt.
Rubeus pannonicus, Aug.
Saxonicus, Aug.
Sperniolæ compoſ. v. infra.
Stomachicus, Quercetani, vide infra.
ad ſtrumam, Aug.
Trithemii, v. infra.
Violarum odoratus, Auguſt. Cord.
Pro ulceribus gutturis, Aug.

Species Diambr. cum ambra & moſcho, Aug.
Diambr. ſine ambra & moſcho, Aug.
Dianiſu, Aug.
Dianthon, Aug.
contra Apoplexiam, Aug.
Aromatici caryophyllati, cum & ſine ambra & moſcho, Aug.

Species Aromatici roſat. cum & ſine ambra & moſcho, Auguſt.
Diacalamenthes, Auguſt.
Cephalicæ, v. infra.
Diacinnamomi, Aug.
Diacorallii, Aug.
Confectionis cordialis, Aug.
Cordiales cum & ſine ambra & moſcho, Aug.
Diacubebarum, v. infra.
Diacurcuma, ſ. Diacrocu, A.
Diagalanga, Auguſt.
de Gemis calidæ, cum & ſine ambra & moſcho, Aug.
de Gemis frigidæ, Aug.
Ducis, ſ. Electuarii ducis, A.
de Hyacyntho, Aug.
Diahyſſopu, Aug.
Imperatoris.
Draireos Salom. Aug.
ſimplex, Idem.
uſitatæ, Ibid.
Juſtini, ſ. Electuarii, Juſtini, Auguſt.
Dialacca, Aug.
Lætificantes Galen. cum & ſine ambra & moſcho, Auguſt.
Lætificantes Rhaſis, Aug.
Liberantes, confectionis liberant. Aug.
Lithontribon. A.
Diamargariton calidæ Avicen. Aug.
Diamargariton frigidæ, Nicolai, Aug.

Spe-

Species Diamoſchu amaræ, Aug.
dulcis, cũ & ſine ambra & m. A.
Diapenidion, Auguſt.
contra peſtem, Ferdinandi, Imper. Auguſt.
Diatrion pipereon, 1. & 2. A.
Diapleres archonticon, cum & ſine moſcho, Aug.
Diapæonias, cum & ſine ambra & moſcho, Cord.
Diapraſſiu Nicolai, Aug.
Electuarii reſumptivi.
Diarrhodon abbatis, cum & ſine moſcho, Aug.
Roſatæ novellæ, Aug.
Diaſpoliticon, Ibid.
Diatrion Santalon. Aug.
Diathamaron, cum & ſine moſcho, Aug.
Diatragacanthi calidæ, A.
frigidæ, Aug
ad Vermes, confectio ad vermes, Aug.
Dia-Xylo aloës, cum & ſine ambra & moſcho, A.
DiaZingiberis, Aug.
Huc Sal Philoſophorum, vide infra
Sacerdotale, v. infra.

Purgantes Pulveres.

Pulvis Artheticus Paracelſi, v. infr.
Cholagogus Quercetani, v.
Cornachini v. infra.
Laxativus Tragea laxativa, Cord.
Melanagogus Quercetani, vide infra.
Pulvis Naſalis, ad naſalia. Auguſt.
Panchymagog9 Quercetani vide infra.
PaſſavanticusAug.
Phlegmagogus Querc. infra.
Salæ, v. infra.
Senæ præparat. Montagn, A.
Solutivus de tribus, Aug.
Magiſtralis Stocſtaldi, A.
Sternutatorius, Aug.
ad ſuppoſitoria comunia, A.
acutiora, A.
ſicca, H.
Tartari præparat. Aug.
ad vermes, Ibid.
Species benedictæ laxativæ, id eſt, Electuarii benedict. laxativ.
Diacarthamu, id eſt, Electuarii Diacarth.
Caryocoſtini. i. e. Electuarii.
Epiſcopi, ſ. Eleſcoph.
de ſucco roſarum, id eſt, electuarii.
Diaturbith cum Rhabarbaro

Pulveres alterantes.

Pulvis Bezoardicus ſine precioſis, F.F.

℞. Bol. armen. ver. cum aqu. ſcabioſ. præparat.
Terr. ſigillat. Sileſiac.
Rad. diptamn. alb.
Tormentill. ã. ʒvı
Angelic.
Gentian.

Rad. Petaſit.
Zedoar.
C. C. uſt. præparat.
Succin. alb. præparat.
Oſs. de c. c.
Raſur. Ebor.
Cort. citr.
Corall. rubr. præparat.
à ʒß.
M. F. Pulvis ſubtiliſſimus.
Doſis ad ℈j.

Pulvis Bezoarticus cum pretioſis.

℞. Pulv. modo præſcripti, ℥ I.
Margar. præparat. gran XVI.
Hyacynth. præparat.
Rubin. præparat.
Granat. præparat.
Bezoard. orient. ana gran VIII.
Fol. argent.
Aur. ana num. I.
F. Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. Cordialis ac diaphoreticus inſignis, uſusque præcipui in morbis malignis.

Doſis à ℈j. ad ℈ij.

Pulvis Cachecticus Quercetani.

℞. Limatur. chalyb. in tenuiſſimum alcohol. per ▽ ſimplicem redactæ, vel cum 🜍re calcinatæ. ℥ I.
Fec. rad. Ari. ʒ I ß.
Ambr. griſ. ʒß.
Eſſent. corall. (Magiſt.
Margarit.
Succin. præparat.
Cinamom. ana ℈ IV.
Sacchari, q. ſ. ut fiat pulvis guſtui gratus.

Vires. Eſt ſummum Remedium ad cahexias, tàm virginum, mulierum, quàm virorum, juvenum ac ſenum.

Doſis cochlear. ſ. mane continuando ad dies aliquot.

Pulvis de Cypro, odoriferus.

℞. Rad. Ireos fol. ℥iß.
Cyperi rot.
Acor. à ʒij.
Lign. Santal. citr. ʒß.
Rhodii, ʒj. ℈ij.
Spec. Diambr. ʒiij.
Troch. Gall. moſchat. ℈j
Moſch. ℈ß.
Ambr. gran. XII.
F. Pulvis.

Vires. Pulvis eſt odoriferus confortans ſpiritus vitales & animales.

Pulvis Dentifricius.

℞. Silic. fluviatil. calcin. ℥iij.
Lap. pumic. præparat. ʒß.
Rad Ireos fl. ʒij.
Ol. ſtillat. roſar. ʒß.
Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. Exterget dentes fœtorem oris emendat.

N. 1. Alium vide apud Auguſt.

N. 2. Dentifricii pulveres fiunt potiſſimum ex pulveriſatis corallis, calcinatis oſſibus, cornibus, lapidibus, cruſtaceis, radicibus ireos, cruſta panis toſta, ſalibus uſtis, cineribus, & ſimil.

Pulvis contra defluxiones, Fluß-pulver/Rothlauffpulver/
F. F.

℞. Maſtich. alb.

Suc-

Succin, in fragm,
Sum. Sabin.
Rut,
Oliban.
Sem. cannab. ana ℥iv.
Stæchad. citr. M. ij.
M. F. Pulvis groſſus
Pulvis Dyſentericus Crollii.
℞. Succin.
Sang. dracon.
Lap. Hæmatit.
Corall. rubr.
Sem. Portulac.
Plantag.
Anthor.
Rad. Tormentill.
Terr. ſigillat, à ℥ij.
Balauſtior. ℥i.
Nuciſt. num. iv.
Cinamom. ℥ß.
Croc. ♂ adſtring.
Talc. calcinat.
Matr. perlar. calc.
Oſs. microcoſm. calc. à ℥i.
Lapides lævigantur, reliquiſque minutiſſimè tritis addantur.
Vires. Valet in omnibus profluviis alvi, menſtruorum, narium, &c.
Doſis ʒj. *ad* ʒiß. *vel* ʒij.
Pulvis antiepilepticus.
℞. Secundin. puelli primogeniti exiccat. ℥ß.
Cranii maris calcinat. ℥i.
Pulv. pullorum corvi, ℥ij.
Coagul. lepor. ʒi.
Raſur. c. c. ʒij.
Caſtor. ʒß.
Succin. albiſs. ʒij.
Viſc. quern. ☾. decreſc. collecti. ʒß.
Granor. & rad. Pœon. ante novilunium collect. à ʒß.
Ambr. griſ.
Moſchi ana ℈ß.
Spec. Dianth.
Diapliris archont.
Lætific. Galen.
Corall. præparat.
Margarit præparat. à ℈j.
F. Pulvis ſubtiliſſim9
Pulvis febrilis.
℞. Rad. Diptamn.
Petaſit.
Zedoar.
Fol. ſcord. ana ℥ij.
Sem. card. bened.
C. c. uſt. præparat. à ℥i
♁ diaphoret. ʒiij.
F. Pulvis ſubtiliſſim9
Vires. Eſt contra omnis generis febres, quas per diaphoroſin expellit.
Doſis ʒj. *Grulingius.*
Alius Antiepilepticus Diaphoreticus.
℞. Cinnaber. ♁ii purificat.
Magiſt. corallor.
perlar.
cran. human. ana.
F. Pulvis ſubtiliſſimus.
Doſis à gran 10, *ad* 16. *bis in ſeptimana exhiberi poteſt. Harm. in Pract. Sennert. Inſtit.*

Tra-

Tragea fortis. Species fortes.

℞. Piper nigr. ℥ij.
Zingib. ℥I.
Croc. or. ʒI.
Caryophyll.
Galang. à ʒij.
F. Pulvis.

Vires. Uſus eſſe poteſt in aromatiſandis cibis.

Tragea groſſa. Species groſſa.

℞. Glycyrrhiz. ℥ß.
Cinamom. ac. ʒv.
Zingib. alb.
Calam. arom. à ʒiij.
Galang.
Zedoar. à ʒij.
Nuciſt.
Garyophyll.
Macis
Cubebar. à ℈j
Confect. aniſ.
fænic.
carv.
coriandr. à ʒvI

Aromata incidantur groſſo modo confectionibusq; admiſceantur.

Vires. Confortat ventriculum, adeoq; digeſtionem juvat.

Tragea Hepatica Quercetani.

℞. Corall. rubr. præparat.
Spod.
Spec. Diatragac. à ʒij.
Fl. Hepatic.
Sem. acetoſ.
Portulac. à ʒI.
Croc. ♂ optimè præparati, ʒiiß. (cum ▽ ſimpl. vel cum ♀.)
Croc. ex Ol. ♂ parat. ℈ij. (vide Pharm. noſtr. ſpecialem.
Sacchar. roſat. pro libitu.
F. Pulvis.

Vires. Pulvis eſt admirabilis, contra omnes obſtructiones, imbecillitates, ac intemperies hepatis, cui priſtinum robur reparat: ſingularis porro adverſus omnes fluxus hepaticos, cachexias, hydropiſes, icterum, &c.

Tragea Hyſterica Quercet.

℞. Caſs. ligneæ.
Calam. aromat.
Sem. agni caſti,
Paſtinac.
Rutæ
Pœon.
Aniſ.
Fœnic.
Cardamom.
Macis
Cinnamom.
Caryophyllor. à ʒI.
Fec. Bryon. ʒiß.
Sacchari anthoſati ad pondus omnium.
M. F. Pulvis.

Vires. Prodeſt albo mulierum fluori & uteri ſuffocationi.

Doſis ʒiß.

Tragea Antinephritica Quercetani.

℞ Tunicæ interior. ventriculi Gallinæ.
Stercoris albi Gallin. à ℥ß.

Pul-

Pulveris pelliculæ interioris, quæ in putaminibus ovorum reperitur, ʒiiß.
Herniariæ
Cinnamomi à ℈iv.
Nucleor. meſpilor. ʒij.
Sem. Fœnicul.
Aniſ. à ʒj.
F. Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. Effectus pulveris hujus efficaciſſimi ſunt in alterando, & expellendo calculo. Valet itidem ad colicam paſſionem.

Doſis ʒß. *ad* ʒj.

Pulvis Sperniolæ compoſitus Crollii.

℞. Myrrh. el.
Thur. maſc. à ℥ij.
Croci. trit. ℥ß.
Camphor. ʒiij.
Tere omnia & miſce

Pulverem hunc imbibe ▽ ſtillat. ſperniolæ, id eſt, ſpermatis ranarũ, vigeſies vel trigeſies, ita tamen ut ſemper prius ſponte exiccetur.

Hinc ſerva ad uſus.

N. Sperniola colligenda eſt in Martio, triduum circiter ante novilunium, (ſic non fœtet) deſtillandaq; NB.

Vires. Summum eſt remedium in Hæmorrhagia è naribus, gutture, utero, quia frigiditate ſua coagulat ſanguinem Confert quoque, ſi ſolvatur cum aceto & Eryſipelati doloribusvé podagricis calidis applicetur. Hæmorrhagiam quoq; vulnerum externam impoſitione ſiſtit, Paronychiam necat, &c.

Doſis gran 4, 5, 6, 7, 8.

N. Si hæmorrhagia è ſanguinis corruptione originem traxerit, non malum ſanè remedium, quippe putredinem arcet. In uterinis vero affectibus, ob myrrham ac crocum, aliud adhibere mallem.

Pulvis Stomachicus, Quercetani ſ. Birckmanni.

℞ Rad. Ari præparat. ℥ij.
Acori vulg.
Pimpinell. à ℥j.
Ocul. cancr. ℥ß.
Cinamom. ʒiij.
Sal. Abſynth.
Juniper. à ʒj.
Sacchari roſati, q. ſ.
F. Pulvis.

Vires. Exhibetur non tantum ad ventriculum corroborandum, cui proprie convenit, ſed etiam ad capitis affectus, hemicraniam, vertiginem, melancholiam hypochondriacam, cachexiam: ad calculum ac febrem quartanam: habet enim facultatem deoppilandi, tartarum reſolvendi, &c.

Doſis ʒß. ℈ij.

Præparatio radicis Aronis fit macerando, cum vino albo, horis 12. hinc decantatur vinum novumque affunditur, denuoque ut antea maceratur, qua maceratione acrimonia extrahitur. Hinc radix lente ſiccanda.

Pulvis Trithemii.

℞. Calam. arom.

Tt Gen-

Gentian.
Cymin.
Siler. montan.
Aniſi. carvi.
Leviſt. petroſelin.
Spic. nard. ana ℥ß.
Zinzib. albi.
Chamæpyt.
Fol. ſen. el.
Cryſtall. ♀i ana ʒvi.
Garyophyllor. ʒvii.
M. F. Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. Sunt qui hujus laudes ſupra modum commendant, ad memoriam confortandam. Videlicet, poſt purgationem convenientem. ℞. *Hujus pulveris* ʒj. ▽ *magnanimitatis gutt. xij. & vini nonnihil, ſumuntque mane & veſperi per totum menſem, altero menſe, mane ſolum, tertio bis vel ter, in ſeptimana mane, quarto menſe bis, in ſept. & poſtea ad dies vitæ ſingulis menſibus ſemel, creſcente Luna. Sed crapulam vitare monent, ebrietatemq;.*

Species Cephalicæ, F. F.

℞. Cinamom. ℥ij.
Rad. pœon.
Sem. pœon. exc.
citr. exc. ana ʒx. ℈ij.
Zinzib.
Cubebar.
Caryophyllor.
Macis ana ʒv. ℈j.
Spec. cordial.
aromatic. garyophyll. ana ℈viii.
diamoſch. dulc.
Spec. diambr. ana ʒiß. gran vi.
Nuciſt. gran. ij.
F. Pulvis.

Vires. Calfacit caput, exiccat catarrhos, ſpiritus animales & vitales purificat, corroborat, adeoque balſamo nativo inſigniter confert.

Doſis à ʒß. ad ℈ij. vel ʒj.

Species Diacubebarum.

℞. Santalor. trium ana ℥ß.
Spod. præparat.
Raſ. Ebor. ana ʒiij.
Sem. amomi.
Cubebar. ana ℥i.
F. Pulvis.

Vires. Aperit & confortat Epar.

Sal Philoſophorum.

℞. ⊖ fuſi.
Sal. gem̃. ana ʒi.
Galang.
Macis.
Cubebar. ana ℈j.
F. Pulvis.

Vires. Iuvat concoctionem ventriculi, cruditatesque conſumit.

Doſis gran 4 mane, jejuno ſtomacho.

Sal Sacerdotale.

℞. Sal com̃un. torref. ℥ij.
Piper ℥i.
Cinamom. ℥ß.
Zedoar.
Zinzib. ana ʒß.
Sem. cumin.
carv. ana ʒi.
F. Pulv. ſubtiliſſ.

Vires, Dolori capitis medetur, ventriculum calfacit, cruditatesque & flatus

tus conſumit, concoctionem juvat, colicum dolorem profligat.

Doſis gran. v. ad vij.

Idem aliter.

℞. Sal. comun. ℥ij.
Cinamom.
Cumin. ana ʒiij.
Zinzib.
Amom.
Siler. mont.
Piper
Satureiæ
Hyſſop.
Origan.
Puleg. ana ʒi
F. Pulv. ſubtiſs.

Vires. Eaſdem cum priori obtinet.

N. Dicitur Sal Sacerdotale, quia Sacerdotibus olim (tempore Eliæ) ad dolorem capitis & oculorum caliginem in uſu fuiſſe ſtatuitur.

Pulveres purgantes.

Pulvis Artheticus Paracelſi.

℞. Hermodactyl.
Turbeth. opt.
Diagryd.
Fol. Senn. el.
Raſur. cran. vel oſſium human.
Sacchari. ana

Vires. Purgat ſecure & blande omnes defluxiones podagricas.

Doſis ʒß. ℈ij. ex aqua Ivæ arthetica, fragaria, &c.

Pulvis Cholagogus Querc.

℞. Rhabarb. elect. ℥iij.
Fl. Violar. ʒij.
Roſar. pallid.
Fl. Hyperic. à ʒi.
Spec. Diatria ſantal.
Maſtiches
Cinamomi à ℈ß.
Diagryd. ℈j.
Sacchar. violat. ℥ß.
M. F. Pulvis.

Doſis ʒj.

Pulvis Cornachini.

Fit ex mixtione diagrydii ♀ati, & ♁ diaphoretici cum cremore ♀i, comiſtorum, proportione invicem pro re nata variante, verbi gratia, Diagryd. ♀t. gran. VII. VIII. vel ℈ß. ♁ diaph. gran v. VI. VII. &c. Crem. ♀i. ℈j.

Vires. Tantum pulveri huic attribuit Author, ut peculiarem de eo conſcripſerit librum, commendatque ad omnes ferè morbos, in quibus purgatione opus eſt.

Pulvis Melanogogus Querc.

℞. Fol. Sen. ℥i.
Sem. Aniſi.
Fœnic. à ʒi.
Cinnamom. ℈ij.
Cryſtall. ♀i. ʒvi.
Sacchari. ℥iß. M.

Doſis à ʒj. ad ʒij.

Pulvis Panchymagogus Querc.

℞. Cryſtall ♀i.
Senæ el. ʒx.
Hermodactyl.
Turbith. à ℥ß.
Rhabarbari
Agaric. troch. ana ʒiij.

Tt 2 Scam-

Scamon. præparat. ʒij.
Macis
Cinnamomi
Galang. ana ℥iß.
Sacchari violati, ad pondus omnium.
Doſis ʒj.

Pulvis Paſſavanticus.

℞. Flor. Borrag.
Violar. ana ℈ij.
Zinziber.
Spic. nard. ana ʒß.
Glycyrrhiz.
Sem. Aniſ. à ʒij.
Diagryd. ʒiij.
Rhabarb. el ʒvi.
Turbith. gum. ℥i.
Senæ ℥ij.
M. F. Pulvis.

Vires. Purgat omnes humores noxios, maximè bilem.

Pulvis Phlegmagogus Quercetani.

℞. Spec. Diacatham. ʒij.
Agaric. Trochiſc. ʒß.
Turbith.
Hermodactyl. ana ʒj. M.
Doſis ℈ij.

Pulvis Phlegmagogus, Sala.

℞. Cryſt. ♀i.
Hermodactyl. mund. à ℥i.
Turbeth. albi. ʒvi.
Reſin. Scamon. ʒij.
☍ Caryophyll. cum ſaccharo, miſt. ℈ß. M.

Vires. Purgat ſeroſos ac phlegmaticos humores, ſine moleſtia.

Doſis ʒß. *ad* ʒj.

Pulvis Sternutatorius, Martini Rulandi.

℞. Sem. Nigell.
Hellebor. alb. ana ℈j.
Majoran.
Roriſmar.
Salviæ ana ʒß.
Moſch. gran ij. M.

Caput roborat, pituitam elicit.

Alius.

℞. Fl. Anthos.
Lavendul.
Salv.
Betonic.
Majoran. ana ℈j.
Macis
Cinamom.
Glycyrrhiz.
Ellebor. alb. præparat. ana ℈j.
Tabac. opt. ℥i.
Omnibus pulveriſatis & probè mixtis: adde
☍ Still. aniſ.
Garyophyll.
Macis
Majoran ana g. iv. M.

Alius, Iohann. Nicolai Baumanni.

℞. Fol. Tabac. indic. ʒi. ℈j.
Rad. Ireos flor. ʒiß.
Lap. pumic. ℈ij.
Moſchi. gran. ij.
F. Pulvis.

N. Moſcus omittendus erit, ſi mulieri adhiberi debeat.

CAPUT

171

Caput LXXVIII.

De Sacculis.

SAcculus fomentatorius fieri poteſt ex vegetabilibus quibuscunque inciſis, ſc. craſſiuſculeque contuſis, ſacculoque inſutis.

Amplicatur tepidè ſive ſiccum ſacculum velis ſive humidum, id eſt, in liquore aliquo coctum & expreſſum.

Exemplo ſint.

Sacculus ſtomachalis.

℞. Herb. Menth. criſp.
Calament.
Origan.
Betonic.
Abſynth. ana M. I.
Majoran.
Fl. Roſar. rubr. à M ß.
Camomill. odorat. p. I.
Rad. calam. arom. ℥iij.
Nucis moſchat. num. I
Baccar. Laur. ℥iß.
Sem. aniſ.
carv.
cymin. à ℥I.

Ex conquaſſatis & inciſis F. Sacculus ſtomachalis cancellati interſutus.

Vires. Confortat Ventriculum. Crato.

Sacculus cordialis.

℞. Fol. Meliſs. M. I.
Baſilic.
Card. bened. à M ß.
Santal. citrin. ℥ij.
Cort. citri.
arantior. à ℥iß.
Fol. Laur. ℥I.
Cinamom.
Galang.
Nucis condit. [Nuciſt.
Macis ana ℈j.
Lign. Aloës. ℈ß.
Sem. citri.
Meliſs. ana ℥ß.
Fl. Borrag.
Bugloſs.
Anthos
Meliſs. à p. I.
Roſar. p. ß.

Ex his craſſiuſculè contuſis, F. Sacc. intereeptus ſerico.

Vires. Confert in palpitatione. Crato

Sacculus Nephriticus, ſeu Paregoricus.

℞. Herb. Malv. Heder. ter.
Biſmalv. cerefol.
Parietar. ana M. ß.
Rad. Alth.
Lil. alb. à ℥I.
Sem. Fœnugr. ℥vI.
Fl. Camomill.
Melilot.
Saxifrag. à p. I.

Contuſis & inciſis, F. Sacc.

Incoctus pluviæ lactivé applicetur renibus in dolore nephritico.

Digitized by Google

Huc pertinent & Cucuphæ, cujus Exemplum ſunt,

Species pro Cucupha, F. F,

℞. Rad. Ireos fl. ℥ß.
Cyper. rot. ʒiij.
Fl. Lavendul.
Anthos. ana ʒiij.
Fol. Menth.
Majoran.
Ocym. ana ʒij.
Storac. cal.
Benzoin. ana ʒiiß.
Sem. Nigell.
Coriandr. præp.
Sum̃ Thymi
Stœch ar. ana ʒſ.
Moſch. gran iij.
Ambr. gryſ. gran ij.

F. Pulvis groſſus qui goſſypio ſuſceptus inſuatur pileolo ſerico, interpaſſando.

CAPUT LXXIX.

De Salibus præparatis.

Salia tùm nativa in Officinis extant, tùm artificialia : de nativis alibi, de artificialibus hic loci agere fas eſt.

Artificialia ſalia, vel ſunt ſimplicia, vel compoſita, ſeu mixta.

Simplicia, (propriè ſic dicta) totuplicia ſunt, quotuplices res naturales, quippe res nulla eſt, quæ ſalis prorſus expers ſit, imò conſtitutio rerum naturalium primitus ex ſale dependet.

Medium quo ſalia eliciuntur liquor quilibet aqueus eſt, in quo ſalia ut ſolvuntur, ita & eidem ſeſe immiſcent. Quia tamen res naturales pleræque validæ compactæ ſunt, præmiſſumque requirant apparatum, quo compedes, quibus ſal impeditum eſt, aperiantur, pro diverſitate compactionis, diverſi quoque apparatus inventi ſunt.

Creberrima tamen præ reliquis eſt incineratio, qua partes mixtæ disgregantur, ſalque fixum in cinere remanente aptum redditur, in ▽ liqueſcere, muriamque conſtituere, maximè ſi maceratio, transcolatiové repetita intervenerint.

E. gr.

℞. Cinerem (abſynthii à carbonibus purificatum,) coque cum ▽ in lixivium, vel tranſcola ▽m fervidam aliquoties, ſic imprægnabitur ⊖e, nomenque ſortietur lixivii Hoc purifica filtrando, inſpiſſaque lenta evaporatione, aut cryſtalliſatione.

N. 1. Salia, hac ratione calcinata, quia lixivium ſapiunt, nec ſatis albicant calcinantur, id eſt, comburuntur, funduntur vé communiter ad ignem, ut albedinem acquirant. Verum potior videtur ratio albificandi per iteratas ſolutiones, filtrationes ac inſpiſſationes, hac tamen admonitione, in majori doſi hæc ſalia

ſalia eſſe exhibenda. Saporem lixivioſum quod attinet, optimè is aboletur, ſi cineres cum 🜍*is ana circiter mixti, accenſo* 🜍 *calcinentur, atque hinc elixiviationi ſubmittantur.*

N. 2. *Salia hac fundunt ſpiritum penetrantiſſimum, ſi ad modum, quo Sal commune deſtillentur.*

Salia volatilia, (eſſentialia nonnullis dicta,) nihil aliud eſſe videntur, quam portio ſalis humori nunutritivo immixta, needum ſubſtantiæ craſſæ inſinuata.

Modus fiendi ex plantis.

℞. Plantam convenientem coque cum magna quantitate aquæ, hinc exprime ſuccum, eumque optimè purificatum inſpiſſa aliquantulum, reponeq; ad cryſtalliſandum, ſ. a.

N. Si ſuccum purificatum recenti herba affuderis, interveniente digeſtione coctione ac expreſſione, ut prius, majorem ſalis copiam nanciſceris.

Exhibent itidem, ligna, oſſa, cornua, ſanguis, &c. ſalia volatilia, ſed non niſi interveniente deſtillatione, parietibus, vaſorum deſtillatoriorum ea adhæreſcunt Vide in oleis deſtillatis.

Salia impropriè ſic dicta, parantur ex lapidibus, metallis, cornibus, oſſibus, cruſtaceis, quæ beneficio acidi cujusdam ſpiritus ſolvuntur, (communiter recipitur ✕, vide magiſterium,) filtrantur, & evaporatione in pulverem rediguntur, quem ſal vocant.

Hunc ſalem abluunt aliquoties, ne acidum ſapiat, &ſervant pro uſu, vel edulcoratum in liquorem per deliquium in cella reſolvunt. Vide Liquor.

Sal ſimplicia.

Sal Abſynthii
Eſſentialis.
Acetoſellæ
Sal Aluminis, Saccharum, O. libr 3.
Angelicæ
Artemiſiæ
Borraginis
Cancrorum
Cardui benedicti.
Eſſentialis.
Centaurii minoris.
Cere-folii
Chamæmeli
Cichorei
Cinamomi
C. c. volatilis
Crani volatilis
Euphragiæ
Fabarum è ſtramine & corticib9
Fœniculi
Fragarię
Fraxini è ligno,
Fumariæ
Geniſtæ
Guajaci volatilis
Hederæ terreſtris.
Hyperici
Hyſſopi
Juniperi è baccis.
ex ligno,

La-

Digitized by Google

Sal Lavendulæ
Majoranæ
Matricariæ
Meliſſæ
Menthæ
Nitri cryſtallini.
fixi. Lapis prunellæ.
Ononidis
Perſicariæ
Pimpinellæ
Plantaginis
Rutæ
Salviæ
Sanguinis humani.
Scordii
Succini volatilis
Tamariſci
Tartari
Vitrioli vomitivum
Urinæ
Urticæ
Zedoariæ.

Salia impropriè ſic dicta, (rectius calces diceres,) uſitatiora ſunt.

Sal Jovis
Saturni
Corallorum
Perlarum,&c.

Salia compoſita.

Sal Alcali.

℞. ♆. ℔. ı.
Ciner. Iſatidis, ℔. ß.
♀i. ⦶i ana ℥ı.

Coque in ▽, ut fiat lixivium, filtra ac inſpiſſa ad ſiccitatem.

N. ı. Theophraſtus. ℞. Cinerum clavell. ♆. & cinerum fabarum, extrahit lixivium, coagulatq́;.

N 2. Venetiani. ℞. ♆. ℔. ı. cineris fagi, vel quercei, ℔ij. Fellis vitri. ⊕-ı calcinati. ♀ı à ℥ij. Fac lixivium, atque exinde Sal.

N. 3. Alkali æquivocationem vide libr. ı.

Uſus hujus Salis ſolus Chymicus eſt, inſervitque ſeparationi ☉is à ♀e, ſi in fluxu injicitur. 2. Facit ad fluxionem ☾ æ facilitandam.

Sal Alembrot.

℞. ⊖. præparat. ♉. Salis alcali, à ℥ı. F. lixivium cum ſucci menthæ ac caryophillat. ā ℥ij. aquæ fontan. ℔. ij. Filtra & coagula.

N. ı. Dicitur & Sal Ellebrot. Sal Taberi, Sal Alkitran.

N. 2. Eſt & Sal Alembrot nativum, quod in Cypro, ex certa terra, in monte Olympo extrahitur, formamque & colorem ſanguinis concreti habet, ſed noſtratibus incognitum.

Sal Anatron.

℞. Calcis viv. ℔. ıv.
Alumin. ℔. ij.
Vitrioli ℔. ij.
Salis comun. ℔. iij.

F. Lixivium cum vino albo, digere per dies aliquot (9.

Poſtea

℞. Stiriar ſalis petræ, ℔. x. affunde lixivii tantum, ut operiatur ſal in aheno. Miſce benè ac ſolve, coque

coque ad medias, cola ac repone ad concreſcendum.

Vires. Metallici hoc ſale utuntur ad purgationem fuſionemq́ Metallorum.

Sumitur & Anatron, 1. pro felle vitri, 2. pro terra ſarracenica, cujus ſunt ſpecies, nigra, rubra, & carulea. 3. pro excreſcentia alba ac lapidea, quæ in petris creſcit, in modum uſneæ albæ, à quibuſdam Sal nitrum vocata. Vide Untzer de Sale.

Borrax.

℞. Sal am̄oniac.
Nitri
Tartari calcinat. à ℥ I.
G. arabic.
Sal com̄un. à ℥I.
Maſtich.
Alumin. roch. ana ℥ß.

Pulveriſatis, affunde Urinam, filtra ac coque, donec materia in ſalem concreſcat.

N. Alii conficiunt ex ⊕ & urina puerorum invicem commiſtis & coagulatis. Alii Borracem noſtratem ex peculiari lapide (Borracis nomine) eoque calcinato extrahi volunt, monente Tholdio in Haligraphia.

Vires. In medico uſu facit ad menſtrua, ac partum provocandum, veneremq́ ſtimulandam.

CAPUT LXXX.

De Sapone Odorato.

SApo odoratus, Smegma odoratū odoramenti formula eſt, conſtatque ex ſapone, (potiſſimum Veneticiano, cui res εὐώδεις ſubtiliſſimè pulveriſati immiſcentur, adhibita ▽ fragrante, v. gr. roſarum.

Formulæ ſint, ex D. D. VVeickhardo.

Sapo Moſchatus.

℞. Sapon. Venet. ℥ij.
Styrac. calam. ʒij.
Rad. Ireos, fl. ʒj.
Nuc. moſchat.
Cinamom. ana ʒß.
Santal. alb. ʒ I.
Aſ. dulc. ℈ij.
Garyophyll. ℈j.
Moſch. gran IV.

Incorporentur in mortario cū ▽ roſarum.

Vires. Habet vim abſtergendi & conciliandi gratum odorem, ſimulque confortandi nervos.

N. Loco cinamomi nuciſtaque licet olea ſtillatit. adhibere.

Alius.

℞. Caryophyll.
Macis ana ℥ I.
Benz.
Rad. Ireos fl. ana ℥ß.
Moſch. gran x.
Ambr.
Zibett. ana gran v.
Sapon. Venet. ℔. ij.

Diſtemperentur cum ▽ roſarum, adjiciendo Ol. ſtillat. cinam.

Digitized by Google

CAPUT LXXXI.

De Spiritibus.

SPiritus ut diverſi ſunt volatilitate ac fixitate, ita & diverſo caloris gradu, diverſiſque deſtillatoriis deſtillantur. Fixiores ſcilicet retortâ, igneque fortiori arenæ ſcilicet, vel nudo. Volatiliores ♓ cibo atque igne blandiori, ſcil. VB. MB. vel cinerum.

Fieri poſſunt ſpiritus ex mineralibus, vegetabilibus ac animalibus.

Spiritus minerales ſinguli ferè peculiares ſibi vendicant modos, quos vide ſuis locis.

N. Qua ratione ſine vaſis deſtillatoriis ſpiritus minerales deſtillari queant libr. 1. c. delineavimus.

Spiritus vegetabiles eliciuntur naturæ volatilioris è foliis, floribus, fructibus, ſeminibus, aromatibus: fixioris, è lignis, corticibus, viſcis.

Modus eliciendi ſpiritus volatiliores non diſcrepat à deſtillatione ▽rum ſtillatitiarum, quippe inter has & ſpiritus hoc ſolum diſcriminis intercedit, quod aquæ dictæ maximam partem phlegmatis contineant, ſpiritus minorem, unde & rectificando ſpiritus ex aquis ſequeſtrantur.

N. 1. Res fermentatæ ſiquidem promptius ac copioſius ſpiritum halant, ſi res deſtillanda fermentari apta fuerit, fermentationē præmittere ſuadeo, quippe qua præter dictam faciliorem exhalationem, ſpiritus in quintam Eſſentiam exaltantur, perſuaſum autem tibi habeto, fermentationem felicius in vaſis ligneis, v. gr. quernis, procedere, quam in vaſis aliis.

N. 2. Fiunt quoque ſpiritus quorundam vegetabilium cum vino, ut ſpiritus liliorum convallium, &c. Verum pars maxima ℣o debeatur, præſtat hujuſcé cognominare, ℣i cum adjectione dati vegetabilis, e. gr. ℣i liliatum, vel ▽m vitæ liliatum.

Sic fiunt ex herbis & floribus.

℞. Herbas aut flores recentes (tempore ſicco collectos) contunde atque in vas terreum vitreatum, vel dolium quernum (præſtant enim ad fermentationem vaſa lignea,) comprime, clauſoque vaſe in cellam repone (per menſem unum vel plures) donec fermentando aci diuſculum ac vinoſum acquirant odorem. Hinc deſtilla per veſicam, (aut MB,) uſque ad ſiccitatem, deſtillatum affunde, ſi libet, parti deſtillandæ reſiduæ ac deſtilla denuo. Tandem rectifica.

Aliter.

Exprime ſuccum, eumque cum contuſis herbis recentibus mixtum ad fermentandum colloca.

N. 1. Si

N. 1. Si minus ſuccolentæ res fuerint, aqua fervente irrorari ac perfundi volunt.

2. Fermentatio promovetur adjecta aliqua portione, ⊖is, ♀i, fecum cerevisiæ, vini, fermenti diſſoluti (in ▽) vel ſacchari.

3. Poterit & ex fermentatis ſuccus exprimi, atque cum novis herbis denuo fermentari, ſic copioſior extillat ſpiritus.

Ex fructibus & baccis ſuccolentis.

℞. Succum expreſſum eumque clauſo vaſe debitè defervere ſine, ac deſtilla, ſic fiunt ſpiritus, pomorum, pyrorum, meſpilorum, citoniorum, &c.

Ex fructibus & baccis minus ſuccolentis.

℞. Fructus vel baccas, conquaſſa ac affunde ▽m ferventem, vel ebullire parum permitte, hinc colloca, vaſe clauſo in fermentationem addendo ſ. placet nonnihil fecum vini vel cerevisiæ, & ſimil. ſic fiunt ſpiritus baccar. juniperi.

Ex ſuccis carnoſis, (i. e. qui pulpam exprimendo præbent.

℞. Expreſſam carnoſam ſubſtantiam, v. gr. ceraſorum nigrorum, (exemptis nucleis,) repone σ (14) ad fermentandum, &c. deſtilla, ſic fiunt ſpiritus, ſeu quintæ Eſſentiæ, baccarum ſambuci, fragorum.

N. Licet initio, ſi ita viſum fuerit, aliquid ▽æ fervæntis addere.

E ſeminibus calidioribus ▽ cum oleo aſcendit, quæ rectificando exhibet ſpiritum, præcipuè ſi fermentatio fuerit præmiſſa, vide ſupra de Oleis.

N. 1. Spiritus hi aquarum nomine ut plurimum veniunt.

2. Si loco ▽æ vinum in maceratione adhibueris, ſpiritum itidem nanciſceris ſed compoſitum ex 🜈i ſeminisque dati, præſtat itaque hunc ad differentiam ſpiritus ſimplicis cum ▽ deſtillati, appellare ſpiritum compoſitum, ſeu 🜈i cum adjectione dati ſeminis, (e. gr. aniſatum, vel ▽m vitæ aniſatum, vide ſupra in herbis.

E frumentis parari poſſunt Quintæ Eſſentiæ ſi in Cerevisiam reducta fuerint, qua ratione magnam ſpiritum copiam exhibent.

Ex aromatibus ſpiritus quomodo eliciantur, vide cap. 38.

E lignis: prodit una cum oleo per deſtillationem liquor acidulus, (vide ſupra) qui rectificatus, ſpiritum refert.

N. Rectificatio fieri poteſt ſuper colchotar, ſalve marinum, vel cineres proprios, ſic exit primo phlegma inſipidum, hinc ſpiritus acidus ſeorſim colligendus.

Ex animalium familia exhibent ſpiritus, cornua, oſſa, ſanguis, urinę.

Cornua, oſſa, ungulæ fundunt ſpiritum acidulum mediante deſtillatione, (vide de oleis) hunc rectifica in MB.

Sanguinis itidem ſpiritus beneficio deſtillationis elicitur, (vide in

 oleis

oleis & ▽ is,) eſtque liquor ab oleo ſeparatus & denuo rectificatus.

N. Coronidis loco addo: ſi oleum aliquod ſtillatitium cum ▽ i rectificatiſſimo digeratur, oleum illud à ſpiritu abſorberi, ut ſub forma ſpiritus deliteat.

Spiritus minerales.

Spiritus Aluminis
Coralliorum
Mercurii
Salis ammoniaci
communis
gemmæ
nitri
Saturni
Succini
Sulphuris
Tartari
Vitrioli.

Huc ▽æ ſpirituoſæ compoſitæ, ▽.▽. ⊕rea.

Spiritus vegetales.

Spiritus Abſynthii
Aceti vini
Angelicæ
Aniſi, id eſt, ▽ cum vino deſtillati.

Spiritus Cardui benedicti
Centaurii minoris.
Ceraſorum nigrorum
Cochleariæ
Cydoniorum
Ebuli ex granis.
Fœniculi
Fragorum
Guajaci
Juniperi
Liliorum convallium
Meliſſę
Roriſmarini
Roſarum
Salviæ
Sambuci
Thymi
Tiliæ flor.
Veronicæ
Vini.

N. Compoſiti ſpiritus fermè ſub titulo aquarum recenſentur, ut ſpiritus theriacalis, id eſt, ▽ theriacalis, &c.

N. 2. Spiritus oleagineos quære ſub Oleis, ut ſpiritum Terebinthinæ, & ſimilia.

CAPUT LXXXII.

De Succis.

SUcci ex vegetabilibꝰ potiſſimum depromuntur, rarò ex animalibus E vegetabilibus puta non omnibus.

Inidonea enim ſunt, 1. nuclei, ſemina, & reliqua oleoſa, qualia ſunt amygdalæ, piſtacia, ſemina lini, (de quibus egimus in oleis expreſſis.

2. Minus apta ſunt aridiora, ut fruges, niſi decocta horum ſuccos appellare libuerit.

Modus

Modus fiendi.

℞. Vegetabilia ſuccolenta, (minus ſuccolenta, macerari, inſolari, elixarivé antea volunt▽) conquaſſa & exprime, hinc clarifica, (cum albumine ovi, filtrationeque vel digeſtione quod melius,) ſi opus eſt △, l. inſpiſſa, atque ut empyreuma contrahat, continuò agita, ſic fiunt ſucci.

I. Ex floribus. ℞. Flores virides imple ☓, premendo, collocenturque ad digerendum, ſ. putreſcendum in MB. ſatis profunde, donec in mucilaginem abiiſſe videantur.

Exprime ſuccum, clarifica c. alb. ovi, & inſpiſſa lente ad conſiſtentiam mellis; ſic fiunt ſucci, (eſſentiæ dictæ,) borag. buglоſs. pœon. verbaſc. violar. & ſimil.

N. 1. Si flores minus ſuccolenti fuerint, affundatur parum ▽æ, ſic fit extractum, ſ. ſuccus inſpiſſ. flor. tunicæ, calendulæ, Keyri, Cyani, roriſmar, rhæad. ſalv. & ſimil.

N. 2. Præſtant flores primum erumpentes.

N. 3. Expreſſum ſuccum ſi recentibus floribus affuderis, majorem ſucci copiam colliges.

II. Ex fructibus. ℞. Succolentos exprime, vel coque antea, hinc exprime trajiceque per ſetaceum, liquidioresque ad mellis conſiſtentiam inſpiſſa.

N. Succi è fructibus alio ferè nomine gaudent, mollis ſcil. ſi dulce ſapiant, ut mel juniperum, paſſularum, & ſimil. alias Roob, Sapæ, ut rob de berberis, de ribes. Sapa, i. e. muſtum ad tertias decoctum.

III. Ex radicibus & lignis, interveniente coctione, (in ▽,) & expreſſione ſucci eliciuntur, adſciſcuntque nomen extractorum, v. ſupra.

Succi Officinales, tùm liquidi proſtant, tùm inſpiſſati.

Liquidi qui per ſe conſerventur pauci ſunt, quippe præter ſuccos, acidulos & fermentatos illos potulentos, (qualis vinum, vinum pomorum, pyrorum, & ſimil.) nulli ad tempus durabiles ſunt, hinc fit ut addito ſaccharo, mellevé, in ſyrupum coquantur, vide de Syrupis.

Quin imo [illegible] ipſis ſuccis acidulis nonnihil ſacchari ferè additur, cujus vi tùm parum fermentantur, tùm ab injuria corruptionis conſervantur.

N. Dantur & ſucci è vegetabilibus, tùm per ſe ruptis, tùm inciſis ſponte ſtillantes, (lacrymas vocare expedit.) Verum hi partim natvis accenſentur, partim non-uſuales ſunt.

Talis eſt ſuccus betulæ, qui in Suecia & Finlandia, menſibus Martio & Aprili collectus & fermentatus, mulierculis nobilibus potui ſuppetit; ſuccus juglandis arboris liquor qui in quercuum ſtipitibus coacervatur; lachryma vitis amputatæ. Huc opium & ſimil.

Succi Officinales Liquidi, qui & Vina dicuntur, ſunt

Succus Berberum
Citri
Cytoniorum
Granatorum acidorum
Limonum.

N. Succi recentes tot ex tempore parari queunt, quot vegetabilia viridis ſuccolenta exhibentur, verum quia gramineum ſapiunt ſaporem, minus in uſum veniunt, licet ſapor ille ſaccharo corrigi queat.

Succi inſpiſſati.

Succus Abſynthii communis.
Acaciæ noſtratis.

N. Vera Officinis habetur inter nativa.

Agrimoniæ
Aloë
Cardui benedicti
Chermes granorum
Centaurii minoris
Cydoniorum ſimplicis
Enulæ
Fumariæ

Succus Glycyrrhizæ
Gratiolę
Hyperici
Hyoſcyami
Hypociſtidis
Ireos noſtratis cæruleæ.
Liquiritiæ
Mercurialis
Myrtillorum Germanicorum, Heidelbeerſafft.
Nicotianæ
Opii. *NB. Lacryma eſt.*
Papaveris domeſtici
erratici
Plantaginis
Roſarum incarnatarum
rubrarum
Scrophulariæ
Solatri

Huc pertinent

Rob de Berberis ſimplex.
de Ribes.

Mel Ebulinum } conſiſtentiam
Sambucinum } Electuarii ferè
Juniperinum obtinent.
Paſſularum.

Caput LXXXIII.

De Suppoſitoriis & Peſſis.

Suppoſitoriorum formandorum ratio in hoc ſita eſt, ut fiat ex materia duriuſcula, glabra, adeoque in anum intrudi apta, ſive illa aptitudo per ſe rebus inſit, ſive mixtione, coctionevé concilietur.

Prout igitur indicatio fuerit, ita ſuppoſitoriis materia eligenda, anodyna ſcil. detergens, conſolidans, exiccans, alvum irritans, &c.

Uſitatiſſima tamen ſunt ſuppoſitoria dejectoria, eaque pro ratione operationis triplicia.

1. Le-

1. Lenia, quæ ſolo ferè tactu materiali movent. Talia fiunt ex lardo, ficu inverſa, ſevo hircino, bubulo, (candela ſevina,) cera, farina aquæ incocta, (ex qua fiunt ſuppoſitoria in ſole exiccanda,) caulibus, & radicibus, v. gr. betæ, braſſicæ, bliti, mercurialis, petroſelini, & ſimil.

2. Mediocria, quæ aliquali acrimonia ſtimulant. Talia parantur ex melle ad craſſitiem cocto, ſapone, terebinthina cocta. Quibus adduntur interdum & alia, v. gr. muſcerda, ſal, ſaccharum.

3. Fortiora, quæ vi purgante laceſſunt. Talia fiunt ex purgantibꝰ, lenioribus, ac fortioribus, agarico, aloë, hiera, picra, pulvere ad ſuppoſitoria, elleboro, ſcammonio, & ſimil.

Modus parandi.

Mel coquitur lentè ad ſpiſſitudinem, ut digitis tractari poſſit, ſine inquinatione, (experiri id licet guttula in laminam frigidam, vel ſtanneam effuſa,) hinc effunditur in dictam laminam, oleo illitam, dumq; frigeſcit, formantur ſuppoſitoria, oleoque illinuntur.

Si qua addenda fuerint, ante effuſionem ea pulveriſata admiſcere oportet, vel & formatos cylindros iiſdem involvere licet, ut obducantur.

Proportio mellis ℥ı. ad purgantia mitiora eſt ʒı. præter propter, ad fortiora ℈ß, ad ⊖ ʒß. vel ʒı.

Ut ℞. Mellis, q. ſ. (℥ı) ſalis gem. ℈ß. aut ⊖ ℈j. muſcerd. ℈ß. F. ſuppoſitorium.

℞. Agaric. ℈j. ſal. gem. ℈ß. mellis, q. ſ. F. ſuppoſitorium.

℞. Pulv. ad ſuppoſitor. comun. ʒı. mellis, q. ſ. F. ſuppoſitorium.

De Peſſariis.

Peſſaria, peſſi, naſcalia, ad digiti formam ferè formari conſueverũt, fiuntque ex rebus medicamentalibus uterinis, quæ ſuſcipiuntur, aut ſacculo lineo oblongo, lana concerpta, goſſypiové, vel incorporantur melle, ladano, galbano, cera ſucco, ſimlivé re, formanturque ad dictam formam digiti.

N. Figura ſuppoſitoriis ſimilia ſunt, niſi quod longiora & craſſiora.

Exemplo ſint.

℞. Myrrhæ ʒiß.
Spec. hier. pic. compoſ.
benedict. laxat. ana ʒı.

Cum melle cocto F. peſſarium, quod panno raro obductum, immittatur utero ad menſes ciendos. *VVeickhard.*

℞. Stercoris aſini, q. ſ. deſicca & pulveriſa, involvaturque pulvis panno de ſerico, pro peſſario hæmorrhagiam uteri ſiſtente.

℞. Burſ. paſtor M. ß. contunde & inde panno pro ſuppoſitorio menſes ſiſtente, &c.

N. Poſſunt itidem radices certæ, v. gr. rubiæ tinctorium, cyperi, Irides, & ſimil. loco peſſarii adhiberi.

CAPUT

CAPUT LXXXIV.

De Syrupis, Mellibus & Robus Syrupiſatis.

SYruporum materia principalis eſt liquor quidam medicamentoſus, decoctum, ſcilicet infuſum, ſuccus, aqua ſtillatitia, acetumvé. Servilis, eſt ſaccharum clarificatum, melvé depuratum, cum quibus liquor ad conſiſtentiam mellis coquitur.

N. Saccharum & mel adduntur præcipuè ut liquorum corruptibilitatem arceant, tum quoque ut qualitatem ingratam mitigent, ſaporemque medicamento gratiorem concilient. Hinc non abs re foret, loco ſacchari aut mellis aliquando gratiores alias adhibere mellagines, cum liquore ſyrupiſando ſc. tamen qualitatibus conſpirantes, quales ſunt, verbi gratia, mel paſſularum, rob pomorum redolentium, ſuccus glycyrrhizæ depuratus, &c.

Syrupi ſunt ſimplices velcompoſiti.

Simplices, qui ex ſimplici unaque re medicamentali cum ſaccharo aut melle parantur.

Compoſitus, qui ex pluribus.

Modus fiendi.

℞. Liquorem clarificatum, (decoctum, infuſum, ſuccum expreſſum, acetum,) adde ſaccharum, vel mel, & ſimil. coque, clarifica, (ſi opus,) inſpiſſa, ad mellis conſiſtentiam, ac repone pro uſu.

N. Guttulâ in tabulam frigidam effuſâ conſiſtentiam experiri licet.

Proportio liquoris ad ſaccharum aut mel eſt ferè dupla vel tripla.

Verbi gratia.

℞. Decocti. ℔. iij. ſacchari. ℔iß. vel 1. prout craſſior, vel dilutior ſyrupus expetitur, vel prout durationi longiori, breviorivé deſtinatur.

Virium ratione ſunt ſyrupi alterantes & purgantes.

Syrupi alterantes.

Syrupus de abſynthio major, Auguſt. Cord.
Acetoſitatis citri, ſ. è ſucco citri.
de ſucco acetoſę.
acetoſellæ.
Acetoſus ſimplex, id eſt, ex 🜊 & 🜄.
Acetoſus compoſitus, (è radicibus.
AcetoſusDiarrhodon, Meſuæ Auguſt.
Adiantinus Fernelii, Aug.
de Agreſta, Aug. cord.
deAlthæa Fernelii, Auguſt. Renod.
Aniſi ſimplex Quercetani, vide infra.
Antepilepticꝰ Quercetani vide infra.

Aqui-

Syrupus Aquilegiæ flor.
Arantiorum è ſucco
è corticibus
è floribus
de Artemiſia Fernelii, compoſitus vide infra.
è ſucco Betonicæ
de Betonica compoſitus.
de ſucc. Berberum.
Bizantinus ſimplex, ſ. Dynari, è ſucc. Endiv. Ap. Lupul. Buglosſ.
Bizantinus compoſitus Auguſt. Cord.
de Borragine, ſ. Infuſionis
de Bugloſſa è floribus
de Calamentha Meſuæ, Auguſt. Cord.
Calendulæ Quercetani, fit è ſucc. vel infuſ. flor.
è ſucco Chamæmeli
Capillorum Veneris ſimplex, ex decoctione.
Capillorum Veneris compoſitus.
Cardiacus, vide infra.
de ſucco Cardui benedicti.
Ceraſorũ acidorũ, è ſucco
Cichorii ſimplex, è ſucco.
de Cinamomo, Aug.

N. Quercetanus parat cum Vino malvatico. Auguſtani cum ▽ cinamomi.

de Cortice citri

N. è ſucco citri dicitur ſyrupus acetoſitatis citri.

Coralliorum, vide infra.

Syrupus Cytoniorum è ſucco
Cytoniorum Vinoſ9 ſimplex, ſ. Miva cytoniorum.

N. Potius ſuccus eſt aromaticus Miva Cytoniorum aromatica.

de Endivia ſimplex.
compoſitus
de Eryſimo Lobelii, vide infra.
de Eupatorio Meſuæ, Aug. Cord.
de Farfara è ſucco

N. Renodæus compoſitum exhibet.

de Fragis è ſucco
de Fumaria ſimplex è ſucc.
de Glycyrrhiza Meſuæ, Aug. Cord.
Granatorum dulcium è ſucco
Granat. acidorum è ſucco
cum aceto
Oxyſaccharum compoſitum.
de ſucco Hederæ terreſtris
Hyperici
de Hyſſopo Meſuæ, Aug. Cord.
de Jujubis Meſuæ, Auguſt. Cord.
de Limonibus è ſucco
de Lupulo è ſucco.
de ſucc. Meliſſophyll.
de Mentha minor, è ſucco
Menth. granat. dulc. vel acid.

Xx Syru-

Syrupus de Mentha major, Meſuæ Auguſt. Cord.
de ſucc. Mercurialis
Myrtinꝰ compoſitꝰ Meſuę
Nephrocatharticus Jouberti, Auguſt.
Nicotianę ſeu de Peto ſimplex, Quercetani, vide infra.
Nicot. compoſitus, vide infra.
de Nymphęa, è florum infuſione, Aug.
de Nymphęa compoſitus, Pedemontani, Aug.
de Papavere albo ſimplex Auguſt.
de Papav. alb. compoſitus Auguſt.
de Papav. erratico, è florũ infuſ. Aug.
de Floribus Paralyſis.
Pectoralis, F. F. vide infra
de Pede cati, ſ. Hiſpidula.
de Æluropo ſimplex, fit ex infuſione ſumitatum
de Æluropo compoſitus
Flor. Pœoniæ
de Piloſella, ex infuſione ſumitatum floridarũ
de ſucco Plantaginis
de Pomis è ſucco
de Portulaca Meſuæ
de Praſſio Meſuę
de duabus radicibus
de quinque rad.
Refectivus Cord.

Syrupus Ribium è ſucco
Roſatus regius, ſeu Julepꝰ roſatus.
de Roſis ſiccis
de Rubo Idæo
de Scabioſa
de Scordio è ſucco
compoſitꝰ Mercurialis, Auguſt.
de Scolopendrio Fernelii, Aug. Cord.
de Sempervivo è ſucco
compoſitus
Siliquarum
de Stœchade ſimplex. Aug
compoſitus Aug.
Fernelii. Aug
de Symphyto, Fernelii. A.
de Teſtudinibus, v. infra.
Flor. Tunicæ
de ſucco veronicæ
Violatus ſimplex
compoſitꝰ Meſuę
regius, ſ. Julepus violatus.
ex ſucco.

Hujus loci ſunt & Syrupi melliti, mella vulgò dicti.

Ut

Mel Anthoſatum
Emblicorum, id eſt, mel in quo Emblici myrob. conditi, vel decoctum Emblicorũ inſpiſſatum.

Mel

Mel Menthe, è ſucco & mell.
ana
Mercuriale è ſucco & mell. $\frac{1}{2}$.
Roſatum ſimplex, ex infuſione triplici & mell. $\frac{4}{7}$
Roſatum citratum
Meſuæ, è gemmis & mell.
Violatum ſimplex ex infuſione triplici & mell. $\frac{4}{7}$.
Sic Oxymel ſimplex
compoſitum
diureticum
ſcylliticũ ſimpl.
compoſ.
Vide Diſp.

Huc pertinent & Rob compoſita

Rob de Agreſta
de Berberis
de Cornis
de Ribes
ex ſucc. & ſacchar. $\frac{1}{2}$.

Diamoron ſimplex, ex ſucc. $\frac{1}{2}$. & mell.
compoſitum
uſitatum Gal.
Nucum ex ſucco cort. virid. jugl. & mell. $\frac{1}{2}$.

Syrupi purgantes.

Syrupus Flor. Acaciæ Auguſt.
de Carthamo, Aug.
de Cichoreo cum Rhabarbaro, Aug. cord.
Diaſereos, Andern. Aug.
de Epithymo
Syrupus de Fumaria compoſitus, ſ. major.
Helleborat9 minor Quercetanus
Helleborat. major.
Holagogus, F.F.
Flor. perſicorum
de polypodio, Aug. Cord.
de pomis regis Sabor, Aug.
cum ſena Querc.
de Rhabarbaro ſolutivus, Auguſt.
Roſatus ſolutivus ſimplex ſ. Mucharum, è Damaſcenorũ ȝ. infuſ.
Roſatus laxativus compoſitus, ſ. Helleborat9.
Roſatus compoſitus, ſine Helleboro.
de Senna
Violatus ſolutivus, ſ. infuſionis.
Vomitivus.

Mel Roſatum laxativum, ex infuſ. & mell. $\frac{1}{2}$.
Violatum laxativum, ex infuſ. & mell. $\frac{1}{2}$.
Oxymel Helleboratum Geſner Aug. Cord.
Oxyſaccharum vomitivum.

Syrupus Aniſi, cum Vino Quercetani.

℞. Aniſi conquaſſati, ℥iv. maceretur in vini generoſi, ℔. ij. per tres dies, coletur: Colaturæ adde Sacchari, ℔. ij. & coque ad ſyrupum.

N. Eodem modo concinnari poſſunt Syrupi, & ex aliis ſeminibus, veluti ex ſemin. fœniculi, pœoniæ, ex baccis lauri, juniperi, & ſimil.

Syrupus antiepilepticus Quercet.

℞. Rad. Pœoniæ
Viſci querni, ana ℥ß.
Cinamomi opt. ℥ij.
Flor. calendulæ.
Lilii convall.
Tiliæ
Lavendul. à p. I.
Roſar. rubr. p. ij.

F. Extractio cum ſpiritu Juniperi, vel ♈i, ad eminentiam digit. 4. Decantetur.

℞. Tincturæ ℥x.
Sacchari candi pulveriſat. ℥iij. aut IV.

M. & accendantur, flagrentque continuò agitando, donec ſyrupus ſatis coctus, aut plus minusvé fortis videatur. Tum enim extinguendum erit incendium.

Vires. Præſtantiſſimus eſt Syrupus, tàm præcautionis, quàm curationis indicationi ſatis faciens.

Doſis cochlear ſ.

Syrupus de Artemiſia Fernelii.

℞. Summit. Artemiſ. M. ij.
Rad. Iridis
Helenii
Rubiæ
Pœoniæ
Leviſtici
Fœniculi à ℥ß.
Herb. Pulegii
Herb. Origani
Calaminth.
Nepet
Meliſſophylli
Sabinæ
Sampſuchi
Hyſſopi
Praſſii
Chamædryos
Chamæpytyos
Parthenii
Betonicæ à M. I.
Sem. Aniſ.
Petroſel.
Fœnicul.
Ocymi
Dauci
Rutæ
Nigellæ ana ʒiij.

Contuſa macerentur horis 24 in hydromelit. ℔. viij. Coquantur ad ℔. v. & cum ſacchari. ℔. v. F. Syrup. qui condiatur Cinam. ℥I. Spic. ʒiij.

Vires. Inſignium eſt virium in uteri affectibus, à viſcida mucilagine ſubortis, promovet menſtrua, uterumq; repurgat.

Syrupus Cardiacus, F. F.

℞. Vini albi generoſ. ℔. ij.
Aqu. Roſar ℥iiß.
Cinamom ʒß.
Zinziber.
Caryophyll. ana ℈ij.

Ligentur omnia in petia, addaturque Sacchar. ℥IVß.

Coque ad conſiſtentiam ſyrupi poſtea adde

Ambr. gryſ. gran iij.

Moſch,

Moſch. g. 1. in ſyndone.

Vires. Convenit in lipothymia, aliiſque cordis affectibus.

N. Præſtat ſola infuſione, vel in ♍︎ *parare.*

Syrupus Corallorum.

℞. Corallor. rubicundiſs. groſsè contuſ. q. v.

Affunde ſuccum depuratum Berber. vel Limonum, ut emineat digit. 4. aut ultra, expone calori ♍︎, vel ſimili. (vitro cera Hiſpanica occluſo,) ut ſolvantur corallia, hinc decanta, relictiſque coralliis nondum ſolutis, novum affunde ſuccũ, donec ſatis ſolutio ſit peracta, hinc adde ad ℔. 1. dicti ſucci. ℥v 1. Sacchari.

Vires. Praditus eſt miris proprietatibus ad reſtaurationem facultatum naturalium, & omnium affectuum ab hepatis vitio & imbecillitate ſcaturientium, ac inprimis prodeſt fluxionibus hepaticis, dyſentericis & lientericis.

N. 1. Artificio & dexteritate ſingulari opus eſt, ad ejusmodi ſyrupos ritè conficiendos, nè Corallina Eſſentia à ſuccis illis ſeparetur.

N. 2. Ad eundem modum paratur ſyrupus perlarum, hyacynthorum, ſmaragdi, ſapphyri, & ſimil.

Syrupus de Eryſimo Lobelij.

℞. Eryſim. totius recent. M. vi.
Rad. Enul.
Tuſſilag. ſucco adhuc prægnantium.
Glycyrrhiz. ana ℥ij.
Herb. Borrag.
Cichor.
Capill. ♀ ana M i ß.
Flor. Cordial.
Anthos
Stœchad. vel Betonic. ana M. ß.
Sem. Aniſ. ʒv 1.
Paſſular. mundatar. ℥ij.

Inciſis & contuſis f. omnium decoctio ſ. a. in ſ. q. aquæ hordæi hydromel. & ℥v 1. ſucci Eryſimi, ad ℔. ij. vel iij. Colatura diſſolve ſacchar. q. ſ. f. ſyrupus.

Vires. Efficaciſſimus eſt ad mucilaginem pulmonum incidendam, & educendam, adeo ut beneficio ejus juvenculus decennio raucedine laborantes, ſe percuraviſſe, teſtetur Author libr. obſervat.

Syrupus Nicotianæ, ſ. de Peto ſimplex Quercet.

℞. Succ. Peti ℔. iv.
Hydromelit. ſimpl. ℔. 1
Oxymelit. ſimpl. ℥iv.

Omnibus ſimul mixtis, fit digeſtio in ♍︎. ♂ 2. vel 3. ut defecetur, hinc decanta, ac digere iterum ut ſupra, donec materia ab omni fœculentia depurata fuerit, adde poſtea ſacchari ℔. ij. & coque in ſyrupum.

N. Succus Peti opus habet perexquiſita & ingenioſa digeſtione, qua vis vomitiva, ac dejectiva corrigitur, atque in ſyrupum abit præſtantiſſimum, ad-

Digitized by Google

verſus omnes affectus aſtmathicos, in quibus pulmonum bronchi pituita craſſâ ac viſcoſa adeò infarciuntur, ut intercepta reſpiratione ſuffocationis periculum immineat, in quo caſu ſyrupus hic ritè præparatus & adminiſtratus mira præſtat. Cerebrum inſuper à catarrhis, ſive fluxionibus ſeroſis & frigidis liberat, ſimulque per inferiora potenter educit.

Doſis cochlear. ſ. ubi tamen à principio ſumma opus eſt circumſpectione, poſtea vero doſis augenda erit.

Syrupus de Nicotiana compoſitus Quercetani.

℞. Succi Peti (Nicotianæ) depurati (ut ſupra) ℔iiß.
Hydromelitis ſimpl. ℔. I.
In quibus macera per ☌ 2. vel 3. NB.
Fol. Hyſſop.
Polytrich.
Adiant.
Flor. Tuſſilagin.
Stœchad.
Violar.
Bugloſs. ana p. ij.
Sem. Bombac.
Urtic.
Card. bened. à ℥I.
Folicul. ſenæ. ℥iij.
Agaric. rec. trochiſc. ℥I
Cinamom.
Macis
Caryophyllor. à ʒI.

Dein fortiter exprimantur, digerantur denuo ad perfectam fecũ depurationem. Colaturæ ℔iß. adde tantundem ſacchari, coquantur in ſyrupum.

Vires. Ad anheloſos & aſthmaticos aliosque affectus omnes pulmonum à frigidis & craſſis humoribus ſubortos, qui pulmonum bronchiis inhærentes, vel tuſſim antiquam, vel ipſam diſpnæam pariunt, excellentiſſimum eſt remediũ.

Doſis ℥iß. vel ℥ij. ad ſummum.

Syrupus de pede cati compoſitus.

℞. Dactylor. mundat.
Jnjubar.
Sebeſten.
Ficuum recent.
Paſſul. major. enucl, à ℥IV.
Ungul. caballin. c. toto.
Pulmonar. maculoſ. c. flor. à Mij
Pedis cati.
Ceterach. ana M. I.
Glycyrrhiz. raſ. ℥I.

F. Decoctio & exinde cum ſacchari ℔. ij. ſyrupus perfectè coctus.

Vires. Pectoralis eſt ac nutritivus, unde his qui phthiſi laborant, ſolamini magno eſſe poterit.

Syrupꝰ de Teſtudinibꝰ Δἰα χελονῶν Reſumptivus Renodæi.

℞. Carnis teſtudinum, ℥IV. (abjectis cauda collo & pedibus.
Hordei mundat. ℥ij.
Carnis dactylorum. ℥I.
Paſſularum damaſcenarum,
Glycyrrhiz. raſæ ana ʒVI.
Sebeſten. Jujub. ana num. XII.
Sem. Bombac. Melonum.
Cucum. Citrull. ana ℥ß.

Sem.

Sem. Lactuc. Papav. alb. ana ʒij.
Herb. Ungul. caballin.
Pulmonariæ ana M I.
Flor. Violar. Nenuphar. à ℥ß.
F. Decoctio. In colatura clarific. ad ℔. IV. adde Sacchar. alb. ℔. ij. ſacchar. roſati & diatracanth. frig. ana ℥v. F. ſyrupus.

Vires. Confert his qui à morbo chronico reſurgunt, macie confectis, tabidis, phthiſicis, & ſimil.

Syrupi purgantes.

Syrupus Helleboratus minor Quercetani.

℞. Fibrarum hellebori nigri. ʒij.
Agaric. rec. trochiſc. ℥ij.
Fol. ſen. mundat. ℥iij.
Turbith.
Hermodactylor. ana ℥I
Sem. Aniſi
Fænicul.
Cort. Citri à ℥ß.
Caryophyll.
Macis
Cinamom. à ʒij.

Macerentur in Oxymelitis ſimplicis, Vini malvatici, & aquarum, Meliſſæ ac Fumariæ ana q. ſ. vaſe vitreo clauſo, hinc leviter bulliant ac exprimantur. Depuratæ per digeſtionem colaturæ addantur.

Syrupi de pomis redolentibus ſolutivi.
de ſuccis roſarum pallidarum.
Sacchari roſati & violati ana ℥iv. F. Syrupus.

Vires. Omnibus morbis à materia tartarea, craſſa ac tenace, à phlegmate aduſta, bile aut melancholia dependentibus, in capite, thorace, ventriculo, hepate, utero, ipſiſque articulis mirum in modum confert.

N. Habet & idem Quercetanus Syrupum helleboratum majorem, ſed ſufficit hunc in Officinis paratum aſſervare.

Syrupus Holagogus, F.F.

℞. Rad. Polypod. querc. rec.
Cappar. ana ℥I.
Fol. Scolopendr.
Ceterach.
Meliſs.
Betonic.
Rutæ murar. à M. I
Flor. Trium cordial.
Cuſcut. ana M. ß.
Sem. Limon.
Fœnic. Aniſ. à ʒij.
Carthami contuſ. ℥I.

F. Decoctio in ſ. q aquæ, ad remanentiam tantæ quantitatis, ut ſpecies infra ſcriptę infundi queant. Decoctio hæc ita ſtet horis 24. tùm fiat colatura, & in hac infundantur,

Fol. Senn. mundat. ℥IV.
Agaric. albiſs. ʒij.
Hermodactyl. alb. ʒVI.
Rad. Helleborat. nigr. in aceto præparat. ℥I.
Epithymi
Zinzib. alb. ana ʒij.
Caryophyllor. ℈ij.
Macis ℈j.

Pul-

Bulliant parum & ſtent in infuſione horis 24. hinc exprimantur.

Expreſſionem integram (ad ℔.ij & ℥iij.

Succi roſar. incarnatar. ℥ix.

Sacchari albiſs. ℔. iij.

Coque ad ℔. iv. circiter.

Vires. Convenit omnibus humoribꝰ expurgandis, præcipue atra bili, ac exinde morbis oriundis.

Syrupus Vomitivus.

℞. Aqu. Vomitoriæ ſ. benedictæ, (ſive illa ex croco ſit, ſive ex vitro ♁ii,) ℥vi.

Aqu. Roſar. fragrant. ℥iß.

Pulv. cinamom. ʒij.

Digerantur vaſe clauſo horis 24. poſtea cola: In colatura diſſolve Sacchari ℥viij. coque ad conſiſtentiam ſyrupi.

Doſis à ʒj. ad ʒiij.

Oxyſaccharum vomitivum.

℞. Vitr. ♁ii pulver ℥ß.

Acet. vini albiſs. ℥viij.

Infundantur in MB. 1 △. per horas xv. colaturæ adde ſacchari albiſs. ℥iv. reduc in patina vitrea ad conſiſtentiam.

Vires. Uti eo poſſumus pro vomitorio adverſus febres continuas, peſtilentes & intermittentes, paulo ante paroxyſmum. Item, contra venena, Exanthemata antequam ſcil. prodierint.

Doſis à ʒij. ad vj. Sala.

N. Loco Vitri ♁ in his compoſitionibus ſumere quoque licet crocum metallorum, vel etiam flores ♁ij.

CAPUT LXXXV.

De Tincturis.

Tincturæ, tùm liquidioris, tùm ſolidioris conſiſtentiæ in uſu ſunt.

Liquidioris conſiſtentiæ Tincturę nihil aliud ſunt, quàm extractiones ſine abſtracto menſtruo.

Solidioris conſiſtentiæ Tincturæ ſunt, pulveres ſine combuſtione, ex liquidioribus tincturis abſtracto menſtruo reſidui. Et hoc juris ſola mineralia ſibi vendicare videntur.

Modus fiendi fit ad modũ, quem de extractis dedimus.

Conveniunt nimirum tincturæ cum extractis in plurimis, adeoque non rarò confunduntur, quam confuſionem uti in aliis, ita & hoccé in loco removere, non abſque commodo foret.

Ex fructibus.

℞. Rob affunde 🜅, ac extrahe.

Vel ℞. Baccas ſeu fructus exiccatos, affunde ▽ convenientem ſtillatitiam, ac extrahe, &c.

N. Si Tinctura lentè inſpiſſetur, extractum dicitur Quercet. P. R. cap. 26 Sic fiunt Tinctura ceraſorum, baccarum ſambuci, ebuli, & ſimil.

Ex

Ex floribus.

℞. Flores ſiccos infunde in ▽ appropriata, (propria,) vel fontana tepida, additis guttulis aliquot ſpirit. ⊕-i, vel 🜍is.

Famoſiores Tinct. ura ſunt.

Ex Mineralibus.

Tincturæ ☉, ☾, ☿, ♂, ♄, ♁, ⊕-i, 🜍is — *vide librũ tertium.*

Smaragdi.

Ex vegetabilibus, & maximè ex floribus.

Tinctura Alkekengi è baccis cum propria ▽.

Eſſentia croci, vide libr. 4.

Ceraſorum nigrorum

Fragorum cum ▽ propria

Hypericonis, vide ſupra in Extractis.

Flor. Pœoniæ

Rhæados.

Roſarum, vide libr. 4.

Violarum

Granorum Sambuci

Ebuli, v. libr. 4.

Ex animalibus.

Tinctura fellis tauri, vide libr. 5.

CAPUT LXXXVI.

De Trochiſcis.

MAteria Trochiſcorũ ſunt omnis generis Medicamenta, quæ pulveriſata, liquore conveniente, (viſcoſo,) ſuſcipi, compilari ac impaſtari queunt.

Parantur autem in Officinis Trochiſci, partim ut pulveres viſcoſo aliquo liquore compacti ab injuria aëris eò melius aſſerventur, exigenteque neceſſitate denuo pulveriſata in uſum arceſſantur, aliorum Medicamentorum compoſitionem ingrediantur, partim quoque ut per ſe applicentur, e. gr. Trochiſci bechici, ſublinguales prophylactici, trochiſci pro fumo, & ſimil.

Modus fiendi.

℞. Medicamenta ſubtiliter pulveriſata, redige in maſſam cum liquore conveniente mucilaginoſo, exempli gratia, cum mucilagine aliqua (Tragac.) cum ſucco, ſyrupo, & ſimil.

Ex maſſa impaſtata formantur trochiſci, ſeu parvi paſtilli, (quibus character pro libito imprimitur,) vel fiunt inde bacilli oblongi.

Trochiſci uſitatiores alterantes.

Trochiſcus

de Abſynthio, Meſuæ, Auguſt.

de Agno caſto, Rhaſis, Aug.

Trochiſcus

Alexiterius ſ. contra peſtem, vide infra.
Aliptæ moſchatæ, cum ambra ac moſcho, Aug.
Aliptæ moſchatæ, ſine ambra & moſcho.
de Alkekengi, cum opio, Aug.
ſine opio.
de Aniſo, Meſuæ, Aug.
Bechici albi, cum moſcho, Aug.
ſine moſcho.
nigri
rubri, ſive è bolo.
de Benzoin
de Berberis
de Camphora, Meſuæ.

N. Renodæus alios è Myrepſo ſubſtituit.

de Capparibus, Meſuæ.
de Charabe, ſ. ſuccino, Meſuæ
de Corallio, Nicol.
Diacoralliu, Gal.
Cypheos Democratis
de Eupatorio, Meſuæ
pro fumo vulgares, vide infra.
optimi, ſ. cum moſcho vide infra.
de Gallia moſchata
Gordonii
Hedychroi
de Violis, Nicol.
de Lacca, Meſuæ
Moſchardini, vide infr.
de Myrrha Rhaſ.
Pectorales. Baculi pectorales, v. infra.

Trochiſcus

Prophylactici cum mithridatio, vide infra.
Ramich. Meſuæ.
Diarrhodon Nicol.
de Santalis, Meſuæ
Diaſpermaton. Gal.
de Spodio
de Terra ſigillata, Meſ.
de Vipera, Gal.
de Xyloaloë, Meſuæ.

Huc referendi ſunt. 1. Trochiſci ophthalmici, quibus imponitur nomen Sief. 2. Candelæ pro fumo. 3. Sapo odoratus, ac 4. Poma Ambræ, de quibus partim ſupra, partim infra hoc loco.

Collyria ſunt.

Sief album cum & ſine Opio
album Galeni
citrinum Meſuæ
de plumbo Meſuæ
de roſis ſiccis
de thure Rhaſis.
} Vide Diſpenſator.

Trochiſci purgantes.

Trochiſci de Agarico, Meſuæ.
Agaricus Trochiſcatus, Meſuæ
Alhandal. ſ. de Colocynthide.
de Rhabarbaro.
de Violis ſolutivi.

Trochiſci Alexiterii, Renodæi.

℞. Rad Zedoariæ
Gentianæ
Tormentillæ

Rad.

Rad. Ireos flor. à ʒij.
Angelicæ ʒ ij.
Cinnamomi
Caryophyllor.
Macis ana ʒß.
Zinziber. ʒI.
Coriandri præparat.
Roſar. ana ʒI.
Cort. citri ſicc. ʒij.

F. Pulvis ſubtiliſſimus, & cum ſucci Glycyrrhizæ ℥vI. f. paſta mellis, de qua formentur trochiſci, vel potius bacilli oblongi.

Vires. Peſti præcavendæ multum conferunt, ſi in ore detineantur, vel & in ventriculum demittantur.

Trochiſci pro fumo vulgares, F. F.

℞. Santal. citrin.
Roſar. rubr.
Caryophyll.
Cinnamom. à ʒvI.
Benzoin. ℥iß.
Styrac. calamit. ℥I.
Sacchar. pulv. ℥xII.

Cum mucilag. Tragac. in ▽ roſ. fact. f. trochiſci.

Trochiſci pro fumo cum moſcho. F. F.

℞. Benzoin. ℔.I.
Styrac. calamit. ℥vij.
Roſar. rubr. ℥I.
Ligni aloës. ℥ß.
Caryophyll.
Santal. citr. à ʒij.
Sacchar. alb. ℥viij.
Moſch.
Zibett. ana ʒß

M. & cum infuſione tragacanth. in ▽ roſar. forment. trochiſci.

Trochiſci moſchardini, alias confectio moſchardina.

℞. Moſchi ex ▽ roſar. diſſolut. ℈j.
Sacchari albiſs. ʒvI.
Amyli ʒv.

Atterantur piſtillo, & cum mucilagine tragacanth. (ex ℥I.) in ▽ roſar. facta, f. grana inſtar hordaceorum, quæ exiccantur umbra, pro uſu.

N. Sunt qui ſanguinem Draconis ʒij addunt.

Vires. Graveolentiam oris emendant, ſi paſtillus unus ac alter in ore detineatur.

Bacculi pectorales, F. F.

℞. Spec. Diatragac. frigid.
Diaireos ſimpl. ana ʒI.
Rad. Liquirit. ℥ß.
Sacchar. albiſs. ℥vI.

Cum mucilagin. tragacanth. F. Bacul.

Vires. Tuſſim leniunt, aſperitatem demulcent.

Trochiſci Prophylactici cum Mithridatio, F. F.

℞. Boli armen. in ſucco citri infuſi & exiccati. ℥I.
Corall. rubr. præpar. ℥ij
Raſur. c. c. ʒI.
Succin. alb. ℈ij.
Rad. Tormentili.

Rad. Pimpinell.
Imperator.
Angelic.
Zedoar. à ℥ij.
Cinamom. ℥ij.
Croc. ℈j.
F. Pulvis ſubtiliſſim.

℞. Hujus pulveris. ℥ij.
Mithridatii opt. ℥I.
℅ Cinamom.
Angelic ana gran I.
Sacchar. albiſs. ℥iij.
Cum infuſione G. Tracac. in ▽ angelicæ facta, F. Trochiſci.

Vires. Frequenti hic in uſu ſunt ad peſtem præcavendam.

Hujus quoque loci ſunt, candelæ & baculi fumales, quæ fiunt ex pulveribus odoriferis, impaſtatis, mucilagini Tragacanth. Styrac. & ſimil. uti trochiſci pro fumo, à quo non differunt, quo ad modum fiendi

Sic ſunt

Candelæ fumales, F. F.

℞. Benzoin. ℥xvi.
Lign. aloës.
Rhod.
Santal. citrin.
Ladan. ana ℥iv.
Oliban.
Maſtich
Garyophyll. à ℥iij.
Sacchar. alb. ℔. ij.
Carbon. tiliæ. ℔. iv ß.

F. Omnium pulvis ſubtiliſſimus & cum mucilagine tragacant. in ▽ roſar. majoran. & cort. citri facta formentur candelę addendo parum ſtyracis liquid. & terebinth.

Maſſa ſeu baculi pro fornace.

℞. Benzoin.
Storac. cal. à ℥I.
Ladan. opt. ℥vI.
Balſam. indic. ℥iij.
Lign. aloës ℥iij. (præſtat extract.
Moſch. Alexandr.
Zibett. ana ℈j. M. f. a. f. Maſſa.

Formenturque inſtar ceræ Hiſpanicæ bacilli fornaci affricandi.

CAPUT LXXXVII.

De Balſamis Inunctoriis, Linimentis, Unguentis.

BAlſami Inunctorii, Linimenta & Unguenta, vix præparatione, & ferè non niſi conſiſtentia, inter ſe differunt, quam illi liquidiorem habent inſtar mellis, iſta paulo duriorem, ac vix fluidam, hæc craſſiorem adhuc minusque fluidam: ubi tamen notos velim in praxi plerunque linimenti ac unguenti nomina confundi.

Materiæ ex quibus parantur, ſunt olea, butyrum, adipes, ſevæ, medullæ, reſinæ, mucilagines, ſucci, ut & res aliæ, quæ aptæ ſunt dictis materiis,

riis, vel ſub forma pulverum immiſceri, vel in iiſdem colliquari, &c.

N. 1. Sumitur ad Olei ℥j. pinguedinis ferè
ʒij. vel iij. in linimentis
ʒj. vel iß. in balſamis
ʒiijß. vel ℥ß. in unguētis addita inſuper pulveris, ʒj. &c.

N. 2. Balſami ob molliuſculam conſiſtentiam Cera carent. Linimenta vel nihil, vel parum admittunt, (ſcil. ad Olei ℥j. Ceræ ʒj.) Unguenta verò uti, conſiſtentiam requirunt craſſiorem, ita & materiam volunt duriorem, adeoque Ceram copioſiorem & nonnunquam gummata.

Modus parandi.

Recipiuntur Olea, hinc adduntur quæ craſſiorem inducunt conſiſtentiam, idque vel ſola miſtura, vel ſi opus ſit liquefactione interveniente.

N. 1. Fieri poteſt quoque linimentum, unguentumvé ex pulveribus melle, oxymelite, ſyrupo, & ſimili ſuſceptis, in forma ſcil. Electuarii.

N. 2. Succi aquei ſi addendi ſint, coquendi illi ſunt cum oleis ad humiditatis illius aqueæ conſumptionem, cujus indicium eſt, ſi inſtilletur guttula ſuper prunas, ſine ſtrepitu.

Balſami uſitatiores ſunt.

Balſamus Hiſpaniæ, dictus, v. infra
 Vulnerarius, vide infra.
 Uterinus, vide infra.

Linimenta uſitatiora ſunt.

Linimentum ♄i, id eſt, Balſamus ♄i, dictus.
Linimentum de Amianto, v. infra
 dentifricium, v. infra
 Errhinum, vide infra.

Unguenta uſitatiora.

Unguentum
- Agrippæ Meſuæ, vide Diſpenſ. Auguſt.
- Ægyptiacum, Aug.
- Alabaſtrinum, Aug.
- Album. Avicenn. Aug.
- Album Camphoratum, Aug.
- Altheæ ſimplex, alias Dialthæa, Auguſt.
- compoſitum, Auguſt.
- Anodinum, Cord.
- Podagricum, Crollii vide infra.
- Apoſtolicum Avicenn.
- Aregon.
- Arthanitæ majus
- minus
- Aureum, Meſuæ
- Baſilicum
- de Bdellio
- de Calce
- ad Carunculas penis.
- de Ceruſſa Avicen.
- Citrinum
- Clyſmaticum
- Comitiſſæ
- Cordiale, vide infra,
- de Cyclamine
- de Cynogloſſa
- Fuſcum
- de Glycyrrhiza.

Unguentum
ad Hæmorrhoides
Noribergenſe.
Infr[illegible]idans Galeni
Jovis ſ. de Verbena
de Lithargyrio
Martiatum magnum
parvum
Mercuriale
de Minio camphoratũ
Nervinum
de Nicotiana
Nihili ad Oculos.
Ophthalmicum, v. infr.
Pectorale
Pediculorum
Pomatum
Diapompholygos ſ. Nihili,
Nicolai, Aug.
Populeum
Potabile
Reſumptivũ
Roſatum
Rubeum camphoratũ
ad Scabiem
Spleneticum, v. infra.
de Succ. Arantii.
Sympateticum, v. infra
Terebinthinæ, v. infra
ad Tineam
de Tutia
ad Vermes
Violatum
Viride Reginæ.

Balſamus Hiſpania.

℞. Olei vetuſtiſs. ℥iv.
Terebinth. puræ, ℥viij.
Frumenti integr. ℥iß.
Rad. card. bened.
Valerian. â ℥i.
Thur. pulveriſat. ℥ij.

Radices & Herbæ craſſo modo contuſæ, ponantur in olla, infundanturque in Vini albi generoſi, q. ſ. ut omnia in Vino mergant, per ♂ (2.) hinc adjiciantur oleum & frumentum, coquanturque omnia ad Vini conſumptionem. Mox facta forti expreſſione, addatur Terebinth & Thus, & iterum parum ſinantur ebullire, ſerventurque in vaſe vitreo.

Vires. Sanat vulnera partium etiam nervoſarum ſpacio, aut ajunt, viginti quatuor horarum.

Modus utendi talis eſt.

Abluto prius vulnere Vino albo frigido, ſtatim inungitur totum vulnus oleo prædicto calente: quod ſi hoc comodè fieri nequeat, per ſyphonem intra vulnus, tanquam per clyſterem immittitur; & confertim labra vulneris ad mutuum contactum adducuntur deligatura, aut ſutura, aut glutine, deinde partes circumſtantes prædicto oleo ſimiliter inunguntur. Supra vero vulneris labia jam reducta, linteum imponitur, prædicto oleo madens, & ſupra hoc aliud Vino nigro expreſſum, mox alia lintea ſicca: deinde faſcia ſuperligatur. *Vide Hieronymũ Fa-*

Fabricium ab Aquapend. ſecundo Opere Chirurg. part. 2. cap. 7.

Balſamum vulnerarium, Crollii.

℞. Flor. Hyperic. ℔. 1.

N. Colligantur cum Solis ortu, balſamico tempore, in exaltatione videlicet circa Feſtum Iohannis ante novilunium.

Flor. Cheiri.
Verbaſci.
Centaur. min.
Chelidoniæ
Prunell.
Chamomill.
Rad. Ariſtoloch.
Conſolidæ mediæ vel majoris, à ℥iß.
Roſar. rubr. ℥iiß.
Mumiæ transmar.
Myrrh.
Thuris à ℥iß.
Maſtich. ℥1.
Storac. liquid ℥ij.

Inciſis incidendis & tritis terendis F. infuſio in 🜈 boni, ℔. viij. ♂ aliquot, hinc decantetur cum forti expreſſione. Spiritui huic tincto, (niſi velis majoris efficaciæ ergo reiterare infuſionem florum,) addatur olei olivarum recentis, quod ſupra ramenta pinguia abietina per octo dies, in digeſtione ſtetit, ℔. v. Terebinth. claræ commun. & reſinæ laricеæ lotæ in ∇ hyperic. ℔iß.

Iterum per ♂ 14. omnia digerantur: ultimo abſtrahatur 🜈 in MB. tunc balſamum manebit in fundo rubeum, inſtar ſanguinis.

Vires. Balſamum eſt ad vulnera & punctiones ſanandas efficaciſſimum. Confert & in omnibus tumoribus, inflammationibus, contractis & contuſis membris, rupturis oſſium.

Uſus idem qui præcedentis eſſe poteſt.

Balſamus vulnerarius.

℞. Galbani
Ammoniac.
Bdell. à ℥ß.

Macerentur in ✝ per ♂ 3. hinc colentur & inſpiſſentur ad conſiſtentiam mellis.

Poſtea:

℞. Myrrh. rubr.
Maſtich. el. à ℥ß.
Oliban. ℥1.

Pulveriſata ſolve, coquendo igne lento in Ol. Olivar. ℔. 1. oleum ſcil. per vices affundendo, ſemperque agitando, donec probè poſteriora hæc fuerint eliquata.

Tandem gummata illa priora inſpiſſata uti dictum, admiſce ſimili modo agitando, & dein recens oleum olivarum per vices affundendo, donec & altera quoque ℔. olei adjecta fuerit, & Balſamus aliquid flavedinis contraxerit.

Vulnera recens punctim & cæſim facta, citiſſimè curat.

Uſus idem eſt qui præcedentium.

N. Fortior erit in mundificatione vulneris, ſi æruginis ℥j. addideris, & per menſem inſolaveris, qua ratione feces ſubſidentes rejici queunt, Hart. in praxi

Bal-

Balſamus Uterinus.

℞. Galban. puriſs.
Serapin. elect. ana ℥vi.
Aſ. fœtid ℥ß.
Am̃oniac. ℥i.

Diſſolve in oleo deſtillato Juniper. & Terebinth. addendo olei Lauri ſtillat. ℈ß. ſuccin. ℥ß. M.

Vires. Uteri ſuffocationes inſigniter ſiſtit, menſtrua ciet, ſi umbilico inungatur; vel abdomen deorſum eo confricetur.

Linimentum de ♄. Balſamus ♄i.

Solve Sal ♄i in ※, ut optimè eo imprægnetur, hinc abſtrahe aliquantulum ※, miſceque hujus ℥viij. cum olei roſat. ℥iv. vi. &c. agiturque ut f. Linimentum.

Vires. Confert inflammationibus, ambuſtis illitum,

Linimentum ♄i compoſitum, ſeu Linimentum de amianto.

℞. Ammiant. ℥iv.
Plumb. uſt. ℥xij.
Tut. præparat. ℥ij.

Calcinentur, deinde pulveriſata macerentur cum ※, ac quotidie per menſem materia agitetur ſemel poſt menſem ebullienda eſt unius horæ quadrante, ac quieſcere ſinitur, donec clareſcat.

Deinde

℞. Aceti hujus clari.
Ol. Roſac. aña

Miſc. optimè, donec F. Linimentum.

Vires. Miraculoſum eſt, ad tineam puerorum, & adulcera tibiarum ſananda. Inungitur ſcil. pueri caput totum ad ſcabiem. Vlcera veſperi inunguntur. Boëthius de Boodt.

Linimentum dentifricium.

℞. Rad. Ireos. ℥i.
Pumic. ℥iß.
Alum. uſt. ℥ß
Oc. ♋.
Corallor. rubr. ana ℥i

Pulveriſata excipiantur melle roſato. F. Linimentum.

Linimentum Errhinum.

℞. Succ. Ireos, cyclamin.
Majoran. Betæ ana ℥ij.
Ol. Irin. ℥vi.
Elaterii, gran vij cum Cera.
F. Linimentum. *Crato.*

Unguentum Anodynum in Podagra.

℞. Flor. Roſar. ſylveſtr. M. x.
Herb. & Cortic. exterior. hyoſcyam recent. M. vi.

Conciſa coquantur in Vini menſur. ſ. hinc exprimantur & colentur Colaturæ l. ▽ ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatæ, adde pingued. ſuill. caſtrat. ℔. ij. miſce optime ad ▽, tandem ubi parum refrigerata fuerint: admiſce

Opii in vino ſolut. ℥i.
Croci pulv. ad magnitudinem avellanar. 2.
Extract. flor. verbaſci. ℥ß.
F. Unguentum.

Vires

Vires. Singulare eſt in ſiſtendo dolore Podagrico & Nephritico, ſi calide affe-ctus illo inungatur.

N. Ubi dolori nephritico velis applicare, operæ precium feceris, ſi manipul. duos vel tres baccarum Iuniperi ab initio compoſitionis cum hyoſcyamo teras & exprimas. Croll.

Unguentum Cardiacum, Herggeſpan Salb / *F.F.*

℞. Herb. Cardiac.
Chamædr.
Malv.
Senecii
Ja ce æ
Amar. dulc.
Scabioſ.
Semperviv.
Morſus gallin. ana M. ij.

Incidanrur & coquantur in ℔. viij. butyri recentis, ad conſumptionem aquoſitatis, dein exprimantur, & F. Unguentum.

Vires. Frequentis uſus eſt in affectu infantum quem Cardiacam appellant. Fricant eo hypochrondria & locum cardiæ, &c.

Unguentum Cordiale, D.D. Arnold. VVeickhardi pro Officinis F.F.

℞. Ung. roſat. Meſ. ℥iij.
Ol. Scorpion. ſimpl. ℥iß
Nuciſt. expreſs.
Stillat. cort. citri.
camphor. ana ʒ1.
Antidot. Matthiol.
Theriac. Andr. ana ʒiß
Aloës roſat. ʒij.
M. F. Linimentum.

Vires. Corroborat Balſamum vitæ, languidisque viribus ſubvenit, Cordi inunctum.

Unguentum Ophthalmicum, F.F. D.D. de Spina.

℞. Tut. præparat. ʒß.
Camphor. ℈j.
Aqu. roſar. alb. ʒ1.
Butyr. rec. ℥1.
Virid. æris parum.
M F. Unguent.

Uſus. Applicatur ciliis, in inflammatione ac rubedine oculorum.

Unguentum ſomniferum, F.F.

℞. Opii thebaic. ℈ij.
Croc. gran ʒß.
Ung. roſar.
alabaſtr. ana ℥1.
Ol. nuciſt. ʒv. ℈j.
Acet. ſambuc. parum.
F. l. a. Unguent.

Vires. Inungitur temporibus fronti, & cervici pone aures, ad conciliandum ſomnum.

Unguentum ſpleneticum.

℞. Ol. Amygdal. amar. ℥1
Cappar. ℥ij.
Nuci. perſic. expreſs. ℥ß.
Succ. Rad. Bryon.
Cyclamin.
Cicut. ana ℥ij.
Gum. Amoniac. in ✝ diſſolut.
Bdell. ana ℥iß.

Pulv. Cort. cappar.
Tamariſc. à ℥ß.
Fraxin. ʒvi.
Ceterach.
Sum̃ centaur. min. à ℥ß
Sem. Cymin. aceto macerati, & iterum exiccati. ʒij.
Ceræ novæ, q. ſ. F. Unguent.

Vires. Vim habet calfacientem, emollientem, reſolventem, aperientem, roborantem.

N. Penetrandi gratia poteſt addi ʒj. vel ij. Ol. ſpic. vel Ol. ſtillatit. abſinth. ℈ ß.

Unguentum Sympatheticum, Crollii.

℞. Adip. Verris aprugn.
Urſin. ana ℥iv.

Bulliant per horam dimidiam, in Vino rubro, fundatiq; ſupra aquam frigidam colligantur.

Dein

℞. Lumbricorum lotorum pulveriſ.
Cerebri aprugni
Santal. rubr.
Mumiæ
Hæmatit. ana ℥i.
Uſneæ è cranio hominis interempti, ʒi.
F. l. a. Unguentum cum pinguedinibus.

N. 1. Animalia illa quò ſeniora, eò adeps melior.

N. 2. Vſnea colligenda ☾ creſcente, & in bona domo exiſtente, ♀ ſcil. ſi fieri poſſit, non ♂, aut ♄.

N. 3. Sunt qui omittunt Vſneam & Mumiam.

Vſus.

Hoc Unguento ſanantur omnia Vulnera, (modo nervi, arteriæ, &c. non ſint læſæ.) Ungatur telum, quo vulnus inflictum, quotidie ſemel ſi neceſſitas urgeat, & vulnus ſit ingens, alioquin ſecundo vel tertio die inunxiſſe ſufficit.

N. 1. Telum ſervetur in linteolo mundo, & loco non nimis calido, ne damnum inferatur Patienti. Cavendum etiam ne pulvis deſuper telum cadat, nec ventus afflet in loco frigido, alioquin Patiens mirè affligeretur.

N. 2. Si Vulnus punctim inflictum, ungatur telum verſus mucronem deſcendendo.

N. 3. Si telum deſit, ſanguis ex vulnere lignello ſuſcipiendus, quod deiu ut de telo dictum, tractandum. Hac ratione dolor dentium mitigari quoque poteſt, ſi nimirum lignellum ſanguine Gingivarum imbutum, eodem unguento inungatur.

Operatio hujus Unguenti perficitur identitate Balſami, ſive ſpiritus Balſamici, qui in homine & cruore illius, inter quos ſpiritus non alia differentia, quam quod in homine vitali actu adhuc ſpiritus ille vigeat, in cruore autem coagulatus ſit.

Quare cum experiamur, affinitatem ſanguinis tantum poſſe, ut uno fratre, vel conſanguineo proximo,

ximo, poſt correpto & alter, vel longo vitę intervallo eadem afficiatur, quid non fieri poſſe, autumabimus, ſanguinis identitate.

Vnguentum Terebinthinæ, vulgò Eyterſälbichen.

℞. Terebinth. ℔. ij.
Vitell. ovor. num. VI.
Maſtich.
Myrrh.
Oliban. ana ℥ I.
F. Unguent.

Pus in vulneribus generat.

Vnguentum Viride potabile, Butyrum viride, F. F.

℞. Herb. Salv.
Hyſſop.
Praſſi
Menth.
Betonic.
Scolopendr.
Scabioſ.
Cichor.
Fœnicul.
Meliſſ.
Herb. Veronic.
Matriſylv.
Aquileg.
Puleg.
Ruth
Petroſel.
Millefol.
Centaur. min.
Agrimon.
Ariſtoloch. rot.
Plantag. c. toto ana M. ij.
Butyri Majalis, ℔. viij.

Infunde herbas omnes recentes ſuo quamlibet collectionis tempore in butyro, ſtentque donec omnes, colligeris & infuderis, poſtea expreſſim, coquatur ad conſumptionem aquoſitatis, F. l. a. Unguentum.

Vires. Expetitur à vulgo aſſumiturque ad ſanguinem coagulatum reſolvendum, dolores leniendos, pulmonum mucilaginem demulcendam & expellendam. Quin & extrinſecus ad dictos affectus adhibetur.

Et ſic Finis eſto Libri Secundi.

[illegible]

Digitized by Google

PHARMACOPOEIÆ

MEDICO-CHYMICÆ:

LIBER III.

DE MACROCOSMOLOGIA SEU MINERALOGIA.

Caput I.

De Mineralogia in genere.

Libris ſuperioribus medicamentorum tractationes generaliores fuerũt cum ſubjunctis compoſitis, quæ non paſſa ſunt ſpeciali alicui certo venativo accenſeri: ſpecialiter ſequitur, qua nativa ſingula cum annexis præparatis perſtringuntur.

Pharmacologiæ ſpecialis partes ſunt, *Macrocoſmologia, Phytologia, & Zoologia.* Tot enim numerantur Mundi univerſi regna: macrocoſmicum ſcil. vegetabile & animale, eaque inter ſe ſumma cognatione conjuncta.

N. Regna hæc vocat Hippocrates; libr. 1. de Diæta, tres concentuum harmonias ſimilitudine ex muſicis deſumpta. Nimirum ſunt inſtar trium ſonorum, perfectam & abſolutam univerſitatis harmoniam conſtituentium. Baſin Macrocoſmus perhibet, qui reliquis duobus ſubſternitur ceu fundamentum, ſine quo ea nec concordare invicem, nec ſubſiſtere queunt. Regnum vegetabile refert tertiam in muſicis dictam, &c. videlicet, ut latitudo hujus ſemitono inter tertiam majorem & minorem circumſcribitur: ita & in regno vegetabili latitudo deprehenditur, qua alia ad naturam macrocoſmicam propius accedunt, alia longius ab eodem recedunt. Latitudo hæc vegetabilium juxta Moſen triplici terminatur claſſe. Prima continet germen pumilum,

Digitized by Google

ſponte naſcens (דֶּשֶׁא) Secunda, herbam ſeminificam (עֵשֶׂב) Tertia, plantam lignoſam (עֵץ). Regnum porro animale, quintam & ſextam exhibet. Hæ enim in longius à baſi recedunt, ambitumque integri toni continent: ita & regnum animale non modò longè à natura macrocoſmi diſtat, ſed & latitudini majori circumſcribitur. Sunt nimirũ in hoc regno animalia aquea, (נֶפֶשׁ חַיַּת הַמַּיִם i. e. anima, ſeu ſpiraculum vivens aquarum.) Sunt & terrena (נֶפֶשׁ חַיַּת הָאָרֶץ id eſt, anima ſeu ſpiraculum vivens terræ) Eſt & Homo אָדָם ex Adama i. e. terra & aqua exaltatis creatus, qui præterquam quod eſt cum reliquis animalibus נֶפֶשׁ חַיָּה id eſt, anima vivens, inſpiratum habet inſuper נִשְׁמַת חַיִּים ſpiraculum vitarum, adeoque reliqua omnia antecellit.

Macrocoſmologia eſt rerum macrocoſmicarum enodatio.

Res macrocoſmicas voco; quæcunque extra familiam vegetabilium & animalium collocantur, ſive primariæ eæ ſint, i. e. macrocoſmi membra, ſive ſecundariæ, i. e. ex peritomate macrocoſmico productæ.

Conſtitutionem rerum macrocoſmicarum generalem libro primo paſſim deſcripſimus, quo Lectorem remittimus.

In uſurpatione generaliter hic penſitandæ veniunt vires, ut & modus utendi.

Vires, mineralibus fortiores, ac magis radicales ineſſe quam reliquis ex eo convincitur, quod primæ origini ſint propiora, idcirco & unitiora, & conſequenter fortiora. Virtus enim unita fortior.

N. 1. Fortitudo hæc ſecundum latitudinem demetienda eſt, quæ à primo principio diſtant. Sunt enim è mineralibus, quæ vel ad naturam vegetabilium progreſſa ſunt. Horum virtus ut magis eſt explicata & extenſa, ita minus fortis. Sic ſunt bitumina.

N. 2. Habent & vires mineralia ſuperficiarias, quę facile in actum deducuntur, e. gr. ſal vires habet, quas exercet in ſubſtantia, internæ enim ⊖is vires non apparent, niſi ſal ſit inverſum, e. gr. in ſpiritum redactum.

Modus *utendi* mineralibus, tàm internus, quàm externus eſſe poteſt.

N. Uſum internum mineralium præcipue mercurialium, metallicorum & ſalinorum ſunt, qui ex medicina deturbant. 1. Quia ſint venenata. 2. Quia ſint acria & corroſiva. 3. Quia διάθεσιν pernicioſam poſt ſe relinquant.

N. ad

℞. ad 1. Non adhibentur quatenus venenata, ſed quatenus ſaluti conferentia, ſive hoc ſit acquiſitum veneni ablatione, ſive correctione, &c. Conſtat nimirum rem, quo nobilior primitus fuit creata, eo deteriorem poſtmodum vi corruptionis eſſe factam: Corruptio autem quia accidentarium eſt eſſentiam & radicem prorſus non abſtulit, ſed occultat ac detinet ſub ſuo dominio Exemplo ſit ſerpens venenatus, qui ſub veneno ſalutarem circumfert antidotum: adde quod nec omnia quæ veneni accuſantur, venena revera ſunt.

Ad 2. Non adhibentur quatenus acrimonia illa noxia eſt, ſed quatenus reliquis miſta intentioni Medici convenit, vel & quatenus mitigata & eadem eſt emendata: Sic ingreditur Theriacam chalcitis, ſic ornat allium culinam, &c.

Ad 3. Particulariter concluditur, & non niſi adverſus ea, de quibus conſtat, quod pernicioſam diſpoſitionem introducant. In his autem conſtituendis uti iniquum eſſe duco limites tranſcendere: ita temerarium reputo, mineralibus vel ſolis, vel citra neceſſitatem velle inhærere.

Res macrocoſmicæ ſeu minerales ſunt Terræ, Aquæ, Lapides, Metalla, Metallis finitima ſeu ſemimetalla, metallica excrementa, Salia, Sulphura.

Caput II.

De Terris.

DE Terra incipimus, non quatenus Elementum audit ſimpler, ſoloque conceptu comprehenſibile ſed quatenus macrocoſmico ſemine imprægnata. Mortua enim recte à Paracelſo perhibetur, vivere autem Elemento inviſibili, i. e. vapore ſeu ſpiritu univerſali infuſo: quippe hujus virtute, terra aliàs mortua vivificatur, ſterilis fœcundatur, vegetatur, inque naturam variam, tùm mineralium, tùm vegetabilium, tùm animalium faceſcit Ex mineralibus ſunt, quæ terræ faciem adhuc quidem retinentes, à communi tanem terra quodammodo recedunt, atque medicarum terrarum claſſes ſubeunt. Hæ pro diverſitate matricum, colorum, proprietatum, regiônum, vel aliarum etiam circumſtantiarum, diverſa nomina ſortiuntur. Sic dicitur 1. Ratione ſoli natalis, Terra lemnia, Turcica, Armenia, Chia, Melitea, Strigenſis, Brunduſiaca, ſeu Bohemica, Labacenſis, ſive Wetteravica.

2. Ratione proprietatum & colorum: Terra ☉ris, ☾tis, ♀rea, ♂ialis, ♄nina, & 3. ratione ſigni impreſſi, ut Terra ſigillata, &c. Nos reliquis Terrarum ſpeciebus omiſſis Officinarum noſtratium terras ſolummodo enodabimus.

N. Dicitur Arabicè Teri, Græcè Γέα vel Γῆ. German. Erd.

Vires. Terram in genere frigidam communis ſtatuit opinio, nixa Elementorum quadruplici combinatione quippe quâ terra per frigiditatem ad aquam accedit, aqua per humiditatem ad aërem, aër per calorem ad ignem, ignis per ſiccitatem ad terram. Verum, licet hæc de Terra dici queant, quatenus ut Elementum ſimplex illa conſideratur, id eſt, quatenus cum reliquis Elementis, Elementatorum generationem ingreditur; Attamen quatenus nobis terra offertur, minimè talis cenſeri poterit, quippe (teſte Hippocrate libro περὶ σαρκῶν, potius περὶ ἄρχων,) multum calidi (ſpiritus illius, de quo ſuprà) terræ ineſt cujus vigore fœcunda ipſa redditur. Fœcunditas enim non niſi à principio ſpirituoſo procedit, eoque calido, licet in caliditate ea, maxima ſcilicet latitudo ac diverſitas depræhendatur. Quoad qualitates reliquas aſtringentis cenſetur naturæ ac putredini reſiſtentis.

Præparationes quibus Terræ ſubjici poſſunt, & inde Medicamenta producta ſunt.

1. Purificatio ſeu Lotio: unde Terra lota.

2. Præparatio Officinarum: unde præparata.

3. Præcipitatio: unde Magiſterium.

4. Deſtillatio: unde Spiritus, &c.

De Lotione.

Quia Terræ, ut plurimum ſabulo ac calculis ſcatent; lavari communiter ſolent, id eſt, in aqua diſſolvi, quâ ſolutione ſabuloſa ac lapidoſa ſubſtantia, utpote quæ terrâ utili ponderoſior eſt, ſubſidet. Hinc aquam terrâ turbidam decantant, exhalandoque exiccant: verùm lotio hæc, meo quidem judicio citra aliqualem, imò magnam virium jacturam fieri non poterit; Nimirum pars quædam ſubtilis, (qua magna ex parte terræ confuſæ ſunt) lotione illa decedit: Volatilis itidem terræ pars (quâ prægnatæ terræ ſunt) exhalando evaneſcit. In præparationibus itaque præſtat terram crudam non lotam recipere.

N. Non improbamus imbibitionem ſeu imprægnationem, qua terræ ſucco aliquo medicamentoſo iteratis vicibus humectantur, rurſum exiccantur, atque ita viribus confortantur novis.

Præ-

Præparatio.

Præparandi modus non eſt diverſis à modo præparandi generali. Lævigantur nimirum terræ ſubindeque irrorantur aquâ appropriatâ (verb. gr. Tormentillæ,) rediguntur que in pulpam per ſe exiccandam.

Præcipitatio unde Magiſterium.

Solvitur Terra in Spiritu aliquo acido, e. gr. Spiritu ⊖, vel ſimili; ſolutio decantatur, præcipitaturque cum oleo, ♀, per del. vel cum ▽, communi largiter affuſa; præcipitatum edulcoratur cum aqua fontana.

Deſtillatio ac Sublimatio, unde

1. Spiritus ſimplex.

℞. 🜃 æ orbiculos formatos ac deſtilla igne nudo ex Retorta. Vide infra de Terra ſigillata.

2. Spiritus cum Vino.

℞. Terræ, e. gr. Strigenſis, (de minera antequam lavetur,) q. v. affunde aquam deſtillatam : inde Retortæ, ac deſtilla lente, ut aliquantulum aperiatur corpus. Hinc ſuperfunde 🜅, digere & deſtilla.

3. Spiritus Alcaliſatus ſeu Balſamus.

℞. Terræ Strigenſis, (crudæ non lotæ,) q.v. affunde aquam tonitrualem, macera aliquot ſeptimanas ad putreſcendum. Hinc deſtilla per XX. Ex materia ſuperſtite extrahe ⊖ idque deſtillato liquori junge, circula per menſem. Poſtea deſtilla iterum. Sic liquor ſecum rapiet Sal nanciſcerisque ſubtilem Balſamum

Aliter.

℞. Terræ crudæ vel lotæ, e. gr. lib. IV. deſtilla per alembicum vitreum loricatam ad latus inclinantem (vel per Retortam) calore ſat forti gradatim adhibito. Primum extillat aqua, hinc Spiritus, Spiritibus animadverſis augeatur ignis, & ſublimabitur Sal : Conjunge ſalem hunc aquæ deſtillatæ, ac deſtilla denuo ſemel ac iterum, ut poſt deſtillatum liquorem Sal ſublimetur: vel digere ſimul, ſic Balſamum habes precioſum, Cunrad. Kunrath in Medulla deſtillat.

1. Terræ Argillaceæ ſeu Sigillatæ.

Omnibus terrarum generibus laudem merito præripit argilla, quę à ſigillo quo ferè notata venditur, ſigillata dici ſolet, Arabicè Terimachtim. Hanc varij generis officinæ exhibenr.

Sunt enim Terræ ſigillatæ, 1. Turcicæ (Turcicis Characteribus inſignitæ) quas pro Lemnijs terris communiter venditant, cum veræ terræ Lemniæ Galeni minimè reſpondeant : Verum enim verò ſi ſint qui Terram ſigillatam in placentulis cinericei coloris Conſtantinopoli advectas, pro vera Terra Lemnia

Digitized by Google

uſurpare velint, utpote quæ inter modernas præſtantiſſima ſit, ipſis bellum propterea non indicam.

2. Eſt Terra Melitea, ſic dicta, à Melita ſeu Maltha Inſula, in qua eruitur, alias Terra ſigillata Sancti Pauli.

3. Eſt &officinalis, terra ſigillata Germanica, eaque duplex, una dicitur Strigenſis lutei coloris, quæ in Scaptenſula auri Swenicenſi reperitur, dicitur officinis Terra ſigillata Strigenſis, à Striga Sileſiæ Oppido, ubi præparari ac ſigillari cæpit: dicitur & Medulla vel axungia ☉lis, eò quod 🜍le Solis imprægnata credatur: Altera Lignicenſis vocatur, eſtque triplex, coloris ſcil. rubei, albi & cinerei. Hanc vocant axungiam Lunæ, quippe quæ 🜍le ☾ æ ſit perfuſa; Item Unicornu minerale, quod viribus vero Unicornu reſpondeat.

N. 1. Similiter & in reliquorum metallorum cuniculis inveniuntur terræ. Sic & in Wetteravia, haud longe à Labaco, ſpecies quædam Terræ datur: quæ ad axungiam ☉lis accedere videtur.

Delectus; Præſtantiſſima omnium, quæ modernis in uſu ſunt, cenſetur Lemnia, rubri, hinc cineritij coloris, quæ Conſtantinopoli ad nos pervenit. Huic ſuccedere poteſt axungia Solis, in affectibus cordis, vel axungia Lunæ, in capitis morbis: Ex Lunari autem antecellit ea, quæ cineritij coloris eſt.

Nota, bonitatis in terris eſt, ſi linguæ adhæreant ſalivaque aut humore humectatæ, in bullam ſeſe elevant, vel in ▽m conjectæ bullas excitent.

Vires. Exiccat, aſtringit, reſiſtit putredini venenoque, reſolvit ſanguinem grumoſum, confortat cor caputque, ciet ſudorem. Uſus præcipui in peſte, febribus malignis, Diarrhæa, Dyſenteria, in morſibus animalium venenatorum. Extrinſecus in vulneribus malignis mundificandis, in Ictu venenato.

N. 1. Terra Labacenſis, Terræ ſigillatæ vires æmulari quodammodo videtur.

N. 2. De axungia Solis experientia comprobavit; 1. Quod cruda, (qualis ſcil. ex minera eruitur) ſæpiſſimè Epilepſiam curaverit. 2. Quòd in Philtis maxime profuerit. Doſis à ℈ß. ad ℈ij.

Præparationes & præparata Terrarum Argillacearum ac primis ſigillata.

1. Terra ſigillata præparata.

N. Ut plurimum terra ſigillata ſine præparatione vulgari in uſum venit.

2. Magiſterium.

℞. Solve in Spirit. ⊕, præcipita cum ol. ♀. p. d. vel cum ▽. comm. ita Magiſterium ſub colore terræ nativo

nativo nanciſceris. Doſis à ℈ß. ad ʒß. & ultra.

3. Spiritus 🜃æ ſigillatæ ſimplex.

1. Deſtillatur terra, per ſe ex Retorta: Nimirum

℞. Terræ Sileſiacæ flavæ (optima eſt, quæ duobus monticulis inſignitur) lib. j. frange in particulas duas, ac deſtilla per Retortam, igne nudo, hor. 6. vel plures, (ad ♂. integrum,) in Receptaculum capax. Primum extillat Phlegma, dein Spiritus albicantes in parva quidem copia, ſed grati acoris ac ſaporis.

N. Terra reſtans, ejuſdem etiamnum figuræ extrahitur, ſed quæ non amplius linguæ adhæret, nec ſaliva humectata in bullas exurgit.

Uſus: Non opus habet rectificatione, ſed in uſum venit una cum Phlegmate. Doſis ℈ß. Vide Horſtium in Problematibus.

2. Spiritus 🜃æ ſigillatæ cum Vino fit macerando, 🜃am cum 🜄 & deſtillando. Hinc digerendo eandem cum 🜋 atque deſtillando. Vide ſupra.

3. Spiritus 🜃æ alcaliſatus, ſeu balſamus 🜃æ. Fit 1. ſi cum 🜄. maceretur ac deſtilletur, & poſtea cum ſale ſuo alcaliſetur. Vide ſupra. 2. Deſtillatur ſine 🜄, floresque forti calore propulſi, cum liquore deſtillato conjungantur.

Vires. Vires ex terræ viribus judicari poterunt, præter quas vim quoque habet arthriticos dolores ſumme mitigandi, malignitatem ſcabiei corrigendi, &c.

N. Solvit quoque ☉.

II. Bolus.

Bolus terræ genus eſt, ex pallido rubrum, vaporibus ♂alibus inprimis imprægnatum.

Dicitur Medicis Bolus armena, vel orientalis, eò quod ex Armenia finitimisque locis, præcipue advehatur. Præcipue dico, ne excludam & alia loca in quibus ea foditur, & ad nos transportatur, quibusque nec Germania noſtra caret, unde nobis Wirtebergica uſualis eſt.

Delectus. Præſtat pura (non arenoſa) quæ in lævorem calcis inſtar affuſo humore, promptiſſimè ſolvitur ac commanducata butyri modo liqueſcere videtur. Reliquis tamen præſtantior cenſetur, quæ ex Armenia vel locis finitimis apportatur.

Vires. Valde ſiccat, aſtringit, roborat. Hinc uſus ejus ſaluberrimus eſt in fluxu ſiſtendo, in humore inſpiſſando, in putredine arcenda, veneno obtundendo, &c. quâ ratione convenit in Diarrhæa, Dyſenteria, fluxu menſtruo, Catarrho, ſpuitione ſanguinis, Hæmorrhagia narium & vulnerum, &c. Externus ejus uſus creber eſt in Cataplaſmatis, pulveribus aſtringentibus, &c.

Præ-

Digitized by Google

1. Bolus armena præparata, fit modo generali.

Præparata.

N. Ut de Terra ſigillata monuimus, eruta potiùs quàm præparata terra armenia in uſu eſt.

2. Magiſterium: fit ut Magiſterium terræ ſigillatæ.

III. Creta.

Creta, Kreyd/ à creta Inſula ſic dicta, ubi in copia invenitur, (licet & aliæ regiones quam plurimæ eâ ſcateant) terræ ſpecies nobiliſſima eſt, durior & candida.

N. Renodæus triplicem hujus facit ſpeciem, candidam, vireſcentem & nigricantem; Verùm, nobis non niſi candida in uſu eſt, eoque rariſſimo.

Vires. Siccat, abſtergit, emplaſtica eſt.

Uſus ejus internus nonnunquam in ardore Stomachi eſt, externus in vulneribus, ulceribus, &c. ſiccandis.

IV. Ochra.

Ochra terræ ſpecies eſt durior, coloris flavi ſeu lutei.

Vires. Siccat, aſtringit, diſcutit; excreſcentias reprimit.

Uſus ejus rariſſimus eſt, & non niſi externus ac præcipue in vibicibus & colliſis.

V. Rubrica.

Rubrica terræ ſpecies eſt lapidoſa rubea, &c. dicitur & rubrica fabrilis, quòd fabris lignarijs crebrò inſerviat, in ducendis lineis, German. Rothe Kreide/ Rötelſtein.

Vires. Siccat. aſtringit.

Uſus ejus Medicus eſt in Emplaſtris, vulnerarijs & ſiccantibus.

VI. Tripolis.

Tripolis terra eſt coloris Citrini, intenſe, ſpeciesque videtur Ochræ.

Vires. Uſus ejus in Pharmacopæia vel nullius, vel rarus eſt, niſi quod pro deſtillandis Spiritibus ſalinis, ſalibus admiſceatur, quò minus ea fluant.

CAP. III.

De Aquis.

AQUÆ nativæ, quæ uſui Pharmaceutico inſerviunt, tùm ſimpliciores ſunt, tùm minerales.

Præparationes utrarumque ſunt: Purificatio, deſtillatio, inſpiſſatio. Hinc aquæ depuratæ, deſtillatæ & ſalia.

1. Purificatio.

Scatent nonnunquam aquæ craſſis & heterogeneis fecibus, unde depuratione opus habent. Depurationis hujus modi ſunt. 1. Filtratio per chartam bibulam. 2. Digeſtio, qua partes craſſiores ad fundum ſecedunt.

2. De-

2. *Deſtillatio.*

Deſtillatio aquarum in genere, pro variante volatilitate, fixitateve eliciendi liquoris, erit inſtituenda in 𝔙𝔅, MB, cinere tum quoque in arena, convenientiora autem hic ſunt deſtillatoria vitrea.

3. *Inſpiſſatio.*

Inſpiſſatio partem fixiorem reddit conſpicuam, quæ ſi ſalinæ naturæ fuerit, elixiviari poteſt, l. a.

Vires. Aqua quatenus aqua ſeu liquor eſt, ſumme humida cenſetur, frigida remiſſe. Verùm, quatenus aliis rebus immixtis vehiculum eſt, eatenus per harum diverſitate qualitatibus prædita judicatur.

Aquæ ſimpliciores.

Aquę ſimpliciores ſunt aqua fontana, putealis, fluvialis, paluſtris, pluvialis. Ex his uſitatior fontana & pluvia, quibus quoque ros majalis addi poterit.

Aqua fontana eſt omnium puriſſima & uſitatiſſima. Puriſſima eſt, quia per terram ceu colatorium colatur. Uſitatiſſima eſt, quia ad omnia recipitur, ad quæ aqua ſine peculiari mentione alterius, e. gr. pluviæ, &c. recipi jubetur.

Præfertur autem inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, item quæ Viſu, Guſtu & Olfactu ? pura, clara, tenuis, levis, ac ſyncera deprænditur, ut & quæ citò incaleſcit, & citò refrigeratur, quæ Hyeme calidior, Æſtate frigidior. Aquam hanc injecto pane toſto corrigere, ægrotisque, loco potûs ſat grati concedere noſtrates conſueverunt.

Putealis fontana vilior & crudior ut plurimùm habetur, eò quod ponderoſior plerunque ac linguam magis feriens (ein hart Waſſer.) Verùm ſi ex vivis ſcaturiat ſcaturiginibus, reliquisque bonitatis ſignis abundet; illius vices ſubire haud inepta eſt.

Fluvialis; quod radijs Solaribus expoſita fuit, magis habetur digeſtâ quidem quàm putealis: Verùm tamen in uſurpatione ejus, non erit ſpectare unde originem trahat, quoque perlabatur.

Paluſtris peſſima omnium cenſetur, adeoq; è Medicina eliminanda.

Pluvialis, eſt aqua levis, linguam que minus feriens, (iſt ein weich Waſſer) fontanæ vicaria, utimur ea ut plurimum deſtillata. Sunt qui præferunt imbres à Meridie advolantes, vel ab Oriente, utpote quas radijs Solaribus magis imprægnatas & digeſtas arbitrantur.

Nivea, pluviali affinis eſt magisque penetrans, adeoque & ad ſudorem movendum non inefficax, quas vires, naturæ ſalinæ, acceptas refert, quâ præ reliquis abundat, vi frigoris illam condenſantis.

Præfertur collecta circa ſolſtitium Hybernum & Æquinoctium.

Ros, reliquas omnes ſubtilitate, adeoque & penetratione antecellit: Conſtans liquore volatiliori, ſaleque acriori, præfertur majalis.

Præparata.

Aquæ fontanæ plerunque crudæ in uſum accerſentur; Meteoricæ enim plerumque deſtillatæ. Præter has ſunt qui & Eſſentiam ſeu Spiritum alcaliſatum inde parant, idque mediante deſtillatione & ſaliſicatione.

Deſtillatio.

℞. Aquæ pluvial. vel niveæ bonam quantitatem, deſtilla ex cucurbita vitrea leni MB calore ut ſolummodo pars ſpirituoſa colligatur, hinc ſubſiſte. Alij, ut eò felicius pars ſpirituoſior à reliqua ſequeſtretur, præmittere ſolent, digeſtionem ſeu putrefactionem, (per menſem 1. aut 2.) in vaſe Herm. clauſo, qua fit ut non modo feces ſubſideant, ſed & liquor quodammodo ad ſequeſtrationem diſponatur.

Hinc paratur

Spiritus alcaliſatus, ſ. Eſſentia,

℞. Spiritum iam elaboratum, adde ⊖, circula ſimul vaſe Herm. clauſo, per menſem.

Saliſicatio.

℞. Aquæ quantitatem maximam (menſur. 20. 30.) exhalet aliquantulum, ſi opus ſit interpoſita filtratione, hinc reponatur, evaporetque ad ſiccitatem, ſic nanciſceris feces ſalſedine imprægnatas. Elixivia crebris ſolutionibus, filtrationibus & coagulationibus, habebis ſal purum.

N. Sunt qui feces calcinant, ſed metuo ne quid pereat.

Aquæ minerales.

Sub aquis mineralibus comprehendimus acidulas & thermas, quæ nihil aliud ſunt, quam aquæ mineralibus eſſentijs in terræ abyſſo imprægnatæ.

Duo ergo & his inſunt; Mineralis ſcil. ſubſtantia, ceu pars potior & Phlegmaticus liquor, ſeu aqua, ſubſtantiæ Minerali vehiculum præbens.

Mineralis illa eſſentia nihil eſſe videtur, aliud quam Spiritus mundi in terræ gremio conceptus, inibi pro varietate matricis vel locorum in hanc vel illam naturam mineralem, prout illa à natura naturante naturata fuerit, tranſplantatus, aqueoq; liquori ceu vehiculo commixtus.

Eſtque ſubſtantia hæc mineralis varij generis, metallina, ſalina, bituminoſa, terreſtris, &c. tùm ratione volatilitatis fixior, volatilior, &c.

Vires. Vires aquarum mineralium, pro diverſitate commixtorum mineralium

Digitized by Google

lium decernendæ, in quibus tamen, cum impoſſibile ſit, in accuratam earum devenire mixtionem, experientiæ potiores partes dandæ ſunt.

CAPUT. IV.

De Lapidibus in genere.

LApides ſunt corpora terrea, dura, inductilia, vi lapidifica ex materia lapideſcente, id eſt, viſcoſa terreſtri ſeu tartarea, coagulata.

N. Generantur lapides ex perittomate ſalino-terreſtri, quod in nutritione rerum redundat, vique ſua lapidifica in duritiem lapideam coagulatur.

Suntque vel precioſiores, vel minus precioſi: Illi gemmæ nomen adſciſcunt, præcipue ſi diaphanæ fuerint, hi nomen lapidis retinent.

Præparationes ſeu operationes, quibus lapides in uſum Medicum veniunt, præcipuè ſunt. 1. Pulveriſatio & præparatio in ſpecie ſic dicta. 2. Calcinatio, cui ſubjunguntur. 3. Solutio, Coagulatio, & Purificatio ſeu Edulcoratio. 4. Liquatio ſ. Deliquium. 5. Deſtillatio ſ. Volatiliſatio. His accedit interdum Syrupiſatio.

N. Integrum & inſignem tractatum de lapidibus conſcripſit Nobiliſſ. Anſelmus Boetius de Boodt/ *Medicus Rudolphi Secundi, quem in deſcribendis lapidibus potiſſimum ſum ſecutus. Præter hunc inſeruit Cunradus* Kunrath/ *medullæ ſuæ deſtillatoriæ, integrum ferè Tractatum de Lapidibus precioſis ac minus precioſis, utrorumque præparationibus ac facultatibus, Part. 1. tr. 10.*

I. Pulveriſatio & Præparatio.

Pulveriſatio lapidum commodiſſima fit primo tritura, quam dein ſuſcipit lævigatio. Præparatio fit ſi inter levigandum ▽ conveniens ſtillatitiæ aſpergitur, inque pulpam redigitur, in umbram exiccandam.

II. Calcinatio.

Calcinatio cui lapides ſubjiciuntur, vel miniſtra eſt, vel principalis. Miniſtra eſt, qua lapides ad principalem illam ſuſcipiendam, diſponuntur, diciturque ſtricte loquendo calcinatio. Principalis eſt, qua lapides propius in uſum Medicum veniunt, dicitur ſolutio potius quam calcinatio adjunctamque habet coagulationem, cum annexa edulcoratione.

Calcinatio qua lapides ad ſolutionem diſponuntur, perficitur vel ignitione tum ſimplici, tum reſtinctoria, vel corroſione, eâque aut cum ⊖ aut cum ♀e, &c.

Ignitio ſimplex fit, ſi lapis vi ignis nudi tum liberi, tum reverberio incluſi comburitur, donec in calcem redigi queunt. Exemplo ſit calcinatio

Digitized by Google

natio illa vulgaris lapidum calcinariorum, unde calx viva murarijs expetita.

Ignitio reſtinctoria: quando lapis ignitus in liquorem extinguitur idque vicibus repetitis, donec in calcem redigatur.

N. Eſt & alius modus calcinandi: Nimirum pulveriſati miſcentur cum duplo carbonum pulveriſatorum, (præſtant fagini) inque fornace figulina & 24. †bulo cooperculato cremantur.

Corroſio 1. *cum* ⦶: Lapis groſſe (ſaltem) ad minimum contuſus, miſcetur cum ⦶i portione æquali, duplo, triplo, plus minus, ignique committitur fortiſſimo, ut ⦶ fundatur & concremetur.

N. Peragitur & hoc modo: Nitrum funditur primum, hinc fuſo ſuperinjicitur paulatim lapis calcinandus pulveriſatus.

Corroſio 2. *cum* 🜍*e*: Lapis cum 🜍is duplo, triplo, ter, quater, pluriesve in †bulo aperto ad 🜍is exhalationem urit.

N. Præſtat 🜍*r vivum, vel flores* 🜍*is adhibere.*

De Calcinationibus hic notandum in genere.

1. Siquidem calcinationes id finis præ ſe ferunt, ut lapides fiant ſolubiles, parum intereſt, utrum uno pluribusve calcinationum modis finem dictum conſequaris. Sic perficiunt calcinationem alij uno calcinationis genere (v. gr. Baſilius ignitione ſola Corallia calcinat,) alij duobus, (ſic calcinat Crollius gemmas, &c. 1. Cum 🜍e. 2. Cum ⦶e. Kunrath è contra, 1. Cum ⦶. 2. Cum 🜍e, alij præmittunt & calcinationem, ignitionis & præcipue reſtinctoriam.

2. Si quid indiſſolutum remanſerit, denuo calcinandum eſt, idque vicibus toties repetitis, donec tota ſubſtantia rejectis fecibus ſit diſſoluta.

III. Solutio.

Solutio Lapidum tàm precioſorum, quàm vulgarium varijs poteſt adminiſtrari menſtruis, quibus lapides ut plurimum calcinati injiciuntur, locoque tepido reponuntur, ac ſubinde ſ. a. id eſt, toties repetitis novi menſtrui affuſionibus & decupelationibus, donec opus fuerit, & nihil amplius ſolvatur.

Menſtrua idonea ſolutioni vide ſis in ſolutione Coralliorum, præcipua tamen ſunt 🜊 vulgare ac inprimis alcaliſatum, terebinthinatum, 🜊 mellis, Spiritus 🜿i, ⊖is, Ol. 🜍 per C. &c.

Coagulatio.

Coagulatio ſolutorum lapidum fieri poteſt, vel menſtrui abſtractione, vel ſolutionis præcipitatione.

Abſtrahitur menſtruum, tùm evaporando, tùm deſtillando.

Præ-

Digitized by Google

Præcipitatio fit inſtillatione ⊖ fuſi Ol. ♀ p. d. &c.

Edulcoratio fit iteratis ſolutionibus, ac coagulationibus, vel ablutionibus Solis.

N. Purificatio, quo ſæpius iteratur, eo ſal præſtantius ac purius evadit.

IV. Liquatio.

Liquatio ſeu diſſolutio per deliquium fit, quando Sal lapidum in vitrea marmoreave patina, vel ſimili in locum humidum exponitur, ut in liquorem diſſolvatur.

V. Volatiliſatio.

Volatiliſatio fit: ſi ſalia ſæpe ſolvantur coagulenturque, atque tandem cum 🜈 (vel ▽ deſt.: approprriata ſeu quod melius cum 🜈 herbæ appropriatæ) ♂ ⚲ 14. in fimo equino digerantur, multotiesque per cucurbitam humilem vel retortam deſtillentur, quippe poſt quamlibet putrefactionem aliquid ⊖is cum menſtruo aſcendit.

N. 1. Deſtillatum hoc conſtans ex menſtruo ac Eſſentia lapidis, (id eſt, ex ſale lapidis volatiliſato) dicitur Elixir: Sin vero menſtruum calore (leni) abſtractum fuerit, remanet Eſſentia in fundo.

N. 2. Præſtat Vini Eſſentiam cum ſale liquore conjunctam, ſine ſeparatione, quippe utraque ſeſe mutuo perficiunt, adeoque vis ſalis reſolutiva, qua calculum ſeu ♀m^s reſolvit, Eſſentiæ illius vinoſæ viribus exaltatur, quin & Vini Spiritus fit magis penetrativus, & ad calculi reſolutionem operativus.

VI. Syrupiſatio.

Syrupiſatio fieri poteſt, ſi ſolutionem (factam cum ſucco aſſumptioni internæ idoneo, v. gr. ſuccus citr. berber.) cum ſaccharo in ſyrupum redegeris affuſa ſi libet aqua ſtillat. conveniente.

Operationibus hiſce fiunt ex Gemmis.

1. Gemmæ præparatæ.

Præparantur modo dicto, lævigando, ſubindeque irrorando, cum ▽ cordiali (roſarum.

2. Sal.

Gemmæ calcinatæ ſolvuntur interveniente digeſtione in ※ vulgari (vel terebinthinato) ſolutiones filtrantur: hinc abſtrahitur menſtruum, ſalque relictum purificatur eluendo cum ▽ deſtillata. Croll.

N. 1. Sunt qui malunt ※ à ſexta parte cineris herbæ Kali ternis cohobiis deſtillatum. Nimirum hoc ſubdulce nec adeo mordax eſt. Hartm. in Croll.

N. 2. Calcinatio hic fit, vel ſola ignitione, ſcilicet uſtione, vel corroſione. Placet hic modum Crollij inſerere, qui eſt: Gemmæ levigatæ cum 🜍 an (flor 🜍) ter quaterve comburuntur, idque igne rota ✠buloque operculato: ultimo tegitur totum crucibulum carbonibus. Calx gemmarum lotione à 🜍re repurgata miſcetur cum ⦶ ana & calcinatur

 de-

denuo in tigillo clauſo igne rota ut fluant. Tandem abluitur optimè ⦶, *calxque gemmarum exiccatur. Sic parata eſt ad ſolutionem.*

N. Si quid in diſſolutum manſerit, id nova calcinatione comburendum & ſolvendum, idque toties donec tota fere gemmarum ſubſtantia diſſoluta ſit.

3. *Magiſterium.*

Præcipita ſolutionem dictâ cum Ol.♀.p.d.vel Spir.⊕-i.

N. Fiunt quoquè Magiſteria gemmarum, ſolvendo eas in ſpiritu ⦶, *vel Salis Naturæ, & præcipitando cum Ol.* ♀*i. Vide Quercet. in Pharmacop. reſt. cap.24.*

4. *Oleum gemmarum ſeu liquor.*

Sal Gemmarum optime ſolutionibus ac coagulationibus purificatum reponitur in cellam ſupra marmoream tabulam, ut liqueſcat.

N: Felicius fit menſibus Iulio & Auguſto, Croll.

5. *Tinctura ſeu Eſſentia, Sal gemmarum exaltatum.*

Liquori ſive Oleo (Magiſteriove) gemmarum affunditur 🜅 alcoliſatus. F. Extractio ſ. a. ſeparatur ſolutio, abſtrahituraque menſtruum ad formam uſquè craſſiorem: Hartman. Quercetan. in Pharmacop. reſt. cap.24.

6. *Oleum per deſtillationem: Eſſentia elaboratior.*

A liquore gemmarum evoca 🜅 cumque recentis 🜅 atque ※ terebinthinati ana. deſtilla denuo per retortam: poſt evocatum menſtruum prodeunt ſales in forma Olei. Hartm. in Croll. ſect. de liquoribus gemmarum.

7. *Syrupus.*

Fit dicto modo ex ſolutione & Saccharo. Vide Syr. corall.

Et hæc de Lapidibus in genere, ſequuntur jam Gemmæ.

CAPUT. V.

De Gemmis.

I. Chryſolithos.

CHryſolithos veterum Topaſius Gemmariorum modernorum eſt gemma aurei coloris.

Duo ipſius ſunt genera, Orientalis & Europeus, ille ut colore ita duritie Europeum ſuperat: hic enim inſtar Cryſtalli mollis eſt, & cum aureo colore vel multum vel parum nigricat.

Inveniuntur in Bohemia paſſim.

Vires. Natura ſolaris ex ſignatura indicatur. Proinde creditur timores nocturnos & melancholiam minuere, intellectum confortare, moleſtiisque inſomniis adverſari, (ſiniſtro ſcil. brachio alligatus, aut è collo ſuſpenſus auroque incluſus,) alij commendant ejus aſſumptionem ad morbum comitialem.

N. Chry-

N. Chryſolythus modernorum, Topaſij eſt veternum.

II. Granatus.

Granatus eſt Gemma pellucida, ex flavedine rubens, ignis inſtar, miniique nativi vel factitij colorem ferè referens.

N. Sunt diverſa genera Gemmarum quæ colorem ignis æmulantur, adeoque ſub Carbunculis, (quo nomine à Carbonibus ſumpto, Gemmas illas in genere vocant,) comprehenditur v. gr. Granatus, Hyacinthus, Rubinus, &c. Hinc ſunt, qui Granatum faciunt Rubinum colore obſcuriore, expoſitus enim luci aut ſoli carbonis imaginem oſtendit dilucidius quam ipſemet Rubinus.

Sunt Granati alij Orientales, alij Occidentales. Orientales, ut meliores ita & precioſiores, proinde provinciam officinalem ſolis Occidentalibus linquunt. Hi ſunt tùm Hiſpanici, tùm Bohemici, tùm Sileſiaci. E quibus Bohemici reliquos antecellunt.

Vires. Exiccant, corroborant, medentur cordis palpitationi, melancholiæ reſiſtunt & veneno. ſputionem ſanguinis ſiſtunt, ♀m in corpore reſolvunt, collo ſuſpenſi yſdem virtutibus vulgo celebrantur.

Prepar. 1 *Granatus preparat. Fr. l. com.*

2. *Magiſterium.*

B. de B. Igniuntur & in Spir. ⊖is aliquoties extinguuntur, donec ſolvantur. Soluti oleo ♀i in lactis cremorem coagulantur, atque ▽ calida poſt modum uſui adhibentur.

N. Fieri quoque inde poſſunt & aliæ preparatorum formulæ ad modum generaliter datum.

III. Hyacinthus.

Hyacynthus eſt Gemma pellucida, ex flavedine rubens, ignisque flammas imitans

Sunt alij Orientales, alij Europei. Hi inveniuntur ad Iſeram fluvium, in confinibus Sileſiæ & Bohemiæ, ſuntque Orientalibus ignobiliores. Quoad colorem, referunt alij colorem minij nativi, aut ſanguinis admodum bilioſi, & hi ſunt præſtantiſſimi: alij rubedine Croci flaveſcunt, alij exactè oſtendunt ſuccini colorem, & hi viliores, alij albi pellucidi ſuccini colorem referunt, & hi omnium utiliſſimi habentur.

Vires. Vim habet cor corroborandi, & à peſte tuendi. Singulare quoque eſt ſpecificum contra ſpaſmum & contracturas. Amuletum quoque antipeſtiferum habetur collo appenſus, aut annulo incluſus. Quercet. in Ph. Reſt. cap. 26. B. de B.

Prepar. 1. *Hyacinthus preparat.*

2. *Sal & Magiſterium.*

N. Hartm. in Pract. Calcinat cum æqu. parte ☿ vivi (minera adhuc conjuncti, non in magdaleones redacti,) in ✝bulo forti, cum operculo tecto, (non lutato) △ circulari: 1. lento. 2. fortiori,

tiori, tandem 3. fortiſſimo, donec 🜍 omne exhalet, nec amplius 🜍is odorem ſpiret. Hinc eluit optime & denuo cum ana. 🜕 calcinat 🜂 circulari, donec in maſſam abeat in 🜂, metalli inſtar rubeſcentem. Hinc injicitur in 🜄m calidam, eluiturque optimè donec non amplius 🜕 ſapiat. Huic pulveri affundit ✱ terebinthinatum, ſolvitque ſ. a, donec hyacinthi ſint ſoluti, relictis exiguis fecibus in fundo. Solutionem filtratam exhalare permittit ad ſiccitatem, pulveremque optime edulcoratum exhibet. (🜔 hyacinthi) aut cum Oleo ♀i præcipitat (Magiſterium,) Doſis ℈ß. vel ℈j.

IV. Lapis Nephriticus.

Lapis Nephriticus eſt lapis opacus, variegatus, ex colore viridi, aliisque permiſtus. German. Grießſtein.

Raro hic Lapis in ſe duos colores habet, ſemperque viriditatem refert, alius viriditatem ex albedine, alius viriditatem ſub flavam, interdum ſub cæruleam, plerunque ex viridi albo, flavo cæruleo nigrove colore mixtio eſt. Poliri exacte non poteſt, ſemper enim ipſius ſuperficies pinguis apparet, quaſi Oleo inuncta eſſet.

Adfertur ex nova Hiſpania. In nonnullis etiam Hiſpaniæ locis, & in Bohemia reperitur. Tanta invenitur mole ut pocula inde fieri poſſint. Quin imò fruſtum hic Francofurti conſpicere licuit, ultra libras 50. pendens.

Vires. Commendatur adverſus nephritidis aut ſtomachi dolores, ſed ejus præcipua laus eſt ad nephriticos dolores, & calculum expellendum, & arenulas. Medetur his affectibus brachio vel corpori alligatus, aut de collo ſuſpenſus. Cujus rei gratia armillas inde factas geſtare conſueverunt.

V. Rubinus.

Rubinus eſt Gemma diaphana rutilans, rubensque exigua portiuncula cærulei coloris ac limam reſpuens. Græcè Ανθραξ. Arabicè Jacut. Latinè Carbunculus, κατ' ἐξοχήν. Germanicè Rubin.

N. Rubedo ipſius eſt ſanguinis, cocci lacca indica aut Kermeſin.

Nobiliores rubini in Inſula Zeilan naſcuntur, alii & minores in Coria, Calecut, Cambia, & Biſnagar. Optimi in flumine Pegu. Exploratur bonitas ore & lingua. Nam frigidiores & duriores meliores reputantur. Naſcuntur in lapidea matrice roſei coloris, primumque candicant, deinde paulatim matureſcentes ruborem contrahunt. Hinc albi immaturi. Naſcitur plerunque in eadem fodina ubi Saphiri reperiuntur.

Vires. Tradunt rubinum geſtatum, vel ebibitum venenis reſiſtere, ac à peſte præſervare, triſtitiam arcere, libidinem coercere, malas cogitationes, & terrentia ſomnia avertere, animum exhalare, cor-

Digitized by Google

corpus incolume conſervare, ac ſi homini infortunia inſtent; ea mutatione coloris in obſcuriorem ſignificare, iiſque prateritis iterum priſtinum colorem recuperare.

Praparat. Rubinus praparat. more communi.

VI. Sapphirus.

Sapphirus eſt Gemma cæruleo colore, pellucida & diaphana, Germanicè Sapphir. Suntque aliquæ colore cæruleo albidæ, aliæ cæruleo ſaturo: hæ mares, illæ fœmellæ appellantur, aliæ omni colore carent, albæque vocantur.

Orientales inveniuntur in Calecut, Cananor, Biſnagar, Zeilan, & præſtantiſſimæ in regno Pegu.

Occidentales, variis in locis reperiuntur, Confinia Bohemiæ, & Sileſiæ ſatis præſtantes ferunt. Præſtantiores tamen ſunt Orientales.

N. Color igne facilè aufertur.

Vires. Eſt frigida & ſicca, adſtringens, conſolidans, alexipharmaca, cordialis, ophthalmica. Proinde oculorum humiditates exiccat, inflammationem arcet & extinguit (collyriis adhibita, aut butyro loto excepta, palpebriſque oblinita ſuperioribus,) valet ad omnia alvi profluvia, dyſenteriam, fluxum hepaticum, hæmorrhoidum, ſanguiniſque rejectiones (aſſumpta cum ▽ plantag, tormentill, &c.) Vlcera interna & vulnera ſanat, cor corroborat, & lætificat, peſti omnique veneno, febribuſque malignis, adverſatur: cardiacos ac melancholicos affectus quoſvis lenit, tollitque. (intus exhibita) Integra Sapphirus fronti adhibita, hæmorrhagiam ſiſtit, ac inflammationibus applicata eas extinguit. In orbiculum redacta piſi magnitudine ac perpolita oculis impoſita, pulveres culices, & quicquid in oculum decidit, aufert, oculos à variolis & morbis tutatur, &c.

Prepar. 1. Sapphirus præp. fit modo com. levigando cū ▽ cordiali

2. Sal. &

3. Liquor ſeu oleum.

N. 1. B. de B. Sapphirum duplo pondere 🜍is commixtam calcina, calcem ▽a ſtillatitia ſæpius ablue, rurſuſque exicca. Poſtea ſpiritu Vini perfunde ac macera, tùm rurſus extilla, quodque in fundo remanet, iterum calcina, deſtillaque toties, donec in Vino eliqueſcat, nivis inſtar, tandem abſtrahe, & provenit ſal, quod in loco humido in liquorem ſolvitur.

N. 2. Alii ſolvunt Sapphiri pollinem in ⚹ & ſucco limonum, ſolutionemq́ cum alio cordiali exhibent mixtum.

4. *Eſſentia ſ. Tinctura.*

B. de B. calcinatur Sapphirus bis ac poſtea oleo 🜖-i ſolvitur; abſtracto, dein oleo 🜖-i, cum 🜈 Eſſentia extrahitur.

VII. Sardius Lapis.

Sarda, Sardius Lapis eſt Gemma ſemiperſpicua, loturæ carnis, ſeu

Digitized by Google

carni ſanguinolentæ ſimilis, unde & Carneolus, vel corruptè Corneolus vocatur, Germanicè Carneol.

Non omnes uniusmodi inveniuntur coloris, alii enim ſunt rubri, alii exigua ſanguinis rubedine tincti, alii ſubflaveſcentes ex rubedine.

Laudatiſſimus Carneolus in Sardinia invenitur, hinc in Epiro & Ægypto, ſed Babilonius cæteris præfertur. Indici & Arabici etiam non contemnendi, ut nec Europei. Nam in Bohemia, Sileſia, aliiſque Regionibus præſtantes inveniuntur.

Vires. Pulvis ad omnem ſanguinis fluxum propinatur. Geſtatus fertur animum exhilarare, timorem pellere, audaciam præſtare, faſcinationes prohibere, ac corpus contra venena quævis tueri. Inprimis autem ſanguinem undecunque fluentem peculiari proprietate ſiſtere: ventrique alligatus partum conſervare.

Præp. Sardius præparat. modo communi.

VIII. Smaragdus.

Smaragdus eſt Gemma pellucida & diaphana, grato ſuo virore pulcherrima. Arabicè Zamarrut, nonnullis Praſinus, Germanicè Smaragd.

Sunt alii Orientales, alii Occidentales.

Orientales, uti ſunt virore amæniſſimi, ita & præſtantiſſimi.

Occidentales ſunt, tùm Peruviani, tùm Europæi. Hi reperiuntur in Cypro, Britannia, aliiſque in locis, ſed reliquis ſunt ignobiliores.

Vires. Omnem alvi ſanguiniſque fluxum, & præcipue dyſenteriam ebibitus ſiſtit, nec refert utrum à mordaci humore, an à veneno ortum ea habuerit, venenatis item morſibus, peſti febribuſque peſtilentibus medetur.

Doſis gran. 6, 8, 10.

Inter amuleta præcipuè comendatur ad Epilepſiam, partum accelerat, (alligatus coxæ) eundem retinet, (impoſitus ventri) Hæmorrhagiam ſiſtit, (ori conditus) dyſenterias omnes, ac hæmorrhoidũ fluxum indubitatò compeſcit, (ventri adhibitus; teſte Guainerio.) Timores ac Terriculamenta arcere fugareque, ac hæmitritæam febrem tollere, creditur, (è collo pendulus) &c.

Præpar. 1. *Smaragdus præparat.*
2. *Sal & Tinctura Smaragdi.*

Smaragdus pulveriſatur, ac per linteum trajicitur, huic ſuperfunditur Spirit. Urinæ, qui aliquid phlegmatis adjunctum habet, ut colorem extrahat, ſpiritu dein iterum deſtillatione abſtracto, in fundo remanet Extractum (ſal) gryſeum, è quo tandem (citra edulcorationem) vi 🜄 extrahitur color ſcil. Tinctura ſumme viridis: abſtrahe igitur ad aliqualem conſiſtentiam & ſerva.

Doſis gran. 10.

B. de

B. de B. Hartm. in Practic. de Dyſent. in Exegeſi ſua, Finck. in Enchirid.

Vires. Dyſenteriæ & fluxibus aliis quibuſcunque mirifice prodeſt, nec minus utilis eſt in cordis & capitis affectibus, Palpitatione, Melancholia, Paraphrenitide, Syncope, &c.

N. 1. Urina quicquid poteſt, vi ſui ſalis facit: hinc non errabis, ſi ∇ ſtillatitiam convenientem ⊖ urinæ acuatam loco menſtrui adhibueris. Inprimis quoque, quia Urina ſimpliciter deſtillata, niſi ſale ſuo acuata ſit, laborem irritum facilè reddere poteſt.

N. 2. Tinctura hæc nihil aliud eſſe videtur, quam Elixyr, conſtans partim ex Smaragdi ſubſtantia, partim quoque ex ſale Urinæ, dictæ ſubſtantiæ commixto

CAPUT VI.

De Corallis.

LApidibus precioſis ſubjungimus Corallia & Margaritas, utpote quæ non modo in ſubſtantia & viribus, ſed & in præparationibus, & inde reſultantibus præparatis Gemmis adſimulantur.

Corallium eſt frutex ſub aqua marina generatus, Græcè κοράλλιον & λιθόδενδρον. Arabicè, Baſſad, Mergen ſive Morgian, Beſd. Latinè, Corallium, Corallium, Corallum. Germanicè Corallen.

N. Corallia generari ex ſucco lapideſcente certum eſt? utrum autem ſuccus ille per ſe in fruticem lapideum prorumpat, vel an prius ligneam ſuſcipiat figuram, ſubindeque in lapideam vergat, vel denique an plantam (emortuam) ſub marina aqua repertam, penetret, tranſmutet, adeoque hujus figuram retineat, dubium. Dubitandi occaſionem præbet, quod frutices Coralliorum dentur, qui ex parte ligni adhuc referunt ſubſtantiam, partim Coralliorum. Nos poſthabitis ejuſce farinæ dubitationibus, qualis hæc, nec nunquam habent de fractibus Coralliorum granulatis, quos alij negant, alij perhibent: Item de induratione, quam alij fieri ſtatuunt ſimulac Corallij frutex extra aquas eſſe incipit, alij etiam in ipſa ∇ Corallia indurari volunt, relictis, inquam his dubitationibus, utpote quas ſcire parum eſt emolumenti, ignorare parum detrimenti, pergimus ad ea, quorum Medici intereſt, differentias ſcilicet vires & præparationes.

Differentiæ.

Corallii variæ ſunt ratione colorum differentiæ: aliud enim rubrũ, aliud nigrum, viride, ſubflavum, cinereum, fuſcum, aliove mixto colore ornatum eſt. Cæteris omnibus præfertur rubrum minii nativi colore, quod maſculi nomen obtinet: & hoc recipiendum quoties

ſimpliciter corallium præſcribitur ſine coloris mentione. Palleſcens fœminæ nomen habet. Huic ſuccedit corallium album, deinde nigrum, (Antipathes olim dictum,) Nam quod alio colore eſt, neque in uſum adhibetur, neque pro corallio vulgò habetur.

Rubrum, in India & Siene, teſte Plinio, reperitur, nunc in Mari Tyrheno & Siculo paſſim invenitur, Neapolimque adfertur, ubi politur. Hoc antequam rubeſcat, & quodammodo maturum fiat, videtur variis coloribus tingi. Nigrum reperitur in Gallia Hiſpaniæ. Album reperitur rarò ſolidumque eſt, & cavitatibus caret, quibus ſignis diſtinguitur à ſpecie quadam, Hiſpanis Polo dicta, quæ in Catalonia ab iis qui corallium rubrum quærunt, inventa pro corallio albo precio viliori divenditur. Caret hoc cortice creſcitque in fundo maris, non in ſaxis, ut rubrum corallium.

Vires. Corallium omne exiccat, refrigerat, adſtringit, cor præcipuè, deinde ventriculum & jecur roborat, ſanguinem purificat, ac proinde peſti, venenis, febribusque malignis adverſatur, hilarem hominem efficit, (nigrum tamen Corallium homines melancholicos reddere perhibetur,) ſiſtit fluxus quoscunque alvi, uteri, penis, (Gonorrhaam,) Epilepſiam infantum præcavet, (ſi recens nato ante omnem cibum in lacte materno gran. 10. exhibeantur.) Extrinſecus commendatur ad ulcera, quæ carne explet, ad cicatrices, quas extenuat, ad oculos quorum etiam lachrymas ſiſtit, viſumque recreat (in collyriis).

Doſis à ℈j. ad ʒj.

Rutilantia Corallia ex commentatione Paracelſi amuletum exhibent celebre contra terriculamenta, faſcinationes, incantationes, venena, Epilepſiam, Melancholiam, Dæmonum inſultus, fulmina. Album appenſum, ut pectus contingat, hæmorrhagiam ſiſtit mulierum.

Præparationes.

Operationes, quibus Corallia elaborantur, ſunt 1. *Præparatio.* 2. *Calcinatio.* 3. *Solutio.* 4. *Coagulatio* 5. *Liquatio.* 6. *Sublimatio.*

I. Præparatio.

Præparatio nihil à lege communi diverſum habet

II. Calcinatio.

Calcinatio Coralliorum eſt vel Ignitionis vel Corroſionis.

Calcinatio Ignitionis eſt mitior, violentior, tum reſtinctoria.

Mitior fit igne reverberii, dando tamen calorem ſecundi gradus, ne tinctura ſeu color ipſorum ignis violentia exhalet. *Quercetan. de præparat. Medicament. Spagyric.*

Ignitio violentior.

℞. Corall. integror, q. v. calcina △ reverberii primum lento ut ſaltem viva flamma corallia in furno re-

verberii poſita, ſuperficietenus lambat. Corallia hoc modo, primo gradu albeſcentia, tamdiu △ gradatim aucto fatiganda ſunt, donec ex albedine in flavedinem, ex lavedine in rubedinem ſummam reducantur, corpore toto reddito ſpongioſo ac levi, id quod plerunque biduo vel triduo abſolvitur.

Sic Corallia facta ſunt habilia ad deponendam in 🜊 tincturam. *Hart. in Croll. Sen. inſt.*

N. Si ⊖ Coralliorum proprie ſic dictum deſideras, vehementi uſtione eadem in cinerem redige, moreque ſolito, lixivium inde faciendo, ſalem elixiviando extrahe.

Calcinatio Ignitionis extinctoria.

℞. Corall. groſſe trit. candeſcant in igne, extinguanturque multoties in ⚹ ut ſolvantur. Filtra deinde abſtraheque ⚹ & conſequeris ſal corallorum per deliq. reſolubile. *Med. deſtill. pag.* 1.

Calcinatio Corroſionis.

1. *Cum* ⦶.

℞. Coralliorum tritor atque ⦶ ana, crema, ut duodecim horis fuſa, liquoris modo fluant: vel combure ad conſumptionem ⦶i, deinde duas horas candentia in igne conſiſtant. *Keſl.* 1. *cap.* 8.

Aliter.

℞. Corall. ſubtiliter trit. ac ⦶ an M. injice per vices in retortam tubulatam candefactam cum Excipulo appoſito Tubulum ab injectione ſtatim obtura, & cum penitus materia injecta fuerit, continuo △e hor. 18. corallia probe calcina.

Hæc adſcribitur Hartmanno, unde Tincturam feciſſe dicitur.

Cum 🜍*re.*

℞. Corall. trit. p. iij. 🜍r p. 1. (alii an) calcina △ circulari per hor. 2. Poſtea ignita adhuc infunde in ⚹ (ad corall. ℥j. ⚹ ℔. 1.) vas mox operculo claudendo. Hinc digere per ♂ 14. abſtrahe, &c. *Senert. Inſtitut.*

Cum pumice.

℞. Corallia groſſe contuſa F. cum pumice uſto S. S. S. cementaque in vaſe clauſo, △ reverberii, ſpatio ♂ ♌ 3. Quo opere finito pumex, relicto corpore albo, coralliorum tincturam imbibiſſe creditur. *Gans de Corall. verum impugnat idipſum Tentzel in exegeſi, pag. m.* 512.

III. Solutio.

Liquores quorum beneficio corallia ſolvi poſſunt, varii occurrunt. Præcipui tamen ſunt ⚹ commune & radicatum, ſuccus, berber. melon. citr. ros majalis, (ſpiritus ejusdem cum ſuo ⊖ acuatus,) liquor betulæ, ſpiritus mellis, terebinthinę, ligni guajaci, buxi, juniperi, quercus, ſumitatum alni, ſorbi ſylveſtris, ⊖ ſpir. ⦶ ſpir. ♀ ut & 🜊 iis-

dem acuatus ſpir. corallior. ardens, Phlegma ♄i, &c.

Quinimo corallia cum ♁e calcinata, ſimplex ſolvit ▽.

Modus ſolvendi nihil peculiare habet: Nimirum corallia in liquoris ſ. q ſolvuntur ſ. a. donec penitus ferè ſoluta ſint.

Purificatio & Edulcoratio ſalis & Magiſterii fit plerunque ▽ deſtill. vel ſi placet, adhibere poteris rorem majalem; ſupra triticum collectum & deſtillatum, aut aquam aliquam cordialem: coagulantur dein vel liquoris abſtractione, (tùm deſtillatoriâ, tùm Evaporatoriâ) vel præcipitatione.

Præcipitatio perficitur inſtillatione Ol. ♀. p.d. ſpir. 🜖i, vel ▽ deſtillatæ, vel Ol. ♁r p. c.

Reliquæ operationes ex ſequentibus facilè innoteſcent.

Medicamenta his Elaborationibus præparata ſunt:

I. Corallia præparata.

Fiunt cum ▽cordiali (roſarum) l. a.

N. In uſu ſunt præparata rubra ac alba.

II. Sal Corallorum.

Fit ex rubr. corall. 1. Uſitatiùs per ⚹ ut moris: vide ſupra.

2. Per ſuccum berber. & limon. *Querc. in Pharm. reſt.*

N. Nonnulli ℞. *Succi limonum expreſſi & depurati* ℔ij. *liquoris, betulæ menſis Aprili collecti* ℔viij. *coquunt ad caſum* ℔vij. *cui denuo addendo ſucci Limon.* ℔. 1. *deſtillant aliquoties rectificando. In hoc ſolvunt corallia, perlas, & ſimil. ſolutionemque propinant. Hart. in Croll. de perlis.*

3. Per ſpiritum ſeu liquorem acidum Guajaci. Sic purgat optime ſanguinem in lue venerea. *Hartman. in pract.*

4. Per ſpiritum 🜖i.

5. Per ſpiritum ⊖is.

N. 1. Solutiones cum ſpir. 🜖i aut ⊖is factas, ſi citra menſtrui ſeparationem in uſum vocare volueris, circula aliquandiu & magnam acrimoniæ partem amittent, præcipue ſi quoque 🜈m affuderis:

Vires. Ex ſuperioribus repete.

Doſis à gran. 6. ad 20.

N. 2. Paracelſus calcinat primo corallia leviter in reverberio cum 🜕 ana: hinc ſolvit digerendo cum 🜈. Poſteà 🜈i abſtrahit, ſalque relictum per deliquium ſolvit, idque vocat Magiſterium, libr. 6. archid.

III. Magiſterium.

1. *Magiſterium Officinarum,*

Inſtilletur in ſolutionem corall. (cum ⚹ factam) Ol. ♀ per d. præcipitatus pulvis edulcoretur ▽a deſtillata.

N. Alij præcipitant cum ſpir. 🜖i.

Vires. Vt Magiſterium à ſale non differt ſubſtantia: ita nec viribus, nec doſi.

2. Ma-

2. *Magiſterium butyraceum.*

Solve corallia in ſpiritu magico, (id eſt, ſpiritu roris majalis, vel quod idem in ※) præcipita cum Ol. ♆ per C. præcipitatum edulcora ac digere aliquamdiu cum ♥i, quo iterum abſtracto habes magiſteriũ in ore inſtar butyri liqueſcens.

3. *Magiſterium plumaceum.*

Solve ſ. a. corall. in ſpiritu non dephlegmato deſtillato ex ⦶is & O ana ℔j. formatis cum argillæ ℔ij. vel iij. in globulos, videlicet vel per vices injiciendo corallia in ſpiritum vel econtra corallis ſpiritum eundem per vices ſuperfundendo: decanta ſolutionem, filtra, [affundendo, ut eo cõmodius filtari poſſit ▽ deſtillatam roſatam ſi placet:] præcipita cum Ol. ♆ p. C. vel ſpirit. ⊕i edulcora ▽ cordiali & exicca.

N. Cum corallia velut aſcendere deſinunt, menſtruum debilitari incipit, ſubſiſte igitur & inſpiſſa aliquantulum.

Aliter.

Solve ſ. a. corall. in ſpir. ⦶. filtraque [affundendo ▽ pluv. deſtillata,] hinc præcipita cum Ol. ♆ p. C. edulcora & exicca. Hoc modo in magiſteria præſtantia redigi poſſunt & perlæ, oſſa, cornua, (e. gr. C. C.) ungulæ nec non cruſtacea.

En candide Chymia cultor inſignes plumaceorum magiſteriorum proceſſus gratis tecum cõmunico, magni aliâs emptos, quos cum plurimis aliis ex cõmunicatione obtinui Viri ſolertiſſimi Dn. Johannis Salzwedelii Pharmacopei apud Mœno Francofurtenſes celeberrimi.

N. Querc. ſolvit in ſpirit. ſalis Nãæ Pharm. reſt. c. 24.

IV. Oleum ſeu liquor corallorum

N. Oleum Corallorum propriè oleum non eſt, ſed liquor, vel per deliquium factus, vel per deſtillationem prolectus, de priori hic agimus, de poſteriori paulo poſt, in ſpiritu.

Fit Liquor ex Sæe.

℞. Sal corallorum repone, ut liqueſcat per deliquium.

N. 1. Liqueſcit felicius menſibus Iulio & Auguſto.

N. 2. Liqueſcit promptius, ſi ſolutio aliquandiu (♂ 14.) digeratur, (ut rubeſcat) ac dein (※ abſtracto) optime dulcorata, defecata & purgata fuerit, (ſolutionibus ac coagulationibus iteratis ut moris) imò ſi ulterius cum ♥i circuletur. Verum hoc Oleum potius Eſſentia dicendum eſt, de quo vide Cunrad. Kunrath/ in Medull. deſtill. p. 1, pag. 215. 218.

N. 3. Aly ℞. Corall. trit. ℔ij. Lapid. Prunell. ℔ß. vel ℔ I. calcinant fundendo ♂ 3. mããm illam tritam ponunt in cellam ad liqueſcendum.

Doſis gran. v.

Vires. Præter vires corallorum ſupra deſcriptas confert & in calculo.

Doſis à gran. 4. ad 15.

V. Eſſen-

Digitized by Google

V. Eſſentia ſeu Tinctura Corallorum.

℞. Salem corallorum [purificatum optime per iteratas ſolutiones ac coagulationes, vel magiſt.] volatiliſa cum ℣ digerendo, nimirum ac deſtillando, [vide volatiliſationem lapidum in genere.] Poſtea abſtrahe leni MB calore ℣i, ac remanet eſſentia corallorum, quam ſi placet ex arena per retortam propelle.

Vide Quercetan. in Pharmac, reſtit. cap 24.

N. 1. *Nihil intereſt utrum ſal receperis per ※ factum, vel per ſpirit.* ⊖ *vel per ſpir. phlogiſton* ※.

N. 2. ℣*i felicius eſſentiam corallorum ſecum per* ※ *transferet, ſi addideris aliquid camphoræ, e, gr. ad* ℣*i, menſur.* 1. *camphor.* ℥ß.

N. 3. *Cunrad.* Kunrath / *ſolvit & digerit* 1. *cum* ※, *quo iterum abſtracto, ſolvit & digerit* 2. *cum* ▽. *pluv. deſtillat.* [*NB.*] *recentiſſima,* 3. *cum ſpir. Vini.*

Vires. Vt præparatio Tincturarum operoſior eſt quam ſalis ac magiſterium, ita & virtus harundem fortior.

Doſis, guttæ aliquot VI. *ad* XV. *& ultra.*

His addere libet Tincturas Virorum Clariſſimorum.

2. *Tinctura Baſilij.*

℞. Salis corall. (per ſpir. ⊖) edulcoratiſſimi ℥viij. ♆is ℥ß. mixta: leniter comburantur, donec ♆r conſumptum ſit: Poſteá contere tantillum camphoræ cum corallis idque accenſo △e abſumes, hinc edulcora & extrahe tincturam l. a. cum ℣, abſtrahe ℣ ad conſiſtentiam Olei.

N. Maniaci & Melancholici hac Tinctura curati ſunt, D. D. Gans.

3. *Tinctura Quercetani.*

Extrahe tincturam ſ. a. ex coralliis calcinatis, (e. gr. ignitione mitiori,) digerendo vaſe H. cl. cum menſtruo cæleſti, deſtillato ſcilicet cum proprio ſuo ſaccharo, (id eſt, cum rore majali, qui cum melle aëreo deſtillatus,) ad eminentiam digitor. 8. affuſo. Menſtruo demum abſtracto, remanet Tinctura in fundo. *Quercet. libr. de præparat. Medic. Spagyric.*

4. *Aliter.*

℞. Magiſter. Corall. extrahe cum ♆re bezoardico ex re. vegetabili profecto, (id eſt, cum ℣i rectificatiſſimo) in vaſe H. cl. ad ignem cinerum. Poſtea ſepara & in perfectam Tincturam decoque. *Quercet. Pharmac. cap.* 24.

5. *Tinctura Harmanni, I.*

Sal corall. (per ※) purificatiſſimum impragna ※ tantiſper, donec nihil iſtius ſpiritus amplius retinere velit. Sal ita impræegnatum digeratur, (♂ 20.) in MB. Poſtea deſtilletur per Ret. in Reverberio clauſo vel Balneo ſicco, ita tamen,

ut

ut prius Phlegma inutile evaporet: Poſtea prodeuntes ſpiritus albicantes ſeorſim capaci recipiente excipiantur, continuando deſtillationē, donec omnes ſpiritus cum oleo rubro inſtar ſanguinis prodierint: ſeparetur ſpiritus (qui ardens inſtar 🜅) per Retortam ab oleo rubro, quod in Retorta manebit.

Hoc menſtruum (ſpiritus ſcil. hic partim ab ※, partim à corallis productus) extrahit ex recentibus coralliis impoſitis tincturam rubicundiſſimam, quæ ſi rurſus ab hoc ſpiritu per deſtillationem liberata, & tandem cum 🜅, vel alia aliqua ▽ cordiali appropriata digeſta perque cohobia volatilis facta fuerit, elegantiſſima evadit corallorum tinctura, ſuaviſſimi ſaporis, fragrantiſſimique odoris.

N. Impragnatio illa fit hoc modo:

℞. ⊖ *Corall.* ℔. 1. ※ *opt.* ℥ *ij. deſtilla leniter, ut extillet ſolum Phlegma inſipidum, ſecunda vice, affunde* ※ ℥ *iij. iterumque deſtilla, atque ita perge ſingulis vicibus* ※ ℥ *j. plus affundendo, donec tam acre* ※ *inde prodierit, perinde ac affuſum fuerit. Hartm. in Croll.*

6. Tinctura Hartmanni, 2.

℞. Corall. calcinat. (ignitione violentiori,) q. p. injice in 🜅, vel alcohol ſpiritus roris majalis, ac paulo poſt extrahitur tinctura, fecibus, (ſine ulla virtute) in fundo remanentibus: Tinctura hæc aliquantulum coagulata, fit rubicundiſſima cum quadam dulcedine.

Vires. Eſt tantarum virium, ut poſt ejus uſum aliquoties repetitum, impoſſibile ſit ullam impuritatem in ſanguine totius corporis ſuperſtitem eſſe poſſe. Exhibetur in vehiculis convenientibus, à gut. 3. ad 10.

N. Hac ſane tinctura medico commendatiſſima eſſe debet ob ſtupendas ejus vires, ut quæ cum ſpiritibus hominum magnam convenientiam habeat. Hartm. in Croll.

7. Alia Tinctura, per acetum Coralliorum.

℞. Corall. contuſ. ℔ij. eliciatur per retortam acetum, id eſt, liquor acidulus, quo prolecto urantur corallia vehementer, donec reddantur albiſſima: Exempta dein redigantur in pulverem, ex quo ſ. a. cum aceto illo, digeſtione leni, extrahe T. donec ※ nihil amplius ſolvere valeat, univerſisque coralliis diſſolutis, nihil præter terram inutilem remaneat. Decantatis liquores deſtilla in arena ad ſiccitatem ut ſeparetur phlegma: Dein recipiente mutato, fac ut igne auctiori & ſpiritus ſublimis per ※ propellatur, qui diligenter colligendus Tandem relictum pulverem album ſpiritu 🜖 penitus ſolve, eundem ſpiritum 🜖 igne forti abſtrahe, corallia relicta fortiſs. igne ure, donec

Digitized by Google

colorem ferè nativum recipiant. His affuſus proprius ipſorum ſpiritus tincturam producere dicitur.

8. *Tinctura per ſpiritum coralliorum ardentem.*

℞. Corall. trit. q. v. extrahe tincturam ſ. a. digerendo cum ſpiritu corall. ardente, [vide infra,] abſtrahe menſtruum, atque extrahe denuo cum 🜄. *Gans.*

9. *Alia, per ſpiritum ſeu ▽ mellis.*

℞. Corall. cum ⊕ calcin. extrahe ſ. a. cum ſpiritu mellis, [vide de melle,] decanta & abſtrahe in MB, donec in fundo ſpiſſus relinquatur ſuccus, huic edulcorato, extrahe tincturam cum 🜄, habes tincturam coralliorum veram. *Hartman. in Croll.*

Doſis à gran 4. ad 10. vel 12.

10. *Alia, per Aquam Temperatam.*

℞. Sal corall. (per ſpiritum ⊕i) extrahe ſ. a. cum ▽ temperata, (ex 🜄i & ſpirit. ⊕i, vide in 🜄i) decanta, filtra & abſtrahe.

11. *Alia, per Phlegma ♄i.*

℞. Corallia calcinata, ſuperfunde Phlegma ♄i, cum ſpiritu acuto ♄i, digerantur vaſe cl. & rubeſcet menſtruum, abſtrahe in VB, affundeque 🜄 digereque denuò, ac pelle per retortam, ſic extillabit eſſentia corallorum rubicunda: abſtrahe 🜄 ad conſiſtentiam. *Agricola.*

Vires. Inſigne eſt cordiale, balſamumque nativum ſummè exaltat.

Vſuſque præcipui in terrore infantū, Epilepſia, & ſimil.

Doſis gran 3, 4, 5.

N. Eodem modo poſſunt ſolvi corallia cruda, ſed tardius.

12. *Per oleum citri.*

His jam addi poterit tinctura per oleum citri, quod è corallis rubris crudis etiam tincturam elicit. Huic ſi dempto oleo vehiculum aliud præbere poteris, tincturam coralliorum non contemnendā habebis.

VI. Flores.

℞. Flores coralliorum parantur ad modum, quo perlarum flores parari dicemus.

N. Fieri quoque poſſunt flores corallorum ſublimatione cum ✳ inſtituta.

VII. Spiritus ſeu Oleum.

Spiritus corallorum ardens, ſupra in quinta Tinctura Hartmanni deſcriptus eſt, videturque compoſitum quid eſſe ex 🜍 & corallis, ardereque ratione ſpritus 🜍 vinoſi.

Oleum itidem d. l. deſcriptum eſt.

Spiritus Corallatus, Spiritus terra Corallatus.

Fit admodum quo perlatus ſpiritus cum cum terra ſigillata. *Vide ibidem.*

Oleum Corallorum ſuccinatum.

℞. Corall. rubr. pulveriſat. ℔. 1. ſuccin. ℔ſ. M. & deſtilla per retortam, vel cucurbitam, ſic ſuccinum

Tin-

Digitized by Google

Tincturam corall. per ⚹ attrahet, in forma coloris ſanguinei. In fundo vaſis reſiſtet pulvis corallorum colore albus.

Vires. Oleum illud valet in Epilepſia & Apoplexia.

Doſis gut. 4. *ad* 8.

N. Huic ſimilis eſt modus quo Corallia ſale ſubdulci ſalita, pinguedineq; aromatica ſaginata, deſtillationi ſubjiciuntur, atque ita tincturam ſuam dictis comitibus commitunt ſimilem.

VIII. Syrupus Corallorum.

℞. Corall. rubr. groſsè contuſ. q. v. ſolve in ſucco Berberorum vel Limonum optime depurato, coralliisque ad eminentiam digitorum, 3, 4, 5. ſuperfuſo. Hinc

℞. Succi illius Eſſentia corallina impraegnati part. ij. Sacchar. cand. (vel commun.) part. 1. coque ad conſiſtentiam.

N. 1. *Poterit ſimiliter fieri ſolutio cum liquoribus acidis deſtillatis, Iuniperi ſcil. aut Guajaci.*

N. 2. *Quercetanus monet ſolutionem inſtituere,* — 1. *In vitro ſubere vel cera Hiſpanicâ occluſo, ne Eſſentia Corallina ſeparetur.* 2. *In* ℬ.

N. 3. *Si quid reſtiterit nondum ſolutum huic recens ſuccus affunditur, donec penitus ſolutum fuerit.*

N. 4. *Similiter fieri poſſunt & Syrupi margaritarum & lapidum precioſorum.*

Vires. Ex viribus Coralliorum ſuprà allatis & ſucco Berberorum vires cenſendæ ſunt. Laudatur valdè in Diarrhæa, Dyſenteria, fluxu hepatico, &c.

Caput VII.

De Margaritis.

Margaritæ, Perlæ, Uniones, (ſi magnæ ſint) Arabicè Lulu, ſunt Lapides rotundi, in conchis nonnullis ex perittomate eodem quo teſtæ generantur, producti. Germanicè Perlen.

Duplices cenſentur, Orientales & Occidentales. Illæ ſplendidiores ſunt, adeoque cæteris præferuntur, & præſertim Perſicæ. Hæ lacteſcunt, minusque ſunt ſplendidæ. Inveniuntur [etiam in Europa, in multis locis, ut in Scotia, Sileſia, Bohemia, Friſia, locisque maritimis aliis, ſed vilioris ſunt notæ. Majores itidem & quæ perforatæ cenſentur minoribus, & non perforatis maturiores & præſtantiores.

Vires. Cordiale prabent nobiliſſimũ, quo balſamus vitæ oppreſſus, viresque exolutæ inſigniter recreantur ac confortantur, proinde venenis, peſti & putredini reſiſtunt, animum exhilarant. Et hujus rei gratia in tantum aſcenderunt

Digitized by Google

honorem, ut vel agoniſantium extrema recreatio communiter inde expetatur.

Perlarum præparationes iiſdem ſiunt operationib9, quibus corallia, calcinatione autem ignitionis haut indigent. Supervacanea igitur illarum extinctio in ▽ vitæ ardentiſſima, quam vult Quercetanus in *Pharm. reſt. c. 26.*

Solutio Perlarum iiſdem perfici poteſt liquoribus quibus corallia.

Purificatio quoque & Edulcoratio nihil à coralliorum purificatione peculiare habent.

Præcipitatio, iiſdem cedit liquoribus, quibus coralliorum præcipitatio.

Hinc

I. Præparatæ Perlæ.

Præparantur more vulgari ſuper porphirium lapidem lævigando, ſubindeque ▽ cordialem, (verbi gratia, roſarum, meliſſæ, & ſimil.) aſpergendo.

II. Sal Perlarum.

Fit, ut in corallis dictum: Solvendo perlas, vel [quod uſitatius] in aceto, vel in ſucco Berber & Limon. &c. ſolutionem filtratam ad remanentiam ſalis inſpiſſando, inpiſſatumque ablutione, ut dictum, vel & ſolutione iterata purificando ac dulcorando.

N. 1. Non opus habent tritura, quippe vel integræ atque citra digeſtionem 🜍 *obediunt.*

N. 2. Solutionem in ſucco Limonum ac Betulæ Deſtill. vide de Corallis.

N. 3. Fit quoque Sal Corallorum, in quovis liquore diſſolubile, beneficio ſucci citrei mali, digeſtione depurati. Nimirum perlæ lotæ & ſi placet contuſæ, in eodem illo ſucco ad eminentiam 4. digitorum affuſo, digeſtione interveniente ſolvuntur, ſolutioni affunditur ros majalis deſtillatus, vel ▽ Meliſſæ, decantaturque ſolutio, hinc affunditur novus ſuccus citri depuratus, digeritur, affunditurque iterum ros deſtillat. vel ▽ Meliſſ. atque decantatur, &c. Et hic labor toties repetitur, donec perlæ penè totæ ſolutæ ſint, relictis perpaucis fecibus. Demum ſolutio lento igne inſpiſſatur, ad remanentiam pulveris.

Doſis à gran 6. ad ℈ß. *Ex aqua roris majalis cum manna deſtillata, vel ex aqu. Cinam. cum ▽ roſ. &c. Hartm. in practic.*

N. Paracelſus, Sali perlarum ut & reliquis inde paratis maximas vires attribuit. Proceſſus, inquit, horum etſi ſimplices, tamen, crede experto mirifica operatio ipſarum (perlarum) eſt. Non tamen fit per artem hæc virtutum actio, ſed in natura ipſarum eſt, quæ in groſſa ſubſtantia occultatur, & non poteſt operari ſicut mortuum corpus, ſed reſolutione facta, vivificabitur corpus ejus, libr. 6. archid.

Huic finitimum eſt Sal ſive Magiſterium Perlarum Riveri.

℞. Perlar. ſubtiliſs. tritar. q. v. im-

impaſta cum ſucco citri vel aurant. & relinque aliquandiu. Poſtea ſolve cum ※ ſ a. donec perlæ ex toto fuerint ſolutæ. Collectum acetum miſce cum tertia parte ▽ fluvialis, deſtilla in arena igne primû lento, dein fortiori. Deſtillatum reaffunde capiti mortuo reſtitanti, & denuo ſolve, poſtea filtra, evaporaque admodum lentè, & reſes erit perlarum Magiſterium.

Vires. Præter vires ſupra allatas ſummum eſt præſervativum Arthritidis.

Doſis ℈j. ad ſummum. Hartman. in practic.

III. Magiſterium Perlarum.

1. Commune fit ſolvendo cum ※ & præcipitando cum ol. ♀.

2. Butyraceum eodem modo fieri poteſt, quo Magiſter. butyraceum corallorum.

3. Plumaceorum præparatio itidem ex corallis repetenda.

Vires. Vires ex viribus perlarum deſcriptis facilè colligi poſſunt.

Doſis à gran 6. ad 15.

IV. Oleum ſeu liquor Perlaram.

Fit per deliquium, modum ex ſuperioribus repete.

V. Eſſentia, Tinctura, Arcanum Perlarum.

℞. Perlas q. v. ſolve cum ※, & para ſal, ſal ita paratum iteratis in ※ ſolutionibus ac coagulationibus [rejectis ſemper fecibus,] purifica, donec nullæ amplius feces ab ultimis ſolutionibus reſtiterint, atque adeo ipſæ perlæ ab omni immunditie liberati ſint. Hinc ſolve cum ▽ pluviali, vel rore majali, deſtillando que abſtrahe humiditatem, idque toties repete; donec interveniente deſtillatione perlæ ſint dulcoratæ, [id quod oſtendit aquæ poſtremo deſtillatæ dulcedo.] Hoc ſal ita defecatum, digere vaſe clauſo in MB, per ♂ ℘ 8. vel 10. cum 🜈i rectificatiſs. ad eminentiam 2. digit. affuſo. Sic Perlæ cum tempore eſſentiam ſuam inſtar olei ſpiſſi ad ſuperficiem 🜈i remittent, quam cautè ſepara, novumque 🜈i affundendo, laborem repete, quoties viſum fuerit. Convertitur enim totum ferè ſal, relictis pauciſſimis feculis in Eſſentiam. Hanc de novo cum 🜈 aliquandiu circula, poſtea leni deſtillatione MB, 🜈i ſepara & ſerva.

N. Eadem perlarum Eſſentia cum 🜈 per Retortam, vel per MB, ſeu reverberatorium ſiccum inſtitutis cohobiis tandem omnis tranſit.

Vires: De uſu conſtat ex viribus margaritarum, fortiſſimarum autem virium eſt propter ſummam ſubtilitatem.

Doſis à gran 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Arcanum per ſpiritum Guajaci.

℞. Perlar. ſubtiliſs. trit. q. v. ex-

trahe ſ. a. tincturam rubicundiſſimam cum ſpiritu Guajaci rectificato, reſidem pulverem calcina leniter, atque extrahe iterum bis aut ter cum novo ſpiritu Guajaci. Poſtremo calcina fortius, atq; iterum extrahe. Extracta coagula in MB ad apparentiam cuticulæ verſicoloris, quippe quæ ſignum eſt, abſtracto phlegmate, ſolum arcanum ſeu Eſſentiam perlarum cum ſpiritu Guajaci, in forma coagulata reſtare.

N. 1. Hæc Eſſentia ac ſpiritus vix ab invicem ſeparari poterunt.

N. 2. Eadem Eſſentia ſeu Arcanum perlarum, cum ▽ meliſſæ, & ſimilib. q. ſ. ſubito ſolvitur, inque rubentem pellucidum colorem vertitur ſaporis elegantis.

Vires. Optime ſanguinem mundificat, magnarumque virium eſt in lue venerea.

Doſis à gut. 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Alia Tinctura.

℞. Perlar. ℥ß. ſpir. ⊖is q. ſ. ſolve ſ. a. decanta, abſtrahe, ut fiat pulticula, quam elue ▽ ſtillat. Circula cum 🜅 ſeptimanas 6, tandem 🜅 abſtrahe, leni MB. calore. *Libav. in Syntagmate.*

VI. Flores Perlarum.

Solvuntur perlæ cum ⁜, ſolutio digeritur aliquandiu (per menſem) dein abſtrahitur ⁜, & tandem fortiori igne elevantur flores. *Libav. in Syntagm. libr. 2. cap. 25.*

N. Sublimari poſſunt quoque Margaritæ & Corallia beneficio ✱.

VII. Spiritus perlatus, ſeu ſpiritus terræ perlatus.

℞. Sal vel Magiſterium perlarū ℥vj. Terræ ſigillatæ ℔j. M. ac imbibe cum ſ. q. olei perlarum, & fac globulos, quos exiccatos, deſtilla per retortam, uti deſtillatur ſpirit. ⊖is. Rectifica & ſerva pro uſu.

Vires. Summum eſt ſecretum in Podagra.

N. Eodem modo fieri poteſt & ſpiritus Corallatus.

CAPUT VIII.

De Lapidibus minus precioſis: qui ſunt

I. Ætites.

ÆTites Lapis eſt veluti prægnans cum quatitur, alio in utero ſonante: hujus genera pro diverſitate ſuperficiei, (ſcabræ, ſcil. vel levis,) colorum, tum materiæ inibi contentæ, conſtituuntur quatuor.

1. Eſt exterius ſcabrum colore vario

vario plerunque nigricante, continet in ſe lapidem Collimum dictum.

2. Cinerei coloris eſt, ac in ſe argillam vel margam continet.

3. Terram in ſe concludit. Præter hos addit Plinius:

4. Taphuſium nomine, qui noſtratibus incognitus.

N. 1. Dicitur Lapis Aquilæ, quod in aquilæ nido reperiatur, ad promovendum partum, ab aquila eò deportatus. Germanicè Adlerſtein/Klapperſtein.

N. 2. Primus Orientalis eſt, raroque pruni magnitudinem ſuperat.

Secundus & Tertius etiam in Germania reperiuntur, pugnique magnitudinem ſæpe æquant.

Vires. Partum promovet, ſi fœminibus alligetur, ſin brachio eundem retinet, obſervare autem expedit, ſtatim à partu eum eſſe removendum, ne & iterum ad ſe trahat.

II. Alabaſtrites.

Alabaſtrites, Ἀλαβαςρίτης. Alabaſtrum, onyx, lapis candidus notiſſimusque eſt, Germanicè Alabaſterſtein.

Species ſtatui poteſt marmoris, verùm acuratè penſitatus, ipſo mollior eſt, proinde marmor incoctum & imperfectum ſi ita vis appellare poteris. Hic ſi ita mollis ſit, ut cultro ſcindi poſſit, gypſum rectiùs dixeris.

Uſus rarioris in Officina eſt, nec ingreditur uſualia, niſi ſolum unguentum alabaſtrinum.

Vires. Combuſtus reſina aut pice exceptus durities diſcutit, ſtomachi dolores cum cerato levat, gingivas comprimit. Dioſcorid.

N. Lapis quo hac tempeſtate torno varia finguntur vaſa, potius gypſi ſpecies eſt quam alabaſtrita.

III. Amianthus.

Amianthus (ἄσβεςος) alumen plumoſum, eſt lapis alumini ſciſſili non abſimilis, adeò ut à nonnullis inter ſe confundantur, Germanicè Federweiß/Steinflachs/(quippe ſunt qui telas ex eo conficere norunt,) Steindacht/quod elychnia ex eodē fiant incombuſtibilia.

Differt ab alumine ſciſſili, quod hoc combuſtile ſit, ſaporisque adſtringentis, illud non item.

Vires. Veneficiis reſiſtere creditur omnibus, præcipue tamen veneficarum. Præterea abſtergit, ſcabiem ſanat, ſi cum ▽ vitæ & ſaccharo ſolvatur, mixturæque ejus exigua portio quotidie mane detur, album fluxum mulieris mox iri ſanatum ajunt.

Præparata Officinalia, quæ amiantus ingrediatur, præter unguentum citrinum, nulla ſunt. Commendant tamen nonnulli ſupra modum Linimentum ad tineam puerorum, & ad ulcera tibiarum, quod *vide lib. 2.*

IV. Lapis Armenus.

Lapis armenus eſt lapis maculis viridibus, cæruleis & ſubnigris re-

lu-

Digitized by Google

lucens, ſicut lapis lazuli punctis aureis, adeoque non differunt inter ſe, niſi ſola maturitate, uterque enim in unis iisdemque ſcaptenſulis reperitur. Lazuli tamen lapis ceu maturior, crebrius invenitur in fodinis aureis, armenus in argenteis.

Dicitur lapis armenus ſ. armenius ἀρμένιος, quod olim ex Armenia ſolum ad nos translatus ſit, hodie tamen & in Germania producitur, verbi gratia, in Comitatu Tyrolenſi ſub nomine Melochites. Dicitur Arabicè Hager ſeu Hagiar, Germanicè Armenierſtein / Bergblau.

N. Præfertur colorato cæruleus.

Vires. Deſiccat mediocriter, extergit cum levicula acrimonia & leviſſima adſtrictione. Interne propinatus purgat ſine noxa humorem Melancholicum, ἄνω καὶ κάτω. Verum ſi multoties, (12. aliis 50.) lotus fuerit, purgat ſolum per inferiora. Hinc conducit in Mania, Melancholia, Epilepſia, & ſimilib.

Doſis in ſubſtantiâ ℨj. ad ℈iiij. Extrinſecus miſcetur Medicamentis ocularibus uti & Pſilothris palpetrarum.

Præparata

1. Lapis creberrimè lotus, quem præparatum vocant.

2. Pilulæ de l. armeno, vide Diſp.

3. Magiſterium fit l. commun. Lapis calcinatur per fl. ♀is, hinc ſolvitur calcinatus in aceto fortiſſimo alkaliſato aut mellito. *Quære. Ph. reſtuut.*

N. Mallem equidem lotum adhibere lapidem vel ſolutionem cum 🜄 perficere, quippe vis purgatrix aciditate infringi apta eſt.

V. Lapis calcarius.

Lapis Calcarius eſt lapis ille griſeus, ex quo violentia ignis conficitur calx muraria, Germanicè, Kalckſtein.

Officinalis non eſt, niſi in præparatis, quæ ſunt

1. Calx viva, Græcè ἄσβεστος. Arabicè Herach, Nure, Nura.

Vires. Eſt ignea, mordax, adurens, cumque progreſſu temporis cruſtam gignens.

2. Calx lota. (è qua ſal optime ſ. a. elixiviatum.) Exiccat ſine mordacitate, adeoque valet ad contumacia ulcera, verbi gratia, venerea, uti & ad ambuſta & alia, quæ non facilè curationem admittunt.

3. Lixivium, quod conducit ad vulnera putrida eluenda. Quin imò ex eodem fit 🜄 ophthalmica inſignis, quam vide libr. 2.

4. Spiritus. ℞. ♆ q. v. læviga minutiſſimè, imbibeque cum 🜄i alcoliſato, (qui ab omni Phlegmate purus ſit, alias incaſſum laborabitur,) quantum ſcil. imbibere illa poteſt, (non ad eminentiam) abſtrahe 🜄 leniſſ. MB calore, cum

so-

cohobiis (8. vel 10. repetitis,) ſic fortificatur vis ignea ♆.

℞. Hujus ♆ lævigatæ, ℥x.

⊖ ♀i puriſs. ℥j.

Miſc. ac deſtilla ex Retorta lutata, infra medietatem repleta, in excipula duo, quorum unum (in quo ſit parum 🜅 rectificatiſs.) deſtinatum ſit ſuſcipiendo ſpiritui, adeoque capacius, alterum (quod vacuum) extillanti phlegmati.

Excipulum prius connexum ſit cum cannali ex alterius illius excipuli collo deducto, poſterius ſit collocatum, ut phlegma recta delabi poſſit. Accenſo igne ſtillat primum phlegma, quod delabitur in excipulum vacuum, dein auctiori igne prodit ſpiritus albicans, qui per canalem in alterum illud excipulum ad 🜅 rectà tendit, eique ſeſe commiſcet ut ſeparari ab invicem difficulter poſſint.

Rectifica aliquoties, & ſepara leniſs. calore 🜅 in phiola, vel accende 🜅 qui efflagrabit remanente ſpiritu ♆ in fundo.

N. 1. Niſi ♆ initio cum 🜅, ad modum dictum fuerit impraegnata, adeoque exaltata, incaſſũ laborabitur, quippe defluit in excipulum minus, uique phlegmatis commixti nullius evadit valoris.

N. 2. Spir. primo flavus eſt, verum leniter rectificatus, flaveſcit.

Vires. Summum eſt arcanum in atterendo <u>*radicituſque*</u> *pellendo calculo. Confert & Podagricis.*

In uſu Pharmacopœtico ſolvit Cryſtallos, oculos ♋, lapideſque duriſſimos. Keſler. 1. *cap.* 80.

N. Alii miſcent ♆ cum biſmutho, ac deſtillant ex 6 in receptaculum capaciſs. aliquot (ſex) menſuris ∇æ adimpletum.

Hinc ſpirit. ♆ alcaliſatus.

℞. Sal ♆, ſolve in ſpiritu ♆, ac forma globulos cum argilla, vel farina laterum, deſtillaque per retortam.

VI. Lapis calaminaris.

Cadmia lapidoſa, cadmia metalli expers, eſt lapis foſſilis, ſubflavus, non admodum durus, luteum dum accenditur fumum eructans, Germanicè Galmey/ Galmeyſtein.

Reperitur ſæpius in metallorum fodinis.

Vires. Siccat leniter, extergit, adſtringit, ulcera carne replet, cicatricem inducit. Adhibetur ſolum externe, creberrimoque uſu infantum excoriationibus exiccationis ergo inſpergitur.

N. Vtuntur eo & ærarii ad conficiendum aurichalcum, cuprum enim pallere facit.

Prepar. 1. *Emplaſtr. è lapide calaminari, vulgò* Zeltenpflaſter/ *Auguſt.*

2. *Gryſeum de lapide calaminari. Auguſt.*

Virumque vires cum lapide calaminari communes habet.

Digitized by Google

VII. Calculus humanus.

Calculus humanus eſt, qui in hominum corpore generatur, hoc etſi variis accidat in locis, tamen maximè in renibus & veſica, è qua eximitur ſæpe lapis, lapidi Bezoar figurâ non abſimilis. Dicitur & Ludus.

Vires Summe valet ad tartarum in omnibus corporis partibus, imò ad calculos etiam grandiores reſolvendos, expellendos, adeoque ad obſtructiones inde ortas reſerandas.

Preparat. 1. *Sal Ludi cryſtallinū.*

Ludus cum carbone calcinatus ebulliat in ▽ fervente: quod in diſſolutum manet, calcinetur iterum ebulliatque, idque toties repetitis vicibus, donec ludus penitus ſit ſolutus. Solutiones filtratas coagula, & habebis Sal.

Hoc Sal, quia ſulphure ſcatet impuro, denuo cum carbonibus (anat.) calcinatum ſolve ut prius, filtraque: hinc per evaporationem coagula, vel ſi lubet aliquot ſolutionibus & coagulationibus purificatum atque in cryſtallos redactum ſerva.

N. Keslerus ſolutioni adhibet 🜹, *cap. 4. cap. 26.*

Calcinatio.

Calculum pulveriſatum primo leniter ▽ circulari, poſtea reverberii per gradus, calcina, donec plane videatur in calcem abiiſſe.

Vel, miſce ludum cum duplo carbonum, (præcipue faginorum,) ✝buloque tegula operto in fornace figulina calcina hor. 24. *Hartmann. in pract. Senn. Inſtitut.*

Alter.

Ludum calcina hor. (ſex) cum ⦶ extrahe ⊖ cum 🜈. Vini ſpiritū iterum abſtrahe, remanetque ſal in fundo.

2. *Oleum ſ. Liquor per deliquium ⊖is.*

3. *Elixyr ac Eſſentia.*

Elixyr ac Eſſentia Ludi ex ⊖ parari poſſunt ad modum, qui in genere de lapidibus deſcriptus eſt. Videlicet interveniente volatiliſatione cum 🜈, cum quo ⊖ illud optime calcinatum digeritur, perque 6 tot cohobiis deſtillatur, donec penitus ⊖ cum 🜈 tranſierit. Sic habes Elixyr, à quo ſi 🜈m in MB leni ſeparaveris, Eſſentiam in fundo reperis.

Doſis hujus Eſſentiæ gran 5. 6. ad 12 ſingulis diebus in liquore convenienti. Hartman. in pract. Senn. Inſtit.

VIII. Cryſtallus.

Cryſtallus, lapis tranſparens eſt, aquam in glaciem congelatam, omnino referens. Dicitur Cryſtallus à κρύ⊙, id eſt, gelu, & ςέλλω, id eſt contraho, Germanicè, Cryſtall.

N. Gemmam ſi vocare libet, licet, modo omnium molliſſimam dixeris, vel à ſimilitudine coloris, qua gemmas coloratas Cryſtallus refert, pſeudo-gemmam verbi gratia, pſeudo-berillum, pſeudo-topa-

Digitized by Google

topaſium, pſeudo-ſaphirum, pſeudo-ſmaragdum; quæ veris gemmis molliores ſunt. Sic & Iris vocata gemma à colore quem fronti applicata exhibet, Cryſtalli ſpecies eſt.

Invenitur variis in locis, etiam in Germania, Bohemia, Ungaria, Cypro & Luſitania, & nonnunquam in agris.

Delectus.

Quanquam coloratę minime negligendæ ſint, ac præcipuè pſeudo-adamas, quæ aliis nobilior, attamen in præparationibus Chymicis recipitur Cryſtallus propriè ſic dicta, quæ eligenda eſt puriſſima, pelluciſſima, ac eximiè intenſa.

Vires. Facultatis eſt adſtrictoriæ, adeoque confert dyſenteriæ, diarrhææ, cœliacæ, choleræ, fluxui uterino: præbet lactis abundantiam, atterit calculum totius corporis, hinc prodeſt & podagricis.

Si pulveris ℈j. vel ʒj. pondere cum °o° amygdal. dulcium exhibetur, curat eos qui ☿m hauſerunt. Boët. de Boodt *Matthiol.*

N. Sunt qui Cryſtallum radiis ſolaribus objiciunt, hisque concentratis cutem inurunt, loco cauterii.

Medicamenta ex Cryſtallis præparata ſunt.

1. Præparata, in ſpecie ſic dicta, fit leg. commun.

2. Sal Cryſtallorum.

Cryſtallus calcinata ſolvitur in ※ vulgari, vel Terebinthinato, ſ. a. ſolutio filtratur, abſtrahiturque ad ſiccitatem. Materia remanens, ⊖, Cryſtallorum, purificatur ut moris.

N. 1. Alii calcinant Cryſtallos primo cum 🜍re, dein cum ⦶. Alii è contra, priorem calcinationem cum ⦶ peragunt, poſteriorem cum 🜍re. Alii alterutra ſaltem calcinatione Cryſtallum ſolubilem reddunt. [Exempli gr. Quercetanus & Boëtius de Boodt, *cum 🜍re.] Quidam præmittunt ignitionem, vel ſimplicem, vel reſtinctoriam. Quæ diverſitas neminem moveat, modo Cryſtallus ſolubilis fiat. Vide Notas de Calcinatione Lapidum in genere.*

N. 2. Si Salis hujus uſum ſine mora expetieris. ℞. Cryſtallos groſſè contuſ. candefac ac extingue in ▽. Raphani. Ononid. Petroſelin. & ſimil. acuata ſpir. ⊖-i, vel °o°. 🜍is, idque multoties (decies) repetatur, filtraturæ ſi libet adde ſacchari q. pl. ac habes ▽ ononidis, & ſimil. Cryſtalliſatam Boëtius de Boodt.

N. 3. Alii loco ※ adhibent ▽ deſtillationem Urticæ minoris, Boëtius de Boodt.

N. 4. Neq, confertim, neq, continuò Sal Cryſtalli exhibere licet, præſertim ubi Natura languidior extiterit, Hartman. in Croll.

Doſis Salis à gran 6. ad 16.

3. Magiſterium Cryſtalli.

Solutioni [cum ▽ urtic. factæ, &c.] inſtilla ⊖ fuſi aliquid & præcipitabitur, decanta, elue, exicca.

4. Oleum ſeu Liquor Cryſtallorum.

Solvitur Sal Cryſtallorum per deliquium, ut moris. *Sennert. Inſtitut. libr. 5. part. 3. ſ. 3. cap. 6. Medull. deſtillat.*

Doſis gran xv. ad xx.

5. Elixyr Cryſtalli.

Fit volatiliſatione Salis Cryſtallorum. Nimirum.

℞. Salis Cryſtall. optimè [iteratis ſolutionibus ac coagulationib9] purificati, q. v. digere in fimo equino, vel ejus vicario MB, cum ∀, vel cum ▽ urticæ, [vel potiùs cum ∀ ſupra urticam deſtillato,] ♂ ℘ 14 Dein deſtilla per cucurbitam humilem, retortamvé, ſic menſtruum ſecum aliquid ⊖ transferet, remanenti materiæ affunde recens menſtruum, vel idem in MB, leni ab Eſſentiâ quæ jam aſcendit abſtractum, idque toties, donec ⊖ ferè totum aſcenderit. Serva pro uſu.

Boëtius de Boodt/ *Beguin.*

6. Eſſentia Cryſtalli.

Deſtilla Elixir Cryſtalli & abſtrahe menſtruum lento MB calore ad conſiſtentiam mellis, vel ſi placet inſpiſſa.

N. Keslerus Elixir Cryſtallorum parat hoc modo:

1. Cryſtallos calcinat ignitione reſtinctoria in ※.

2. Calcem hanc comburit cum ⏀, horis duodecim.

3. Hujus maſſæ ℥iij. affundit ※ ℥x. digerit ♂ ℘ 2. vel 3. in MB. abſtrahit ad ſiccitatem ※ remanentiam reſolvit per deliquium, oleumque rubrum ſeorſim colligit, (neglecto albo quod à ⏀) rubrum illud digerit ♂ ℘ 3. cum vino, feceſque ſubſidentes rejicit. Claram ſolutionem cum liquore, e. gr. cum vino exhibet, idque quotidie ter. Kesler. lib. 3 cap. 44.

IX. Hæmatites.

Λίθ⊙ αἱματίτης. Lapis eſt, vel terra duriuſcula, ſanguinem colore æmulans. Arabicè Scedenigi. Germanicè Blutſtein.

1. 1. Lapis Hæmatitis noſtratibus Officinis uſitatus, differt à veterum hæmatite.

N. 2. Interdum niger eſt, interdum flavus, interdum ferri colorem habet.

Reperitur Lapis Hæmatites Officinarum in variis Germaniæ locis. Sæpè inter rubricas & ferri fodinas, quales propè Joachimicam vallem Bohemiæ, item circa Breſſam, aliquando ex Oſtracite naſcitur, ut propè Hildesheimium contingit. Excoquitur in ferrū lapis hic, adeoque ferri materia exiſtit. Fit etiam hæmaties ex magnete uſto.

Optimus habetur friabilis, ſaturato colore niger, qui per ſe durus eſt & æqualis, nulla ſorde admiſta, aut ſepto intermedio, habetque cinnabari ſimilem colorem ſed ſaturatio-

tiorem, loci natalis ratione, Hiſpanicus præſtat.

Vires. Refrigerat, exiccat, adſtringit, glutinat, adeoque convenit ulceribus oculorum & pulmonum, oculis lachrymantibus, ſanguinis expuitioni medetur, profluvia, v. gr. hæmorrhagiam uteri, alvi, &c. compeſcit.

Datur pollen internè à ℈j. ad ℈iiij. Externè modis variis adhiberi poteſt.

Præparat. Hæmatites præparatus fit leg. c. cum 🜄 adſtringente, verbi gratia, Plantaginis vel Tormentillę.

X. Lapis Iudaicus.

Lapis Judaicus olivæ ſpecie ſubrotundus, tener & friabilis eſt, ſtriis ſecundum longitudinem diſcurrentibus & æquidiſtantibus, ac ſi arte (torno) factæ eſſent, colore eſt albo & ſubcinereo.

Reperitur in Judæa, unde Ιουδαϊκὸς dicitur, hinc & in Sileſia.

Dicitur Aetio Lapis Syriacus, aliis Phenicites, Tecolithos. Arabicè Hager aliecudi ſeu Agiar aliheud. Germanicè Judenſtein.

Aliqui ſexum diſtinguunt, minoresque fœminas vocatas, ad veſicæ lapidem fundendum commendant, majores maſculos, inter quos aliqui ſunt longiores minimi digiti quantitate, ad renum lapidem expellendum.

Vires. Medetur difficultati urinæ, calculos veſicæ, præcipueq; renum rumpit. (tritus exhibitus.

Præpar. 1. Præparatus fit lege c.
2. Sal &
3. Magiſterium

Calcina cum 🜍re, ſolveque in 🜊 mellito, vel ſpirit. ⊖, hinc abſtrahe, habes ſal, vel præcipita cum Ol. ♀i, habes magiſterium, edulcoranda.

Doſis gran aliquot. Quercetan. Phil. reſtitut. cap. 26.

4. Oleum ſeu Liquor fit per deliquium.

XI. Lapis Lazuli.

Lapis Lazuli eſt lapis opacus Saphiri colore, aut florum Cyani, aureis punctulis aut flamulis exornatus, armenio durior.

Dicitur λίθος κυανὸς Lapis cæruleus. Arabicè Hager-Azul.

N. Ex hoc fit color ille cyaneus, quem ultramarinum vocant, aſurum vero ex lapide armenio, vel cyano germanico faciunt.

Genera tantum duo ſunt, fixus, id eſt, colorem in igne non mutans, qui ferè ex Oriente affertur, & non fixus, qui in Germania reperitur, ac vulgò Laſurſtein vocatur, unde color dictus Aſurblau.

Vires. Viribus convenit cum lapide armenio, ſed imbecillius easdem exercet. Purgandi facultate præditus eſt, præcipue contra Melancholicos omnes affectus, quartanam, apoplexiam, morbum comitialem, lienis vitia, aliosque

Digitized by Google

complures, à melancholico ſucco origi- nem ducentes.

Doſis ʒj. *in polline ſubtiliſſimo.*

N. Pro amuleto etiam ex collo geſtatur, ut puerorum terriculamenta arceat, oculorum aciem roboret, ſyncopem & prægnantium aborſum præcaveat. Verum partu appropinquante, ne fœtum retineat, auferendus eſt. Boëtius de Boodt.

Præparat. 1. Lapis multoties, (in 🜄) lotus, quem præparatum dicunt. Lavatur autem ut acrimonia, visque exurendi loturâ auferatur.

2. *Magiſterium.*

Quercetanus Ph. R. calcinat cum 🜍e, & ſolvit cum ⁜ Vini optimo; hinc præcipitat cum Ol. ♀i.

3. *Elixyr.*

Calcinatur Lapis Lazuli in fornace laterum, deinde Aq. vitæ ſolvitur calcinatus.

Fioravantus hac ſolutione multos morbos & febres malignas ſe curaſſe ſcribit, & ulcera etiam peſſima in optimum ſtatum ad miraculum usque redegiſſe.

4. Oleum ſeu liquor, qui illitus dolores podagricos, inflamationesque levat.

5. *Eſſentia ſ. extractum.*

℞. Lapis Lazuli q. pl. igniatur 6. vel 7. extinguaturque in 🜊, tandem in pulverem redigatur, & cum 🜄 meliſſæ ipſius recrementa terrea eluantur, (abſchleichen) redigantur in pulverem tenuiſſimum, & cum 🜊, digerantur in calore ſeptim. 3. vel 4. dein abſtrahatur 🜊, & remanentiam ſerva.

Doſis à ℈ß. *ad* ℈j. *Hartmannus in Practic.*

XII. Lapis Lyncis.

Lapis Lyncis, Belemnites, (ἀπὸ τȣ̃ βελέμνȣ, à ſagitta, cujus effigiem refert,) ſeu dactylus Ideus, (à figura dactyli & Ida monte Cretæ Inſulæ, ubi invenitur,) eſt lapis teres, pyramidalis, ſub variis coloribus repertus. Germanicè Albſchoß/ Schoſtein/ Luchsſtein/ Tappenſtein/ (ſi niger ſit.)

Inveniuntur albi, nigri, cinerei, pellucidi, vini falerni inſtar. Et hic forſan eſt quem veteres Lyncurium appellarunt, quem ſuccini ſpeciem fecerunt, ob colorem quo ſuccinum refert; quemque ex urina Lyncis, ſimulac excernitur coagulari, nonnulli fabulantur.

N. Vetus hic lapis grave olet, & ne uſtus quidem odorem deponit.

Reperiuntur multis in locis Germaniæ, in Boruſſia, Pomerania, Epiſcopatu Hildeſienſi, Helvetia, Ducatu Württembergenſi, (Göppingæ

Vires. Adhibetur ad calculos frangendos, non aliter quam lapis Iudaicus. Curat vulnera. Putatur etiam ad pleuritidem, quia mucronem habet, valere.

N. Putant lapidem hunc potum contra

tra Ephialtis ſuppreſſiones, noctisque ludibria valere, ac faſcinationibus ſuccurrere.

XIII. Magnes.

Magnes eſt lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad ſe trahit, ac plagas mundi oſtendit. Græcè λίθος μαγνῆτις. L. Heracleus, ἡράκλειος. Lat. Herculeus, ſideritis. Arabicè, Hager almagritos ſ. magnathis.

Reperitur circa ferri fodinas in diverſis locis Germaniæ, Norvegiæ Sueciæ, Italiæ.

Delectus.

Vegetior plerunque cæteris eſſe ſolet, qui ferri colorem habet.

Vires. Vires habet hæmatitis, teſte Galeno, adeoque adſtringit ſanguinemque ſiſtit, (uſtus) craſſos & melancholicos humores educit, ſed uſus eſt rarioris.

Præpar. Unguentum Magneticū, ſeu Sympathicum, vide libr. 2.

N. Sunt qui ex magnete uſto & cera Emplaſtrum conficiunt, idque ſumme ad podagricos dolores liniendos commendant.

XIV. Marmor & Ophites.

Marmor lapis eſt inſigniter durus ac ad ſplendorem ſuſcipiendum, ſi poliatur, ita aptus ut ſtatuæ vel columnæ egregiè nitentes inde ſculpi poſſint. Græcè Μάρμαρος (à ſplendore) Germanicè ein Marmelſtein.

Genera multa ſunt, cum nulla certa illis figura, neque color certus ſit. Aliqua ſunt alba, v. gr. Alabaſtrites. Alia rubra Alia nigra, ut Lydius Lapis. Alia variis coloribus, ut Porphyrites, Ophites, de quo hic.

Ophites eſt marmor inſtar porphyritę duriſſimus, colore viridi ſaturato, dilutis ejusdem coloris maculis reſperſo. Græcè, ὀφίτης. Latinè Serpentinus. Germanicè Serpentinſtein.

N. 1. Boëtius de Boodt / cinerum quoque conſtituit Ophitem, eumque duriſſimum, ut & nigriuſculis maculis aut punctulis variegatum, eumque mollitie alabaſtritæ.

N. 2. Veteres Ophitæ genera fecerunt. 1. Nigricans durum. 2. Cinerum punctis diſtinctum. 3. Lineis quibusdam candidis interſtinctum, candidum molle. Hinc apparet veterum Ophiten à noſtrate eſſe diverſum.

Foditur noſter in locis variis, Italiæ & Germaniæ, verbi gr. in Miſnia, quod tamen ob mollitiem, rectius Alabaſtris accenſetur, diciturque Zeblicium.

Vires. VeterumOphitæ omnes alligati contra capitis dolores, & ſerpentum ictu (ex ſignatura) proſunt, teſte Dioſcoride. Qui Lineas habent, Lethargo & capitis doloribus auxiliari dicuntur, arcereque peſtem petechialem (ex ſignatura) Galeno lithontripticus eſt intro aſſumptus.

Ophitæ noſtrati multa vulgus tribuit, videlicet, poculum inde factum

Digitized by Google

ctum, ſi venenum ſuſceperit, id ſudore prodere. Conducere colicæ, pleuritidi, torminibus, ac ventriculo refrigerato, doloribus podagricis, nephriticis, ſi calfactus ophites loco affecto applicetur. Opitulari quartanis, tertianis, phthiſicis, hepaticis, ſi poculum quotidiano uſui deſtinetur.

XV. Oſtiocolla.

Oſtiocolla lapis eſt albo cinereo-vé colore, oſſisque figuram æmulans. Dicitur lapis Oſſifragus, Lat. Sabuloſus, Oſtrites, Oſteolithus, Holoſteus, Morochtus Matthiolo. Germanicè Beinbruch/ Bruchſtein/ Beinwell/ Walſtein/ Sandſtein/ Stein bein.

Naſcitur in Palatinatu, locis arenoſis, (an der Bergſtraß/) item in Saxonia, in Sileſia, &c. creſcit per arenam forma Coralli.

Vires. Celebratur ad oſſa cito glutinanda, quippe materiam callo idoneam citiſſime ſuppeditat, adeoque glutinationem maturat. Adhiberi poteſt internè à ʒ j. ad ʒ iß. & externè in catapl. Emplaſtris.

Præparat. Oſtiocolla præparat. lævigando cum ▽ geranii.

XVI. Pumex.

Pumex lapis eſt eroſus, ſpongioſus, exiguisque cavernulis, ſeu foraminibus plenus. Græcè Κίσηρις. Arabicè Tanech. Germanicè Bymſtein.

Invenitur ad confluentiam Germaniæ.

Probantur, qui candore minimoque pondere, ut & qui quam maximè ſpongioſi, aridiq; ſunt, teriq; faciles, nec arenoſi infricando, &c.

Vires. Refrigerat, ſiccat, extenuat, ulcera leviter purgat, cicatrices explet, & emendat. Farina adhibetur ſæpe medicamentis oculorum, & verendorum. Immiſcetur item dentifriciis & ſternutatoriis.

Præparat. Pumex uſtus.

Uruntur trina uſtione, ita ut torreantur carbone puro, ac toties vino reſtinguantur albo. Lavantur deinde & ſiccati conduntur quam minimè uliginoſo loco.

N. Quidam tertia uſtione refrigeratos potius quam reſtinctos terere malunt ex vino. Boëtius de Boodt.

XVII. Lapis ſpecularis.

Lapis ſpecularis eſt lapis foſſilis, inſtar cryſtalli pellucidus ac in bracteas tenuiſſimas ſciſſilis. Dicitur comuniter Selenites, aliis alumen Scaiolæ.

Invenitur in Moſcovia, copioſe item in Hiſpania, in Saxonia, Thuringia, Marchia, Miſnia, &c. Etſi autem ut plurimum candidus ſit, attamen reperitur & variis coloribus, melleus ſcil. niger, fuſcus.

N. Veterum Selenitem, (aphroſelenitem) quia noctu lucebat, ab noſtrate diverſum eſſe, nemo non intelligit.

Uſus

Digitized by Google

Uſus eſt rarioris, nec adhibetur facile, niſi ad mulierum faciem dealbandam, & rugas depellendas.

Præp. Calx & Liquor.

Comburitur igne in pulverem candidiſſimum, qui per deliquium oleum ſeu liquorem præbet. Vide Talcum.

XVIII Silex.

Silex duriſſimum genus ſaxi eſt, vel marmore durius, extrinſecus leve. Germanicè Kieſling/Kieſelſtein.

Differentiæ ejus plurimæ ſunt.

Nam alii liquabiles ſunt, & plerunque foris albi & translucidi. Germanicè Flußſteine/weiſſe Kieſling.

Aliqui prorſus diaphani ſunt.

Aliqui ita duri, ut ex iis ignis excutiatur, unde & Pyrites dicuntur. Germanicè Fewrſtein.

Aliqui prorſus opaci ſunt.

N. Qui molliores ſunt marmore, non ſilices, ſed lapides ſimpliciter appellatur.

Vires. Silicum communium uſus internus eſſe poteſt, ad tartaream mucilaginem incidendam, calculum reſolvendum, ac proinde ad obſtructiones reſerandas. Extrinſecus frequenti uſu in dentifriciis adhibetur.

Pyritis vim poſſidet calfaciendi, ſiccandi, diſcutiendi, digerendi, adeoq; Emplaſtris digerentibus admiſcetur.

Præparat.

1. Sal fit leg. com̃. calcinatum, ſolvendo in ✢.

Doſis gran 6. ad 10. vel 20.

N. 1. Calcinatio fit eodem modo, quo Cryſtallos calcinari diximus.

N. 2. Si ex tempore adhibere volueris, reſtingue ſilices ignitos in vino generoſo, idque toties, donec plane in pulverem fuerint redacti. Hartm. in pract. Medull. deſtill.

N. 3. Quercet. ſolvit cum ⋇ mellis Ph. R.

2. Oleum fit per deliqu.

Doſis ℈ j. Medull. deſtillat.

XIX. Lapis Spongiæ.

Lapis Spongiæ eſt lapis poroſus, friabilis, in ſpongiis concretus, colore candido vel gryſeo.

Dicitur Cyſteolithos, (ab uſu,) Germanicè Schwamſtein.

Vires. Extenuat abſque inſigni caliditate, ad calculos renum veſicæq; frangendos utiles. Valet etiam ad ſtrumas diſcutiendas, ſi nempe omni mane fiat hauſtus propria urinæ, & poſtea in ultima ☾ a quadra ſingulis diebus ſumatur in vino, cum ⊖e, ♀ & ☿. Vide Gluckrath.

Præparat.

1. Sal.

Calcinatur cum ♀e calcinatione levi, ſolvitur in ⋇, vel ſpiritu ⊖is. Item, ignitus toties in ⋇ extinguitur, donec in calcem reſolvatur.

XX. Talcum.

Talcum Officinis lapis eſt, ſpeculari lapidi ſimilis, magis tamen tenuis, ſquammoſus, viridiuſculus, igni reſiſtens ac fixus. Dicitur à

nonnullis Stella Terræ. Germanicè Talck

N. Invenitur & Talcum rubrum ac nigrum (Parac. in Chronic. Carinthiæ) verum Officinis minus id uſitatum eſt.

Electio.

Optimum cenſetur, quod Venetiis ad nos transportatur, Muſcoviticum tamen æque bonum eſt, probatur autem præcipuè viridiuſculū.

Vires ac Uſus. Potiſſimus ejus uſus eſt externus & coſmeticus, adhiberi tamen nequit, niſi vinculo ſuo liberatum, præparatum, ac in liquorem redactum ſit.

Præparationes.

E præparationib9 Talci præcipua eſt Calcinatio, reliquæ enim operationes, qualis eſt deſtillatio & liquatio, per ſe notæ ſunt.

Calcinatio igitur túm eſt ſicca, tùm humida.

Calcinatio ſicca.

1. Contunditur in pollinem tenuiſſimum piſtillo ferreo, poſtea forti ollæ committitur, operculo addito, imponiturque furno vitriariorum, figulorum vel calcariorum (in einem Kalckofen /) ubi maximæ flammæ ſunt. Poſt triduum aut quatriduum eximitur, & ſi in calcem redactum ſit, ſervatur, ſin minus, repetitur labor, donec perfectè calx dealbuerit.

2. ℞. Talc. opt. q. v. contunde in mortario candenti, (ſic melius teritur Talcum,) donec nullum amplius ſplendorem referat, pulverem trajice per cribrum ſetaceum, ac cum carbonum Tiliæ ana. Miſc. calcinaque in fornace figulina ♂⚲ 2. vel 3.

3. ℞. Talc. ſubtiliſſime pulveriſat. ℔j. ♀i, per ⦶ calcinat. ana F. S. S. S. ac cementa in ✢ clauſo ÷.♂ ut ✢ candeat. Dein exime ac edulcora.

4. ℞. Talc. opt. in laminas tenues redacti, q. v. candefac ac extingue aliquoties. (duodecies vel pluries) in °°♀, donec fiat candidum inſtar nivis. Edulcora ▽ pluviali, & exſicca. Hinc impaſta cum albumine ovi, ac forma globulos, quos in calce viva conditos, atque ✢ clauſo impoſitas, calcina ♂⚲ 3. in fornace figulina vel vitriaria & fiet Talcum, inſtar Cryſtallorum, quos exime.

5. ℞. Talc. opt. part. 1. ⦶ p. ij. Miſc. & calcina per quatriduum, poſtea tere & ablue, pulverem exſiccatum panno involutum obducito luto craſſo, ac ſepeli in ♀o crudo, calcinaque ♂⚲ 15. tere ac ſolve in ▽ vitæ, ſolutum coagula.

6. Calcinatur cum Metallis, nimirum injice Talcum argento vel cupro, ad ignem fuſo horam dimidiam (hor. aliquot.

Calcinatio humida.

℞. Talc. Venetian. opt. ſcinde cultello in particulas ſubtiliſſimas, digere

gere in ſole ferventiſſimo, vel fimo equino per menſem, cum 🜊 acerrimo Vini-Hiſpanici, quotidie aliquid 🜊i ſuperaddendo, donec acetum fiat q. mucilaginoſum.

Hinc Preparata.

1\. *🝆 Talci deſtillatum, Coſmeticum Hartmanni.*

℞. Talcum calcinatione humida, (cum ✢,) in mucilaginem redactum, deſtilla per retortam lutat. △ nudo, in excip. capaciſs. Primo prodit 🜊, poſtea oleum album. Hæc ſepara.

N. Alii Talci pollinem cum cochleis ollæ immittunt, ut Talcum devorent, ubi devoraverint, cum teſtis tuſas vitro imponunt, ac ab iis aquam extillant, pro mulierum mangonio.

Vires. Aceto poſſunt manus ablui, 🝆o vero fieri inunctiones.

N. Ajunt, ſi primo facies fuerit diligenter ab omnibus ſordibus purgata, fucum integrum menſem durare poſſe. Hartm. in Croll.

2\. *🝆 Camphora Talcatum.*

℞. Talc. crud. (præſtat calcinat) optimè pulveriſati part. 1. 🝆 Camphorat. p. ij. digere ut albeſcat 🝆. *Vide de 🝆o Camphora.*

3\. *Liquor Talci, ſive 🝆 per deliquium.*

℞. Talc. optimè calcinatum, (calcinatione 1, 2. vel alia,) F. Extractio cum 🜊 filtra & coagula. Edulcora ac repone poſtea ad liqueſcendum in cella.

N. Alii progrediuntur ulterius, atque 🝆 cum 🜅 circulant, abſtrahuntq́; aliquot cohobiis.

4\. *Tinctura Talci.*

℞. Talc. optimè pulveriſat. q. v. digere cum ∾ ⊕-i philoſophico, in fimo equino menſ. 3, 4. ſic ſolvetur Talcum, protrudetq́ue ad ſuperficiem nonihil inſtar pinguedinis.

Huic affunde 🜅, digere ac abſtrahe cum repetitis cohobiis, & tranſibit tandem 🜊.

Alia.

℞. Talci calcinat. extrahe cum ∾u ⊖is viridi, decanta, abſtrahe, ac cohoba aliquoties, ſic aſcendit tandem & tinctura tranſitq́ue alembicum ſub colore rubicundo.

Vires. Præſervativum eſt efficax in peſte, quotidie ſumptum.

Doſis gran. vj.

N. Præſtat hic rubrum Talcum ſumpſiſſe.

XXI. Unicornu foſſile.

Unicornu foſſile. Cornu foſſile. Lapis Ceratites, eſt lapis colore & levore cornu referens, interdum etiam forma ipſa.

N. Sæpius tam craſſum ac magnum reperitur, ut à nullo unquam animali produci potuerit. Subſtantia lapidea ſemper & vel dura vel mollis eſt. Exterius ut plurimum dura, intrinſecus plerunq; mollis alba, levis, friabilis, compacta, abſque poris, linguæ firmiter adhærens, odoreque gratiſſimo, non ſecus, ac ſi quis

Digitized by Google

lac cum amygdalis miſcuiſſet. Cortex exterior interdum flaveſcit, cinereus, albus & ſubniger eſt.

Invenitur in variis locis Germaniæ, prope Elbingerodam Oppidũ Comitatus Stolbergenſis, prope Heidelbergam, Hildesheimium. Item in Moravia, Sileſia, Saxonia, multisq; locis aliis.

Materia hujus creditur Marga, aquâ ſubterraneâ lapideſcentê irrigata & fluida reddita, quæ pro diverſitate matricum in quas fluit, vel & pro diverſitate rerum, quibus ſeſe inſinuat, ſcil. lignorum vetuſtorum, cornuum, oſſium ſubterraneorum, varias quoque ſuſcipit figuras & odorem.

Vires. Non omnia habent eandem facultatem, aut æque validam, ſed differunt pro diverſitate originis, rerumque commixtæ. Dura & inodora præter vim exiccandi, vix aliâ pollent. Molliora, medulloſa maximas habent vires. Exiccant, adſtringunt, proindeque ſiſtunt alvi profluvia, gonorrhœam, menſtrua alba, hæmorrhagiam narium, hæmorrhoides. Quodſi inſuper odor medullis accedat gratus, cordi inprimis grata ſunt, idque roborant. Quæ cum rebus aliis ſunt commixtæ medullæ, pro earum facultatibus naturæ cenſentur. Extrinſecus ulcera ad cicatrices perducunt, oculorum lacrymas ſiſtunt, (in Collyriis.

Caput IX.

De Metallis.

Et primmum de Auro.

Metalla ſunt corpora dura, ductilia ex ſucco ſalino ſive mercurio, vi ſui ſulphuris in terra coagulato.

N. Libro primo diximus, res ſecundarias ex perittomate rerum primariarum fieri Perittoma ergo macrocoſmicum veniens in matricem, ſive locum metallificum, id eſt, metallorum generationi aptum, ſi ibidem ſubſtiterit, ſuſcitatur ſpiritus ſeu ignis illius, ſcil. perittomatis, ſubindeque vi matricis metallina in naturam metalli faceſſit. Duobus ergo ut omnia, ita & metalla conſtant; humiditate ſcil. quæ ☿ius dicitur, ſpiritu ſeu igne, qui 🜍r. Duo hæc in ſale fundata ſunt vitriolato, id eſt, in naturam talem transmutato, qualem natura ad generanda metalla proxime requirit. Hoc Sal alteratur ulterius paulatim, nec enim ſtatim metallum evadit perfectum. Quare cum in natura conſtitutum ſit, ut partes diverſæ invicem miſceantur, atq; inſuper mixtio & maturatio fiant ſucceſſivè, particulis ſcil. nonnullis, citius ad maturitatem pervenientibus, aliis tardius, aliis crudis aliquantulum manentibus, & in hac metallorum generatione varietatem quandam

dam eſſe neceſſum eſt, qua particulæ aliæ maturiores, aliæ minus maturæ. Maturiores ergo partes id eſſe ſuſpicor, quod Philoſophi ſub titulo ſeminis metallini eliciunt Licet enim in Metallis partes adeo compactæ & unitæ ſint, ut difficulter invicem ſeparari queant, unde fateri convenit pleraſque elaborationes, maximè vulgares non ſeparatas, ſed ſolum præparatorias ſeu exaltatorias eſſe, id eſt, quibus metalla citra ſeparationem puri ab impuro, ſolum alterantur, ut eo melius à colore noſtro ſuperari inque actum deduci queant: attamen ſeparationem illam contra multorum experientias hinc inde annotatas, impoſſibilem ſtatuere, pertinacium potius eſt, quam virorum cordatorum.

De viribus Metallorum in genere nihil addo, niſi quod tantæ inibi à majoribus deprehenſæ ſint, ut principalioribus macrocoſmi ſtellis, microcoſmique membris principalioribus & dicerint, & nomina inde iisdem impoſuerint, uti patet partim ex ſequentibus, partim ex libr. 1 cap. 9.

Metalla non inepte in claſſes tres collocantur, idque tàm ſecundum conformitatem diſparitatemvé duritiei, quàm ſecundum convenientem præparationum.

Prima continet Metalla nobiliora, ☉ & ☾m.

Secunda ignobiliora duriora, ♂ & ♀m.

Tertia, Ignobiliora molliora, ♄ & ♃.

Præparationes Metallorum ſunt.

1. Purgatio.
2. Calcinatio. 1. Immerſiva. 2. Vaporoſa ac illinitionis. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reverberatoria.
3. Volatiliſatio: unde Metallum volatiliſatum, id eſt, in ſpiritualem naturam redactum.
4. Extractio: vel potiùs maturatio, ſ. exaltatio, unde tincturæ.
5. Sublimatio: unde Flores.
6. Salificatio: unde Sal.
7. Mercurificatio: unde ☿s.

AURUM.

Aurum Metallorum cunctorum eſt nobiliſſimum, ſolidiſſimum, colore fulvum compactum, ex principiis ſumme digeſtis adeoque fixis.

Dicitur Chymicis. 1. Sol, quia ſoli tùm macrocoſmico ſeu cæleſti, tùm microcoſmico, id eſt, cordi ſympatheticè reſpondere creditur, unde & ☉is ſigno notari ſuevit.

2. Rex Metallorum, quod principatum inter Metalla ſibi vendicet.

Præſtantiſſimum cenſetur Arabicum, hinc Ungaricum, tandem Rhenanum.

Vires. Balſami ſeu calidi nativi, cordisq́ ſummum corroborans eſt, unde & in omnibus morbis, in quibus vires reficiendæ ſunt, cum ſucceſſu exhiberi

lac cum amygdalis miſcuiſſet. Cortex exterior interdum flaveſcit, cinereus, albus & ſubniger eſt.

Invenitur in variis locis Germaniæ, prope Elbingerodam Oppidũ Comitatus Stolbergenſis, prope Heidelbergam, Hildesheimium. Item in Moravia, Sileſia, Saxonia, multisque locis aliis.

Materia hujus creditur Marga, aquâ ſubterraneâ lapideſcentê irrigata & fluida reddita, quæ pro diverſitate matricum in quas fluit, vel & pro diverſitate rerum, quibus ſeſe inſinuat, ſcil. lignorum vetuſtorum, cornuum, oſſium ſubterraneorum, varias quoque ſuſcipit figuras & odorem.

Vires. Non omnia habent eandem facultatem, aut æque validam, ſed differunt pro diverſitate originis, reique commixtæ. Dura & inodora præter vim exiccandi, vix aliâ pollent. Molliora, medulloſa maximas habent vires. Exiccant, adſtringunt, proindeque ſiſtunt alvi profluvia, gonorrhæam, menſtrua alba, hæmorrhagiam narium, hæmorrhoides. Quod ſi inſuper odor medullis accedat gratus, cordi inprimis grata ſunt, idque roborant. Quæ cum rebus aliis ſunt commixta medullæ, pro earum facultatibus naturæ cenſentur. Extrinſecus ulcera ad cicatrices perducunt, oculorum lacrymas ſiſtunt, (in Collyriis.

CAPUT IX.

De Metallis.

Et primmum de Auro.

METalla ſunt corpora dura, ductilia ex ſucco ſalino ſive mercurio, vi ſui ſulphuris in terra coagulato.

N. Libro primo diximus, res ſecundarias ex perittomate rerum primariarum fieri. Perittoma ergo macrocoſmicum veniens in matricem, ſive locum metallificum, id eſt, metallorum generationi aptum, ſi ibidem ſubſtiterit, ſuſcitatur ſpiritus ſeu ignis illius, ſcil. perittomatis, ſubindeque vi matricis metallinæ in naturam metalli faceſſit. Duobus ergo ut omnia, ita & metalla conſtant; humiditate ſcil. quæ ☿ius dicitur, ſpiritu ſeu igne, qui 🜍r. Duo hæc in ſale fundata ſunt vitriolato, id eſt, in naturam talem transmutato, qualem natura ad generanda metalla proxime requirit. Hoc Sal alteratur ulterius paulatim, nec enim ſtatim metallum evadit perfectum. Quare cum in natura conſtitutum ſit, ut partes diverſæ invicem miſceantur, atq; inſuper mixtio & maturatio fiant ſucceſſivè, particulis ſcil. nonnullis, citius ad maturitatem pervenientibus, aliis tardius, aliis crudis aliquantulum manentibus, & in hac metallorum generatione varietatem quandam

Digitized by Google

dam eſſe neceſſum eſt, qua particulæ aliæ maturiores, aliæ minus maturæ. Maturiores ergo partes id eſſe ſuſpicor, quod Philoſophi ſub titulo ſeminis metallini eliciunt. Licet enim in Metallis partes adeo compactæ & unitæ ſint, ut difficulter invicem ſeparari queant, unde fateri convenit pleraſque elaborationes, maximè vulgares non ſeparatas, ſed ſolum præparatorias ſeu exaltatorias eſſe, id eſt, quibus metalla citra ſeparationem puri ab impuro, ſolum alterantur, ut eo melius à colore noſtro ſuperari inque actum deduci queant: attamen ſeparationem illam contra multorum experientias hinc inde annotatas, impoſſibilem ſtatuere, pertinacium potius eſt, quam virorum cordatorum.

De viribus Metallorum in genere nihil addo, niſi quod tantæ inibi à majoribus deprehenſæ ſint, ut principalioribus macrocoſmi ſtellis, microcosmique membris principalioribus & dicerint, & nomina inde iisdem impoſuerint, uti patet partim ex ſequentibus, partim ex libr. 1 cap. 9.

Metalla non inepte in claſſes tres collocantur, idque tàm ſecundum conformitatem diſparitatemvé duritiei, quàm ſecundum convenientem præparationum.

Prima continet Metalla nobiliora, ☉ & ☾m.

Secunda ignobiliora duriora, ♂ & ♀m.

Tertia, Ignobiliora molliora, ♄ & ♃.

Præparationes Metalloorum ſunt.

1. Purgatio.

2. Calcinatio. 1. Immerſiva. 2. Vaporoſa ac illinitionis. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reverberatoria.

3. Volatiliſatio: unde Metallum volatiliſatum, id eſt, in ſpiritualem naturam redactum.

4. Extractio: vel potiùs maturatio, ſ. exaltatio, unde tincturæ.

5. Sublimatio: unde Flores.

6. Salificatio: unde Sal.

7. Mercurificatio: unde ☿s.

AURUM.

Aurum Metallorum cunctorum eſt nobiliſſimum, ſolidiſſimum, colore fulvum compactum, ex principiis ſumme digeſtis adeoque fixis.

Dicitur Chymicis. 1. Sol, quia ſoli tùm macrocoſmico ſeu cæleſti, tùm microcoſmico, id eſt, cordi ſympatheticè reſpondere creditur, unde & ☉is ſigno notari ſuevit.

2. Rex Metallorum, quod principatum inter Metalla ſibi vendicet.

Præſtantiſſimum cenſetur Arabicum, hinc Ungaricum, tandem Rhenanum.

Vires. Balſami ſeu calidi nativi, cordisq́ ſummum corroborans eſt, unde & in omnibus morbis, in quibus vires reficiendæ ſunt, cum ſucceſſu exhiberi

Digitized by Google

poterit. Mundificat inſuper ſanguinem, noxiorum ſcil. humorum diſcuſſione ac diaphoreſi.

N. Crudum aurum foliatum veteres multis commiſcuere compoſitionibus. Verum, me hercle, cui bono, præterquam quod oculos paſcat, non video, ſolidior enim & compactior ejus ſubſtantia eſt, quam quid à calido noſtro reſolvi, inque actum deduci queat. Nec ſufficit, quod nonnulli mutua cordis ac auri effluvia ſympathica ſtatuant, atque ea propter aurum foliatum exhibent. Etenim præterquam quod eadem facilitate id deſtrui poſſit, qua citra rationes adſeritur, applicari ut poſſet extrinſecus majori in copia, ita dubio procul majori cum utilitate, minoreq́, vel nullo cum diſpendio.

Præparationes.

I. PURGATIO.

Purgatio ☉is fit, vel à ſordibus ſuperficietenus, vel à metallis imperfectioribus comixtis.

Purgationi à ſordibus ſufficit lotio ex ▽, præcipuè quæ ♀o vel ⊖e imprægnata eſt, vel ex 🜄 minus ſpirituoſa, id eſt, aquoſiori.

Purgatio ab imperfectis Metallis fit,

1. Per calcinationem immerſivam: Solvitur ☉ in 🜅, quæ ſolum ☉m ſolvat, relictis reliquis intactis, hinc depletur ſolutio, præcipitaturque, calx illa denuo fuſa, purum exhibebit aurum.

2. Per fuſionem cum ♁: Fiat regulus ☉aris, modo quem habes de regulis in ♁: regulum hunc ☉arem ✝bulo impoſitum, colloca in anemium, adde △ carbonum circularem, (ſuppreſſionis quoque ſi vis) adhibe ſi opus follem, donec totum ♁ effumarit, & non niſi ☉ penitus purificatum remanſerit, vocant, vor dem Balge verblaſen / ſic purgatur ☉ ab omnibus metallis.

2. Cum ♄. fit ad eundem modum, quo ☾m purgare docemus, capite ſequenti.

3. *Purgatio ☉ per cementationem.*

℞. ☉ laminatum. F. in olla cementatoria, S. S. S. cum cemento vulgari vel regali, committe igni gradatim horis aliquot, ut metalla imperfecta comburantur.

Cementum vulgare.

℞. Farin. laterum. ℥viij.
⊖ præparat. ℥iiij.
⦶i: Ærugin. ana ℥ß. M.

Cementum Regale, quod ſoli ☉ parcit.

℞. Farin. later. ℥iiij.
✳. ♉. ⊖ præparat. à ℥j.
Miſc. humectando Urinâ.

Cementum optimum.

℞. ☉ p. 1. ♀ p. ij. fundantur ſimul, hinc fac lamellas tenuiſſimas inſtar papyri. Deinde per horas 40 vel 50. △ forti cementa ſtratificando ſc. cum cemento mixto ex farina later. ⊖e colchotare, virid. æris & ✳ irroratoque cum ✳ forti, ſic perit cuprum. Beguin. *Ce-*

Cementum aliud.

℞. Alumin. plumoſ. ℥j.
⊖. calcinat. ʒj.
⌽. ℥ß.
Alum. crud. ℥ß.
Terr. ⊕-i ℥iß.

Cum ✱ F. paſta, cui involvatur ☉ laminatum.

Primum ſtratum fieri poterit ex ⊖, calcinat. & farin. later. cui ☉ priori cemento involutum imponatur. Tandem ultimo finiri poterit ſtratum cemento priori, cementetur gradatim primo △ lento hor. tres, plus minus, dein auge ignem, ut ⫠bulum candeſcat hor. 4.

N. Hac ratione probari poſſunt floreni, quippe qui integri manent evaneſcentibus metallis imperfectioribus.

II. CALCINATIO.

Calcinatio ☉ eſt. 1. Immerſiva 2. Vaporoſa. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reverberatoria.

N. Igni ſoli ☉ non obedit.

Calcinatio immerſiva.

1. Calcinationis immerſivæ actio duo ſunt: Solutio & Coagulatio, ſeu præcipitatio.

Solutio fit per ▽R s. per °₀° ♉ij. glaciale, per ∽m ⌽bezoardicum, per ∽m ⊖, per °₀° ♄i. Liquorem ſeu Balſamum ⊖is, ∽m alcaliſatum ✱, per 🜄 alcaliſat. & ſimil.

Coagulatio fit, vel humiditatis diſcuſſione, vel ſoluti ☉ repercuſſione ſeu præcipitatione.

Præcipitatur ☉ inſtillatione °₀° ♀, p. d. injectione cinerum clavellator. vel ſalium ex vegetabilibus elixiviatorum.

Præcipitatur itidem ſolutio ☉is per ☿ injectum.

Hinc

☉ Sclopetans ſeu fulminans.

℞. ☉ laminati & in fruſta inciſi, q. v. ſolve digerendo in ▽R, (ex ▽F ℔. 1. ✱ ℥iiij.) ſolutioni, infunde guttatim bonam quantitatem °₀°i ♀i, p. d. (vel è contra ſolutionem ☉, infunde in bonam quantitatem °₀°i ♀i, p. d.) donec ſolutio clara & alba evadat, ſic præcipitabitur ☉ inſtar limi, ☉le omni ex parte præcipitato, elue ſalſedines ▽ comun. calcemque ☉is calore hypocauſti leniſſimo exicca vel ſponte ſua exiccari permitte, ſic paratum eſt ☉ fulminans.

N. ☉ hoc fulminans caute tractes, ne flammam ſcil. concipiens detrimentum inferat, concipit enim promptiſſimè ac deorſim vergens, quicquid ſubſtratum non ſine adſtantium periculo, in fruſtilla disjicit. Lavigaturus itaque memento ſingulis vicibus parum ſumas, vel ∽u ⊖is, aut ♀is guttatim affuſo, vim φλογίνην ac fulminantem adimas. Figitur quoque vis fulminatoria, ſi calx illa in ✱ l. △ per horas aliquot (24) continua agitatione coquatur.

Vires. Sunt qui hujus gran ij. vel iij ad ſudores ciendos exhibent.

Hinc

Digitized by Google

Hinc & Diaphoreticum.

℞. Calcis ☉ [℣ malvat. aliquoties irroratæ; atque iterum exiccatæ] ℥j.

Croc. ℈j.

Ambr. Gryſ. & moſch. or. ana gran vj.

Miſc. & ſerva.

Vires. Cum Vino malvatico, vel alio liquore exhibitum, multos affectus domare dicitur, præſertim ex obſtructione ortos, cordiale quoque inſigne at hyſtericis minus utile.

2. *Calcinatio vaporoſa.*

Fit ſimiliter vaporibus ex liquore aliquo corrodente, (uti dictum,) elevatis. *Paracelſus libr. 5. de morte rer. natur. hanc habet.*

℞. ☉ lamin. ſuſpende ſuper Urinam pueri, mixtam cum uvarum preſſarum exuviis, (mit Weintreſter) in Aludele ſat amplo firmiterque clauſo. Hinc pone in exuvias uvarum calidas ♂ ♀ (14) adhæreſcet laminis crocus pede leporino abſtergendus.

Theophraſto dicitur ⦶m ☉is libr. 5 de morte rerum naturalium.

3. *Calcinato amalgamatoria.*

℞. ☉ laminat p. 1. ☿ crudi puri p. vj. F. ããã. nimirum ☉laminatum (& ſi vis ignitum,) cum ☿o ad △ calefacto, ut fumare incipiat, miſce: miſturam in ▽ infunde ut miſtura ea undique ferè ſimilis evadat.

Hinc tere cum duplo 🜍is, continuoque ad △ lentum agitando calcina, donec ☿ & 🜍 ſine liquefactione ac concretione exhalarint, calxque ☉is colore calendulæ remanſerit. Sic calcinatur Baſilio ad conficiendam Tincturam, vid. infra.

N. 1. Felicius procedet calcinatio ſi [ante combuſtionem cum 🜍] idem ☿ cum ☉ toties amalgamatus, & ab eodem per retortam abſtractus fuerit, donec ſeſe invicem amplius amplecti recuſent. Vide Hartmann. in practic. de Dyſent.

N. 2. Beguinus ſeparat ☿um ſuperfluum per corium, poſt ſeparationem miſcet reſtantem maſſam cum duplo ⊖ decrepitati, reverberatque ſine fuſione ☉is in ✝bulo lutato, & non niſi parvó foramine aperto. ☉em ita calcinatum (& edulcoratum,) amalgamat denuo cum ☿io, maſſam trajectione in corio reſtantem, miſcet cum duplo 🜍is vivi, ſuperfunditque ℣ optimum, una cum 🜍e efflagrandum, ſic relinquitur ☉ ſpongioſus valdeque attenuatus.

4. *Calcinatio cementatoria.*

Fit quando ☉, vel cum 🜍e, vel ⊖e quopiam ſtratificatim mixtus, in △ reverberii adhibito caloris moderamine, ne ☉ fluat ſubtiliſſime pulveratur. *Sala de ☉.*

5. *Calcinatio reverberatoria.*

Reverberari ☉ dicitur, quando in pulverem purpureum ſeu ſume brunneum, ſubtilem ac levem redigitur, id quod fit per ſe ignitione ſola,

ſola, vel etiam flores ♀is calci ☉ admiſcendo & comburendo.

N. Supplere reverberationis vices poſſunt iterata ☉ calcinationes, ſive illæ per ããã. ſive per ♈ factæ fuerint.

III. VOLATILISATIO.

Unde ☉ ſpiritualiſatum.

Volatiliſationem voco ☉is per ⚹ deſtillationem, qua ☉ velut in ſpiritualem naturam redigitur, idque fit beneficio volatilis alicujus, ejusque debiti vehiculi, ſive menſtrui, nimirum hoc ipſum à ☉ ſoluto toties cohobatur, donec ſecum in liquida forma eundem ☉em evehat. Vehiculum autem comodum præbet, 1. ♈. 2. ⚬⚬ ♉ glaciale, (vide paulo poſt) ♌. ♁ Bezoardici, (vide ☉ potabile per ♌m ♁ Bezoard.) ♌. ⊖ rectificat.

N. Loco ⊖ communis, haud ſine commodo ſubſtitui poterit ♌. ex ſale alicujus vegetabilis, v. gr. Cardui benedicti.

IV. EXTRACTIO.

Unde ☉ potabile, Tinctura ☉.

N. Tincturas pleraſque ☉is ſolutiones & exaltationes potius eſſe, quam extractiones non diffiteor, attamen quia vulgariter Tincturæ nomine efferuntur, & nobis viſum fuit idem retinere. Aurum autem potabile dicitur aurum in liquorem redactum, interno uſui idoneum, de quo loqui videtur Hippocrates libr. 1. de Diæta, text. 47. Qui aurum inquit, ad opus adhibent, tundunt, lavant, blande igne liquant, (neque enim vehementi coit,) quod ubi elaboraverunt, ad omnia utuntur.

1. ☉ *Potabile per ♈. ſale urinæ acuatum.*

℞. Calcem ☉, (per ♈ factam,) reverberatione in ſummam poroſitatem & brunnitatem redactam, affunde ♈ microcoſmic. digere l. calore per menſem vaſe H. clauſo, donec ſanguinis inſtar rubicunda tinctura evadat. Hinc decanta, & affunde novum menſtruum, idque toties repete, quoties opus. Solutiones collectæ per octo & duodecim dies digerantur. Hinc leniſſimo calore menſtruum, (in ſimiles uſus reſervandum,) in MB ſeparetur. Sic remanet tinctura in fundo forma ⚬⚬i rubicundiſſimi, in quolibet liquore ſolubilis, quæ vicem ☉ potabilis ſupplere poteſt.

Eandem ſolutionem ſi loco MB in arena per cucurbitam vel retortam deſtilles, tandem ☉ tinctura ſimul per ⚹ tranſit, rubicunda inſtar ſanguinis, relictâ in fundo terrâ acidâ, nigra, ſpongioſa. Tinctura à menſtruo ſuo in MB ſaltem tepido liberata ulterius exaltari poteſt, ſi aliquoties in ♈ ſolvatur, ac ſpiritus idem per deſtillationem à tinctura abſtrahatur.

Doſis à gran iij. ad vij. imo vel ultra Hartm. in Croll. & in Pract. Senn. Inſt. Keſl. libr. 1. cap. 2. Gluchr. in Beguin. libr. 3. cap. 2.

N. Sala, Scheunemanus & alii loco ſalis volatilis urinæ ſalem naturæ recipiunt, i. e. Macrocoſmi Elementorumvè ſpiritum in terra ſeu Macrocoſmi Generatorio, (ut ibi in fœtuum terreſtrium nutrimentum faceſſat,) incorpoream ſubſtantiam transplantatum. Hunc arte ſpargyrica ſumme exaltatum, vocant ☿m Philoſophorum.

Conſule Hartman. in Croll. pag. 399 Salam. de ☉ potabili. Tentzel. in Exeg. pag. (mihi) 491. Scheunemanj Hydromantiam, &c.

2. Aliter, cum 🜄 acuato per ⊖, vel ♉.

Alii 🜄 acuunt, vel ſale volatili, ſeu floribus ⊖, aut ♉, vel Cryſtallis ſalis dulcibus, vel ſpiritu ✳, aut ⦶i, atque ut dictum, cum hoc 🜄 acuato, ex calce ☉ ſumme brunna & poroſa; Tincturam digerendo extrahunt, abſtracto menſtruo remanet tinctura in fundo, quam circulando fixare licet.

Uſus.

℞. Hujus Tinctur. ʒj. ▽. theriac. ℥j. M. pro ſudorifero aliquot dies continuando.

Doſis ℈j. *Vide Quercetan. in libr. de Medicament. Spagyric. præparat. Salam de ☉ potabili. Kesler. libr. 3. cap. 31*

3. Aliter, cum 🜄 alcoliſato. ☉ vitæ Quercet.

Primò calcina Solem laminatum per cementat (cum ⊖) & reverbera. Secundo, cementa per Sacchar. ♄i. Deſuper hanc mixturam accende aliquoties 🜄 alcoliſatum. Relictam materiam circula (♈ ♌ 14.) cum 🜄 alcaliſat. abſtrahe & affundendo novum 🜄 alcaliſat. iterum circula & abſtrahe, idque repete, donec tota ☉ ſubſtantia per ⚹ efferatur. Separato menſtruo remanebit ☉ vitæ præſtantiſſimum in fundo. *Quercet. Sala.*

4. Aliud per Ol. ♉ii glaciale.

℞. Calcin. Sol. reverberat. conjunge cum Ol. ♉ii glaciali rectificato, digerendoque per menſem, extrahe tincturam rubicundam, quod ſi illud oleum viciſſim ſeu ſecunda vice deſtilletur, aurum elevatur in 🜄 ſolubile, & hoc eſt ☉ potabile.

Vires valide per diaphoreſin movent. Doſis gutt. iij. iiij. vel v.

N. Oleum ♉ii quod prima hac deſtillatione ab auro prodit, purgat leniter, ſolvitque omnes obſtructiones, & multa alia præſtat. Hartm. in Croll. pag. 226.

5. Aliud per Ol. ♉ii Saccharatum Baſilii Magiſterium ☉is.

℞. ☉ volatiliſat. affunde oleum ♉ii Saccharatum, cum tantillo ſpirit. ⊖, & extrahetur tinctura, relicto corpore ☉ intacto. *Baſil. in Triumph.*

Vires. Miſcet Baſilius cum tinctura Corall. exhibetq; in morbis epidemiis.

6. Aliud per ſpirit. ⦶ Bezoardici.

℞. ☉ foliat. ac calcinat. ſolve in ſpiritu ⦶ Bezoardici rubicundo, abſtraheque menſtruum calore leniſſimo,

ſimo, (nè ſpiritus nimium prodeant,) per XX, vel phiolam oblongioris colli, uſque ad pelliculam ſeu oleoſitatem. Hinc recens rubicundum menſtruum affunde, ſolve, abſtrahe, ſimiliter procedendo tertia vel quarta vice. Tandem hæc ipſa ſolutio ⊙ ex retorta △ fortiori deſtilletur, ut & ſpiritus prodeant, quos affunde iterum cohobando, donec ipſum aurum rubicundum inſtar rubini apparuerit.

7. *Aliud ⊙ potabile per ⁂ ♄i.*

℞. Calc. ⊙ (per ▽R, &c.) circula per aliquot dies cum Ol. ♄i flavo, ſic compagem ⊙ in liquorem ſolutam videbis.

Vires & Doſis. Uſus ejus eſt contra venena non contemnendus, imo ſæpe viſum eſt, à gutt. iij. ad viij. in vino exhibitis, etiam eos, qui exiſtimabantur morti proximi, refocillatos fuiſſe. Multum etiam præſtat in Caduco, Apoplexia, Paralyſi, & cæteris morbis capitis. Hartmann. in Croll. pag. 474. Keſler. lib. 4. cap. 57.

8. *Aliud per ſpiritum ⊖is.*

℞. Calcis ⊙, [ſolutionem Solis in ▽R Baſilii præcipit. cum ☿,] q. v. affunde ſpirit. ⊖is opt. rectificat. digerendo extrahe tincturam, corpore ⊙ albo remanente in fundo, [quod eſt reducibile in ☾am fixam] tincturam exalta cum 🜈 circulando totieſque cohobando, donec cum 🜈 per XX Solem deducatur, *Keſler lib. 4. cap. 71.*

9. *Aliud per Eſſentiam ⊖is.*

℞. Optimè calcinat. [per ããã, &c affunde QE. ſeu Oleum (Balſamum) ⊖, ac extrahe, (ſolve) ſ. a. Decantatis extractionibus, (ſolutionibus) affunde 🜈 opt. rectificat. ſic 🜈 animam Solis ad ſe trahet, relictâ Eſſentia ⊖ in fundo, quam ſepara, tincturam ⊙ in MB à 🜈 libera. *Sala de ⊙ potab.*

10. *Aliud per ſpir. Mannæ.*

℞. Calc. ⊙ fulminantem redige in flores per peculiare aliquod inſtrumentum argenteum deauratum: Ex floribus extrahe tinctur. cum ſpiritu mannæ: abſtrahe ad conſiſtentiam pro libitu.

Vires. Sudorem eumq; fœtidiſſimum pellit feliciſſimè morborum quorumcunque malignorum & venenatorum ſeminarium ſecum vehens.

Doſis gutta aliquot.

11. *Aliud Quercetan. ⊙ vitæ dictum.*

Ex calce ⊙ leviſſima & ſpongioſâ, elice tincturam digerendo in MB, per ✻ tincturam hanc exalta circulando cum 🜈.

Vires. Ad innumerabiles morbos ferè incredibilis videtur virtutis, Quercetan. in Sclopet. Et ex hoc Sala in ⊙ potab.

12. *Aliud Laudanum ☿rale Bayeri.*

℞. ⊙ per ♀r & ☿m optime calcinat. ʒß. Olei ☿alis ℥v. Digerantur

 ca-

calore ciner. in phiola H. C. ♂ octo ſic extrahitur tinctura ☉ rubicunda hunc (relicto albo corpore) in phiola H. C. digerendo coagula (in Athanore) in lapidem rubrum, quem ſuper porphyrio humido ſolve, rejectisque fecibus denuo coagula, tertio eandem operam repete.

Doſis gran 2. ad 5.

13. *Aliud Billichii.*

1. Calcina cum ▽R ac præcipita.

2. Reverbera cum flor. ♀ & ☿, ut evadat pulvis inſtar boli armen.

3. Solve cum 🜈 rectificatiſs. digerendo ac cohobando multoties, (20.) & ultra dein coagula abſtrahendo.

4. Solve in ſpirit. ⊖, digere dies aliquot (3.) hinc abſtrahe. *Billich. in Exerc. th.* 102.

14 *Tinctura Fratris Baſilii.*

℞. ☉ per āāā calcinat. p. 1. ſolve digerendo in ▽R ✱ata, (vide in ⦶ ▽Rm Baſilii,) vel in ▽R ſalinâ, (id eſt, ⊖ acuata) p. iij hinc depleatur ſolutio reſtitantique ☉ calci denuo ▽ illa ſolvens affundatur, &c. donec penitus ſoluta calx ſit: Solutiones digere in MB, ut ſubſideant feces, quas ſepara. Solutionem defæcatam digere iterum in MB ♂ ℘ (9) Hinc abſtrahe ▽R ad oleitatem, abſtractam aquam affunde viciſſim, imprægnaque calcem cohobationibus tantiſper repetitis, donec liquor ferè inſipidus extillarit. Tum affunde novam ▽R, imprægnaque denuo ut dictum, in arena, idque tantiſper donec Sol per ※ penitus transportatum ſit. [*N. cum ſingulis deſtillationibus ignis eſt augendus,*] tandem abſtrahe per MB ad oleitatem reponaturque ad Cryſtalliſandum, ſ. a.

Hinc

℞. Cryſtall. ☉ p. 1. ☿ii vivi purg. p. iij. agitato optimè, ſic apparebunt colores, ſubſidebitque āāā. Exhalet ☿ reſtitabit pulvis Solis purpureus in ✱ ſolubilis, quod tingit ſubito inſtar ſanguinis.

Ex hoc pulvere extrahe ſ. a. tincturam rubicundam cum 🜈i, qui cum ſpirit. ⊖ mixtus & dulcificatus ſit, (vide ſpirit. ⊖ dulcem ac ▽ temperatam Baſil. in 🜈i,) donec menſtruum ulterius non tingatur, & corpus album reliquum ſit.

N. 1. Menſtruum niſi caute & rite præparatum ſit, pro tinctura rubicunda, extrahit viridem, vel alterius alicujus coloris.

N. 2. Corpus illud album in extractione tincturæ reſiduum inſervit Sali & ☿io conficiendo, de quibus infra, videatur Tholdii Haliographia, ubi ex teſtamento Baſilii Monachi, prolixè elaborationes haſce deſcribit.

15. *Paulo ſecus ex manuſcripto teſtamento Baſilii.*

1. Purga ☉ per ♁.

2. Calcina, i. e. ſolve purgatum ☉ in ▽R, coagulaque.

3. Vo-

3. Volatiliſa cum ſpirit. ⊖ acuato, per ſpirit. draconis, (✳) vide ſupra.

4. Præcipita cum Ol. ♀, vel quod melius per abſtractionem lentam.

5. Reverbera cum flor. ♆. vide ſupra.

6. Extrahe ♆ Solis per 🜅 igneum, & ſpirit. ⊖. vide ▽ temperatam in 🜅.

7. Digere extractum ♆, & ſolve denuo in ☿ Philoſophorum, vel in 🜆 dicta.

8. Volatiliſa cum 🜅.

16. *Unicornu Solare, ſeu Manna Solaris.*

℞. Calcem Solis optimè reverberatam imbibe aliquoties, menſtruo ſolari, id eſt, affunde aliquantulum ſolaris menſtrui (ad eminent. dimidii digiti,) vaſeque H. clauſo digere, l. △ ut ſiccefcat.

Hinc iterum affunde, ac digere, totiesque repete, ut Sol in pulverem ſubrubeum transmutetur.

Doſis à gran 1. ad 5.

N. 1. Membrum ſolare deſtillatur per cornutam ex minera, repetitis aliquoties deſtillationibus. Mynſicht.

N. 2. Felicius forſan proceſſeris, ſi Menſtruum hoc ſale ſuo alcaliſaveris, calcem cum alcoliſato hoc menſtruo circulaveris, ad modum, quo alias tincturas nomine mannas fieri diximus.

Hic non poſſum non monere, quod nonnulli tincturam Solis, beneficio oleorum aromaticorum ſibi imaginentur. Nimirum calcem Solis optimè elaboratam impaſtant cum oleo, (e. gr. Garyophyllor. Cinamomi, &c.) hinc 🜅 rectificatiſſimum affundunt, atque intercedente digeſtione tincturam extrahunt.

Verùm, me hercle, loco tincturæ Solis aromaticorum oleorum tincturam nanſciſcumur, quæ 🜅 rectificatiſſimo, ceu ſuo ſimili, (accedit enim ad naturam oleagineam) admixta acquiritur.

V. SUBLIMATIO.

Unde Flores Solis.

℞. ☉ optimè calcinat. (per ſpirit. ⊖,) part. 1. ✳ depurat. p. vij. Miſc. & ſublima. Sic elevabuntur flores Solis, quos eluendo ab ✳ libera.

Doſis gran 6. ad 9.

Fiat peculiare inſtrumentum argenteum aut cupreum, pixidis inſtar complicatilis conſtantis ex duabus partibus ſuperiori ac inferiori, ut aperiri poſſit. Inſtrumentum hoc in latere tubulum habeat, per quem ☉ ſclopetans injici poſſit, (paulatim id fieri neceſſum eſt) tubulum ſtatim obturando Sic elevabitur ☉ fornicique ſuperiori adhæreſcit.

VI. SALIFICATIO.

Unde Sal ☉.

℞. ☉ fini p. 1. ☿ purificat. p. ℥v. vel vj. F. āāā. abſtrahaturque ☿ per retortam Hinc F. iterum āāā ex relicta ſcil. Solis calce, & abſtracto ☿,

idque repetatur toties, donec ☉ aſſumere ☿m amplius nolit. Tunc affunde ✱ optimum, [vel & ſpiritũ ⦶ acuatum,] digereque l. △, decanta ac abſtrahe menſtruum ad ſiccitatem, & remanebit ⊖ Solis.

N. 1. Cum relicto ☉, eodem modo procedere potes amalgamando nimirum ac abſtrahendo, donec totus ☉ in ⊖ convertatur. Kesler. libr. 1. cap. 4.

N. 2. Alii idem meditantur ex ☉ per ▽R calcinato, ac per menſem reverberato.

Aliter.

℞. ☉ foliat vel quod melius calcinat. ℥ß. ⦶. ⊖. ○. ana ℥ß. Miſc. ac impone phiolæ cera Hiſpanica obturatæ, digereq; calore arenæ, ſic ſolvetur ☉. Hinc affundendo ▽. calidam præcipitabitur ☉ in forma pulveris purpurei, [maximè ſi ℴℴ ♀ inſtilletur,] Pulveri optimè edulcorato affunde 🜄 rectificatiſs. ſtentque aliquandiu, (menſes aliquot, vaſe clauſo,) ut 🜄 ſale Solis impregnetur. Hinc decantetur 🜄 & abſtrahatur, efflagretvé. Sic relinquitur Sal ☉ albiſs. in fundo.

Vires. Inſigne eſt Diaphoreticum.

Doſis gran 2. 3. 4.

Sal Solis Baſilianum.

℞. Corpus illud album, in extractione tincturæ ☉ Baſilianæ reſiduum, reverbera leniter per mediam horam, ut aliquo modo corporale fiat. Hinc affunde ▽ mellis corroſivam, digerendo, extraheque Sal ſ. a. (labor eſt dierum 10. circiter) Aquam mellis ſale Solis impraegnatam ſubjice deſtillationi Ballneari ut abſtrahatur. Sal Solis reſiduum edulcora, aliquoties ▽ comun. deſtillatam affundendo, atque deſtillationibꝰ repetitis abſtrahendo, tandem cum 🜄 clarifica.

Doſis gran ij. iij. iiij. &c.

N. In hac extractione Salis remanet materia utilis pro ☿io Solis conficiendo.

VII. MERCURIFICATIO.

℞. Materiam in confectione Salis Solis Baſiliani reſiduam, affunde ſpirit. ♀i, digere per menſem, ac deſtilla per retortam in receptaculum ▽æ frigidæ aliquota parte adimpletum, & habebis ☿m Solis.

Tholdius in Haliographia ex Teſtamento Baſilii Monachi.

☿ius Solis Paracelſi.

Paracelſus generaliter hunc modum præſcribit, quo ſingula Metalla in ☿ Vivum redigi poſſint.

Nimirum:

Calcinat. Metallum fumigando i. e. per fuliginem, ☿ iij. *vide libr. 1. cap. 14.*

Calcem Metalli amalgamat cum ☿ digerit, abſtrahitque, abſtractum ☿m iterum cum calce eadem amalgamat, digerit & abſtrahit toties, ſcil. iterando, donec calx metalli ſupra candelam inſtar ceræ liquari poſ-

poſſit. Hinc digerendo calcem illam in ☿m convertit. *vide libr. de reſuſcitatione rerum natural. ut & libr. 6 Archidox.* ubi tempus amalgamandi obſervare monet, quo Planetæ cœleſtes correſpondentes conjunguntur. *De quo legi poteſt libri hujus primi cap. 22.*

CAPUT X.

De Argento.

ARgentum Metallum eſt nobilius candidum, Auro imperfectius.

Dicitur Chymicis Luna vel Cerebrum, eò quòd in Macrocoſmo Lunæ, in Microcoſmo, cerebro ſympathicum ſit.

Vires. *Capitis corroborans perhibetur ſpecificum, ſpirituſque animales confortare, unde & in omnibus capitis affectibus peculiaris efficacia cenſetur, quales imprimis Epilepſia, Apoplexia, & ſimil.*

PURGATIO à ſordibus ſuperficiariis.

Coquatur, laveturque cum ▽, in qua ſolutum ♀ ac ⊖.

I. PURGATIO, ab alienis Metallis.

1. Per calcinationem immerſivam.

Solve ☾ per 🜅, quæ ſolummodo ſolvat ☾, reliquis Metallis intactis.

2. Per fuſionem cum ♄o

Immitte plumbum in +bulum ignitum, ut liqueſcat, quo liquefacto, ſuper injice ☾m continuando ignem, donec cum plumbo metalla illa imperfecta vi ignis, partim in fumum abeant, partim quoque ſcoriarum nomine ſecernantur, relicta ☾ in fundo.

N. 1. Ignis ſat fortis requiritur, unde è re erit furnum anemium adhibere.

N. 2. ♄us hac purgatione in ſpumam cum argenti recrementis concretus, dicitur Lythargyrus, de quo infra.

3. Per nitrum.

Fluat ☾ ad ignem, hinc ſuper injiciatur per vices ⦶, & purgabitur ☾

II. CALCINATIO.

1. Immerſiva.

Solve ☾m laminatam in liquore aliquo corroſivo, coagula inſpiſſando vel præcipitando, ac edulcora. Præcipitatur autem ☾ ſoluta, per muriam ſalſam, ▽ ſalſam, vel per particulam æris injectam.

N. Liquor ille corroſivus, vel eſt 🜅 [vide in ⦶,] vel ſpirit. ⦶i, vel his ſinitimus humor, (ut patebit infra in tincturis, ſeu ☾ apotabili,) recipitur autem in quantitate tripla, quadrupla, ſextupla, &c.

N. 2. ☾ hac ratione ſoluta, ſi more ſoluto ad cryſtalliſandum reponatur, concreſcit in Cryſtallos, quos vitriolum ☾æ vocant. Cal-

Calcinatio Amalgamatoria.

℞. ☾ pur. ac ☿. ana F. ããã. admiſce ¼ ⊖, vel ⊕-i. Exhalet ☿ ad △, reſiduum eluatur.

Calcinatio Cementatoria.

Fit, per ♀ ⊕-lat. per ♉, per ☿, per ⊖, & ſimil.

N. Calcinatio hæc fieri debet ſine fuſione.

E. gr.

℞. ☾æ laminat, p. 1. ☿ ♎. p. ij. Miſc. exhaletque ☿ ad ignem, & remanet ☾a inſtar reſinæ. *Senn. Inſt.*

Sic cementatur quoque cum duplo ♉, vel cum quadruplo ⊖, hor. 4. 5. 6. 7. 8.

Aliter.

℞. ☾ limat. p. 1. fl. 🜍r. p. ij. ⊖ p. ß. Miſc. ſublimaque (ſepties) ut flores 🜍is ſublimari ſolent, ſublimatum reſtanti materiæ ſemper addendo, ultima vice ſublimatum abjice, reſtitantemq; materiam aqua elue.

Calcinatio Reveberatoria.

Quia ☾ facilius igni ac calcinationi paret, quam ☉. Ulterius operoſa reverberatione opus non habet, nihilominus tamen, cui ita viſum fuerit, amplius ☾ calcinatam elaborare poterit, denuo illam cum 🜍, vel cum ⊖; (♉) vel ſimul cum 🜍re & ♉, vel cum ⊖ & ✳, &c. aliquoties pro lubito cementando, ac dein ablutionibus à ſalſedine liberando.

E. gr.

℞. Calc. ☾ (per 🜅) ℥j. ⊖ ℥j. ✳ ʒij. Miſce & reverbera per ♂ 8.

III. SOLUTIO & EXTRACTIO unde ☾ a potabiles & tinctura.

N. Luna ut mollior eſt Sole, ita facilius quoq; in potabilem formam reduci poteſt, adeo ut ſi optimè calcinata Luna fuerit, ſoli 🜈i, optimè tamen rectificato obediat. Quia tamen labor iſte aliquo modo laborioſius ac diuturnus eſt, loco 🜈 ſimplicis, idem ille 🜈 acuatus, vel aliud aliquod menſtruum recipi ſolet, ut patebit in ſingulis.

1. *☾ potabilis per 🜈 ſimplicem.*

℞. ☾ m calcinat. (cum 🜈 in quo aliquid ✳ ſit ſolutum) extrahe cum 🜈 cohobando aliquoties.

Doſis gran 3 vel 6. Gluchrath.

Aliter.

℞. ☾. calcinat. (per 🜆, ſeu liquorem corroſivum deſtillatum ex Minii, p. 1. ✳ p. ij.) extrahe cum 🜈 optimè rectificato. *Kesler. 1. cap. 1.*

2. *☾ potabilis per 🜈 ſale urinæ acuatum, & ſimil.*

℞. ☾ m calcinat. (per ∿. (I), cum cohobiis, vel per ☿,) extrahe per 🜈 rectificatum acuatum, ſale urinæ volatili, [i. e. per 🜈 microcoſmicum,] filtra & coagula, *vide de ☉. Kesler. 1. cap. 7. Senn. Inſtitut. Beguin.*

Aliter.

℞. ☾ calcinat. (*ſcil.* miſcendo cum fl. 🜍. p. ij. ⊖. p. 1. & ſublimando ſepties, *vide ſupra Cementat.*) p. 1. 🜈 opt. p. iij. ∿. Urin. p. ß. digeran-

rantur in vaſe benè clauſo per dies aliquot.

Hinc deſtilla per retortam vitream aliquoties, (8.9. aut tantiſper) donec materia aſcendat cærulei coloris. Sin minus hæc ſucceſſerint, calcinetur denuò ☾ pluries, & procedatur, ut dictum.

Doſis gran v. vj. vij. &c.

N. Eodem modo fieri quoque poteſt, ☾ potabilis per 🜄 acuatum Sale Naturæ de quo in ☉.

3. *Alia ☾ per 🜄 ♀ ſatum.*

℞. Calcem ☾æ reverberatam, (cum fl. ♀r,) affunde 🜄 opt. ♀ſatum, abſtrahe cum ſeptem cohobiis, ſic ſolvetur ☾, circula per menſem in MB, & habebis liquorem cæruleum, *Kesler. libr.* 4. *cap.* 44.

4. *Alia, per 🜄 ⊕-latum.*

℞. ☾ calcinat. q. v. extrahe ſ. a. tincturam cæruleam cum 🜄 ⊕-lato (*vide Vinum*) decanta ac abſtrahe.

N. Præſtat reliquis in Epilepſia.

5. *Tinctura ☾æ Baſiliana.*

Habeatur in promptu.

1. ⊖ ter cum ana ♆æ calcinatum, *vide calcinat.* ⊖*is.*

2. Ad manus ſit calx ☾æ.

3. Paretur 🜅 ex ⊕-i & ⏀ ana.

Ergò

℞. Calcem ☾æ miſce cum ⊖ calcinato, & inde phiolæ vitreæ affunde 🜅m, eamque abſtrahe deſtillando, cohobaque vice tertia, ultima vice ignem augendo, ut materia in vitro fundatur. Sic ☾m nanciſceris pellucidam, ex qua cum ⚹ fortiſs. extrahatur ſ. a. tinctura ſub colore ultra marino.

N. Remanebit corpus ☾æ in extractione hac reſiduum, quod Sali ☾æ conficiendo reſervetur.

Videatur Tholdius in Haliographia ex Teſtamento Baſilii.

N. Plures modos tincturas ☾æ conficiendi, ad imitationem modorum, qui in ☉is tincturis deſcripti ſunt, ipſemet Lector colligere poterit.

E. gr.

Tincturę cum 🜄 acuato per ⊖sm naturæ, &c.

IV. SALIFICATIO.

☾a in ſalem ⊕-tum quomodo convertatur, ex jam dictis innotuit. Dabimus igitur modum ſaliſicandi Baſilianum, quem ex teſtamento ejus manuſcripto verbotenus cum plurimis aliis transtulit Tholdius in ſuam Haliographiam.

Nimirum,

℞. Corpus illud ☾æ in extractione tincturæ Baſilianæ reſiduum, affunde ▽ mellis corroſivam ſ. a. abſtrahe & edulcora, ut dictum in Sale Solis.

N. Super erit materia, ex qua extrahi poteſt ☿.

Vires. *Conducibile eſt morbis capitis, & inprimis Epilepſiæ, Hydropicam aquam exiccat, &c.*

Doſis gran 4. 5.

Caput XI.

De Ferro.

CLaſſis ſecunda, Metalla ignobiliora duriora continet, Ferrum ſcil. & Cuprum.

Præparationes precipuè.

1. Purgatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Deſtillatio. 5. Extractio. 6. Salificatio. 7. Liquatio.

FERRUM.

Ferrum Metallum eſt ignobilius, conſtans ex Mercurio & 🜍re minus liquabili, crudiori, ſeu ſi mavis ex 🜍re, ac Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixtæ ſunt.

Vires. *Diverſis ♂ dotatum eſt, adſtringendi ſcil. & aperiendi. Vis aperitiva in volatiliori potiſſimum reſidet parte, ac proinde in ſale: vis adſtrictoria in fixiori, adeoque in terra latitat. De his qui ulterius erudiri cupit, adeat problem. Horſt. Decad. 7. qu. 2.*

PURGATIO ♂ à ſordis ſuperficiariis.

Purgatur ♂is limatura à ſordibus quibus forſan ſcatet, tùm ventilando, tùm abluendo ▽. communi.

I. Purgatio ♂ Gradatoria: unde Chalybs.

℞. ♂is in lamellas vel virgulas, (digiti majoris craſſitudine) redacti, p. 1. Carbonum ſalis vel fagi pulver. Raſur cornu bovis, p. 1. ſtratifica, ac in vaſe clauſo igni committe, furni anemii fortiſſimo, hor. 4. aut 6.

N. Chalybs igitur nihil aliud eſt, quàm ♂ optimè purgatum, ideoq; loco Ferri Chalybem præſtat recipere.

II. CALCINATIO: unde Crocus.

1. Calcinatio Reverberatoria, unde Crocus ♂ obſtructivus.

Limaturam ♂is igne fortiſs. eouſque reverbera, donec in Crocum elevetur leviſs. & rubicundiſſimum.

N. 1. Sal commune vim habet reverberationem hanc accelerandi. Hinc ſunt, qui citioris reverberationis gratia limaturam initio aliquoties urina puerorum (vel ▽ ſalſa acetové) conſpergunt, iterum exiccant, Poſtmodum reverberationi ſubjiciunt. Sic reverberatione unius atque alterius diei ♂ in florem ſurgit rubicundiſſimum, qui quotidie, ne vis ignis pereat vel nigreſcat, colligatur. Hartman. in pract. Gluckrath. in Beguin.

N. 2. Si qua pars nondum ſatis reverberatâ ſit, eamque magis elaboratâ, ſeparare velis, affunde ▽m, agita, atque antequam penitus ſubſideat, ▽m leviore ſcil. & magis elaborato Croco turbidam, in aliud vaſem effunde, parte graviore, quæ ſuſidet, in priori vaſe relictâ: Abſtractâ vel decantatâ dein aquâ, habes Crocum leviorem, crudior. bus ſuis ac gravioribus portionibus ſpoliatum.

Alii

Alii ℞. Limat. ♂ ℔. ij. ⊖. decrepit. ℔. iij. (vel ana) mixta reverberant per diem. Hinc ♂ iterum edulcoratum ſubtiliſſimè lævigant, denuoque reverberant, [dies octo vel decem] donec elevetur Crocus ſubtiliſſimus, quem quotidiè auferunt, atque ∇. plantaginis præparant.

Vires. *Obſtructivus hic Crocus eſt, ac ſiccativus, confert in Dyſenteria, Lienteria, Gonorrhæa, & ſimilibus.*

Externus ejus Uſus eſt in exiccandis ulceribus & vulneribus. Quercetan. *in Pharmac. reſtitut. Senn. in Inſtitut.*

Doſis à ℈ß. *ad* ℈j.

2. *Calcinatio fuſoria: unde Crocus ♂ aperitivus.*

Laminis ♂ ſeu Chalybis ignitis adeo ut ſcintillent, admove magdaleones 🜍ris: ſic liqueſcet ♂ inſtar ceræ, deciditque granulatim in frigidam [ſi ita videbitur,] ſuppoſitam, teratur ſubtiliſſimè & ſervetur pro uſu.

Vires. *Virtutem habet reſerandi, aperiendi & attenuandi,* Quercetan. *in Pharmac. reſt. Beguin.*

3. *Calcinatio Cementatoria: unde ⊕m ♂is.*

Lamin. (Limaturâ) ♂ cementa cum 🜍 pulv. igne paulatim adhibito per horam, ita 🜍re accenſo calcinatur ♂: Materiam exemptam ac tritam calcina iterum per ſe, [non ſecus ac calcinatur ♁ in præparatione vitri,] ut 🜍r penitus efflagret, diligenter movendo, donec ferro adhærere incipiat.

℞. ♂ hujus calcinatione ac triti ℔. 1. 🜍r. ℥ß. Miſc. exactè ac calcina iterum per hor. [illegible]. Dein tere iterum, ac adde tantundem 🜍, idque repete quinquies vel pluries. *Croll.*

Ex hac ♂ calce fit ⊕m ♂is.

Aliter.

℞. ♂ laminatum cementa cum 🜍re & ♀ ana, Crocum laminis adhærentem abſterge. *Parac. l. de morte rer. natur.*

4. *Calcinatio Immerſiva.*

Solutio ♂ fit in quolibet liquore corroſivo, etiam minori acrimonia prædito. Ut ſunt ∇F vulgaris, ∽, ⊕i, ⦶i, ⊖is, 🜍ris, ○is, ⚹iaci. Coagulatio fit, vel inſpiſſatione, vel præcipitatione, ſed rarò.

E. gr. per ∇F.

℞. Limatur ♂ ℥j. affunde ſenſim ∇F. ℥viij. digere per noctem, & abſtrahe ∇F in arena. Sic relinquitur Crocus rubicundiſſimus, per deliquium ſolubilis.

Per ∽m 🜍ris.

℞. ♂ laminat. vel limat. (vel croc. ♂ aperit cum 🜍r præparat.) affunde guttatim °o 🜍is, (ſimplex vel ∇æ mixtum,) ſolutioni affunde ∇. calidam, filtra, coagula aliquantulum, ac repone ad cryſtalliſandū, ſ. a. Cryſtallos purifica ſolvendo, ac coagulando. *Hartmann. in pract.*

Beguin. Gluckrath. & Kesler. libr. 1. cap. 13. Tentzel. in Exegeſ. loco de 🜹 🜿r.

N. 1. Similiter fiunt & Cryſtalli ♂ cum ∽u ⊖, p. 1. & ※ p. iij.

N. 2. Eodem modo fiunt & Cryſtalli ♂ cum ∽u ⊖i. Et hi dicuntur Sala Magiſterium Chalybis ⊕-latum.

Nimirum.

℞. ♂ purgatum ſolvit in ∽u ⊕-i rectificatiſs. coagulat. Sic habet Magiſterium Chalybis ⊕-latum in forma Vitrioli viridiuſcul., *Sala in 🜿log. cap.* 8.

5. Calcinatio Vaporoſa.

Laminas ♂ ſupra 🜅 in cucurbita clauſa ſuſpende, cucurbitamque in arenam calidam colloca, ſic vi vaporum adhæreſcet paulatim laminis crocus pede leporino abſtergendus.

N. Labore repetito major copia croci colligi poterit. Senn. Inſt. Hartm. in diſput. Chymiatr.

6. Calcinatio Illinitionis.

℞. Laminas ♂ illine 🜹 ⊕-i, vel 🜿ris, (vel limaturam ♂ eodem liquore conſperge,) & repone in cellam. Poſtea ablue aqua, & ſubſidebit crocus, qui parum ad rubedinem ſolummodo calcinandus.

N. Quercetanus infundit ∽ 🜿is, ac 🜄 ana in cochlear. ferreum: omnia bullire ſinit ad ignem lentum usque ad conſumptionem: Hinc reponit per aliquot dies, pulveremque croceum abſtergit, qui facilè liqueſcit. Hunc verum Epatis reſtaurativum appellat, eumque in Tragaa hepatica ceu baſin recipit. Vide Pharmac. reſt. cap. 26.

Vires. *Utiliſſimus eſt hic Crocus in Cachexia, inſigne eſt aperitivum.*

Doſis grar iij. iiij.

Eodem modo fieri quoque poteſt Crocus ♂ beneficio ∽. ○, ✳, ⊕ *Paracelſ. l. de mort. rer. natur.* Verum hic Crocus non niſi extrinſecus adhibendus eſt.

Aliter.

℞. 🜅 (ex ⊕-i calcinat. ⊖ ana cum argilla deſtillatæ,) infunde in cochlear ferreum ac evaporet. Sic ſtatim relinquitur crocus tenerrimus, qui abradendus & in vitro (quia facilè liqueſcit,) reſervandus *Gluckr.*

III. VOLATILISATIO ac DESTILLATIO:

unde 1. Aqua ♂.

℞. Limatur ♂is, expone aëri humido in cella aliquandiu, (ſeptimanas aliquot,) hinc deſtilla, vel ex humili Aludele, vel ex Retorta. Sic nanciſceris aquam ♂is ſalem redolentem, ſed paucam.

N. 1. Deſtillatio hac felicius procedit ☽ creſcente, & circa plenilunium.

N. 2. Poſt abſtractionem reponi denuo poteſt, ut ſolvatur, denuoque deſtilletur ut prius.

2. ∽ ♂is.

℞. Mineram ♂ deſtilla per Retor-

tortam, liquorem deſtillatum reaſfunde, digere ac iterum deſtilla.

3. 🝆 *Martiale album.*

℞. ♂. q. v. ſolve in ∽u ⊖, ſolutio deſtilletur per retortâ, ſic ∽ prodit, Eſſentiâ ♂is imprægnatus ſapore ſubdulcis.

Vires. *Aperit obſtructiones, præſertim Epatis Lienis venarum meſaraicarum ac Uteri.*

Doſis gran aliquot.

4. 🝆 ♂*iale rubrum.*

℞. Solutio ♂ præcedens, imprægnetur cum crem. ♀i, deſtilleturq; △ fortiſſimo, ex cucurbit. vitrea humili, varios intus videbis colores inſtar cauda pavonis, extillatque primò liquor, & igne dein fortiori, 🝆 grave cum Cryſtallis, quos per del. ſolve & junge prioribus.

Vires. *Leviter adſtringit & roborat. Hinc in Dyſenteria & fluxibus alvi, aliisque maximi commodi exiſtit. Clariſſ. D. D. Helvicus Dietericus. Archiater Sereniſſ. Elect. Brandeburg.*

Doſis gran 3. 4. & ultra.

🝆 ♂ *Sulphureum.*

℞. Mannæ ♂ (tincturæ) circula cum 🜈 rectificatiſs. & ſupernatabit 🝆, deſtilla per ✕, ut tranſeat & oleum.

N. Fragrantiſſimum hoc 🝆 perhibibetur, ac pingue.

Vires. *Maximas vires habere cenſetur in obſtructione ac debilitate Lienis, &c. D. D. Paulus Keller.*

Vitrioli ♂is deſtillatio.

Deſtillatio 🜖-i ex ♂ confecti nihil peculiare à deſtillatione 🜖-i vulgaris habet, iisdem enim modis perficitur, omneſque Medicamentorũ formas, quas ex eodem illo vulgari 🜖-lo deſcripſimus, exhibet, felicioris tamen operationis in morbis ad ♂is affinitatem accedentibus.

IV. EXTRACTIO:

unde Tinctura.

℞. Limatur: ♂ ℔. ß. candefiat, & extinguatur aliquoties in vino malvatic. ℔. iiij. ſic Eſſentia ♂ 🜖-lata cõmunicatur malvatico.

Doſis ab ℨß. ad ℨij. in juſculo vel hauſtu aqua cichorei, Hartm. in pract.

Aliter.

℞. ♂. limat. 🜹 ana ℔. 1. coque in ſartagine ferrea l. △. ſemper agitando, donec 🜹 conſumptum ſit, (quò ſæpius hoc fit eò melius,) infunde poſtea iu vino malvatico ℔. 4. 5. 6. digere quotidiè, aliquoties agitando, (♂ ♂ 14.) poſtea depleto & adhibeto.

Vires. *Prodeſt ad omnes affectus Splenis, item ad menſtrua, tum provocanda, tùm inordinata corrigenda.*

Doſis ℨß. ad ℨij.

N. Poteſt aromatiſari Gariophyll. & ſimil. Finck.

2 Tinctura ex ♂ crudo.

℞. Limat ♂ extrahe rubedinem cum 🜹 acerrimo ſ.a. decanta & abſtrahe. Dein extrahe cum 🜈. Quo

tandem iterum abſtracto, relinquitur tinctura ſeu eſſentia ♂ in fundo

Doſis ad ℈j. vide Senn. Inſt.

3. *Alia ex Croco ♂ Quercetani.*

℞. Croc ♂ [per 🜂 facti,] extrahe tincturam digerendo cum 🜈 vulgari donec rubeſcat, decanta à fecibuc, & abſtrahe ad oleoſitatem.

Doſis : Præmiſſis univerſalibus, propinantur mane ac veſperi gutt. 9. vel 10 *in decocto juniperi. Hartman. in pract. loco de Hæmorrhag. & de Hydrope.*

4. *Alia ex Croco ♂.*

Sic & ex croco ♂ per reverb. fit tinctura cum 🜈, cujus eadem Doſis.

5. *Alia, quæ Baſilii eſt.*

℞. Limat. ♂ ſolve in ⊕-i rubr. p. 1. ▽. fontan. p. ij. filtra calidè & cryſtalliſa, ſ. a. Cryſtallos exicca ſub tegula continuò agitando, habebiſque crocum purpureum : affunde ✳ & extrahe ſ. a. Hinc abſtrahe in MB ✳, ac elue ▽m font. aliquoties abſtrahendo. *Tholdius.*

N. Ex remanente terra extrahit ⊖ per ▽m mellis corroſivam.

5. *Alia ex Scoriis cœruleis.*

℞. Scorias ♂ cœrul. vitreſcentes pulveriſa, (alii calcinant prius hor. 24.) extraheque tincturam rubram digerendo cum ✳ acerrimo, filtra & abſtrahe, reſtantem tincturam edulcora aliquoties ▽. pluvial. Tinctura hæc liqueſcit ſponte in cella.

N. Efficaciorem habebis Medicinam ſi per 🜈 tincturæ ſolutionem ac extractionem denuo iteraveris.

Vires. *Longe efficacior eſt, quam Crocus vulgaris reverberatione factus. Vim habet ſiſtendi omnes fluxus, ſive ſint Menſtrua, ſive Gomorrhæa, Diſſenteria, Diarrhæa, Hæmorrhagia, &c.*

7. *Alia ex floribus Croci ♂.*

℞. Croci ♂ (per reverber.) ſublima cum ✳, ex floribus edulcoratis extrahe tincturam cum 🜈, abſtracto iterum 🜈 relinquitur eſſentia in fundo.

N. Dicitur præcipitare ☿ m. Kesler libr. 2. cap. 71.

8. *Alia ex Calce ♂.*

℞. ♂ Limat de quo ✳ ſexies vel pluries ſublimatum ſit, extrahe cum 🜈, decanta & abſtrahe aliquoties cohobando.

N. Pulvis ille ante extractionem in liquorem reſolvi poteſt, qui ▽ elota etjam intrinſecus exhibetur.

9. *Alia Tinctura Manna ♂is dicta.*

℞. ♂. laminat, q. v. extrahe cum ♌u ♂ alcaliſato, filtra & abſtrahe, ſic habes tincturam ♂.

V. SUBLIMATIO:

Hinc

1. *Flores ex ♂ crudo.*

Sublima limaturam ♂ cum ✳. *vide in* ✳. & elevatur quoque portio ♂. hæc à ✳ elota, habet vim ſclopetantem æque ac ☉ fulminans.

2. *Flores ♂ ex Cryſtallis.*

℞. Cryſtall. ♂ (cum 🜂 nitroſa fact.) ſublima cum ✳, & habebis flores

Digitized by Google

flores rubicundos, quos edulcora, *Keſler. libr. cap. 63.*

Vires. *Vim maximam habent in lienis & meſenterii obſtructione.*

VI. SALIFICATIO.

Sal ♂ duplicis videtur eſſe ſortis, ſubdulce ſcil. & ⊕-latum.

Sal ♂ ſubdulce.

℞ Limatur ♂ irrora ※ optimè, ut paſta inde fiat, quæ ſicceſcat: ſiccatam tere ac irrora iterum, &c. idque repete multoties. Tandem effunde phlegma aceti, coque bulliendo & filtra: humiditate in MB abſtracta, digere cum 🜈 Cryſtallosque ſerva pro uſu.

Vires. *Vim habent incidendi & aperiendi, obſtructiones etiam contumaces, viſcerum & uteri. Vide in Epiſtol. Gregor. Horſtii obſervationibus annexis, libr. 1.*

2. Idem Sal aſſequi poteris vi ▽ ſimplicis, loco ※ ac phlegmatis ejusdem adhibitæ, ſed quantitate perpaucâ.

N. Suecicum ferrum ſale abundantiſſimum eſt, ideoque reliquis in ſalis hujus confectione præferendum.

2. *Aliter.*

℞. Calcem ſeu croc. ♂ [per ▽F factum,] extrahe Sal cum aqua, filtra, coagula, ac repone ad cryſtalliſandum, vel inſpiſſa prorſus. Salem ⊕-licum quem nactus fueris, ſolve denuo aliquoties & coagula, ſic habebis Sal ♂ ſubdulce.

N. Filtratio ſiquidem fieri nequit, quin charta vi corrodente corrodatur, dilui poteſt ſolutio aquâ fontanâ, quo minus acris & filtraturæ aptior evadat.

3. *Aliter, Sal Baſilianum.*

℞. Materiam in tincturæ præparatione reſiduum, (*e. gr. in tinctura Baſilii,*) affunde ▽m mellis corroſivam, ac extrahe ⊖, ſ. a. Hinc abſtrahe ▽m mellis, edulcoraq; cum aqua fontan. per deſtillatiouem iteratam abſtracta. Tandem clarifica cum 🜈. *Thold. in Haliograph.*

Doſis gran. 5, 6, 7.

4. *⊕-m ♂is ex cementato.*

℞. Calc. ♂ (cementatam cum 🜍re, ut ſupra,) extrahe ⊖, ut moris per ▽ calidam, filtra & cryſtalliſa, ſ. a. *Croll.*

5. *⊕-♂ ex ſoluto.*

℞. Limat. ♂ ſolve in ∘°∘ ⊕-i rub. p. 1. ▽æ font. p. ij. filtra calidè, & cryſtalliſa, ſ. a. *Tholdius.*

N. Simili modo, & per alios liquores acres cryſtalli ♂is exhiberi poſſunt, de quibus in Crocorum præparationibus, quippe nihil aliud ſunt quam ipſemet Crocus, quem ipſum vel ſola exiccatione ad ignem referunt.

VII. LIQVATIO.

♂ per ſe minimè liqueſcit, verum ſi in crocum [calcinatione humida,] redigatur, aliquo modo liquabilis evadit, unde Liquor ſeu Balſamus, medicamentum in vulneribus aptiſſimum.

Caput

CAPUT XII.

De Cupro.

CUprum, alterum Metalllum, ex ignobilioribus & duriuſculis eſt, conſtans (ſecundū Theophraſtum) ex 🜍re purpureo, Sale rubro, ac ☿reo citrino.

Dicitur ♀, quod cum Veneri Cœleſti in Macrocoſmo cumque generativis partibus in Microcoſmo ſympathiam obtineat, dicitur & Æs.

Vires. *Præterquam quod partes generativas peculiariter confortare creditur, variis abundare facultatibus æſtimatur, adeo ut ſint qui dicere non vereantur, nullum metallorum ſalubriorem ſpirare auram, quam Cuprum. Et hinc Majoribus, ac præcipuè Hippocrati præter reliqua frequentiſſimo in uſu fuit. Nos relicto Cupro crudo, præparationes libabimus, quæ ſunt.*

I. PURIFICATIO.

Purificatur à ſordibus ſuperficiariis, ſi imponatur hor. 7. 8. 9. &c. in ▽ 🜖li mixta cum ✳.

II. CALCINATIO:

unde Crocus.

1. *Reverberatoria.*

Fit more communi, limaturam, ſcil. cremando.

N. Lamina ♀ is reverberantur calore fornacis figulinæ in æs uſtum, quod facili contritione in calcem reducitur. Beguin.

2. *Immerſiva.*

Solutio fit in liquore acri.

E. gr.

🜋, ∿ 🜍is, ∿ 🜖i. & ſimil.

Sic:

Diſſolve ♀m in 🜋, ac præcipita per ▽m tepidam infuſam, vel per particulam ♂is, ☾ævé injectam. *Begun.*

3. *Vaporoſa: unde Ærugo, vel viride æris.*

Suſpendantur laminæ ♀ is, ut vapori Vini & racemorum objectæ ſint, ſic adhæreſcet Crocus pede leporino abſtergendus.

Illinitionis.

Illine laminas æris liquore acido ſeu acri.

N. 1. Quin imo ſola ▽ ſimplex, tantillo ⊖is, vel ⦶, vel ✳ impregnata, æruginem extrahit.

N. 2. Paracelſus ſolvit Salia (⊖m ⦶m, & ſimil.) in veſica atque ſolutum liquorem laminis illinit, libr. de mort. rer. natural.

4. *Crementatoria.*

Fit cum ⊖e, 🜍re. &c.

℞. Laminas ♀ is, F. S. S. S. cum ⊖ præparat. calcina paulatim ac leviter igniendo. Poſteo ita ignitas in aquam injice, atque à nigredine benè elue, iterumque F. S. S. S. calci-

na

na, ac elue ut prius. Tandem coque ac repone, ut ſubſideat croc9, quem edulcora ▽a.

Vires. *Inſervit Chirurgiæ, ingreditur Emplaſtrum Oppodeldoch. Gluchrath.*

N. Eodem modo cementatur quoque cum ♀re, hor. 3. vel 4. inque æs uſtum reducitur Officinarum, calcinatur itidem & limatura ♀ cum ♀, ſimili modo quo ♂ ad exhibendum ⊕-m calcinare docuimus.

III. DESTILLATIO.

Deſtillationibus iisdem ♀ ſubjici poteſt, quibus ♂: Unde & ▽. Spiritus Olea, Manna, exhibere aptum natum eſt, inprimis tamen deſtillationi ſubjicitur ⊕-m ♀ is. Cujus ſpiritus adeo famoſus eſt, ut peculiari nomine Acetoſus eſurinus Paracelſo nuncupetur; Viresque quæ ſpiritui ⊕-i vulgaris adſcribuntur, huic efficaciùs competunt.

IV. EXTRACTIO.

1. *Tinctura Baſiliana.*

℞. Virid. æris q. v. ſolve in bona quantitate ※ filtra. Hinc abſtrahe ad ſiccitatem (alias cryſtallifabitur) nanciſcerisque viride æris purificatiſſimum, extrahe ſ. a. Tincturam Smaragdinam cum ſucco, ex racemis immaturis expreſſo, donec nihil amplius coloris exhibeat.

N. Remanet corpus, quod reſervetur ad Salis ♀ is confectionem. Tholdius.

2. *Alia ſeu flores æris.*

℞. Ærug. q. v. extrahe cum ※, decanta & abſtrahe ad ſiccitatem, edulcora optimè aquâ calidâ.

Vires. *Mundificativum ſummum eſt in vulneribus, unde & Emplaſtrum Oppodeldoch ingredi ſolet. VVirtzius in Chirurgia.*

N. Simili modo fit & ⊕-m ♀is per Cryſtalliſationem.

3. *Alia, Balſamus ♀ is dicta.*

℞. Lamin ♀, affunde ∽. Terebinthin. digere & coloretur colore viridi.

Uſus ejus eſt in Chirurgia.

4. *Alia.*

℞. Limat. vel lamin. ♀ ℔. iij. vel IV. irrora ※ ſicceſcat lente, idque repete multoties. Hinc affunde ▽ calidam, decanta ac filtra per chartam, (& remanebit in charta terra flava, alii uſui reſervanda.) Filtraturam coagula l. △. ad mellis conſiſtentiam.

℞. Hujus Tincturæ quantitatem ſatis magnam inde cucurbitæ atque XXo leviter impoſito, da ignem lenem, & quando ferveſcere incipit, tolle XX moveque bacillo, ut reſideat, idque repete, donec amplius non ferveſcat. Hinc firma & annecte firmiter XXm, (luto, & ſimil.) deſtillaque ex arena in recep. capacis. △ gradatim adhibito, ſic prodibit. Primo, ſpiritus albus acidus paulatim flaveſcens, & rubeſcens

cum nebula: urge, donec nihil amplius aſcendat, (eſt opus unius diei) Deſtillatum rectifica in cucurbita oblongi colli ad ſiccitatem, igne moderato, ne quid flavi & rubei aſcendat. Ex reſtante materia extrahe ſ.a. tincturam cum 🜈 rectificato. Hanc deſtilla, & quia aſcendit quoque tinctura, cohoba, donec figatur hinc coagula ad conſiſt. mellis.

N. Ex materia ſeu terra illa remanenti, ulterius calcinata, extrahi poteſt ⊖.

Vires. *Tinctur. præſtantiſſimum medicamentum eſt in Epilepſia aliisq; morbis plurimis, cum liquore convenienti exhibitum.*

Alia, Manna dicta.

Manna ſimili modo parari poteſt ex Minera ♀is, &c. Sicut Manna ♂, ex minera ♂.

V. SALIFICATIO.

Sal:

Sal ♀is 🜖-tum ex viridi æris elixiviari poteſt beneficio 🜹, nimirum 🜹o aliquantulum abſtracto, reſiduum frigori exponitur, ſic congelantur Cryſtalli.

Aliter, ſecundum Thold. ex Baſil.

℞. Reſiduam materiam ex qua tinctura Baſiliana extracta eſt, exicca, & affunde ▽m mellis, ut extrahatur Sal: abſtrahe tandem ▽m mellis & digere cum 🜈.

Vires: *Sal ♀ calfacit intenſius quam reliqua Metallorum ſalia, corroborat ventriculum, cruditatesque inibi emendat, proinde flatibus, aliisque affectibus inde oriundis, v. gr. colicæ, & ſimil. medetur, uterum frigidum calfacit, ejus ſuffocationem ſanat, menſtrua promovet, renum quoque morbis ſuccurrit.*

Doſis gran iij. ad viij.

Aliter.

Calcina limaturam ♀is cum 🜍e, (eodem ſcil. modo, quo ſupra ♂m calcinare docuimus,) hinc elixivia ſal coquendo cum ▽ fontana: aqua hac evaporata reliquitur ſal, ſeu 🜖m ♀is.

Vires. *Inſervire poterit loco 🜖i, ac proinde eadem inde Medicamenta parari poſſunt, quæ in 🜖o dedimus.*

CAPUT XIII.

De Plumbo.

AD tertiam progredimur Metallorum Claſſem, quæ Metalla ignobiliora minus dura continet, Plumbum ſcil. ac Stannum.

Preparationes ſunt.

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Deſtillatio. 5. Extractio, quibus addi poſſunt Mercurificatio, Salificatio & Liquatio.

Plumbum Metallum eſt viliſſimum, conſtans ex 🜍re in digeſto Sale

Sale aluminoſo ac ☿io, naturam ☿ialem æmulante.

Dicitur Saturnus, quia tùm macrocoſmico, tùm microcoſmico Saturno, id eſt, lieni conſecratum eſſe ſtatuitur. Græcè Μόλυβδος.

Vires. *Refrigerat, adſtringit, incraſſat, &c. libidinem reprimit, ulcera carnibus implet, cicatrice obducit excreſcentiisque liberat, ulceribus cheronιis, quæ vocant, malignis, cancroſis & putredinoſis, tùm per ſe, tùm quibusdam aliis permiſtum, convenit.*

I. PURGATIO.

Fundatur ♄ dumque fluit, injice aliquid ceræ vel axungiæ aurigarũ, (Wagenſchmier) ut efflagret, hinc effunde in aquam (calidam.)

II. CALCINATIO.

1. Incineratoria.

Funditur plumbum auctoq; igne ut olla candeat, continua agitatione reducitur in cinerem, ſeu calcem cineream.

2. Reverberatoria.

Calx illa ♄i continua agitatione reverbertur ulterius ut rubeſcat.

Dicitur Minium.

N. In reverberatione cave nè iterum fluat, alioquin in plumbum de novo convertetur.

3. Cementatoria.

Fiat S. S. S. ex ♄i bracteis & 🜍re pulveriſato, uraturque hac ratione ♄, poſt uſtionem ſæpius abluatur & reſiccetur. Et hoc eſt plumbum uſtum Officinarum, quod lavari poteſt, ut Cadmia. *Dioſcorid.*

4. Immerſiva.

Etſi ♄nus beneficio cujuslibet liquoris acidi calcinari poſſit, quales ſunt, 🜅, ∽, 🜔i, 🜕is, 🜖i, 🜊, & ſimil. attamen ſolo ferè 🜊 in Officinis contenti rariſſimè reliquis utimur.

Unde

1. Saccharum ſive Sal ♄i.

℞. Calcis ♄i, vel minii, q. v. affunde 🜊, ſtent aliquandiu, extrahaturque ſ. a., decantatos liquores filtra, humiditatemque abſtrahendo coagula: ſic habes Sal ♄i, quod iteratis ſolutionibus ac coagulationibus, (primo in 🜊, dein quoque in 🜄,) purificari, & tandem ad cryſtalliſandum reponi poterit, rejectis in operatione fecibus.

N. 1. Quidam à Sale illo ♄i 🜊 aliquoties (3) cohobando abſtrahunt, hinc affundunt 🜈 cohobantque itidem vicibus tribus.

2. Simili modo & ex ♄ granulato ſal elici poteſt, quod præſtat priori.

3. Si 🜊 acuaveris ∽u 🜖i, vel 🜕i, facilius negotium perficietur.

4. Sal ♄i cryſtalliſatum ſi in cellam repoſueris, liqueſcet paulatim, atque hac ratione °o ♄i per deliquium acquiri poteſt.

5. Fit ex hoc Sale & Balſamus ♄i, quem vide in Lythargyrio,

Digitized by Google

Aliter.

℞. Laminas aliquot ♄i tenuiſſimas, ſuſpende partim in cucurbita ſupra 🜋, partim quoque ipſi 🜋 immerge. Hinc deſtilla cum cohobiis deſtillatum hoc, cum eo, quod in fundo remanſit, filtra, addendoque ceruſam, quæ laminis adhæret, digere aliquandiu: tandem leniſſimo calore abſtrahe aliquotam 🜋 partem, reſiduumque repone ad cryſtalliſandum ſ.a. cryſtallos collectos purifica ſolvendo coagulando. *Keſler. libr.* 1. *cap.* 17.

2. *Magiſterium ♄i.*

Solutioni ♄i inſtilla 🝆 ♀i p. 1 & præcipitabitur.

Vires. *Saccharum & Magiſterium (utriusque enim eadem ratio eſt,) intra corpus ſumptum frigiditate ſua libidinem extinguit.*

Doſis gran iij. v. vj.

Extrinſecus arcet libidinem, ſi umbilicus & priapus eo inungantur (*N. Si viciſſim mederi velis, utere Balneo Laconico, & inunge umbilico 🝆 nucis muſchatæ deſtillatum.*) Mira quoque præſtat in ulceribus corroſivis, malignis, cancroſis, impetiginibus, ambuſtis ac inflammationibus. Diſſolvit tumores duros & ſcirrhoſos, applicatur commode contuſionibus, confertque inflammationibus rubedinique oculorum, in 🜄 roſarum & euphraſiæ vel ciliis quoque impoſitum. *Croll. Beg. Sen. Inſt.*

N. Sal ♄i cum 🜕 ana in Cryſtallos concreſcit aſthmaticis proficuos, vide ſupra ſub titulo 🜕i Saturniſati.

3. *Aliud Magiſterium ♄i, Lac ♄i dictum.*

℞. Solve laminas ♄i in 🝓. 🜖i rectificat. vel 🜅, (ex 🜕 & ○ ana) decanta: ſolutioni affunde 🜅 rectificat. vel aquam ſalſam, (i.e. aquam in qua ſal ſolutum) & præcipitabitur ♄us inſtar nivis, præcipitatum edulcora & ac exicca.

4. *Calcinatio Vaporoſa: unde Ceruſa.*

Suſpendantur lamellæ ♄i ſupra 🜊, ut vapores ab aceto elevati circumeant. Sic adhæreſcet paulatim Ceruſa, quam derade, &c.

N. Sublimationem in Mercurificatione videre licet.

III. DESTILLATIO: Unde

1. 🝓 ♄i ardens.
2. 🝆 flavum.
3. 🝆 rubrum.

℞. Sacchar. ♄i, (vel potius 🝆 ♄i per deliqu.) deſtilla per retortam vitream lutatam in excipul. capaciſs. inuncturis bene clauſis, 🜂 gradatim adhibito, donec rubræ guttæ cadant, nihilque amplius exſtillet.

N. Deſtillatus hic liquor quatuor diverſa menſtrua exhibere aptus eſt. Spiritum ſcil. ardentem, 🝆 flavum phlegma, & 🝆 rubrum: quorum ſeparatio fit per retortam vitream in MB *vel cinere,*

nere, receptaculis ſcil. pro diverſitate liquoris extillantis, mutatis.

Cognoſcitur autem diverſitas liquoris.

∽ ardens prodit ſine ullis venulis in collo retortæ apparentibus, 🝆 flavum, cum venulis obliquis, ceu vinum ardens: phlegma cum venulis rectis: relinquitur 🝆 rubicundũ in fundo: phlegma ſeparatur ab 🝆 flavo ſeorſimque ſuſcipiendum eſt.

Vires. *∽ ſudorificus eſt, hinc prodeſt in Peſte, Melancholia Hypoch. Febribus ardentibus, Lue venerea, & ſimil.*

N: Venereum appetitum infringit.

Doſis gutt. ij. iij. Tentzel.

N. 🝆 flavum ♂ aliquot digeſtum rubeſcit.

N. 2. Cum ſpiritu & phlegmate ſolvuntur & præcipitantur perlæ ad tincturam inde conficiendam. vide tincturam Perlarum.

Cum 🝆 flaveſcente.

Fit ſolutio ☉. *vide de* ☉.

🝆 rubicundum mundificat ac ſanat vulnera ſi illinatur.

☉ mundificat itidem vulnera.

Vide Beguin. libr. 2. cap. 4. Hartman. in Croll. Senn. Inſtitut. Kesler. libr. 4. cap. 57.

🝆 ♄i balſamicum.

℞. Balſamum ♄i Terebinthinatum, deſtilla per ☽, igne nudo gradatim adhibito. Primo ſtillat ∽. Terebinthinæ, tandem 🝆 ♄i balſamicum, quæ ſuſcipe ſeorſim.

Vires. *Maximarum eſt virium in cancroſis æſtiomenis & cæteris malignis ulceribus.*

IV. EXTRACTIO.

Unde

1. *Sulphur ♄i, ſeu 🝆 ſupernatans*

℞. Mannæ ♄i, circula aliquandiu cum 🜈 rectificatiſs. abſtrahe 🜈 gradatim: ſic aſcendet tandem & 🝆 ♄i, ſupernatans.

N. Si 🝆 hoc cum 🜈 denuo circules tandem fragrantiſſimo imbuetur odore.

Vires. *Maximarum eſt virium in affectibus pulmonum, phthiſi, &c. D.D. Paulus Keller.*

2. Tinctura.

℞. Cryſtall. ♄i cum ✳ fact. extrahe cum 🝆 juniperi, ac rubeſcet 🝆. abſtrahe, ſi placet, & ſerva, vel digere cum 🜈, iterumque abſtrahe.

N. Remanet materia poſt extractionem ſali extrahendo idonea.

3. Alia.

℞. Cryſtallor. ♄ (cum ✳ factor. & edulcorator) q. v. extrahe cum 🜈, filtra, digerendo defeca, (ſubſident enim feces,) abſtrahe tandem 🜈, & remanet tinctura in fundo rubra. *Kesler. libr. 4. cap. 70.*

Doſis g. ij. iij.

4. *Alia Tinctura ♄i elaboratior.*

℞. Sal ♄i cryſtalliſat. q. v. affunde 🜄 pluvial. ſæpius (8.) deſtillatam, ſolveque quoad poteris & decanta. Decantatos liquores deſtilla

Digitized by Google

in ♑ ad ſiccitatem. Hinc affunde ♒m mellis, circula per menſem, ac deſtilla cum cohobiis, multoties repetitis. Tandem abſtrahe mellis ♒m, remanentique Eſſentiæ, adde ⊖ ex ⊗ ♄i extractum & cum 🜄 ☿ſato, per menſem unum ac alterum circula. Hinc 🜄 abſtrahe remanebitque Magiſterium ſeu Tinctura ♄ rubicundiſſima.

N. Hic inſerere placet quæ Etzlerus de ♄ habet in Iſagoge ſua: Ex plumbo, inquit, conficiuntur medicamenta facientia ad longævitatem: Calcinetur plumbum per vapidi attactionem, & per menſtruum debitum extrahatur tinctura: Hac poſtmodum abſtracto menſtruo per debitam calcinationem & circulationem convertitur in lapidem rubicundum, pellucidum.

Uſus. *Præſtantiſſima eſt Medicina in Mania, Melancholia, Quartana, Phthiſi, Lienem aperit, in Melancholia Hypochondriaca apprime conveniens eſt.*

5. Alia Tinctura, Manna ♄i dicta.

℞. ♄ laminat. q. v. extrahe tincturam cum ♒u ♄i, eſſentificato filtra & abſtrahe.

V. MERCURIFICATIO: Unde

1. ☿*ius* ♄*i*

℞. ⊖ ♄i, q. v. °° ✳, p. d. ad emin. 2. digit. digere in cinere ♂ ℘ 14. Dein deſtilla & tandem auctiori △ ſublima. Flores tere optimè cum ※ ⊖leque ac habebis ☿m currentem ♄i. *Keſler. libr.* 1. *c.* 29.

2. Aliter.

℞. Calc. ♄i, (per 🜂 ex ⊕ & ⦶,) optimè edulcorat. Cryſtall. ⦶ purif. ana ſublima per cucurbitam tubulatam, flores tere cum ✢.

N. Antequam affundatur 🜂. *digerenda eſt limatura* ♄ ♂ ℘ (14) *cum lixivio; ex* ✳ ⊖ ♀ & ♆ *in* ▽ *vel* ※ *quo lixivio dein evaporato,* ♄ *terendus eſt ſupra Porphyr. Keſler. lib.* 4. *c.* 82

3. Aliter.

Fiat lixivium ex ciner. clavell. ℔. I. ciner. ſarment. vitis. ℔. IV. ♆, ℔. I. ſilic. uſt. ℔. ij cum ※. In hoc lixivio ſolve ♄ limat. & quando lixivium lacteſcit, injice Borrac. $\frac{1}{3}$. (ſcil. reſpectu ♄i injecti) ut ſolvatur: dein deſtilla gradatim, & extillabit tandem in receptaculum ☿ currens.

SALIFICATIO:

Sal ♄i verum.

℞. Materiam quæ remanſit poſt extractionem cum °°o juniperi peractam, ſicca optimè, ut oleoſitas penitus conſumatur: extrahe ⊖ cum ※, [ſic extrahitur ⊖ quod ante extractionem impediebatur, quo minus reſolvi poterat] abſtrahe ※, ac repone ad cryſtalliſandum, Cryſtallos clarifica abſtrahendo 🜄 & ſerva. *Baſilius in Teſt. & hinc Tholdius.*

Vires. *Refrigerat vehementer & exiccat, proinde ſemen extinguit,*

Doſis

Doſis g. 4.
Extrinſecus medetur oculorum rubedini, ulceribusq; totius corporis.

N. Si Oleum ſeu Liquorem expetis, per deliquium id ex ſale habere poteris.

CAPUT XIV.

De Stanno.

STannum eſt Metallum molle, album ſplendens cum liquore quodam, conſtans ex ☿io puriore in genere ignobiliorum, molliore fugacioreque quam Metalla duriora, fixiore vero quam plumbum, & ♀re albo minus maturo.

Dicitur Hermetici Jupiter, quod Jovi macrocoſmico ſympathice cōveniat, & proinde Jovi microcoſmico, id eſt, Epati: nonnullis, plumbum album.

Vires *Præterquam quod Epati convenit, uteri morbis peculiariter quoque dicatur.*

I. PURGATIO.

Fundatur ad ignem, atque inter fundendum ſuperinjicitur aliquid ſevi, ceræ, vel mellis, ut comburatur. Hinc effunde in ▽m calidam.

N. Purgari quoque poteſt per ſublimationem, vide infra.

II. CALCINATIO.

1. Incinerationis.

2. Reverberationis.

Fiunt eodem modo, quo ♄ calcinare docuimus.

3 Immerſionis.

Fit itidem immergendo, liquoribus acidis ac corroſivis, ut in ♄, uſitatiſſimè tamen per ※.

Unde

1. Sal ♃is.

Vide Saccharum ſeu Sal ♄i, ad cujus modum ut parari & cryſtalliſari, ita & cum 🜅 exaltari poterit.

N. 1. Niſi ♃ optimè fuerit reverberatus nihil effeceris.

N. 2. Simili modo & ex floribus Sal conficere licet.

Vires. *Præſtantiſſimum ac præſentiſſimum eſt remedium in uteri ſuffocationibus, quas ad miraculum compeſcit, tàm intrinſecus quàm extrinſecus adhibitum. Commendatur itidem extrinſecus ad omnia ulcera fœtida, fiſtulas, cancrum, & alia æſtiomena.*

Doſis g. ij. iij. iv. &c. repetitis vicibus

2. Magiſterium.

Fit quoque ſimili modo per præcipitationem.

N. Paravi quondam Magiſterium ♃is ſolvendo ſcil. reverberatum in ※ præcipitandoque per ∽m ⊖-i, verum cum alia vice, idem ex calce ♃is, à Stannariis empta meditarer, nihil effeci. Præcipitatio autem ſubſecuta eſt inſtillando urinam.

Vi-

Vires. *Eadem ſunt cum priori.*

4. *Calcinatio Vaporoſa.*

Similiter quoque ut in ♄o dictum peragi poteſt.

III. DESTILLATIO.

Deſtillationi quoque eidem obedit, cum ♄o, unde lectorem eò remittimus.

♃. Diaphoreticus Beguini.

℞. ♃. optimè limati vel calcinati, ℥ij. ☿t, ℥iv. Miſc. & deſtilla per retortam, ex arena, vel igne nudo gradatim adhibito, idque in excipulum ▽ ſemiplenum & præcipitabitur pulvis quem lava, exicca & ſerva.

N. 1. Cum incipit deſtillare ignem ſuppreſſum adhibe, ut calor ſit moderatus.

2. Pulveris hujus origo potius ☿io adſcribenda eſt quam ♃i.

3. Aqua reſidua ∽u ⊕i philoſophico impregnata, deſtillationi ſubjici poterit, ut inde habeatur ∽ ⊕i philoſophicus, modo ſupra in ∽u ⊕i deſcripto.

Doſis g. 4. 5. 6. Beg.

Sulphur ♃is, ſeu ♁ ſupernatans.

Elici poteſt ex Manna ♃is: modum vide in ♄o.

N. Eadem ratione quoque fragrans reddi poterit.

IV. SUBLIMATIO.

℞. Calc. ♃. [e. gr. per ▽̄] ſublima per ollas cucurbitæ tubulatæ impoſitas, ad modum quo flores ☿ii parantur. Nimirum calx illa per vices injicitur, tubulique foramen ab injectione obturatur.

N. 1. Parum intereſt, an calcem vel limaturam ♃is receperis.

2. Flores hi nihil aliud ſunt quam ♃ depuratum.

Reliquæ Operationes perfici queunt ad modos, in plumbo datos.

V. EXTRACTIO:

Unde

Tinctura Baſiliana.

℞. Laminas ♃is cementa cum pumice (terna calcinatione reſtinctoria in Vino,) calcinato ſubtiliſſime que pulveriſato, in ✢bulo benè lutato & clauſo, ♂ ℘ (5) per gradus △. Deinde derade pulverem de laminis, eique extrahe ſ. a. tincturam cum ※. Poſtmodum abſtrahe ※, & habes tincturam ♃i. *Tholdius.*

VI. SALIFICATIO.

Unde

Sal verum.

℞. Reſiduum ex quo beneficio ※ tinctura prior Baſil. extracta eſt, affunde ▽m mellis, ſtentque per aliquot ♂ ℘. Sic elicitur Sal, quod abſtracta poſtmodum ▽a mellis, fit conſpicuum. *Tholdius.*

Vires. *Conducit ad Epilepſiam, Melancholiam, Vertiginem, Catharrhos exiccat, præcipuè qui ad oculos deſtillant.*

Doſis g. 6. ad ℈j. vel ℈ij.

CAPUT

CAPUT XV.

De Mercurio.

METallis ſubjungimus Mineralia Metallis finitima, quæ ſi Semi-Metalla appellare libet, non magni refert. Suntque ☿ ♁ ♂.

Mercurius nihil aliud eſt, quam liquor mineralis, ſive metallicus volatilis, metallis & præ aliis ☉i avidè adhærenſcens.

Dicitur Argentum vivum, Hydrargyros. Arabicè Zaibar, vel Zibach. Barbarè Azock, Azoth.

Eſt nativus, de quo hic.

Eſt artificialis, è metallis extractus, qui & Mercurius corporum dicitur.

Nativus etſi nonnunquam per ſe ipſa natura operatrice ſeparatus inveniatur; plerunque tamen ex terra minerali, quam cinnaberim vocant vi ignis evocatur. vide cap. ſeq.

Delectus.

Mercurius non æque bonus omnis exiſtit, ſed variat, tùm ratione matricis, ſeu loci ſui natalis, tùm ratione inquinamentorum quibus nonnunquam per ſe in terrâ conſpurcatus eſt, nonnunquam & à malevolis adulteratus venditur.

Natali loco cenſetur optimus, qui eruitur è mineris vicinis auro vel argento, & hinc præfertur Hiſpanicus & Ungaricus.

Inquinamentorum ratione prævalet, qui minus ſcatet commixtione arſenicali, antimoniali, ſaturnina, cadmioſa, quibus nonnunquam in terræ cuniculis venenoſus redditur, hinc & qui minus falſaria artificis manu adulteratus eſt: adulterare enim eum adeo exactè norunt, plumbi ſcil. & ☿ii beneficio Biſmuthi commixtione, ut quoque ſimul per corium tranſire æque queant, adeoque difficile ſit fucum cognoſcere. Eapropter ne qua incautus decipiaris, non è re erit, has bonitatis ſigna obſervare.

1. Mercurius cenſetur bonus, qui per retortam propulſus nihil recrementi relinquit.

2. Qui in cochleari argenteo evaporationi ſuper prunas expoſitus maculam cochleari relinquit impreſſam flavam, aut albicantem, non nigram aut fuſcam.

Vires. *Internè mundificat ſanguinem ab inquinamento, præcipuè venereo: Fugat lumbricos, difficilem promovet partum, &c. Externè inunctus, ſanat ſcabiem omnis generis, fugat pediculos, reſolvit duros tumores. De collo ſuſpenſus, præſervat à peſte, & (ut nonnulli volunt,) ab incantatione, faſcinationeque. Imo quo ad ejus præparata, nulla res*

in Officinis eſt, ſi ♄ excipias, ex qua major medicamentorum ſuppellex elici poſſit, quam ex ☿io. Suppeditat enim purgantia, ſudorifera, mundificantia vulnera, acrimoniam, (præcipuè in Gonorrhæa,) lenientia, ut patebit in formis medicamentorum inde paratis.

Uſus ☿ii crudi internus & externus eſt. Intrinſecus tamen rarius adhibetur, extrinſecus ſæpius. Modus applicandi intrinſecus eſt in pilulis, e. grat. Barbaroſſæ. Quinimo cum certo quodam ſucco pulveriſari ac exhiberi poteſt.

N. Si ☿m, (ſive crudum, ſive præparatum,) exhibere intrinſecus volueris convenientius in pilulis exhibitur, quam in alia aliqua medicamenti forma, ne dentes ſcil. quibus noxius eſt tangat.

Uſus externus eſt in unguentis, (in quibus penitus diſparet,) in Emplaſtris, (qua in ſcabie complicaturis ſaltem articulorum adhibentur.

Præparationes ☿ii ſunt.

1. Purgatio. 2. Calcinatio, & Præcipitatio. 3. Sublimatio. 4. Deſtillatio. 5. Extractio. 6. Liquatio. 7. Salificatio.

I. PURGATIO.

Purgatur ☿. 1. *Expreſſione*, per corium, qua fecibus craſſis in corio remanentibus ☿ tranſit.

N. Et metalla ſi benè admixta ſint ſimul tranſeunt.

2. *Lotione.*

Lavetur autem vel per 🜄 ſimpliciter, aut cum 🜔e mixtum, vel per lixivium calcis vivæ, & cinerum clavellatorum, vel etiam per lixivium ſaponariorum, ſæpius nimirum cum his agitando, & viciſſim à ſordibus eluendo.

Quinimo purgatur quoque agitatione forti cum 🜅 in vitro obturato, ſeparatur enim nigredo ad latera.

3. *Deſtillatione.*

Nimirum deſtillatur in arena per retortam igne ſat forti, idque per ſe id eſt, ſine additione, vel addito ſale ♀i, calce viva, & ſimil. Optimè vero purgatur amalgamando cum metallis perfectis, ac poſtmodum per retortam, à corpore admixto ſeparando.

N. 1. Sequeſtrari quoque poteſt ☿ puriſſimus, per reductionem ex ☿ to.

2. Purgationes quò ſæpius iteraveris eò puriorem ☿m colliges.

II. CALCINATIO & PRAECIPITATIO.

Calcinatio ☿ii communiter præcipitatio dici ſolet, voce tamen minus accurata, & minus ſtricta, quippe quæ ſolam ſeceſſionem ad fundum ſonat: nihilominus tamen morem hunc ſequar, calcinationemq; præcipitationis voce exprimam.

Eſt itaque:

1. *Præcipitatio ☿ii per ſe.*

℞. ☿ puriſs. ℥ij. vel q. v. injice in phiolam, (peculiariter in hunc uſum factam, infernè ſcil. latam,

ſu-

Digitized by Google

ſupernè compreſſam, intus roſtro anguſtiſſimi orificii in ventrem uſque producto,) ut tantummodo fundus operiatur: phiolæ exactè ad æquilibrium in arenam collocatæ, [ut ☿ æquali craſſitie ubique fundum tegat,] ſubdatur △ primo lentus, poſt fortior, donec ☿ in pulverem rubicundiſſimum inſtar cinnaberis converſus ſit: hunc ablue ▽is cordialibus, vel 🜊.

N. Labor eſt multorum dierum.

Vires. *Sudores valdè movet, luem ♀ ſexies vel ſepties exhibitus penitus eradicat. Febres omnes tollit. Lumbricos eliminat.*

Doſis à g. iiij. ad vj.

N. 1. *Vt plurimum vomitum quoque movet ſat violentum.*

2. *Præſtantior erit præcipitatus, ſi fiat cum* $\frac{1}{8}$. ☉*is, vel* ☾*æ.*

Senn. Inſtitut. Hartmann. in Croll. Tentzel. Beguin.

3. *Poteſt quoque præcipitari eadem ratione & amalgama* ☉*is &* ☾*æ, de quibus Crollius. Præcipitavi aliquando, inquit, amalgamata* ☉*is &* ☾*æ, ſeorſim per duos annos, & quamvis pulverem rubicundum nanciſcerer, tamen nondum erat debitè fixus, nec in uſum Medicum commodè adhiberi poterat, ſine ulteriori præparatione. Hac Crollius.*

Verum me herclè quia præcipitat9 per ſe exhibetur, quid vetet, quo minus præcipitatus hic ☉*ris,* ☾*risvé exhiberi poſſit, non video.*

2. ☿ *præcipitatio per ſilices.*

℞. ☿ii puri ℥ij. aut ad ſummum iij.
Silicum magnitud. fabar. ℔. ij.

Detine in △e arenæ, [aliquoties circumvolvendo, ac ☿m lateribus adhærentem detrudendo,] donec ☿ planè fuerit præcipitatus, & ſilicibus adhæreſcat: Hinc ☿m à ſilicibus concuſſione ſepara ac ſerva.

Vires ac Doſi conveniunt cum præcedenti.

Hartmann. in Croll. Keſler. libr. 1. *centur.* 50.

3. ☿ *fixatus. Panacæa.*

℞. ☿ viv. purg. ℥iij. 🜍i citrin. ℥ij. ✱ ℥iß. Miſc. exactè, donec nihil ☿ appareat. Poſtea ſublima, ſublimatum ſemper de novo cum fecibus tritum ſublima iterum, tandem auge △, ut candeſcat: Id quod in fundo remanet fixum, medicina eſt ſecretiſſima.

Vires. *Omnes humores noxios exiccat, perque diaphoreſin expellit.*

Doſis ℈ß. ℈j. ʒß.

4. ☿. *præcipitatus per* °o° 🜍.

℞. ☿ii. purgat. ℔. ß. affunde °o° 🜍 per camp. ℔. 1. digere per dies (2) in arena, ac deſtilla poſtea per ☊m vitream, cum cohobiis tribus. Quarta vice, ſi libet aliquid recentis °o° 🜍 affunde, △mque in fine auge, ut ☊ incandeſcat: ſic maſſam habes albam, quam poſtquam aqua calida abluta ea fuerit, tere, inque phiola ſaltem goſſypio obturatâ △i are-

Digitized by Google

næ vehementiſſimo per ♂℘ (octo) commite‿, ut ſi quid vivi ſuperſit ☿ii, ſublimetur. Hunc denique ☿m fixum trina deſuper 🜈 incenſione ulterius correctum ſerva.

N. Eodem modo poterit quoque ☿ præcipitari cum ∽u ⊕-i.

Vires. *Purgat omnes vitioſos humores, reſolvit catarrhos, contra infirmitates ex humorum putredine remedium eſt, quo in morbis deploratis vix ex periti licet præſentius, hinc utile eſt in Hydrope, Podagra, Lue venerea, Venenis, Peſte, Febribus, Ulceribus malignis, Scabie.*

Doſis à g. iij. ad vj.

Croll. Senn. in Inſtit. Beguin. Vnizer. de ☿.

5. ☿ *præcipit. per °°° ⊕-i rubic.*

℞. ☿ purific. q. v. digere cum °°° ⊕-i rubicundo, donec ſub formâ liquidâ penitus ☿ lateat: Abſtrahe °°° per 🝭m in arena, & reſtitabit præcipitatus in fundo.

N. Ex hoc fit vitrum ☿ii, quod vide infra.

Diſput. Chymico-Med. Hartmann, libr. 7. th. 127.

6. ☿. *præcipit. per ∽m ⦶.*
☿ *ius Corallatus.*

℞. ☿. purific. ∽m ⦶i, optimè rectific. ana ℥iiij. digere, ut ſolvatur penitus ☿. Hinc abſtrahe ∽m ⦶i [in arena per phiolam longi colli,] ☿io relicto trito affunde denuo tandem novi ∽. ⦶, ac abſtrahe idque vel tertiâ vice, videbis in fundo ☿m corallatum elegantẽ, quem △. l. paululum igniendo calcina.

Dulcis eſt & ſine corroſiva facultate.

Uſus idem eſt qui Corallini & quidem felicior. Croll. Hartm. in Croll.

7. ☿ *Præcipitatus per ▽ ovorum.*

℞. ☿. purific. q. v. affunde ▽ deſtillatam ex ovis ad duritiem coctis, & præcipitabitur in pulverem. Huic pulveri affunde ſæpius ▽, eandem deſtillatam ſcil. à putaminibus ovorum calcinatis, cohobaque igne cinerum, donec ☿ ſit converſus in pulverem rubrum & dulcem.

N. Paracelſus vocat Balſamum.

Vires. *Curat ulcera colli veſicæ, etiam quæ æſtimantur incurabilia, ſanat vulnera & ulcera externa. Vnizer.*

8. *Præcipitatus per Tincturam Smiridis, Præcipitatus miraculoſus dictus.*

Calcina Smiridem △ violento, donec vireſcat, & lateribus ☩buli adhæreſcat, [aliquot horarum ſpacio fiet,] Extrahe dein Tincturam per ▽, (vel 🜈 opt.) decanta & abſtrahe ad oleoſitatem.

℞. Hujus Tincturæ ℥j. ☿ii ℥iiij. confunde, & præcipitabitur ☿ in momento: ☿m hunc, l. △ in ☩bulo candefac per horam, poſtea edulcora.

Vi-

Vires. *Purgat leniter ἄνω κ̀ κάτω.*
Doſis gran 3. 4.

N. ☿*ius hic purgat tantummodo per inferiora ſi horis duob9 igniatur, ſin vero horas quinque vel ſex, evadit fixius ac diaphoreticus.*

2. *Aptior erit Smiris ad Tincturam eliciendam, ſi aliquoties in* ▽ *antea extinguatur.*

Beg. Gluckr. Keſl. lib. 3. *c.*42.

De ſolutione in 🜅*. communi.*

9. *Præcipitatus communis.*

℞. ☿ puriſs. p. 1. 🜅 p. ij. ſolve ac præcipita affundendo ſcil. ▽am ſalſam vel abſtrahendo 🜅 per deſtillationem cum cohobiis tribus. Præcipitatum edulcora iteratis ablutionibus, vel reverbera ut à ſpiritibus 🜅 liberetur.

Vires. *Purgat per inferiora & ſuperiora.*

Doſis à g. 6. *ad* 12.

Beg. Hartm. in pract.

Correctio ſeu rectificatio præcipitati.

1. Diſſolve præcipitat. bulliendo in ⚹ acri per hor. 6. &c. [ut totus diſſolvatur,] diſſolutioni ſuperfunde 🜄 vel ₒ°ₒ ♀, & præcipitabitur denuo, ablue igitur & ſicca.

Doſis g. 4. 5. 6. *Vntzer.*

2. Digere præcipitat. per diem cum ſpiritu ⊕-i, hinc abſtrahe △ forti, (alii cohobant aliquoties,) ſuper ☿m affunde 🜄 ad eminent. digit. 2. digere (2.) ♉ decantaque, alium 🜄 denuo affunde, idque tertia vice repete. *Sen. Inſt.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

N. Alii abſtrahunt 🜄 *& cohobant aliquoties.*

3. Imbibe præcipitatum comunem, [flavum vel album ▽a roſarum aliquoties ablutum,] cum 🜄 opt. ac camphora ana viciſſimque 🜄 l. △ evoca.

Vires. *Purgat per inferiora, præcipuè materiam febrilem. Vtilis quoq; eſt in Peſte morbisque Epidemiis.*

N. Ante Paroxyſmum cum Theriaca exhibetur.

Doſis à g. 3. *ad* 6. *Hartm. in Croll.*

10. ☿ *præcipitatus incarnatus.*

4. ℞. ☿. ℥j. ſolve in 🜅 ℥ij. ſolutioni adde ▽ calidę ℥iij. ac infunde poſtea urinam ſani hominis recentem, & præcipibitabitur ☿ incarnatus ▽a eluendus. *Hartman. in Croll.*

Vires. *Solum ſeceſſum movet.*

Doſis à gran vj. ad x.

11. ☿. *Præcipitatus luteus.*

Fit, ſi loco urinæ ſolutioni inſtillaveris, ₒ°ₒ ♀, p. d. ſic præcipitabitur ☿ luteus, quem ſimiliter lotione edulcora. *Hartm. in Croll.*

Vires. *Vires & Doſin eandem cum priori obtinet.*

12. *Alius* ☿ *præcipitatus* ⊕-*latus fixus, dulcificatus.*

℞. ☿ purific. ſolve in 🜅 [ex ⊕ ℔.ij.

Digitized by Google

℔. ij. & ⦶ p. 1.] abſtrahe & cohoba vice tertia : Hinc affunde 🜂m 🜍-i rectificat. deſtillaque cohobando, *(6)* poſtea affunde 🜅, cohobaque itidem aliquoties *(decies)* præcipitatum edulcora ▽is cordialib9 ac ſerva. *Kesler. libr. 1. c. 2.*

13. *Præcipitatio ☿ii egregia.*

Fac 🜅 ex ⦶, ℔. ij. 🜍-, ℔. 1. ○ non calcinat. ℥x. ⊖ ℥vj. In hac 🜅 ſolve ☿i pur. quantum ▽ ſolvere potis eſt, [alioquin non libenter fit præcipitatio,] ſolutioni affunde ▽ fontan. frigid. ℥ij. iij. ſtent aliquot horas extra △, ut præcipitetur ☿ : poſt affunde multum ▽æ frigid. atque repone ad ſubſidendum, præcipatum edulcora, iterata ablutione, ac digerere in vitro lati orificii ſive 🝪 I. △. ad ſiccitatem. Exiccato huic præcipitato affunde denuo 🝪 acerr. p. iiij. digere in MB per diem unum ac alterum in cucurb. probè obturata, tandemque ut ante in vitro lati orificii exicca. *Hartmann. in Croll. Senn. Inſtitut.*

Doſis gran 1. ad v. vel vj.

De Præcipitatis cum Metallis.

1. *Præcipitatus ☉laris.*

℞. 1. ☉ puri & in granula redacti ℥ß. ſolve in 🜆 ex ⊖ [ſine ✳] facta.

℞. 2. Vitr. ♁ii hyacinth. ℥ß. ſolve in 🜅.

℞. 3. ☿ii purgat. ℥iij. ſolve ſimiliter in 🜅.

Solutiones omnes confunde, abſtraheque ▽ per 🝪 : hinc novam 🜆 affunde, ſæpiusque itentidem evoca, idque tantiſper, donec præcipitatus in ignita ferrea lamina nullum penitus fumum de ſe emittat. Poſtea præcipitatum totum calcina ſub tegula, ut 🜂 🜆 omnes diſſipentur. Tandem ab eodem 🜅 ſexies deſtilla, atque denuo ☿m ſub tegula lente igniendo calcina.

Vires. *Summum eſt remedium mundificativum ſanguinis ac totius corporis in lue venerea. Magnum quoque fert ſolamen in Hydrope, pellit aquam per urinam, & exiccat fontem. Prodeſt quoque in caduco, colica, quartana, ulceribus malignis ac cancroſis ſubvenit, & ſimil. Hartm. in Croll.*

2. *Præcipitatus ☉laris regulinus, ſeu diaphoreticus.*

℞. 1. Regul. ♁. ʒj. Solv. in 🜅 vel 🜆.

℞. 2. ☉ fin. ʒij. ſolve in 🜆.

℞. 3. ☿ pur. ℥iv. ſolve itidem in 🜅.

Confunde & abſtrahe ad ſiccitatem in arena. Hinc edulcora aqua & ſpiritum 🜇 aliquoties (ſepties) deſuper cohoba, ſubinde novum ſpiritum affundendo. Tandem edulcora denuo, ac 🜅 ternâ vice, inde deſtilla, ad ſiccitatem pulveris flavi.

Vires. *Præſtantiſſimum eſt ſudorificum in omnibus morbis, qui diaphoreſin requirunt, conveniens.*

Doſis

Digitized by Google

Doſis gran 3.4.

N. *Vt regulus eo felicius ſolvatur, imbibe aliquoties ejus pulverem* 🜆, *hinc ſolve.*

3. *Hercules Bovii.*

Huic finitimus eſt Hercules♂: [potius aurum vitæ,] Bovii qui nihil eſt aliud quam ☿ præcipitatus ⊙laris cum vitro ♁ii conjunctus.

Nimirum :

℞. ⊙. purific. ℥j. ☿. purific. ℥iv. utrumque ſolvit ſeorſim in 🜆. Solutionem utramque confuſam deſtillat △. graduali, & in fine, aucto per retortam : præcipitatum quod in fundo remanſit, ut & ſublimatum, quod parietibus, vel collo retortæ adhæret, ſolvit iterum in 🜆 nova, & deſtillat, idque repetit tantiſper, donec tota materia in præcipitatum convertatur. Poſtea calcinat ſupra ferrum ignitum ad figendos ſpiritus corroſivos, & denique edulcorat.

Vires. *Ex mente Bovii omnibus aliis catarcticorum ſpeciebus antecellit : Eſtque domitor vermium, Luis* ♀, *Petechiarum, Peſtis, Quartanæ, & aliorum incurabilium morborum.*

Doſis à g. iij. ad vj. vel viij. cum Saccharo roſato, & in ovo vel brodio, vel in pilulis, in primis, ſi conjungatur cum Scammonio, & humectetur ▽ *vitæ, quæ deſuper comburatur. Tentzel. ſect. 3. panchymag. Mercuriali.*

4. *Aurum vitæ, Hartm.*

1. ℞. ⊙ pur. ʒß. ſolve in 🜆 ʒij. ſervando ſolutionem in calido,

2. ℞. Mercurii crud. purific. ℥vj ſolve in 🜅 comun. ℔. 1. utramque ſolutionem mixtam, [qua mixtione apparebunt omnia nigerrima ;] ex arena per ✕. l. △. gradatim aucto, deſtilla, donec, quæ in fundo, rubeſcant, & cucurbita tandem ſubtus candeat : Exemptum dein pulverem ſub capula in catillo, ſubinde cum ferreo baculo calcina, donec ∽ ab 🜅 probe evanuerint : Ablue poſtea ▽a dulci omnem ſalſedinem & extremò ♈ correctum ab eodem ſæpius per cohobiâ deſtilla.

Vſus ejus egregius eſt in Peſte, ut & aliis morbis quam plurimis.

N Fit 🜆 *ad hoc opus.*

℞. 🜅is ex ⊕ ⦶ & ○ ana factæ ℥iv. ✳ ℥j. Miſc. & deſtilla per alemb. ex arena.

5. *Aurum vitæ aliud.*

℞ ☿ purific. ℥v. ⊙ puriſs. laminat ʒß. F. amalgama quod abluatur ✢, donec omnis nigredo ablata ſit.

Poſtea impone in ∽m, & affunde 🜅m, [ex ⊕ p. ij. & ⦶ p. 1.] digereque, [in cineribus vel arena,] ut ſolvatur ☿ & ⊙ in fundo ſub forma pulveris remaneat : dein deſtilla augendo in fine △m, ut fundus retortæ incandeſcat, omneſque ſpiritus corroſivi prodeant. Vaſis refrigeratis, tere materiam abſtractamque 🜅m iterum affundendo cohoba, & invenies in fundo pulverem rubicundum, quem collige, abjiciendo

dò quod ad latera retortæ fortè fuerit ſublimatum. Hinc candefac laminam ferream, cui optimè candeſcenti, inſperge pulverem illum Mercurialem, non modo ut optime exiccetur, ſed & ut id quod volatile reſtat, evaporet. Hinc aufer & reſerva in vaſe clauſo.

Vires. *Purgat per ſeceſſum lente ſine omni etiam vomitu, niſi ſcil. ventriculus, &c. impuritatibus refertus ſit. Summum arcanum in Hydrope, Lue gallica, & omnibus cutaneis affectibus, atq; defluxionibus, ut & ubi corpus ſcatet pituitoſis humiditatibus.*

Doſis à g. iij. ad viij. cum Terebinth. pauxillo aut extracto aliquo. Hartman. in pract. p. 12. confer. Sennert. in Inſtitut.

6. *Præcipitatus viridis ſeu venereus.*

℞. Mercurii purificat. ℥iv. ſolve in 🜅 comun. in eadem 🜅 ſolve & ♀is ℥ß. conjunge ſolutiones ac abſtrahe in arena, urgendo in fine △m, ut maxima pars ſpirituum tollatur. Præcipitatum exicca ac digere cum ⋇ in MB ♂ ac ⚲: ultimo fac bullire, ut puriſſima pars Mercurii in ⋇ ſolvatur. Hinc decanta & abſtrahe ac ſicca ſine lotione.

Vires. *Eſt ſpecificum in Gonorrhœa virulenta, quam nimiam tollit, inſufficientem promovet, ideoque ſingulis diebus continuandus ejus uſus eſt, donec omnes fluxus ſedatus ſit.*

Doſis à g. ij. ad viij. Hartman. in Croll.

N. Signum boni præcipitati eſt, ſi aurum fortiter cum eodem fricatum, non dealbetur, ut ſolet ex contractu Mercurii.

Hinc

7. *Vitrum Mercurii ☽nare.*

℞. ☿ præcipit. [per ⛬ ⊖-i rubic.] ℥ij. ☽æ calcinat. & ✳ ana ℥j. Miſc. & ſublima. Sic aſcendit ✳, relictis in fundo Mercurio & ☽a inſtar auri puriſſimi, inde †bulo & da ignem fuſionis, ut in vitrum ſimul abeant. *Vide Diſp. Chym. Med. Hart. libr. 7. th. 127.*

8. *Vitrum ex ☿ vitæ, Succinum ♁ii.*

℞. ☿m vitæ, abſtrahe per ♉m partes minus fixas, reliquum fundatur igne forti in vitrum, quod tranſparens opacum, vel ſi diutiꝰ in igne contineatur, Hyacynthinum evadit.

N. 1. Dicitur aliis ſuccinum ♁ii, quia nihil aliud eſſe videtur quam vitrum ♁ii.

2. Si abſtractio partium minus fixarum fortius urgetur, extillat viciſſim liquor inſtar butyri ♁ialis.

III. SUBLIMATIO.

1. *Mercurius ſublimatus Officinarum.*

℞. ☿. in 🜅 ſolut. ⊖-i exiccat. ⊖ decrepit. ana. Miſc. exactè & ſublima ex cucurbita humili, *Gluchrath. in Beguin.*

2. Ali-

Google

2. *Aliter optimus pro ☿ dulci conficiendo.*

℞. ☿. purific. ⊕ rubific. ⊖ decrepit. ana ℔.1. ⊕ ℥iv. Miſc. exactè, aſpergendo modicum ⁂, ſublimaque ut dictum.

Iam denuo.

℞. ☿♎ti illius ℔. 1. ⊖. decrep. ℥xij. ⊕ rubific. ℥iv. M. ſublima.

Iterum.

℞. ☿♎ti illius, ℔.1. ⊖ decrepit. ℥xij. M. ſublima.

N. Puriorem Mercurium ♎tm ſi deſideras, reitera adhuc ſublimationem, ſed ſine additione. Beg. Vntzer.

3. *♎tus Regulinus.*

℞. ☿. purificat.
Regul. ♁ ii ana ℔. ß.
⊕i rubific. ℥iv.
⊖is fuſ. ℥vj.

Miſc. & ſublima ex ſublimatorio vitreo, deſuper fundendo ▽m: ſublimatum miſce cum ☉, ac ſublima denuò, idque vice tertia.

Vires. *Inſervire commodè poteſt Mercurio dulci aliisque Medicamentis, ex ☿♎o præparandis.*

4. *☿ dulcis vulgaris: Draco mitigatus.*

℞. ☿♎ti ℥viij. ☿ crud. purific. ℥vj. Miſc. exactè in mortario lapideo, vel ſuper porphyritem, donec Mercurius vivus amplius conſpici nequeat. Hinc ſublima calore arenæ in Phiola leniter ſaltem obturata & ſublimabitur totus ferè Mercurius, adhæreſcetque lateribus Phiolæ, remanentibus in fundo fecibus, quas una cum nigricante materia collo phiolæ adhærente, rejice. Hinc ſublima denuo, idq; vice tertia, rejectis ſemper fecibus, ut dictum.

N. 1. Si purum inſipidumque ſecunda ſublimatione obtinueris, acquieſce, multa enim ſublimatione infringitur vis purgatrix.

2. *Alii addunt quoque Colchotar.*

3. *Optimum Mercurium dulcem conficies ex ☿♎to regulino, & Mercurio ex ♁io.*

Hartman. in Croll.

Vires. *Omnes humores noxios ſine perturbationo blandè expurgat, unde vel infantibus exhiberi poterit.*

Doſis: Dari quidem poteſt ad ʒß. Verum ut eo citius operationes ſuas perficiat, nec diu in corpore deliteſcat, acui ſolet purgantibus, aliis fortioribus, e. gr. Diagryd. Trochiſc. Alhand. & ſimil. Daturque cum iisdem à gran viij ad xv & plur.

Hartman. in Croll. Sen. in Inſtitut. Tentzel.

5. *Alius.*

℞. Mercurii in ∽u ⊕i ſoluti & edulcorati.
Mercurii crudi ana.
Sublima aliquoties ut dulcis fiat.

Vires. *Lentè purgat per inferiora.*

Doſis à g. vj. ad xij.

N. 1. Eodem modo dulceſcit & Mercu-

curius præcipitatus luteus ſi per ſe ſublimetur, dulcificaturque leniter alvum movet.

Doſis g. viij.

2. *De uſu: Ex omnibus hiſce Mercuriis dulcibus poteſt parari ▽a utiliſſima ad inflammationem, fiſtulas & ulcera maligna, non tantum detergenda, ſed etiam cicatriſanda, præcipue in Lue venerea, valet etiam ad ſcabiem, ſine noxa penitus curandam.*

Nimirum:

Projicitur ♆ recens, in aquam bullientem, relinquiturq; aliquandiu, hinc filtratur, in filtraturæ ℔. I diſſolvitur bulliendo Mercurii dulcis, q. ſ. colatur & ſervatur. Fallopius vocat ▽m aluminis. *Hartmann. in Croll.*

6. *Mercurius ♎us rubeus non corroſivus, Arcanum Corallinum.*

℞. Mercurii optimè purgati, ℔. I
⦶i, optimè purificat.
⊖i, ad rubed. calcinat. ana ℔. ij.

Pulveriſentur & miſceantur optimè, ſubinde irrorando & incorporando cum ※ acerrimo, donec diſpareat penitus Mercurius. Hinc ſublima ex arena, in cucurbita lutata, cum capitello, & exit primum phlegma, dein auctiori △, viginti quatuor horas continuato, ſublimabitur, ſublimatum proximè à materia rubeum, paulo altius flavum, Utrumque rubeum ac flavum, cum ⦶ ℔. I. & ○ leniter calcinati, ℔. I miſce impaſtaque cum phlegmate ✢, ſublimaque denuo ut prius (horis duodecim,) & aſcendit iterum ſublimatum rubicundum ac flavum collige ſingula ſeorſim, rubicundum elue ▽is cordialibus, ac efflagra deſuper 🜅, flavum calcina igne mediocri, ut rubeſcat, hinc elue ſimiliter ac corrige cum 🜅 deſuper accenſo.

N. Feces nigricantes cum Mercurio in capitellum aſcendentes abjiciantur in ſingulis ſublimationibus.

Vires. *Purgat per inferiora præcipuè, magnumq; ſecretum eſt in Hydrope morbo Gallico, Podagra, Scabie, Ulceribus, Cancro, &c. Crollius.*

7. *Modus compendioſior, Laudanum Mercuriale, ſive Metallicum.*

℞. Salis extracti ex ⊖o ▽is, (ex ⊖ & ⦶ ana fact.) ℥vj.
☿ purific. ℥ij.
⦶ purif. ʒij.

Pulveriſa ac miſce optimè impaſtando cum ✢ ſublimaque, ut dictum, ſic aſcendit pars, quædam alba, quædam lutea, quædam crocea, quædam rubicundiſſima, collige croceam ac rubicundam, abjectis cæteris, ſublimaque denuo per ſe ex arena igne ſat forti, ac omnia rubeſcent: hinc elue ac corrige 🜅 deſuper accendendo.

Vires

Vires. *Eaſdem habet cum præcedenti. Hartm. in Croll.*

8. *Manna Mercurii, ſeu Mercurius dulcis ☉laris.*

℞. Mercurius dulcis vulgaris, q. v. tantiſper ſublimationibus iteratis eleva, donec in fixos abierit Cryſtallos, poſtmodum in liquorem ſolvito.

℞. Hujus part. iij. ☉ calcin. p. 1. Miſc. ac digere per menſem, cohoba donec in cucurbita inſtar ceræ fluat.

Vires. *Ad ſummum Medicinæ gradum Mercurius ita redactus eſt, & in Epilepſia, & morbis Venereis admirandæ virtutis. Tentz.*

N: Egomet Mercurium dulcem ter ſublimatum, miſcui quondam cum ☾a foliata, ſublimationemque adhuc quarta vice iteravi, quibus peractis ſublimationibus, reſtantem materiam igni ſubjeci fuſorio, ut quid ☾æ reſtaret colligerem, verum ſine commodo, quippe ☾ cum ☿ penitus fuit ſublimata, vis autem illius ſublimati ſudorifera potius fuit, quam dejectoria.

Ad ☿♎ pertinet quoq;

1. *Cinabaris Officinarum artificialis.*

℞. ♀is comun. ℥iij vel iv. Huic liquefacto infunde Mercurii vivi ℔ 1 ſpatulâ ligneâ benè agitando incorpora, donec Mercurius à ♀e planè conſumptus videatur. Hinc maſſam refrigeratam tere ſuper marmore, atque ſublima, ex ſublimatorio lutato igne primo leni, dein auctiori, &c Primo aſcendit fumus citrinus, paulatim rubeſcens. Quando itaque fumus nigro rubeus aſcendere incipit, urge igne violentiſſimo horas quatuor vel quinque, & ſublimabitur cinnabaris adhæreſcetque lateribus, quàm eximè, rejectis fecibus in fundo & capitello.

Paracelſus in Chirurg. libr. 1. manual. pag. 702 Brendel.

IV. DESTILLATIO.

1. *°°° ♁ii Mercuriale, ſeu Butyrum ♁ii Liquor gummoſus.*

℞. ♁ii puriſs. ☿♎ti ana Miſc. exactè in mortario lapideo, & deſtillentur per ⌒m vitream ex arena △ primo mediocri: ſic liquor ſeu butyrum ♁iii inſtar glaciei egreditur, qui ſi concreſcat in collo, ne id obſtruat, admove caute carbonem, ut liqueſcat. Finita deſtillatione liquoris, auge △, daque ignem ſuppreſſionis, (id eſt, ſupra ∴m,) & ſublimabitur cinnabaris ♁ii, de qua vide ſuo loco, in ſublimatione ♁ii, Liquorem egreſſum rectifica per retortam vitream.

N. 1. Præſtat hoc °°° Cinnaberi dictâ ante rectificationem impregnata. Nimirum Cinnabarim tritam redde dicto °°°, ſtentque in digeſtione (hor. 24) vitro clauſo in cinere, ſic fiet unitio, hinc rectifica per ⌒m.

2. *Felicior procedet deſtillatio* △. *aperto, ſed lentè & ſucceſſivè aucto. Item ſi* σ∿*m cum materia ante deſtillationem in cellam per triduum repoſueris.*

3. *Alii* ℞. *Reguli &* ☿♎*i ana ſingula ſeorſim trita miſcent, & ut concretionem in collo præcaveant, ad liqueſcendum in cella reponunt, Liquoremq́; deinde deſtillant.*

4. *Beguinus eodem modo ex* ☿♎*i p. ij.* ♃ *limat. p.* 1. ∘°∘ *elicit, unde pulvis fit præcipitatus, quem vocat* ♃ *diaphoreticum. vide in* ♃.

Vires. *Uſus hujus Olei glacialis per ſe eſt externus, ſolum in gangræna & ſphacelo, in quibus ſi pars mortua illinitione hujus Olei circumlinatur, non ſerpit ulterius putredo, ſectioq́; felicius peragitur. Simili ratione Carbunculus peſtilentialis oleo hoc circumlitus paulatim emoriendo excutitur, adeoque aptus redditur, qui poſtmodum Emplaſtris aliis obediat.*

Ex hoc ∘°∘ fit & Mercurius Vitæ & Bezoardicum minerale.

1. *Mercurius vitæ.*

∘°∘ præcedenti ſive Butyro ♁ii, infunde aquam ac ſtatim pulvis albus præcipitabitur, qui abluatur donec nullam amplius acrimoniam ſapiat, deinde exiccetur.

N. 1. *Candidior ac purior erit.* 1. *Si ad deſtillationem butyri, loco* ♁*ii crudi, regulum ejus receperis.* 2. *Si per* σ∿*m illud rectificaveris.*

2. *Appellatur & Pulvis Angelicus, Pulvis Algoreth, Aquila alba.*

Vires. *Totius corporis, & præcipuè primæ regionis humores noxios, per ſeceſſum ac vomitum expurgat.*

Uſus. *Uſus ejus inſignis eſt in Peſte, Capitis morbis, Lue venerea, Ulceribus malignis, Febribus, Arthritide, Hydrope ubi & plurimum ſine vomitu operatur.*

Doſis à gran ij. ad iv. Macerare quoque licet gran ij. ad iv. in hauſtu vini, eumque filtratum exhibere.

Sunt qui infuſionem Mercurii vitæ in promptu habent,

Nimirum:

℞. ☿ vitæ ℈iß.
Vini generoſ. ℥xviij.
Doſis ℥*j.*

N. 1. *Vis purgatrix hujus* ☿ *ut & vitri* ♁*ii nunquam exhauritur.*

2. *Triduanum ejus uſum ſæpè procidentiam ani periculoſam excitaſſe compertum eſt, cavendus itaque nimius ejus uſus.*

Croll. Senn. in Inſtitut. Beguin. (qui ℞ ♁ *p.* 1. ☿ *p. ij.) Sala in Ternar. Emet. Keſl.* 1. *c.* 26. *Tentzel.*

Quia autem hic Mercurius vitæ ſat violenter operationes ſuas, ac in primis per vomitum perficere ſolet, ſolliciti fuere Medici hanc violentiam certis modis corrigere, vimq́ue ejus vomitoriam mitigare.

Hinc

2. ☿ *vitæ correctus.*

1. ☿ vitæ in phiola in △ arenæ foveatur, donec rubere inceperit, poſtmodum 🜄 ſæpiùs ab eo abſtrahe.

Vires

Vires. *Purgat ſat commode per alvum, impuritates quascunq;.*

Doſis g. 4. 5. 6.

3. ☿ *vitæ Catharticus.*

1. Si cum Sale comun aliquoties diutiusque teratur, & ſalſedo poſtea per ▽ comun. abluatur, ſic ſolam vim per ſeceſſum purgandi obtinet. *Hartm. Senn. Tentzel. Agricola.*

3. Si ⦶. ad △ fuſo addideris ☿ vitæ ſenſim eum injiciendo & agitando, poſt refrigerationem, Mercurium in fundo inſtar Reguli invenies, quam edulcora.

Alii hanc Correctionem paulò aliter abſolvunt.

Unde

3. *Laxativum minerale.*

Fit, ſi ⦶i fuſi ad △. ℥ij. Mercurii vitæ, ℥ß. circiter, vel ℥j. paulatim injeceris: & poſtea omnem ſalſedinam ▽a ablueris. Pulveri huic exiccato denuo adde ⊖is comun. duplum, & tere diligenter in marmore per horas duodecim. Tum rurſum aqua dulci elue.

Doſis à g. vj. ad xij.

N. Injice primo ʒ. 1. atque corpori ſtatim, donec fumus ceſſet, poſt perge injiciendo, ʒj. &c.

Bezoardicum minerale.

1. ♁ *Diaphoreticum Crollii.*

Bezoardicum Minerale ſimplex, ſ. Officinarum.

℞. Butyr. ♁ii rectificat. e. gr. ℥iv affunde guttatim ∿. ⦶i rectific. ℥iv. (alii ▽F,) abſtrahe deinde ∿. ⦶i, iterumque affunde ∿. ⦶ novi, ℥j. idque tertia vice repetatur. Præcipitatus hic poſtea teratur, abluatur & igniatur.

N. Crollius butyrum hoc facit ex ♁ii, p. iij. & ☿ ♎ ii, (nempe ☿ parati per ⊕m & ⊖m,) p. 1. ſed ſufficit proportio anatica.

Vires. *Magnum eſt Alexiterium ſaluberrimumque remedium Bezoardicum, quod ſudores provocando magnos effectus monſtrat in omnibus peſtilentialibus & venenatis affectionibus.*

Doſis à g. vj. ad xij. vel ultra.

Quercet. in Pharmacop. reſtit. Croll. Senn. Inſtitut. Kesler. 1. c. 70. Hartm. in pract. ut & in Croll.

De Controverſia: Utrum Medicamenta ex butyro ♁ii facta ſint Mercurialia, an ♁ialia? *legat qui velit Tentzelium in Exeg. titul. ſub Bezoard. Salam in Ternar. Bezoardicor.*

Probabilius autem videtur, naturæ id eſſe ♁ialis.

Bezoardicum ☉lare compoſitum.

℞. Bezoard. mineral. ſolar, ℥j.
Sal. Rut.
Guajac. à ʒij.
Solut. Corall. rubr ℥iß.
Miſc. optimè per horam in mortario vitreo.

Hinc adde ſubinde

Spir. ♀ ʒß.
Tinctur. ſ. extract. Croc. or. ʒiß.
∘∘ Caryophyll.

°₀° Succin.
Cinamom. ana ℈j.
Lap. Bez. or. ʒß. vel ℈j ſi placet.
Stent in cinere tepido, clauſo vitro, ♂ ♀ ʒ.

N. 1. *Bezoardicum minerale ſolare ad datam compoſitionem fit*

1. ℞. Butyr ♁ ℔. ß ☿ factit. præparat. (vel ☿ ♁,) ℥j. F. ſolutio in Phiola oblongi colli, △ arenæ mediocri, (ut leniter bulliat,) ſic rubeſcet ſolutio. Hanc ▽ta affundendo ▽ calidæ ℔ aliquot, & ▽bitur ☿ albus, quem decantato ſenſim liquore flaveſcente edulcora optimè in ▽ abluendo, tandem exicca blando calore ſolis vel hypocauſti.

2. ℞. ☉ Ungar laminat. ʒij. ſolve penitus in ℥ij ▽R, [deſtillatæ ex ▽F, cum ⊖ ¼.) Hinc abſtrahe ▽R, cohobaque vicibus 4. Dein ſolve denuò: Solutionem funde ſuper pulveris prioris ℥iij digere ♉ vigint. poſtea abſtrahe ſenſim, cohobaque vice tertia. Tandem auge △ ut ∿ ▽R prorſus evaneſcant. Poſtmodum affunde ▽, eumque aliquoties iterum abſtrahe: ſic paratum Bezoard. miner. ſolare.

N. 2 *Solutio Corallorum.*

℞. ✳ purificati, [id eſt, ſublimati, 1. à tantundem ⊖ decrepitati. 2. ſine ⊖, per ſe,] Corall. rubr. pulv. ana ʒß. Miſc. & ♎a denuo: ſic relinquetur in fundo ♎torii Calx Corallorum, quam pone ſupra tabula vitrea ad liqueſcendum. Reſiduum quod in ſolutione ſupererit, denuo cum ✳ purificato ſubmitte ſublimationi & ſolutioni, donec tota Corallorum ſubſtantia ſit ſoluta.

N. 3. *Tinctura Croci fit cum* ▽*i, qui iterum abſtrahitur ad conſiſtentiam mellis.*

Vires. *Sudores validè ciet, adeoque confert in Apoplexia, Paralyſi, Arthritide, Podagra, Tremore artuum.*

Doſis à g. iv. ad viij.

Ex communicatione Affinis mei colendi, Dn. Johannis Graseri, Chymici induſtrii & Pharmacopœi hujus Reipubl. meritiſſimi, qui & hoc inter Chymica ſua extare voluit

2. *Bezoardicum Solare Crollianum.*

℞. Butyri ♁ ii ℔. ß. ſolve affundendo ſenſim ∿. ⏀i.

℞. ☉ fin. ʒß. ſolve in ▽R.

Utramque hanc ſolutionem claram confunde abſtraheque menſtruum gradatim, abſtractum iterum affunde, cui adde ∿. ⏀. nov. ʒj. abſtrahe, idque repete aliquoties.

Calx hæc dulcoranda & ignienda eſt.

Vires *Vires hujus Bezoardici ſummis Crollius effert laudibus in Lue venerea, Peſte, Podagra, Hydrope, Febrib9, obſtruct. Lienis.*

Doſis g. à 3, ad 8.

N. Hoc Bezoardicum licet ſuis haud careat viribus, attamen ob corporeitatem,

Digitized by Google

tem, quam ☉ *adhuc obtinet præſtantius eſt, quod ſequitur.*

3. *Bezoardicum Solare verum.*

Fit eodem ferè modo.

Nimirum:

Si loco ☉ illius corporei, ſubſtituatur ☉ in ſpiritualem ſubſtantiam exaltatus, *de qua exaltatione vide in* ☉*is Volatiliſatione, vel Tinctura* ☉.

Nempe:

℞. 1. ☉ illius ſpiritualis ℥ß. ſolve in ▽R.

2. Solve in eadem butyri ♁ii rectific. ℥iv. vel ut alii vj. utramque ſolutionem confunde, abſtrahe menſtruum per ∽m, deſtillationibus ſæpè repetitis: Poſtea per calcinationem ſub tegula (unter einem Muffel) reduc in ✱erem violaceum, ſi lenis, vel in purpureum, ſin intenſior calcinatio inſtituatur.

Vires. *Vires eaſdem obtinet, quas prius ſed efficaciores.*

Hartmann in Croll. Sennert. in Inſtitut.

℞. Aurum (per ∽m ⦶i bezoardicum,) ſpirituale redditum, junge cum butyro ♁ii, in ∽u ⦶i, vel ▽R ſoluto, repetitis deſtillationibꝰ unientur ac fixabuntur: abſtrahe tandem, & habebis interveniente calcinatione Bezoardicum ſolare purpurei coloris magnarum virium

Doſis eadem quæ priorum, à gran iij. ad x.

Hartm. in Croll, Sen. Inſt.

N. Tentzelius ſolutionem illam ☉ *olei formam edulcorat, ſuperfundendo & abſtrahendo aliquoties acetum fortè. Poſtea extrahit Tincturam, Menſtruo Baſilii affuſo digerendo per menſem, &c.*

Tinctura hujus à menſtruo ſeparata.

℞. p. 1. Butyr. ♁ii, in ∽. ⦶ ſolut. p. vj. vel viij. Miſcet ac urit cohobando, ultimo calcinat.

4. *Bezoardicum Lunare. 1.*

℞. Butyri ♁ii, in ∽. ⦶ ſolut. ℥iv.

Tinctur. ☽æ viridiuſculæ ℥ß.

Junge ac deſtillando aliquoties ad ſiccitatem, fige.

Vires. *Bezoardicum hoc viridiuſculum utiliſſimum eſt, ad capitis affectus, præſertim ad Eryſipelas capitis mulierculaum.*

Doſis à g. vj. ad xij.

Tinctura ☽*æ fit.*

☽m, ſolvendo in ▽F, hanc rurſus abſtrahendo, & Tincturam per ▽i extrahendo, *vide ſuo loco.*

5. *Bezoard. Lunare. 2.*

℞. Extracti Cœrulei ☽æ, (ex ☽ cum ♀e calcinata per ∽m urinæ extracti,) ſoluti in ▽F, p. 1.

Butyri ♁ii, itidem in ▽F ſoluti, p. x.

Junge ac deſtillando vel circulando uni,

Habes BezoardicumLunare ejuſdem, vel etiam majoris virtutis.

6. Be-

6. Bezoardicum Lunare. 3.

℞. Extracti ſeu Tincturæ ☾æ, (mediante ⚹ extractæ ex ☾a in 🜄 ſoluta & inſtillatione ♀, p. d. præcipitata.

Et Butyr. ♉ii. *procede ut ſupra.*

7. Bezoard. Lunare. 4.

Præſtantiſſimum fit Bezoardicũ ☾are, ſi ☾a cum ∽u ⦶i in ⊖m reducta cum butyro ♉ii, l. a. in pulverem fuerit fixata.

8. Bezoardicum venereum.

Ex ſquama æris elicitur Tinctura cum butyro ♉ii rectificato, dein figitur per ∽m ⦶, ut in prioribus dictum.

9. Bezoardicum ♂iale.

Ex croco ♂ per reverberationem extrahe cum butyro ♉ii Tincturam dein fige per ∽m ⦶i, more uſitato.

Vires. *Eſt ſpecificum in omnibus fluxionibus ventris, præſertim ab Epate originem capientibus.*

Scheuneman. in Hydromant.

10. Bezoardicum ♃iale.

℞. Reguli ♉ii ſine ♂ facti ℥iij. huic fuſo, (in ♁bulo,) adde Jovis Anglici puriſs. ſimiliter fuſi, ad ℥ij. ut fiat de novo Regulus, poſtea læviga, & admiſce diligenter ☿♎ti, ℥v. Deſtilla ex ♉, Butyrumque inde deſtillatum cum ∽u ⦶i, ternis deſtillationibus fige, poſtea calcina, ignitumque in 🜅 extingue, & exicca, fit pulvis Gryſeus.

Vires. *Potentiſſimè movet ſudores, inſuper ad obſtructiones Epatis Polychreſton non contemnendum eſt.*

Doſis à g. ij. ad vj. vel viij.

11. Bezoardicum ♄nium.

Cum Butyro ♉ii rectificat. extrahe Tincturam ex vitro ♄i, atque cum ∽u ⦶, dicto modo fige.

Vires. *Prodeſt in affectibus Lienis.*

Doſis ad g. vj.

N. Vitrum ♄i fieri poteſt ex minio & ſilicibus.

12. Bezoardicum Mercuriale.

Fit eodem modo quo Bezoardicum Saturni, ex vitro ſcil. ☿ii vitæ & butyro ♉ii.

De omnibus hiſce Bezoardicis legi poteſt. Hartman. in Croll. Tenzel, in Exegeſi.

2. ∽ ſeu ☍ ☿ii album.

℞. ☿♎t, tenuiter pulveriſati, p. 1.

Argillæ rubr. p. iij. Miſc. & fac cum 🜄 communi globulos in umbra exiccandos, deſtilla dein ex ♉ vitrea per ∴m △æ ſuppreſſionis, (gradatim tamen) horis duobus adhibito, prodit elegans ∽, quem ſerva.

N. Si quid ☿ii ſublimetur cum recenti argilla, miſce & procede ut ante, &c.

Vires. *Diaphoreticus eſt. vide ſpiritum ſequentem.*

3. ∽ ſeu ☍ ☿ii rubrum.

℞. ☿♎t. tenuiter pulveriſati. Lima-

matur ♂ ana, Miſc. ac reſolve per deliquium in ☍ flavum, quod diligenter collige. Reſiduo (quod non ſolutum,) affunde ▽m com. ac extrahe ⊖: Sal purificatum & coagulatum denuo ☍o junge, fietque aurei vel crocei coloris. Deſtilla in ∴, ex cucurbita humili per ⚹ brevis roſtri, primo exibit phlegma, quod ſeorſim colligatur, auctiori deinde △ aſcendit rubedo, quæ partim in excipulum (quod mutatum ſit,) deſtillabit, partim in ⚹o butyri inſtar adhæreſcet: Urge △m, donec nihil amplius aſcendat, tunc ceſſa.

Phlegma deſtillatum una cum rubedine ad ſpondilia cucurbitæ elevatâ, redde capiti ſuo mortuo, reiteraque deſtillationem per ⚹ eundem, vix incaleſcente ⚹bico, (imo vel à vaporibus,) liqueſcet rubedo in ⚹ hærens, extillabitq; rubicundiſſimè in Excipulum: poſtquam rubedo hæc extillaverit, mutato Excipulô ſuſcipe phlegma ſubſequens, ac poſtea rubedinem reliquam igne auctiori, ut ante collige, idq; repete tot vicibus, quot opus fuerit.

Vires. *Viriusque hujus ſpiritus magnus eſt uſus, inprimis vero rubei: expediunt per ſudorem quodcunq; in corpore noxium fuerit, aliisque Medicamentis difficulter cedit. In Lue Gallica puſtulæ hujus uſu ſponte cadunt, tubercula minuuntur, dolores ſopiuntur, ulcera fœtida manantia exiccantur & conſolidantur.*

Doſis g. 1. ij. & in ▽ Theriacali miſtura ſimpl. ∽*u Grajaci, Decocto, & ſimil.*

Hartman. in pract.

4. ☍ *Mercurii diaphoreticum dulce.*

℞. ☿ t. q. v. ſolve in ⚹, digere ac abſtrahe ⚹ ad ſiccitatem, reſiduum ♉ digere cum 🜂 rectificatiſs. donec fiat craſſus liquor. Hinc deſtilla ex ∴ △ forti, & prodibit liquor inſtar lactis. Lacteum hunc liquorem reaffunde materiæ in fundo relictæ, deſtillaque denuo. Sic extillat ☍ album ac fragrans ſine corroſione. *Kesler. libr. 2. c. 30. lib. 4 c. 35. vide etiam Liquores Mercurii.*

N. Alii contenti ſunt ſola digeſtione ac deſtillatione cum 🜂 peracta. Kesler. lib. 2. c. 29. libr. 4. c. 34.

Vires. *Curat Ulcera maligna, cancroſa, præſertim Renum & Veſicæ.*

Uſus, tàm internus, quàm externus eſt.

5. *Oleum ☿ fragrans. Aſtrum dictum.*

℞ Mercurii ſepties ſublimati, totiesque per ♆ revificati, q. v. ſolve in ∽. ⏀ calore mediocri: dein abſtrahe ∽m ⏀, edulcora optimè coquendo in ⚹, ut corroſivus ſapor eluatur: poſtmodum abſtrahe quoque ⚹, & denuo elue, affundendo ▽m pluviam ſtillatitiam: hinc exicca, & digere aliquandiu cum 🜂 rectificatiſs. ana. Poſtea pelle ſimul

Digitized by Google

per 🝭m △, initio leni, dein fortiori : corpus reſiduum ſerva pro conficiendo inde ſale: Extillato vero deme 🜄 in MB. Et remanebit in fundo 🝆 Mercurii fragrantiſſimum quod eſt aſtrum Mercurii. *Baſilius.*

Vires. *Diaphoreticum eſt & peculiare curativum Luis venereæ : eademque vires obtinet, quas ⊖ ☿i ex corpore reſiduo paratum. vide infra.*

6. *Aliud Oleum ☿ diaphoreticum fragrans.*

℞. ☿ ^ ti p. 1 ✳ fixi, (in liquorem, p. d. redacti & mundificati,) p. iij ſolve p. d. Liquore imbuatur charta bibula : Charta ſic perfuſa matracio vitreo includatur cum ſuo ※ & recipiente: deſtillando liquorem Mercurialem △ arenæ elice. Hunc ſi rectificaveris, dulciſſimum odoriſque fragrantiſſimi ac gratiſſimi, moſchum redolentis nanciſceris oleum.

Vires. *Aptiſſimum eſt in ſudoribus ciendis.*

Qercetan. in Tetrad. In deſcriptione Panacææ ♁ialis.

7. *Oleum Mercurii Saccharatum, Spirituſq;.*

℞. ☿ ⌒t. p. 1 Sacchar. p. iij. Miſc. optime ac deſtilla per 🝭m vitream luto obductam in receptac. capax. Primo accende paulatim carbones ſupra 🝭m, ut caleſcat: hinc accende & infra ac continua △m lentum dies 2. aut 3. Quod extillavit committe deſtillationi MB. Exibit ∽ Mercurii ſubacidus, 🝆 Sacchari remanente in fundo.

N. Lente procedas memento, ne operam ac oleum perdas. Saccharum enim aſtu nimio irritatum , vi ſibi exitum quærere ſolet.

Uſus. *In Ulceribus, Veſica, aut aliis Affectibus , ex morbo Gallico relictis magni eſt ſolatii.*

Doſis, ſpiritus exhibetur gut. iij. iv.

V. EXTRACTIO.

1. *Sulphur ſeu Tinctura Mercurii Aquila Cœleſtis.*

℞. ☿t. [cum ⊖ & ⊕-o elevat.] q. v. affunde ※, ſtent per ſeptimanas aliquot, ut extrahatur flavedo, ſ a. Decaptatos liquores deſtilla ad ſiccitatem, & habebis pulverem rubeum, qui verum Mercurii 🜍r.

Vires. *Paracelſus maxima huic attribuit praconia, in curanda Podagra, Epilepſia, morbo Gallico, &c. Quorum radicem per ſudorem expellat.*

Doſis g. 3. 4.

2. *Alia.*

℞. Vitri Mercurii quod ſuccinum ♁ii vocatur, extrahe cum ※ decanta & abſtrahe.

Vires. *Sudorem movet.*

Doſis g. ij. iij.

N. Ut vitrum illud, non eſt niſi vitrum ♁u : Ita Extractio hac ♁ii cenſenda erit.

.3. Ole-

Digitized by Google

3. *Oleum Mercurii ♉ialis.*
Tinctura.

℞. Mercurii ex ♉ fact. part. I. 🝆 ⊖-i rubr. rectificatiſs. p. IV. abſtrahe leniter, ut ∽ cum Mercurio maneant, dein auge △, & ſublimabitur aliquota Mercurii pars. Sublimatum redde Mercurio in fundo tantundemque novi 🝆i ⊖-i adde, abſtraheque & ſublima idque vice tertia: tandem tere, & affunde triplum 🜈 rectificatiſs. circula, ſic fiet ſeparatio, & Mercurius in 🝆 abebit ſupernatans. Hinc ſepara 🝆, idque circula ♂ ℘ viginti, cum ※ acerrimo. Sic 🝆 recipiet ponderoſitatem fundumque petet, & quod noxium in ☿ erat ※, immixtum manet.

Vires. *Baſilius maximis encomiis 🝆 hoc celebrat, vimq; ei attribuit corroborandi Cerebrum, curandi Apoplexiam, imò loco Panacææ habet.*

VI. LIQUATIO:
Unde Liquor.

℞. ☿♎ti q. v. digere in phiola vitrea calore mediocri, ♂. (40.) huic ſolve per deliquium.

Vires. *Curat Ulcera ac Vulnera maligna, ſi penna indatur.*

2. Alius Liquor Mercurii præcipitati.

℞. ☿ per 🜅 præcipitat. q. v. affunde 🜈 opt. digere, & cum acer factus fuerit, decanta. Hinc affunde alium, donec acrimonia ſublata, & calx attenuata ſit. Hinc affunde ※ digere, decanta, affunde novum ※ idque toties, donec totus pulvis in ※ abierit: abſtrahe ※, pulveremque repone in cellam ad liqueſcendum cum aqua Chelidoniæ.

N. Quod ſi ※ calci hujus minus debile fuerit, denuo calcina.

3. *Alius.*

℞ ☿♎t, q. v. ſolve in 🜅, (ex ⦶i, p. ij. & ✳, p. I. deſtillata,) digere vaſe clauſo, poſtea deſtilla: reſiduum tere, rurſusque aquam affunde, idque tantiſper reitera, donec omne ſublimatum in fundo fixum remaneat. Fixum hoc ſublimatum per ℨm unam ac alteram leviter reverbera, dein tere, digere cum 🜈, abſtraheque cohobando, donec in 🝆i formam abeat. *Untzer.*

Vires. *Confert Podagricis, Lue venerea infectis, Cancro, Fiſtulis, & omnibus Ulceribus ſordidis, putridis, atque inveteratis, ſive intrinſecus, ſive extrinſecus adhibeatur.*

N. Sic quoque fixatur per ※, fixatumque per 🜈 dicto modo in mucoſam pinguedinem abit: quæ ſi ex arena gradatim deſtilletur igne fortiſſimo lacteum humorem ſudat, digere hunc ac deſtilla, accipiesque 🝆 candidum & ſuave.

Vires. *Uſus ejus tùm internus eſt ad Renes exulceratos atque calculum, tùm externus ad ulcera.*

4 *Alius, 🝆 ☿is diaphoreticum dulce.*

℞. ☿t. puriſs. q. v. tere & ſolve,

Digitized by Google

p. d. ſuper tabulas ferreas ſtanno obductas. Liquori affundatur 🜊, fiat deſtillatio, cohobiis toties repetitis, dones 🜊 aceſcere incipiat. Tandem abſtrahe leniter 🜊, manebitque in fundo 🝆 Mercurii dulce. *Hartman. in pract.*

Doſis à g. ij. ad vj.

N. Alii pollunt igne fortiori ex arena, nanciſcunturque lacteum liquorem, qui rectificatus per ⊶m evadit fragrantiſſimus ſine corroſione. vide ſupra in deſtillatis.

Liquor ☿ Iovialis.

℞. ☿ crud. ♃is ana ℥ij. F. āāā. Huic adde Mercurii aliquoties ſublimati ℥iv. Trita ſolvantur per deliq. Liquorem digere cum 🜊 per menſem. Poſtea abſtrahe 🜊m △e leniſſimo in MB ne 🝆 ſimul aſcendat. F. cohobatio quater vel quinquies. Ultimo remanebit in fundo 🝆 ☿ ♃iale.

Vires. *Poteſt adhiberi intrinſecus & extrinſecus.*

Doſis g. ij. ad vj.

VII. SALIFICATIO.

℞. Corpus ex præparatione 🝆i ☿i fragrantis reſiduum (*vide ſupra*) affunde idem illud 🝆 fragrans, digereque & extrahetur ſal ☿. Extractioni decantatæ, affunde 🜊 quantitatem bonam, demum abſtrahe 🜊 in cinere, & aſcendet poſt 🜊 & 🝆 ☿ii relicto ſale in fundo. *Thold. ex Baſil.*

Vires. *Summum eſt & efficaciſſimum arcanum in extirpanda Lue venerea etiam radicata & inveterata, ſanguinem mundificat, adeoque omnis generis ulceribus ſine & cum malignitate conjunctis medetur, ſcabiei confert, impetigines ſanat.*

Doſis g. 1. ad ij. vel iij.

Caput XVI.

De Cinnaberi.

Cinnaberis duorum generum Officinis in uſu eſt, factitia ſcilicet & nativa, ſive mineralis. Factitiam deſcripſimus in ſublimatione Mercurii. Nativa eſt terra mineralis lapideſcens, rubicunda, conſtans ex 🜍e & ☿io vivo cum terreſtri materia inſtar lapidis, compactis.

N. Dioſcoridi dicitur Minium, quippe ex Minio Mercurium vivum elici, affirmat. Nec obſtat, quod contrarium verbotenus dicat, nimirum ſuam Cinnaberim à Minio diverſiſſimam eſſe docet. Quis autem Dioſcoridis Cinnaberis fuerit, nondum certo conſtat. Sunt enim qui ſanguinem Draconis intelligunt, alii Minium Officinarum ex plumbo factum.

Reperitur in diverſis Europæ locis, in Ungaria, Germaniæque locis va-

variis. Prope Alsheinium Palatinatus, &c. Modusque ☿m inde eliciendi, vel ruſticis non ignotus eſt. Ollam cinnaberi implent eamque ollæ alteri, interpoſita pertuſa lamina ferrea, ore converſo imponunt, lutoque circumlito, vi ignis circularis Mercurium vivum ex olla ſuperiori in inferiorem defluere faciunt, ad modum quo deſtillatio per deſcenſum dicta perficitur.

Eligenda quæ gravida Mercurio & 🜍e præſtantioribus, adeoque Ungarica, utpote quæ naturæ ſolaris.

Vires. *Uſus ejus internus, præterquam quod Antiepilepticis nonnunquam permixta deprehenditur, quod ſciam nullus eſt. Extrinſecus autem adhiberi poteſt ad ſanandam Luem veneream, ſcabiemq́ aliam, (in ſuffimentis, &c.*

Præparata.

Præcipitatus Diaphoreticus Hartmanni.

1. Cinnaberis ſolvatur in ſua principia.

2. Principia illa purificata denuo conjungantur, reducanturque in pulverem.

Proceſſum Hartmannus ſatis prolixum exhibet, in fine Commentariorum in Croll.

Hunc brevioribus ſic habe.

Solve ſenſim Cinnaberim, (Ungaricâ,) in magna quantitate. ∾ ⊖is ſupra ♉ ana △ fortiſſimo cohobati: (coloris hic erit rubicundiſſimi,) Solutionem à 🜍e combuſtibili ſupernatante, ut & à fecibus reſidentibus ſeparatam deſtilla ex cucurbita in ⁘, & extillabit menſtruum, principiis Cinnaberis in cucurbita relictis, quæ hac operatione apta reddita ſeparationi: Abſtracto igitur menſtruo, △que aucto, Mercurius albiſſimus aſcendens lateribus cucurbitæ adhæreſcet, manentibus in fundo 🜍e & ⊖. Collige Mercurium dictum ſeorſim, purificaque quam optime.

1. Solvetur ☿ ebulliendo in ※, hinc ſolutio à fecibus ſuis decupelata committatur deſtillationi, aut ※ abſtrahatur.

2. Procede eadem ratione cum Mercurio remanente, adhibeq́; loco ※ pluviam vel rorem majalem ſtillat, idque 3. vel 4. donec nimirum ☿ plane albiſſimus remanſerit. Hunc digere cum 🜈 rectificatiſs. per menſem.

Interea ſepara reliqua principia, (🜍 & ⊖) & clarifica. Nimirum ⊖ elixivietur, ſ. a. affusâ ▽ pluvia ſtillatit. calida, depuratumq́ue digeretur cum 🜈, tandem 🜈 ad apparentiam cuticulæ ſupernatantis abſtracto, ſinatur coagulari.

🜍 Itidem aliquoties cum ▽ ſtillatit. calida, lotum & exiccatum, ſimili modo cum 🜈 digere, eundemque poſtea abſtrahe.

Poſteaquam itaque Mercurius in

Digitized by Google

🜋 ſufficienter fuerit digeſtus & ſolutus, (rubeſcit enim totum illud compoſitum eleganter,) deſtilla ex ♋ in Excip. capaciſs. △ ∵ gradatim adhibito, eliceque primo 🜋, hinc urge, & prodibit ∽ Mercurii (hinc inde ſeſe extendens & ſublimans inſtar Cryſtalli.) Peracta deſtillatione relinque per ☿ viginti quatuor. Sic ſolvetur ∽ Mercurii Cryſtalliſatus in 🜋. Separato tandem 🜋 in MB, remanet ∽ Mercurii in fundo cineritii coloris.

Habitis his principiis, ad conjunctionem progredere.

Solve Cinnab. Ungaric. ℥vj. ∽ ⊖is cum ☿ acuato ut ſupra, ſequeſtratiſque fecibus ſolutionem decantatam deſtilla ad oleoſitatem: hinc affunde recentem ∽m, viciſſimque deſtilla, idque fac 5. vel 6. vicibus. Poſtea digere in MB ♂ ♌ (14) Tandem abſtrahe △ l. ∵ donec ∽ albicantes prodire inceperint, tunc mutato Excip. cape eos ſimul cum ▽, urgeque △m, uſque ad ignitionem vaſis, ▽m hanc ſerva. In hujus ▽æ ℥vj. ſolve ⊖ ſupraſacti ℥ij. ac circula aliquandiu in MB. Poſtea impraegna 🜍is ʒß ▽ illa, in qua ⊖ ſolutum, idque per vices, (ſemper affundendo ʒiß.) donec ⊖is ℥j. cum 🜍e fuerit copulata (ex pondere id cognoſcere licet,) ac ex ambobus factus ſit viſcoſus quidam liquor. Hujus ʒß. adde ℥ij. ∽ Mercurii ſupra præparati, inque Piola H. cl. digere in Athanore, prudenter adhibitis △ gradibus, donec omnia in pulverem rubicundũ fuerint verſa, id fiet menſ. tres vel quatuor. Pulverem hunc corrige cum 🜋 & ſerva.

Vires. *Eſt Medicina univerſalis, in quolibet morbo exhibita, balſamum internum ad expellendum intro hoſpitantem hoſtem, vel per vomitum, vel per alvum, vel per ſudores mirifice adjuvans.*

Doſis g. 1. vel, 2.

Caput XVII.

De Antimonio.

Antimonium eſt corpus minerale, naturæ Metallicæ finitimum.

Conſtans 1. ex 🜍e minerali, partim puriſſimo naturæ ſolaris, eoque in rubedine fundato, partim combuſtibili, (inſtar alterius 🜍is.

2. Ex copioſo Mercurio metallico indigeſto, fuliginoſo, (coagulato tamen, magiſque cocto, quam eſt Hydrargyrum,) participante de natura ♄nina.

Et 3. ex ſubſtantia quadam terreſtri & ſalina perpauca.

N. Quod in Officinis proſtat, liquefa-

factione ex minera eſt fuſum, inq́; formas pyramidales ut plurimum effuſum. Minera quoque etſi interdum proſtet venalis, attamen minus rara ac cognita eſt.

Dicitur Hebraicè Zadadah. Græcè στίμμι, στίβι. Arabicè Aitmad ſeu Atimad. Latinè Stibium, Antimonium. Germanicè Spießglaß/Rawſpießglaß. Barbar. Antiſtini, Alcoſol Othi. Ænigmatic. Lupus, quod ſcil. omnia Metalla præter ſolum Solem abſumat. Proteus, quod omnes colores Vulcani beneficio induat. Radix metallorum quod omnibus metallis q. adjacet, vel quod nonnullis minera ſtatuatur metallorum. Saturnus Philoſophorum à devorando, tùm quod ♄i, id eſt, Plumbi naturam redoleat, tùm quoque quod lapidem Philoſophorum inde parare ſomnient. Magneſia ♄i, eadem ratione.

Delectus.

Variis in Regionibus eruitur ♁. Noſtraque Germania ejus ubertatem maſſam præbet. Maximè tamen laudatur Ungaricum & Tranſylvanum, utpote quod 🜍e puriori dotatum, auriq́; minera imbutum eſt, ſtriis id ſplendidioribus & longioribus, obſcuraque rubedine, (quæ bonitatem ejus arguit ob 🜍is abundantiam,) reperitur. Hujus nimirum meminit Paracelſus ſub titulo rubentis Leonis, & Baſilius Monachus in Curru triumphal. ſub Orientalis nomine. Et hoc maximè ad Medicamentorum elaborationes eligendum eſt.

Artifices inſuper variis modis bonitatem Antimonii explorant. Quidam Chartæ luteo colore in Pharmacopoliis tinctæ denteq́; apri rite lævigatæ id affricanti certitudinisq́; notam, rubram lituram, in ductione poſt ſe relictam ſtatuunt: Alii fortiſſimo aceti ∽u drachmas aliquot, benè pulveriſati Antimonii imbibunt, inque lamella ferrea vel figulina ad lentem ignem, ne ♁ fluat, evaporare ſinunt: quod ſi poſt evaporationem pulvis Antimonii rubeus relinquatur, ulterius de ejus certitudine non dubitant. *vide Baſilic. Antimonii Moltherii, qui ſe Hammerum vocat.*

Vires. *De viribus Antimonii audiamus Quercetan. in tetr. alb. cap. 31. In Antimonio, inquit, ſunt ſexcenta proprietates, varia ac præſtantes, ut præparantes, expurgantes, vomitiones, concitantes, & id genus alia, ut nunquam ſatis laudari queat hoc Medicamentum. Crudo attribuerunt Veteres vim adſtringendi, exiccandi meatus corporis obſtruendi excreſcentias carnis abſumendi, cicatrices obducendi, oculorum ulcera & ſordes mundificandi, unde & ad Collyria inprimis commendatur.*

I. CALCINATIO

Humida:

Unde

Unde

Vitra, Croci, Diaphoretica, Reguli.

1. *Vitrum Antimonii Hyacinthinum.*

℞. ♁ pulver. calcinetur in vaſe figulino amplo ac lato non vitreato continuo ſcil. materiam rudiculâ movendo, ne concreſcat, quod ſi præter ſpem evenerit, denuo pulveriſare oportet. Deducendus eſt hic labor △que augendus, vel in tantum, ut vas paulatim igniatur, materiaque cinereum ſeu griſeum acquirat colorem, nec fumum (à quo diligenter cavendum,) amplius emittat.

N. Ex hac calce fit diaphoreticum laudabile ac ſingulare peſtis præſervativum. Si ulterius in ✠ igniatur, ut ex albeſcente colore fiat pulvis ad flavedinem inclinans.

Doſis g. viij. infuſa in vino, datur cum ſucco calendulæ.

Calx illa in ✠ benè & ſatis fuſa, (quod immiſſo ſtylo ferreo experiri licet,) effundatur in tabulam lapideam, vel pulvim æneam, ut in vitrum abeat. Vitrum ſi adhuc nigrum ac opacum fuerit, reiteranda eſt fuſio, donec pellucidum ac hyacinthinum colorem nanciſcatur, in qua fuſione aliquid Antimonii crudi Matthiolus admiſcet. *Vide Baſilium in curru triumphali Antimonii.*

N. 1. Calcinationem maturandi gratia licet ⊖ dimidium (vel ana) addere, id quod poſt abſolutam calcinationem aqua fervente imo & ※ inſuper affuſo abluendum.

2. Fuſionem ut promoveas Borracem addere potes, nempe ad ℔. 1. Borrac. ʒß nec eſt quod inde periculum metuas: Etenim poſthabito, quod Borrax exhalet, conſtat quod Borrax ſine noxa intro ad ʒß. exhibeatur.

3. Tempus vitrificandi eligunt nonnulli, quo ☉ & ☽ in ♒ vel ♓ ſignis aqueis exiſtunt.

4. Acconſeri poteſt vitrificationi & illa operatio, qua levi opera ignis vitri formam, licet abſque perſpicuitate induit. Mercurio ſcil. in ✠bulo liquato intinguntur ferrei baculi, decutiturque quicquid adhæſerit, atque hac ratione totum ♁ extrahitur. Extractum & contuſum denuo liquatur extrahiturque ut ante idque toties, donec ♁ optimè pulveriſatum rubicundo-purpureum colorem acquirat.

Doſis & uſus cum ſimplici vitro communis eſt.

Rectius tamen ∽u ♀is, ⊖-i, vel proprio aceto aliquoties cohobatum, ut evaneſcente purpureo colore, albicantem prodeat, exhibetur. Valde enim ejus vis emetica hac correctione emendatur, ut ſolam per alvum deturbandi vim poſtea obtineat. Verum febrium curativum.

Doſis g. iij. ad v. in ▽ centaur min. vel ſimil. Molth.

2. Vi-

2. Vitrum ex Minera.

Fitque Vitrum ex Minera Antimonii.

Nimirum:

℞. Mineræ ♁ opt. ⊕ puriſs. ana calcinentur optimè ac fundantur in vitrum. *Baſil.*

3. Vitrum Antimonii flavum.

Ft ex Regulo. *Vide ſuo loco.*

4. Vitrum Antimonii rubeum.

NB. Si vitrum antimonii miſcueris cum ♀ citrino, ac fuderis in vitrum, hoc ipſum rubeſcit. Alii fundunt cum ☍, ſed præſtat ab hoc abſtinuiſſe.

Vitrificari quoque poteſt ♁ crudum, ſi antimonii p. 1. cum Borracis p. ij. mixta in ✢i benè & ſatis fluant, & deinde effundantur, ſic habetur vitrum rubeum. *Baſil. in C. triumph.*

5. Vitrum album.

℞. Antimonii, p. 1. Borracis, p. iv. funde aliquandiu, ſic aſſumit primo colorem citrinum, poſtea album. Effunde ut in vitrum abeat. *Baſil.*

Vires. *Vitrum Antimonii humores craſſos, viſcidosque ejicit, in ventriculo circum viciniſque locis ſuperfluos, idque per vomitum ac per alvum. Reſiſtit quoque venenis in peſte, præcipuè ſi cum ✢ propinetur, quippe hac ratione & ſudorem ciet: utile quoque eſt in febribus putridis ac malignis, Hydrope, &c.*

Uſus & Doſis. *Datur à g. ij. ad iv. infuſione à g. iij. ad vj. vide de hac infuſione infra.*

Corrigitur vitrum Antimonii.

Correct. 1.

℞. Vitrum antimonii teratur ſubtiliter, aliquotiesque affundatur ※ atque iterum exiccetur. Hinc fit Electuarium Antimoniale, ſeu Pilulæ potius Antimoniales Crollii. *vide libr. 2.*

Correct. 2.

℞. Vitrum ♁, digeratur in ∽. ⊖, aliquandiu extractioni decantatæ, affunde ▽ comun. ac reſidebit ♁ ſine violentia vomitum ac ſeceſſum ciens.

Doſis g. ij. iij. ad vj. Clariſs. D. D. Petrus de Spina.

Correct. 3.

℞. Vitrum ♁, q. v. ſolve in ☍ ♀i, per deliq. ſolutioni inſtilla ∽. ⊕i, ac concreſcent illico Cryſtalli exiccandi.

Doſis g. iij. iv.

Vitrum ♁ purgans.

Correct. 4.

℞. Vitri ♁. pulv. ℥j. ∽ vel ☍ ⊕i, (♀ per camp.) ʒj. Miſc. ac exicca exactè lento △. Repetatur id ſepties vel ultra, ſemper ∽ ⊕i ʒj admiſcendo.

N. 1. Præſtantior fit hic pulvis, ſi in extracto Maſtich. [ex Maſtich. ℥ß. & ℥j. ∀ ℔ß.] per ♂ 3. maceretur, ac ∀, poſt modum deſuper accendatur, penituſque exhalet. Pulvis reſiduus l. △ *ci-*

△ cinerum in patella vitrea horis 12. exiccetur.

Vires. *Purgat per inferiora,*

Doſis à g. iij. ad v.

N. 2. Si pulveris hujus ℨiij. vel pulveris prioris non macerati, ℨij. in Electuario Antimonii Crolliano, vitro ibidem ſubſtituantur, præſtantius id ipſum evadet.

N. 3. Fiunt & inde Pilulæ Antimoniales ad Febres. Hartm. vid. libr. 2.

Correct. 5.

5. Fit per ſeparationem ♎is. ☍calis. *Vide in infuſione ▽ bened. Brendelii.*

♌ ⊕i purgans.

Correct. 6.

℞. Vitrum ♁ pulv. q. v. affunde ♌m ⊕i non rectific. ad eminent. duorum digitorum. Digerantur aliquandiu calore leni, ſic fit Extractio nigro-punicea.

Vires. *Purgat per inferiora,*

Doſis gutt. 6. 7. 8. 9. 10.

Hartmann. in Croll.

Correct. 7.

Eodem modo corrigi poteſt per ♌m ♎, vel ♰ proprium.

6. Vitrum Antimonii Diaphoreticum.

Vitrum hoc Diaphoreticum evadit, ſi pulveratum ſæpè maceretur, cum ⚹ ſæpeque fundatur. *Libav. libr. 2. Alch. tract. 1. c. 23.*

7. Vitrum Regulinum.

Fit eodem modo.

Nimirum:

Calcina Regulum pulveriſatum, (continuo agitando, ne fundatur,) donec fumus ceſſet, hinc funde & affunde, & in vitrum evadet quam elegantiſſimum.

N. Si ⊖lem addideris, citrineſcet vitrum.

Hujus major doſis exhiberi poteſt quam precedentis.

8. *Vitrum Antimonii Solare, ☉ tranſparens.*

℞. ☉ puriſs. ℥ß. ♁ Ungar. ℥viij. Funde ad △, ac effunde (cavendo ne in Regulum abeat) mixturam pulveriſatam calcina per ſe (ut calcinatur ♁ in præparat. vitri.) donec non amplius fumiget Deinde funde fortiſs. △ effundeque in pelvim, ut abeat in vitrum tranſparens rubicundum,

N. Invenies in fundo ♰buli ☉m dimidia parte diminutum.

Hartm. in Croll. Kesl. 3. c. 30.

Ex hoc fit infuſio cum ♉, quam Tincturam vocant.

9. Aliud ex Regulo.

℞. ☉ opt. ℥ß. Regul. ℥viij. Fundantur, pulveriſentur ac calcinentur ſine fuſione, donec fumus ceſſet. Dein liqueſcant △ fortiſs. effundanturque ut vitreſcat.

N. Huic calcinationi finitima eſt calcinatio Antimonii crudi, cum C. C. uſto. Nimirum lævigantur ſimul optime ♁ & C. C. uſtum, proportione anatica. Hinc committuntur igni, ut calcinentur.

Vires.

Vires. *Sudores prolicit.*

Doſis gran. à iij. ad v. vel vj.

II. CROCI Metallorum.

1. *Crocus Metallorum vulgaris.*

℞. ♁ii Electi, ⦶ puri añ. ſigillatim trita atque exactè mixta inflamментur in 🜊, vel mortario æneo, & remanebit materia ob colorem hepati haud diſſimilem, Hepar ♁ii dicta. Hæc edulcorata 🜄 calida, dicitur Crocus Metallorum.

N. Si 🜄æ, in qua Hepar ♁ii edulcoratum, acetum inſtillaris, præcipitem dabis Crocum ſubtiliorem, ſeu ut aliis placet 🜍 auratum.

N. 2. Inflammatio (quam & detonationem vocant) fieri commodius poterit, ſi materiam paulatim ac per vices injeceris, primaq; vice vel carbone vivo, vel ferro ignito materiam incenderis.

N. 3. Ex 🜄, edulcorationibus illis impregnatâ, ſi aliquantulum evaporaverit, Cryſtallos ⦶i vel lapidem Prunellæ ♁ialem colligere potes, cujus uſus idem qui lapidis Prunellæ dicti: Exhibet itidem inſigne cauſticum.

N. 3. Sunt qui ⊖ ♀ ac ♁ incluſa, crucibulo comburunt, relicto ſolo foramine, Combuſta conjiciunt in 🜄 calidam, ut impregnetur. Hinc decantant atque inſperſo 🜊 præcipitant. Sic Crocum Metallorum nanciſcuntur ſubtilem, magis fixum, quem ulterius in 🜅 macerant.

2. Crocus Metallorum Rulandi.

Crocus Metallorum Rulandi quisnam ſit & quomodo conficiatur? variè agitatur. Quercetanus ferè in opinione eſt, Crocum illum Rulandi non eſſe diverſum à Croco Metallorum vulgari: Hartmannus ab hoc non niſi levi diſcrimine diſtat, quod in præparatione ſitum eſt nempè ⦶o fluenti & ab 🜂 remoto ſine inflamatione, admiſcet ♁ ſpatula ferrea continuo agitando, donec omnia probè ſint mixta, quæ tandem accendit.

N. Si qua inflammatio acciderit, ſubſiſtit, juſtam ⦶ refrigerationem expectans.

Tenzelius in ſua Exegeſi ex Libavio hunc prafert, quem & Mylius in Baſilica Chym. pro ſincero habet.

℞. ♁ii, ⊖is, ⦶i ã.

Minutiſſimè ſeorſim trita indantur catino, luto probè munito, (foramine tamen parvulo, in media ſummitate, ſpirituum arſenicalium exhalandorum gratiâ, relicto:) inque furnum anemium collocentur, 🜂e follium, ſi libet, adhibito, donec omnia ſufficienter fluant, tamdiu continuando, quamdiu fumus per foramen prorumpere non deſinit. Quando vero deſinit 🜂m probe ad $\frac{1}{4}$ horæ adauge, dein eximè ubi ♁ forma vitri cinabarini in fundo à ſalib ſuperminentibus inſtar Reguli à ſcoriis ſequeſtratum ſeſe malleo facilè detrucandum atque terendum dabit. *vide Hartm. diſp. Chymiatrico-Medicas.*

N. Ejuſdem cum ſuperiori eſt uſus, niſi quod deorſum colluviem vitioſorum humorum deturbare potiſſimum ſolet.

Brendelius.

Vitrum antimonii pro Croco Metallorum Rulandi venditat. Alii Regulum, quippe qui nonnunquam, vel ſponte ſua in præparatione vitri♁ in globulos parvos abit. Sit ut ſit: quodlibet horum haut citra magnam utilitatem in uſum Medicum vocari aptum eſt.

Vires. *Utriusque hujus Croci idem eſſe poterit uſus. Nimirum in doloribus capitis ab impuritate ventriculi, (qua non raro concitantur,) Epilepſia, Pleuritide, Melancholia, Hypochondriaca, Febrib. tùm continuis, (ac præcipuè Ungarica dicta,) tùm intermittentib. In Peſte, præſervatione ab Arthritide, coagulatione ſanguinis, &c. In quibus omnibus cum convenienti △a exhibitus purgat per vomitum, ac nonnunquam per ſeceſſum.*

Uſus præterea ejus inſignis eſt in Clyſterib. Nimirum ℥ß. vel ℥j. ebullire ſinitur, in aqua convenienti vel vino: Colatura admiſcetur brodio vel decocto ſimplicium mollientium, optimumque Medicamentum in colica exhibet.

Doſis à g. ij. ad ℈ß. Ego vix vj. gr. tranſcendo.

III. DIAPHORETICA.

1. ♁ *Diaphoreticum vulgare.*

℞ ♁ii opt. ⦶ pur. ā exactè mixta calcinentur detonatione, [ut in Croco Metallorum vulg. dictum,] terna ſeu donec amplius detonationem recuſet, poſt ſingulas detonationes materiam edulcorare oportet, edulcoratumque & exiccatum denuo cum ⦶ an miſcere. Tandem ♁ium diaphoreticum candidiſſimū exicca pro uſu.

N. ▽ *illa edulcoratoria ſi evaporet, reddit Lapid. Prunella ♁ ialem, de quâ in ⦶.*

Modus compendioſior.

℞. 1. ♁ crud. ⦶ pur. an. Immitte in ✢ paulat. Cui aliud ✢ inverſum in fundo perforatum imponatur, luto inferiori ✢o annexum: ignem da circularem quo materia accenſa paulatim calcinetur, fumumq; per foramen expiret, ignem per horam continua, qua præterlapſa, materiam pulveriſatam ▽ calida edulcora.

2. ℞. Materiæ hujus edulcoratæ part. ij. ⦶ puri p. 1. vel ana. impone crucibulis, ut in priori operatione: ſic ♁ diaphoreticum præparavi aliquoties ſine ulla moleſtia ſudorem movens.

Alii ⦶ non abluunt, ſed maſſam tritam cum pondere ⦶i ut ante miſcent: alii addunt ♀, vel 🜍is ¼ miſcent.

Baſilius circulat inſuper hoc ♁ diaphoret. cum 🜅 quem dein deſuper incendit, &c. dein reverberat, atque pulverem reſtitantem per deliq. reſolvit.

Vires

Vires. ♁ *hoc diaphoreticum reſiſtit corruptioni, mundificat ſanguinem, conducit adverſus omnes obſtructiones licet inveteratas, Hepatis, Lienis Meſenterii, aliarumque partium internarum: adverſus retentionem menſium, cachexiam virginum, Hydropem, Melanchol. hypochondriacam, Luem ♁, ulcera tàm interna, quàm externa, Scabiem: præſertim confert & in febrib. malignis, Exanthematib. & variolis, rumpit interna apoſtemata verum non ſubito ſed paulatim operationes ſuas exerit.*

Doſis à g. x. ad xxv.

2. *Flores ♁ii fixi, ſeu ♁ diaphoreticum.*

Fit ſi ♁ diaphoreticum præcedens in ▽ horis aliquot coquatur, decoctumque filtretur, ſic præcipitabitur nempè pulvis ſubtiliſſimus ad fundum (maximè ſi ✳ inſperſeris) virtute priorem ſuperans.

Hic pulvis Baſilio Valentino in curru ſuo triumph. dicitur Flores ♁ii fixi, ſeu pulvis albus ♁ii, quem comendat ad interiora apoſtemata, ut & in Lue venerea, in qua cum ſpiritu Guajaci exhiberi poterit.

Præterea in iiſdem affectibus, convenit præcedens diaphoreticum pulvis hic majori cum utilitate exhiberi aptus eſt.

Doſis g. xv. quam doſin vel quinquies Valentinus ſingulis diebus exhibet.

♁ *Diaphoreticum ♀riſatum.*

Flores ♁ii ♀ſati, F.F.

℞. ♁. Diaphoret. vulgar, Sal ♀ ℥iij. M. fluant in tigillo hor. 4. dein tere ac diſſolve per deliq.

Hinc

℞. Olei hujus ℥ij. ſpir. ⊕i ʒj. inſtilla guttatim & præcipitabitur pulvis quem ſicca & ſerva.

Doſis à g. v ad x.

IV. REGULI.

1. Regulus Antimonii.

1. ℞. ⓘi ac ♀i ana calcinentur ſeu fluant in ✢. vi ignis.

℞. Materiæ hujus calcinatæ, ac Antimonii ana miſce ac comitte iterum in ✢ igni fortiſſimo, quo inſtar aquæ fluant.

Funde poſtea in caſcem fuſorium vel mortarium æneum ſevo illitum idque movendo, Reguli ſeparationem & ſubſidentiam promove. Omnibus refrigeratis Regulum à Scoriis ſepara.

2. ℞ Antimonii elect. ℔. ij crud. ℔. iv. Fundatur ♁ & poſtea adjiciatur paulatim ♀ ℔iiß circiter linquatur in fluxu per aliquot tempus. Dein fac Regulum, ſeparaque Scorias. Regulum purifica, iterum fundendo, & dum fluit, reliquum ♀i addendo.

3. ℞. Calcem Antimonii cineream per ſe factam, (vide in præparatione vitri ♁) fluat ad △ ☿ integra, dein moveatur ab igne & reponatur ut refrigeſcat. Agiteturque refrigeſcendo ut Regulus deorſim vergat ad fundum ſecedens.

Digitized by Google

N. 1. Alii admiſcendo carbones pulveriſatos majorem Reguli quantitatem ſibi pollicentur.

N. 2. Ex Scoriis fit △ auratum, vide ſuo loco.

N. 3. Hic Regulus quomodo fixetur, vide de floribus ♁. vel in deſtillatione ∽ Reguli.

N. 4. Tempus fuſionis optimum cenſetur, ☾ creſcente præſertim ☉e in ♌ conſtituto, atque inſuper ſereno Cœlo. Experientia enim docuit tum majorem felicitatem in Stellæ fuſione vigere, quam aliis temporibus.

2. Regulus ♂alis.

℞. ♂. ℥iv. circiter appone igni donec incipiat liqueſcere. Huic adde Antimonii ℥viij. auge ignem ut fluant. Poſtea injice 🜕 M. I. & cum ceſſaverit ſtrepitus, funde in vaginam fuſoriam, (Gießpuckel/) vel in mortarium, ſic ♂ & Regulus ſimul unita in fundo coaleſcent.

Fit & ſi in ſecunda fluxione ♂is limaturam vel fruſta injeceris.

N. 1. Regulus hic ſi aliquoties fundatur (in quibus fuſionibus ſemper aliquid 🜕 vel & ♀i injiciendum,) & à ſcoriis ſeparetur, tandem ſtellam contrahit, imo vel multis ſtellis ac ſi terra aquis circumdata eſſet regulum ſignatum vidi.

N. 2. Plures regulum præparandi modos habet. Sen. in Inſtit. l. 5. p. 3. ſ. 3. c. 19.

N. 3. Ex Scoriis fieri poteſt vitrum, Sala.

N. 4. Si Regulum in ∽ ♉ ſolveris, ſolutionemque aliquoties maceraveris ac deſtillaveris, tandemque inſpiſſaveris, optimum habebis catharticum ἄνω κὴ κάτω blandè noxia expellens.

Doſis g. ij. iij.

Tenzel. de ∽ ♉.

Vide ſis etiam Tincturam ex Regulo ♂ & ♀.

3. Regulus Iovialis.

Fieri poteſt, ſi Regulum ſine ♂ factum, denuo ad ignem fuderis, duranteque fuſione ♃ adjeceris.

4. Regulus ☉laris.

℞. ☉ part. 1. ♁ p. iv. vel vj. fundantur & effundantur ut moris in Regulum, à ſcoriis ſeparandum. Scorias adjecto ♁io crudo, funde iterum ſuperinjiciendo cum fluxerint parum de ſcobe ♂ ac effundendo denuo, ut Regulus ſubſideat. Sic potes vice tertia procedere, vel donec nihil amplius Reguli appareat.

N. Similiter fit & Regulus ☾aris.

5. Diaphoreticum Regulinum ſeu Ceruſa ♁ialis & exinde Ceruſa ♁ialis diaphoretica.

℞. Reguli p. 1. 🜕i Cryſtall. p. iij [alii añ] fluant ſuper carbones per ℨm, dein edulcora, ſeparando Reguli grumos, qui in fundo colliguntur. Pulvis l. △. exiccatus dicitur ceruſa ♀ialis. Hunc pulverem ſi denuo cum 🜕 calcinaveris, vel ſine fuſio-

fuſione ad citrinum colorem reverberaveris, planè fit diaphoreticus, diciturque ceruſa diaphoretica.

Vires. *Ceruſa: Intrinſecus maxima cum utilitate aſſumi poteſt in curatione ulcerum inveteratorum, ſcabierum aut puſtularum pertinacium, continuis 3. 4. aut pluribus ſeptimanis, quotidie ſcil. aſſumendo Diverſimodè operari conſuevit. Nam in quibusdam duabus vel tribus primis diebus nauſeam aliquam producere ſolet, cum crebra exputione, reliquo tempore inſenſibiliter operatur: Aliis alvum laxat moderatè, aliis ſudorem ciet, aliis prorſus inſibiliter & non niſi in fine tandem manifeſtas operationes edit. Extrinſecus deſiccat, ſtringitque moderatè abſtergit & aperit.*

Doſis intro à ℈ß. *ad* ʒß. *4. aut 5. hor. ante prandium.*

Ceruſſa Antimonii diaphoretica citra nauſeam easdem operationes, & quidem majori cum fructu operatur.

Doſis eadem. vide Salam in Anat. Antimonii.

6. Ceruſſa Antimonii Solaris.

℞. Regul. Antimonii ℥j. ☉ purg. ʒj ☽i ℥iij. calcinentur in ♁bulo ſine fuſione. Sic Regulus abit in pulverem citrinum, ☉ vero pondere imminutus invenietur. Pulverem edulcoratum ſi libet denuo calcina.

Vires. *Sudorem ciet.*

N. Curioſitas humana adinvenit quoque calcinationem per calorem Solis Cœleſtis, quem magicum appellare ſolent.

Nimirum:

Concentrentur radii Solares in ♁ pulveriſ. beneficio ſpeculi incenſorii ſic brevi tempore fumus ex ♁ aſcendet, Antmoniumque album evadet.

N. 1. Pondus Antimonii poſt calcinationem auctum potius quam imminutum deprehenditur.

N. 2. Flores Antimonii hac ratione facilius calcinantur quam ♁ crudum.

CALCINATIO HUMIDA
Unde
PRAECIPITATA.

1. ♁ Rubeum fixum.

℞. Antimonii elect. q. v. affunde 🜅, ſtent aliquandiu in digeſtione, donec calx in fundo alba appareat. Poſtea abſtrahe 🜅 per deſtillationem, (vel decantationem,) vel & affundendo 🜄 præcipita, calcemque elue 🜄 tepida, donec ∽ 🜅 non amplius ſentiantur. Pulverem ſiccatum reverbera in ♁ clauſo hor. 6. (♂ 3. *Baſil.*) fietque rubeus.

N. Reverberatio hac minori moleſtia in fornace figulina abſolvi poterit.

Vires. *Feliciſſimè purgat aque deorſum quàm ſeorſum, idque non tàm natura ſua, quàm humoris bilioſi circa ventriculum ſtabulantis, quinimo in nonnullis per diaphoreſin operatur.*

Doſis g. ij. iij. iv. & plura.

☞ Baſilius decantat ſolutionem 🜅, decantatam deſtillat ad ſiccitatem pulveris cui affundit 🜄 pluviam:

di-

Digitized by Google

digeritque ut fiat extractio rubicunda : hanc iterum filtratam deſtillat ad ſiccitatem ; Ex pulvere rubeo remanente extrahit cum ⚹ tincturâ rubicundam, abjectis fecibus albis, ⚹ iterum abſtrahit, pulveremque relictum reverberat ♂ 3. poſtremo dum extrahit tincturam cum 🜅, fecibus itidem rejectis, tandem abſtrahit 🜅 ad ſiccitatem.

Vires. *Summarum eſt virium in reſolvendo cruore coagulato, in rumpendis Apoſtematibus, in curanda Lue venerea. Baſil.*

2. *Præcipitatum vitrum.*

Solvatur vitrum Antimonii in ▽R ſeu in ▽F, vel in °o 🜍is, aut in ∽u ⊖, dein menſtrui abſtractione fiat præcipitatio.

N. 1. Ex præcipitato illo ♁ antequam reverberetur, extrahi poſſunt 🜍r & ☿ Antimonii, de quibus ſuis locis. Sala de ♁.

N. 2. Si Antimonio groſſe contuſo affuderis ▽R, & repoſueris aliquandiu extrahetur 🜍r Antimonii, partim ſupernatans, partim fruſtula Antimonii obducens. Hoc 🜍r in lixivio ♀i ſolvitur, ſi inibi decoquatur.

3. *Præcipitatum Antimonii diaphoreticum.*

℞. Croc. Metall. ℥ij. impone deſtillatorio vitreo oblongi colli, quod calenti ▽ immergatur, hinc affunde ſenſim ∽m ⦶ ℥xij. moveque ſæpius ne ♁ fundo adhæreat. Conſerva id calidum, donec ∽ ⦶ non amplius laboret, & ♁ redactum ſit in pulverem album. Dein vaſe clauſo exactè, digere in MB ſeptiman. 4. aut 5. ac tandem ſepara ∽. ⦶ in ∴, pulveremque ſpatula lignea agitando, exicca ad △, donec nullus amplius fumus exhalet. Hinc ablue & relue ▽is cordialib.

Doſis à g. iv. ad xij. Sala de ♁.

4. *Præcipitatus Regulus ♂.*

℞. Flor. Regul. ♂ (cum ✳ ſublimat. & edulcoratos) ſolve in ▽R, (ex ⦶ & ✳ deſtillat.) digere ac tandem per iteratas cohobationes præcipita. Præcipitatum ablue & reverbera ut ∽ ▽R ſeparentur, continuo ſpatula ferrea agitando, donec acquirat colorem flavum. *Quercetan. in Tetr.*

II. SUBLIMATIO:
Unde
Flores & Cinnabaris.

1. *Flores Antimonii crudi, vel minera Antimonialis.*

℞. ♁ crudi triti, q. v. pone in cucurbitam fictilem, quæ in ∴m ponatur ſatis profunde : Cucurbitæ adapta alembicum cœcum vel roſtratum cum excipulo, aut ſi mavis connecte ollas aliquot (Num. iij vj. vel plures,) ſeſe invicem excipientes; Ignem gradatim admove, ne ſit nimium fortis, nec debilis nimis. Sic enim uſto fortior ſit, funditur Antimonium, nec ſublimatur, ſin vero debilior, non aſcendunt flores.

Si

Digitized by Google

Si rectè △m rexeris, colliges triplices flores, albos, flavos & rubros. *Sen. Inſt.* Phlegma antimonii in appoſitum excipulum colligi poterit.

N. 1. *Felicius ac compendioſius proceditur.*

Primo, ſi cucurbita tubulum ſeu canalem in latere habeat, per quem ♁ *tritum paulatim & per vices, (ſingulis horis parum,) in cucurbitam gradatim ignitam injiciatur. Liqueſcit enim ſtatim* ♁, *absq; ferè penitus in flores.*

Secundo, ſi cucurbita oblique fornaci imponatur, ut tubulus perpendiculariter aſcendat.

Tertio, ſi in anemio ſublimatio inſtituatur, ac Antimonii ℥ij. ∴*a* ℥iij. *admiſceantur. Alii admiſcent carbones contuſos, eliciuntque* 🜍*r, remanente in fundo materia cœrulea, in qua* ☿ *Antimonii.*

Quarto, alembici vertex foraminulo ſit pervius. Et hoc benè notandum eſt, niſi ſine fruſtrari velis.

N. 2. *Parari poſſunt & flores Antimonii per* ♌*m binis roſtris ante ſcil. & retro per viam, quorum roſtrorum antico apponitur excipulum amplum, per poſticum autem inflatur ventus, vapores ſeu flores ab* ♁ *elevatos, in excipulum deducens. Kesl.* 1. *cent.* 31.

N. 3. *Non è re foret, ſi excipulum foramen haberet canalemvè quo acidum phlegma in aliud excipulum ſuppoſitum deflueret. Quinimo excipulum niſi pervium fuerit, foramine flatibus egreſſuris idoneo, in caſſum laborabitur.*

2. *Flores Reguli.*

Ex Regulo eodem modo quo ex ♁ crudo flores elevari poterunt.

3. *Flores cum additamento; ſ. compoſiti.*

Ex ♁ *crudo, regulo & vitro.*

℞. Antimonii ✱ añ. miſceantur exactè & ſublimentur per ∴m.

N. Sufficit alembicus ſine ollis, elevanturque flores rubei qui ▽*a calida edulcorati albeſcunt.*

Vires. *Vomitum movent mitius tamen quam ſimplices flores.*

Doſis g. iv. ad vj.

N. 1. *Reſtituit horum florum uſus Maniacos, Melancholicos, Quartanarios, vide Epiſt. tract.* 1. *obſerv. Horſtj. annexas.*

N. 2. *Si* ☿*ii dulcis gr. xij. gr. ij. horum flor. addideris fortiterque ſimul contriveris, ferè ſine vomitu per ſeceſſum ſeroſa & bilioſa educunt.*

N. 3. *Eodem modo fiunt & flores ex Reguli &* ✱, *vel ex vitri* ♁ *&* ✱, *æqual. partib.*

N. 4. *Quod in ſummitate cucurbita invenitur, adde fecibus in fundo relictis, additoque pauxillo* ✱ *ſublimationem repete, habebis flores flavos.*

4. *Aliter,* 🜍 *Antimonii ſecundum Baſilium.*

℞. Antimonii opt. ℔. 1. ✱ ℥iv. ſublima: ſublimato admiſce antimonii ℥v. ſublima iterum: hinc edulcora & habebis 🜍r combuſtibile. *Baſil. in Cur. Tr. p.* 217.

Sunt qui loco ✳.

℞. Sal comun.

5. Flores ♁ ⊕-lati.

℞. Florum antimonii rubeor. ℥iv Flor. 🜍, (ſublimatorum ad perfectam albedinem) ℥ij. Colchotar. ℥xij mixta ſublimentur ter, & habebis flores rubicundiſſimos. *Quercetan. in Tetrad.*

N. Baſilius non addit 🜍.

6. Flores Reguli ſpiritu ♂ ac ♀is impraegnati.

℞. Reguli ſtellat. atque ✳ [à ♂ ter ſublimat.] an ſublima bis tervé, hinc edulcora & exicca, tandem denuò à colchotare tertiò eleva.

Vires. *Purgant blande, conferuntque ad omnes Febres intermittentes extinguendas.*

Doſis aliquot gr. Querc. in Tetr.

N. Flores hi cum ✳ ſublimati, & nondum ab eodem edulcorati reſolvuntur in liquorem magnarum virium in vulneribus. Baſil.

De uſu florum antimonii in genere notare expedit, quod ſc. quoniam haut citra violentiam vomitus proritant, optima correctione opus habeant, ſine qua non ita facilè in uſum Medicum vocari debent.

Sunt nihilominus qui exhibent g. ij. iij. iv.

Sit igitur

1. Correct.

Correctio florum Antimonii.

℞. Flores antimonii alb. ℥j ⊖ ♀i ∾u ※ impraegnati ℥iß. Liqueſcant vi △ in maſſam rubram. Affunde maſſæ huic tritæ 🜈 (▽ vitæ,) aromatiſatum, additis Salis vel Magiſterii Perlarum ac Corallor, an ʒij. Digerantur calore cinerum ♂ ♀:. poſtea abſtrahatur 🜈 ad ſiccitatem remanebit in fundo ♁ optimè depuratum, ſervetur in vitro clauſo, quia in aëre reſolvetur.

Vires. *Opitulantur morbis, ab atra bile oriundis, per alvum, per ſuperiora, per inſenſibilem reſpirationem noxia copioſe expurgantes.*

⊖ ♀i ※ impraegnatum.

℞. ⊖ ♀i [frequenti ſolutione ac coagulatione ſumè depuratum] ſolve in ※. Hinc abſtrahe humiditatem lento igne, novumq; ※ affundendo, iterum ſolve ac abſtrahe. Operationes ſolutionis ac abſtractionis repetendo, donec ※ extillet aciditate ſua non amplius ſpoliatum, (quod octava vel nona imbibitione ac deſtillatione fiet) Exiccetur poſtmodum ⦶ ♀i impraegnatum.

N. Hujus uſus quoque eſt in Magiſterio ♀i purgante.

🜈 aromatiſatus, ſeu ▽ vitæ aromatiſata.

℞. Galang.
Galliæ moſch.
Gariophyllor.
Cinamom.
Macer. an. ℥ß.
Croc. ʒiij.

Ex mediocriter tritis fit extractio

ctio cum 🜅 optimè rectificato, donec amplius non tingatur. Tinctura decantata eſt 🜅 aromatiſatus.

Correct. 2.

Circulentur per menſem cum 🜅 mellito, ſic omnem deponunt violentiam. retinebuntque ſolam dejiciendi facultatem.

Doſis à g. v. ad vij. vel ad ſummum x 🜅 mellitus.

🜅 affundatur melli, ſtet aliquandiu, poſtea deſtillentur: In fine augeatur △, ut ⁓ quoque mellis tranſeat & jungatur 🜅.

Correct. 3.

Exponantur flores in ſcutella vitrea, charta ſupernè duntaxat tecta, mediocri calori (fornacis) per menſem unum ac alterum, quotidiè bis nè non agitati nigreſcant, agitando: Flores manent quidem rubei ſed tamen benè poroſi & leves, ♀re fœtido ad papyrum elevato.

Vires. *Movent ſedes duntaxat ſine vomitu ſedque ſatis benignè.*

Doſis à g. v. ad viij. vel x.

Correct. 4.

Mitiores etiam fiunt, ſi aliquandiu cum ⊖ conterantur, & poſtea iterum ▽ dulci dulcorantur.

7. *Flores Antimonii diaphoretici.*

℞. Flores ♁ irriga ☍is & calcina in 🜊 clauſo △ carbonum.

Sala in anat. Antimonii, ſ. 3.

N. Alii affundunt ⁓m ⊕i, quo iterũ abſtracto edulcorant ac calcinant, ut materia igniatur.

Flores fixi.

Flores Cheiri Paracelſo.

℞. Flores Antimonii fige ſublimationibus, toties iteratis, donec nihil amplius ſublimetur.

N. 1. *Flores relicta in fundo materia, denuo in ſingulis ſublimationibus ſemper admiſcendi ſunt.*

N. 2. *Hi flores in cella per deliquium in ☍ ſolvuntur, quod ▽ deſtillata quinquies eluendum.*

8. *Cinnabaris Antimonii.*

Fit, ſi poſt butyri Antimonialis deſtillationem △ fortis & ſuppreſſionis quoque, i.e. ſuper ⁘m horis aliquot detur: Quippe cinnabaris Antimonii hac ratione collo ♉æ adhæreſcit, quam collectam ſublimatione una ac altera purificare poteris.

N. 1. *Si deſideras potius cinnabarim, quam butyrum Antimonii da ſtatim △ fortem.*

N. 2. *Ex hac paratur ♃ diaphoreticus, qui in Epilepſia præſtantiſſimus. vide libr. 2.*

III. DESTILLATIO:

Unde

Aceta, Olea, Spiritus, &c.

1. *Acetum Antimonii*

℞. Mineram Antimoni tere ac elice 🜊 per ♉m, prolectum funde ſuper mineram novam, digere ♂ (2.3.) hinc deſtilla iterum per ♉m idque repete, donec quantitatem cupitam acquiſiveris. Parum nimi-

rum 🜊 fundit, adeoque labor ſat tædioſus eſt.

Alter.

℞. Miner. ♁ lævigat. affunde ▽ pluvial. deſtillat. ad eminent. digit. aliquot, digere vaſe H. cl. in fimo equino, donec incipiant fermentari ac ſpumam ejicere: Dein abſtrahe ▽m, augendo △m in fine, ſublimatum redde capiti ſuo mortuo, & reaffuſa ▽, quæ abſtracta erat, fiat cohobatio toties reiteranda, donec prodeat liquor acidus, inſtar 🜊.

Vires. *Inſervit Tincturæ Antimonii extrahendæ, refrigerat efficaciter ſanguinem, in febri præcipuè maligna & Ungarica: cum Lap. ſi Prunellæ & ▽ deſtillata convenient: curat inflammationem ex pulvere nitrario ortam cum ſaccharo ♄i.*

N. *Acuari poteſt ſuomet Sale.*

Nimirum

℞. 🜊. antimonii ℥iv. ⊖ antimonii ℥j. ſolve ac deſtilla per ⟜, dici poterit ⚹ antimonii alkaliſatum, ſive radicatum.

N. *Felicius forſan proceſſeris ſi Sal ♁ in 🜊 ſolveris atque ex argilla & ſolutionem eadem maſſam & exinde globulos formaveris, eosque per ⟜m, ut ⟜ ⊖is ſolet, deſtillaveris.*

2. 🝆 *Antimonii per ſe.*

℞. ♁ quantitatem ſatis magnam pone in putrefactionem, dein educ ▽m, quam viciſſim affundendo, putrefactionem ac poſtea deſtillationem reitera, toties donec exurgat tandem 🝆, ſeu liquor oleagineus.

N. *Nanciſceris potius 🜊 quam liquorem oleagineum.*

Vires. *Diſſolvens eſt egregium, Poter. in Pharmacopæa.*

3. *Aliter.*

℞. Miner. antimonii q. v. miſce cum ∴ & pelle per ⟜m.

4. 🝆 ♁ *Saccharatum.*

℞. ♁ ℔. ß. Sacchar. cand. ℥ij. M. opt. & deſtillentur per ⟜m in ∴.
F. 🝆.

Beguinus.

℞. Antimonii, ſacchari candi ana ℥iv. ○ uſt. ℥j.

Utile eſt ad externos & internos morbos.

N. *Ex hoc 🝆 fiunt Pilulæ febriles ad quartanam, quas vide l. 2.*

5. 🝆 ♁ *Saccharatum Sennerti.*

℞. Antimonii ℔. ij. ♀. ℥ß. M. pone in △ circularem ut liqueſcant, atque ita △ per hor. 4. vel 5. continua: dein auge △, ut ♀ accendatur & exhalet, hinc pulveriſa ♁, affundeque ⚹ digeranturque ♂ ♌8. dein deſtillentur, donec guttę rubrę aſcendere incipiant, tunc muta recipiens.

℞. ♁ relictum in fundo, ſacchar. cand. ℥ij. 🜅 opt. ℥ix. Deſtilla per ⟜m, (in receptaculum in quo ſit 🝆, quod primo extilla,) △ forti, donec nihil 🝆i vel vaporis amplius appareat. 🜅 in B. abſtrahe ad remanentiam 4æ partis.

N.

N. 1. *Melius fit hoc* 🜕*, ſi digeratur aliquandiu cum* 🜅 *novo, fecibusq́; per colaturam ſeperatis à colatura* 🜅 *per deſtill. abſtrahatur.*

N. In eliciendo 🜕 *ſaccharato lente procedere memineris, ne nimia ebullitione fine optato fruſtraris.*

N. 3. *Si cum* 🜄 *vitæ aliqua, vel* 🜄 *roſarum, in qua moſchus vel ambra ſoluta ſint, addita* 🜄 *cinam. digeratur, atque aliquot cohobiis ea movet alvum ſine vomitu ac moleſtia, utileque Medicamentum exhibet in Hydrope.*

Doſis g. iij. ad vj.

6. *Oleum Antimonii Saccharatum Quercetani.*

Antidotus Panaretos.

℞. Miner. ♁ ad albed. calcinatæ ℔. ß. Sacchar. cand. in formam ſyrupi cum circulato minore(🜅 opt.) transmutati ℔. 1. Miſc. Digerantur ♂ ♀ (4. vel 5.) in 🝐, dein per gradus △ deſtillentur.

Elicitur primò circulatum minus, ſecundò liquor albus, tertiò flavus, quartò rubicundiſſimus, inſtar ſanguinis, dulciſque Balſamus, collige ſingula ſeorſim vel ſepara ab invicem.

Vires. *Liquor albus opitulatur cancroſis ulceribus & externis morbis.*

Liquor flavus idoneus eſt vacuationi per alvum & vomitum.

Liquor rubicundus ternis aut quaternis cohobationibus rectificatus & ablutus 🜄 cordiali, admirandas præſtat curationes in Lepra, Morphæa, Apoplexia, Epilepſia, Peſte, in 🜄 appropriatis exhibitus.

Doſis à g. iij. ad vj. Querc. in Tetr.

N. Eodem modo & ex Croc. Metall. & Sacchar. ana cum 🜅 *digeſtis,* 🜕 *præparari poteſt.*

Doſis g. iv. v. vj. vij.

7. *Oleum Antimonii Saccharatum Baſilii.*

℞. Vitr. ♁. lævigat. affunde agreſtam, digere aliquot ♂, dein (abſtracta agreſta ad ſiccitatem,) admiſce ſacchar. cand. æquali pond. cum modico ✠ti, deſtilla per ♎m gradatim, tandem △ fortiſs. prodibit 🜕 rubicundum, cum 🜅 exaltandum.

Vires. *Prodeſt adverſus Epilepſiam.*

Doſis gut. aliquot. Baſilius in curr. triumph.

8. *Ol. ſeu Liquor* ♁ *mellitus.*

℞. ♁ crud. pulv. ℔. 1. Mell. opt. ℔. iij. Bulliant ſimul, moveantur ſpatula, uſq;dum ſubſtantia aquoſa mellis evaporaverit, & remanſerit materia quædam nigra, inſtar picis, quæ digitis friari queat. Hanc deſtilla per ♎m △ nudo gradatim, in excip. amplum, hor 24. & prodibit liquor imprægnatus facultatibꝰ antimonii, cum aliquot floribus à liquore ſeparandis.

Vires. *Liquor iſte eſt corroſivus & penetrans, ſummopere mundificativus, præſertim in ulceribus, abſumit enim excreſcentias, &c. Adverſus gangrænas præ-*

Digitized by Google

præſtantiſſimum quoque exiſtit remedium. Uti eo poſſumus aut ſolo, aut commixto mellis roſato, unguentis, pulveribus ▽, &c. Sala de ♁.

N. Liquor hic 🜊 Philoſophici vices ſupplere poterit, in præparatione Tincturæ Antimonii ζωηφιλ☉ *dicta.*

9. *Aliud.*

℞. ♁ opt. ℔. ß. ○ uſt. ℥iv. Bol. arm. ℔. ß. ⊖ ℔. ß. omnia ſeorſim trita miſceantur, deſtillenturque △ nudo. Sic prodibit primò phlegma ſecundò ∽ albicans, tertiò ∽ rubeſcens. Si qua collo adhæreat glaciei inſtar, admove cautè ferrum candens, & ſimil. ut ſolvatur. Rectifica per 🝭m: In rectificato hoc 🝆o ſolve ☉ foliat: Cui ſolutioni poſtmodum affundes 🜈, circulabisque ſept. 6. circiter, & ſubſidebunt fœces, à quibus decanta 🜈, cui ſi affunderis ▽ deſtillatam præcipitabitur ☿ albus, edulcorandus & reſervandus, dicitur Magiſterium Antimonii.

Vires. *Purgat ſuaviter per vomitū.*

Doſis gr. iij. Kesl. 1. c. 68.

N. Pulvis ille correctus cum ∽u ⊖, evadit ſudorificus, vide etiam in Tincturis. Tincturam ex Regulo ♂. aut ♁ Quercetani.

10. *Oleum Antimonii glaciale, ex ♁ & ☿io.*

Vide in deſtillat. ☿ii.

11. *Aliud Oleum Antimonii glaciale, ſeu Butyrum ♁ii, & exinde Antidotus* πολυχρηςⓈ *♁ii.*

℞. Reguli ♂ ſtellat. ℔ 1. ☿ t. ℔ iß M. exactè deſtilla per 🝭m, (*vide in deſtillatione ☿ ii,*) 🝆 glaciale deſtillatum rectifica una ac altera deſtillatione, feces ſemper rejiciendo. Hinc affunde ∽m hydromelitis vinoſi, cohobaque ut tandem crebris iſtis cohobationibus 🝆 illud dulceſcat. Tandem abſtrahe 🜈 ad conſiſtentiam 🝆i.

Vires. 🝆 *hoc exquiſitiſſimum, ac precioſiſſimum eſt Remedium, multis curandis ægritudinibus iisq; graviſſimis aptiſſimum. Quin & domitor eſt febrium tertianarum, quotidianarum ac imprimis qartanarum. Blande enim vomitum multis concitat, aliis alvi ſolutionem citra vomitum, eamque vim habet, ut radices & ſeminaria mali prorſus eruncet & evellat.*

N. ∽ *hydromelitis vinoſi ſeparatus, ſi vitriolica aciditate (*∽ ⊕ *i) impregnetur, ſummum eſt diaphoreticum, & longè ab aliis vulgaribus aliud.*

Doſis cochl. ſ. vel 1. per ſe vel in liquore convenien te. Querc. in Tetr.

12. *Aliud Olum Antimonii Cryſtallinum ex floribus.*

℞. Flores antimonii alb. 🜈is, (ex ⊕ ad flaved. calcinato & ⊖ ℔. iij. argillæ ℔. v. vel vj.) dephlegmatæ à M. & deſtilla in 🝫, ſic tantum prodit phlegma ∽sque cum floribus coeunt. Affunde novam 🜈 atque denuo evoca, idque repete, donec flores nihil ſpirituum amplius retinere

nere queant. Tunc deſtilla per ♌m primò excipiendo ſeorſim humiditatem aqueam, dein ☍ albicans, ac ponderoſum, inſtar butyri antimonii.

Vires. *Vires idem ferè eſt cum butyro Antimonii; Inſervit ſolutioni ☉is, & eſt baſis præcipitati purgantis, ut & vomitorii. Hartm. in Croll. p. 224. Sen. Inſt. l. 5. p. 3. ſ. 3. c. 17.*

13. *Oleum Antimonii compoſitum ad Vulnera.*

℞. Antimonii, ♀rā p ij. ✳ vel ⊖ ⊡. p. 1. ♆. p. iv. deſtilla △ forti cū tribus cohobiis, quodque ſublimatum erit, ſemper redde ☋.

Vires. *Mundificat optimè vulnera inveterata. Baſil.*

14. *Aliud Oleum.*

Fit ejuſdem qualitatis ☍, ſi ♁ cum ♌u ⊖ imbiberis, ac poſtea deſtillaveris. *Tentzelius.*

15. *Aliud Balſamus Antimonii dictum.*

℞. ♁. ℔. ij. ⊖ ☿i ℔ß. ⦶ ℥iv. Fluant in ♆ forti effundanturque in tabulam lapideam.

℞. Maſſam hanc & ♆ ℥iij. miſce & affunde ♌m terebinth. ad eminent. 4. digit. Digere vaſe clauſo ♂ ♌ aliqtot, ſic ♌ Terebinth. rubro colore tingetur. Poſtea adde ſilices contuſos ad ſpiſſitudinem aliquam, deſtillaque per ♌m.

NB. Ubi guttæ flavæ apparere incipiunt, muta receptaculum, & auge △ atq; extillabit ☍ rubrū, *Sen.*

Vires *Magnarum eſt virium in diuturnis ulceribus.*

N. Vide etiam Balſamum Antimonii ſeu Reguli. In Tincturis ex Regulo.

16. *Balſamus Vulnerarius Baſilii.*

℞. ♁. opt. ℔. 1. ⊖. cōm. vel ♉. ℔. ß. Argill. ℔. vj. M. & deſtilla △ fort. per ♌m, & prodibit tandem ☍ quod dephlegma ad remanentiam ♆veris rubei, hunc ſolve per deliq.

Vires. *Summarum eſt virium, & arcanum ſummum in vulneribus inveteratis, Baſil. in C. Triumph. vide etiam Balſamum Reguli in Tincturis.*

N. 1. Eodem modo elicitur quoque ☍ ſeu ♌ ex vitro Antimonii.

N. 2. Keslerus.

℞ Antimonii ♉, (vel ⊖,) an. ○ uſt. ℔. ß. deſtillatq; ſine argilla.

Alii:

℞. Solum ♁ & ♉, (ſine ○ & argilla.

Alii.

℞. Antimonii, part. 1. ⊖ p. 1. Bol. armen. p. ij.

N. 3. Proceſſus eſt plurium (3) dierum inſtituendaque eſt deſtillatio per gradus.

N. 4. ☍ hoc præcipitari poteſt cum ▽. Præcipitatum elatum exhibetur à g. iij. ad vj.

17. *♌ ex Regulo.*

Figatur Regulus, [quod fieri poteſt multoties iteratis ſublimationibus, ſive in ovo Philoſophico id fiat, ſive

ſive in cucurbita, quotidiè ſcil. id quod ſublimatum eſt ad fundum detrudendo.

2. Regulus ita fixatus ponatur aliquandiu (⊠. 6.) in cellam ut ſolvatur, ꝏ illud filtra & coagula ad ſpiſſitudinem. Hinc repone iterum ad liqueſcendum, filtra & coagula ac ſolve iterum ac cum triplo Tripolæ mixtum deſtilla per ∽m. Sic primo prodit ∽ albus, dein rubeus rectifica.

Vires. *In febribus omnibus intermittentibus, ut & in quartana virium eſt ſummarum, mundificat ſanguinem per diaphoreſin, atterit calculum Renum & Veſicæ, materiam Podagricam diſcutit, dolores vel extrinſecus applicatum lenit.*

Doſis à gr. iij. ad v.

18. *Aqua Antepileptica ex Croco Metall. Quercet.*

℞. Croc. Metall. miſce cum cruſta panis pulveriſata, ac elice ▽m per cornutam ad △m ſatis magnum

Vires. *Hanc pluris facit Quercetanus in Epilepſia, quam reliquas ſuas Antepilepticas omnes è vegetabilium familia deſumptas.*

Ego huic labori ♂ ac ℘. 3. integras fruſtra impendi, primò exivit phlegma, ſecundò ∽ nebuloſi prodierunt, tertiò ſtriæ ſeu ꝏ rubicundum, omnia autem in parva quantitate.

19. *Stimmi ♀rea, Clyſſus alias.*

℞. ♁ elect. ⦶ pur. ♀ pur. à p. v. (℔. 1.) propellantur per ∽m, in ventris capicitate ſuperiori tubulatam, idque in receptaculum amplum ac capaciſs. roſtro firmiter annexum, in quo infuſa ſit aliquota ▽æ pars: Injice materiam ſenſim per vices, tubulumque propediem obtura. videbis materiam injectam paulò poſt incendi, receptaculumque nebuloſis vaporib. repleri, quibus ſenſim ▽æ illi commixtis receptaculum pellucidum redditur, quo apparente, injice iterum, &c. ▽m ſpiritibus deſtillatis impregnatam filtra, vel ſi placet, & aduſtionem ſapiat à phlegmate in MB libera.

Vires. *Craſſam ♀reamque mucilaginem ubicunque locorum deliteſcat in corpore attenuat, ac per emunctoria convenientia expurgat, per alvum, ſcil. per* ⊡*m, per ſudorem, per ſalivationem: Vnde utiliſſimum Medicamentum in obſtr. Epatis, Lienis, Meſenteris, Uteri, in affectu Hypochondriaco, Colico, & ſimil. præſertim ſi cum Cryſtallis ♂ ea acuatur. Miſcetur cum ▽ font. vel alio liquore convenienti, ad gratam aciditatem, bibiturque pro libitu.*

20. *Aqua Stimmi ♀rea.*

Fit eodem modo ex ♁. ♀ & ⦶ a quibus ſi aliquid ♀is admiſcetur, melius deſtillatio procedit.

Vires. *Prodeſt iidem in obſtructionibus, maximè autem expellit per ſudorem materiam in habitu corporis deliteſcentem.*

N. 1. In utriusque ▽æ deſtillatione colligi

colligi poſſunt flores qui à 🜍re per ſublimationem liberati in uſum venire quoq; poſſunt.

N. 2. Ex ⊛*o fit* ♁ *diaphoreticum, ſi ſemel ac iterum cum* 🜕 *ana calcinetur & dulcoretur, vel ex eodem* 🜍*r auratum extrahi poteſt, ſi cum lixivio forti coquatur. vide* 🜍*r Antimonii.*

IV. LIQUATIO:

Liquor ſeu Balſamus ex ſcoriis Reguli.

℞. Scorias Reguli, (ſive ſimplicis, ſive compoſiti,) expone aëri humido, ſic ſolventur propter Salia ♀ & 🜕i admiſta.

Vires. *In Chirurgia uſus eſt inſignis, præſertim in fiſtulis & ulceribus fœtidis.*

Liquor ex Sale vitri Antimonii.

Fit ſi id in albumine ovi ad duritiem cocti, vel Raphano, vel Bryonia excavata in cella reſolvatur.

Vires. *Liquor hic aſſumptus intrinſecus Podagricas defluxiones, & Paroxyſmos efficaciter compeſcit: In Chirurgia, vulnera, fiſtulas abſque mordacitate tamen à putredine conſervat & ſanat.*

Doſis ℈ß. *ad* ℈ *j.*

V. EXTRACTIO:

Unde

Sulphura & Tinctura.

Sulphura ſunt Extracta Craſſiora.

Tincturæ ſunt Extracta magis elaborata.

De Sulphuribus.

Sulphura hæc extrahuntur ut plurimum cum lixivio forti, vel & cum ※.

Lixivium forte ad extract.

1. ℞. 🜔 ♀i, ♆ & 🜔 uſt. añ. F. lixivium filtratione clarificandum.

2. ℞. ⊣E. clavell. ♆ & ⊣E. com. F. lixiv.

3. ℞. ♆. ℔. ▽. ℔. xv. F. lixiv. infuſione.

1. 🜍 *ex Minera Antimonii, vel* ♁ *crudo.*

℞. Mineræ ♁ ℔. iij. v. &c. vel in defectu mineræ.

℞. ♁ crud. tere minutiſs. & ſuperfunde lixiv. forte, (ex ♆. & ▽) digere ♂ ℘6. vel 7, ut fiat Extractio: Extractionem filtra, & leniter bulliendo reduc in ⚳verem rubeum. *Hartm. in pract. Keſl. 2. c. 18.*

N. Si experiri volueris, an aliquid 🜍*is ſuperſit in materia, transfunde nonnihil extractionis in vas aliud, inſtillaq;* 🜊 *ſic præcipitabitur* 🜍 *ad fundum.*

Vires. *Inſervit extrahendæ tincturæ purgat itidem ſupra & infra.*

Doſis g. ij. iij. iv. v.

2. Aliter.

℞. ♁ pulver. q. ſ. coque in lixivio forti, præcipitaque ▽ pluviali (impregnata ※,) hinc edulcora.

Vires. *Tutius agit per vomitum quam crocus Metallorum.*

Doſis g. iij. iv. v. Beguin. & Quercetan.

3. 🜍*r ex* ♁ *. calcinato.*

℞. Antimonii ♀i ã mixta liqueſcant ad △. poſtea effunde in ollam plenam ▽ calida, ſtentque per ℘m,

 dein

dein decanta ac præcipita 🜍r inſtillatione 🜊i, vel ſola coctione adhibita.

N. 1. Alii fundunt ſolum ♁, idq; fuſum effundunt dicto modo in 🜋 acerrimum, vel ∽m 🜕 acuatum, decantant, præcipitatumque ⚴erem colligunt.

N. 2. Niſi me felicior fueris, nihil efficies.

Alii.

℞. ♂ p. 1. fundunt fuſoque injiciunt antimonii p. ij. atque dicto modo effundunt in 🜋.

4. *Aliter.*

℞. Antimonii p. ij. ſcor. ♂ (Hammerſchlag) p. 1. & 🜍 ā M. & injice ſenſim ſuper 🜕 & ♀ ad △ fluentia, hinc fluant ſimul optimè, idem extrahe 🜍r coquendo in lixivio forti, præcipitaque inſtillatione 🜋.

Vires. *Purgat per alvum.*

Doſis g. iv. v. vj. vij. viij.

5. *🜍r ex Croco Metallorum.*

Fit eodem modo: Hepar ſc. antimonii coquatur in lixivio forti, vel ſola ▽, (ut in edulcoratione Croci Metallor.)

🜍r ex ſcoriis Reguli: 🜍r auratum Antimonii.

℞. Scorias à Regulo ſeparatas, easque coque in lixivium, trajiceq; per chartam, colaturæ inſperge 🜊, & præcipitabitur 🜍 auratum antimonii, quod decantato lixivio edulcorandum.

Vires. *Movet vomitum, ac interdum ſeceſſum.*

Doſis g. vj.

6. *🜍r ex Regulo Antimonii ♃ali.*

Fiat Hepar ex Regulo ♃iali & 🜕. Hoc Hepar ſine ablutione coque in lixivio forti, ut abſtrahatur 🜍r, decanta & præcipita inſtillatione 🜋. *Quercet. in Tetrad.*

7. *Aliud.*

1. ℞. ♁ crud. per 🜆 præcipitatum & edulcoratum, coque bulliendo in lixivio ♀i, decantaque, lixivium tinctum evaporet, ſic remanebit in fundo 🜍r antimonii cum ⊖ ♀i, ſublima illud 🜍 addito ſabulo, & ſublimabitur 🜍 antimonii purum. *Sala de ♁.*

8. *🜍r ex Cinnabari Antimonii, 🜍r Antimonii verum.*

Cinnaberis antimonii pulveriſat. coquatur ebulliendo in lixivio fortiſſimo, (ex cineribus clavell. & ♆ ā, vel ex ⊖e, ♀i & ⊖. ♆æ,) per ⧗. 3. vel 4. Decantetur dein lixivium à ☿ vivo, qui currit in fundo, filtreturque hinc reponitur, ut 🜍 ſubſideat coloris rubei, quod à lixivio ſeparatum edulcoretur ſæpius ▽a commun. calida, dein leni calore exiccetur, habes 🜍 antimonii genuinum.

9. *Panacea 🜍is Antimonii veri.*

1. ℞. 🜍ris jam deſcripti.
Regul. antimonii ān ℥j.
°°° 🜍r per C. vel °°° ⊕i rectificatiſs. ℥iij.

Digere per aliquot σ (8) in loco cali-

calido, deinde deſtilla ex ∴ per 🝭. vitream, ter ad minimum cohobando, urge poſtremo △e quarti gradus 🝮.12. & erit totaliter fixum, quod exime & cum ▽ roſar. lava & exicca.

N. Præſtat materiam 🝭 fractam exemptam ſub tegula 🝮.5.6. reverberare.

℞. Hujus pulver. ℥j.
Mag. vel ⊖ Corall. ʒij. M. exactè.

Vires. *Eſt inſtar panaceæ: habet nimirum in ſe vim diaphoreticam ac ſanguinem mundificandi, ideoque quibuslibet morbis per ſudorem ſanabilibus inſervire poteſt, præcipuè Lui venereæ, fœditati cutis. Repetenda eſt Doſis ſæpius in quibuslibet morbis, præſertim vero in Epidemiis, & malignitatem aliquam ſecum vehentibus.*

Doſis à gr. x. ad xv. & xx.

Hartm. in Croll. in pract. Agricola de ♁.

Tincturæ.

De Tincturis his notare in genere expedit, quod monente Baſilio, ※ in priori extractione adhibitum, ∽ purgantes figat, (ita ut per ⊡m ſudores & ſyaliſmum duntaxat operentur, etiamſi poſt modum per 🜈 extrahentur,) & econtra 🜈 vim in eadem dejectoriam augeat. *Baſil.*

Tinctura antimonii nihil aliud eſt quam portio aliqua antimonii, idoneo menſtruo ſoluta & exaltata, eaq; potiſſimum ſub colore rubeo.

Abſolvitur Tincturæ præparatio plerunque duabus Operationibus: Extractione ſcil. Exaltatione. Hæc ferè non niſi 🜈 perficitur, illa potiſſimum ※ quod plerunque acuitur aliquo ∽u acido.

1. *Tinctura ex* ♁ *crudo.*

℞. 1. ♁. pulv. extrahe Tincturam rubicundam ſ.a. cum ∽u ⊕-i Philoſoph. digerendo in —£b9, hinc decanta, decantatis Tincturis confunde, abſtraheq; ∽m ⊕-i in MB l. △. donec guttæ flaveſcant.

2. Tincturæ in fundo remanenti affunde 🜈m rectificatum, extraheque 🜈 l. △ MB, donec itidem guttæ flaveſcant. Tunc mutato recipiente, igne fortiori propelle Tincturam.

Vires. *Balſamum mirum eſt, quo uti poſſumus ad vulnera curanda, tam interna, quàm externa: movet ſudorē, nonnunquam etiam ſeceſſum & vomitum: emendat Symptomata venerea, Lepra. Faber. Monſp.*

Alii pro menſtruo utuntur ▽F. ex ⊕ ⊕ & ○ plumoſ.

2. *Alia, Balſamus vitæ Baſilii.*

℞. ♁ crud. q. v. extrahe Tincturam rubic. cum ※ radicato, digerendo per ⊠m, filtraturam digere iterum per ⊠m, & nigreſcet. Abſtrahe ※ ad ſiccitatem, edulcora & circula cum 🜈 opt. ad eminent. 3. vel 4. digit. per ⊠m unum ac alterum, vaſe clauſo: decanta, dein & deſtilla ex —£e, & prodibit 🜈 im-

prægnatus Tinctura antimonii: circula ♂ ℘ 10. circiter, & ſubſidebit Tinctura, quam per Tritorium à 🜅 ſepara∽.

N. Candefac primum ♉. hinc injice in ※.

Vires. *Summarum eſt virium, mundificat ſanguinem, curat Morphæam, ſcabiem, exhilarat ſpiritus.*

3. *Aliter.*

℞. ♉ crudi q. v. extrahe Tincturam rubic. cum 🜊 antimonii digerendo aliquandiu, decanta, abſtraheque 🜊 & pelle Tincturam per ※ ex ∴.

Vires. *Summè prodeſt in Morphæa L.V. &c. Baſil.*

4. *Alia, Manna Antimonii, dicta.*

℞. Antimonii pulveriſ. extrahe Tincturam cum ∽u antimonii eſſentificato: filtra ac abſtrahe. Hinc digere cum 🜅 ac abſtrahe.

∽ antimonii eſſentificatus præparatur ex Magneſia, acuaturque nativo ſuo Sale.

Integrum equidem adſcripſiſſem Proceſſum, verum cum id forſan D. D. Paulo Keller, cui illum acceptum refero, ingratum foret, deſcriptionem quam dedi, eamque vel Tyroni Chymia ſatis perſpicuam, æqui bonique conſule,

Ex ♉ calcinato:

5. *Tinctura ex vitro Antimonii, Magiſterium Antimonii Salæ: °o° vitri Antimonii Baſilii.*

℞. Vitr. ♉ ℥ß. lævigato, affunde ※ acerrimum, vel acuatum ∽m ⦶i, (alias incaſſum laboraveris,) ad eminent. 2. aut 3. digit. digere in ∴. calore, qui manu abſque aduſtione tolerari poſſit ♂ ℘ (30. circiter) quotidiè ſemel aut bis agitando, & c Tinctum liquorem decanta & abſtrahe ※ ad coagulationem uſque ſubfuſcam & acrem, (ad ſiccitatem ǂeris, *Baſilius.*) Hæc expoſita △ri diſſolvitur in liquorem, qui vitreo vaſe probè obturato ſervetur, ne liqueſcat & evaporet. *Sala, Thold. in Haliograph.*

Huic affunde 🜅 ac extrahe iterum, decanta à fecibus, tandemque 🜅 abſtrahe, diciturAlexiterium antimoniale. *Baſilio in Curr. Triumph.* qui ǂerem ante 🜅 affuſionem edulcorat ∇æ deſtillatæ iteratis abſtractionibus.

N. Hæc Tinctura quandoqidem difficulter retineri queat, quin liqueſcat, paratur exinde Bezoardicum quod.

℞. ∽ hujus antimonialis, ad mellaginis conſiſtentiam inſpiſſati ℥ij. C. C. uſt. præparat. ʒj. M. exactè & exicca lentè.

Vires. *Utrumque conducit ad obſtructiones omnes inveteratas, Hepatis, Lienis, Pulmonum, &c. Item adverſus menſium retentionem, Leucophlegmatiam virginum, Ictеritiam utramque, Hydropem, Phthiſin, Aſthma, Pleuriſin, Cachexiam, Melanch. Hypochondriacam, Itemque ad ulcera, tam externa,* quam

Digitized by Google

quàm interna, Scabies quaſcunque & prurigines, Luem ven. Febres peſtilentiales, continuas, putridas, &c. Morbillos, variolas, noxia expurgat per ſudorem, ☐*m, ſalivationem, uſus ejus continuari poteſt. Baſil. Tenzel.*

Doſis Tincturæ à g. iij. ad ix. in vino malvat. vel alio liquore. Bezoardici à g. iv. ad xij. &c.

Acetum ad hoc opus idoneum, huc refer ex deſtillatione ✢. Eodem modo eadem Tinctura parari poteſt ſi loco ⚹ ſumatur 🜅 ex ⊕ ⊖ ♆ à ℔. 1. ✳ ℥iv. ⚹ ℔. iij. quæ digeſta ...antur per ♌m, ut 🜅 ...i ſolet. Liquor rectificatur ſuper æquale pondus ⊖is. *Kesler. 1. c. 30.*

N. Pulvis ille ante affuſionem 🜈, *ovorum coctorum impoſitus in liquorem convertitur, vulneribus recentibus & inveteratis malignis ſanandis utiliſſimꝰ. Baſilius.*

6. Alia Tinctura ♁ vitri, ex minera facti.

Extrahe primò cum ✢ proprio, decanta ac abſtrahe.

Extrahe ſecundò cum 🜈 opt. decanta (rejectis fecibus,) ac circula.

N. Si Tincturam hanc per ☒m unum ac alterum circulatum ...veris, conſequeris ⁂ ſeu Eſſentiam Antimonii omnium ferè morborum Panaceam, ex qua lapis ignis.

Doſis gutt. viij. Baſil.

7. Alia ex vitro ♁ii ☉ari.

℞. Vitri antimonii Solaris, q. v. affunde 🜈 rectificatiſs. ad eminent. digitorum 4. digere in vaſe clauſo, & extrahetur Tinctura rubicundiſſima, quam ſerva, & adhibe ſine abſtractione.

Vires. *Movet ſudorem citra vomitum ac nauſeam, mundificat ſanguinem ab omnibus impuritatibus & feculentiis ♀reis. Salem microcoſmicum reſolutum (ex quo Hydrops) coagulat, & phlegmata noxia ex corpore exterminat Podagricos juvat, præſertim ſi cum arcano Filicis fuerit propinatus. Dolores artuum ex Lue Vener. tollit, ut & ipſam Luem Ven. cum decoctis convenientibꝰ, curat ulcera. In Peſte & aliis morbis Epidemiis magnum exhibet ſolamen.*

Doſis à ℈j. ad ℈iij. vel plures.

N. 1. Poſt Extractionem quæ ♂ ... fieri ferè poteſt, remanentia denuo fundi poteſt in corpus Solare album. Hartm. in Croll. Kesl. 2. c. 30.

N. 2. Quandoquidem vis dejectoria ⚹ vi refrænatur, non abs re foret, primo hanc Tincturam cum ⚹ (ut in præcedenti præparatione) extrahere.

8. Alia, ex vitro Antimonii ſolari.

℞. Vitr. antimonii part. ij. ☉ per ♁ purgat p. 1. fundantur ſimul, dein extrahatur Tinctura cum ⚹ radicato, quo iterum abſtracto, circuletur Tinctura cum 🜈 per ... (8) abſtrahe viciſſim 🜈, ac ſi placet auctiori △ Tincturam per ♌m propelle depreſſiorem, eamq; ſeorſim collige.

Vires. *Medicina Diaphoretica eſt longè*

longè excellentiſſima. Purgat etiam ſatis promptè ſi Baſilio credimus, addito Extr. Rhab. Hartm. Tentzel.

9. Tinctura ex Croco Metallorum Bickeri.

℞. Croc. Metall. q. v. extrahe Tincturam ſ. a. cum ✳ acerrimo, decanta tinctos liquores & abſtrahe ✳ ad ſpiſſitudinem mellis.

Vires. *Purgat & movet ſudorem vehementer.*

Doſis à g. vj. ad xij.

N. Ex remanente Antimonio, ex quo Tinctura ſtil. prolecta eſt, fit ⊖ Antimonii dulce. (vide ſuo loco.) Hoc Tinctura admixtum, efficaciorem eam reddit. Bicker. in Epiſt. Clariſſ. Horſt. vide ***hujus obſerv. l. 1. ſ. 1.***

10. *Alia. 2.*

℞. Hepar antimonii (i.e. Crocum Metallorum à 🜕 ſuo nondum edulcoratum,) calcina per Xas aliquot, (12) & evadit albus, dein expone in cella ut in liquorem abeat. Ex hoc liquore extrahe Tincturam cum 🜈 opt. rectificat. decanta & abſtrahe 🜈m.

N. 🜕 *Partim ſponte in cella coagulatur, partim quoque in extractione ſubſidebit, ubicunque ergo ſepara.*

Vires. *Vires & Doſis eadem cum precedenti.*

N. Tinctura haec eſt Viri Experientiſſimi ac benè de Rep. Chymica meriti, Dn. VVeis. Pharmacopœi apud VVormatienſes ſpectatiſſimi.

11. *Tinctura ex* ♁ ♀ *ſato.*

℞. ♁ crud. ♀ ā miſce ac calcina in anemio, donec ♀ penitus combuſtus ſit, elue dein ♀m 🜄 calida, ac extrahe ex ♁ remanente Tincturam ſ. a. cum 🜈: abſtrahe 🜈 & remanet Tinctura ♁ in fundo. *Baſil.*

N. 🜈 *abſtractus cum Tinctura non poteſt iterum miſceri, ſed ſupernatat ſemper.*

12. *Rubinus Antimonii* ☿ *alis.*

℞. ♁ elect. ♀i ā fundantur ſimul. *Dein*

℞. Hujus maſſæ ℥ij. (potius Reguli) ☿ii opt. purgat. ℥j. °° ⊕i ℥ij M. diligenter digeranturque l. calore, donec ſicceſcant: Dein extrahe ſ. a. Tincturam rubicundiſſimam cum 🜈: decanta & abſtrahe 🜈m ad conſiſtentiam mellis, ſic habebis materiam quæ frigori expoſita indureſcit in lapidem inſtar rubini. *Clodius.*

13. *Tinctura ex Regulo* ♂ *aut* ♀ *Antidotos Pantagogos.*

℞. Calcem Reguli ♂, aut ♀, ſolve digerendo aliquot σ cum ∽u ♉, tandemque deſtilla 🜂 fortiſſ. & prodit °° craſſum, cui rectificato affunde 🜈 opt. circula, deſtilla cum cohobiis tribus, ſemper feces rejiciendo. Tandem liquor ſervetur accuratiſſimè.

Vires. *Repurgat ſanguinem, appetitum excitat, viſcera corroborat, eradicat cachexiam, melanchol. hypochondr.* *Ite-*

lterum, hydropem, idque leniter purgando.

Doſis g. 1. ac altera. Quercet. in Tetrad.

Poteſt etiam in præcipitatum, & calcem, albam, rubram, imò etiam flavam redigi.

Cujus Doſis gr. iij. iv.

14. *Alia, Balſamus Reguli, & exinde Tinctura.*

℞. Regul. pulver. q. v. digere in MB. cum 🝆u Terebinth. & rubeſcet, decanta, abſtraheq; affundendo ▽. (*vide Baſil.* ♀.) dein ſolve in 🜊, digere & abſtrahe.

Vires. *Optimum eſt remedium in affectibus pulmonum, phthiſi, aſthmate, tuſſi, ſi frequenter adhibeatur.*

Doſis gr. iij iv.

15. *Tinctura ex ♁ calcinato cum lap. prunellæ.*

℞. Lap. prunell. ad poroſitatem uſque per ♀ depurati, Antimonii ana M. & committe igni reverberatorio per ♂ (5.) ut ✝bulum ſemper ſit ignitum. Ex antimonio hoc edulcorato extrahe Tincturam ſ. a. per ※, hinc decanta, & abſtrahe ※: Tincturam remanentem exalta, ut moris, per 🜊. *Keſl.*

Vires. *Purgat per ſeceſſum, potius autem per ſudorem.*

Doſis g. ij. iij. iv.

N. 🜃 *in extractione cum* ※ *reſidua, ſi dulcoretur, ſiſtit omnes alvi fluxus.*

Doſis g. viij. x.

16. *Tinctura ex ♁ rubeo fixo.*

℞. Antimonii rubei fixi, (*vide in calcin.*) q. v. extrahe Tincturam rub. digerendo cum ※, decanta & abſtrahe ad ſiccitatem. Poſtea extrahe cum 🜊 ſimiliter procedendo uti cum ✝.

N. Baſilius reverberat materiam antequam ſecundam extractionem cum 🜊 *ſcil. aggrediatur.*

Vires. *Summarum eſt virium in reſolvendo cruore, in rumpendis apoſtematibus, in curanda Lue Ven. &c.*

Doſis g. iij. iv. Baſil. in curr. Triumph. Baco de ♁. qui vel pro Panacea ferè venditat.

17. *Tinctura ex Floribus Antimonii Lilium Paracelſi.*

℞. Antimonii ✳ ana propellantur per ∽m, ut nil niſi feces remaneant. Ex floribus his optimè edulcoratis, & in reverberatorio aliquandiu vaſe clauſo per colores ad rubedinem reverberatis, extrahe Tincturam ſ. a. cum 🜊 rectific. eumque rurſus tandem abſtrahe ad conſiſtentiam olei.

Vires. *Medicamentum eſt reſtaurativum totius corporis ſola humorum correctione agens, mundificat corpus hominis ſupra omnia arcana: utile inſuper in obſtructionibus Epatis, Hydrope, Morphæa, Lepra, in morbis Lienis, uti Scorbuto, & ſimil. movet menſes, & ſi Baſilio credimus, purgat leniter per alvum, cum extr. Rhabab. ac tinctura Corallorum* 🝆.

Doſis

Doſis g. iij. iv. v. vj. vij. viij. Paracelſ. l. 2. magna Chirurg. Baſil. in curru triumph. (vocat Elixir. Antimonii,) Hartm. in diſp. Chymico Medic. 7 ib. 129. Querc. Poter. Sala in Anat. ♁. *(qui quoque flores rubeos obſcuros cum* ∴ *ſublimatos aque efficaces cenſet, ut & flores reverberatione ad eundem colorem redactos.*

18. *Aliter, Arcanum Antimonii Baſilii.*

℞. Flores illos edulcoratos (etiam nondum reverberatos) affunde 🜅. ⊕i rectif. circula, donec benè uniantur, dein propelle ſimul, ac affunde 🜄 circulaque ſubſidentibus fecibus ſeparatis, Tincturam, ſi libet, adhuc ſemel rectifica.

Vires. *Confortat ventriculum, noxios humores conſumendo, appetitum excitat, tollit melanch. hypochondr. ſuffocationem uteri, colicam, & ſimil.*

Doſis g. 1. ac altera. Baſil.

19. *Alia, Baſilii.*

℞. Flor. antimonii rub. q. v. extrahe digerendo cum 🜄 ac abſtrahe.

Vires *Purgat leniter, tollit febres tertianas & quartanas.*

20. *Alia, ex floribus:*

Antidotus ζωήφιλ⊙. *Quercetan.*

℞. Flores antimonii, (nimirum qui ex antimonio Ungarico per ſe ad albedin. calcinato, cum ✳ ſublimati ſint & edulcorati,) q. v. extrahe cum ⋇ philoſophico Tincturam rubic. ſ. a. tempore ſat longo. Decantatos liquores tinctos deſtilla ad ſiccitatem. Ex pulvere edulcorato extrahe iterum Tincturam pellucidam cum ▽ vitæ Coralliorum (🜅. Corall. inflamab.) tandemque propelle fortiſſimo igne per 🝆m ☍ rubrum cum ipſa ▽ vitæ, reſerva citra ſeparationem.

Vires. *Eſt verum vitæ Balſamum, nunquam ſatis laudandum. Exhibetur cum appropriatis, in Epilepſia, Apoplexia Paralyſi, Peſtiferis morbis, Lepra, Morphaa, mundificat totum ſanguinem.*

Doſis gutt. aliquot. Querc. in Tetr.

⋇ *Philoſophicum pro hoc Opere, vide de* ⋇.

21. *Tinctura ex floribus Antimonii* ⊕*latis:*

Antidotus Lyſipyretos.

℞. Flor. ♁ ⊕lator rubicundiſs. Extrahe cum 🜅u ⊕i ♀is, deinde cum vero ♄i æthereo 🜅u.

Vires. *Vera eſt Antidotus contra febres omnis generis uti & peſtiferas*

Doſis gutt. iv. v. in liquore convenienti. Quercet. in Tetr.

22. *Tinctura ex floribus Reguli.*

Antidotus πύυχρη⊙.

℞. Flores Reguli rub. q. v. reverbera vaſe clauſo vitro ♂ ♇ 3. 4. continuos. Dein extrahe Tincturam ſ. a. cum ⋇ radicato. Decantatos liquores libera à ſuo menſtruo per deſtillationem. Poſtea nova fiat extractio cum 🜄 tandem denuo 🜄 ac ſiccitatem uſque abſtrahatur.

Vires

Vires. *Totam ſanguinis maſſam emundat, Morpheam, Lepram, Scrophulas, LuemVen. perſanat, inſtaurat & auget nativum colorem, viſciditates ventriculi abſumit, ac corpus omnibus excrementis expedit. Colicis eſt aptiſſima Medicina, nec non præfocationibus matricis, ſi Reguli ♂ loco, Regulus ♃ ad parandos flores ſubſtituatur. Quercet. in Tetrad.*

23. *Alia ex floribus Reguli ♂ præcipitatis:*

Antidotus Iſochryſos.

℞. Præcipitatos fl. Regul. ♂ ad flaved. reverberatos extrahe Tincturam cum 🜹 philoſophorum ſ. a. relictis quibusdam fecibus albis in fundo. Menſtruo per 🝫 ſeparato remanebit in fundo 🜿 leviſſimus rubei coloris, quem reverbera 🝑. 2. aut 3. Dein affunde 🜕m Junip digere. Sic fere totus 🜿 convertetur in Tincturam rubicundiſſimam.

Vires. *Admirandum virtutum eſt adeoque ipſi auro potabili æquiparanda. Apoſtemata interna omnia aperit atq; curat, ſanguinem concretum diſſolvit, corruptumq; purificat, ad Lepram, Scrophulas, L. Ven. Peſtem, infinitosque alios morbos magnum remedium exhibet.*

Doſis gut. vj. vij. viij. ix. x. Querc. in Tetrad.

24. *Tinctura ex Ol. Antimonii Saccharato.*

℞. 🝆i illius q. v. affunde 🜹 ad eminent. 3. aut 4. digitor. digere ac tandem abſtrahe 🜹, ſic relinquitur Tinctura in fundo rubicundiſſima. *Gluchracht.*

N. Keſler. 2. c. 4. extrahit cum 🜈, *eumque viciſſim abſtrahit.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

Doſis g. iij.

25. *Tinctura ex 🜔rib. Antimonii.*

℞. 🜔r ex ♁ crud. (primi modi,) q. v. extrahe ſ. a. cum 🜈 non uſque adeo forti. (Alcohol non extrahit) Decanta & deſtilla cohobationibus 7ies repetitis per 🝛. Tandem propelle per 🝪m vitreâ ex ∴, addito quoque igne ſuppreſſionis, ac prodibit in forma rubicundiſſima 🝆 antimonii dulce: abſtrahe 🜈 per MB ac remanet in fundo Tinctura.

Vires. *Confortativum eſt ſummum, movet ſudorem, præſervat à Podagra.*

Doſis g. 1. ad iv. Hartm. in Pract.

N. Operatio hæc quia expertis non ſucceſſit, aliud eligere menſtruū ſuadeo, vel acuere 🜹, addito 🜕u ⦶, aut ⦶i, & ſimil.

26. *Aliter.*

℞. 🜔r ex ♁. (ſecundi modi,) q. v. extrahe ſ. a. cum 🜕u ⊖, quo iterum abſtracto, digere cum 🜈, cumque denuo viciſſim abſtrahe.

Vires. *Sudorem ciendo contracturam artuum inprimis ex colica cauſatam, feliciter curat.*

27. *Tinctura ex 🜔re Antimonii Aurato.*

Extrahe cum 🜈, decanta & abſtrahe ad conſiſtentiam mellaginis.

Vires. *Sudorem provocat, purgatq́, inprimis per alvum abſq́, moleſtia, non primo ſed tertio demum die.*

Doſis g. 4.

28. *Tinctura ex ♀re Reguli ♃ialis Antidotos Soterios Querc.*

Ex ♀re dicto edulcorato extrahe Tincturam ſ. a cum vitriolica hydromelitis vinoſi aciditate, alkaliſata ſcil. proprio ⊖e, (i. e. cum ✳ ex melle + & dein acuato cum ſuo Sale,) abſtrahe menſtruum & circula ad aliquot ♂ cum flagrante Juniperi ⚶u, Deinceps per ⚷m crebris cohobationibus deſtillabis, & ⚶m Juniperi, ſi placet, ſeparabis, ut reſtet in fundo Deſtillatorii liquor ſuaviſſimus.

Vires. *Omnium affectuum Pulmonum æque ſalutaris Medicina ac Balſamus, utilis in Phthiſi, Dyſpnoœa, Aſthmate, Pleuriſi, Peripneumonia, &c. In ſumma, ſaluberrima eſt Medicina quam plurimis graviſſimisque Morbis profligandis, apta.*

Doſis a gutt. 3. ad 6. vel plures. Querc. in Tetr.

29. *Tinctura ex ☿ Antimonii cum ☉ Antidotus ἑπταμηνος.*

℞. ☉ per ♁ purgat p. 1. ☿ antimonii p. vj F. ããã. Ex hoc ããate abluto & purgato extrahe Tincturam pelluciđiſſimam inſtar rubini ſ. a. variis cohobationibus cum circulato minore Paracelſi eam exercebis, circulatumq́ue poſtea, ſi voles ſeparabis, ut Tinctura reſtet ſola.

Vires. *Precioſiſſimum eſt donum Dei adverſus Peſtem, Lepram, Morpheam & id genus alios morbos graviſſimos.*

Doſis gut. 3. 4. 5. ex theriacali. Querc. in Tetrad.

30. *Tinctura ex ⊕o ſeu Cryſtallis Antimonii.*

℞. ⊕m ſeu Cryſtallos antimonii viridiuſculos, ſuperfunde ▽m frigidam copioſam, & præcipitabitur ♄ albus, qui reverberatione evadit citrinus ac dein rubeus. Ex hoc extrahe ſ. a. Tincturam rubicundam cum ✳. Hoc iterum abſtracto, reiteretur ſolutio cum 🜍, quem quoque viciſſim tandem abſtrahe. *Thold. in Haliograph.*

31. *Tinctura magiſteriata. Lapis △is Baſilii.*

℞. Tincturæ antimonii, (ex vitro quod è minera factum,) ℔. ij. ⊖is antimonii ℥ij. Miſce ac fac coire circulando cum 🜍, (per ⊠m ad minimum,) dein abſtrahe in MB 🜍 ad ſiccitatem, & poſtea fortiſſimo △, elice per ⚷m ℘ rubicundum, ℘ hoc rectifica iterum in MB, ut quarta pars exhalet.

℞. Hujus ℘i rectificati.

☿ii antimonialis præcipitati, (ſcil per ⚶m ⊕i, ♂is,) añ.

Digere in vaſe H. cl. clauſo aliquandiu, ſic ſolvetur primum præcipitatum, dein unientur omnia, & exhibebunt ♄erem rubeum fixum & fuſilem.

Vires.

Digitized by Google

Vires. *Tinctura hæc æquipollet viribus ☉ Baſil. in C. Triumph.*

N. *☿ii præparationem habes infra.*

VI. INFUSIO:

1. Infuſio ♁ crudi.

℞. Antimonii crud. lævigati ℥ß. ▽æ vel Vini ℥iij. iv. macerentur per noctem colenturque.

Vires. *Colatura illa purgat ſupra & infra. Poter. in Pharmac.*

N. *An ▽ & Vinum æquè extrahant, eſt de quo dubitem.*

2. Infuſio Vitri Antimonii Speywaſſer. *Hartm.*

℞. Vitr. ♁. ℥j. vel ℥ij. vini generoſ. ℔. iij. vel iv. vitro benè firmiterq; cooperculato, aliquandiu inſolantur, donec nempe liquor citrinum colorem induat, poſtea filtretur liquor, & viciſſim in vitro benè clauſo aſſervetur.

Vires. *Datur ad vomitiones, ciendas magno cum fructu, præſertim in iis morbis, qui non aliter quam vomitionibus curari poſſunt & volunt, quales ſunt omnes tuſſes, pleuritides, anginæ, anorexiæ, ructus, atque infiniti alii in prima regione ventris hoſpitantes. Vide & in Vitro ♁.*

Doſis à ℈j. ad ℈v. Hartm. in Croll.

N. *Sunt qui fruſtum vitri ♁. pondere ʒij. ad ℥ß. ſine pulveriſatione in Cerevisia vel Vini hauſtu aliquot Zas, prout ſcil. operationem magis vel minus efficacem expetunt, macerant, decantatumque liquorem propinant.*

N. 2. *Admirandum eſt in infuſione Vitri Antimonii, non exhauriri ejusdem vim hemeticam, ſed penè in infinitum vitrum id poſſe infundi, ut nihil planè virium vel ad modum pauxillum decedat. Quin imo quod idem, ſi qua imbecillius redditum ſit nova fuſione, priſtinas vires recuperet.*

3. Alia Infuſio vitri ♁. quam pro Aqua Benedicta Rulandi habet Brendelius.

℞. Vitr. ♁. (per ſe ſine addit. facti,) ʒj.

Vini generoſ. vel malvat. ℔. 1. vel ad ſummum ℔iß.

Macerentur in loco non admodum calido, donec cutim contrahat vinum. (Hæc cutis nihil aliud eſt, quam reſidua portio 🜍is ꝏcalis, à qua oritur illa vehemens vomitio, relicta à calcinatione antimonii,) cuti ea per filtrum ab infuſione ſeparata & abjecta, longè mitius quam ante hac, operationes ſuas exercet aqua benedicta. *Brendel. in Chymia.*

4. Infuſio Croci Metallorum. Aqua Benedicta Querc.

℞. Croc. Metall. Ungar. ℥j.

Aq. card. bened. ℔. ij. vel iij.

Cinam. ʒß.

Macera per biduum aut triduum dein tranſcola & ſerva uſui.

Doſis ℥iß. aut amplius.

5. De Aqua benedicta Rulandi.

Rulandus ▽ ſuam benedictam ita deſcribit: Crocus noſter Metallorum maceratur per ☍m, vel urgente ne-

neceſſitate ebulliat à lentis magnitudine ad piſi quantitatem in ▽ vel Vino, vel Cereviſia, vel ▽ mulſa, vel denique in liquore morbo conveniente, de quo capitur poſt infuſionem ab ℥ß. ad ℥ij. colatum deinceps bibitur frigidè vel calidè.

Verum quis ille Crocus Metallorum Rulandinus ſit, ambigitur, *de quo vide in Croc. Metallorum.*

Sit ut ſit ſufficere tibi poteſt illa Quercetani, vel ſi mavis.

℞. Croc Metall. (ſive vulgaris ille ſit, ſive Hartmanni,) gran. iij. ad ℈ß.

Vini generoſ. vel Vini malv. vel Hydromel. vel Cereviſ. vel convenientis liquoris ab ℥ß. ad ℥ij.

Macerentur & neceſſitate urgente bulliant, colenturque per chartam.

Vires. ▽*æ benedictæ utriusque uſus proficuus eſt in dolore capitis, ab impuritate ventriculi, (ſæpè enim is accidere aſſolet,) in Epilepſia, Pleuritide, Melanch. Hypochondriac. Febribus, Peſte, Arthritide, coagulatione Sanguinis, &c In quibus omnibus cum liquore appropriato exhibeatur.*

Uſus præterea ejus inſignis eſt in Clyſteribus.

Nimirum:

ʒß. ad ʒj. ebullit in ▽ conveniènti vel Vino, colatura admiſcetur Juri vel Decocto ſimplicium mollientium. Optimum Medicamentum in Colica.

Huc

6. ▽ *Ophthalmica ex Croco Metall. Vide l.* 2.

7. *Syrupus Vomitivus. V. l.* 2.

8. *Vinum Hippocraticum purgativum. V. l.* 2.

9. *Oxyſaccharum Vomitivum. V. libr.* 2.

10. *Spiritus Vitæ aureus Rulandi.*

N. De hoc ♒*u, variæ Medicorum opiniones: Quercetanus è familia Metallica deſumptum illum exiſtimat, in Pharm. reſt. c.* 17. *Alii nihil aliud eſſe opinantur quam Infuſum Trochiſcorum Alhandal, quod vide in Colocynth. Tenzelius Spiritum Vitæ aureum à rubro diverſum facit, aureum conſtituens Infuſum Troch. Alhandal: Rubeum vero ex terra ſancta (Antimonii) paratum autumat.*

VII. SALIFICATIO:

1. Sal ♁ *ii.*

℞. ♁. Ex quo Tinctura protecta eſt, (ſive ex Croco metalli, ſive ex vitro,) calcinetur in fornace figulina ♂ 4. donec in ⊣Em penitus vertatur. Ex ⊣Ee hoc extrahe ⊖ cum ⚹ decantaque. Hinc abſtrahe ⚹ & clarifica ſolutione ac coagulatione ut moris iterata.

N. 1. *Niſi* ♁ *prima vice probè calcinatum fuerit, adhuc ſemel uri poterit.*

N. Eadem calcinatio abſolvi poteſt, ſi ♁ *cum* ♆*ana miſceatur & comburatur donec* ♆*r penitus effiagarit.*

Google

N. 3. Quin imo 🜍 *Antimonii ſuper* ♉ *fuſum Sal ſubdulce elicit.*

Vires. *Pollet viribus* ⊖*is ex* ☉, *mundificat ſanguinem, expurgat corpus ab omnibus impuritatibus, curas Luem Ven. prodeſt in Podagra, rumpit Apoſtemata, fugat Febres, extrinſecus mundificat ulcera maligna.*

Doſis gr. 4. *Thold. in Haliogr. vide etiam obſerv. Horſt. l.* 1. *in Epiſt.*

2. *Aliter.*

℞. Reguli pulv. præcipita per ſe, in ſublimatorio ſemper quod ſublimatum eſt, materiæ quæ in fundo eſt, reddendo. Regulus ita in ☿erem rubeum converſus ponatur in cellam ad liqueſcendum, liquorem de phlegma aliquantulum ac repone ad cryſtalliſandum, Cryſtallos purifica.

N. Hi Cryſtalli cum triplo tripolæ per ♌*m deſtillati, exhibent primo* 🜋*m album, dein rubeum, quem rectifica in* MB *vel* VB.

Vires. *Prodeſt hic* 🜋 *in febribus præcipuè 4tana, atterit calculum veſicæ, promovet* ⊡*m, præſervat à Podagra, extrinſecus illitus, mundificat ulcera maligna. Baſil.*

3. *Aliter.*

℞. 🜋 ⊕i rectificatiſs. funde ſuper mineram antimonii, ſtent in digeſtione ſeptimanas aliquot, (*6*) ſic ſolvetur ♉ in maſſam rubram, teterrimi fœtoris. Hanc inde ♌æ pelleque igne nudo in receptaculum ſat amplum, (uti fit in ♌atione 🜋. ⊕i,) ſic prodibit primum ℴℴ ⊕, hinc 🜋 antimonii rubeo colore. Receptaculum tandem veſica probe occluſum repone in cellam ♂ (14) ſic concreſcent Cryſtalli rubicundi quos exime & ſicca.

N. 1. *Aquam reſiduam rectifica, & habebis* 🜋*m* ⊕*i ut ante.*

N. 2. *Ex Cryſtallis his fieri poteſt* 🜋, *ut ex Sale communi.*

Vires. Cryſtalli hi obſtructiones referant à viſcoſa ac tartarea mucilagine ſubortas, purgantq; per alvum. Hinc uſus præcipuus in affectu hypochondriaco, tertiana, pleureſi, & ſimil.

Doſis gr. 4. 5. *Agricola.*

VIII. MERCURIFICATIO ☿ *Antimonii.*

℞. Sal ⊡. volat. ✳ ⊖ ♀i ā. ℥j. M. & affunde ⚹ acerrimum, digere vaſe H. cl. per ⊠m, dein deſtilla in ⊣E c ad ſiccitatem: Siccis his ſalibꝰ adde Tripolæ triplum, eliceq; 🜋m per ♌m △ forti.

℞. Ergo Regul. lævigat. ℥viij. affunde 🜋m tuum deſtillatum, digere ⊠es 2. dein abſtrahe l. △ phlegma reſtantique materiæ admiſce quadruplum limatur ♂, deſtillaque △ fortiſſimo ex ♌ in excipulum ▽a ſemiplenum, ac videbis ☿m in fundo currentem. *Baſilius in Curru Triumph.*

Ex hoc fit ℴℴ ſeu Butyrum ♉, *de quo in* ☿ *10.*

Digitized by Google

Alius modus.

℞. ▽. pluviæ deſtillatæ cum ✳ affunde antimonio crudo pulveriſato digere per ♂ (8). Hinc decanta & evaporare ſinito, habebiſque ♁ erem albicantem dulcem, qui ad △m fuſus ♄m exhibet nobiliſſimum, nihilque aliud eſt quam ☿ius antimonii, *de quo Agricol.*

CAPUT XVIII.

De Recrementis Metallicis Naturalibus.

METallinorum corporum enodationem excipit Anatomia Recrementorum Metallicorum.

Duplicis hæc ſunt ſortis, Naturalia & Artificialia.

Naturalia voco, quæ Natura operatrice dum in gremio terræ Metalla generabantur, ex materia ad generationem eorum inidonea, extiterunt.

Talia ſunt:

Cobaltum, Chalcitis, Miſy, Sory & Marcaſita ſeu Biſmuthum.

1. *Cobaltum.*

Cobaltum, cadmia nativa, foſſilis, metallica, eſt minerale terreum colore ferè nigrum, æris vel argenti particeps. Germanicè Kobold/ Muckenpulver/ (quia Muſcæ ejus guſtu perimunt.

Foditur in Copia Goslraiæ.

Vires. *Vi cauſtica & erodendi pollet tanta, ut foſſorum manus & pedes exulceret: adeoque inter Venena recenſetur, quippe unius hauſtum animalia quæque perimit.*

2. *Chalcitis.*

Chalcitis eſt minerale ſimile æri, friabile nec lapidoſum, Sory tenuius, Miſy vero craſſius, tractu temporis ex Sory factum.

3. *Miſy.*

Miſy eſt minerale, colore aurum imitans, aureiſque ſcintillis dum frangitur, ſplendens, natum ſuper chalcitim & ex chalciti, non ſecus ac ærugo naſcitur ſuper æs & ex ære.

N. Miſy eſt efloreſcentia chalcitis.

4. *Sory.*

Sory eſt minerale lapidoſius, & vehementius compactum, craſſiſſimum, friatum ſcintillas miſeos emittens.

N. Chalcitis, Miſy & Sory mineralia ſunt, inter ſe origine & viribus conjunctiſſima. Nimirum, ex Sory fit Chalcitis, ex hac Miſy, videatur Matthiolus in Dioſcoridem, qui inter modernos primus quid illa ſint, demonſtravit. Verum adhucdum Officinis noſtratibus in uſum veniunt, quæ Chalcitis loco Colchotar Theriaca miniſcent, cum tamen genuinum Miſy adeoque & genuinam Chalcitis, monente eodem Matthiolo, Ducatus Brunſuicenſis ſuppeditet.

Vires

Vires. *Adurunt & Eſcharas efficiunt, attamen etiamſi urant nonnihil quoque adſtringunt. Differunt tamen inter ſe tenuitate & craſſitudine, Sory partium eſt craſſarum, & proin minus penetrat, Chalcitis tenuiorum, Miſy tenuiſſimarum.*

5. Marcaſita ſ. Biſmuthum.

Marcaſita eſt ϖἑλτωμα Metallicum, in generatione metalli ex portione aliqua, ad generationem Metalli inepta, productum, inque corpus minerale albicans durum ac fragile mutatum.

N. Differt à Cachymia, quod illa ex parte magis volatiliori conſtet, quæ primo ſcil. dum Metalla generabantur, ſequeſtrata ſunt, hæc ex portione magis fixa atque ultimo ſegregata.

Vires. *Recremento ♄i reſpondent.*

Uſus rariſſimus eſt & non niſi externus.

Præparationes & Præparata.

I. CALCINATIO:

Unde

Magiſterium Marcaſitæ.

℞. Marcaſitæ pulveriſ. q. v. ſolve in🜅, [ex 🜕 & 🜔 ā fact.] præcipita cum 🜄, præcipitatum edulcora & exicca. *Beguinus.*

Vires. *Confert ad cutis vitia, lychenes ſcil. impetigines, ſcabriciem manuum, & ſimil.*

II. DESTILLATIO & SUBLIMATIO.

Oleum ſive Liquor, Sal & Flores Marcaſitarum.

℞. Marcaſitæ crudæ (qualis ex fodinis eruitur,) (q.v. e. gr. ℔ x.) pulveriſa maceraq; cum Vino albo generoſo q. ſ. ♂ ℘ (3) hinc deple atq; novum vinum affundendo, iterum macera, toties id repetendo, donec donec menſ. 20. affuderis: Decantationes omnes tandem affunde Marcaſitis ac deſtilla ad ſiccitatem, hinc obtura, roſtrum alembici daq; 🜂m fortiorem & ſublimabuntur Flores argentei.

(*N. Liquor fit, ſi Flores argenteos per deliquium in cella ſolveris.*)

Deſtillatum porro lento calore coque vel ſi ∿m appetis deſtilla ad remanentiam menſuræ 1. reponeque aliquandiu. Hinc coque iterum ad medietatem circiter, reponeque ad cryſtalliſandum.

N. Cryſtalliſationem promovere potes imponendo ſtramina.

Vires. *Utrumque & °°° & Sal magnarum ſunt virium in ulceribus cancroſis, fiſtulis, aliisque affectibus malignis. Paracelſ. l. de 5. Eſſentia Metallorum.*

Aqua Marcaſitæ.

℞. Miner. Magneſiæ, i. e. Biſmuthi crudi ignem non experti, q. v. deſtilla per 🝮m, & nanciſceris 🜄m albam, quam vel tertia vice rectificatam ſerva.

Vires. *Perhibetur extrahere animam auri, relicto corpore albo. Reviſicare item dicitur herbam quamcunque aridam, ſi radice ei impoſita maceretur.*

Quin

Quin imo ſi cum ▽ deſtillata herba cujuſcunque confundatur, atque cum modico ſalis ejuſdem herbæ maceretur, formam herbæ ejuſdem apparere ajunt. Eadem ▽ cum proprio ſale (ex ⊛o) alcaliſata dicitur ⊙m ad miraculum tiſque reſolvere. Fides ſit penes expertum.

N. *Aqua Marcaſita clauſo vaſe aſſervata, in novi Lunio dicitur augeri, in pleni lunio è contra imminui. Andr. Orthelius in Lumine ſuo Chymico.*

CAPUT XIX.

De Recrementis Metallorum Artificialibus.

RECrementa Metallorum artificialia voco, quæ ſeparantur à Metallis, dum in fornace finduntur & purgantur.

Sunque:

Cadmia, Diphryges, Lithargyrium, Molybdæna, ſ. Plumbago, Tutia, ſ. Pompholyx & Spodium.

1. *Cadmia.*

Cadmia
- Nativa
  - metallica, *v. Cobaltum.*
  - metalli expers, *v. Lapis calaminaris.*
- Factitia, *de qua hic.*

Cadmia factitia eſt corpus denſum, ex fuligine æris, dum in fornace conficitur concretum, adhærens lateribus cameriſque fornacum, vel & in partem infimam delabens.

Dicitur Καδμεία, Arabicè Climia vel Chlimia.

Triplicis id fit generis, nominibꝰ à re quam repræſentare videtur deſumptis.

Botritem appellant, quæ Uvæ ſpeciem refert: Oſtracitem, quæ teſtis ſimilis eſt: Placitem quæ cruſtis.

Botritis reperitur in fornacis parte media: Oſtracitis in infima: Placitis in editiore.

N. 1. *Sunt qui Capnitem & Calamitem addunt.*

Capnitem, quæ in ipſo fornacum ore reperitur, tenuiſſima, exuſta & nimia tenuitate ſimilis favillæ eſt. Verum hæc à Pompholyge vix vel parum differre videtur.

Calamitem vocant, à figura calami, quam à pertica ferrea acquirit. Nimirum decutitur hæc à ferreis perticis, quibus cadmia dum æs fuſum iis agitatur, adhæreſcit.

N. 2. *Quin & Cadmia paratur ex Pyrite Lapide in fornace uſto.*

Optima eſt Botrytis, denſa, modice gravis, & in lævitatem magis clinans, racemoſa facie, quæ fracta cinerulenta eſt. *Dioſc.*

Vires. *Leniter deſiccat, abſtergit, ulceribus humidis & putreſcentibus confert, eademque ad cicatricem ducit.*

Adhi-

Digitized by Google

Adhibetur autem Botritis & Placitis inprimis in affectibus oculorum, reliqua in ulceribus aliis.

Præparat.

1. *Tutia (potius Cadmia) præparata Officinarum.*

Igniatur & extinguatur cadmia in ▽ roſarum, idque terna vice, hinc lavetur ut Pompholyx.

2. *Collyrium album Galen. v. Diſpenſ.*

N. Præſtat in Collyrio hoc, ut & in aliis, loco Cadmiæ adhibere Pompholygem ſeu Tutiam. Nec audiendi ſunt, qui Cadmiam & Tutiam confundunt, Tutiamque faciunt, quæ Tutiæ minus legitimè, rectius autem Cadmiæ ſpecies eſt.

3. *Unguentum de Tutia Nicolai, V.D.*

4. *Emplaſtrum de Lapide calaminari. V D.*

Diphryges.

Diphryges eſt genus recrementi metallici, quod ſubſidet, dum æs in fornace fuſũ ▽ frigida perfunditur.

Vires. *Miſtam habet facultatem, habet enim in ſe quiddam & mediocriter adſtringam & mediocriter acre: quamobrem ulcerum rebellium optimum Medicamentum eſt.*

Uſus in Officina eſt rariſſimi.

Lithargyrium.

Lithargyros, Lithargyrium Officinis, ſpumoſum excrementum eſt in purificatione argenti quæ per plumbum fit reſiduum.

Duo ejus genera comuniter ſtatuuntur, videlicet Lithargirium argenteum, quod coloris albi, & aureum, quod flavi coloris exiſtit. Verum non niſi coctione differunt, aureumque magis coctum eſt quam argenteum. Germ. Glett.

N. Nihil eſt aliud quam ♄.

Vires. *Siccat & refrigerat moderatiſſimè adſtringit, reprimit, occludit, cava explet, extergit, ſarcotica eſt.*

Præparationes.

Præparationes eaſdem cum ♄ pro re nata tamen ſuſcipit. Unde Medicamenta quoque eadem ſuppeditant, quorum tamen præcipua ſunt.

1. *Sal Lithargyrii, Alumen ♄i Paracelſo.*

Sal paratur beneficio ☩, non ſecus ac Sal ♄i: decantatur ſolutio, filtratur ac inſpiſſatur.

Vires. *Ex præcedentibus collige, & ſi libet reſpice ad Sal ♄i: Interne exhiberi quoque poterit in diarrhæis, dyſenteriis, reliquisque morbis reſolutis. Inteſtina læſa ac ulcerata ſanat ac conſolidat, ſanguinem æſtuantem refrigerat.*

Doſis ℈ß. cum Theriaca vel alio Electuario ſudorifico ſive anodyno.

2. *Magiſterium.*

Præcipitetur ſolutio cum ☍ ♀i.

3. ☍ *Lithargyrii rubrum.*

℞. Sal Lithargyr. ⊖ decrepitat. ā M. ac deſtilla per ♉m.

Vires. *Curat vulnera oculorum, ☉ nigrum inſpergitur vulneribus.*

Extractio ſeu Tinctura Lithargyrii Therebinthinata, alias Balſamus Lythargyrii Therebinthinatus.

℞. Sal. Lithargyr. ℥ij. ∽. Therebinth. ℥iv. macera in —Ɛibus calidis & rubeſcet.

Vires. *Mirarum exiſtit virtutum in Chyrurgia, convenit ulceribus inveteratis, ut & tumoribus, curat vulnera, eademque ab accidentibus præſervat, præcipuè ſi addatur Camphora ℥ß. ſuccurrit itidem fiſtulis, cancro, morphæis, & aliis.*

Balſamus ſeu Unguentum.

℞. 🜊 Sale Lithargyrii impregnatum, miſce cum 🝆 (præſtat in mortario plumbeo,) ſic coagulatur in Linimentum.

Vires. *Confert inflammationibus, ambuſtis, podagræq; calidæ, & ſimil.*

N. Eodem modo fit & balſamus ♄i, *ex* 🜊*o ſale* ♄*i impregnato, &* 🝆 *olivarum.*

Liquor.

℞. Sal vel Magiſterium Lithargyrii, ſolve per deliquium.

4. *Molybdæna ſeu Plumbago.*

Molybdæna ſ. Plumbago duplex Dioſcoridi eſt: Nativa & Factitia.

Illa nihil aliud eſſe videtur quam Lapis ſ. Minera plumbi, ſeu potius Minera plumbi & argenti ſimul.

Factitia eſt ſpecies Lithargyrii, videlicet eſt illud recrementum quod in argenti, auri purificatione cum plumbo, mineravè plumbi inſtituta, fornacis ſolio concreta & peruſta adhæreſcit.

Vires. *Similem ergo Lithargyro vim poſſidet, tantam à medietate ad frigidum paulùlum quid recedens, ſed nec abſtergentis facultatis eſt particeps.*

N. Utraq; celerrimè funduntur.

De Tutia ſeu Pompholige & Spodio.

Pompholyx eſt favilla tenuiſſima & volatilis, quæ dum æs in fornacibus perficitur ſupernæ earum parti adhæreſcit. Arabicè Tutia. Latinè Bulla, Offic. Nil, vel Nihili album. Germ. Weiß nicht/Augen nicht.

N. Coit ibidem in glomuſculos vellerum ſimiles contactaq; farinæ modo diſpergitur. Eodem modo & Cadmia, vi ignis violenti in favillam ſeu tutiam redigi poteſt. vide Dioſc.

Spodium eſt favilla eadem ob gravitatem in pavimentum decidens. Græcè *σπόδιον* & *σποδὸς*. Latinè Spodium Græcorum. Offic. Nil vel nihili gryſeum. German. Graw nicht.

N. Dicitur Spodium Græcorum ad differentiam Spodii Arabum, quod nihil aliud eſſe, ait Avicenna l. 2. canon. tractat. 2. c. 617. quam radix alcannæ combuſta, cujus vires facit refrigerare & exiccare, ſtypticum eſſe, confortare cor, conferre tremori cordis & ſyncopi ex cholera ſuborta, &c. Hoc igitur cum nobis deſit, Officinæ noſtrates, Ebur uſtũ ejus loco vendunt, ceu viribus ſimilibus præditum.

Vires

Vires. *Pompholyx Medicamentorum propè omnium, qui citra morſum deſiccant, (ſi lota fuerit,) præſtantiſſimum eſt, quamobrem ad ulcera cancroſa idonea exiſtit, ut & ad alia omnia maligna. Inditur Collyriis, quæ ad oculorum imponuntur fluxiones, quæque bullas ſeu puſtulas in eis natas curant.*

Spodium Græcorum uti ſpecie à Pompholyge non differt, ita & viribus inter ſe conveniunt.

N. Legitima hac Pompholyx ac Spodium rarò in Officinis noſtratibus extant unde ejus loco Cadmia uti ſolent, verum operæ precium eſt, de legitimis comparandis eſſe ſollicitum.

Præparat. Tutia lota.

℞. Pompholygis q.v. inde linteolo modicè rarò agitaque in limpida ut tenuior ac utilior tutiæ pars aquę immiſceatur, & nil in linteolo remaneat, præterquam quod inutile eſt. Hinc reſidere permittitur, aquaque decantatur.

Uuguentum Nihili ad oculos. *V. Auguſt.*
Aliud ad Oculos. *V. Auguſt.*
Diapompholigos Nicolai. Nihili dictum.
De Tutia, N. hic recipienda cadmia.

Caput XX.

De Salibus in genere.

SAlia nihil aliud eſſe quam corpora mineralia in ▽ ſolubilia ac denuo in ſalinam cryſtallinamque formam coagubilia, libro primo dictum eſt: hic loci ulteriorem eorum enodationem aggredientes, quatenus ea medicam provinciam ſubeant, referendum.

Salia quę medico uſui inſerviunt, adeoque præparatis inde parandis materia ſuppetere apta ſunt, triplicis quidem ſunt generis, pro triplici ſcil. mundi regno, minerali, vegetabili, animali: attamen hic loci primariò non niſi de mineralibus agere convenit, iisque nativis ſolis, ad quorum normam tamen & artificialia, ſive è mineralibus, ſive vegetabilibus, ſive animalibus elixiviata illa fuerint, facilè dirigi poterunt.

De horum Salium origine ſic ſentio: Macrocoſmus non minus ac reliqua duo mundi regna ſua ſuſtentatur vivitque nutritione. In hac redundat perittoma ſalinum, reſpondens ſalſuginoſis excrementis, animalium urina, ſudore, catharro, & ſimil. deprehenſis. Dictum perittoma macrocoſmicum ſalinum, in globo hoc inferiore congregatum, variam pro varietate matricum induit ſpeciem, non ſecus ac excrementum ſalinum in animalibus ut dictum differens evadit.

Digitized by Google

Hinc

Sal { Commune
Gemmæ
Nitri
Alumen
Ammoniacum
Vitriolum

Quibus & Arſenicum addere licet, quod tamen inter Salia & ♁ra ambigitur.

Eligenda ſuntSalia hæc in genere celebriora quæque loco natali, tum puriora, nitidiora, & ſi natura ferat cryſtallina.

Præparationes.

Præparationes quibus Salia ſubjiciuntur, ſunt. 1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Deſtillatio. 4. Sublimatio. 5. Fixatio. 6. Liquatio.

I. PURIFICATIO.

Salia, quia plerunque heterogeneis ſcatent, minusq; ſyncera ſuppetunt, depurari opus habent. Depurationis hujus modus pro varietate ſalium varius quoque inſtitui poteſt. Potiſſima tamen ratio ſalium purificandorum conſiſtit in ſolutione, ſoluti filtratione, filtrati exhalatione adeoque ſalis concretione vel cryſtalliſatione.

Solvuntur Salia non niſi in liquore aqueo, (non ſulphureo aut pingui, & proin nec in 🜅,) Liquor hic, niſi ſpecialis acceſſerit monitio, adhibetur vulgariter ▽ fontana, in qua ſal quodlibet maximè ſi tepeſiat, diſſolvitur, diſſolutum per chartam quoque trajicitur, ut fecibus in charta relictis ſyncerum tranſeat, quod poſtmodum humiditate, vel ad ſiccitatem uſque abſtracta condenſantur, vel ſ. a. cum aliquota liquoris portione cryſtalliſatur.

2. Calcinatio.

CalcinanturSalia per ignitionem idque vel ſine vel cum fuſione, & interdum accedente ſubinde materia ſervili, de quibus ſpeciatim in ſingulis.

3. Deſtillatio.

Salium deſtillatio, quia ut plurimum ∿u fixiori gravida ſunt, per 🝭m peragitur, eamque vel ſimplicem, vel tubulatam vitream, vel terrenam, idque idque igne arenæ vel nudo, pro fixitate ſcil. majore vel minori liquoris elicendi adhibito.

Per 🝭m tubulatam deſtillatio hoc modo peragitur.

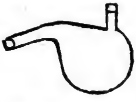
Ad manus habere decet 🝭m terream fortem quæ in ſuperiore ventris ſui medietate tubulum habeat foramine pervium, per quod foramen materia per vices injici, quodque poſt injectam materiam obturari firmiter poſſit. 🝭m hanc (ſi lubet loricatam) luto in fornace deſtillatoria obfirma ut tubulus emineat, fumariis tamen uno ac altero relictis. Hinc roſtro appone receptaculum capaciſſimum, (quia ∿ cum impetu irruentes amplum requirunt ſpacium,) juncturis firmiter luto firmatis. Luto lento exiccato

cato

cato accende prime lentum ignem hinc fortiorem ut ♉ incandeſcat. Tum injice materiam paulatim per tubulum, foramenque vel luto vel bacillo ſtupha humida circumdato obtura donec ∿ illi impetuoſi coagulati [aquæ in receptaculo immixti] ſint, receptaculumque clareſcat. Hinc iterum injice obturaque ut dictum.

N. 1. Commodum erit aliquotam aquæ partem receptaculo infundere, cui ſcil. impetuoſi illi ∿ immiſceri adeoq; condenſari poſſint.

Vide de his figuram appoſitam.

N. 2. Salia ſimpliciora citra fluxum ſeu fuſionem deſtillari volunt, quare ne inter deſtillandum vi caloris fundantur, duplum, triplum, &c. vel arenæ, vel farinæ laterum, vel argillæ ſiccæ, humidevé commiſceri ſolet, quorum beneficio fuſio illa præcaveatur.

4. *Sublimatio.*

Sublimatio non niſi Sali ammoniaco peculiariter ac præcipuè competit, ut & arſenico. Flores enim ⊖ communis uno & eodem deſtillationis actu acquiruntur.

5. *Fixatio.*

Fixantur Salia diverſimodè, de quo ſpeciatim.

6. *Liquatio.*

Liquari poſſunt Salia, ſi vel aëri humido exponantur, vel veſicę ſuillæ, bovillævé inſuta aquæ calidæ immergantur.

Forma Medicamentorum ſeu Præparata Salina.

1. Cryſtalli ſeu Sal purificatum.

N. Cryſtalli Salis, ſi ſimpliciter præſcribantur, nihil aliud denotant, quam Sal idipſum cryſtalliſatione purificatum, ſic conficiuntur Cryſtalli ⦶, &c.

Excipe Cryſtallos ⊖ dulces, de quibus in ⊖. cap. ſequenti.

2. Sal calcinatum.
3. Deſtillatum unde { Phlegma. Aqua / Spiritus / Oleum.
4. Sublimatum. Flores.
5. Fixatum.
6. Liquor. Balſamus.

CAPUT XXI.

De Sale communi.

SAL comune nihil aliud eſt quam ſalſugo ▽æ ſalſæ, [marinæ ſcil. vel fontanæ,] quæ ſalſugo humiditatis aqueæ evaporatione inſpiſſata remanet.

Digitized by Google

Dicitur, Baſilio Monacho: nobiliſſimum ac optimum Aroma. Græcè ἀλς. Arabicè Melich, Melha.

Duplex Salis hujus genus occurrit, marinum ſcil. & fontanum, utriuſque diverſæ ſunt ſpecies.

Primas autem Sal Marinum ſibi vendicat, ac præcipuè Hiſpanicum, in cujus tamen defectu ſatius eſt ſalem fontanum qui ad manus eſt in præparationibus noſtris recipere, quam aliud ſalis genus cum ſumptu acquirere.

Inter Fontana tamen maxima quoque diverſitas eſt, reliquisque laudem præripere videnturHallenſe ac Lunæburgenſe, quibus tamen haud multum cedit, qui in Patria mea Uffleniæ Weſtphalorum paratur.

Vires. *Calfacit, exiccat, abſtergit, diſſolvit, purgat, adſtringit leniter, conſumit ſuperfluitates, penetrat, digerit, aperit, incidit, Venerem ſtimulat, putredini venenisque reſiſtit.*

Hinc convenit, Internè in cruditatibus ventriculi, appetitu proſtrato, obſtructionibus alvi & urinæ, colicis doloribus, &c.

Externè, in ulceribus putridis ac ſerpentibus mundificandis, in tumoribus ſimplicibus & peſtilentialibus diſcutiendis, in combuſtionum ἐμπυρώσεων extrahenda, in pruritu & ſcabie exiccanda, in ſuggillationibus, ſanguineque extravaſato reſolvendo ac diſcutiendo, in dolore dentium, colico, cephalico, arthritico, & ſimil. mitigando, in oculorum pterygio abſumendo.

N. Ad Salis hujus communis naturam accedunt ſalia artificialia ex vegetabilibus ac animalibus incineratis ſcil. elicita, unde & iisdem ferè præparationibus ſubjici queunt.

Præparationes præcipuè.

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Deſtillatio. 4. Sublimatio.

I. PURIFICATIO.

Purificatio ⊖ fit modo vulgari ſolvendo in ▽ ac cryſtalliſando.

N. Si ſolutio hac ac cryſtalliſatio aliquoties repetatur, tandem ⊖ dulceſcit.

II. CALCINATIO.

1. Decrepitoria.

Sal calore irritatus crepitare ſolet. Quare ne crepitando vas deſtillatorium diſrumpat, operæ precium nonnunquam erit, idem decrepitare, i. e. ad △m calcinare, donec amplius non crepet.

2. Fuſoria.

Funditur ſal in ✝bulo, ſine aliquo artificio, △e ſaltem ſatis forti adhibito.

Aliter cum ♆.

℞. ⊖is, ♆ añ miſce ac in anemio calcina igne violento ut concreſcat. Hinc extrahe ſal cum ▽ comun. ac coagula.

Vires. *Baſilius ⊖ hac ratione cum ♆ ter calcinatum, ſingulis vicibus cum nova ♆ anaticè mixtum, adhibet in Tinctura ☾ conficienda, vide de ☾.*

III. DE-

III. DESTILLATIO.

Deſtillatio ⊖is anatomica exhibet acidam ▽, phlegma, ſal volatile & ſpiritum.

Nimirum:

℞. ⊖. deſtilla per ſe ex ♉. primò prodibit ▽ acida ſeu ⊕-lata, ſecundò, phlegma cum quo ſal quoque armoniac9 ſeu volatilis ſublimatur. Ceſſa à deſtillat. ac repone 🝎 in loco humido ad attrahendam ▽m (vel aliquota ▽æ parte irriga,) dein deſtilla rurſum, ſic exit ∽. acidus Hoc repete toties, donec totum ⊖ in ∽m converſum ſit, quem in MB rectifica.

Spiritus Salis, ſive Oleum ⊖ vulgare.

℞. Salis comun. ℔. ij. impaſta vel malaxa cum argillæ figulinæ bolivé armen. ℔. iij. ad v. & ultra, inde forma orbiculos, quos ad duritiem exiccatos, imponæ ♉æ terreæ, luto obductæ, vix ad medietatem implendo, jungatur Recip. ſatis capax & ſervatis △ gradibus, donec phlegma egreſſum ſit, ultimo pelle forti △ continuando eundem, donec ∽. albi prodierint, ∽m hunc rectifica, phlegma, vel in MB abſtrahendo, vel ſi mavis evaporando.

N. 1. Si terram ſigillatam loco argillæ ſumpſeris, præſtantiorem elicies ſpiritum: Quin imo ſal cum triplo arena vel farina laterum, vice argillæ miſceri poteſt.

N. 2. Quandoquidem in prima deſtillatione ſalis portio minima in ∽m reſolvitur, nonnulli 🝎 in ▽ communi coquunt, & ⊖ inde extractum, ut prius deſtillant.

Alii ⊖ extractum cum ∽u illo priori miſcent, aliquandiu digerunt & deinde cum bolo & ſim. quando, totam ſalis ſubſtantiam in ∽m tranſire faciunt. *Croll. Sen. in Inſtitut. l. 5. p. 3. c. 5. Beguin. Agricola.*

N. 3. Impaſtatur Sal ne fluat, quippe ſi fluxerit vix ∽. aſcendet.

N. 4. Alii:

℞. ○ uſt. part. ij. ⊖ p. iij. quantùmque, verum ∽m ⊖ purum hac ratione acquiri nõ videtur veriſimile, imò in examine conſtat, ejuſmodi ∽. vim ſuam ab ○ potius obtinere quam à ⊖.

Vires. *Diureticus eſt & Lithontripticus tartareamque mucilaginem potenter reſolvit, unde utiliter adhiberi ſolet in obſtructionibus, Epatis, Lienis, &c. in Hydrope, Ictero. Extinguit ſitim mirabiliter, abſumit corrodendo & ſine dolore, quicquid in vulneribus aut affectionibus aliis putredine corruptum eſt. Mixtum cum 🝆 Terebinth. Cera, Camomill. Verbaſc. & ſimil. dolores podagricos ſedat, tophos diſcutit, &c. Sanat quoque membrorum contracturam ac ariduram.*

N. Ad eundem modum eliciuntur & ∽. ex ſalibus artificialibus vegetabilium, quorum vires licet ex plantis ſuis aliquo modo conjecturari poſſint, (e. gr. ex ſale abſinthii elicitur ∽. ſtomachicus

Digitized by Google

cus, &c. Attamen ∽ *vegetabilium, in genere omnes ſunt acidi inſtar;* ∽ ⊖*is com. incidunt, reſolvunt, &c.*

∽ *Salis compoſitus.*

℞. ⦶. puriſs. & ⊖. decrepit (vel fuſi) à M. cum dupla vel tripla quantitate, [alii quadrupla,] argillæ ſiccæ, & exinde more ſolito △ nudo ∽m provoca.

℞. Hujus ∽. ℔. 1. ⊖is fuſi ℥iv. digere aliquandiu, ut nimirum ⊖ adjectum ſolvi poſſit, & protinus per 🝭m deſtilla. Augebis hac ratione ∽m & fortiorem reddes, quem eodem plane modo, cum novo ⊖ fuſo, eadem quantitate ſumpto, pro libitu toties augebis, quoties placuerit. Abſtrahe ab hoc ∽u. phlegma, & deinceps eundem rectifica per 🝭m. *Untzer. Agricol.*

Vires. *Maximarum eſt virium in Hydrope, intrinſecus & extrinſecus adhibitus, confert itidem in fiſtuloſis vulneribus.*

Spiritus ⊖. *viridis.*

℞. Fragmenta laterum indantur ollæ, ignianturque in fornace calcaria, ollæ huic alia ſuperpoſita ſit olla, ſale aliquatenus adimpleta, quod ubi vi caloris liquefactū fuerit, pertunde fundum ollæ ſuperioris, ut ſal fuſum in ignita defluat laterum fragmenta, cumque iisdem miſceatur. Ex his igitur ∽etur ∽ per 🝭m ut moris. *Sen. inſt.*

N. Idem perfici poteſt, ſi ſale in cella liquefacto fragmenta laterum ignita imbuantur.

Spiritus ⊖ *corallatus.*

℞. Sal. com. ℔. iij. vel iv.
Corallor. tenuiſs. tritor. ℔. 1.

M. lævigando ſuper prophyr. poſtea igne deſtilla vehementiſſimo in excipulum capaciſs. & ∽m ſalis accipies una cum ∽u corallorum.

N. Addere potes & ſabulum ut fuſio impediatur.

Vires. *In affectibus cordis, palpitatione ſcil. & ſimil. maximarum eſt viriū*
Doſis ℈ß.

Spiritus Salis dulcis.

℞. ∽ ⊖is optimè dephlegmati 🜅 opt. à M. ∽lentur ter vel quater ſic unientur inſeparabiliter & dulceſcent.

N. 1. Eandem dulcedinem conſequi poteris, ſi vel 🜅*, vel* ☌ ♀*i, vel feces vini ab initio* ∽*lationis cum* ⊖ *commiſcueris.*

N. 2. Eximitur quoque ∽*s* ⊖*vi corrodente, ac velut matureſcit, dulceſcitvé ſi dephlegmatus vaſe firmiſſimè clauſo trimeſtri ſpacio in* ♄*bus continuo atque æquali calore tepentibus [qualis eſt* ☉*is æſtivus] digeritur.*

Vires. *Egregium præſervativum eſt in peſte, abarcet enim omnem putredinem. Ventriculum cum viſceribus reliquis in optima conſervat diſpoſitione.*

Solvit corallia, &c. quin imo & ☉is tincturam extrahit, *vide* ▽ *temperatam Baſilii in* 🜅.

Uſus

Uſus. *Cum ſaccharo cando in formam Electuarii immiſceri ſingulisque diebus jejuno ventriculo aſſumi poterit. Hartm. in pract. loc. de peſt. Senn. in Inſt. Tentz. Gluckradt. &c.*

Aliter.

℞. Sal fuſum, ſolve in ▽ pluviâ deſtillata, filtra, inſpiſſa, ac repone ad cryſtalliſandum: Cryſtallos hos exemptos vicibusque aliquot, (10) uti dictum ſolutos & cryſtalliſatos, (ſic dulceſcent) imbibe cum 🜈 formaque globulos cum argilla, deſtillaque ut moris.

Vires. *Præter virtutes jam autem deſcriptas, inſigne exhibet menſtruum ex rob ferè omnibus tincturas extrahere idoneum, inſuper Herniam carnoſam conſumit, ſi quotidie ter illinatur, maneque ac veſperi ejus gutt. x. aſſumantur. Agricola.*

∽ ⊖ dulcis compoſitus.

℞. ∽ ⊖ compoſiti ac Alcohol Vini â M. ac uni circulando cohobandoque.

Vires. *Adeo reſiſtit ſiti, ut Hydropici uſu illius aliquandiu à ſiti liberi reddantur, prodeſt etiam Ictericis, Lumbricos potenter expellit, extrinſecus lenit podagram, ſi caute illinatur, imo, quicquid de Ol. ſpirituvé ⊖is apud Paracelſum alioſque modernos Authores legitur, id ipſum huic adſcribendum eſſe cenſeat Lector.*

Doſis g. vj. ad ℈ß. *in vino vel alio Liquore. Hartman. in Croll. Tentzel. Untzer.*

Cryſtalli ⊖is dulces.

F. 🝭 terrea, ampla & fortis, quæ in ſuperiori ventris capacitate fiſtulam habeat in medium 🝭æ corpus pone deſinentem. Huic 🝭æ impone ⊖. comun. vel quod melius Hiſpan. ſeu marini, ℔. iij. vel iv. Receptaculumque adapta capaciſſimum cui ſi libet ▽m infundere licet, adde △ per gradus, donec ⊖ fluat, tum per fiſtulam guttula una vel altera ▽æ frigidæ immitatur, ut è veſtigio fiſtulæ orificio obſtructo, in 🝭 ſpirituum copia mediante humiditate elevetur, inque receptaculum propellatur, continua hoc ipsũ donec ⊖ in ∽m ferè ſit redactum. Dephlegmetur dein 🝭atum evaporetque humiditas, reliquum exponatur ad cryſtalliſandum, ſ. a. ſic cryſtalli colligi poſſunt Sacchari dulcedinem referentes ſolubilesq; per deliquium.

Vires. *Sudorificum eſt Hydropicorumque ſitim æquè efficaciter ac ∽ ille ſalis dulcis compoſitus arcet, quippe nihil aliud eſt quam ∽ Salis coagulatus, unde quoque eſſentialem humiditatem, quæ multum in Hydropicis exhauritur, maximopere adjuvat, ventriculumque ac viſcera reliqua confortat, malignitatem in peſte, peſtilentialibusque febribus potenter diſcutit.*

Doſis g. 5. 6. 7. ad 20.

N. 1. Si ad ⊖is exiccat ℔. 1. addideris carbonum pulveriſat. ℔. y. opti-

Digitized by Google

meque miſcueris ex ℔. 1. 🜔 *accipies Spiritus* ℔. 1. *Harim. in Croll. Keſl.* 4. *cent.* 79. *v. Agricolam.*

N. 2. *Cryſtalli hi cum* ☉ *impregnati nobiliſſimum exhibent confortativum. Fitque ſi Cryſtallorum p.* 6. *cum* ☉ *foliat p.* 1. *aliquot* ℥*as in* 🜨 *ſub tegula reverberantur. Agricola.*

N. Keſlerus docet & follem adhibere, cujus rei gratia 🝭*m duplicem habere tubulum oportet, alterum frigidæ immittendæ, alterum follis intromittendo inſervientem.*

Flores 🜔*is.*

Quemadmodum in ſuccini deſtillatione flores ſalis volatilis titulo elevantur, parietibusque ac collo 🝭æ adhæreſcunt: ita & in 🝪atione ∽ oleivé ſalis tandem 🜂is vehementia flores aſcendunt quos collige.

Uſus horum varius eſt, ad craſſum phlegma incidendum corruptosque humores à putredine vendicandos.

N. 1. *Sunt qui cum* ✳ *ſublimant, verum decipiuntur, ſi flores ſalis ſimplices inde ſibi imaginantur.*

N. 2. *Fiunt etiam flores ſalis, ſi in rectificatione* ∽ *ac olei Salis id quod reſiduum fuerit, fortiori* 🜂 *ſublimes.*

N. 3. *Si* 🝪*latio facta ſit cum* ○, ⊙ *aëri aliquandiu expoſitum, ac iterum* 🝪*ationi ſubjectum, plus olei ac florum ſuppeditabit, poteſt hoc aliquoties repeti.*

Alius ∽ *ſeu* 🜖 🜔. *& inde Cryſtalli dulces.*

℞. 🜔 marini crebris ſolutionibus [in 🜄 pluvial. vel fontis deſtillata] filtrationibus & coagulationibus optimè purificati, ℔. vj. adjice diſſolventis ⊕-lati & melliflui ex vegetabili & animali parati, (i. e. ✳i ex melle facti,) q. ſ. præmiſſa digeſtione deſtilla gradatim ac cautè, ex 🝭 terrea vel vitrea, luto probè munita in receptacul. capaciſs. Sic elicies ∽ aqueos ſulphureos ac ⊕-latos, dulces acidosque, qui firmiſſimè ſali reconditi inhærent, [gradatim ac cautè 🝪atio hæc peragenda eſt. Oportet enim vas incandeſcat, purpureo tamen non claro colore, ne ſc. 🜔 fluat, & in hoc gradu immorari decet ♂ ♌ 8.] poſt ∽ nebuloſos, [in quibus primum Ens metallorum reſolutum eſt,] exhauſtos, tandem ad collum recipientis ſublimabitur 🜹 foliata inſtar nivis albiſſima, vel etiam flava, [qui ☿ aut ♀r philoſophorum nuncupatur.] ∽m deſtillatum ut & 🜹m conjunge, abſtraheq; phlegma ſolumodo inſipidum 🝬 calore lentiſs. reliquum repone ad cryſtalliſandum ſ. a. Et hoc repete, donec nulli amplius cryſtalli concreſcant, & id quod extillat aciditatem ſapiat. Tunc ab opere deſiſtendum, & in fundo cucurbitæ quærendum verum 🜔is 🜖 vitriolatum.

Vires. *Cryſtalli hi etſi ſapore dulces, admirandæ tamen ſunt virtutis, adeo ut vel per ſe ſeorſim, vel cum oleo ſuo debita proportione permixti, verum ſint Solis men-*

menſtruum ac diſſolvens, quod proprietates ejus ac virtutes vitales vegetanteſq; locupletat & exacuit.

🝆 ⊖*is rubrum.*

℞. Sal fuſum 🜿o ſufficienter impregnatum miſce cum ſilicibus groſsè contuſis & deſtilla ex 🝭 per ∴m, prodibit primo ∿ flavus, poſtea 🝆 rubrum.

N. Impregnatio illa fit ut moris.

Nimirum:

⊖. fuſo ſuperfunde ⚹, & abſtrahe per ∴m, iterum ſuperfunde novum ⚹, & rurſum abſtrahe, hoc toties repetendo, donec materia optimè ſit putrefacta & nigra.

IV. EXTRACTIO:

Unde

Tinctura Salis.

℞. Salis calcinati q. v. ſolve in 🜄 ſtill. & coagula, idque repete tantiſper, donec Sal purum ſine fecibus dulce reddatur.

Hinc

℞. Hujus p. ij. ○ uſti part. 1. deſtilla 🜂e nudo paulatim, donec ∿ omnes propulſi ſint, ∿m hunc rectifica vicibus aliquot (4). Dein ex ⊗ Sal cum 🜄 deſtillata elicito, idque optimè ſolutionibus ac coagulationibus purificatum, calcina in phiola ad rubedinem, (fit ſpacio ⊠) Huic demũ ſuperfunde ∿m priorem digere & elicies Tincturam rubicundam, quæ nec recuſat per 🝭m propelli.

Vires. *Sudorificum ac diureticum eſt inſigne, tartareas mucilagines incidit, putredini omnigenæ reſiſtit, corroborat, itaque Balſamum nativum, adeoque uſus præcipuus eſt in peſte, febribus, hydrope, calculo, (atterit nimirum,) obſtructione Epatis, Lienis, &c. Quinimo & ſanguinem mundificat, unde maximè prodeſt in cutis pruritu, doloribus arthriticis, & ſimil.*

Doſis à ℈j. ad ʒj.

CAPUT XXII.

De Sale foſſili, ſeu Sale Gemmæ & Indo.

SAL Gemmę ſalis communis genꝰ eſt, quod in fodinis lapidum frangitur ſpecieque Cryſtallorum ſplendens eruitur, unde gemmeus à gemmis ob colorem nuncupatur, dicitur alias Sal foſſile.

Vires. *Hoc etſi eaſdem vires cum Sale communi obtineat, ſubſtitui eidemque in uſu Medico queat, rarioris tamen uſus eſt in praxi Medica, crebrioris in Chymico, ubi in ſolutionibus Metallorum Sali communi antecellit.*

Præparata.

Omnes præparationes ſubire aptum eſt, quas ⊖. Attamen præcipua quæ ex illo in uſum veniunt.

Sunt

 1. *Spi-*

meque miſcueris ex ℔. i. ⊖ accipies Spiritus ℔. 1. Hartm. in Croll. Keſl. 4. cent. 79. v: Agricolam.

N. 2. Cryſtalli hi cum ☉ impregnati nobiliſſimum exhibent confortativum. Fitque ſi Cryſtallorum p. 6. cum ☉ foliat p. 1. aliquot ♉as in ✢ ſub tegula reverberantur. Agricola.

N. Keſlerus docet & follem adhibere, cujus rei gratia ☋m duplicem habere tubulum oportet, alterum frigida immittenda, alterum follis intromittendo inſervientem.

Flores ⊖is.

Quemadmodum in ſuccini deſtillatione flores ſalis volatilis titulo elevantur, parietibusque ac collo ☋æ adhæreſcunt: ita & in ∽atione ∿ oleivé ſalis tandem △is vehementia flores aſcendunt quos collige.

Uſus horum varius eſt, ad craſſum phlegma incidendum corruptosque humores à putredine vendicandos.

N. 1. Sunt qui cum ✳ ſublimant, verum decipiuntur, ſi flores ſalis ſimplices inde ſibi imaginantur.

N. 2. Fiunt etiam flores ſalis, ſi in rectificatione ∿ ac olei Salis id quod reſiduum fuerit, fortiori △ ſublimes.

N. 3. Si ∽latio facta ſit cum ◯. ⊙ aeri aliquandiu expoſitum, ac iterum ∽ationi ſubjectum, plus olei ac fiorum ſuppeditabit, poteſt hoc aliquoties repeti.

Alius ∿ ſeu °oo ⊖. & inde Cryſtalli dulces.

℞. ⊖ marini crebris ſolutionibus [in ▽ pluvial. vel fontis deſtillata] filtrationibus & coagulationibus optimè purificati, ℔. vj. adjice diſſolventis ⊕-lati & melliflui ex vegetabili & animali parati, (i. e. ✢i ex melle facti,) q. ſ. præmiſſa digeſtione deſtilla gradatim ac cautè, ex ☋ terrea vel vitrea, luto probè munita in receptacul. capaciſs. Sic elicies ∿ aqueos ſulphureos ac ⊕-latos, dulces acidoſque, qui firmiſſimè ſali reconditi inhærent, [gradatim ac cautè ∽atio hæc peragenda eſt. Oportet enim vas incandeſcat, purpureo tamen non claro colore, ne ſc. ⊖ fluat, & in hoc gradu immorari decet ♂ ℘ 8.] poſt ∿ nebuloſos, [in quibus primum Ens metallorum reſolutum eſt,] exhauſtos, tandem ad collum recipientis ſublimabitur 🜄 foliata inſtar nivis albiſſima, vel etiam flava, [qui ☿ aut ♀r philoſophorum nuncupatur.] ∿m deſtillatum ut & 🜄m conjunge, abſtraheq; phlegma ſolumodo inſipidum VB calore lentiſs. reliquum repone ad cryſtalliſandum ſ. a. Et hoc repete, donec nulli amplius cryſtalli concreſcant, & id quod extillat aciditatem ſapiat. Tunc ab opere deſiſtendum, & in fundo cucurbitæ quærendum verum ⊖is °oo vitriolatum.

Vires. *Cryſtalli hi etſi ſapore dulces, admirandæ tamen ſunt virtutis, adeo ut vel per ſe ſeorſim, vel cum oleo ſuo debita proportione permixti, verum ſint Solis men-*

Digitized by Google

menſtruum ac diſſolvens, quod proprietates ejus ac virtutes vitales vegetanteſq́; locupletat & exacuit.

🝆 ⊖*is rubrum.*

℞. Sal fuſum 🜊o ſufficienter imprægnatum miſce cum ſilicibus groſsè contuſis & deſtilla ex ♉ per ∴m, prodibit primo ∽ flavus, poſtea 🝆 rubrum.

N. *Impregnatio illa fit ut moris.*

Nimirum:

⊖. fuſo ſuperfunde ⚹, & abſtrahe per ∴m, iterum ſuperfunde novum ⚹, & rurſum abſtrahe, hoc toties repetendo, donec materia optimè ſit putrefacta & nigra.

IV. EXTRACTIO:
Unde
Tinctura Salis.

℞. Salis calcinati q. v. ſolve in ▽ ſtill. & coagula, idq́ue repete tantiſper, donec Sal purum ſine fecibus dulce reddatur.

Hinc

℞. Hujus p. ij. ♀ uſti part. 1. deſtilla △e nudo paulatim, donec ∽, omnes propulſi ſint, ∽m hunc rectifica vicibus aliquot (4). Dein ex ⊙ Sal cum ▽ deſtillata elicito, idq́ue optimè ſolutionibus ac coagulationibus purificatum, calcina in phiola ad rubedinem, (fit ſpacio ⊠) Huic demũ ſuperfunde ∽m priorem digere & elicies Tincturam rubicundam, quæ nec recuſat per ♉m propelli.

Vires. *Sudorificum ac diureticum eſt inſigne, tartareas mucilagines incidit, putredini omnigenæ reſiſtit, corroborat, itaque Balſamum nativum, adeoque uſus præcipuus eſt in peſte, febribus. hydrope, calculo, (atterit nimirum,) obſtructione Epatis, Lienis, &c. Quinimo & ſanguinem mundificat, unde maximè prodeſt in cutis pruritu, doloribus arthriticis, & ſimil.*

Doſis à ℈j. ad ʒj.

Caput XXII.

De Sale foſſili, ſeu Sale Gemmæ & Indo.

SAL Gemę ſalis comũnis genꝰ eſt, quod in fodinis lapidum frangitur ſpecieque Cryſtallorum ſplendens eruitur, unde gẽmeus à gẽmis ob colorem nuncupatur, dicitur alias Sal foſſile.

Vires. *Hoc etſi eaſdem vires cum Sale communi obtineat, ſubſtitui eidemque in uſu Medico queat, rarioris tamen uſus eſt in praxi Medica, crebrioris in Chymico, ubi in ſolutionibus Metallorum Sali communi antecellit.*

Præparata.

Omnes præparationes ſubire aptum eſt, quas ⊖. Attamen præcipua quæ ex illo in uſum veniunt.

Sunt

1. Spi-

Digitized by Google

1. Spiritus Salis gemmæ, Spiritus ♉ fuſibilis ☿ialis.

Fit eodem modo, quo ∽, ⊖is. Nimirum, ♉ miſcetur cum triplo argillæ vel ſalis, &c. ∽aturque per ☊m igne nudo.

2. Balſamus Salis gemmæ, ſeu Liquor.

℞. ♉ ℔. ij. fluat ad △, & poſtea ſolvatur in ▽ pluv. deſtill. Filtretur coaguleturque ⌣. Has operationes liquefactionis, ſcil. ſolutionis, filtrationis & coagulationis tantiſper repete, donec ♉ ad ſummum ſubtilitatem fuerit productum, quod inde cognoſcitur, quando ejus particula ad candelam admota, ſtatim liqueſcit ⌣.

Vires. *Arcanum ſummum eſt in rupturis, intus & extus adhibitum.*

Intra corpus datur quotidie guttæ aliquot (3. 4. 5.) cum Extract. conſolidæ.

Extus fiat illitus, Hartm. in pract.

N. Mentio quoque apud Veteres fit Salis Indi, de quo ambigitur quid propriè ſit. Sunt nimirum, qui contendunt non eſſe Salis genus, ſed Saccharum, ſalis nomine inſignitum (ob ſimilitudinem quam cum ſale habeat.) Verum enim vero rectius ſentire videntur, qui id peculiare genus ſalis foſſilis faciunt, ejusq; loco, cum raro vel nunquam in noſtras regiones traſportetur, Sal gemmeum recipiunt. E. gr. in Pilulis de Lapide Lazuli, & ſimil.

CAPUT XXIII.

De Sale Nitri.

SAL Nitrum eſt Sal Sulphureum, ſeu φλόγιςον. ſalſo-amarum ex terra pingui excoctum.

N. Etſi præter Nitrum antiquorum quod planè nobis incognitum eſt, triplex dari poſſit.

Nimirum 1. Quod ex terra extrahitur. 2. Quod muris lapideis adhæreſcit. Et 3. quod ſcopulis ſeu rupibus adnaſcitur: Attamen Officinis noſtris, non niſi unicum uſitatum eſt. Primum videlicet idque excoquitur ex terris deſertis ac pinguibus, ſive pinguedo illa à terræ Archæo ſit immiſſa, ſive aliunde introducta. Introducitur enim e. grat. urinis atque excrementis animalium ac columbarum.

Chymicis dicitur Cerberus Chymicus, Sal infernalis, Sal ♀reus, Hermes, Baurach, Algali, Sal Anderonæ, Anatron, Cabalatar, &c. Baſilio, Serpens terrenus.

Eligendum nitrum eſt cryſtallinum, purum. Tanto autem purius cenſetur, quanto ſalis comunis particeps fuerit, participationem hanc experiri licet φλογώσει.

Nimirum

Mitte ⦶ in carbonem ignitum, ſi omne avolaverit, purum indicatur, & è contra ſin aliquid remanſerit, quantum remanſit, tantum de ſale comuni participare æſtimatur.

Vires

Vires. *De Nitri qualitatibus primis haut parum controvertitur: Sunt enim qui calidum, ſunt & qui frigidum id aſtiment.*

Cæteras Nitri vires quod attinet, vim habet putredini reſiſtendi, ſitim ad æſtũ compeſcendi, Tartaream ſaburram incidendi, coagulatos ſanguinis grumos reſolvendi, dolores mitigandi, (id quod præcipuè lapidi Prunellæ adſcribitur.

Hinc

Uſus ejus tàm internus quàm externus vulgatiſſimus eſt.

Internè ſolvitur in potulentis ac præcipuè in ▽ fontan. (ʒj. vel ʒiß. in menſur. 1.) exhibeturque in febribus ardentibus putridis, præcipuè in febri illa Ungarica dicta, in pleureſi, peripneumonia, in calculo renum & veſicæ, in obſtructionibus epatis ac meſaræi.

N. Ubi alvus nimis laxa fuerit, ejus uſus non ita proficuus erit.

Externè comuniſſimus ejus uſus eſt in inflamatione faucium & angina (ubi in gargariſmis ſolvi ſolet) in topicis anodynis ac refrigerantibus, ubi præcipuè ſolvitur in liquore appropriato & imponitur cũ linteo, in combuſtionibus ubi ſimili modo applicatur.

Doſis eadem quæ lapidis Prunellæ.

Præparationes præcipuè ſunt

1. Purificatio. 2. Calcinatio ac Fixatio. 3. Deſtillatio. 4. Extractio.

I. PURIFICATIO
Unde
Nitrum Cryſtalliſatum, ſeu Cryſtalli Nitri.

Nitrum cryſtalliſatum quando ſimpliciter præſcribitur, nihil aliud intelligi ſolet, quam Nitrum ſine calcinatione, ſola ſolutione ac cryſtalliſatione purificatum. Solvitur autem in ▽ comuni cryſtalliſaturque ſ. a. ut moris.

II. CALCINATIO
Unde
1. *Lapis Prunellæ, Nitrum tabulatum, ſeu præparatum, fixum, anodynum ſeu cryſtallum minerale.*

℞. ⦶. puri q v. fundatur in ♰bulo, ſuperinjice aliquid 🜍 puri (melius eſt flor. 🜍.) quod ubi deflagraverit iterum aliquid 🜍is immitte, idque repete, donec ſuper ⦶ ℥j. injeceris ʒß. ad ʒj. & ⦶ planè purum fiat tum effunde, & hic eſt lapis prunellæ vulgaris.

Nitrum hoc modo præparatum ſi qua impuritates contraxit, purificari poteſt ſolutione & cryſtalliſatione ut ſupra dictum.

N. Præſtat ▽m roſarum pro ſolvente adhibere.

Vires. *Vires ac Doſis eadem quæ Nitri, imo quæ ſupra de Nitro dicta ſunt, de lapide hoc Prunellæ potiſſimum intelligi debent.*

N. Doſis, Hartm. in practic. miſcet hujus ⦶i præparati ℥j. cum menſur. 1.

Liquoris, ſeu ▽æ pro potu febricitantium. Ego vix ℈iv. tranſcendo, nimirum aliquantulum debilitat ventriculum, unde & alvi fluxus concitari nonnunquam aſſolet, alias à ʒß. ad ʒj. propinari ſine noxa poteſt, præcipuè autem cum Saccharo, quo amaror mitigatur, vide Sen. inſt. Begum. l. 2. c. 11. Querc. in Pharmac. reſt. & Alexicac. &c.

Nitrum fixum, aliud.

℞. ⦶ pur. ℔. iij. ♆. ℔. iv. M. & cementa ♉. 5. vel 6. dein extrahe ⦶ affundendo ▽m calidam, filtrando & filtraturam inſpiſſando.

Aliud.

℞. ⦶ q.v. perfunde ∽ũ ⊡æ, deſtillaque ſenſim. tandem adde △m auctiorem ut fluat; Labores hos repete aliquoties, (5. ad minimum,) ſemper novum ∽m affundendo.

N. 1. Alii pro ∽u ⊡æ ſubſtituunt ∽m ♀is.

N. Nonnulli Nitrum lævigatum impaſtant cum albumine ovi, exiccantque ad △m, tandem augent △m ut Nitrum fluat, hinc effundunt.

Vires. *Metalla reddit malleabilia.*

Cryſtallum minerale ſaccharatum.

Fit, ℞ Cryſtallo minerali in ▽ roſarum ſoluto Sacchari an̄ miſceatur idque fit propterea ne ſcil. urinoſus ſapor moleſtiam pariat. *Fel. VVirtzius* 4 *Chirurg. c.* 4. *pro arcano habet in hæmorrhagia vulnerum.*

Nitrum perlatum.

℞. ⦶i ⚹ ſolut. part. iij. vel iv. ſal perlar. itidem in ⚹ ſolut. p. ij. vel an̄ conjunge, coagulaque evaporando ac repone in frigido loco ad cryſtalliſandum.

Uſus. *Egregium eſt cordiale & mitigat ſimul æſtum febrilem.*

Nitrum corallatum.

Fit eodem modo ex ſale ſcil. corallorum & ⦶ an̄.

Vires. *Uſus idem eſt cum prioribus in febribus & virium reſtauratione.*

Nitrum ſaturniſatum.

Fit eodem modo, nimirum, ex Saccharo ♄i & ⦶ puro, ſeu lapide prunellæ.

Vires. *Conferunt aſthmaticis.*

Doſis g. 6. vel 7. in ▽ aliqua convenienti.

N. Si cui lubet nitrum vel lapidem Prunellæ tingere, ſolvat tincturam roſarum, violarum, ſantali fl. Tunicæ, & ſimil. in appropriata aqua, in qua nitrum ſit ſolutum, reponaturque ad cryſtalliſationem, eodem modo & Saccharum cryſtallinum tingi poteſt.

III. DESTILLATIO:

Unde

Spiritus Nitri.

∽ ⦶ eodem modo rectiſſimè paratur quo ∽ ⦶is, nimirum ⊖, cum triplo aut quadruplo boli, argillævé ſiccæ, cum vel ſine formatione globulorum miſcetur, per retortam deſtilletur.

N. Loco argillæ recipi poteſt ∴.

Modus alius.

℞. ♂m in ſuperiore ventris capaci-

pacitate tubulatam [præſtat habere ferream,] pone in fornacem ut tubulus emineat receptaculo adaptato capaciſſimo exactè 🝭æ annexo. Hinc candefac 🝭m ac injice 🜔 per vices, tubulumque ſtatim obtura. Sic 🝇 in receptaculum irruet, ac ſubſidebit.

N. 1. Subſidentia hæc felicius ac celerius fiet, ſi receptaculo 🜄 infundatur, vel linteum frigidâ humectatum imponatur.

N. 2. Si quis flores in deſtillatione elevatos ſeorſim colligere velit, habet quo ♁ium figere poterit.

Vide & Cryſtallos 🜔 dulces.

Vires. *Reprimit ac ſedat effervescentiam 🝇 Salis microcoſmici, diſcutendo ac reſolvendo malignos, crudos, nitroſos, tartareoſque vapores, viſcera reſerat, calorem p. n. infringit, movet inſuper & ſudorem, unde uſus ejus inſignis in colica, pleuriſi, prunellâ, febrib9 aliis, præcipuè malignis.*

Doſis ℈*j. ad* ℈*ij. &c.*

Uſus ejus tùm internus, tùm externus eſſe poteſt, v. gr. in gargariſmis & ſimil. In colica miſcetur cum añ 🜈, ut fiat mixtura ℈ij. ad ʒj. quæ in hauſtu 🜄æ fontanæ exhibetur: Illini quoque poteſt umbilico cum 🝆o Nuciſtæ ac tantillo Zibettæ.

Alius modus Keſleri.

℞. Alumini uſti & 🜕. â M. ac deſtilla per 🝭m. 1. *cent.* 56.

Alius ejuſdem cum 🜿.

℞. 🜕 puri q. pl. impone 🝭æ tubulatæ cum receptaculo capaciſs. aliquota parte 🜄æ adimpleto, da 🜂m ut fluat 🜕°, poſtea fluenti ſuper injice per tubulum parum 🜿is puri, claudeque orificium, &c. hanc injectionem 🜿is repete, donec 🜕 conſumptum ſit, ſic prodibit liquor ſeu 🝇 🜕. inſtar butyri ♁ii, 🝇m hunc 🜕. dephlegma ac rectifica, &c Materia in 🝭 relicta ſuppeditat 🜕 fixum.

Spiritus 🜕i Bezoardici.

Eſt 🝇 🜕. in præparatione Bezoardici mineralis butyro affuſus, ac iterum deſtillatione in ∴ abſtractus.

N. Hic ſi celeriter urgeatur, extillat imo rubicundus commodumq; menſtruum præbet ☉ ſolvendo ac volatiliſando. vide de ☉.

Aqua cauſtica, ſeu aquæ fortes.

Aquarum fortium ut& regiarum quas dicunt magna paſſim eſt varietas. Fiunt pro diverſitate ſcoporum è ſalibus mineralibus ad ſcopum facientibus, 🜖, 🜕, 🜹, 🜔, & ſimil. Nos brevitatis ſtudio unica ac altera deſcriptione contenti remittim9 tyrones ad Authores fuſe de his tractantes, ut ſunt. *Beguinus libr. 1. c. 3, Sennerti Inſtit. l. 5. part. 3. ſect. 2. c. 6. Libav. l. 2. Alchym. tr. 2. c. 27. &c.*

Aqua fortis communis.

℞. 🜖i exiccati, ℔. ij.
🜕. ℔. 1.
Tere ſimul & miſce.

Deſtilla per 🝭m loricatam, 🜂e aperto

aperto per gradus, eſt operatio horarum 12.

N. Geber. Libr. Invent. neut. cap. ultimo, addit & ℔. ß. ○, *deſtillatque, ſi regiam cupit in deſtillata hac* 🜅. *ſolve* ℔. ß. ✳.

Vires. *Solvit* ☾ *&* ♀.

Aqua Regia, Stygia, Chryſulca Baſilii.

℞. ⦶ part. ij.

✳ part. ij.

Silic. contuſ. ℥ 1. circiter.

Deſtilla per ☊m ignitam tubulatam, *vide in* ♉. *deſtillatione* 🜄*æ ſtimm.* ♀*reæ.*

Vires. *Solvit* ☉ *eumque per* ✳ *ſecum tranſportat. Baſil. in Clavib. Tenzel.*

N. Uſitatiſſimus facillimusq́ modus deſtillandi modernis eſt per cacabum ſeu ollam ferream, cui ceu alembico terreum imponunt capitellum cum roſtro, deſtillantque igne aperto in receptaculum capaciſſimum.

Eadem 🜆, *alio modo deſtillata.*

℞. ⦶i per ſe q. v. & cum tribus partibus ſilicum contuſorum miſce, deſtillaque igne libero per ☊m. Sic habes 🜄m nitri: poſtea habeas 🜔 è quibus per 🜄m calidam extractũ ſit ſal, ut omnis acredo lixivii auferatur, hos 🜔 miſce cum ✳, ſit autem ✳ tantum, quantum antea erat ⦶. deſtillaque △ libero per ☊m. Sic habebis 🜆.

N. Si velis rurſum ex B. vel 🜔*ibus per alembicationem deſtillare, ſit clarior & lucidior. Tentzel.*

IV. EXTRACTIO Unde Tinctura Nitri.

Tinctura ⦶ ad eundem fieri poteſt modum quo ⊖is.

Vires. *Inſigne eſt corroborativum, ac diaphoreticum.*

CAPUT XXIV.

De Alumine.

ALuminis genera uſitatiora Officinæ quinque nobis exhibent.

1. Rupeum [Gallis Allun de Roche. 2. Plumeum ſeu plumoſum, vide Amiantus. 3. Sciſſile, [quod glebarum inſtar & plumoſum oblongum vocatur] 4. Zuccarinum ſive Saccharinum (ex ○ rupeo, albumine ovorum & aqua roſacea.) 5. Alumen catinum.

Verum ut in omnibus locis ubi Aluminis ſimpliciter mentio fit, ita & in his noſtris præparationibus rupeum recipere fas eſt: quod nihil aliud ſcil. eſt quam ſalſugo terræ mineralis ſaturnina, conſtans ex ſpiritu acido ac ſale terreſtri cauſtico.

Triplicis autem id originis eſt vel enim 1. per ſe in venis ſuis invenitur, vel 2. ex 🜄is mineralibus excoquitur, vel 3. ex terra & lapidibus aliisqé mineralibus extrahitur.

Dicitur autem Rupeum, quia ex Rupe ſeu ſaxis confici ſolet. Item,

Digitized by Google

Glaciale, quia glaciei conforme eſt Græcè *ϛυπ]ηρία*. ArabicèSceb ſ. Seb German. Alaun.

N. 1. Mentio apud Dioſcorid. fit quoque Aluminis rotundi & liquidi, verum cum noſtratibus minimè uſitata ſit, omiſimus: nec audiendi ſunt, qui liquidum Alumen faciunt materiam aluminis rupei, vide Matthiol.

N. 2. Alumen catinum, propriè aluminis genus non eſt, ſed Sal ex ⊱ *lignorum quorundam extractum optimeq́; reverberatum. Germanicè* Weid-Aſche. *Huc referri poteſt & Alumen fecum, quod paratur ex fecibus vini uſtis & albefactis.*

N. 3. Modum alumen rupeum conficiendi, ſi quis ſcire cupit conſulat Matthiol. Libav. in Alchym. &c.

Vires. *Exiccat, adſtringit, incraſſat, &c.*

Uſus ○ crudi præcipuus externus eſt, [quamvis ab Empiricis & internè pro febrifugo exhiberi ſoleat,] ac inprimis in angina & columella laxata, putredine gingivarum tumoribus pedum ædematoſis, &c.

Preparationes præcipuæ ſ. Præparata.

1. Cryſtalliſatio ſeu Purificatio. 2. Calcinatio ſeu Uſtio. 3. Salificatio. 4. Deſtillatio. 5. Subtiliatio.

I. PURIFICATIO ſeu CRYSTALLISATIO.

Aluminis purificatio fit more vulgari, ſcil. ſolvendo, in ▽ pluv. calida, evaporandoque donec cuticula inſuperficie appareat, hinc reponitur ad cryſtalliſandum.

N. 1. Hanc purificationem ſi bis, tervè repetiveris miteſcit acerbitas ○.

N. 2. Libavius ſolvit in ⊡, *proceditque dicto modo, verum qui hac ratione* ○. *purum nanciſci ſperat fallitur, quippe Sal* ⊡*æ* ○*mini ſeſe immiſcuit.*

II. CALCINATIO ſeu USTIO.

Uſtio aluminis quoque tonſoribus notiſſima eſt.

Nimirum.

○ coquitur ad △m ut phlegma & ☊ exhalent, terraque mollis ac poroſa remaneat.

N. Hæc terra idem eſt cum ⊙ *ex* ⌣*atione* ☊ *reſiduo.*

Uſitatiſſimum eſt Alumen uſtum in vulnerum excreſcentiis carnoſis conſumendis.

III. SALIFICATIO.

℞. ○ uſtum, [vel ⊙ aluminis,] coque in ▽ trajice per chartam, filtratura evaporet & habebis Sal fixum ○minis.

IV. DESTILLATIO.

Unde

Phlegma ac Spiritus.

℞. ○. puri q. v. deſtilla per ♉m in ∴ ac elicies initio I △ phlegma. Igne poſtea fortiori, ☊ prodibit albiſſimus.

☊ dulcis ○.

℞. ☊ ○, rectifica aliquoties cū ♈ & dulcis atque jucundus evadit.

Ttt Vires

Digitized by Google

Vires. *Uſus ejus internus diureticus eſt, pellit calculum, obſtructiones Lienis aperit, æſtus in febribus compeſcit.*

Externus ejus uſus admodum proficuus eſt, in vitiis oris inflammationibus, nimirum, Aphthis, & ſimil. curandis.

Doſis g.4. vel 5. in vino vel alio liquore conveniente.

Phlegma adhibetur ad vulnera mundificanda, adſtringenda, &c.

Magiſterium ſeu ∽ ○ *Magiſteriatus.*

℞. ○. puri q v. compone in veſicam, [bubulam, ſuillamvé,] ac immerge in ▽ calentem, donec ○ in liquorem penitùs convertatur.

Liquorem illum filtratura depuratum deſtilla in ⊷ ibus ex cucurbita humili ad ſiccitatem: ſolve denuo, modo quo dictum, in liquoré, & deſtilla. Eouſque ſolutionem & coagulationem repete, donec tota ○ per XX. tranſcenderit.

Uſus. *Stypticum eſt nobile, quod vix infertus Eſſentia ferri, boli, ſpermiole, &c.*

Saccharum ○.

℞. ○. purificati q. v. deſtilla ut eliciatur phlegma, quod affunde iterum ⊗, & poſtquam ℥.24. ſteterint denuo abſtrahe, idque vicibus aliquot (5. vel 6.) tandem phlegmate reſervato, ſolve ⊗ per d. liquor digeratur ♂ aliquot (12) coaguletur-que in ∴ ad ſiccitatem, ſic præparatum Saccharum ○.

Vires. *Celebratur in pectoris morbis præſertim, ex minerarum halitu contractis, qualibus Metallurgi frequenter affliguntur, Odontalgiam ſedat, gingivæ impoſitum.*

Doſis à gr. 5. ad 8.

CAPUT XXV.

De Sale Ammoniaco.

SAL ✳ nativum à majoribus deſcriptum ſub arenis Lybicis concreſcebat. Verum noſtratibus non niſi artificiale cognitum eſt. Quod nihil aliud quam ſal amarum factitium compoſitum volatile, coctum ex ∴, ſale fuliginis, ⊖ comun. vel ♉, & ſimil. *vide ſi placet modos conficiendi, apud Libav. in Alchym. & hinc apud Vntzer. in tr. de Sale.*

Dicitur & Sal armoniacum, Sal ſolare, Aquila cœleſtis, alba ☿ialis fuligo, Sal ☿ialis philoſophorum, Lapis Adir. Audix. Anacab. Alacab. Aliocab. Allocaph. Alcob. Alſol. Alfatide. Alinziadir. Aliſtiles. Alumonodig. Amizadir. Anoxadic. Azanec. Butrum. Hiſazium. Lixandrã Miſadis. Neſtudar. Nuſiadal. Nyſæ Obac. Raan. Salmiax. Turſies.

Eligatur candidum ac purum, vel niſi ſatis nitidum fuerit, purificari poteſt. Præſtantius habetur ✳ Venetianum & Antverpianum, ex quibus

bus tamen poſterius priori cedit.

Vires. *Internè vim habet diaphoreticam, præcipuè in febribus, maximè in febri quartana, reſiſtit putredini, &c.*

Doſis ad ℈ß. per ſe.

Externè adhibetur in Gangræna carne putrida abſumenda, in Angina curanda (in Gargariſmis). Quinimo Barbitonſores aquam ſuam cœruleam, inde conficiunt ad albuginem oculorum tollendam.

Nimirum:

✳o in pelvi ænea ▽m affundunt additaque modica ♆ ſimul optimè agitant. *vide l. 2.*

Præparationes.

1. Purificatio unde ✳ Cryſtalliſatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio unde Flores. 4. Deſtillatio. 5. Liquatio.

I. CRYSTALLISATIO.

✳ cryſtalliſatum, nihil aliud eſt, quam ✳ modo vulgari purificatum i. e. in ▽ ſolutum, & poſt evaporationem aliquotam cryſtalliſatum, ideoque uſus ejus cum priori idem eſt.

II. SUBLIMATIO:

Flores ✳.

℞. ✳ trit limaturæ chalyb ā q.v. mixta diligenter ex cucurbita in ∴ ſublima, ſic relictis in fundo fecibꝰ aſcendit ✳ purum aliquota portiuncula ♂is inprægnatum.

℞. ✳ hujus ⊕ ſuſi ā M. ſublimaque denuo, ſublimationem de novo ſepties repete, ſemper ⊖ rejiciendo & parem ⊖is fuſi quantitatem ſingulis vicibꝰ admiſcendo.

Nonnulli contenti ſunt poſteriorib. ſaltē ſublimationib. (ſc. cum ⊖ citra ♂ peractis) ✳ depuraſſe. Verum quia ♂ vim aperitivam ✳ inſigniter acuit operæ preciū erit, nec priorem illam ſublimationem intermittere.

Vires. *Flores hi ut operoſiores ita & effectu præſtantiores cenſentur, quam ✳ ſola cryſtalliſatione purificatum, ideoque felicius illorum loco adhiberi poſſunt in quartana. Tollunt quoque perfecte cruditates ventriculi, ſi in vino abſynthiaco vel decocto ſaſſafras per aliquos ♂ continuos propinetur, ſudorque à ſumpto Medicamento procuretur.*

Doſis g. 3. vel 4. imò ad ℈ß. & ultra. Sennert. in Inſtitut. Hartman. in praxi loco de crudit. ventriculi. Tentzel. in Exeg.

III. CALCINATIO & FIXATIO.

Figitur cum ♆, ſi anaticè cum eodem mixtus △e fortiſſimo ſubito adhibito, addito quoque folle fundatur, poſtmodumque aquaque eluatur.

Uſus ejus præcipuus eſt, pro liquore inde conficiendo.

IV. DESTILLATIO:

Unde

Spiritus ✳.

℞. ✳ p. 1. ⊏rum p. iv. M. atq; deſtilla ex ∴ per ♓, ſic prodit ∽ ✳.

Aliter.

Solve ✳ in ▽ calida, eaque po-

 tato

tato lateres ignitos, ut ▽m illam ✳co impragnatam penitus imbibant. Hinc deſtilla per ♋m igne arenæ, vel igne aperto.

Alter.

℞. ✳ q. v. miſce cum argilla, ac exinde fac globulos, ✻laque per ♋m ut moris. *Cl. D. D. Helv. Dieter.*

Vires. *Hic* ✳*i* ♒, *affuſus ſolutionibus Metallicis cum* ▽ *factis, indeq; per* ✗ *abſtractus, ſecum alias corroſivas aquas tranſportat. Idemque in 4tana & obſtructionib9 feliciſſimo cum ſucceſſu exhiberi poterit, ſolvit itidem calculū.*

Doſis à g. 3. ad 6.

Extrinſecus auaticè cum ▽ *mixtus & plumaceolo loco dolenti podagrico aliquoties illitus, dolores ad miraculum reſtinguit, præcipue ſi in eo tantillum Camphoræ fuerit ſolutum. Senn. Inſt. Hartman. prax. loc. de Arthrit. Tentzel. in Exeg.*

V. LIQVATIO:

Vnde

Liquor ſeu Oleum ✳, *per deliquium.*

℞. ✳. purif. q. v. impone albuminibus ovorum coctorum, ac repone ut ſolvatur per deliquium. *Keſl. 1. c. 19.*

CAPUT XXVI.

De Vitriolo.

VItriolum eſt Sal minerale metallis proximum, ac præcipuè Cupro, &c. Græcè Χάλκανθον Arabicè Calcantum, Calcant, Alcalcadis. Latinè Atramentum ſutorium Vitriolum. German. Vitriol/ Kupffer-waſſer.

Varia ſunt ejus genera, pro natura mineræ, quam in ſe continent differentia. Præcipua autem quorum hoc tempore eſt exiſtimatio. Sunt 1. Cœruleum, Saphiri inſtar compactum, ut Saccharum candum tactu ſiccum, Hungaricum vocant, vel Cypreum. 2. Subviride, herbacei coloris, magis granulatum grumoſumque inſtar ⊖ comun. paulum unctuoſum, manuique tangentis adhærens, quale Goslarienſe, Suecicum, &c. 3. Album, in formam parvulorum panum effictum, tactu ſiccum.

Ex his itaque generibus, (niſi peculiariter monitus ſis) ſecundum elige, & ex hoc quod plus de ♀ quā de ♂ participat, nimirum quod cultro affricatum rubeo colore inficit, cavendo tamen Vitriolum minutulum ſubcæruleum, pallidulum & aquoſum, manusq; tangentis madefaciens, quod paſſim venale proſtat.

Vires. *Vitrioli uſus tantopere fructuoſus exiſtit, ut è Paracelſo (in naturalibus) ac Phedrone tertia pars Medicinæ habeatur, imò totam Officinam in eo latitare perhibet Quercetanus in Tetrad.*

Ga-

Digitized by Google

Galeno, calfacit, ſiccat, adſtringit vehementer, conſtipat, vomitum ciet, lumbricos fugat. Extrinſecus Errhinum exhibet naribus inſtillatum.

Præparationes ſunt

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Deſtillatio. 4. Sublimatio. 5. Præcipitatio. 6. Salificatio. 7. Extractio.

I. PURIFICATIO.

Purificatur ⊖-m à fecibus, vel ſuperficiariis, vel exactius inhærentibus: Illud fit ſola ſolutione filtratione ac cryſtalliſatione: Hoc interveniente inſuper digeſtione.

Hinc

1. *Vitriolum album vomitivum.*

Solve ⊖-m album in ▽, filtra & evapora, donec q. cruſta ſupernatans appareat, poſtea ponas in loco frigido, & concreſcent cryſtalli, quos poſthabitis fecibus quæ ſubſident, exime: ▽m iterum evaporare ſines reponesque ut antea. Hic labor penitus tertiò reiteretur, coagulando ſcil. & diſſolvendo: ultimò ter eodem modo procedatur cum ▽ roſarum. Cryſtalli tandem ſupra calorem lenem exiccati redigantur in ‡erem album.

Vires. *Eſt lene vomitivum, operaturque feliciter in febribus, affectibus ventriculi, catarrhis, lumbricis, peſte epilepſia, &c.*

Doſis à ℈j. ad ʒj. in Vino, Iuſculo, vel alio Liquore.

N. ▽ centaurii, vim ej9 emeticam maximè promovet. Croll. Beguin.

2. *Vitriolum Hemetico purgans.*

℞. ⊖-m Roman. [vel quodvis aliud ex tribus illis ſupra commemoratis,] q.v. pulveriſatum in loco calido radiisvé ſolarib. in ‡erem album exicca. Poſtea ſolve in ▽ centaur. min. filtra, & in loco frigido ad cryſtalliſandum repone: Cryſtallos exiccatos (ſervato tamen colore cæruleo) ſerva in vitro probe occluſo.

Vires. *Purgat per vomitum & ſeceſſum, eximium exiſtens in febribus peſtilentibus Medicamentum.*

Doſis à gr. 20. ad ℈1. & plur. In liquore vel ▽ appropriata. Sala de ⊖. Glucbradt in Beguin.

Purgatio defæcatoria.

Solve ⊖-m in ▽ vel rore majali, [filtrato, vel quod melius deſtill.] ſolutum cola, colatum colloca in digeſtionem aliquam diu, [per menſem] tunc ad ſuperficiem & fundum rejice feces, quas ſepara. Iterum ponatur in digeſtionem tamdiu, donec nullas feces amplius rejiciat.

Inſervit multis præparationibus.

II. CALCINATIO:

1. *Vitrioli calcinatio aperta, unde Colchotar.*

℞. ⊖ calcina, i. e. coque & combure in vaſe terreo, donec omni humiditate privata rubeſcat.

N. ⊖-m Calcinatione hac ultra dimidiam partem pondere imminuitur.

2. *Calcinatio ⊖-i clauſa.*

⊖-m crebris ſolutionib. & coagula-

gulationib, optimè depuratum lenique calore exiccatum, pone in Matracium firmum ſigillo Herm. munitum. Matracium hoc in ⩪ calidis colloca, qui ſolis æſtivi calorem non ſuperent: ſtet ita donec per flavedinem in rubedinem inſtar ſanguinis convertatur. Labor eſt 20. ♂ ℘ circiter. *Beguin.*

N. *⊕m rara ſtratificatione ſternendum eſt, nimirum ne ſtratum illud craſſitie cultelli in dorſo denſius ſit,* [nicht dicker als ein Meſſerrucke dicke/] *plura ergo Matracia niſi incaſſum laborare volueris habere expedit.*

Inſervit variis præparationibus.

III. DESTILLATIO:

Vnde

Deſtillata aquoſiora.

1. *Ros ⊕i.*

℞. ⊕m crudum, elice rorem calore MB ferventis in cucurbita non adeo alta adhibita.

Vires. *Valet ad ardentes capitis dolores, mitigat ſanguinem aduſtum, corroborat viſcera.*

Doſis ℨij. *continuatim.*

2. *Aqua ⊕i ſecunda.*

Poſt extillationem roris transfer cucurbitam cum reſtitante ⊕o ad ∴m, & deſtilla, quoad ♏ari poteſt.

Vires. *Conducit ad purgandos renes, lenit corroſiones internas,* ▣m *& ſudorem provocat. Inflammationem plagarum corrodentium aliquantulum calefacta ſedat, lenit & mitigat dolorem. & ad conſolidationem confert, infuſa gutta una ac altera Ol. ♀ ut mordacior fiat, ſcabiem ſiccam mundificat, & carnem ſolidiorem efficit, Sala.*

3. *Phlegma ⊕i acidum.*

℞. ⊕i cærul. q. v. deſtilla ex ⩪ b per ⚹. cohobaque aliquoties, (7.) ſupra ⊕, ultima vice fortiꝰ urgendo

N. *▽a illa ſuavem acquirit odorem ſi poſt ultimam ♏ationem aliquamdiu calore moderato circuletur.*

Vires. *Eſt arcanum ad capitis dolorem & epilepſiam. Hartm. in Croll.*

4. *Spiritus ⊕i volatilis.*

℞. ⊕i defecat. & exiccati q. v. deſtilla gradatim per ♌m △ nudo, ut ſimul poſt phlegma ſubſequantur ∽, quantum fieri poteſt omnes. Liquori egreſſo adde part. ij. ▽æ pluvialis deſtillat. & in MB, nova deſtillatio inſtituatur, tunc ſubtiliſſimus ∽ ⊕i cum ▽ elevatur, relicto acidiſſimo oleo in fundo.

N. 1. Si volupe ſit ∽m ⊕i volatilem purum obtinere aufer Excipulum dum inſtrumenta adhuc calent ſtatimque in MB, *aquæ ferventis probè adaptato alembico & recipiente parvo, cautè colloca. Videbis ſtatim volatilem ∽m in Excipulum tranſire, quem ſeorſim collectum, diligenter ſerva. Ex 6. vel 8.* ℔ *⊕i vix* ℨiij. *ad ſummum* ℥ß. *acquiri poteſt.*

N. 2. Hac eſt illa volatilitas ⊕i quam Theophraſtus *paſſim præcipuè autem part. 3. de morb. ament. tr. 2. commendat ad Epilepſiæ curationem. Hartman. in Croll.*

Digitized by Google

Vires. 🜉 ille ▽æ pluvialis immixtus ſummè penetrans eſt, & in febri Ungarica aliisque ardentibus febribus efficaciſſimè operari ſolet.

Alii ⌒gationem hanc ex cucurbita loricata perficiunt, octies plꝰ minus cohobando.

Alii ad nonum uſque Alembicum fortiſſimo △ pellunt, ſcil. alembico altero alteri exactè impoſito, ut in ſublimatione flor ♁ii fieri ſolet, qua ratione penetrantiſſimꝰ elicitur ⊖i 🜉, ad fugandam epilepſiam præſtantiſſimus. *Hartman. in Croll. Senn. Inſt. Tentzel.*

Alii addunt ⊖o optimè purificato 🜖m, ut fiat paſta, eliciunt per 🝭m. 1. 🜖. 2. ⊖i phlegma. 3. 🜉m ⊖i. Tandem ſeparant 🜖m à ⊖i phlegmate & 🜉m ⊖i in B. per ─Ɛ dephlegmando, v. phlegma cum 🜉u volatili. à 🜉u fixiori proliciunt. *Sen. Inſt. Tentzel.*

Spiritus ⊖i vulgari modo deſtillatus.

℞. ⊖i ad rubedinem calcinati, vel ex ⌒gatione roris & ▽æ ſecundæ reſidui ℔. vj. vel q. v. deſtilla △e nudo ex 🝭 benè lutata. in Recipiens capaciſſimum, commiſſuris exactè clauſis, adhibitoque △ gradatim. Poſt tres ferè Ꝫas phlegma ſtillare incipit, quod tandem paulatim aucto △ circiter Ꝫ. 6. vel 7. 🜉 albi nebuloſique ſubſequentur. His apparentib. continuandus erit △. paulatimque augendꝰ, donec nulli amplius 🜉 egrediantur, quod cognoſces, ſi Receptaculum pellucidum appareat. 🜉m dephlegma in MB, donec guttæ acidæ exſtillare incipiant, poſtea rectifica eundē per 🝭m vitream in ─Ɛere, ſic exibit 🜉 clarus, in 🝭 vero manet ℥ rubicundum & acre.

N. Si citra jacturam aliquam ſpirituum (in calcinatione fortè evaneſcentium,) ut & citra corroſivi olei admixtionem, (quo alias vix 🜉 planè liberari poterit,) expetis, procedere monet D. D. Brendelius (in Chymia ubi & rationibus id inculcare conatur,) modo qui ſequitur.

℞. ⊖i opt. crud. q v. (℔. xij.) inde 🝭æ Excipulo capaciſſimo firmiter connexæ, ita tamen ut foramen in commiſſura relictum ſit, ſpiritib. volatilib. ac impetuoſis exitum concedens, deſtilla ut moris, lentè, donec impetuoſi illi 🜉 egreſſi, (id quod cognoſces, ſi collum refrigeſcat,) dein obtura firmiter foramen ac auge △m, pelleque Ꝫ. 12. (non ultra, alias 🜉m inquinabis oleo corroſivo graviori.) Hinc dephlegma ac rectifica, & habes 🜉m ⊖i optimum. Verum enimvero 🜉 in calcinatione evaneſcentes vix ac ne vix operæ dicto modo adhibitæ æquivalent. Ideoque niſi 🜉m quoque volatilem expetis, vulgaris modus ſatisfacere poteſt. In quo nota tamen, nè nimium calcines, nec nimium △m urgeas. Etenim ut in omni

omni ferè ⩡atione ita in hac paulatim craſſius,&c. propellitur.

Alii addunt ⏀i aliquid, ſed hoc ⩡atum potius 🜄, quam ∽ ⊕i nomen meretur.

Vires. ∽ ⊕i *eſt diureticus, diaphoreticus, incidens, attenuans, putredini reſiſtens, &c. Hinc utilis in febribus ardentibus, obſtruct. Epatis, Lienis & Meſenterii, appetitu proſtrato, &c. Quin imo cum liquore vel vino miſtus, lenit Odontalgiam.*

Prodeſt & ejus illitus in tinea capitis aliisq; generibus ſcabiei & pruritus cum ∇ *chelidon. mixtus.*

Doſis à g. 5. *ad* ℈ß. *vel ad* ℈ j. *in liquore, vel adhibetur in potibus quant. ſuff. ad aciditatem gratam.*

🝊 ⊕*i dulce & grave.*

℞. ⊕m purif. ſolve in Ol. ♀ p:d. abſtrahe materiam relictam, ſolve cum ∽u ⊖is, & redigatur in maſſam cum Crem. ♀i, (vel cum Saccharo cando aut alio,) poſtea pellatur per ☊m.

Vires. *Diaphoreticum eſt inſigne polletque vi leniter adſtringendi.*

Doſis à gut. 1. *ad* 3.

N. 1. *Parum olei ſuppeditat.*

N. 2. *Ex reliquis Metallis vel crudis, vel in* ☉ *redactis, eodem modo beneficio ſpir.* ⊖. *& Crem.* 🝊 *grave elici poterit. Exp. D, D. D.*

Spiritus ⊕i dulcis, ſeu 🝊 ⊕i dulce.

℞. ⊕i benè calcin. ℔: iij. ſuperfunde 🜊, ut benè ſupernatet, digere decantaque & affunde novum 🜊, idque quinquies vel ſexies, ſemper ♂ aliquot digerendo. Aceta illa impregnata deſtilla, donec ∽m ⊕i ⩡andi tetigerit ordo. Tunc inde in ☊m adjectis ſabuli puri manipulis duob. & liquor ⊕i emanans dulcem referet ſaporem. *Tenzel. Keſler.* 3. *cent.* 27.

Vires. *Prodeſt in calculo, tartareis morbis, catarrhis, &c.*

Doſis ℈ j. *in liquore conveniente.*

Aliter.

℞. ∽ ⊕i vulgar. (rectificati,) ℔.1.

☺i ⊕i [ex quo ⊖ ſit extractum] ℥iv.

Deſtilla per ☊m vitream in ⸫ in receptac. ſatis capax, ſic prodit ∽ ſubdulcis, quem ſi dulciorem cupis, circula eum 🜋 ♂ 4. aut 5. dein abſtrahe 🜋, ſic habes ∽m ⊕i dulcem.

N. Dulceſcit etiam ſola circulatione cum ſuo phlegmate, vel ſi aliquoties à ſcoriis ♂ (ſemper novas ſcorias ſumendo,) ⩡etur.

Spiritus ⊕i Philoſophicus, vulgò Cohob ☿ ii.

℞. ∇, qua ∽ vitæ edulcoratus eſt, evaporet leniter MB, donec apparere incipiat Liquor flavus & acidus. Liquor hic eſt Sp. ⊕i philoſophicus, qui per ☊m à terreſtri materia rectificari poteſt.

Vires. *Potioris eſt virtutis, quam qui vulgari modo conficitur. Medetur* Fe-

Digitized by Google

Febribus, Luem ♀ mitigat, Lienem & Meſeraicas ſolvit, ventriculum debilitatum, & à phlegmate craſſo infarctum confortat. In melancholia hypochondriaca, Epilepſia, omnibusque affectibus capitis mirè prodeſt. Extrahuntur & ejus miniſterio Tinctura mineralium, corallia & perlæ diſſolvuntur. [*Idem acuatus* ∿*u* ⦶*, ſolvit* ☉*m.*

Doſis g. 3. 4. *ad* 8. *in hauſtulo vini vel liquore convenienti. Hartman, in Croll, Keſl. l.* 1. *c.* 26.

Spiritus ⊖*-i* ♀ *ſatus, alias Liquor Dianæ.*

℞. ⊖-i Ungarici ad albed. calcin. ℔ ij.

♀i ad nigred. calcin. p. 1.

Pulveriſata invicem miſce & 🜄 pauliſper conſperſa, deſtilla per cucurbitam XX, impoſito forti △e: cohobaque deinde rectifica liquorem egreſſum in ∴, ſeorſim capiendo, & 🜄m, & liquorem reliquum.

Vires. *Egregias vires exhibet ad ſudandum in omnibus internis obſtructionibus, in ſanguine grumoſo, contra ſcabiem ad mundificandam & levigandam cutim.*

Doſis à ℈*ij. ad* ʒ *j. per ſe, vel cum brodio, aut cum pauxillo vini Hiſpanici. Daturque per* 3. *auroras continuas ſi libet. Tentzel.*

Spiritus vel ▽ *aperiens Penoti.*

℞. ⊖-i Ung. ad rub. calc. ℔. iv.

Silicum è fluviis collect. & optim. calcin. ℔. v.

♀i ad albed. calcin. ℔. 1.

Mixta inque tenuiſſimum ⚶erem tuſa liqueſcant in cella aliquantum in liquorem, quem deſtilla ex ∴ per XX, cohobaque ter, ∿atum liquorem ſingulis vicib. ⊙o in ⚶erem redacto, affundendo. Extremo per ⊙m △e aperto pelle, ſic initio lento △e primum phlegma exſtillat, poſtea v. ∿ acidus auctiori △e elicitur. Ex ⊙o calcinato ⊖m extrahe, & cum eo [ablato prius phlegmate per B.] ∿m acidum digere. Tandem cum argilla in paſtillos redige, atque ex ⊙ △e nudo gradib. tamen obſervatis, ∿m alkaliſatum provoca.

Vires. *Uſus ejus inſignis eſt in obſtruct. Epatis, Lienis, Meſenterii.*

Doſis à ℈ *j. ad* ℈*ij. vel iij. in vino vel alio liquore convenienti. Hartm. in pract. loc. de obſtruct. Epat. Sen. Inſt.*

Spiritus ⊖*-i melliſatus.*

℞. ⊖-i in Sole albificati ℔. ij. mellis cum favo, ℔. 1. Miſc. exactè ac deſtilla ut moris.

Vires. *Lenit dolores Podagricos : ſi adſit inflammatio miſceatur cum* ✝*o, alias cum vino. Med. deſt.*

Spiritus Vitrioli diaphoreticus.

℞. ∿ ⊖-i vulg. ℥vj. ⊖ ♀i C. C. uſt. â ℥ij. M. in mortario vitreo digerantur aliquantulum, deìn deſtilla ex ⊙ in recep. capaciſs. donec omnis humiditas extillaria. ∿ato liquori adde 🜄 an. reſervaque in vaſe benè obturato.

Vires. *Purificat ſanguinem, abigitque ſcabiem ac pruritum, aperit obſtructiones ex frigidis cauſis ortas, ſudorem provocat in peſte, venenis, hydrope, ictericia, contracturis, &c. Efficax quoque eſt in mundificandis pulmonibus.*

Doſis à ℈ j. ad ʒ ß. continuari poteſt ejus uſus ad libitum ſine periculo. Sala in Anat. Vitrioli.

Spiritus Vitrioli Antepileptici.

Spiritus Vitrioli Antiepilepticus puerorum Hartmanni.

℞. Vitrioli Ungaric. depuratiſs. ℔. iv. adde ⊡æ puerorum ſanorum recenter collect. ℔. viij. Digere vaſe clauſo aliquandiu in 🝫, poſtea ex eodem vaſe deſtilla ad ſiccitatem duplex phlegma, quorum primum inſigne eſt paregoricum ad dolores podagricos, alioſque ſuaviter demulcendos, alterum eſt inſigne ophthalmicum, ad quævis oculorum vitia utiliſſimum. ☠ pulveriſat. ex 🝭 valida terrea, △e nudo, ſed tamen ab initio valde lente in excipulum capax urge, prodeuntib. confeſtim ſpiritibus liquor promanat precioſiſſimus ſulphurei odoris & auſteriuſculi ſaporis, qui per 🝭m ſemel atque iterum rectificatur atque reſervatur.

Vires. *Omnem puerorum Epilepſiam radicitus tollit.*

Nimirum:

℞. ℈j. ▽ radic. Pœon. & flor. Til. añ ℥j. M. de hac mixione exhibe in paroxyſmo [prius membris contractis & revulſis, reductis,] cochl. ß. & paulo poſt recollectis ſenſib. denuo aliquid exhibe, atque ita etiam tertio idque repete, non omiſſis interea quæ cerebrum confortant, ſc. magiſt. perlar. corall. cranii humani & ſimil. *Hartman. in Croll. Senn. in Inſtitut.*

N. Fit quoq; °°° efficax contra Epilepſiam.

Si Sal ⊡æ in Sp. 🜖i diſſolutum per ∴m ◡etur. *vide in Sale ⊡æ.*

Spiritus antepilepticus Baſilii.

℞. Virid. æris, q. v. ſuperfuſo ✕ calido extrahe, & decanta: Liquorem per ✕ abſtrahe ◡. Reliquum in ▽ pluviali ſolve, filtra, coagula ad tertiæ partis remanentiam, repone in loco frigido ad cryſtalliſandum, Cryſtallos toties collige, quoties ▽a ulterius coagulata & repoſita illos dabit.

℞. Hos Cryſtallos deſtilla ex 🝭 fortiter & prodibit ▽ ſubviridis, quando incipit ſubnigra apparere ceſſa, ▽mque illam ſubviridem deinde per 🝭m deſtilla & extillabit clariſſima.

Uſus ejus non modo in Epilepſia, ſed & in calculo valde nobilis perhibetur.

Doſis ℈ j. in ▽ appropriata. Pœon, Fœnic. &c. Tenzel. in Exeg. ſ. 1.

Spiritus Vitrioli antepilepticus Quercetani.

Spiritus Vitrioli, viridi dictus, in Tetrade.

1. ℞. 🜖m deſtilla ut habeas ſeorſim

orſim phlegma ac ∽m, eaque in quantitate ſufficienti.

In phlegmate macerentur in MB ♂ 4. vel 5. ſemina Hyperic. & Pœon. flor. Lil. Convall. Tiliæ, Calend. Roriſmar. Hyperic. Roſar. aliquid Ebor. C.C. cranii humani, viſci quercini pro libitu, F͞que expreſſio quæ ↘etur. ↘ato eo imbue vitrioli recent. ℔ 1. vel ij. ↘aque in MB ac cohoba quater vel quinquies, tandem adjice ∽m vitrioli reſervatum ↘aque ex cucurbita per ſerpentinas in MB fervente.

Si benè operatus fueris ſolus ∽ cum virore elicietur penetrantiſſimus.

Doſis gut. 15. vel 16.

Spiritus Vitrioli antepilepticus Paracelſi.

℞. ⊕m Ungaric. vel Roman. elice phlegma, cohobaque toties ſuper ☉, donec eo penitus imbuatur. Tunc admiſce 🜄 opt. rectif. digere ♂m unum ac alterum vaſe clauſo, hinc deſtilla, △ nudo gradatim aucto, donec ∽ prodierint omnes. Extillato Liquori (à fecibus ſegregato) adde ¼. ▽æ theriacal. Camphoratæ, denuoque bis vel ter deſtilla.

Vires. *Exhibetur in paroxyſmo & ante paroxyſmum.*

Doſis ℈ß. *cum liquore convenienti, vide Querc. in Tetr.*

N. Spiritus Vitrioli Antepilepticus compoſitus.

Epilepticum Medicamentum Crollii Deſcribitur in Pharm. generali.

Spiritus Vitrioli coagulatus.

℞. Terram ſigillatam ſtrigenſ. affunde Sp. vitrioli, ſtent in loco calido, ubi refrixerint, ſimul coagulabantur, inque calido iterum ſolventur, &c. Hunc ∽m coagulatum, ſi placet; inde ☋æ vitreæ & deſtilla ex ∴, & ↘abit Liquor minus acidus quam ∽ vitrioli, cohoba vice tertia, & nil niſi phlegma extillabit, adeoque ∽ vitrioli in ☋ manebit conjunctus cum terra ſigillata, qui in loco humido iterum liqueſcit.

Alii ∽m vitrioli cum ⊖e proprio digerunt, & hac ratione coagulationem conantur.

Aliter cum Cryſtall. ⏀*i.*

℞. ⏀ Cryſtall. phlegm. vitrioli aā ℥vj. ſolve, ac filtra, abſtraheque ↘ando ad ſiccitatem, dein affunde abſtractum hoc phlegma ☉o adjungendo Sp. vitrioli ℔. ß. abſtraheque in ∴, tum phlegma, tum ∽m nitri in forma vaporum rubicundorū egredientem, donec rubedo ceſſet, poſtea repone ↘atorium cum reſtitante Sp. vitrioli in frigido & coagulabitur.

N. Quia ⏀ *&* ⊕*m nexu non adeo amicabili uniuntur, hujus uſum nulli ſuadeo.*

De Oleis.

Olea hic aqueos non pingues liquores denotant, adeoq; à ſpiritib. niſi craſſitie differunt.

Digitized by Google

Sunt:

1. ℴℴ *dulce.*

℞ 🜔m purificatum, ſolve in ℴℴ ♀i p.d. ac abſtrahe. Materiam relictam ſolve cum 🜍u ⊖is, atq; redige in maſſam cum cremore ♀i [vel cum Saccharo cando, aliové Sacchari genere]. Hinc pellatur per 🝪m.

Vires. *Diaphoreticum eſt inſigne, polletq; vi leniter adſtringendi.*

Doſis à gut. 1. ad 3.

N. 1. *Parum Olei ſuppeditat.*

N. 2. *Ex Metallis ſeu crudis, ſeu in ☿ redactis eadem ratione per 🜍m ⊖, ac cremorem ♀i Olea elici poſſunt. Ex communicatione Experient. D.D.D.*

ℴℴ *Vitrioli rubicund.*

℞ 🜔 ad flaved. calcin. p. 1.
Silic. groſsè contuſor. p. ij.
🜄 q. ſ. ut f. pultis inſtar.

Deſtilla per 🝪m, ſic rubicundũ ℴℴ prodit. *Gluchradt.*

Uſus ejus potius eſt in Metallurgia, quam in Medicina.

Aliud rubicundum.

℞. Colchotar. part. 1.
Vini alb. generoſ. p. ij.

Fac ebullire ad ſiccitatem uſque, poſtea tere & ex 🝪 △ aperto deſtilla primo phlegma, poſtea applica receptac. capaciſs. ac juncturis benè munitis propelle forti △ ℴℴ, inſtar ſanguinis, rubicundiſſimum, *Gluchradt.*

Aliud.

Vitrioli calc. deſtilla cum Lythargyr. & prodit ℴℴ vitrioli rubicundũ quod Podagricis prodeſt.

Aliud ex Terra Vitrioli.

℞. Feces ſeu 🜃m ſubflavam 🜔i ſiccatam, [*vide ſupra modum praeparandi Crollianum, ubi hac* 🜃 *deſcripta*] deſtilla per 🝪m △ reverberii, ℴℴ dabit rubicundum, petrantiſſimum.

Vires. *Doſis gutt. 6. ad 10. ad pleroſque affectus capitis perutile eſt. Guttae ejus 15. ad 21. annotantib. quibusdam vomitus expediunt ſ. Tenzel.*

Aliud ℴℴ, ex 🜍re 🜔li.

℞. 🜍r 🜔i (dulc.) miſce cum dimidia parte Sal. ♀i. Deſtilla per 🝪m △mque ultimo adde ſuppreſſionis & prodibit ℴℴ rubrum.

N. 1. *Huic ℴℴo ſi inſtillaris ⚹ praecipitabitur ☿ ſpadicei coloris, quem edulcora ▽ frigida, hinc ſicca & ſerva.*

N. 2. *Praſtantius erit, ſi flores ex 🜍re 🜔i elevatos receperis.*

Vires. *Prodeſt ſed efficacius in iisdem affectibus, in quibus 🜍r 🜔i, vide ſuo loco.*

Ex hoc Praecipitato fit Eſſentia ſeu Tinctura.

IV. SUBLIMATIO:

Unde

Flores ex 🜃 Vitrioli, Subſtantia cuprea Vitrioli.

℞. Terrae vitrioli nigrae, [ex qua ⊖ extractum,] vel 🜃ae 🜔i ochreae q.v. miſce cum ✳ an. Sublima 1. △e lento, dein majori, donec nullum amplius fumum aſcendere videas. Sublimato affunde ▽m com. collo-

collocaque in MB tepido ℥. 24. unde ſubtilis ♁ in fundo conſidet, iteratis ablutionib. edulcorandꝰ.

N. 1. Hic ♁ igni fuſili ſubjectus, comburitur partim ⏝, partim in bonum cuprum funditur.

N. Eodem modo & ▽ ⊕i ♂ tractatur, unde 🜍 combuſtibile ♂is. Keſl. l. 1. c. 44.

Virtus ſubſtantiæ hujus cupreæ eſt, mundare plagas putridas, incarnare & cicatrices inducere. Sala de ⊕.

Flores ex 🜍re Vitrioli.

℞. 🜍r vitrioli (dulce) ſublima ſine additamento ex ſublimatorio humili, paulatim id injiciendo alembico ſcil. ablato & rurſus repoſito.

Flores ex Vitriolo crudo.

Fiunt eodem modo, cum ✳.

V. PRAECIPITATIO:

Vnde

🜄 Vitrioli ochrea.

℞. ⊕, pur. q.v. ſolve in ▽ font. ſtetque aliquandiu, ſic vel ſponte ſua ſubſidebit 🜄 ⊕i inſtar ochreæ.

🜍r Vitrioli dulce.

℞. Vitrioli puri q.v. ſolve in ▽ calida, ſolutioni affunde guttatim °o° ♀i, [alii lixivium ex ⊢ib. clavell.] & præcipitabitur 🜍r vitrioli, quod edulcoratum exicca.

Vires. *Confert affectibus pulmonum mundificat plagas putridas, cicatricesq́; inducit. Hartm. in Croll. Sala in ⊕ tr. 1. c. 7. Tenz. Keſl. 4. c. 69.*

🜍r Vitrioli purgans.

℞. ⊕ opt. q. v. affunde phlegma vitrioli, vel ▽. deſtillat. ad eminent. digit. 4. ſtent in digeſtione, & ſubſidebit 🜄, filtra inque filtraturam inſtilla °o° ♀i p.d. & præcipitabitur 🜍r vitrioli decanta Liquorem & edulcora 🜍r ▽ tepida, atque exicca. *Keſl. 2. c. 10.*

Doſis à g. 5. ad 10.

Eodem modo fit & 🜍r vitrioli ♂ purgans, illud ſc. ſolvendo in phlegmate vitrioli defæcando & præcipitando cum Ol. ♀i. *Keſl. 1. c. 38.*

🜍r Vitrioli fixum ſeu ♂ ſale.

℞. Limatur ♂ puriſs. fine omni ♁ere, p. 1.

Vitrioli Ungaric. cærul. aut vitrioli ♀is, p. ij.

Trita miſce & imbibe indendo in vitrum cum ⁂, ut ſupernatet digit. ſ. Coque & coagula ad ſiccitatem △ ∴æ, in fine ad incandeſcentiam uſque urgeatur. Huic ♁eri affunde aliud ⁂ ad eminent. 4. digit. ac extrahe colorem ſ. a. In hoc tincto ⁂ delitеſcit 🜍r vitrioli combuſtibile, [quod evaporatione & dulcoratione experiri poteris.] Inſtilla °o° ♀ p.d. ſic 🜍r vitrioli ilico præcipitabitur & figitur. Edulcora ▽ com. *Hartm. in Croll. Tenzel.*

Ex hoc 🜍re vitrioli fiunt Anodyna, Laudani nomine inſignita, quæ *vide Titulo de Extractis.*

Præcipitabitur & ♁ ſpadicei coloris, ſi °o°o ex 🜍re vitrioli dulci deſtillato ⁂ inſtillaris. *vide °o° ex 🜍re Vitrioli.*

VI. SALIFICATIO:
Unde
Sal Vitrioli.

Vitriolum Ungar. cærul. in 🝧bulo calcina, donec in ‡erem obſcurè purpureum abeat. Huic ita calcinato, affunde ▽ com. ſenſim agitando ne in fundo conglometur, donec ▽ [quæ calida evadit, ac ſi calci vivæ ſuperfuſa fuiſſet,] refrigeſcat. Stent ita 24. ☍. poſtea filtra per chartam, fiatque exhalatio ſuper △ lentum, donec ſal in fundo reperiatur ſiccũ & coloris quodammodo incarnati. Hoc pulveriſando in albedinem vertatur.

Idem Sal poteſt extrahi ex ⊙o vitrioli in ⌣at. ⌒ reſidui.

N. 1. Si ⊕m calcinatum non fuerit nigro purpureum, ſed tantum inſtar Boli Armeni, nihil extrahes quam ⊕m ejuſdem coloris ut fuit antea.

N. 2. ▽ reſidua (corpus exanimè vulgò maxima eſt virtutis in Diarrhæa & Dyſenteria.

Vires. *Sala vomitorium hoc ad Cœlum uſque evehit, in Epilepſia aliiſque cerebri Symptomatibus ex corruptis & acribus è ventriculo ſurſum actis vaporibus ortis. Item in Pleuroſia, Febribus peſtilentialibus, Lypothymia, à repletione humorum corruptorum, & effervescentia bilis circa orificium ventriculi in Epate, Liene & Renibus obſtructis.*

Item Sal naribus inſpiratum ſternutationem egregiè ciet. Citra vim cerebrum ſeroſis ſuis excrementis expediens.

Doſis à ℈ß. ad ʒß. vel ℈ij.

Sala in Tern. Emetolog. Querc. in Tetrad. & in Pharm. reſt. cap. de vomitivis. Sen. Inſt. Beguin.

N. Sal Vitrioli ex ſolo ⊙o ex quo flores ♀ elevati ſunt à gr. 6. ad 10. exhibitus (in ▽ fœnic. vel vino,) conciliat facillimè vomitum, interdum & ſedes, & ſudores. Hartm. in Croll.

VII. EXTRACTIO:
Unde
Tinctura ſeu Eſſentiæ ſimplices.
Extractum Vitrioli Narcoticum anodynum

℞. Vitrioli pulveriſ. ac lento calore ad albedinem uſque exiccat., ℔ß. affunde 🜅 opt. rectificat. ℥xxx. *(N. Nulla humiditas præter 🜅 accedat vaſq́; ſit ſicciſſimum, alioquin incaſſum laborabis.*] Sepelito in fimum equinum per menſem. Decanta poſtea à fecib. abſque perturbatione & deſtilla in MB ad reſidentiam uſq; Liquoris flavi, °°o ⌣ato non abſimilis. Tunc ceſſa, & quod prolectum eſt, ſerva. Liquorem reſtitantem benè occluſum quoque in uſum repone, qui precioſum Extractum eſt.

Vires. *Extracti illius uſus eſt narcoticus & anodynus, nec potentia opio cedit, ſine periculo tamen reprimit & coagulat Vapores illos ſubtiles venenoſos, Epilepſiam cauſantes, idq́; ſpecifice.*

Doſis à gut. 6. ad 8. & 12. cum Liquore conven. Sala in ⊕.

2. Eſſentia ♀is Vitrioli.

℞. ‡erem ſpadicei coloris (*vide* °° *ex*

🝆 ex 🜖e Vitrioli,) digere cum 🜈 in loco calido, (vaſe clauſo) ♂ ℘ 8. ſic dulciſſima Eſſentia 🜖is vitrioli tandem ſupernatabit in forma 🝆ei, quam à 🜈 ſepara per tritorium & ſerva.

Vires. *Hæc dulciſſima* 🜖 *Vitrioli Eſſentia æquipollet viribus ſuis Tincturæ* ♁*ii, & mirabiles effectus facit in* 🜄 *Meliſſæ, noxios humores totius corporis expellit per inſenſilem tranſpirationem, venerem ſtimulat, uterum roborat, ejusque motus inordinatos ſiſtit, & in utroq; ſexu prolificam vim ſeminis ad liberorum generationem operatur. In* 🜄 *Petroſelini idem penè præſtat, ſed inſuper Hydropem curat.*

Uſus autem iſtius Eſſentiæ aliquandiu continuandus.

Doſis g. 1. usque ad 4. Hartm. pract. loco de Lepra, Tentzel. de 🜖*r Vitrioli. Keſt. 4. c. 69.*

Alia Tinctura, Manna Vitrioli dicta.

℞. Vitrioli purificati q. v. extrahe Tincturam, digerendo cum 🜩u Vitrioli ſubtiliſſimo Eſſentificato, i. e. proprio Sale alcaliſato, filtra, coagula, & habes Mannam ſeu Tincturam vitrioli flavam.

N. Hanc Tincturam, ſi cum 🜈 *circulaveris* 🝆 *ſupernatabit, quod per* 🜊 *ſeparatum, ac iterum cum* 🜈 *circulatum fragrantiſſimum evadit.*

Vires. *Nec minores vires habet, nec minorem laudem meretur, quam Eſſentia* 🜖*is præcedens.*

Tinctura.

℞. Vitrioli viridiuſc. quant. ſatis magnam, educ phlegma ac 🜩m per 🜂 cum educto Liquore, ex 🜞o extrahe ſ. a. (vel & in loco frigido, ſæpè tamen commovendo,) Tincturam viridiuſculam, quam cautè decantatam deſtilla ad mellis conſiſtentiam aëri atque frig. ut in Cryſtallos concreſcat, expone.

N. Si menſtruum ad extractionem requiſitum deficiat ſeparatione id abſtrahe ad extractionem continuandam.

℞. Cryſtall. proximè præcedentium ℔. iij. vel iv. &c. circula cum 🜈 opt. rectific. vaſe H. C. Deinde deſtilla per 🜊 ex ∴. Hinc cohoba. Inſuper affundendo 🜩m 🜔i, ſeparaq; per 🝭m gradatim ♂ 4. ut extillet poſt 🜩 & 🝆 rubicundum. 🜈 abſtrahe in 🝫 🜩m 🜔i in 🜂ere, & reſtat 🝆 ſeu Tinctura rubicundiſſima.

Vires. *Admirandarum eſt virium adverſus omnes ægritudines, in craſſiore materia ſedem habentes. Quercetan. in Tetrad.*

Tinctura Magiſteriata ſeu in Magiſterium 🜔*i redacta.*

℞. Tincturam præcedentem conjunge cum proprio ſuo 🜩u 🜔i, (qui inde abſtractus,) digere aliquamdiu ſic dulceſcet. *Quercet.*

Vires. *Remedium eſt nunquam ſatis laudandum, idque præcipuè, ſi* ☉ *philoſophicè ſolutum, adjectum fuerit, prodeſt enim adverſus Epilepſias, aſtralesque omnes*

Digitized by Google

omnes affectus, Apoplexiam, Paralyſin, Vertiginem, Maniam, Extaſin, Syncopen, Cachexiam, Hydropem, Calculum.

Doſis gut. una ac altera. Querc. in Tetrad.

Eadem Tinctura, Aliter.

℞. ⊖ ⊕i (ex ⊙o illo reverberato extractum ac) opt. depuratũ, q.v. affunde ∽m ⊕i (in præparatione Tincturæ reſervatum,) ad eminent. 2. digit. digere ac deſtilla, hinc novum ∽m affunde, digere, deſtilla, idque repete, donec pars volatilis ſuperet fixam, poſſitque prædictus ⊖ ſublimari. Hoc ⊖ ⊕i ſublim. imbibe ac incera cum °°o ſeu Tinctura illa, digereque in Athannore per gradus ut uniantur, & per colores ad purpureum tandem deveniant. Eſt opus aliquot menſium.

Vires. *Eſt Elixir ſeu Medicina univerſalis, ſumme penetrans ac fixa, ad curationem deploratiſſimorum morborum ſufficiens.*

Doſis g. 1. ac alterum. Quercet. in Tetrad.

Mediante hoc ⊕i lapide reducitur ☉ in ſuam primam ſubſtantiam, unde tandem cernitur Medicina univerſaliſſima, vide ibidem in Tetrad.

Magiſterium ⊕i.

℞. ⊕i opt. q.v. ∽etur more uſitato, ∽ cum °°o per ♉m ſimul rectificetur. Cum phlegmate (vel ▽∽at.) ⊖ ex ⊙o extrahatur, phlegma ∽ando à ⊖e ſeparetur, cum aliquot cohobiis & digeſtionib.

Hinc

℞. ⊖is p. ij. ∽ vel °°o ⊕i, p. 1. Atque in phiola in MB ponatur, ut aquoſitas exhalet, idque tantiſper repete, donec Sal tantum °°ei imbiberit, quanti ponderis primo fuit. Hinc in phiola hermeticè clauſa 8. ♂ digeratur, tandemque in ⊷ collocetur 14. ♂ ♀ ad coagulandum. *Sen. Inſt.*

Magiſterium ex Tinctura & Spiritu ⊕i.

℞. ⊕m in ſe calcinatum, extrahe tincturam affundendo ⚹ optimum ⚹ tinctum decanta, ∽aque ad ſiccitatem, & manebit in fundo ⚵ rubicundus, quem pone in ♉m adhibito receptaculo grandi, dando △ per grad. decem, egredietur ∽ flavus, poſtea rubicundus, continuetur △ in eodem gradu, donec appareant ∽ albi, tunc ceſſandum. His ſpiritib. imbue ▽m in ♉ reſtitantem, (potius ⊖ ex ▽) digerendo, imbuendo, donec ∽, & anima proprio corpori ſint reſtituti. Hæc tandem in vaſe H. clauſo digere quadragint. ♂ ♀, donec figatur.

CAPUT XXVII.

De Arſenico.

Reſtant mineralia ſulphurea ac inflammabilia.

Hæc

Hæc fiunt ex perittomate macrocoſmico pingui, reſpondente in Phytologia, Oleis, Reſinis, Gummatis, in Zoologia pinguedini axungiæque abundanti, excrementisvé pinguedinem referentib. v. gr. aurium.

Suntq;

Arſenicum, Sulphur, Ambra, Succinum, Sperma Ceti, Aſphaltum, Naphtha, Perrolæum, carbo Petræ, Gagates.

Arſenicum.

Arſenicum fuligo ſive ſuccus eſt mineralis, pinguis, inflamabilis.

Dicitur & Auripigmentum. Græcè Ἀρσενικὸν, ἀῤῥενικὸν, Arabicè Harnet & Zarnich.

Genera ejus tria recenſentur, album videlicet, (Arſenicum in ſpecie ſic dictum, ſeu arſenicum Cryſtallinum,) Citrinum ſeu Flavum. (Riſigallum Auripigmentum,) & tertio Rubeum Sandaracha.

Ex his album in Medicina uſitatiſſimum eſt, fulvum rarò, rubrum rariſſimè. Eligatur album Cryſtallinum, ponderoſum, durum, purum, ad lacteum colorem tendens.

Arſenicum Cryſtallinum factitium eſt, fitque ſublimando ex auripigmenti ſcobe & ſale anaticè mixtis. Auripigmentum & Sandaracha nativa ſunt, nec differunt, niſi quod Sandaracha auripigmento ſit magis in terris excocta.

Vires. *Inter Venena loco haut ultimo Arſenicum recenſetur nec immeritò, quippe præter ſummã acrimoniam tantà quoq; malignitate vitæ noſtræ Balſamo bellum indicit, ut non modo intus aſſumptum, ſed & extrinſecus adhibitum, horrenda Symptomata introducat.*

Qualia ſunt:

Convulſiones, manuum ac pedũ ſtupiditates, ſudores frigidi, palpitationes, deliquia cordis, vomitiones, corroſiones ac tormina, ſitis æſtus, &c. (*Exempla vide ſis apud Salam in Ternar. Bezoardic. c. 27. apud Schench. & alios.*

Verum enimvero nec facultatib. caret utilib. quas intrinſecus in curanda peſte, reliquisque venenatis affectib. ut & in ſcabie maligna, cancroſa, &c. Conferre potis eſt modo qua decet ratione præparetur.

Extrinſecus adhibetur ad denudandam pilis partem quamvis, nonnunquam & cauteriis amuletisque admiſcetur.

Auripigmenti & Sandarachæ Vires eædem ferè ſunt, niſi quod in Arſenico Sale ſint mitigatæ.

N. Sandaracha Arabum eſt Gummi Iuniperi. Præparationis ſcopꝰ dirigendꝰ, ut acrimonia mitigata dulceſcat, auraque maligna & volatilis inde ſeparetur. Huic ſcopo media deſtinata reperimus, ſublimationem, fixationem, & liquationem.

SUBLIMATIO:

Unde

Arſenicum dulce.

℞. O-O cryſtall. q. v ſublima per ſe

deinde ✢o opt. horar. 2. ſpacio decoque, [ſic n. ſua nigredine & farina quadam levi atq; corroſiva ſpoliatur.] Poſtea cum ſquamma æris, (Kupfferſchlag/) iterum ſublimã. [quæ venenum illius craſſius atque nigrius retinebit.] Tandem bis ac ter cum Sale comun. præparato ſublimatum perfectè dulcoretur.

N. Illius perfectio ex eo cognoſcetur, quando Metallis injectum, candorem illis conciliat & indit perfectiſſimum, qui remanet etiam in iis, poſtquam ignita fuerint: Cum tamen ○-○ crudum eadem nigrefaciat, atque fumo quodam infecto, quem oculis & olfactus non ſine noxa & incommodo ſentire poſſunt, contaminet & inficiat.

Vires. *Tantum abeſt ut aſſumentib9 noceat, quin imo illos benignè & ſine ulla perturbatione ab iis venenis expurgat, quæ ab aliis Catharticis nullatenus purgari poſſint.*

Uſus. *Dari poteſt media illius ſublimati ſubſtantia, in infuſione ad pondus 5. 6. 7. 8. granorum. Quercetan. in Alexicac.*

Poteſt & per deliquium in ⁰₀⁰ redigi ulceribus utile.

Aliter.

Rubinus Arſenici diaphoreticus.

℞. ○○ q.v. ſublima bis vel ter in ∴, ſemperque ſepara. ƚerem ſubtiliſſimum, qui in cucurbita inſtar farinæ volatilis adhæret. Eſt enim ○○i venenum, partem Cryſtallinam miſce exactè cum flor ♎. añ & ſublima.

Vires. *Eſt ſpecificum in affectibus pulmonum. Datur quoque ad ſudorem ciendum.*

Extrinſecus ſi adhibeatur, curat omnia ulcera maligna curatu difficilia.

Doſis à gr. 5. ad 8.

○○ hac ratione præparatum ad ℈j. ſecundum Tentzelium exhiberi poteſt *Tentzel. in Exeg. Querc.*

Eodem modo poteſt parari & Rubinus ex ○○o, ſimili doſi, & ad ſimiles affectus adhibendus.

Arſenicum ſublimatum.

℞. ○○, ⊖ toſt. colchotar, limatur. ♂ ã M. ſublimaque dando △m per gradus, quod ſublimatum eſt, cum novis ſpecieb. miſce, & ut prius ſublima, idque ter repete.

FIXATIO ſeu CALCINATIO: Unde

○-○ fixum, & exinde ⁰₀⁰.

℞. ○○ Cryſtall. [vel ○○ illius ſublimati,] ⦶i purific. añ. [alii ℞. ○○, part. 1. ⦶, part. ij. Alii ○-○. ⦶ ♀ añ] M. ac injice per vices in ✢bulum verſaque ſpatula, [cavendo fumum,] donec ceſſet Ebullitio. Poſtquam cuncta injeceris, da △m fortiſs. per ♉.4.6. [alii ♂ integrum] Tandem edulcora, Sal ⦶ calida ▽ ſeparando, remanebitque in fundo ƚ albiſſimus, ○-○i fixi.

N. 1. Felicius hæc calcinatio procedet inter duo ✢bula luto connexa, cum ſpiraculo ad fumi egreſſum.

N. 2.

N. 2. Müllerus tertia vice calcinationem illam cum ⦶ ana repetit, ♃eremſingulis vicibus ▽ dulcorando.

Vires. *Inſervit Oleo per deliquium præparando, ut & 🜺 fixo ſudorifero.*

Eodem modo potes procedere cum Realgare argenti, Cadmia, & ſimil.

Arſenicum fixum ſudoriferum.

℞. ♃eris arſenici fixi, q.v. imbibatur 🝆 ♀, p. d. aliquoties (tert.) Denique diſſolve materiam in aquã vitæ, ut extrahatur & ſeparetur totꝰ Sal, & reſtabit ♃ alb. & fixus quem ſeparæ.

Vires. *Sudorem movet, datur cum Theriaca.*

Dóſis g. 3. 4. 5. Müllerus in miraculis Chymicis.

LIQUATIO:

🝆 🜺 Anodynum, Butyrum 🜺 Liquor 🜺.

℞. ♃eris 🜺 fixi, q.v. diſſolvatur in cella per deliq.

Vires. *Conducit venenatis ulceribus in Lue Venerea, Cancro, Serpigine, morſu canis rabidi.*

Uſus. 🝆 🜺 *illius, [vel ♃eris,] tantum in ▽ plantag. vel perſic. ſolvitur ut mixtura ipſa guſtum linguæ tolerari poſſit. Aqua illa lavetur affectus.*

Aliter.

℞. Butyri 🜺 ℥j.

🝆 Mirrh. ℥ij. Miſc.

N. Paracelſus l. de mort. rer. nat. hanc 🜺 fuſionem cum ⦶ liquefactionemque ſubſequentem in cella, mortificationem vocat, atq; 🜺, Realgaria & c ſimili modo mortificari poſſe perhibet.

Caput XXVIII.

De Sulphure.

Sulphur eſt Reſina ſive pinguedo terræ, Chalcantoſa aciditate gravida.

Dicitur, Arabicè Cibur vel Chybur, Crybtit, Rabric, Albuſao: Chymicis, Akiboth, Ahuſal. An. Anerit. Anerick. Alnerick. Alchibith. Alcebris. Aphebriock. Kibrith. Kaprili, Lamare, Tifaſum, Tin, Uſifui. Græcè Θεῖον. Germ. Schwefel.

Sulphur túm nativum, tùm factitium Officinis in uſu eſt.

Nativum ex terra effoditur purũ ſolidum interdum ſciſſile, venitq̃ue nomine ♀is vivi, ſeu ἄπυρος i.e △ non experti.

Factitium vel ex vivo 🜍re impuriori, pyritevé vi △ educitur, vel aquis 🜍eis excoquitur.

🜍r caballinum quod in Officinis dicitur, feces ſunt è coctione ſulphuris vivi impurioris relictæ & in urceos admixtis nonunquam ſquammis ♂ transfuſę.

N. 3. Adhæreſcunt quoque interdum q. ſtria Sulphurea, camino ubi

⊕-m ex ſua vena excoquitur, quæ nihil aliud ſunt quam 🜍ris flores ex ⊕-o dum excoquitur, elevati. Horum copiam exhibet Suecia ſat magnam.

N. 2. Exhibet Chymia & Artificialia Sulphuris genera ex ♀ ♁, &c. Hæc quidem longè reliquis præſtant verum, quia rara & chara ſunt, rariſſimè Chymicis præparationibus vulgaribus ſubjici ſolent.

Delectus.

Eligatur 🜍r puriſſimum colore vireſcens, facilè inflamabile, luculenter ardens, fumumque magis cœruleum halans.

Vires. *Calidum & ſiccum eſt, pectori dicatum, aperit, incidit, putredini, veneno, venenatorumque animalium morſibus reſiſtit, provocat ſudorem, &c. Hinc conducit in Phthiſi, Tuſſi, Aſthmate, Peſte, peſtilentialibusq; febribus. Extrinſecus diſcutit tumores duros, ſanat lichenes duros, pruritum, &c.*

Præparationes ex 🜍re ſunt.

1. Sublimatio. 2. Fixatio. 3. Præcipitatio. 4. Deſtillatio. 5. Infuſio & Extractio.

I. SUBLIMATIO:
Unde
Flores Sulphuris.

Flores 🜍is nihil aliud ſunt quam 🜍r à terreſtribus Excrementis per ſublimationem purificatum.

N. Nonnunquam tamen & aliis impregnantur.

Sublimatio 🜍is fit in arena calore mediocri gradatim adhibito, ex cucurbita terrea cui 🝪 vitreus ſine luto imponitur, ut aufferri ſc. ac poſt exemptos flores iterum reponi poſſit.

N. 1. Orificium cucurbitæ interea temporis, quo flores eximuntur probè tegatur, ne aëris irruptione 🜍r [quod facilè accidit] incendatur. Cujus rei gratia non abs re foret, duos in promptu habere alembicos, quorum alter alterius vicem ſine mora ſubire poſſit.

N. 2. Alembicus ante impoſitionem ad △m caleſcat, quippe ſecus facilè diſſiliet.

N. 3. Roſtro 🝪is recipiens apponi poteſt, ad liquorem acidum, qui primo egreditur excipiendum. Liquore egreſſo roſtrum charta obturare licet.

1. Flores 🜍 per ſe ſimplices.

℞. 🜍 groſsè ſi libet contuſi q. v. impone cucurbitæ terreæ, vel vice una, vel per vices, ac paulatim. Sublimaque in 🝗, ut dictum, igne moderato. Primo exit aciditas, quam Excipulo excipe ac ſerva (de qua infra,) ſecundo, ſublimantur flores flavi, &c.

N. 1. Alii admiſcent 🜍is ℔. 1. farinæ laterum ℔iß. Alii cum terra ſigillata ſublimationem inſtituunt.

N. 2. Si 🜍 fortuito accenderetur, farina vel cine injecto extingui flamma poterit.

N. 3. Cavendum ne △ nimium intendatur adeoq; non excedat calorem, qui alembico manum imponere permittit.

2. *Flores*

Digitized by Google

2. Flores 🜍 🜖-lati.

℞. 🜍. flaviſs. ℔. 1. ⊖ fuſi & 🜖-i calcinati à ℔. ß. pulveriſentur & miſceantur. F. Sublimatio ut dictũ dando initio ignem lentum poſt aliquot horas (3. vel 4.) phlegma incipiet ſtillare & durabit per horas 4. vel 5.

N. 1. △ augendus eſt ſenſim magnis carbonibus, ut tandem Catinus in quo arena continetur, rubeat.

N. 2. Calor ſi ſit nimis exceſſivus non flavo ſed nigro colore 🜍r aſcendit.

N. 3. Alii ℞. Sulphuris 🜖-i calcinati & ⊖is ana, quæ ponderum diverſitas neminem turbare debet, modo △m rite adhibeat. Additamenta enim quo pauciora fuerint eo △ ſufficit mitior.

Quercetanus non niſi colchotar anatice addit omiſſo ⊖.

N. 4. Flores cum novo additamento 🜖-i & ⊖ ut ante ſublimari poſſunt, idq; vel vice tertia, quippe quo ſæpius flores elevantur, eò plus tenuitatis acquirunt, purioresq; evadunt, non tamen ſine imminutione.

Vires. *Reſiſtunt putredini, cient ſudorem, exiccant, &c. Hinc proſunt in peſte, peſtilentialibusq; febribus, ſive curandi, ſive præſervandi gratia adhibere libeat. Exhibentur quoque utiliter catarrhoſis, pulmoniacis, tuſſientibus, & ſimil.*

Doſis robuſto ʒ *j. juveni* ʒß. *in præſervatione autem non excedimus* ℈ß. *Exhibemusque commodè cum Extracto Enulæ campanæ.*

3. Flores 🜍 gummati ſeu myrrhati.

℞. Flor. 🜍 compoſit. ut ante ℔ß.
Colchotar. ℥vj.
⊖ fuſi ʒv.
Mirrh. Alexandr.
Thur. añ ℥iij.
Aloës ſuccotr. ℥iv.
Maſtich. ℥iij.
Croc. ʒß.

Omnia trita ſimul atque benè mixta ſublima l. △. poſt horas aliquot, exime flores, rurſus alembicum impone △m continuando per hor. aliquot (12.

N. 1. Alii ℞. mox initio 🜍 pulv. ℔. 1. 🜖-i calc. ♉ ana ʒv. Aloës Thur. Myrrh. à ℥iij. Floresque cum novis ſpeciebus 2. vel 3. vicibus ſublimant. Sen. Inſt.

N. 2. Felicius procedunt, qui floribus Sulphuris jam factis ſpecies ſolummodo admiſcent. Vix enim quicquam citra combuſtionem ex gummatibus una cum 🜍 aſcendet.

N. 3. Imponenda & materia per vices, ſi enim nimium impoſueris, comburitur materia ſufficitque 3. vel 4. digitorum craſſitie, ſingulis vicibus impoſuiſſe.

Vires. *Efficaciores ſunt quam ſimplices, tùm exiccando, tùm putredini reſiſtendo.*

4. Flores 🜍 Saccharati.

℞. Fl. 🜍 miſc. atque ſublima cum Saccharo cando.

Vires. *Majus auxilium conferunt ad aſthma, aliasque affectiones pulmonum*

Digitized by Google

num quam vulgares. Quercet. in Pharmac. reſt.

5. *Flores* 🜍 *albi.*

℞. 🜕. purificat. q. v. liqueſcat in 🝊, poſtea injice per vices 🜍 pulveriſ. [*ut in Lapidis Brunellæ præparatione,*] idque tamdiu, donec 🜕 in ipſo igne coaguletur. Ignem poſtea auge, operculatoque 🝊bulo etiam 🜂 ſupra accende, idque continua, horis duabus.

℞. Ergò hujus 🜕 fixi, p. 1.
Sulph. Elect. p. ij.
Miſce optimè & ſublima 🜂 ∴æ.

Vires. *Lacti* 🜍*is, viribus ac poteſtate æquivalent. Sen. Inſt. Tenzel.*

6. *Flores* 🜍 *Corallati.*

℞. Corall. ℔. 1. Fl. 🜍 ʒiv. tere minutiſſimè & miſce: ſublimaque ut dictum, 🜄m perfluentem ſeorſim primo collige dein flores.

N. 🜍 *ſic ſecum trahit ſubtiliſſimam Coralliorum ſubſtantiam.*

Vires. *Sunt præſtantiores quam vulgares Sulphuris flores, & ſi ex his Balſamus fiat* 🜍*is optimum pulmonum Balſamum habebis charis.*

II. PRAECIPITATIO:
Unde
Lac Sulphuris.

Lac 🜍is Magiſterium 🜍is eſt, ſeu præcipitatum.

N. Aliis dicitur cremor Sulphuris, aliis Butyrum.

Paratur autem 1.

℞. Fl. 🜍is, p. 1.
Salis ♀i fuſi p. iij.

Pone in vitro oris capaciſs. (ſive in olla fictili) in arenam collocato, affunde 🜄 ad eminent. ſex digitorũ ita tamen, ut quarta pars vitri ſit vacua, hinc bulliant, ut 🜍 ſolvatur, [quod 5. vel 6. horis fiet,] ſpatula lignea continuò agitando, donec ferè omne Sulphur ſolutum ſit, liquorque rubeus appareat. Hinc filtra calidè per chartam Emporeticã, ac affunde confeſtim vinum auſteriuſculum, [alii ※,] lentè celeri tamen lapſu, tamdiu donec colorem lacteum acquirat, qui ad fundum paulatim ſecedit, nomine lactis: Lac hoc ad fundum præcipitatum, effuſo liquore collige, ablue 🜄a & exicca. [vel, ſi placet antequam plane exſiccetur, miſceatur cum 🜄 cinam. vel alia appropriata, ut fiat inſtar pultis vel lactis, &c.

N. Si 🜄 *bulliendo evaneſcit, affundatur alia ſed fervida.*

— 2. *Modus compendioſior.*

℞. 🜍 & 🜔is ♀i liqueſcant in 🝊. ſimul liquefactis affunde aliquid aquæ calidæ, mox affunde in patinã 🜄 calida plenam & ſtatim filtrentur, affundaturque paulatim vinum ſic totus liquor albeſcet atque lac ad fundum præcipitabitur.

N. Quercetanus diſſolvit flores 🜍 *in oleo* ♀*i diſſolutionique affundit* 🝊. *præcipitatq; &c.*

Vires. *Balſamum eſt pulmonum ac velut* 🜂 *conſumens & exiccans. Exhibetur igitur utiliter his qui moleſtantur*

Ca-

Catharris, fluxu Capitis, Aſthmate, Phthiſi, Tuſſi, Colica, &c. promovet expectorationem, intercipit defluxiones ad articulos, venenoſitates ventriculi ac inteſtinorum præcavet ac diſcutit.

Doſis. Tantum pulveris miſcetur, ut vehiculum albicante colore tingatur, daturque mane & veſperi cochl. 1. Vehiculum ſit appropriatus liquor, Aqua ſcil. Cinamomi, Meliſſæ, 🜄, &c.

N. Quercetanus exhibet ℨj. pro cathartico offertur.

III. DESTILLATIO:

Vnde

Spiritus ſ. Oleum Sulphuris per C.

Habendnm eſt vas vitreum latū paropſiatis vel patinæ inſtar è cujus medio ſurgat meta, [tripus vel aliud aliquid metæ vices ſuppleus,] ſupra metam concha vel ✝bulum ſtatuatur Sulphure repletum. Deſuper campana ſuſpendatur vitrea, ea diſtantia ne flamā eam attingat, ſic fumus ex Sulphure accenſo aſcendens & in campana condenſabitur, condenſatusq; ex campanæ oris in ſuppoſitam patinam decidet.

N. 1. Si conclave fuerit clauſum locusq; ac tempus humidum, major olei quantitas colligatur.

N. 2. Utile eſt campanam initio madefacere.

Alius modus.

Idem Oleum per Retortam tubulatam deſtillari poteſt. Nimirum ſi Retorta tubulata, vel quæ impoſtica parte tubulum habeat, in fornacem collocetur, eique recipiens ▽ę menſura adimpletum, ſine lulo adaptatur. Poſtea ubi incaluit Retorta fruſtula 🜍is partitis vicib. injiciantur, & poſt ſingula fruſtula injecta tubulus claudatur: Spiritus poſtea ſeu Oleum in MB ab ▽ ſeparetur & rectificetur.

N. Si prorſus aërem denegaveris fine tuo fruſtraberis, id quod mihi accidiſſe ſcias, qui lacteſcentem liquorem loco Spiritus obtinui, omni aciditate expertē.

Vires. *Spiritus 🜍 ut fere nihil aliud eſt quam ſpiritus ⊖-i, ita & eaſdem cum ipſo vires obtinet. Inſuper eſt & contra Peſtem, Aſthma, &c. utiliſſimeque extrinſecus adhibetur in procidentia ani, ſi illius pauxillum cum ▽, v. gr. plantaginis miſcetur, & ſpongia hoc liquore madefacta locus affectus tangitur.*

Vide Senn. Inſt. Beguin. Gluckrath. Tenzel.

N. Reſiduis fecibus, ſi in copia collecta fuerint, Sal elixiviari poterit.

Aqua acida ſeu aciditas, vel Phlegma 🜍is.

Aqua acida Sulphuris appellari poteſt liquor ille acidus, qui in ſublimatione florum, initio (parce tamen) extillat.

Vires eaſdem cum ſpiritu præcedente obtinet, verum quia minus efficax, raro in uſum venit.

Aqua ſeu Ens Balſami Sulphuris.

℞. Aquam acidam, quæ extillavit in ſublimatione flor. 🜍 ⊖-tor. rectifica

ctifica & conjunge in MB bullienti, cum ▽ acida quæ extillavit in ſublimat. flor. 🜍. reſinatorum.

N. Hæc ▽ (quæ lactei coloris) ſeorſim colligenda eſt, ne miſceatur cum oleo ſubnigro quod ſubſequi ſolet.

Uſus idem qui florum, in peſte, febribus, colica, obſtructionibus ac aliis affectib. pulmonum. *Croll.*

Ol. Sulph. Balſameum.

Balſamo Sulphuris Sal toſtum adde, atque per Rertortam deſtilla. *Senn. Inſtit.*

Oleum 🜍 Linatum.

℞. 🜍 citr. [℔. 1.] maceretur & ſolvatur in Ol. Lini. [℔. 1ß.] & fiet maſſa concreti ſanguinis inſtar. Refrigerata materia deſtilletur per Retortam & prodibit Oleum rubicundiſſimum.

N. Alii addunt ⊕-i calcinat ℔. ij. Mil.

Vires. *Prodeſt ad ulcera ac bubones peſtilentiales maturandos.*

Ol. 🜍 peſtilentiale Fincelii.

℞. 🜍 puri, furfur. tritic. à M. ac deſtilla moderatè per arenam, donec cernas oleum. Poſtea clauſis ſpiraculis ſerva eundem colorem, ne vaſa perfringantur.

Vires. *Arcanum hoc in peſte & ad ſudandum.*

Doſis ad 10. gutt. Tenzel.

Ol. Sulphuris aureum.

℞. 🜍 ℔. 1. pumic. ℔. ß. miſc. ac deſtilla lento △. [*N. ne des ignem inferius, ſed ſupra & ad latus,*] ſub fine auge ignem, & extillat oleum inſtar ☉.

Vires. *Exhibetur utiliſſimè in Cachexiis obſtructionibusq; viſcerum, præſervat à peſte. Clar. D.D. Ioh. Tileman, P. Profeſſ. Marpurg.*

Ol. Sulphuris rubrum.

℞. 🜍r, ℔. 1. Ψ, ℔. ij. per Retortam.

Vires. *Itidem maximæ eſt utilitatis in bubonib. peſtilentialib. maturandis.*

IV. INFUSIO:

Unde

Balſamus Sulphuris Terebinthinatus ſeu Rubinus Sulphur.

℞. Fl. Sulphuris ⊕-t. ℥iij. Spir. Terebinth. ℥vj. viij. Digerantur in vaſe vitreo, donec ſolvatur Sulphur & ſpiritus Terebinthinæ rubicundus reddatur. Hinc decanta ac ſerva.

N. Quod ſi hunc Balſamum à ſuo ſolvente ſeu ſpiritu ſeparare volueris, affunde ▽. & deſtilla, ſic ſpiritus una cum ▽ extillabit, relicto Balſamo in fundo.

Vires. *Excellentiſſimam Medicinā præbet contra Phthiſin, quippe vales ad ulcera pulmonum, conſolidanda, præſervat à peſte, aliisque morbis contagioſis, inſervit quoque Tinctura Sulphuris, vide infra.*

Doſis à g. 4. ad 7. ſcil. ſi à ſuo ſolvente ſeparatus ſit, vel ad g. 20. cum ſuo ſolvente. Querc. in Pharm. reſtit. Hartm. in Pract. Sen. Inſt. Beguin. &c.

Balſamus Sulphuris compoſitus, Balſamus vitæ.

℞. Flor. Sulph. ℔. 1. Myrrh. ℥iij. Aloës

Aloës ſuccotr. ℥ij. croc. ʒij. pulveriſa, ac digere cum ∽tu Terebinth. ad eminent. digit. 2. affuſo, decanta.

Vires. *Efficacius operatur quam ſimplex.*

Balſamus 🜍is ad Externa, qui Rulando adſcribitur.

℞. Fl. 🜍. vel 🜍 pur. ℥j.

Ol. rapar. expreſs. vel nucum ℔. ß.

Vini generoſi. ℥ij.

Macerentur ♂ 8. △e lento, aliquoties agitando. Poſtea coquantur lentè ad vini conſumptionem. Tandem cola & ſerva uſui.

Vires. *In variis morbis à Rulando Balſamus hic adhibitus eſt. vide ejus* 1. *Cent* 92.

Tinctura 🜍is.

Poſtquam à Balſamo ∽ Terebinth. ſeparatus fuerit, [*modum ſeparandi habes in Balſamo*] affunde 🜈 & extrahe Tincturam ſ. a. Tandem abſtrahe 🜈 in MB, & habebis Tincturam, digere atque à fecib. ſubſidentib. decanta.

Vires. *Præſtantiores effectus habet quam Balſamus.*

Doſis gut. 3. 4. *&c.*

N. Extrahit quoque ex 🜍re crudo Tincturam citrinam 🜈 optime rectificatus.

Caput XXIX.

De Bitumine ac Ambra Gryſea.

Bituminis nomen generaliter denotat quodcunq; minerale pingue. Unde & diveras ſub ſe Species comprehendit. Ambram ſcil. Succinum Sperma ceti tum quoque Bitumen in ſpecie ſic dictum: Naphtham & Petrolæum, Carbonem petræ & Gagaten. De quib. ſigillatim brevibus.

De Ambaro.

Ambarum, Ambra, ſive Ambara generaliter duo bituminis genera denotat, quorum unum, Ambræ nomen communiter retinet, & ad differentiam alterius, Ambra gryſea dicitur. Alterum, Succini nomen aſſumpſit, de quo loco ſequenti.

N. 1. *De Ambra nigra maxima Authorum inter ſe diſſenſio. Sunt enim qui vera ambra nativa ſpeciem faciunt, quæ reliquis imbecillior. Alii factitiam ſtatuunt, ex moſcho, Zibetta, ligno aloës ſtyrace & ladano. Alii Gagaten, ſub titulo ambra nigra vendunt. Alii ſuccinum colore ad nigrum vergens.*

N. 2. *Eſt & ambra ſubalbida, i. e. Sperma Ceti.*

Ambra Officinarum bituminis quoddam genus eſt, ex fontibus ac alveis maris ad littus eructatum.

Optima cenſetur Gryſea (ſeu coloris cinerei) à ſordib. purgata, odorata, lævis, quæque acu perfoſſa ſuccum pinguem reſudat. Improbatur nigra, candida valdè utpote dubio procul adulterata.

Factitia facilis cognitu eſt, odore ſcil. quo res ex quibus confecta eſt, prodit tum quoque colore, quo plerunque nigra eſt, adde quod ▽ impoſita citius molleſcit, quam nativa

Vires. *Calfacit, ſiccat, reſolvit, cor cerebrumq; roborat, ſpiritus vitales ac animales ſulphurea ſua ac ſuavi exhalatione ſuſcitat reficitq;: Vnde haut rarus illius uſus eſt in globulis illis fragrantib9 infectum aërem corrigendi, ſpiritusq; ab infectione tutandi gratia, formatis quos globulos inde Poma Ambræ vulgus appellat. de quib. l. 2.*

PRAEPARATA.

Eſſentia Ambræ.

℞. Ambr. gryſ. p. 1. Ol. amygd. d. p. ij. impaſta, ac digere ♂ aliquot, poſtea exprime: Expreſſioni affunde 🜄 rectificatiſs. digere ac deſtilla per arenam. Sic elevabitur cum 🜄 Eſſentia quoque Ambræ, relicto oleo amygdal. in fundo. Abſtrahe igitur 🜄 leni calore, ad conſiſtentiam olei.

Doſis g. pauca.

Species Diambræ, *vide in Di.*

Poma Ambræ, *vide libr. 5.*

CAPUT XXX.

De Succino.

SUccinum nihil aliud eſt quā Succus bituminoſus ſeu Reſina terræ optimè digeſta, exinde in mare traducta atq; ibidē præcipuè concreta.

N. Dum bituminoſa illa ſubſtantia adhuc liquida eſt, varia ſeſe involvere ſolent, ut muſcæ, formicæ, &c.

Dicitur Arabicè Ambra citrina, Electrum, Chryſolectrum, Carabe; Gleſſum, Reſina terræ, (Paracelſo) Agſtein/Bernſtein/Gentar.

Delectus.

Succini genera etſi pluria vulgo numerantur album, ſcil. flavum, & nigrum, attamen non niſi duo Officinis noſtris eo nomine veniunt. Album ſcil. & Flavum ſeu Citrinum, utrumq; quamvis laudibus ſuis haut deſtitutum ſit: Attamen præſtat album utpote magis digeſtum. Eligendum id ipſum candidum ſyncerum ſuave fragrans. Huic ſuccedit flavum, quod præſtat pellucidum, quæque præ aliis attritu, ſuavem halat odorem, nigrius enim (quod nonnulli ſuccinum nigrum alii ambram nigram faciunt;) vilius eſt. Flavum ad albedinē reduci poteſt hoc modo

℞. Succin. flav. e. gr. ℔. 1. pone in cucurb terream validam, ſuperadde ſalis marini vel (ſi eo cares,) ſalis gemmæ, aut ſalis cōmun. opt. ℔. ij. ſuperfunde aquæ pluvial. q. ſ. ad ſolvendum ſalem: quo ſoluto, inſuper affunde recentem ▽ fluvial. ebulliant ſuper impoſito ♓bico cæco, (ne ▽ ſubito exhalare poſſit, non tamen firmiter cucurbitæ agglutinato:) ♂ ℘ 14. vel donec coctione illa album evadat.

N. Ne

N. Ne ▽ deficiat, itentidem alia fervens ſuperadjicenda erit. Hartman. in Croll.

Vires. *Calfacit, exiccat, roborat, adſtringit leniter, capiti ac utero imprimis dicatum eſt. Hinc adhibetur utiliter in Catarrhis, Epilepſia, Apoplexia, Lethargo, Vertigine, Suffocatione ac Inflatione matricis profluvio ſanguinis ac ſeminis quod ad naturalem ſtatum reducit: In fluore albo mulierum. Cæterum globuli è ſuccino ad oculorum defluxiones miro ſucceſſu auxiliari dicuntur, annexi occipitio. Iidem etiam collo geſtati præpediunt ne deſtillationes in guttur ferantur. (Baptiſt. Port. Matthiolus.*

Uſus præcipuè albi tàm internus, quàm externus eſſe poteſt. Internè exhibetur ad ʒj. uſq́, ſed præparatum

Præparationes.

1. Præparatio. 2. Solutio ſ. Præcipitatio. 3. Deſtillatio.

I. PRAEPARATIO:

Præparatio Succini vulgari modo fit cum ▽ appropriata lævigando.

N. Quercetanus in Ph. reſt. c. 26. miſcet Succ. pulv. cum 🜈 hunc deſuper accendit, continuo agitando, & hoc 4. repetit, tandem humiditatem △e ſeparat, reſiduum Succinum pulveriſat & ſervat pro uſu.

II. SOLUTIO & PRAECIPITATIO: Unde Magiſterium, Extractum, Tinctura

℞. Succini pulveriſ. q. v. affunde 🜈 rectificatiſs. ſolve, decanta & abſtrahe in MB, vel præcipita cum ▽ font. & remanebit in fundo Magiſterium.

N. 1. Paracelſus:

℞. Carab. q. v. affundit circulatũ, digerit in ⊣Eribus ♂ ♌ (6.) Hinc abſtrahit ac cohobat, idq́ue toties, donec in fundo ⚬⚬⚬ appareat. *l. 6. archid. p. 81.*

N. 2. Dici quoque poteſt Tinctura ſi in forma liquidiuſcula adhuc adſervetur.

Vires. *Magiſterium hoc, ut nihil aliud eſt quam pars purior ac reſinoſa, à craſſioribus ſola ſolutione ſeparata, ita eaſdem cum ſuccino efficatiores tamen operationes obtinet.*

III. DESTILLATIO

Deſtillatio exhibet Oleum, Phlegma, Spiritum ac Sal: perficiturq́ue vel ſine liquore, vel cum liquore affuſo, per cujus virtutem ſcil. aliquantulum digeratur ac ſolvatur.

N. Oleum non aſcendit quamdiu aqueum adfuerit vehiculum, ideoque ſi oleum expetatur, ſine ▽ deſtillatio peragi poteſt.

E. gr.

℞. Succini groſsè triti, q. v. e. gr. ℔ ij. vel ℔ iij. (poſſunt & ſilices contuſi addi,) deſtilla per 🝭m vitream, terreamvé igne gradato & caute adhibito: Extillabit primo phlegma, poſtea oleum ſubtilius, tandem craſſius, Salq́ue volatile parietibus adhæreſcit. Hæc ſingula ſi libet ſeorſim ſuſcipe.

Digitized by Google

N. 1. Alii digerunt primo Succinū cum aqua, (ſic Crollius cum ▽ roſacea) hinc deſtillat. Verum ut dixi oleum non aſcendit priuſquam humiditas aquea conſumpta fuerit, protrahitur itaque nimirum labor citra utilitatem quæ ſit alicujus momenti.

N. 2. Alii ſuccinum optimè terunt, ut ſit inſtar farinæ, hanc miſcent cum cinere optimè elixiviato, deſtillantq́ igne adeo leni, ut intra momenta 20. vix guttula decidat. Sic eliciunt oleum album penetrantiſſimum, quod ſeorſim colligunt, mutato cum flavum apparere inceperit, recipiente.

Hactenus olea ac ſpiritum confuſum, deſtillando adeptus es, qua deſtillatione ſeu rectificatione ulteriꝰ ſeparare ac rectificare poteris.

℞. Oleum omne vel ſingula ſeorſim infunde in cucurbitam, cum ſ. q. aquæ addendo nonnihil ⊖is ac deſtilla per MB. vel per veſicam.

N. 1. Alii affundunt oleo rectificando ※, digerunt & deſtillant.

N. 2. Si oleum illud craſſius una cum ✝ ſuper ⊙ reſtitans rectificetur oleum extillat primo inſtar ▽æ limpidiſſimæ, quod ſubſequitur, ſubflavo colore præditum eſt.

Hinc extant Præparata Officinalia.

1. Succinum præparatum fit ex albo, l. a. cum aqua.
2. Magiſterium ſeu præcipitatum, *vide ſupra Præcipitatio.*
3. Phlegma. *In deſtillatione Collectum* (ſed raro.)
4. Oleum ſuccini albi:
   1. rectificatum.
   2. non rectificatum ſeu fœtidum.

   Oleum ſuccini citrini.
5. Balſamus fit ex ſuccini Magiſterio ſeu Extracto duriuſculo oleo uti ⊖ quæ opprimitur Ol. nuciſt. expr. præparato.

CAPUT XXXI.

De Spermate Ceti.

EST & aliud genus Bituminis, quod Sperma Ceti Officinæ vocant, alii Ambram ſubalbidam, alii florem maris ſeu ſalis veterum interpretantur. Germ. Walroth.

N. Colligitur in mari, cui ceu ſpuma ſupernatat. Cujus autem originis ſit, nondum inter ſe Authores conveniunt. Sunt enim qui eſſe ſemen volunt à Balena ſeu Ceto emiſſum, ſed malè, invenitur enim in locis ubi ne balenarum quicquam deprehenſum. Sunt ergò alii qui florem ſalis à Veteribus deſcriptum, nominant, adeoque ſpumoſum quid ſalis marini perhibent. Verum & hi hallucinantur, primum quod cum veterum flore ſalis, qui ruber & liquidus deſcribitur, minimè conveniat. Secundum, quod ſit citra vim abſterſoriam & ſalſam, quam ſpuma ſalis utiq; referret. Veriſimilius ergo videtur

Digitized by Google

detur, uti in reliquis Regnis duobus vegetabilium ſcil. & animalium, excrementa ſuppetunt pinguia: Ita & in Regno Macrocoſmico. Et hujus ſpeciem eſſe pinguetudinem hanc furfuroſam productam, vel exhalatione terræ ſulphureæ, mari communicatæ, vel ex ſulphureis particulis marino ſali immixtis, quæ agitatione fluctuum congregata, & in pinguetudinem talem coacta ſint.

Eligatur candidum pingue, &c.

Vires. *Humectat, reſolvit, anodynum eſt, proin vulgaris uſus in coagulati ſanguinis reſolutione à caſu vel ſimiliter contracti. In torminibus colicis ſedandis ut & in torminibus ventris infantum mitigandis.*

Doſis à ℈*j. ad* ʒ*j. vel* ʒ*ij.*

CAPUT XXXII.

De Aſphalto, Naphtha, & Petrolæo.

Aſphaltos { Vera, de qua hic. Subſtititia, Aſphaltos Officinarum, *de qua l. 4 Piſſaphaltum.*

Ἄσφαλτος eſt Bitumen, (ſevum, reſina,) Macrocoſmi, picis inſtar dura, &c. Supernatat i. e. primum aquis conſpicitur ſeu lacubus, hinc ad littora propulſum concreſcit, denſatur, tenaciſſimaq; redditur.

Præfertur reliquis Judaicum Bitumē, quod mortui maris (ἀσφαλτίτης propterea dicti,) genitura.

Ejus verò probatio eſt, ut purpuræ modo ſplendeat, (ſc. in nigrore) ſitque ponderoſum & validum odorem vibret, nigrum autem & ſordidum vitioſum eſt.

N. Quia rariſſimum eſt, noſtratibus ejus loco Piſſaphaltes in uſu eſt, quam vide libr. 4.

Naphtha eſt colamen bituminis Babylonii, conſiſtentia liquidum, ignis rapaciſſimum.

N. Nec & hac noſtratibus uſitata, ſed loco ejus Petrolæum uſurpare ſolent.

Petrolæum, Oleum Petræ, Stein-öle/ eſt liquamen (axungia Macrocoſmi,) pingue, liquidum, è petris & ſaxis effluens.

Vires. *Calfac. & ſic. tenuium partium eſt, digerit, & reſolvit, cerebro ac nervoſo generi confert.*

CAPUT XXXIII.

De Carbone Petræ & Gagate.

CArbo Petræ, carbo foſſilis (Stein-Kohlen) Bituminis terreni genus eſt foſſile, lapideum, friabile, nigrum.

Dicitur Carbo quod nonnullis, præcipuè Anglis, ut & noñullis Germaniæ locis fomitem ignis præbeat. Aliis terra ampelitis audit, aſt malè.

Digitized by Google

De Uſu ejus Medico nihil adhuc quod addam habeo, nullus tamen dubito quin oleum inde elici poſſit ad maturanda ulcera emolliendosque tumores aptiſſimum.

Gagates eſt genus terræ nigræ, lapideæ cruſtoſæ, adeo bitumine prægnans, ut bitumen redoleat, & accenſa picis ferè modo flagret, nigerrimumque emittat fumum.

Dicitur Gagatis à Gaga è Fluvio Ciliciæ, in cujus faucibus olim ſolum inveniebatur. Hodierno autem tempore & in Germania frequenter eruitur. Differt à carbonibus foſſilibus, quod hi nec flamam emittant, niſi follibus excitentur, nec bituminis odorem ſpirent, Gagates vero igni admotus flagrat, odoremque bituminis exhibet.

N. Sunt, qui ſuccinum nigrum vocant, cum ſuccinum revera non ſit, quippe cruſtoſus gagates eſt, ſuccinum leve-Alu Piſſaſpaltum, ſed male, quippe hoc factitium quid eſt. vide l. 4.

Vires. *Emollit, diſcutit, Colicum morbum ſanare creditur, ſi in pollinem redactus ſeptem diebus continuis ad ℨj. uſque propinetur. Actius flagrantem in vino extinguit, idq; cardiacis propinat.*

Præparat.

Oleum in cinere ex retorta vitrea paratur ad modum olei ſuccini, ſed igne paulum vehementiori. Oleum hoc ſi libet poterit rectificari, addita aqua ſimplici.

Vires. *Commendatur Epilepticis, Maniacis, Paralyticis, Spaſmicis, Tetanicis, Arthriticis, ab utero ſuffocatis, (naribus illitum.*

Et ſic ad Finem producta eſt Mineralogia.

Digitized by Google

Digitized by Google

PHARMACOPOEIÆ
MEDICO-CHYMICÆ.

LIBER IV.
Seu
PHYTOLOGIA.

PHYTOLOGIA eſt pars Pharmacologiæ, quæ agit de plantis.

Claſſes Phytologiæ ſunt 4. Prima enodat *alterantia primaria*, quę ſunt, *planta harumque membra*. Secunda, enucleat *alterantia ſecundaria*, uti ſunt; *Succi, Olea, Reſinæ, Gummi-reſinæ, Gummi.* Tertia exhibet *purgantia primaria*. Quarta deſcribit *purgantia ſecundaria:* utraque eodem modo cum prioribus accepta.

N. A modo hactenus obſervato, quo in capita cuncta redegimus, nonnihil recedere, inque claſſes ea quæ ſequuntur, diſponere, ipſa ſuadet materia. Capitibus quippe ſingulis, ſingulas res diſtinguere, tum ſupervacaneum foret, tum ingratum. Supervacaneum; ob diſtinctionem ſufficientem, à literis initialibus deſumptam: Ingratum; ob materiarum ſejunctarum brevitatem, conjunctarumvé multiplicitatem: Nimirum nimis brevia pleraque forent nimiſque numero numeroſa. Domus autem rerum quarumcunque 1. ſpecies uſualiores ab aliis diſtinctas. 2. Nomina ſeu titulos, quibus Authores celebriores & famoſiores eas rubricant, i. e. tituloтenus inſcribunt. 3. Tempus ac locum natalem. 4. Delectum. 5. Officinalia nativa, i. e. quid de rebus ſingulis crudè officinale ſit. 6. Vires. 7. Præparata, uſualiora, &c.

Rubricas ſeu titulos unà cum authorum nominibus addimus, non modo ut eo facilius res quaſita occurrat, atque à reliquis ſuis ſpeciebus diſtinguatur, ſed & innoteſcat, quinam authores & quænam illorum ſcripta ad ulteriorem rei cognitionem conſuli adirique queant. Sunt autem Authores, pracipui, eorumque ſcripta: Amati Luſitani *Enarrationes in libros 5. Dioſcoridis*, Andreæ Cæſalpini

Digitized by Google

pini *de plantis libri* 16. Auguſtanorum *Pharmacopœia ſeu Diſpenſatorium*. Bartholomæi Carrichteri *herbarium Germanicum in* 8. Caroli Cluſii 1. *hiſtoria rariorum plantarum*. 2.*libri* 10.*Exoticorum*. 3.*Corollaria in Dodoneum Gallice à ſe redditum, ut & in Garziam, Monardem & Acoſtam*. Caſpari Bauhini 1.*Pinax theatri botanici*. 2. *Notæ in Matthiolum*. Caſtoris Durantis *herbarium in linguam Germanicam à Clariſſ. Petro Uffenbachio hujus Reipubl. Francofurtanæ olim Medico celeberrimo translatum*. Chriſtophori Acoſtæ *hiſtoria aromatum & medicamentorum in Orientali India naſcentium, qui eſt liber* 9. *Exoticorum Cluſii*. Euricai Cordi *Botinologicum*. Garziæ ab Horto *hiſtoria aromatum & ſimplicium aliquot medicamentorum apud Indos naſcentium, qui liber eſt* 7. *Exoticorum Cluſii*. Hieronymi Tragi *herbarium ſeu libri* 3. *de ſtirpium uſitatis nomenclaturis, &c.* Jacob. Theodori Tabernamontani *hiſtoria plantarum germanica libris* 3. *edita*. Joachimi Camerarii *herbarium ſeu Matthiolus*. Joh. Baptiſtæ Portæ 1. *Phytognomica*. 2. *Villa*. Joh. Fragoſi *hiſtoria aromatum fructuum & ſimplicium aliquot ex utraque India delatorum*. Joh. Gerardi *hiſtoria plantarum Anglica*. Johan. Manardi *libri* 20. *Epiſtolarum medicinalium*. Leonhardi Fuchſii *hiſtoria ſtirpium* 2. *Ejusdem icones in* 8. 3. *Ejusdem de compoſitionibus medicamentorum*. Matthæi Lobelii *hiſtoria plantarum ſeu obſervationes & adverſaria à ſe & Pena edita* Nicolai Monardis *ſimplicium medicamentorum ex novo orbe delatorum, hiſtoria: qui liber eſt* 10. *Exoticorum Cluſii*. Ottonis Brunfelſi *hiſtoria libris* 3. *comprehenſa*. Pedacii Dioſcoridis *libri* 6. *de materia medica*. Petri Andreę Matthioli 1.*Commentaria in Dioſcoridem*. 2. *Ejusdem Epitome in* 4. Petri Bellonii *obſervationes libris* 3. *expreſſæ, cum notis Cluſii, cujus Exotericis ſubjunctæ ſunt*. Remberti Dodonæi *hiſtoria ſtirpium pemptades* 6. *ſeu libri* 30. Valerii Cordi 1. *annotationes in Dioſcoridem*. 2. *hiſtoria ſtirpium*. 3. *Diſpenſatorium*.

Et hi ſunt Botanographi quorum hæc in parte fit mentio, omiſſis authoribus pharmacopoeticis.

CLAS-

CLASSIS I.

De Alterantibus primariis, quæ ſunt Plantæ, harumque membra, i. e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.

Abrotanum.

Ἀβροτόνον, ἀβρότανον, ἀβύτονον. Germ. Stabwurtz / Girtwurtz / Gertkraut / Gartenheil.

Eſt { mas quod vulgariter nomen abrotani retinet, *& hujus loci eſt.*
foemina Cupreſſus ſeu cypariſſus hortulana. *Vide ſ. l.*

Loco gaudet temperato præcipuè dum adhuc in ætate adoleſcente conſtitutum eſt, coliturque in hortis.

OFFICIN. NAT.

Ex Abrotani maris variis generibus ſolum officinale eſt anguſti folium majus: Hujus extant in officinis *folia* & *gemmæ* ſeu *ſummitates* collectæ Auguſto: huic ſuccedit minus ſeu abrotanum humile.

Majus *inſignitur* Abrotanum mas, *Brunſ. Dod. Matth. Lob. Caſt. Tabern.* maſculum majus, *Cam.* primum, *Trag.* vulgare mas, *Fuchſ.* Abr. mas anguſti folium majus. *Caſp. Bauhino.*

Minus *C.B.* 6. Abrotanum 3. *Trag.* odoratum humile denſe fruticoſum, *Lob.* humile *Tab.*

Vires. Calf. ſicc. incidit, aperit, ſubaſtringit, extergit, validè diſcutit, reſiſtit putredini ac veneno, morſibus venenatorum animalium medetur, vermes necat, urinam movet, impetus hyſtericos diſcutit, regium morbum ſolvit. Extrinſecus uſus ejus famoſus eſt in oſſibus exiccandis, roborandiſque, & quia pilorum ſignaturam ſummitates ejus æmulantur, ad alopeciam tollendam maximopere commendatur.

PRÆPAR.

1. ▽ ſtillat: Ex foliis ac ſummitatibus.

2. *Vinum*: Veteribus in uſu fuit creberrimo, modò non item.

3. *Conſerva*: Ex ſummitatibus & flor. paratur ut conſerv. abſinthii.

4. *Oleum*: Infuſarum ſummitatum in ♁ communi.

5. *Oleum ſtillatitium*: Ex ſummitatibus ſiccis.

Abſinthium.

Ἀψίνθιον, Ἀψίνθιον. Arab. Aſſinthium, Aſenefii, Seſurem, Alhanlais, Barus Buleigi.

Eſt { Vulgare ruſticum, noſtrate { majus. *C. Bauhin.* N. 1.
humilius môtanum *C.B.* 2.
Ponticum. *Vide loco ſequenti.*

Majus *inſignitur.* Abſynthium ponticum ſeu Romanum officinarum *C. B.* 1. Abſynthium *Matthiol. Cord. in Dioſcor. Lon.* vulgare *Trag. Fuchſ.*

Fuchſ. Lob. Caſt. Tabern. commune *Cam.*

Humilius: Abſ. ponticum montanum. *C.B.* 2.

Abſ. montanum *Cam.* ſeu Romanum *Tab.* tenuifolium ponticum *Galeno.*

Vulgarę majus, illud eſt quod paſſim naſcitur. Montanum in certis tantummodo locis pervenit, eſtque humilius communi. Et hoc ſi haberi poſſit eligere monet Tabernam. florent Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Ruſtici Abſinthii *Folia* ac *Summitates.*

Vires. Stomachicum inprimis eſt, hinc hepaticum & ſpleneticum: calf. 1. (ad 2.) ſic 3. aper. atten aſtringit, amarum eſt: hinc vermes necat, bilem educit, crapulam diſcutit, ſudorem ciet, febribus (præcipue tertianis) convenit.

N. Capiti quia vapores craſſos exhibet, pigritiem ac ſomnium inferre ſolet, minus tamen ſi prius per ▽ calidam trahatur leviterque exprimatur. Extrinſ. arcet Vigilias (temporibus ac plantis pedum impoſitum) confortat ventriculum, auditum acuit (ſuffitus aure ſuſceptus) &c.

PRÆPAR.

1. *▽ ſtill.* Ex ſummit. & fol. recentibus.

2. *Spiritus.* deſtillatur ex ſummit: ſiccum ▽ affuſa fermentatis.

NB. Poteſt ad fermentandum ⊖ aut ſimile quid addi. *Senn. in inſtit.*

3. *Succus expreſſus ac inſpiſſatus.* Fit; ex ſummitatibus ſiccis in ▽ coctis.

4. *Vinum abſinthites.*

5. *Extractum liquidum ſeu Tinctura.* cum 🜅 facta.

N. Ejusdem efficaciæ Tincturam facili negocio aſſequi poteris, ſi ſummitatibus aquam vitę affuderis, parum accenderis atque hic expreſſeris.

6. *Conſerva.* Ex ſummitatibus paratur, l. a.

7. *Syrupus compoſitus* Vide Diſpenſ. Auguſt. & Noriberg.

8. *Trochiſci de Abſinthio.* Vide D. A. & N.

9. *Oleum infuſum.* Ex omphaci. & ſummit. abſinth. cum Roſis. Vide D. Norib.

N. Auguſtani addunt quoq; ſuccum abſinthii.

10. *Oleum ſtillatitium.* Cum aqua ac ſpiritu aſcendit.

11. *Sal fixum.* Ex incinerata planta l. a. elicitur.

12. *Volatile.* Ex ſucco l. a. confici poteſt, quod raro in uſu.

N. Sunt qui abſinthium hoc vulgare, veterum abſinthiũ ponticum eſſe velint, adeoque & Romanum dici.

Abſinthium ponticum.

Abſinthium ponticum Officinarum. *C. B.* 4. 5. Abſinthium ponticum

cum & tenuifolium, incanum, nobile. Abrotanum minus & 1. *Trag.* Abr. fœmina *Fuchſ. Lon.* Abr. album. *Cord.* Abſynt. ponticum *Matthiol. Fuchſ. (in iconibus.) Tab.* Abſ. tenuifolium. *Dod.* Germ. Welſch Wermuth/Garten Wermuth.

Vires. Epaticum eſt præ vulgari. Calf. in princ. gr. j. ſicc. in princ. 3. minus amarum eſt, aſtringit valideque incid. exterg. diſc. putredini reſiſtit, educit bilem per urinam, proin convenit in omnibus affectibus Epatis, veſicæ, bilis, ventriculi: tormina ventris & uteri ſedat: minus commode autem in mucilaginoſis affectibus pulmonum inprimis ob aſtrictionem adhibetur. Extrinſecus diſcutit tormina ventris adeoque & quæ partum ſubſequuntur: infantum vomitum compeſcit, &c.

N. Hinc affinia ſunt, quæ & in locum ejus ſubſtitui cum commodo poſſunt, abſinthium ponticum repens ut & abſynthium Nabathæum ſeu tenuifolium Auſtriacum. *C.B.* 4. & 5.

PRÆPAR.

Præparata ejus raro pro uſu extant, parari tamen exinde poſſunt non ſecus ac ex abſinthio vulgari. ▽ *Stillat, Spiritus, Succus, Vinum, Extractum, Conſerva, Syrupus, Oleum infuſum & deſtillatum.*

Acacia vera.

Acacia Dioſcoridi frutex lignoſus ac ſpinoſus eſt, ex cujus ſemine maturo, ejusdem nominis ſuccus exponitur nigricans; ex immaturo rubeſcens ſeu ſubfulvus. Et hic eſt vera veterum acacia, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque eſt, ubi acaciæ ſimpliciter mentio fit. Ex omnibus præſtantiſsima perhibetur luteo-rubea odoris grati.

Vires. Refrig. ſicc. craſſarum partium eſt, incraſſat, aſtringit.

N. 1. Succus hic cum rarus ſit, ſubſtituitur ut plurimum Acacia Germanica.

N. 2. Dat & aliam Acacia ſpeciem arbuſcula, quæ G. Arabicum profert, ſed minus uſitatam.

Acacia Germanica.

Ἀχωκοκκομηλέα. Prunus ſylveſtris, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab.* C.B. 1. *alias* Acantha *Arab.* Schamuth, Schack Halepi. Germ. Schlehendorn.

N. Prunus ſylveſtris transplantatione diligentique cultura evadit hortenſis fructusque fert grandiores, quos Germani vocant groſſe Garten Schlehe.

Floret primo vere: fructum fert maturum autumno.

OFFICIN. NAT.

Flores pruni ſylveſtr. raro *Folia*, rariſsimè *cortices* radicum.

Vires. Folia, fructus, cortices refrig. exiccant. gr. 3. aſtring. incraſſant. Uſus præcipuus eſt in proflu-

Digitized by Google

viis alvi, Uteri. Extrinſecus in gargariſm. bal neis uterinis.

Flores. Reſolvunt, Renum ſabulum educunt, compreſsiones cardiacas leniunt, pleuriticam radicem reſolvunt, alvum laxant.

N. Accreſcit nonnunquam muſcus, qui ſpecificè herniis conferre dicitur.

PRÆPAR.

1. ▽ *Stillat.* Ex floribus elicita MB.

N. Alii cum Vino diſtillant.

2. *Syrupus*: fit ex multiplici florum infuſione ut roſarum.

Vires. Purgat leniter, prodeſt in pleureſi, tuſſi ſicca, renes expurgat, &c.

3. *Succus ſ. Rob. prunor. ſylveſtrium ſolidus.* Ex fructibus exprimitur, inſpiſſatur, inque taleolas formatus aſſervatur pro acaciæ veræ ſubſtitutione.

4. *Vinum.* Ex fructibus maturis exiccatis. Nim. confuſi hi rediguntur in globulos ac in furno exiccantur. Hinc infunduntur.

5. *Fructus condit.* Fiunt cum mellis, P. ij. & Vini p. j. l.a.

Acetoſa.

ὀξαλις, λάπαθον Acetoſa, Sawrampffer.

Eſt Acet.
- Major
  - hortenſis rotundi folia.
  - ſylveſtris ſeu pratenſis
    - plana & hæc interdum folia habet criſpa.
- Minor arvenſis
  - Lanceolata arvenſis.
  - Non Lanceolata minima.

Ex his Officinis major ſylveſtris *C.B.* 1. in uſu eſt, de qua vox acetoſa ſimpliciter intelligatur. Hinc tamen niſi præferre volueris, ſubſtituere non citra rationem poteris, hortenſem rotundifoliam.

Major ſylveſtris *inſignitur* Acetoſa pratenſis *C. B.* 1. Lapathum 4. *Dioſc.* Acetoſa, *Lon.* major, *Caſt.* Oxalis *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Tab.* Rumicis 4. genus, *Cord. in Dioſc.*

Hortenſis rotundi folia *C. B.* 8. *inſignitur* Oxalis rotundi folia *Dod.* rotunda *Tab.* ſativa Franca rotund. folia repens. *Lob.* Acetoſa rotundi folia repens. *Cam.* Acetoſa rotundis foliis. *Cam.*

OFFICIN. NAT.

Exhibent uſui pharmaceutico *Folia, Radices* & *Semen.*

Florent Majo, *turgeſc. ſemine* Junio & Julio.

Vires. Cardiaca inprimis eſt & Epatica frigef. & ſicc. 2. aperit, reſiſtit putredini, appetitum excitat, choleram reprimit, ſitim ſedeat, unde in febribus ſimplicibus ac peſtilentialibus uſitatiſsima eſt, præcipue autem uſu interno, hinc & externo adhibita.

PRÆ-

PRÆPAR.

1. ▽ *deſtill.* Ex foliis.

2. *Succus.* Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur.

3. *Syrupus.* Ex ſucco & ſacchar. Auguſt. $\frac{1}{2}$. Norib. $\frac{1}{3}$.

4. *Conſerv.* Ex fol. rec. & ſacch. $\frac{1}{2}$. aut $\frac{1}{3}$.

Acetoſella.

Trifolium acetoſum, *Matth. Dod. Caſt. Brunf.* Oxys *Fuchſ. Cond. Cam. Tab.* Oxytriphyllon. *Trag.* Lujula. Alleluja *Lon.* Trifolium acetoſum vulgare *C. B.* 1. Buchampffer/ Sawrklee/Guckgugsklee.

Eſtque { floribus albis. / floribus luteis.

Flor. Aprill ac princip. Maji. Locis gaudet nemoroſis, arenoſis.

OFFICIN. NAT.

Folia acetoſellæ albæ.

Vires. Cardiaca & Epatica eſt ſingularis, acetoſæ vires niſi ſuperans ſaltem æmulans, adeoque æſtum febrilem mitigat, ſitim ſedat, &c.

N. Acetoſella Lonic. eſt acetoſa arvenſis lanceolata.

PRÆPAR.

1 ▽ *ſtillat.* Ex foliis.

2. *Syrup.* Ex ſucc. & ſacchar. $\frac{1}{2}$. aut $\frac{1}{3}$.

3. *Conſerva.* Ex foliis.

Acorus.

Acorus verus, ſive calamus arom. Officinarum. *C. B.* 1. Acorus perperam Calamus arom. Officinarum. *Monard. Trag. Matth. Cord. Lob.* Acorum *Lon. Cam. Tab. Ger.* Ac legitimum. *Cluſ.* hiſt. Germ. Calmus/ Ackerwurtz.

N. Acorus officin. dicitur vulgo calamus aromaticus, cum tamen aromat. proprie ſic dictus herba ſit ab hac diverſa. Vide infra.

Colitur in hortis, ſoloque gaudet paluſtri.

OFFICIN. NAT.

Radix, rarò *Folia.*

Eligenda radix albicans ſapore amara ac acris.

Vires. Stomachicus eſt, calfac. & ſicc. in princ. 3. partium tenuium eſt, atten. aper. Uſus præcipuus in obſtruct. menſium, lienis ac Epatis.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex radice macerata.

2. *Acorus conditus* vulgaris. Vide Auguſt.

4. *Ol. ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

5. *El. Diacorum.* Vide Auguſt.

6. *Extract. rad.* Coque in Vino exprime & inſpiſſa.

Acorus adulterinus.

Acorus adulterinus *C. B.* 2. Acorus Cord. falsâ Cord. in Dioſc. Acorum adulter. *Trag.* falſum *Matth.* Gladiolus luteis liliis. *Er. Cords*, luteus *Fuchſ.* (inicon.) *Lon.* Acor. Officinarum *Fuchſ.* Acorus paluſtris *Lob.* Iris paluſtris lutea *Tab.* Pſeudoiris *Dod.* Germ. Gelb Schwertel.

Officinis raro inſervit uſu, eoque in ſola radice effodiēda ſc. Septemb.

Vires.

Digitized by Google

Vires. *Exiccat, parum calefacit, attenuat, aſtringit, roborat, reſolvit, vi peculiari ad nervoſi generis & cerebri affectus commendatur, ut & ad dyſenteriam, aliosque fluxus alvi ac uteri ſiſtendos. Extrinſecus ad dyſenterium præcavendam, more noſtratium, de collo ſuſpendi ſolet.*

PRÆPAR.

Nonnunquam inde paratum extat *Electuarium* Stomachicum. Vide lib. 2.

Adiantum.

Adianthum *Matth. Dod.* Capillus ♀ *vulgo* Adiantum foliis coriandri *C.B.* 1. Adiantum nigrum, *Cordi*, album *Plinii*, magnum *Trag.* Lugdunenſe. *Cam.* Syriacum, *Tab.* German. Frawenhaar/Venushaar.

N. Adianti vox pluribus plantis impoſita invenitur. 1. Plantæ jam datæ. 2. Adianto aureo, polytricho. 3. Rutæ murariæ. 4. Trichomani: de prioribus hic loci, de poſterioribus alibi.

Advehitur ex Gallia Narbonenſi: Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia.

Vires. *Caliditate & frigiditate temperatum eſt, exiccat, attenuat, aperit, extergit, pulmonum renumque vitiis medetur, Urinam & menſes ciet.*

N. Sunt qui Trychomani easdem vires aſcribunt, adeoque ſubſtitui poſſe autumant.

PRÆPAR.

1. *Aqua.* Ex fol.

2. *Syrupus ſimpl.* Ex decoct. & ſacch. ⁑. Auguſt.

Compoſ. Vide Auguſt. & Noriberg.

Adiantum aureum.

Polytrichum aureum. { majus. *Hoc minus uſuale.* medium. *Hoc uſuale.* minus. *Nec hoc officinas ſubit.* }

Dicitur Polytrichum aureum medium *C. B.* 2. nobile vel primum *Trag.* aureum Apuleii vel 2. *Lon.* Muſcus capillaris *Dod.* Adiant. aureum minus *Tab.* Germ. Gulden Widerthon.

OFFICIN.

Integra herba ſ. caulis cum foliis muſcoſis & floribus.

Vires. *De viribus apud authores nihil fere invenitur. Carrichterus tamen ad morbos incãtatione introductos commendat, cujus rei gratia apud muliérculas celeberrima eſt.*

Agallochum.

ξυλαλοη, Lignum aloes *Lon. Tab.* Agallochus ſ. Xylaloes *Cord. in D. Lob. Caſt.* Taurum *Cord. h. C.B.* 2. Paradiß oder Aloes Holtz.

OFFIC. NAT.

Lignum cujus fruſta raro magna ad nos advehuntur, ut plurimum enim in fragmentis nobis transmittitur, quæ optima cenſentur nigropurpu-

purpurea, venis cinericii coloris interſecta amara, ponderoſa, liquorem ſi prunis candentive ferro imponantur exudantia, ſuavem ac acidulum fumum ſi incendantur præbentia, bullulasque ſimul poſt ſe relinquentia, haud ita facile diſparentes: His adde haut poſtremum bonitatis ſignum ſi aquæ ſupernatarint.

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. confortativum eſt omnium viſcerum ac præcipue cerebri, Cordis ac Uteri, ſpiritus vitales ac animales recreat, hinc medetur Lypothymiæ, amaritudine ſua lumbricos necat. Externè creber ejus uſus eſt in cucuphis & Epithematibus cordiabus.*

PRÆPAR.

1. *Extractum.* Fieri poteſt ad normam aliorum Extractorum ſive Gummoſum ſolum id expetatur ſive ſimul viſcoſum de quo vide de Extractis l. 2.

N. 1. Angelus Sala ℞ Fragmentor. elector. pulveratorum (inſtillari poteſt inter pulveriſandum ▽ Roſar. ne quid evolet) ℔j. digerit ac extrahit cum 🜅i rectificatiſsimi ℔ vj. vaſe clauſo in MB ♂ 3. digerendo. Decantato dein liquori affundit ▽ Roſar. ℔j. abſtrahit lentiſsimo calore 🜅. Reſtitantem Eſſentiam Reſinoſam lavat & exiccat, pro libitu coquit ad conſiſtentiam, ut exinde trocchiſci formari poſſint.

Doſis gr. 4. & x.

Reſiduæ feces aptæ ſunt quæ admiſceantur candelis pro fumo.

N. 2. Quercetanus Extractum hoc ſeu gummi parat cum ▽ ſtillat. Hyperici aut Centaurii atque pro peculiari remedio habet in lumbricis ac putredinibus arcendis.

2. *Species Diaxyaloes.* Vide Diſpenſat.

Ageratum.

Ἀγήρατον, *Matth. Cam. Tab. Caſt.* Eupatorium Meſue *Trag. Matth. Lon.* mentha corymbifera minor, *Cord.* hiſt. coſtus minor hortenſis, herba Julia, Balſamita minor. *Dod.* Ageratum foliis ſerratis. *C.B.* 1. *Arab.* Gafet. Leber Balſam / kleiner Coſten Balſam.

Colitur hortis, floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus.

Vires. *Calf. & ſiccat. gr. 2. ſubſtantiæ tenuis, ſaporis aromatici, attenuat, exterget, putredini reſiſtit, Epatica eſt, laxat alvum quam blandiſſime. Extrinſecus ciet urinam, uterumque emollit (ſuffitu.)*

PRÆPAR.

1. *Syr. de Eupatorio Meſuæ.* Vid. Diſpenſ.

2. *Pil. de Eupatorio.* Vid. Diſpenſ.

3. *Trochiſ. de Eupator.* Vid. Diſp.

Agnus caſtus.

Salix Amerina Dioſc. *Matth* Vitex. *Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Cam.*

Agnus Caſtus, *Caſt.* Eleagnon. Theophraſti, *Lob.* Vitex foliis anguſtioribus cannabis modo diſpoſitis. *C. B.* 1. Keuſch Lamb.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & ſiccat. inſigniter diſc. menſes ciet, appetitus venereos cohibet, ſemen imminuit.*

Agrimonia ſeu *Agrimonium.*

Agrimonia, *Brunf. Dod. Lon.* Eupatorium *Matth. Fuchſ. Cord. Caſt. Tab.* Vulgare, *Trag.* Eupatoriũ Græcorum *Lob.* (Arabum enim Eupatorium vel Ageratum eſt, vel Eupatorium Cannabin.) Germ. Agermenig/ Odermenig/ Adermenig/ Bruchwurtz/ Leberkletten.

Floret fere æſtate integra, creſcit juxta ſepes.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Summitates.*

Vires. *Epatica nobiliſſima inprimis eſt, hinc ſplenetica vulnerariaq; & calf. ſicc. 2. ſubſtantia tenuis, aperit. deterg. ſubaſtr. corroborat Epar ejusque fluxus coircet adeoque uſu creberrimo venit in morbis ab Epatis imbecillitate ſubortis, ut ſunt Hydrops, cachexia, &c. Extrinſecus adhibetur ſæpiſſime in balneis & lotionibus.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex fol. & flor. vel ex integra planta circa finem Junii collecta.

2. *Succ.* Ex fol. & flor. Vide ſupra.

3. *Syrup.* Ex ſucco.

4. ⊖ ex cinere integræ plantæ.

Alchimilla.

Alchimilla *Trag. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris *Cluſ.* h. *Cam.* Pes leonis, *Brunf. Fuchſ. Lon.* Brancha Leonis, Planta Leonis, (Dioſc. Pſiadium,) Stellaria *Matth. Caſt.* Germ. Sinaw/ Güldengänſerich/ Löwenfuß/ unſer Frawen Mantel.

Creſcit loco udo ac humido ac præcipue in paſcuis, unde & in hortos transplantari ſolet. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Vires. *Vulneraria eſt ex nobiliſſimis non poſtrema, calid. & frigid. temperata, conſolid. aſtring. exterget, ſanguinem incraſſat, proin utilis fluxui menſiũ, &c. Uſuque adhibetur interno in potionibus vulnerariis tùm & externo.*

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta, collecta menſe Junio cum floret.

Alkekengi.

Ἁλικάκαβον, Halicacabum, *Caſt.* vulgare. *Fuchſ.* H. veſicarium, *Cam.* H. ſ. veſicaria *Cord.* H. Solanum halicacabum *Trag. Matth. Lob.* Solan. veſicarium, *Dod.* Alkakengi *Lon.* Saxifraga rubra & 4. *Brunſ.* Solan veſicarium 2. *Bauhini.* Judenkirſchen/ Boborellen/ Teuffelskirſchen. Creſcit in vineis inter vites, locisque opacis floret Junio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Baccæ quæ colore ac figura ceraſa rubra repræſentant, colligendæ, circiter finem Auguſti.

Vires, *Refr. & ſicc.* 2. *Nephriticæ diureticæ ac lithontripticæ inſignes ſunt. Uſus præcipui in calculo renum & veſicæ, in ictero (baccæ & folia) in ſanguine coagulato.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex baccis.

2. *Tinctura.* Ex baccis cum ▽.

3. *Trochiſci de Alkekengi.* Vide Diſpenſat.

Alkermes *vide* Chermes.

Allium.

Σκόροδον. Dioſcoridis *Arab.* Chaum. Allium *Brunf. Trag. Matth. Cord. in Dioſc. Lon. Lob. Caſt.* hortenſe *Fuchſ.* vulgare *Cam.* ſativum *Dod. C. B.* 1. Knoblauch.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & ſicc.* 4. *incid. aperit. diſcutit, alexipharmacum eſt. Uſus præcipuus internus & externus in colica flatulenta, lumbricis, peſte (cum ♁) tuſſi calculo. Extrinſecus in ſcabie, urinæ obſtructione, apoplexia uterina (umbilico inungitur ſuccus) tuſſi (inungitur plantis pedum cum axungia porcina.)*

N. Dulcius ſapit ſi plantetur ☾ exiſtente ſub Horizonte, eodemque tempore rurſum effodiatur.

PRÆPAR.

Electuar. de allio. Vid. l. 2.

Aloes lignum *vide* Agallochum.

Alſine.

Alſines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potiſſimum uſualis eſt Alſine media *C. B.* 11. Alſine *Matth. Lob. Lob. Caſt.* Alſ. major, *Fuchſ.* media, *Tabern. Ger.* minor, *Cord. hiſt.* Morſus Gallinæ, 1. *Trag.* Germ. Hünerdarm / Hünerbiß / Vogelkraut. Creſcit in omnibus hortis & vinetis. Provenit hyeme, floretque ad mediam usque æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra *herba* ſed raro.

Vires. *Refrig. & humect.* 2. *easdem vires obtinet quas parietaria, præterquam quod non aſtringat, inſigniter nutrire creditur, unde atrophia, phtiſique laborantibus eſca ſalutaris æſtimatur.*

Althæa.

Althæa Dioſcoridis & Plinii *C. B.* 1. Althæa, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord.* Vulgaris *Cam. Cluſ. hiſt.* Malva paluſtris, *Lon. Lob.* Ibiſcus, *Caſt. Tab. aliis.* Malvaviſcus, Biſmalva *Ger.* Germ. Eibiſchheilwurtz. Quatuor faciunt Altheæ genera: althæam ſimpliciter ſic dictam, althæam arboreſcentem, althæam paluſtrem, & althæam Theophraſti ſ. Abutilon Avicennæ. Ex his primum officinis in uſu eſt.

Creſcit locis humidis floret Jul. & Auguſt.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, (collecta vere vel Autumno.) *Semen,* Bbbb 2 Vi-

Digitized by Google

Vires. *Herba calida eſt & ſicca (alu humid.) gr. j. (Radix calfac. in princ. 2.) emollit, laxat, diſcut. dolores lenit, tumores maturat acrimoniam mitigat & corrigit. Uſus præcipuus in affectibus veſicæ, pectoris v. g. pleuritide, &c. Vide Malvam cum qua in qualitatibus omnibus convenit: Externus creberrimus ejus uſus eſt in cataplaſm, clyſteribus, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis & floribus.

2. *Mucilago.* Ex radice extrahitur cocta cum aqua.

N. 1. Utiliter hæc adhiberi poterit pro trochiſcis ſub lingualibus incorporandis.

N. 2. Ex mucilagine hac inſigne Extractum cum 🜄 parari poterit in lenienda faucium aſperitate utiliſſimum.

3. *Syrupus Althææ Fernel.*

4. *Unguentum Dialthææ ſimpl.* Ex ſolis emollientibus. Vide Diſp.

Unguentum Dialthææ Compoſ. Ex emollientibus & diſcutientibus. Galbano ſc. & S. hæderæ. Vide itidem Diſpenſatoria.

Amaranthus.

Amaranthus, *Matthiol.* parvus, *Cam.* purpureus *Fuchſ. Dod. Lon. Cord. in D.* anguſtifolius ſimplici ſpicata pannicula *Lob.* Amar. vulgaris *Tab.* Amar. ſimplici pannicula *C.B.* 4. Circæa *Trag.* aliis, Flos amoris. *Germ.* Flor Amor / Tauſentſchön / Sammetblum.

Floret Auguſto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrig. & ſiccat. modicè aſtring. Hinc uſus in fluxionibus cunctis. E.g. expuitione ſanguinis, diarrhæa, dyſenteria, fluxu uterino, &c. Extrinſecus confert menenſmo, &c.*

N. Sunt qui propinant ad lactis generationem juvandam.

Ammi verum.

Ἄμμι, ἄμι, ἄμιον, Ameos, Amios, ammeos, cuminum Æthiopicũ. Ammi *Brunſ. Trag. Cord. in D. Lon.* commune ſ. vulgare, *Dod. Cam. Ger.* vulgatius *Lob.* Ammioſelinum *Tab.* Germ. Ammey. Adfertur ex Alexandria Ægypti Venetias in Germaniam.

OFFICIN. NAT.

Semen. Eligendum hoc eſt purum.

Vires. *Calf. & ſicc. gr. 3. tenuium partium eſt, incidit, aperit, diſc. Hinc convenit in dolore colico & uterino, in menſibus & urina obſtructis, in inflatione ventriculi, uſusque præcipue interni eſt hinc & externi.*

Amomum.

Ἄμωμον. Amomum veterum quod nam ſit adhuc ſub judice lis eſt. Sunt enim qui Roſam Hierochontis eſſe velint, ut Cordus: alii aliud quid eſſe contendunt. Cluſius tres eo nomine deſcribit herbas, quas tamen cum Dioſcoridis amomo mi-

mo minimè reſpondere confitetur.

Officinæ duplex ſemen ſub Amomi nomine monſtrant, quorum alterum majus nigrum rotundumque eſt inſtar granor. piperis rotundi vel cubebarum, guſtu, minime acre, quod videtur veterum eſſe ſiſon, ſinon, &c. Alterum minutum ſemen eſt pallidum, utrumque raro in uſum venit locoque amomi veterum recipitur Acorus.

Amygdalæ ſeu *Amygdala.*

Amygdalæ fructus ſunt, amygdali arboris, iique vel dulces vel amari. De Amygdalo videatur. *Brunſ. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. Matth. Caſt.*

OFFICIN. NAT.

Utriusque nuclei ſolum amygdala vel amygdalæ dicti.

Vires. *Dulces nutritivæ ſunt, temperatè calida & humida, humorum acrimoniam lenientes, & hinc dolorem & Vigilias ab acrimonia oriundas, demulcentes, adhibenturque præcipue in Emulſionibus.*

Amaræ ſunt calidæ & ſiccæ. 2. atten: aper. exterg. diureticæ ſunt, obſtructioni jecoris, lienis, meſenterii uterique conferunt. Extrinſecus lentigines tollunt, ſi maſticatæ illinantur, capitis dolori ſubveniunt (in frontalibus.)

PRÆPAR.

Confect. amygd. dulc.

amarar.

Ol. expreſſum amygd. dulc.

amarar.

Vires. *Oleum dulce lenit, maturat, anodynum eſt, uſusque præcipui in colico ac nephritico dolore mitigando (propinatum doſi ℥ j. vel ij. cum manna vel & clyſmati infuſum) infantulis recens natis uſu creberrimo ad tormina Veneris compeſcenda cum ſaccharo penidiato exhibetur ad ʒij. Olei amari vires ex ſuperioribus colligendæ ſunt.*

Anacardium.

Anacardium *Matth. Cord. H. Lon. Caſt. Trag. Tab. Ger. Arab.* Balado. Anacardum, Elephanten lauß.

Fructus eſt arboris exoticæ colore ac figura cor repræſentans, præcipuè ſi ſiccatus ſit.

Creſcit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus ſed raro.

Vires. *Calf. & ſiccat (non 4. nec 3. gradu ut nonnulli volunt ſed remiſſius. Cephalicus eſt, memoriam ac ſenſus aciens & confortans.*

PRÆPAR.

1. *Elect. ſ. Confectio Anacardina.* Vide Diſpenſ.

2. *Mel anacardinum.* Ex fructu recenti in ▽ coctis ſupernatat. Vide Diſpenſat.

3. *Oleum* vel ex fructibus exprimitur vel in corticis coctione ſupernatat ſed rariſſimum hoc eſt.

Digitized by Google

Anagallis.

Anag. { Aquatica. *Vide infra.*
Terreſtris { Mas flore phœniceo. *C. B. 1.* / Fœmina fl cæruleo. *C. B. 2.* / Lutea *inuſitata.* } *hæ officin. & hujus loci.*

Mas *inſignitur* Anagallis *Cord. in D. Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Ger.* Anag. phænicea mas, *Lob. Tab. Cam.* mas *Cluſ. h.*

Fœmina dicitur Anagallis fœmina, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Ger.* Anag. cærulea fœm. *Lob. Cluſ. hiſt.* Anag. cærulea, *Tab. Cam.*

Dicuntur Gauchheil/Colmarkraut/ Vogelkraut.

Creſcunt in vinetis, hortis ac arvis; lutea tamen non niſi in ſylveſtribus ac umbroſis locis provenit.

Floret Majo & hinc per totam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, ſed raro.

Vires. *Utraque calf. & ſicc. amara eſt exterg. & ſubaſtr. Unde & pro vulneraria commendatur, morſui canis rabidi ſubvenire à nonnullis collaudatur & adhibetur, uſu interno & externo.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Succus.* Raro extat, cùm tamen maxime comendetur in Errhinnis.

Anagallis aquatica.

Latifolia { folio ſubrotundo { major. *C.B.1.* / minor. *C.B.2.* } Hæ uſuales & præcipue minor. / folio oblongo { major. / minor. }

Anguſtifolia.

Dicuntur Beccabunga, Berula, Sium aquaticum, Laver. German. Bachbungen / Waſſerbungen. Creſcunt in rivulis.

Florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta.

Vires. *Calfac. moderate humectat. Uſus precip. in ſcorbuto, urinam, calculum renum & veſica inſigniter expellit, menſes ciet, fœtum mortuum ejicit. Extrinſecus opitulatur phlegmonis & Eryſipelati, maculas facies abſtergit (cum furfure.) Vulneribus medetur (cum ⊖ & tela aranearum impoſ.)*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra vel ſucco ejus expreſſo.

2. *Succus.* Expreſſus & inſpiſſatus qui raro extat.

Anethum.

Ἄνηθον, ἀνήνηθον, Dill / Dillenkr

Horten-

Hortenſe. Hoc uſuale. Sylveſtre. *Inſignitur* Anethum *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in Dioſc. Lob. Caſt. Tab. Cam. Ger.* Creſcit loco arenoſo & aprico, flor. Jun. Jul. Aug.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores & *Semen.* Hortenſis ſc. anethi.

Vires. *Calfac. in princip. 3. ſicc. in princ. 2. (radix calf. 3. ſucc. 2. complete) diger. diſc. maturat, lenit dolores, auget lac, conciliat ſomnium, venereos appetitus minuit, ſingultui vomituique medetur: Et hæc omnia præſtat uſu interno & externo. Inprimis tamen extrinſecus Clyſteribus anodynis immiſcetur, capitisque cataplaſmatis anodynis & ſomniferis (ſummitates cum olea olivarum coctæ.)*

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex integr. planta, rari uſus eſt.

2. *Oleum inſolatum.* Ex fol. & flor.

3. *Ol. ſtillatit.* Fit ex ſemine.

Angelica.

Hortenſis ſeu ſativa, Coſtus niger. *C. B. 1.*

Sylveſtris { Major. *C. B. 2.* Minor montana. *C. B. 5.*

Ex his utuntur prima; Nec contemnenda tamen & ſecunda.

Prima dicitur Angelica *Brunfelſ. Lob. Caſt. Tab.* Angelica major *Dod.* Angelica ſativa, *Trag. Matth. Dod. Lon. Ger. H.* odorata *Cam.* Smyrniũ *Cord. in D.* Secunda, deſcribitur ſylveſtris major, *C. B. 2.* Angelica ſylv. *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Cam. Ger.*

Creſcit ſativa in locis cultis humidis ac pinguibus; Sylveſtris major humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemoroſis gaudet. Florent Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris.

Vires. *Bezoardica & cordialis nobiliſſima eſt, Calf. 3. (ſyl. maj. 2.) ſicc. 2. aper. atten. ſudorifica & vulneraria eſt, menſes movet, ſuffocationi uteri maxime conducit, malignis morbis, Venenis ipſiq; peſti medetur: Venena omnis generis per ſudorem pellit adeoque uſu interno præcipue, tùm & externo adhiberi apta eſt. V. g. ad arcendam peſtem (in amuleto, in ſublingualibus) ad morſum canis rabidi (in cataplaſm. &c.)*

Doſis ʒj.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.

2. *Succus.* Ex radic. recent.

N. Poteſt & ex ſiccis mediante coctione elici.

3. *Extract.* Fit cum 🜈.

Doſis à ℈ß. *ad* ʒß.

N. Quercetanus extrahit cum Spir. Juniperi. hydromelite Vinoſo, &c. Vide pharmacop. reſt.

4. *Condita radix.* l. a.

5. *Oleum ſtillat.* Aſcendit cum ▽.

6. *Balſamus* l. a. cum oleo nuciſtæ præparato fit.

7. ⊖. Ex incinerata vel integra planta vel ⊙ in deſtillatione remãte.

N. Hic

Digitized by Google

N. Hic adjungi poteſt rad. præparata quam dicunt, i. e. in aceto macerata. Verum enim vero, quis dubitat, infuſione hac magnam virium partem, menſtruo communicari adeoque radici decedere.

Aniſum.

Ἄνισον, ἄνησον. Anis.

Gaudet loco opinio & Stercorato, ſeritur menſe Martio, floret Julio, ſemen matureſcit Autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, rarò *Herba.*

Vires. *Calf. ſicc.* 3. *recens mitius eſt, atten. diſcut. diureticum eſt, lac auget, pulmonium ac ſtomachicum inprimis audit: Hinc uſus præcipui in inflatione ventriculi, tuſſi, &c. Infantes, ♃ exhibito blande per inferiora ac ſuperiora saburram ventriculi inteſtinorumque ejiciunt.*

PRÆPAR.

1. *Confectio.* Ex ſemine fit.

2. *Confectio Aniſi laxativi ſimplex.* Fit ſcammonii cum ſaccharo mixtione, vel maceratione aniſi in ▽, in qua ſcammonium fuerit diſſolutum.

N. Alii in infuſione ♄ii aniſum conficiendum macerant.

3. *Confect. aniſ. laxat. compoſit.* Vide Auguſt.

4. ▽ *deſtill.* Ex herb. & ſemine.

5. ▽ *vitæ Aniſata.* Ex ſemine cum Vino deſtillatur. Vide lib. 2. de ſpiritibus.

Fieri itidem poteſt ſpiritus ſi remanentia ex deſtillatione ▽æ reſidua cum fæcibus cereviſiæ fermentetur vel ſimili.

6. ☍ *ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. 1. Ex aniſo ſtillat aqua lactea, quę calori ſolis expoſita copioſius oleum ad ſuperficiem mittit.

N. 2. Aniſum diu macerare oportet.

N. 3. Aniſi deſtillatio lento igne peragenda eſt, quia nimirum volatilior illa pars facilis eſt aſcenſu.

7. *Sal.* Ex incinerata planta vel remanentia deſtillationis.

8. *Species Dianiſu.* Vide Diſpenſ.

Anſerina.

Argentaria, Argentina, *Dod.* potentilla *Brunf. Matth. Lon.* Agrimonia ſylveſt. Anſerina *Trag. Tab.* German. Grenſich/ Genſerich/ Grünſing/ Silberkraut.

N. Eſt ſine ſapore & odore.

Creſcit paſſim in herboſis locis, pratis juxta ſepes & vias. Floret appetente æſtate quo tempore & colligi apta eſt.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta.

Vires. *Refrig. moderate, ſicc. fortius, aſtring. conſtipat. Hinc ſanguinis exſpuitioni medetur, diarrhœam ac reliquos alvi tùm & uteri fluxus, compeſcit: hæmoptoicis & hæmorrhoiſis ſubvenit: renum calculum inſigniter atterit: vulneribus inſuper admodum conducit.*

Digitized by Google

ducit. Externè famoſa eſt in doloribus dentium mitigandis, putredine gingivarũ arcenda, æſtu febrili ſopiendo, quem potenter compeſcit ſi cum ſale & aceto contuſa plantis pedum ſupponatur vel & carpis applicetur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra.
2. ▽. Ex floribus.
3. *Conſerva.* Ex floribus.

Anthora.

Anthora, *Matth. Lon. Caſt. Cam.* Anthora, *Lob. Dod. Tab. Ger.* vulgaris, *Cluſ.* hiſt. Aconitum ſalutiferum ſ. Anthora, *C. B.* 17. Napellus Moyſis, Avicennæ, aliis Antithora (quod Thoræ pharmacum ſit,) Heilgifft/Gifftheil.

N. Sunt qui radicem Contrayervã faciunt Germanicam: alii Zedoariam Arabum, Avicennæ ſc. & Serapionis Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui hoc mordicus aſſerere nititur.

Creſcit in Alpibus Helveticis in Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Saporis amari eſt calfac. & ſicc. cardiaca eſt atten. aperit. abſterg. Uſus precipui in morbis ac ictibus venenatis, peſti ſpecifice adverſatur & peculiariter Radici Thoræ.*

Doſis à ʒß. ad ʒj.

N. Educit inſuper mucilaginem Tartaream ac aquas per alvum.

Anthirrhinum.

Ἀντίῤῥινον, ἀνάῤῥινον. Antirrhinum *Matth. Dod. Lob. Tab.* Antirrhinum majus alterum folio longiore. *C. B.* 2. Germ. Orant / Dorant / Brackenhaupt / Kalbsnaſen / Hundskopff / Storckkraut.

Creſcit locis ſabuloſis: floret Majo, Junio.

OFFIC. NAT.

Herba integra, i. e. folia cum floribus ac gemmis ramuſculorum, quę repræſentant caput vituli.

Vires. *Rari uſus eſt in Medicina, nec adhibetur niſi à mulierculis contra ſpectra, incantationes, veneficia, &c. idque tam præſervandi quam curandi intentione, utrique ſatisfacit appenſione, fumigatione, ſuppoſitione, appoſitione, balneatione. Vide Carrichter in Herbario.*

Apium.

Apium Σέλινον Eppich:
- Macedonicum. *Vide Petroſelinum Macedonicum.*
- Veterum ſeu hortenſe. *Vide Petroſelinum officinarum.*
- Paluſtre, Apium officinarum: *de quo hic.*
- Montanum. *Vide Petroſelinum montanum.*

Dicitur Apium *Fuchſ. Lon.* Paludapium, *Tabern.* Eleoſelinum, *Dod. Lob.* Apium vulgare, *Trag.* Braunes Peterlein / Waſſerpeterlein / Waſſermorellen / Waſſereppich / Waſſermarck.

Creſcit inter Beccabungam: floret Julio.

N. Hic adjungi poteſt rad. præparata quam dicunt, i.e. in aceto macerata. Verum enim vero, quis dubitat, infuſione hac magnam virium partem, menſtruo communicari adeoque radici decedere.

Aniſum.

Ἄνισον, ἄνησον. Anis.

Gaudet loco opinio & Stercorato, ſcritur menſe Martio, floret Julio, ſemen matureſcit Autumno.

Officin. Nat.

Semen, raro *Herba.*

Vires. *Calf. ſicc. 3. recens mitius eſt. atten. diſcut. diureticum eſt, lac auget; pulmonium ac ſtomachicum inprimis audit: Hinc uſus præcipui, in inflatione ventriculi, tuſſi, &c. Infantes, ℈j. exhibito blande per inferiora ac ſuperiora ſaburram ventriculi inteſtinorum- ejiciunt,*

Præpar.

1. *Confectio.* Ex ſemine fit.

2. *Confectio Aniſi laxativi ſimplex.* Fit ſcammonii cum ſaccharo mixtione, vel maceratione aniſi in ▽, in qua ſcammonium fuerit diſſolutum.

N. Alii in infuſione ♉ii aniſum conficiendum macerant.

3. *Confect. aniſ. laxat. compoſit.* Vide Auguſt.

4. ▽ *deſtill.* Ex herb. & ſemine.

5. ▽ *vitæ Aniſata.* Ex ſemine cum Vino deſtillatur. Vide lib. 2. de ſpiritibus.

Fieri itidem poteſt ſpiritus ſi remanentia ex deſtillatione ▽æ reſidua cum fæcibus cereviſiæ fermentetur vel ſimili.

6. ꝏ *ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. 1. Ex aniſo ſtillat aqua lactea, quę calori ſolis expoſita copioſius oleum ad ſuperficiem mittit.

N. 2. Aniſum diu macerare oportet.

N. 3. Aniſi deſtillatio lento igne peragenda eſt, quia nimirum volatilior illa pars facilis eſt aſcenſu.

7. *Sal.* Ex incinerata planta vel remanentia deſtillationis.

8. *Species Dianiſu.* Vide Diſpenſ.

Anſerina.

Argentaria, Argentina, *Dod.* potentilla *Brunſ. Matth. Lon.* Agrimonia ſylveſt. Anſerina *Trag. Tab.* German. Grenſich/ Genſerich/ Grünſing/ Silberkraut.

N. Eſt ſine ſapore & odore.

Creſcit paſſim in herboſis locis, pratis juxta ſepes & vias. Floret appetente æſtate quo tempore & colligi apta eſt.

Officin. Nat.

Folia vel integra planta.

Vires. *Refrig. moderate, ſicc. fortius, aſtring. conſtipat. Hinc ſanguinis exſpuitioni medetur, diarrhæam ac reliquos alvi tum & uteri fluxus, compeſcit: hæmoptoicis & hæmorrhoiſis ſubvenit: renum calculum inſigniter atterit: vulneribus inſuper admodum conducit.*

ducit. Externè famoſa eſt in doloribus dentium mitigandis, putredine gingivarũ arcenda, æſtu febrili ſopiendo, quem potenter compeſcit ſi cum ſale & aceto contuſa plantis pedum ſupponatur vel & carpis applicetur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra.
2. ▽. Ex floribus.
3. *Conſerva.* Ex floribus.

Anthora.

Anthora, *Matth. Lon. Caſt. Cam.* Anthora, *Lob. Dod. Tab. Ger.* vulgaris, *Cluſ.* hiſt. Aconitum ſalutiferum ſ. Anthora, *C. B.* 17. Napellus Moyſis, Avicennæ, aliis Antithora (quod Thoræ pharmacum ſit,) Heilgifft/Gifftheil.

N. Sunt qui radicem Contrayervā faciunt Germanicam: alii Zedoariam Arabum, Avicennæ ſc. & Serapionis Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui hoc mordicus aſſerere nititur.

Creſcit in Alpibus Helveticis in Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Saporis amari eſt calfac. & ficc. cardiaca eſt atten. aperit. abſterg. Uſus præcipui in morbis ac ictibus venenatis, peſti ſpecifice adverſatur & peculiariter Radici Thoræ.*

Doſis à ℈ß. *ad* ℈j.

N. Educit inſuper mucilaginem Tartaream ac aquas per alvum.

Anthirrhinum.

Ανῤῥινον, ἀνάῤῥινον. Antirrhinum *Matth. Dod. Lob. Tab.* Antirrhinum majus alterum folio longiore. *C.B.* 2. Germ. Drant/Dorant/Bracken-haupt/Kalbsnaſen/Hundskopff/Storckkraut.

Creſcit locis ſabuloſis: floret Majo, Junio.

OFFIC. NAT.

Herba integra, i. e. folia cum floribus ac gemmis ramuſculorum, quę repræſentant caput vituli.

Vires. *Rari uſus eſt in Medicina, nec adhibetur niſi à mulierculis contra ſpectra, incantationes, veneſicia, &c. idque tam præſervandi quam curandi intentione, utrique ſatisfacit appenſione, fumigatione, ſuppoſitione, appoſitione, balneatione. Vide Carrichter in Herbario.*

Apium.

Apium / Σέλινον / Eppich:
- Macedonicum. *Vide Petroſelinum Macedonicum.*
- Veterum ſeu hortenſe. *Vide Petroſelinum officinarum.*
- Paluſtre, Apium officinarum: *de quo hic.*
- Montanum. *Vide Petroſelinum montanum.*

Dicitur Apium *Fuchſ. Lon.* Paludapium, *Tabern.* Eleoſelinum, *Dod. Lob.* Apium vulgare, *Trag.* Braunes Peterlein/Waſſerpeterlein/Waſſermorellen/Waſſereppich/Waſſermarck.

Creſcit inter Beccabungam: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & *Semen*.

Vires. *Calef. & ſicc. ferè gr. 3. incid. aperit unde & inter 5. radices aperientes recenſetur. Uſus præcipuus internus* ⊡ *& menſes movet, calculum pellit regium morbum ſolvit. Semen efficacius eſt quam radix annumeraturque ſeminibus calidis minoribus. Uſurpantur utraque præcipuè internè.*

PRÆPAR.

▽. Ex caule, fol & floribus Junio collectis.

Aquilegia.

Aquileia, Ageley/Ageleyen.

N. Diverſæ reperiuntur ſpecies à florum colore vel plenitudine diſtinctæ: Officinariæ ſimplex illa flore cæruleo *C. B.* 2. vel 8. intelligitur.

Dicitur Aquilegia *Trag. Fuchſ. Lon. Dod. Cam.* Aquila *Matth. Lob. Caſt. Tab.*

Creſcit ea ſata in hortis ac fundo pingui, nonnunquam in locis ſylveſtribus incultis floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen, tùm *Flores* & *Herba*.

Vires. *Calf. moder. ſicc. j. aperit Epar & Lienem, ac inprimis meatum bilarium unde regio medetur morbo; Ciet urinam & menſes, vulnera conſolidat, ventris tormina ſedat. NB. Semen in expellendis morbillis ac variolis uſus mulierculis eſt creberrimi. Extrinſecus frequens ejus uſus eſt ad putredinem gingivarum ſcorbuticam emendandam ulceraque oris fauciumque ſolidanda.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Fit ex fol. flor. ac radice Auguſto collectis.

2. *Conſerva.* Ex floribus quæ rari uſus eſt.

3. *Acetum.* Ex infuſione florum.

Ariſtolochia.

Ariſtolochia, Oſterluceÿ/ Hollwurtz.

Eſt { Longa, lange Hollwurtz. | Rotunda à radice rotunda, runde Hollwurtz. | Clematitis. | Piſtolochia.

Ex his officinales ſunt longa & rotunda. Verum de (rotunda) notandum quod officinis fumaria bulboſa illius loco uſualis ſit, quam vide ſuo loco. Indigatatur Ariſtolochia longa *Dod. Cord. in D. Lob. Cluſ. hiſt.* Ariſtolochia longa vera *Cam. C. B.* 3.

Rotunda vocatur Ariſtolochia rot. vera *Trag. Lon. Cam.* Ariſt. rotunda *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt.* Ariſtochia rotunda 1. Ariſtolochia rotunda flore ex purpura nigro. *C. B.* 1.

Utraque colitur in hortis: floret potiſſimum Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Rotunda Radix ſola. *Longa Radix & Folia.*

Vires. *Utraque Cephalica, Epatica &*

& Pulmonica inprimis eſt: calf. & ſicc. 2. completè, atten. aperit. Hinc prodeſt ad ♀eam mucilaginem reſolvendam expectorandamque, menſes ciendos, tumores internos rumpendos, venena diſcutienda. Inſuper Longa infuſio ad ſcabiem exiccandam vel vulgo hic uſitatiſſima eſt. Extrinſecus adhibetur uſu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.

Rotunda tenuiorum eſt partium quam Longa adeoque efficacior & inprimis menſibus ac ſecundinis ciendis celeberrima: Calf. & ſicc. 3. aper. atten.

PRÆPAR.

▽. Ex integra Ariſtol. longa, i. e. foliis ac radice.

Armoracia.

Raphanus ſylveſtris Sinapi agreſte 3. *Trag.* Rapiſtrum albo fl. erucæ foliis *Lob.* album *Tab.* Rapiſtrum fl. albo ſcil. ſiliqua articulata *C. B.* 2. Heydenreich.

N. Sunt qui Lampſanam Dioſcoridis putant.

Creſcit in locis multis juxta rivulos ac in vallibus.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calfac. & ſicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, reſolvit, viſcera aperit, diuretica, lithontriptica & antiſcorbutica eſt.*

N. Lac imminuere dicitur.

Arnica.

Chryſanthenum latifol. nardus Celdria 2. vel plantago alpina *Lob.* Chalta alpina vel Damaſonium *Tab.* Alyſma Dioſc. *Matth.* aliis Lagea Lupi Germ. Mutterwurtz / Wolnerbey Saxonibus.

Creſcit in montibus ac pratis floretque per totam ferè æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Planta cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. partium tenuium, ſudorifica eſt & diuretica nonnunquam & vomitoria. Proin Holſatos ruſticos contra grumoſum ac coagulatum ſanguinem vel & contra febrem in cereviſia coxiſſe ac propinaſſe, obſervavi.*

Artemiſia.

Ἀρτεμισία Dioſc. Artemiſia vulgaris major *C. B.* 1. Artemiſ. major. *Trag. Matth. Cord. in D.* Camerario. A. vulgaris, *Cluſ. h.* A. Latifolia, *Fuchſ. Lon. Dod.* Artem. mater herbar. *Lob. Ger.* A. vulgaris & Artemiſia altera polyclonos dicta *Dioſc.* Artemiſia rubra & alba *Tab.* aliis olus regium, herba regia. Germ. Beyfuß/ S. Johannis Gürtel.

N. 1. Variat colore caulis & floris: una caule & flore rubro purpuraſcente, ſeu purpuraſcente: altera ex viridi albicante, vel ſubpallente ſpadiceove. Hinc duæ figuræ Tab.

N. 2. Utraque etſi interdum inveniatur major, interdum minor, attamen viribus conveniunt.

Digitized by Google

OFFICIN. NAT.

Summitates cum ſemine incluſo: quin & *totâ herba* eaque tum rubra, tum alba.

Vires. *Uterina eſt, calf. 1. ſicc. 2, aperit, diſcutit, menſes, fœtum, ſecundinas pellit, ſordes abſtergit, adeoque uſus creberrimi eſt mulierculis qua eam adhibent internè & externè, adeò ut vix balnea ſeu lotiones parent in quibus artemiſia non contineatur.*

N. Rubra efficacior eſt alba proin & communior.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex ſummitatibus & foliis.
2. *Ol. ſtillat.* rarò extat.
3. *Syrup. compoſ.* Vide Diſpenſ. Auguſt. & Norib.
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

Arthanita *vide* Cyclamen.

Arum.

Ἄρον. Pfaffenpint / teutſche Ingber.

Eſt vel { foliis maculatis / non maculatis } utrumque ſine diſcrimine officinale eſt.

Prius dicitur Arum maculatum, maculis candidis vel nigris *C. B.* 2. Ari 3. genus *Trag.* Arum nigricantibus lituris ſignatum, *Dod.* Arum, *Matth.* majus foliis aliis maculis notatis *Caſt.* Arum offic. *Lob.* A. maculatum *Tab.*

Poſterius vocatur Arum vulgare non maculatum *C. B.* 3. Arum *Brunfelſ.* Ari genus *Trag.* Arum *Fuchſ.* *Cord. Lon. Tab.* vulgare. *Cam.* majus *Ger.*

Creſcit locis pinguibus & campeſtribus. Folia erumpunt menſe Martio, flores Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix. quæ recens rari uſus eſt ob acrimoniam ſummam; exiccata autem crebrioris. Colligenda radix eſt cum germinare Arum incipit menſe ſc. Martio.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 3. *Galeno gr. j. (quod de Aro noſtrati quippe quod acrimonia maxima & exulcerante ſale piperino præditum, intelligi nequit;)* ♀ *in præcipue primæ regionis, tùm quoque pectoris & pulmonum peculiariter incidit, reſolvit ac diſcutit. Proin uſus ejus creber eſt in cachexia, aſthmate, &c. hernias curat, ciet urinam obſtructiones viſcerum reſolvit.*

PRÆPAR.

1. *Radix præparata.* Præparatur vulgò maceratione in ✳ atque exiccatione.

2. *Fecula.* Fit l. a. Vide lib. 2. v. *P. Aug. Iſag.* 18.

3. *Pulvis Stomachicus Quercet.* Cujus baſis eſt radix Vino præparata. Vid. lib. 2.

Aſarum, *vide* inter purgantia.
Aſpalathus, *vide* Rhodum lignum.

Aſparagus.

Ἀσπάραγος, Ἀσφάραγος, Spargen / Sparſchen.

Triplicis generis eſt, 1. hortenſis ſativa,

Digitized by Google

ſativa, 2. ſylveſtris, 3. paluſtris. Ex his prior officinis in uſu eſt. Cui ſubſtitui in defectu poteſt ſecunda, utpote quæ à prima non niſi ſola cultura differt.

Dicitur Aſparagus *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon.* Aſparagus altilis *Fuchſ. Tab.* Domeſtica *Bellon.* Aſparagus *Dioſc.* Aſp. ſativus *Caſt. Ger.* Aſp. hortenſis *Dod. Cam.* A. domeſticus *Lob.* Aſparagus ſativa, *C. B.* 1.

Officin. Nat.

Radix & Semen.

Vires. *Radix eſt diuretica, lithontriptica & ex apentivis 5. illis famoſis una. Calfac. & ſicc. moderate, diſcutit. Epar, lienem pracipuè & renes infarctu liberat, ideoque in decoctis eò reſpicientibus frequentiſſima eſt. Externe adhibetur in gargariſmis pro lenienda odontalgia & laxitate gingivarum.*

Semen easdem Vires obtinet, ſed uſus eſt rarioris.

Præpar.

△. Fit ex integra planta cum baccis rubris Septembri menſe collecta quæ ſupra recentem herbam rectificari poteſt, ſed rari eſt uſus.

Atriplex.

Melte/Milte/Molte/Scheißmilte.

Eſt:
- 1. Hortenſis fol. ac caule
  - rubris
  - viridi albeſcentibus — *Hæc præſtantior reliquis eſt.*
  - viridi nigris
- 2. Sylveſtris.
- 3. Maritima.

Alba nominatur Atriplex ſativa, *Trag.* Atr. ſativa alba, *Lob.* Atriplex, *Matth.* Hortenſis, *Fuchſ. Caſt.* Atriplex ſativa viridis, *Cord. in D.* A. alba viridis, *Lon.* Atriplex hortenſis alba ſ. pallide virens, *C. B.* 1. Rubra dicitur atriplex rufo folio. *Cord. in D.* Atriplex hortenſis, *Dod.* hortenſis rub. *Lon.* Atripl. ſativa, *Lob.* A. rubr. *Tab.* ſubſativa alba, *Ger.* A. purpurea grandis, *Cam.* Atriplex hortenſis rubra, *C. B.* 2.

Locis gaudent arenoſis, creſcitque ſylveſtris paſſim juxta vias. Florent Junio, Julio & Auguſto.

Officin. Nat.

Folia ſylveſtris præcipue hinc hortenſis pallide virentis. *Semen* rarioris uſus eſt.

Vires. *Refrigerant* 1. *humect.* 2. *leniunt dolorem Hortenſis inſuper culinaris ac alimentoſa eſt, ſylveſtris in ſolvenda alvo celebris.*

Uſus officinalis præcipue externus eſt in clyſteribus ac Epithematibus paregoricis, v. g. antipodagricis, tùm quoque in lotionibus pedum ſomni cauſa paratis.

Avena.

Βρῶμος vel βρόμος, Avena *Brunf.*

Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Tab. Avena ſativa & prima *Trag.* Avena veſca, *Lob. Ger.* Avena vulgaris ſ. alba, *B.C.* 1. frumentum *Cord. in D.* Germ. Habern.

Avenę ſemen culinaris potius uſus eſt, quam officinalis nihilominus tamen non exul prorſus eſt, ſed adhibetur tùm cruda, tùm quoque in farinam redacta. Cruda ſacculo inditur qui ventri optimè calfactus impoſitur ad dolores colicos & uterinos leniendos. Farina avenacea cum butyro in pultem cocta, conducibilis eſt in ſcabie capitis exiccanda, &c.

Malus Aurantia.

Malus Nerantia, Pomerantzenbaum. Viret per integrum annum. Videatur pomum Arantium, *Trag.* Aurantia mala, *Matth. Lon. Caſt. Tab. Cam.* Aureum malum, *Cluſ. hiſt.* Arangia, *Cord. D.* Arantia, *Lob.* Malus anarantia, *Dod.* Arantia major, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Poma quæ ſimpliciter arantia, aurantia vel mala aurea, poma nerantia & anerantia, poma arangiæ dicuntur: ſuntque tùm acida, tùm dulcia, tùm vinoſa ſeu media.

Vires. *Poma acida & vinoſa præferuntur reliquis, eaſdemque virtutes habere putantur quas Citria mala, imbecillius tamen: cortices calidiores ſunt uſuque vulgaris in torminibus ventris colicisque (à flatu ſubortis) inque dyſcraſia corrigenda. Quinimò & febrifugi comperti ſunt ſubſequente ſudore.*

Doſis ℈j. *ad* ʒj.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus. Dicitur peculiariore nomine ampha Napha Lauſam vel Angelica. Vires. Promovet ſudorem, adhibeturque in odoriferis.

2. *Succus expreſſus.* Ex pomis acidis; qui tamen rari uſus eſt.

3. *Syrupus.* Ex ſucco acido & ſacchar. ⁘ rari itidem eſt uſus.

4. *Condit. cortices.* Ex corticibus recentibus (purgatis amaroreque aliquantulū liberatis) & ſaccharo.

5. *Conſerv.* Ex floribus. Apportatur ad nos ex Gallia, Hiſpania, Italia.

6. *Electuar. ſeu Gelatina arantior.* Ex corticib. exteriorib. recent, (l. a. amarore ſuo exutis) coctis vel & contuſis & cum malvatico ſaccharoque mixtis.

7. *Oleum ſtillatit.* Ex corticibus.

8. *Balſamus.* Ex oleo ut alii Balſami.

9. *Unguentum aurantior.* ℞. Pomum arantium acid. facto foramine, exprime ſuccum, cum quo miſce tantillū Theriacæ, croci & aceti, inde iterum pomo ac coque ſub cineribus: tandem exprime.

Vires. *Fugat lumbricos infantum umbilico impoſitum, compeſcit æſtum cardiæ inunctum, ſomnium blande conciliat temporibus illitum.*

Auri-

Digitized by Google

Auricula muris.

Piloſella, piloſella lutea, Mäußöhrlein/gelb Mäußöhrlein/Nagelkraut.

Eſt { Repens major { hirſuta. / non hirſuta. ; Erecta. ; Montana hiſpida ſeu hiſpidula, *vide ſuo loco.* }

Præfertur autem reliquis piloſella major repens hirſuta *C.B.* 1. Auricula muris, *Brunf. Cord. in Dioſc.* Auricula muris minor, *Trag. Lon.* Piloſella, *Matth. Lob. Caſt. Tab.* Piloſel. major, *Fuchſ. Dod.* Piloſella repens, *Ger.* Piloſella major repens hirſuta, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Integra *planta* ſeu Folia.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *aſtring. abſterg. conſtip. ſternutatoria eſt & vulneraria (intus & extus adhibita) dyſenteriam, alvi uterique fluxus ſiſtit, bilem æſtuantem ſedat, hernias (infantum præcipue) curat. Extrinſecus medetur ulceribus oris (in collutionibus) hæmorrhagiam narium ſedat (pulvis nari inditus.)*

PRÆPAR.

▽. Deſtillatur in MB ex integra planta collecta in fine Maji vel circiter.

B.

Balanus Myrepſica.

Βάλανος μυρεψική *Dioſcoridi.* Balmyrepſica, *Cord. in hiſt. Tab. Ger. Bell.* Glans unguentaria, *Matth. Cord. in D. Lob. C.B.* Granum Ben, *Lon.* Ben parvum, *Monard.* Arab. Habel Ben. Fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine avellanæ nucis, intus nucleum continens pinguem & oleoſum veluti amygdalæ.

Vires. *Nucleus calf.* 3. *ſicc.* 2. *terget, purgat ſupra ac infra, educitque bilem ac pituitam. Curat ſcabiem impetiginesque ſanat.*

N. Meſues Ben duplex facit, magnum ſc. ut avellana, quod Monardes avellanas purgatrices eſſe vult; & parvum ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.

PRÆPAR.

Oleum ex nucleis exprimitur & ad nos transfertur, titulo olei Balanini vel de Been. Vide Auguſt.

Vires. *Emollit, diſcutit, neuriticum eſt, ſcabritiem, lentigines aliaque cutis vitia ſanat, qualicunque tinnitui aurium ſubvenit (inditum auri.)*

N. Oleum hoc quia ranceſcere neſcit commiſcetur rebus fragrantibus. E.g. moſcho, zibettæ, coriisque illinitur ad fragrantiam impertiendam.

Balſamum.

Balſami planta frutex ſeu arbuſcula eſt, tres cubitos ad ſummum alta, folia alens rutæ foliis ſimilia.

Dicitur Balſamum Syriacum rutæ folio *C.B.* 1. Balſamum, *Matth. Lob. Caſt.* Balſamum Lentiſci folio Ægyptiacum, *Bellon. obſ.* Carpobalſamum veterum flavum, Carpobalſamum

Digitized by Google

mum & Caſſamum verum *Cord.*

Naſcitur ſponte in Arabia felici unde olim in Judæam & hodiè in Ægyptum translatus, loco quodam occluſo (Cayro vicino) quem Matercam vocant, colitur.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Carpobalſamum.*) Ramuſculi (*Xylobalſamum.*) Liquor Balſameus (*Opobalſamum,*) de quo vide Balſamum.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderoſus guſtu mordax: Ramuſculi probantur recentes, tenues, odorati.

N. 1. Carpobalſamum atque Xylobalſamum quia non niſi in compoſitionibus, quibusdam veterum adhibentur proſtant raro atque non niſi vetuſtate obſoleta, unde quoque loco Carpobalſami Cubebas adhibere receptum eſt, loco Xylobalſami Leutiſcum recentem: Xylobalſamum autem noſtrate, quod de Mecha Arabiæ felicis aſportatur, eſſe idem cum veterum probat Petrus Bellonius in ſuis obſervation. lib. 2. cap. 29.

N. 2. Eſt & arbor quædam malo punica major, ſponte in nova Hiſpania naſcens, ex qua elicitur Balſamum Indicum ſeu Peruvianum. Vide infra.

N. 3. Sunt & Arbores in Tolu Provincia inter Carthaginem & nomen Dei ſita, pumilis pinis ſimiles, ex quibus elicitur Balſamum de Tolu. *Monardes.*

Balſamita, *vide* Mentha.

Bardana.

Kletten { Major. Minor. Klein Kletten. *Hæc inuſitata.*

Dicitur Bardana ſive Lappa major, *Dod. Brunf. Trag.* Perſonata, *Lon. Lob.* Perſonata major, *Matth. Caſt.* Perſonatia, *Fuchſ.* Arcium, *Cord. in D.* Lappa major, Arcium *Dioſc. C. B. 1.*

Creſcit paſsim juxta vires & in Cæmiteriis, floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Solius majores *Radices*, raro *Folia*, rariùs, *Semen.*

Vires. *Siccat, eſt pulmonica* (NB.) *diuretica, diaphoretica extergens ſubaſtringens. Hinc convenit in aſthmate, calculo, expuitione ſanguinis in vulneribus inveteratis, tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre ſtatuitur,) Semen inſigne cenſetur Lithontripticum. Extrinſecus imponuntur folia vulneribus inveteratis, articulis luxatis, ambuſtis, &c.*

Baſilicum.

Ὤιμον, ὠκιμὸν. Baſilicum ſive Ocimum, *Brunf.* Baſilica minor & Baccharis Germanica, *Trag.* Ocimum medium, *Matth. Caſt. Cam.* Ocimum mediocre, *Fuchſ.* Ocimum ſ. baſilicum medium vulgatius, *Lob.* Ocimum magnum, *Tab. Ger.* Ocimum vulgatius, *C. B. 7.* Germ. Baſilien.

Cre-

Creſcit in hortis. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Calf. 2. humect. diger. reſolv. expurgat pulmones, menſes movet, ideoque uſurpari poterit uſu interno & externo, ſed rarius adhibitum deprehenditur.*

PRÆPAR.

▽. Ex integra fit planta collecta Junio.

Becabunga *vide* Anagallis aquatica.

Behen album Behen rubrum.

Binas officinæ noſtrates radices monſtrant nomine Behen: unamque Behen rubrum appellant, alterum, album. De utroque controvertitur cujus ſunt ſpeciei. Arabibus ut Serapioni ſunt Behen radices paſtinacæ radicibus ſimiles. Quare ſcribit Haly Abbas, Behen & Paſtinacæ ſylveſtris radices nullum inter ſe diſcrimen habere. E. modernis Behen album aliqui Polimonii ſive Lychnidis ſylveſtris ſpeciem eſſe autumant, quam Tabern. vocat herbam articularem: Behen rubrum alii Limonii maritimi, alii valerianæ rubræ alii Biſtortæ eſſe autumant: aliqui vero Garzia & monente & reprǣhendente, zerumbeth eſſe ſtatuunt. Quare aliqui in deſcriptionibus Arabum ſubſtituunt, Eryngium, alii Tormentillam alii paſtinacam ſylveſtrem, alii Angelicam, alii denique Caryophyllatam. Actuarius & Myrepſus Behen hermodactylos eſſe volunt, forſan avellanas purgatrices, de quibus vide ſupra. Balanus Mycepſica.

Bellis ſeu *Primula veris.*

Eſt vel
- ſylveſtris
  - Major. *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Cam. Ger. Lob. Tab.*
  - Media. *Matth. Lob. Tab. Cluſ. Dod.* minor *Caſt.*
  - Minor. *Matth. Fuchſ. Tab. Ger. Lob. C. B. 7.*
- hortenſis
  - ſimplex.
  - prolifera.

Sylveſtr. creſcit paſsim in pratis & paſcuis: Hortenſis colitur in hortis: Prævalet tamen prior eaque minor Gänsblümlein. Floret per integram æſtatem præcipue vero verno tempore.

OFFICIN. NAT.

Integra *Herba* cum floribus ſed raro.

Vires. *Vulneraria eſt calfac. & ſicc. moderatè, partium eſt tenuium: mulierculis noſtris uſitatum eſt, herbam cum floribus infantibus ad alvum laxandum exhibere.*

N. Bellis major & minor 5. 6. 7. Aprili mane ante ortum Solis collectæ valide emolliunt attenuantque: eædem collectæ menſe Junio, ſecun-

Digitized by Google

ſecundo die à plenilunio ſub crepuſculo noctis plurimum valent ad hæmorrhæam ſiſtendam.

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta florente, menſe Majo collecta.

Ben *vide* Balanus Mirepſica.

Berberis.

Berberis *Brunf. Lon. Lob. Caſt. Cam.* Spina acida, *Brunfelſ. Dod.* Oxyacantha, *Trag.* Oxyacantha Galeni, *Cord. in D. Tab.* Creſpinus, *Matth.* Oxyacanthus Galeni, *Cam.* Berberis dumetorum, *C B.* 1. German. Saurauch/Berſich.

Gaudet locis incultis, dumetis, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus (nomine *Berberis*) collecti Autumno.

Vires. *Refrigerant & humectant.* 2. *partium tenuium, aſtringunt, appetitum excitant; roborant ventriculum ac Epar. Proin uſus ſunt frequentiſſimi in morbis ubi refrigeratione & aſtrictione opus, quales Diarrhæa, Dyſenteria, &c.*

PRÆPAR.

1. *Conditi fructus.*
2. *Succus liquidus.* Ex recentibus baccis expreſſus.
3. *Syrupus de ſucco berberorum.*
4. *Rotulæ.* Ex ſucco & ſaccharo.

N. Fit ſola miſtura ſine coctione. Vid. lib. 2.

5. *Trochiſci.* Vide Diſpenſ.
6. *Rob. de berberibus compoſ.* Vide Diſpenſ.

Beta.

Τεῦτλον, *Dioſc.* Mangolt / Römiſch Kohl.

Beta { alba; rubra { vulgaris; radice rapæ, rapum rubrum. } *Hæ ſunt officinales, præferturque rubra.*

Alba dicitur Beta, *Brunf. Tab. Ger.* Candida, *Trag. Fuchſ. Cord. in D. Dod.* Beta alba, *Matth. Lob. Lon. Caſt. Cam.* Beta alba vel palleſcens, quæ Cicla officin. *C.B.* 2.

Rubra vocatur. Beta rubra, *Brunf. Trag. Lon. Dod.* B. nigra, *Matth. Fuchſ.* & rubra *Caſt.* rubra vulgatior *Lob.*

OFFICIN. NAT.

Radices, Folia & *Semina.*

Vires. *Calf. & ſicc. in princip. gr.* 3. *laxat alvum, ob nitroſitatem, errhinum eſt. Uſus ejus internus potiſſimus culinaris eſt, in acetariis, &c. Externus in errhinis.*

PRÆPARAT.

Succus. Ex tota herba & præcipue ex radice.

Betonica.

Betonica alba vel primula veris. *Hæc inuſitata.*

Beto-

Betonica vel Vetonica coronaria. *Vide Cariophyllus hortenſis.*

Betonica officinarum: *De qua hic.*

Dicitur Betonica, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ.* Purpurea, *Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Betonica vulgaris, *Cluſ. h.* Vetonica, *Cord. in D.* Betonica purpurea, *C. B. 1.* Germ. Betonien/braun Betonien.

Creſcit in hortis ac pratis locisque umbroſis; floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia (Majo legenda) & *Flores.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. acris eſt & amara diſcutit atten. aper. extergit, inprimis Cephalica eſt & Epatica, Splenetica, Thoracica, Uterina, nec non & vulneraria, & demum diuretica: hinc uſu interno & externo creberrima & celeberrima venit.*

PRÆPAR.

1. ▽. Fit ex fol. antequam floreſcit vel ex flor. in MB.

2. *Conſerva.* Ex floribus.

3. *Syr. ſimplex.* Ex ſucco & ſaccharo ½.

4. *Compoſitus.* Vide in Diſpenſ. Auguſt.

5. *Empl. ex Betonic.* Vide Auguſt.

6. ⊖. Ex incinerata planta.

Betula ſeu *Betulla.*

Betula, *Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* German. Birckbaum.

Creſcit in ſylvis, locis gaudens aſperis. Julos prodit Martio, quibus Aprili folia ſuccedunt.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex.

Vires. *Folia calf. ſicc. reſolvunt, atten. abſterg. aperiunt, amara ſunt. Serum proliciunt. Hinc uſus non minimi in hydrops, ſcabie, etſim. intus ex extus adhibita.*

Cortex item quia bituminoſus, calfac. & emollit. Adhibeturque in ſuffitibus aeri corrigendo dicatis.

PRÆPAR.

Succus. Ex perforato caudice verno tempore prolectus.

Vires. *Commendatur ad comminuendos calculos Renum & veſicæ, maculasque cutis abſtergendas.*

Biſtorta.

Eſt *C. B.*
- Major radice
  - minus intorta
  - magis intorta
  } *hæ ſine diſcrimine officinales.*
- Alpina
  - Maxima
  - Media
  - Minima
  } *minus officinales.*

1. Dicitur Biſtorta, *Cord. in D. Matth. Dod. Caſt.* Biſtorta fœmina, *Brunf.* Biſtorta Britannica, *Lob.* Serpentaria, fœmina & colubrina, *Fuchſ.*

Digitized by Google

Fuchſ. Colubrina, *Lon.* Colubrina & Dracunculus Major, *Brunf.* Biſtorta major radice minus intorta, *C.B.* 1

2. Colubrina & Dracunculus minor, *Brunf. Trag.* Serpentaria mas ſ. Biſtorta, *Fuchſ.* Biſtorta, *Con.* minor, *Tab.* latifolia, *Ger.*

OFFICIN. NAT.

Sola *Radix* & interdum *Fungus.*

Vires. *Refrig ſicc. ad gr. 3. aſtringit valde, eſt auſteruſcula, alexipharmaca ſudorifera. Uſus præcipui in vomitu compeſcendo, in abortu præcavendo, &c. Extern. in catharris exiccandis, fluxu uteri ſanguineque vulnerum ſiſtendo.*

Fungus ſanguinem in vulneribus ac hæmorrhagia narium mire ſiſtit.

PRÆPAR.

▽. Ex herba.

Bombax.

Arbuſcula eſt exotica ferens fructus inſtar nucis crinitæ, in qua ſemen latitat lanugine molliſſima involutum.

Dicitur Bombax officinar. Coto & bombax *Serapioni.* Xylon ſ. Goſſypium, *Matth.* Xylon, *Fuchſ. Lon.* Goſſypium, *Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Goſſypium fruteſcens ſemine albo, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen & Lanugo quæ *Goſſypium* officinarum.

Vires. *Lanugo calfacit & ſiccat: ſemen pulmonarium eſt, tuſſientibus & aſthmaticis maxime proficuum, auget ſemen.*

N. Uſus tùm ſeminis tùm lanuginis rarus eſt modernis.

Borrago.

Borrago, *Brunf. Trag. Fuchſ. (icon.) Dod. Lon. Cam.* Bugloſſum, *Matth. Fuchſ. Caſt.* Bugloſſum verum, *Cord. in D.* Bugloſſum latifolium, *Lob.* vulgare, *Cluſ.* Bugloſſa urbana, *Cluſ. hiſt.* Borrago floriqus albis, *Tab.* hortenſis, *Ger.* Bugloſſum latifolium, Borrago; *C.B.* 1.

Creſcit utplurimum in hortis, tùm quoque locis incultis officinaliſque eſt ſine diſcrimine ſive cæruleos ferat flores, ſive albos, quæ hic æque vulgaris, ac prior.

Floret menſe Junio, Julio, Auguſto uſque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores, quæ inter 4. cordiales famoſos, recenſentur.

Vires. *Cordialis eſt ex præcipuis, calf. & humect. 1. atram & aduſtam bilem corrigit, ſpiritus vitales ac animales fuligine atra bilaria inquinatos mũdificat, unde & omnibus affectibus exatrabile oriundis convenit, v.g. hypochondriacis.*

PRÆPAR.

1. ▽. *duplex* 1. ex toto, 2. ex floribus.

2. *Conſerv.* Ex floribus.

3. *Syrup.* Ex infuſione triplici florum & ſacch. Diſp. Auguſt.

N. Alii ℞. ſucci ex fol. expreſſ. ℥viij. flor. Recent. ℥j. vel ℥j ß. cum ſacch. ℥iv. coquunt in ſyrupum.

4. Suc-

Digitized by Google

4. *Succus inſpiſſatus* ſive eſſentia. Vide l. 2. de ſuccis.

Branca Urſina.

Σπορδύλιον, σφορδύλιον. Spondylium hirſutum *C. B.* I. Spondylium, *Matth. Lon. Caſt. Tab.* vulgare *Dod.* 8. *Lob. Dod.* Branca urſina, *Brunf. Trag. Cord. in D.* Acanthus vulgaris Germanica, *Fuchſ.* (ad ſpondili, & Acanthi veterum quę & ſpecie & viribus ab hac differunt, Beerenklaw/ Beerwurtz.

Creſcit paſsim in locis humidioribus, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia ſola.

Vires. *Eſt ex 5. herbis emollientibus calf. & ſicc. aperit. Uſus potiſſimum externus eſt in clyſteribus aliisq; paregoricis, quarumcunque formularum & ut plurimum in cataplaſmatis.*

Braſſica.

Κράμβη, Caulis, Köl/ Kölkraut.

Varia Braſsicæ ſunt genera, quæ his claſsibus compræhendi poſſunt.

- Sativa
  - capitata.
  - non capitata.
  - criſpa.
  - Apiana, i.e. apii flore.
- Sylveſtris.
- Marina, i. e. *Soldanella.*

Ex his magis medicamentoſa eſt teſte Matthiolo, non capitata, minutis caulibus, tenerioribus foliis, lævis, tenera, *C. B.* I. Braſsica alba vel viridis: huic ſuccedit non capitata rubra.

Dicitur Braſsica, *Brunfelſ.* Lævis, *Matth. Caſt.* B. candida, *Geſ.* hortenſ. lata alba, *Lon.* Braſsica vulgaris ſativa, *Lob. Dod. Ger.* Braſsica prima, *Tab.* Braſsicæ ſativæ majoris ſpecies altera, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Jus foliorum, *Semen.*

Vires. *Folia calf. & ſicc. citra acrimoniam, vulneraria ſunt, ebrietatem arcent aſtringunt & laxant, adeoque qualitatis mixtæ Nimir. ut ajunt Salernitani.*

Jus caulis ſolvit, cujus ſubſtantia ſtringit.

Extrinſecus uſitatum eſt ruſticis Vulneribus folia imponere ut eô ſolidentur, quinimo & pleuriticis doloribus impoſita, eos mitigant. Semen eadem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPAR.

Loch. de caule. Vide Diſpenſ.

Bugloſſa.

βούγλωσσον, Bugloſſum *C. B.*

- Sativum
  - Latifolium
    - Vulgatum. Vide Borrago.
    - Peregrinum. Hiſp. inuſit.
  - Anguſti-folium
    - Majus. Hujus loci.
    - Minus (Inuſitata.)
- Sylveſtre (Inuſitata.)
  - Majus nigrum
  - Minus l. 2, 3.

Dici-

Digitized by Google

Dicitur Bugloſſa, *Brunf.* Italica, *Trag. Lon.* B. longifolia, *Cord. h.* Bugloſſum vulgare, *Matth. Caſt. Tab. Ger.* Bugloſſum anguſtifolium, *Lob.* Bugloſſ. Italicum vel Hiſpanicum grande, *Cam.* Cirſium Italicũ, *Fuchſ. Cord. in D.* Ecchium Italicum Spinoſum, *Fuchſ. ico.* Anchuſa, Alcibiadion. *Dod.*

Creſcit nobis in locis campeſtribus, & arvis floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radices & Folia.

Vires. *Eaſdem obtinet quas Borrago.*

PRÆPAR.

Eadem quæ Borraginis.

N. Succus bugloſſæ mucilaginoſus adeoque difficilis eſt expreſſu: eapropter ſi nihilominus eundem deſideraris, colloca in loco humido per noctem, hinc exprime.

Burſa paſtoris.

Pera paſtoris, Teſchelkraut/ Hirtentaſch/ Hirtenſeckel/ Seckelkraut.

C.B. Eſt {
- foliis ſinuatis {
  - Major *C. B.* 2.
  - Media *C. B.* 3.
  - Minima *C. B.* 4.
- foliis integris loculis oblongis { major ac minor, &c.

Ex his uſitatior eſt major cui ſuccedunt media & minor.

Major dicitur Burſa paſtoris major, *Brunf. Trag.* Burſa paſtoris, *Matth. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* (herba căcri,) *Ger.* paſtoria butha. *Fuchſ. Dod.* major, *Tab.* Burſa paſtoris major folio ſinuato, *C. B.* 2.

Media deſcribitur Burſa Paſt. minor, *Tab.* minima, *Ger. C. B.* 2.

Minor eſt Paſtoria burſa minor, *Dod.* minima, *Lob.*

Creſcit B. paſt. paſsim in locis incultis, Florent Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. adſtringit & conſtipat. hinc poteſt in hæmorragia narium, expuitione ſanguinis, diarrhæa, dyſenteria, mictione cruenta, fluxu nimio mulierum. Externe vulneribus ſolidandis à plebeiis adhiberi ſolet nec ſine ſucceſſu: Quinimo adhibetur ſæpius in in cataplaſmatis febrifugis quæ carpis imponuntur.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

Buxus ſeu *Buxum.*

Πύξος, Buchsbaum. {
- Arboreſcens. *Hujus loci.*
- Foliis rotundioribus chamepyxos. *Trag. Tab. Hoc utuntur ad areolos hortum.*

Inſigni-

Inſignitur Buxus, *Brunſ. Matth. Dod. Fuchſ. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Buxus vulgaris, *Trag.* Buxus arboreſcens, *C.B.* 1.

Viret perpetuo, Aprili tamen germinea novella profert: locis gaudet aſperis ſaxoſis.

Rari uſus eſt in Medicina: ſunt tamen qui *oleum* ex ligno deſtillant, ſummè narcoticum idque non ſolum ſummopere commendant in Epilepſia, odontalgia (ſi denti ſcalpium ipſi intinctum in radicem dentis dolentis immittatur) dentibusque corroſis, verminatione, &c. ſed & pro oleo Ligni Heraclei Rulandino venditant. Videatur Quercet. Tetrad. p 214. 215. 216. ubi buxum lignum efficaciſſimo ſulphure narcotico ſcatere docet.

Extractum Ligni fit, l. 2. vide l. 2.

Vires. *Inſigne eſt ſudoriferum & ſpecificum ad uſq; Epilepſias, vermes, putredines.*

Doſis Exigua pilula Quercet. in Pharmac. Reſt. c. 26.

C.

Calamus Aromaticus Indicus.

Calamus Aromaticus officinarum. *Vide Acorus.*

Calamus Aromaticus Indicus eſt planta indica & diverſa ab Acoro de quo legi poteſt Garzias ab horto. lib. 1. aromat. c. 3 2. & annotationes Cluſii in eundem.

Inſcribitur κάλαμ𝈃 ſimpliciter & κάλαμ𝈃 μυρεψικὸς, *Hippocr. & Galen.* καλ᾽ ἀρωματικὸς, *Dioſc. Oribaſ. Ægni. Ætio.* Calamus Alexandrinus, *Celſo.* Cal. aromaticus, *Cord. in D. Fuchſ. Garz. Lob. Acoſt.* Cal. aromaticus Indicus, *C.B.* 1. inter arundines odoratas. Germ. wolriechend Calmus.

N. Rara planta eſt officinis noſtratibus & non niſi *Foliis* ſolummodo arundinaceis (iisque raris) nota. Subſtituunt itaque Acorum ſeu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac. ſicc. 2 acris eſt. Uſusque præcipui in Uteri affectibus & nervorum doloribus. Garcias ab Horto.*

Calamintha.

Καλαμίνθη, *C.B.*
- Incana, ocymi foliis.
- Pulegii odore ſ. Nepita.
- Vulgaris, vel officinarum. *Hæc uſualis.*
- Magno flore.
- Exiguo flore.
- Arvenſis verticillata.

Dicitur Calamintha, *Matth.* vulgaris, *Cam.* Cal. montana, *Dod. Caſt.* Calam. montana vulg. *Lob. Tab.* Nepeta montana, *Cord. in D.* Mentha ſativa rubra, *Ger. ico.* Calamintha vulgaris vel officinarum Germaniæ, *C.B.* 3.

Floret Junio & Julio.

O f f i c. N a t.

Folia.

Vires. *Calfac ſicc. 3. aperit, attenuat, diſcutit, extergit partium tenuium eſt, ſtoma-*

Digitized by Google

ſtomachica ac uterina inprimis, hinc & pectoralis atque Epatica: menſes ciet, fœtum ejicit, urinam movet, tuſſi medetur, Epar reſerat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra Junio vel Julio collecta.

2. *Sal.* Ex cinere.

3. *Syrup. compoſ. de calamintha.* Vid. Diſpenſ. Auguſt.

4. *Spec. Diacalaminth.* Vid. Diſp.

Calcatrippa.

Videatur conſolida Regalis, *Matthiol. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Conſolida Regia, *Lob.* Flos Regius, *Dod.* Delphinium, *Cluſij.*

Varia extant genera, quoad colores, florum multiplicitatem modumve naſcendi differentia, adeoque alia eſt flore ſimplici, alia pleno, quædam hortenſis, alia arvenſis. Hortenſis colitur in hortis, arvenſis paſſim in arvis reperitur. Præſtantiorque habetur hortenſi. Floret Majo, Junio.

N. Sunt qui calcatrippam pro Delphico Dioſcoridis reputant, alii Cyminum ſylveſtre Dioſcoridis eſſe volunt. Sufficit nobis ſcire vires & uſum.

OFFICIN. NAT.

Herba & Flores.

Vires. *Omnes ſiccant, calore & frigore temperata ſunt, ſubaſtringunt vulnera conſolidant, partum facilitant intrinſecus & extrinſecus adhibita.*

PRÆPAR.

1. △. *ſtillat.* Ex herba cum floribus collecta initio Junij.

Vires. *Commendatur ad oculorum rubedinem & ophthalmias. Præſertim quæ è Cærulei coloris floribus prolecta.*

2. *Conſerva.* Ex floribus.

Vires. *Commendatur ad tormina ventris infantum ut & ad ardorem ſtomachi.*

Caltha.

Calendula, Chryſanthemon. Ringelblum.

Eſt præcipuæ { vulgaris. *Hæc officinalis.* / paluſtris. *Hæc officinis ignota.*

Indigitatur. Calendula, *Brunfelſ. Trag. Dod. Cam. Cal.* Sativa, *Tab.* Caltha, *Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* Chryſanthemum, *Lob.* Calendula ſimplici flore, *Ger.* Caltha vulgaris, *C. B.* 1.

Creſcit in hortis, florere incipit Majo floretque per integram æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Flores Cardiaci cenſentur, hinc Epatici calf. & ſicc. 2. (præcipue ſi ſicci ſint) aper. diſcut. ſubaſtring. menſes cient, partum promovent (fumus ſubditus parturienti,) ſudores movent, alexipharmaci cenſentur, ictero medentur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. & flor. cum incipit floreſcere.

2. *Acetum.*

3. *Conſerv.*

Digitized by Google

3. *Conſerv.* Ex floribus.

Cannabis.

Eſt	ſativa, { fœminina / maſcula }	*Hæ uſuales promiſcue.*
	ſylveſtris.	

Dicitur Καννάβις, *Dioſc.* Cannabis, *Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* major, *Trag.* ſativa, *Fuchſ. Cord. in D. C B. 1. vulgo,* Canapus, Germ. Hanff / zahmer Hanff.

Colitur in agris: Floret Junio.

Officin. Nat.

Semen, raro *Herba.*

Vires. *Semen calf. (aliis refrig.) ſiccat atque ſemen genitale imminuit (uſu continuato) tuſſi opitulatur. Ictero ſubvenit: at caput vaporibus replet.*

Herba refrigerat & ſiccat, ambuſtis convenit, aurium dolores (ab obſtructione natos) ſanat (ſuccus inſtillatus.

Capparis.

Frutex eſt exoticus, ex quo flores antequam è gemmis erumpant decerpuntur conditique ad nos tranſportantur.

Nominatur Capparis, *Trag. Matthiol. Cord. in D. Lon. Caſt.* Cap. 2. *Tab.* Capparis ſpinoſa, *Bellonis.* Capparis retuſo folio, *Lob.* Cap. rotundiore folio, *Ger.* Capparis ſpinoſa fructu minore, folio rotundo, *C.B. 1.*

Officin. Nat.

Cortex radicis inprimis.

Vires *Calf. & ſicc. eſt ſplenicus, acris amarus, auſteriuſculus ideoq; incidens aperiens, extergens, ſubaſtringens. Prodeſt in affectibus Arthriticis, hypochondriacis, & ſimil.*

Præpar.

Conditi flores, Condiuntur ✠ & Sale ◡.

N. Nocere creduntur ſtomacho imbecilliori. Epati è contra & Lieni conferunt, obſtructiones eorum reſerando.

1. ℴℴ *Compoſ.* Vide Diſpenſ.

2. *Trochiſ. de Cappar.* Vide Diſp.

3. *Extract. è corticibus Rad.* Fit ſecundum Quercetan. cum ▽ flor. Geniſtæ vel ſimili P. R. cap. 26.

Caprifolium.

Περικλύμενον, Matriſylva, Volucrum majus, Lilium inter ſpinas. Waldtwinde / Speckgilg / Geißblat / Zaungilg.

Eſt	non perfoliatum / per foliatũ	utrumque promiſcue officinale eſt.

Non per foliatum vocatur Caprifolium, *Brunf. Lon.* Germanicũ, *Dod* Periclymenũ, *Trag. Fuchſ. Cord. in D. Cam.* Periclymenum non perfoliatum ſeptentrionale, *Lob.* Periclymenum vulgare ſeptentrionalium, *Cluſ. hiſt.* Periclymenum non perfoliatum Germanicum, *C. B. 1.* Perfoliatum dicitur Periclymenũ, *Matth. Caſt.* Periclymenum perfoliatum, *Lob. Tab. Ger.* Periclymenum vulgare alterium, *Cluſ. hiſt.* Periclymenum perfoliatum, *C.B. 2.*

Creſcit in dumetis, fruticibusque inſtar convolvuli adhæreſcit. Floret Majo ac Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. diureticum validum ac ſpleneticum eſt. Uſus præcip. in aſthmate & tuſſi. Externò, extergit ulcera ſordida, ſanat impetigines, aliasque cutis maculas abſtergit.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex floribus.

Vires. *Confortat nervoſum genus, auxiliatur aſthmati, tuſſi, palpitationi cordis: facilitat ac accelerat partum, oris ſiccitatem emendat (in gargariſmis.)*

Succus ex foliis rarò extat, inſignis tamen efficaciæ eſt in vulneribus capitis ac cranii curandis.

Cardamomum & grana Paradyſi.

Cardamomum *C.B.*
- 1. Granum Paradyſi.
- 2. Majus officinarum.
- 3. Medium.
- 4. Mingus in officinis ſimpliciter Cardamomum dicitur.
- 5. Minimum.

Ex his officinis uſualiora ſunt Grana Paradyſi, quę officinis Cardamoni majoris nomine veniunt: tum cardamomum ſimpliciter ita dictum, quod officinarum Carda momum minus audit.

Grana Paradyſi inſcribuntur Cardamomum majus, *Matth. Lon. Caſt.* Gr. Parad. *Cord. in D.* Milleguetta, *Lob.* Malaguetta, *Garz.* Cardamom. Arabum majus, *Tab.*

Cardamomum ſimpliciter dictum videatur, Cardamom. minus, *Matth. Lon. Tab. Cord in D.* & hiſtor. minus vulgare, *Lob. Cluſ. in Garz.*

N. De Cardamomo veterum diſputatur, utrum ſub generibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum majus, veterum Cardamom. eſſe contendunt: alii id contra dicunt, objicientes amaritudinem ac odorem gravem, quibus veterum Cardamomũ celebre fuit, noſtrum non item.

Eligitur utrumque quod eſt frangenti contumax, plenum occluſum & caput odore tentans guſtu acre & ſub amarum.

Affertur utrumque in Europam ex Alexandria Ægypti ac etiam ex Indiæ Orientalis Provinciis Malavar. Java, & ſimil.

OFFICIN. NAT.

Fructus uterque *Cardamomum* ſc. & *grana Paradiſi.*

Vires. *Utrumque calfac. & ſicc. (majus gr. 2. minus 3.) partes principes recreat attenuat. flatus diſcutit, coctionem juvat, proin conducibilis eorum uſus eſt in affectibus capitis ventriculi & inprimis uteri.*

PRÆPAR.

Ol. Cardamomi.

Cardia-

Digitized by Google

Cardiaca.

Cardiaca, *Matthiol. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Cardiaca vel Lycopus, *Fuchſ.* Meliſſa ſylv. *Trag.* Marrubium mas, *Brunf.* Marrubium Cardiaca dictum forte primum Theophraſti, *C.B.* 1. Germ. Hertzgeſpan.

Creſcit juxta ſepes & vias, locisque gaudet frigidis: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 3. attenuat, diſcutit, peculiariter medetur diſtenſioni hypochondriorum cardiaque infantum (quem affectum cardiacum ſeu cardialgiam appellant,) ciet urinam & menſes, pectus à pituita detergit, difficile parientibus opitulatur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba quæ præcipue in uſu eſt.

2. *Unguentum Cardiacum.* Vide lib. 2.

Carduus Benedictus.

Dicitur Carduus Benedictus, *Brunfelſ. Trag.* (cui & Acanthus Germanicus,) *Matth. Lob. Caſt. Tab. Cam. Ger.* Attractylis hirſutior, *Fuchſ.* Acanthium, *Cord in D. Lon.* Cnicus ſylv. alter Theophraſti, *Cord. in D. Cam.* Cnicus ſupinus, *Cord. hiſt.* Carduus benedictus & attractylis altera ſpecies, *Dod.* Cnicus ſylveſtris hirſutior, ſive Carduus benedictus, *C.B.* (3. Cnici.) Germ. Cardobenedicten/geſegnete Diſtel.

Creſcit in hortis, floret Junio & Julio.

N. 1. Tempus ſationi aptius eſt ☾ creſcente.

N. 2. Carduus benedictus ſi ſub initium Junii collectus fuerit, vulnera recentia mirabiliter curat, ſin alio tempore nunquam id præſtabit.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Vires. *Herba Cardiaca, alexipharmaca, ac ſudorifica eſt ex uſitatiſſimis. Calf. & ſicc. 2. atten. aperit, diſc. veneno ac putredini reſiſtit, febres etiam inveteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalæa claro dicta, ut & in ſurditate. Extrinſecus rarioris eſt uſus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangrænam arcendam (in Epitem. vel cataplaſ.)*

Semen vires easdem obtinet, ſed uſu non æquè crebrò adhibetur, commendatur inprimis ad Epar obſtructum.

PRÆPAR.

1. *Pulvis.* Datur ad ʒj.
2. ▽. Ex herb integr.
3. *Spir.* Ex herb. fermentata.
4. *Succus.* Ex herba expreſſus.
5. ⊖. Ex Cinere.
6. ∘°∘ *Stillatit.*
7. *Conſerv.* Ex foliis.
8. *Syrup.* Ex ſucco.
9. *Extract.* Ex foliis c. ※.

Carduus Mariæ.

Carduus Mariæ, *Trag. Fuchſ. ico.*

Lon.Caſt.Ger. Vulgaris, *Cam.* Carduus Lacteus, *Matth.* Spina alba hortenſis, *Fuchſ.* Carduus albus & Chamæleon, *Brunſ.* Carduus Marianus, *Cord. in D. Tab.* Carduus Leucographus. *Dod.* Carduu. albis maculus notatus vulgaris, *C.B.* 1. Silybum, *Lob.* Germ. Mariendiſtel / Frawendiſtel / Vehediſtel.

Officin. Nat.

Semen inprimis, hinc *Folia* & nonnunquam *Radix*.

Vires. *Pectoralis inprimis Carduus Mariæ cenſetur. Calf. & ſicc. 2. ſubaſtring. incidit, aperit: in cæteris æmulatur carduum benedictum. Uſus præcipue in pleuritide, Ictero ac hydrope.*

Doſis ſeminis ad ℨj.

N. Semen in emulſionibus crebri eſt uſus.

Præpar.

▽. Ex herba tenella.

Carlina.

Χαμαιλέων λδυκὸς. Apri radix, ſ. Eberwurtz. *Brunſ.* Carduus panis ſeu pacis, *Ericio Cord.* Chamæleon albus, *Matth. Cord. in D. Caſt.* Carlina herbarior, *Lob.* Chamæleon albus, *Dioſc. Lob. ico. Cluſ. hiſt.* Carlina humilis (vel altera,) *Dod.* Carlina ſeſsili flore, *Cam.* Carlina acaulos magno flore, *C.B.* 1. aliis Carolina, cardopatium. Germ. weiß Eberwurtz.

Creſcit in locis montoſis, v. g. in Alpibus Helvetiæ & alibi.

Officin. Nat.

Radix collecta tempore verno.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 3. *eſt alexipharmaca, ſudorifera, diuretica, emmenagoga, tineas ventris necat.*

Carthamus *vide* inter purgantia.

Carum.

Καρ☉., καρον, καρίον. Caros, *Brunfelſ. Trag.* Careum, *Fuchſ.* Carum, *Cord. in D. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Carui, *Lon.* Cuminum pratenſe, Carui officinarum, *C.B.* 1. German. Weißkümmel / Veldtkümmel / Mattkümmel.

Officin. Nat.

Semen.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *diſcut. atten. Stomachicum eſt ac diureticum, lactis abundantiam præbet. Hinc uſus ejus inſignis in colica, vertigine, &c. cùm internè tùm externè applicatum.*

Præpar.

1. *Confectum Semen.*
2. *Condita Radix*, ſed raro.
3. △. *ſtillat.* Ex planta integra.
4. *Ol.* Ex ſemine ſicco l. a. deſtillatum.

Caryophyllus hortenſis.

Videatur Cariophyllus, *Lob. Tab. Ger. Caſt. Matth. Cam. Lon.* Caryophyllæa, *Trag.* Vetonica, *Dod.* Betonica altilis coronaria, Tunica, *Fuchſ.* Nägelblümlein.

Eſt { Hortenſis colitur in hortis varior. calor. & diſcrepantis plenitudinis,
Sylveſtris, *qui rari uſus.*

Flore-

Floreſcit Junio atque in multam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Flores potiſſimum rubri.

Vires. *Moderate calf. & ſicc. Cephalici ſunt ac cordiales. Uſus præcip. in vertigine, Apoplexia, Epilepſia aliisque capitis & nervor. affectibus. In ſyncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, alleviant partum: Extrinſecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt oſſa cranii fiſſa; leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus Eſſentia dictus.* ℞. flor. rubr. (cum primum gemmæ explicari incipiunt) reſectisque albidis illis partibus conquaſſa irrorando, exprime, clarifica ac coagula lentiſſime.

N. Calore nimio perdit vires, nimia agitatione, cum ſpatula amittit colorem.

Doſis à ℈ß. *ad* ʒß.

2. *Conſerva.* Ex floribus.

3. ∇. *ſtillat.* Ex flor. cum herba leniſsimo MB calore.

N. Optalmica inſignis eſt, &c.

4. *Syrupus.* Ex infuſione florum.

5. ✢. Ex infuſione florum. Vide lib. 2.

Cariophylli Aromatici.

Charunfel *Arabibus.* Caryophylli, *Matth. Tab.* Caryophyllus, *Cord. hiſt. Caſt.* Calafur *Arabibus* & plerisque Indis Caryophylli, *Lob.* Cariophyllus florens & Caryophylli veri, *Ger.* Caryophyllus aromaticus fructu oblongo, *C. B.* 1. Antophylli dicuntur reliqui majores, *Lob. Lon. Tab. Ger.* Caryophylli maturi ſeu majores, *Cord. hiſt.* Caryophylli mares, *Avicennæ.*

Fructus ſeu ſi mavis flos eſt aromaticus exoticus, Solis radiis induratus & nigrefactus.

Suntque { Caryophylli dicti, qui diſcuſsi ſunt antequam maturuerunt, unde & minores eſſe ſolent. Germ. Nelcken.
Anthophylli, Mutternelcken/qui maturitatem aſſecuti ſunt unde & majores exiſtunt. }

Delectus: Eligendi ſunt ſuave fragrantes, oleoſam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. *Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum inſigne exhibent, calf. & ſicc. 3. diſcut. Hinc proſunt in Lypothymia, Odontalgia, Cruditate ventriculi vertigine; arcent quoque morbos malignos, uterinos, &c.*

PRÆPAR.

1. *Confect.* Fit l. a.

2. ∇. } ut ex aromatibus reli-
3. *Oleum* } quis eliciuntur vide l. 2. vel lib. 4. in Cinamomo.

N. 1. Garyophylli multum olei fundunt.

Vires. *Oleum hoc denti cavo inditum odontalgiam mirificè lenit.*

Digitized by Google

4. *Extractum.* Fit ex cariophyllis cum aq. ſtillat. & 🜄 l.a.

5. ⊖. Ex remanentiis incineratis elixiviatur.

5. *Balſamus.* Fit l. a. ex ol Nuciſtæ depurato ac ol. caryophyll. tingiturque pulvere caryophyllor.

7. *Species diacaryophyllor.* Vide Diſpenſator.

Caryophyllata.

Caryophyllata, *Brunf. Trag. Lon. Matth. Caſt. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lob. Cam. Cluſ. hiſt.* Caryophyllata hortenſis, *Fuchſ.* Herba benedicta, *Brunfelſ. 4.* Caryophyllata vulgaris, *C. B. 1. alias* Sanamunda. Herba benedicta. Germ. Benedictwurtz / Benedictkraut.

Creſcit locis incultis pinguibus juxta ſepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta menſe Martio, quæ odoris fragrantis eſt (23. Martii circiter.) raro *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. ſubaſtring. robor. diſcut. cephalica ac cardiaca eſt. Uſus præcipui interne in catarrhis exiccandis, ſanguine coagulato reſolvendo.*

Caſsia aromatica ſ. lignea, *vide* Cinamomum.

Caſsia nigra ſ. fiſtula, *vide* inter purgantia.

Caſtanea.

Κάςανον, Caſtanea, *Brunfelſ. Trag. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger.* Caſtaneę minores, *Matth.* Caſtaneæ ſylveſtres, *Cord. in D. Caſt.* Caſtanea ſylveſtris quæ peculiariter caſtanea *C. B. 1.* Germ. Kaſtanien.

Caſtaneæ etſi omnium glandium ſint præſtantiſsimæ, teſte Gal. attamen præter membranā rubram cortici ac carni intercedentem nihil officinis exhibent.

Vires. *Membrana ſiſtit valenter immodicos alvi fluores & ſanguinis rejectiones (in vino auſtera ſumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fœminar. profluvia cohibet.*

Doſis ℨij, *Matthiol.*

Centaurium minus.

Centaur. { Minus. De quo hic. Majus. Eſt Rhaponticum vulgare. Vide ſuo loco.

Dicitur Centaurium, *Trag. Matt. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Caſt. Tab.* Centaureum parvum, *Lob. Ger.* Centaurea, *Brunf. Caſ.* minor, *Brunf.* Centaurium minus, *C. B. 1.* alias febrifuga, fel terræ. Germ. Tauſentgüldenkraut / Erdgall.

Naſcitur ſolo arido & pratis ſabuloſis: floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus referta vel *ſummitates* ſolæ.

Vires. *Spleneticum eſt & Epaticum. Calf. & ſiccat, amarum eſt citra mordacitatem, unde & leniter aſtringens, extergens, aperiens, vulnerarium: biliosos & pituitoſos humores quam leniſſimè per alvum educit, ſerum per poros diſcutit,*

tit. Hinc utile in febribus (unde & nomen habet.) Ictero, menſtruis ſuppreſſis, Scorbuto, Arthritide, lumbricis, & ſpecificè in morſu canis rabidi.

N. Tantæ æſtimationis eſt ut vix vinum medicatum ſ. abſyntites vulgus paret, cujus partem non conſtituat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
2. *Extract.* i. e. ſuccus inſpiſſatus ex herbis ac floribus conquaſſatis atque cum ▽ maceratis.
Doſis ad ℥j.
3. ⊖. Ex Cinere.

Centum nodia, *Vide* Polygonon.

Cepa. Cepe.

Κρόμμυον. Arab. Baſſal, Cepe, *Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D. Caſt.* Capitata, *Matth.* Cepa rotunda, *Dod.* Cepa ſativa, *Matth.* Cepa alba & rubra, *Lon. Tab.* Cepa vulgaris, *C. B.* 1. Germ. Zwibel/Zwiffel.

Ceparum etſi variæ dentur ſpecies differentes pro diverſo ſc. colore florum & radicumve, tùm per diverſa radicum figura, rotunda, oblonga, ſeſsili, &c. attamen conveniunt facultatibus adeoque promiſcue uſurpantur, acriores tamen ſunt oblongæ.

Coluntur in hortis, ſoloque gaudent opimo: florent Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. 4. aper. incidunt, abſtergunt, partium ſunt craſſarum adeoque flatulentæ. Uſus præcipui in tartaro pulmonum incidendo & expellendo (cum melle cocta & eſitata) in urina & menſtruis ciendis, in lumbricis fugandis (in infuſione.) Extrinſecus maturant & rumpunt apoſtemata (cocta & impoſita) etiam maligna in peſte (impletæ Theriaca vel Mithridatio & coctæ.) Urinam provitant (toſtæ in axungia & impoſita. N. idem facit membranula cuilibet carneæ particulæ intercedens glandi ſc. impoſita.) Pernioni conferunt (cum adipe cocta & impoſita) menſes & hæmorrhoides proliciunt (ſubdita) ambuſtis medentur (crudæ cum ſale ſubacta ac ſtatim impoſita.)*

N. Sunt qui contagioſo aëre in conclavibus ſuſpendunt iisque contagium colligi adeoque conclave purgatum iri autumant.

Ceraſa.

Ceraſorum varia producuntur genera, tàm ſecundum, colorem quàm ſecundum ſaporem differentia. Veruntamen in uſu pharmaceuticum duo potiſsimum accerſuntur, ſubacida rubra ſc. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Ceraſa apud omnes ferè authores nomen ſuum retinens & dicuntur ceraſa.

OFFIC. NAT.

Ceraſa utriuſque generis ſiccata. *Nuclei* & *Gummi*.

Vires. *Acida refrigerant, ſiccant, aſtring.*

aſtring. Cor ac Stomachum roborant. Hinc utilia in febrili ſiti ac æſtu mitigando, &c. Fernel. decoctum ceraſorum in hypochondriaco affectu ſummè commendat. Dulcia temperata ſunt ad humiditatem inclinantia, cephalica, unde & in morbis capitis Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, &c. peculiariter proficua cenſentur.

Nuclei calculum comminuunt, adhibenturque contuſi in frontalibus, unguento ſi refrigeranti commixti, ad dolores febriles capitis demulcendos.

Gummi celebratur eadem vi lithontriptica.

PRÆPAR.

1. *Condita.* Condiuntur acida cum ſaccharo. Vide ſupra.

2. *Succus ſive Rob.* Ex acidulis fit expreſſione ſc. & inſpiſſatione.

3. *Syrup.* Ex ſucco acidor. & ſaccharo $\frac{1}{2}$.

4. △. *ſtillat.* Ex dulcibus nigricantibus.

5. ~✓~. Ex dulcibus nigris fermentatis ſeu 🜁. E. Vide de Spirit.

6. ▽ *Diuretica.* Ex nucleis utrorumque.

7. *Tinctura ac Extractum.* Ex nigris fit cum 🜄 vel ▽ propria l.a. Quert. Phar. Reſt.

8. *Diamarenatum* { *ſimplex.* ℞. pulp. ceraſ. vinoſ. (per cribrum) ℔iij. ſacch. ℔ij. / *compoſ.* fit ex ſimplici ac aromatibus.

9. *Oleum.* Ex nucleis exprimi poteſt.

Cerefolium.

Χαιρέφυλλον Chærefolium, *Brunfelſ Dod.* ſativum, *Trag.* Cerefolium, *Matth. Caſt.* vulgare, *Ger. Lon. Lob. Cam. Tab.* Gingidium, *Fuchſ.* Chærophyllum ſativum, *C. B.* 1. *aliàs.* Cerifolium Germ. Kerbel.

Eſt { ſativum. *Hoc officionale, & jam nominatum.* / ſylveſtre. *Hoc minus uſuale.*

Creſcit in hortis floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. diſcutit, eſt partium tenuium, diureticum, Emmenagogon ac lithontripticum, ſanguinem coagulatum reſolvit, ſomnum ſuaviter inducit. Extrinſecus uſus inſignis eſt in dolore colico, in urina retenta (impoſit. in cataplaſ.)*

PRÆPARAT.

1. ▽. *ſtillat.* Ex integra planta.

2. ⊖. Ex cinere.

Ceterach, *vide* Scolopendrium.

Chamædris,

Trixago, Triſſago Quercula Calamandrina, Gamanderlein / klein Bathengel / ſpecies dantur variæ ex quibus officinalis præ reliquis chamædrys minor repens, *C. B.* 3. Chamæpytis, *Brunſ.* chamædrys, *Cord. hiſt. Tab.* chamædrys vera, *Trag. Cord. in D.* vera mas, *Fuchſ.* cham. vulgaris mas, *Lon.* chamædrys major, *Lob. ico.* minor,

minor, *Ger.* chamæd. minor repens, *Dod.* chamęd. major vel 2. *Cluſ.*

Creſcit juxta ſepes, ſolo gaudens aſpero, floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ad gr. 2. Eſt ſplenetica ac Epatica, ſaporis amari, incid. atten. aperit potenter urinam ac ſudorem movet. Hinc confert in febribus, Scorbuto, ſanguine coagulato. Hydrope incipiente, menſibus obſtructis ac inprimis in arthridide. Extrinſecus in ulceribus ſerpentibus, in dolore hæmorrhoidum, in ſcabie ac pruritu, in catarrhis exiccandis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta foliis ſc. & floribus.

2. *Conſerva.* Ex floribus.

N. Eſt & chamædrys fruteſcens, quam Teucrium vocant, hæc iisdem pollet viribus.

Chamæpytis.

Ajuga, Abiga, Arthetica, Arthritica, iva arthetica. Schlafffräutlein/ je länger je lieber/pidrigrin.

Ex generibus variis chamæpytios officinalis præ reliquis eſt lutea vulgaris, *C.B.* 3.

Quæ dicitur chamæpitis, *Trag. Fuchſ. Lon.* chamæpitis, *Matth. Dod. Cord. hiſt.* vera, *Cord. in Dioſc.* chamæpitis major, *Tab.* mas, *Ger.* Ajuga ſive chamapytys mas Dioſcoridis, *Lob.* Ajuga, *Caſt.* Ajuga luteo flore, *Cluſ. hiſt.*

Creſcit in agris ſabuloſis, floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus ſ. herba tota.

Vires. *Nervoſum genus roborat, calf. 2. ſicc. 3. incid. aper. diuretica eſt & emmenagoga, confert in arthriticis doloribus.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba integra.

2. *Pilula de iva arthritica,* Matth.

Chamomilla.

Χαμαίμηλον, ἄνθεμις, Leucanthemum Dioſcor. camomilla, chamomilla, Chamillen.

Eſt { vulgaris. *Hæc uſitatiſſima.*
Romana ſ. nobilis odorata. *Hæc itidem uſualis.*
fœtida. *Hæc minus officinalis.*
Inodora. *Itidem minus uſualis.* }

Vulgaris inſignitur chamomilla 3. & vulgaris, *Trag. Lon.* chamæmelum (parthenii 3. ſpecies,) *Brunfelſ. Caſt. Tab. Ger.* chamæmelum Leucanthenum, *Fuchſ.* chamæm. hortenſ. *Dod.* arvenſe, *Cam.* Anthemis, *Cord. in D. Matth.* Anthemis vulgatior, ſive chamæmilla, *Lob.* chamæmelium vulgare, Leucanthemum Dioſcoridis, *C.B.* 1.

Romana dicitur, Parthenium & nobilis chamomilla, *Trag. Lon.* Leucanthemum odoratum, *Dod.* Anthemis ſ. Leucanthemis odorata, *Lob.* chamæm. odorat. *Cam.* Romanum, *Tab. Ger.*

Digitized by Google

Vulgaris naſcitur paſsim, in arvis aliiſque locis arenoſis. Romana colitur in viridariis. Fœtida invenitur itidem paſſim.

OFFICIN. NAT.

Flores ſ. tota herba tàm vulgaris, quàm Romana.

Vires. *Calf. & ſicc.* 1. *diger. laxat. mollit, mitigat dolorem, menſes & urinam ciet. Eapropter uſus inſignis eſt in dolore colico & hinc pediſſequa pareſi. Extrinſecus uſitatiſſimus ejus uſus eſt in paregoricis, emollientibus, maturantibus, (cataplaſmatis, clyſteribus, &c.)*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex vulgari.
2. ▽. Ex Romana.
3. *Ol. ſtillat.* Ex vulgari.
4. *Ol. ſtillat.* Ex Roman.
5. *Ol. infuſ.* Ex vulgari ſ. cum floribus ac oleo communi.
6. ⊖. Ex cinere.

Chelidonium majus.

Χελιδόνιον μεγα Chelidonia, *Brunfelſ.* chelidoniũ majus, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* vulgare, *Cluſ. hiſt.* chelidonium majus vulgare, *C. B.* 1. *aliàs.* Hirundinaria. Germ. Schwalbenwurtz / Schellwurtz / Goldtwurtz.

Creſcit paſſim juxta ſepes, adhæreſcitq; muris: floret primo ſtatim vere & per multam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia c. floribus, *Radix.*

Vires. *Calfac. & ſicc.* 3. *valide abſterg. atten. ſaporis eſt acris & amari bilem per alvum & urinam educit, viſum acuit. Hinc conducit in Ictero, obſtructione Lienis & Epatis, Ureterum. Radix alexipharmica ſtatuitur. Extrinſecus oculorum imbecillitati, ulceribus cæteriſque affectibus medetur. (Cujus rei gratia ſunt qui ſuccum luteum ex rupto caule permanantem oculis indũt.)*

N. Sunt qui ad Icterum ſanandum plantis pedum ſupponunt.

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.*
2. ▽. Ex herba cum floribus.
3. ⊖. Ex cinere.

Chelidonium minus.

Χελιδόνιον μικρὸν. Ficaria & ſcrophularia minor vel 2. *Brunf.* chelidonium minus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* chelidonia rotundifolia minor, *C. B.* 2. Arabib memiten Feigwartzenwurtz / klein Schellkraut.

Creſcit locis humidis & paluſtribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & *Folia.*

Vires. *Refrig. & humect. ſpleneticum eſt. Uſus præcipuus in Ictero, Scorbuto hæmorrhoidum fluore. Extrinſecus ſpecificè mariſcas ſeu ficus curat. Radix ſignaturam dentium refert, dentiumque putredini maximopere ſubvenit.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex herba tota.

Cher-

Chermes.

Kermes, coccum infectorium, *Matth.* coccus infectoria, *Cord. in D. Caſt. Tab.* Granum & coccus baphica Dioſcor. granum tinctorium, *Lon.* alias Scarlatum. Fructus eſt famoſiſsimi fruticis, qui inſcribitur Ilex in quo coccus baphica *Bellon.* Ilex coccigera, *Cluſ. hiſt. Ger.* minor coccigera, *Dod.* Ilex coccifera, *Cam.* Ilex aculeata cocciglandifera, *C. B.* 4.

Naſcitur in Creta, teſte Bellon. *l.* 1. *obſ. c.* 17. uti & multis Hiſpaniæ locis, in Narbonenſi etiam Gallia & Provincia, &c.

Delect. Eligenda ſunt grana rubicundo-nigra, integra vermiculum in ſe continentia.

Vires. *Cardiaca ſunt grana calf. & ſicc. adſtring. vapores tetros diſcutiunt ſpiritus vitales reficiunt, parturientibus ſubveniunt, vulneratis nervis medentur, morbillos erumpere faciunt.*

Præpar.

1. *Confectio Alkermes.* Vide. Diſp.
2. *Extractum ſeu Eſſentia.* Fit è fructibus contuſis cum 🜅 vel ▽ Roſar. quæ acidula reddita ſit guttulis aliquot ſpir. ⊖ aut ♀ris. Quercet.

N. Scarlatus pannus, granis hiſce, (quibus tinctus eſt) admodum celebris eſt, adhibeturque non modo ad morbillos proliciendos. (Patientes in eum involvendo,) ſed & ad cor roborandum (Epithemata eo ſuſcepta cordis regioni imponendo,) ut & ad bubones venereos curandos (pannum iis imponendo.)

Cheyri, Keyri, Leucojum.

Claſſes Leucojorum *C. B.* ſunt quæ quarum exhibet
{ 1. Incanum, (folio incano) hortenſe.
2. In canum maritimum
3. Luteum folio hirſuto
4. Luteum folio viridi }
ſingula ſunt diverſorum generum.

Ex his placet officinis luteum vulgare, *C. B.* 5. inter Leucoja folio viridi, quod eſt Leucojum, *Brunfelſ. Cord. in D.* Leucojorum aureum, *Matth.* Leucojum Luteum, *Fuchſ. ico. Dod. Lob. Caſt. Cam.* L. ſativũ luteum, *Cluſ.* Keiri vel Cheiri, *Lon.* Viola lutea, *Trag. Fuchſ. Ger.* Viola petræa lutea, *Tab.*

Creſcit nobis in hortis, raroque ſponte provenit: floret Aprili, Majo & ultra.

Officin. Nat.

Flores, ſeu herba cum floribus, & raro *Semen.*

Vires. *Cordiales ſunt, calf. & ſicc.* 2. *attenuant diſcut. partium ſunt tenuium extergent, cordiales ac nervini ſunt, dolores mitigant, menſes cient, ſecundinam proritant.*

PRÆPAR.

1. *Conſerva.* Ex floribus.
2. ▽. Ex floribus vel integra planta.
3. *Ol.* Ex infuſis floribus in oleo veteri.

China.

Chinæa radix, China radix, *Fragoſ. C.B.* 1. Cina alias China, *Matth.* China, *Lob. Caſt. Tab. Monard.* Radix China, *Garz. Acoſt.* Chinna ſ. Cinna, *Cæſalp.* Bockenwurtz.

Eſt { Orientalis. Ex regione Sinarum, China dicta.
Occidentalis. Ex Hiſpania nova & Peru. }

Præfertur otientalis, quæ exterius eſt colore rubente aut ſubnigro, interius candicante aut ſubrubente: & hæc, quò nigrior eò melior. Occidentalis colore eſt interius magis ruffo.

Vires. *Calf. leniter ſiccat.* 2. *ſubaſtringit, eſt diaphoretica, diuretica, diſcutiens, aperiens, Epatica, Hinc convenit in cachexia, hydrope, paralyſi, arthritide, cephalæa, ictero, lue venerea, tumoribus ſcirrhoſis & œdematoſis.*

PRÆPAR.

Extract. cum 🜈, quod tamen ramen rari uſus: adhibetur crebrius in decoctis ſufficitq; ℥j. pro ℔ ix. ▽æ.

N. Veſalius de China librum conſcripſit integrum.

Cicer.

Ἐρέβινθος, Kichern / Zieſer Erbſen.

Eſt { Sativum { album. rubrum. nigrum. }
Sylveſtre. }

Ex his arridet officinis rubrum ſativum, cui tamen & album ſubſtitui poteſt.

Videatur Cicer, *Brunſ. Matth.* (cui & Domeſticum,) *Cord. in D. Caſt. Tab.* Ciceris altera ſpecies, *Trag.* cicer nigrum, *Fuchſ.* ſeu arietinum, *Cord. hiſt.* cicer arietinum, *Dod.* cicer rubrum & album, *Lon.* cicer ſativum, *Ger.* Arietinum, *Lob.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 1. *emoll. abſterg. diſcut. diuretica ſunt ac lenientia, proin conducibile eſt eorum decoctum nephriticis. Extrinſecus adhibetur farina in cataplaſmatis, &c.*

Cichorium & Cichorea.

Κιχώριον, Σέρις, ſolſequium, intybus, Ambubeia, cicorea, Cichoren / Wegwart / Sonnenwendel / Sonnenkraut.

{ Sativum.
Sylveſtre flore { cærul. vel albo. luteo. } }

Ex his uſitatum ſativum tum ſylveſtre æruleum vel album.

Creſcit juxta vias, floret Junio.

Sativum dicitur Cichorium domeſticum, *Matth. Caſt.* cichorium ſativum cæruleum, *Lob.* cichorium latioris folii *Dod.* cichor. latifolium ſativum, *Lon.* ſeris ſativa. *Lob.* cichorium ſativum & album ſat. *Tab. Ger.* cichorium ſativ. *C.B.* 1. Sylveſtre dici-

Digitized by Google

dicitur ſolſequium, *Brunſ.* cichorea, *Trag.* Sylveſtris, *Matth.* Seris ſylv. *Lob.* Seris picris, *Lob.ico.* cichorium ſylveſtre, *Dod.Caſt.* agreſte, *Lon.* Intybũ agreſte, *Cord.* Sylveſtre, *Fuchſ.* *Cord hiſt.* cichorium, *Tab.* Hieracium latifolium, *Ger.ico.* cichorium ſylv. ſive officinar. *C.B.2.* Seris πίκρις *Dioſcoridi.*

OFFICIN. NAT.

Flores, *Folia* (ſylveſtris potiſſimum) *Radix* (ſativi.)

Vires. *Epaticum eſt nobiliſſimum, frig. & ſicc.* 2. (*aliis calidum videtur ob amarorem*) *aperit, diureticum eſt, attenuat, extergit. Uſus præcipue in Epatis obſtructione & febribus.*

N. Collectum in ſua exaltatione (die feſto Nativitat. Mariæ,) hæmorrhagias ſiſtit.

PRÆPAR.

1. *Conſerva.* Ex floribus.

2. *Condit.* Radix cum ſaccharo

3. *Syrup.ſimpl.* Ex ſicco & ſacchar. Vide Diſpenſ.

4. *Compoſ.* (cordi.) Vide Diſpenſ. Norib.

5. *de cichor. cum Rhab.* Florent. Vide Diſp.

6. ▽. Ex foliis & floribus.

7. ▽ *opthalmica.* ℞. Flores cæruleos (collectos ☉ in principio ♌ collocato,) q. v. inde vitro orificii anguſti, obtura optime & maſſæ panis circumvolutum committe Clibano ut pinſatur cum pane: hinc exprime ac deſtilla in MB.

Vires. *Convenit omnibus affectibus oculor. albugini, nubeculæ, ungui, ſuffuſioni, caligini, &c. Inungitur palpebra mane & veſperi. Hartman. in Pract. Poppius in Herbar.*

8. ⊖. Ex planta incinerata.

Cicuta.

Κώνειον, Wüterich/Schierling.

Ex Generibus cicutarum infertur in Officinas, cicuta major 1. *C.B.* quæ Cicuta, *Trag.Matth. Fuchſ.Dod. Lob.Lon.Caſt.Tab.Ger.* Cicuta major, *Cord.hiſt.Cam.* Vera Geſn.hiſt. Cicutaria vulgaris, *Cluſ. hiſt.*

Naſcitur paſſim in pratis, locis incultis & umbroſis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Quamvis ſummè frigida cenſeatur atque inter venenata referatur à Dioſcoride; Nihilominus tamen frequens ejus uſus modernis eſt in tumore lienis, cui extrinſecus ejus ſuccus Emplaſtro ſplenico incoctus adhibetur: hinc in inflammationibus, quinimo adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.*

PRÆPAR.

Emplaſtr. de Cicuta ſplenetic. Vide lib.2.

Cina *vide* Santonicum.

Cinamomum.

Cortices ſunt arboris cujuſdam exoticæ, ejuſdem nominis.

N. De Caſſia & Cinamomo officinar. quod & Canella dicitur, con-

Digitized by Google

troverſæ occurrunt opiniones Sunt e. qui inter ſe confundunt & pro uno & eodem utrumque habent Cortice,ſolisque nominibus differre,non reipſa: alii ex ſola loci varietate ea diſtinguunt non ex diverſa ſpecie arboris: alii ex una eademque numero arbore utrumque deſumi volunt, cujus corticem exteriorem & craſsiorem appellitant caſsiam ligneam ſ. odoratam; interiorem & tenuiorem Cinamomum. Alii diverſæ ſpeciei arborum cortices faciunt inter quos tamen maxima ſimilitudo intercedat, adeo ut Caſsia arbor in Cinamomi arborem tranſplantari facilè queat: Hæc opinio Galeni. Recentiores primæ ut plurimùm ſubſcribunt opinioni, Cinamomumque officinarum vulgo canella dictum, legitimam antiquorum caſsiam dicunt. Et in compoſitionibus Græcorum Xylocaſſiam,i.e. caſsiam ligneam ſ. odoratam poſtulantibus, canellam noſtram eſſe adhibendam. Si qua tamen diſtinguere libet craſsiorem caſsiam appellare licet; tenuiorem Cinamomum differentia ſuborta à differente loco natali arborum.

Videantur ſupra hac re Garzias ab H. l. 1. arom. hiſtor. c. 15. Johan. Manard. lib. 8. Epiſt. 1. Matthiol. in Dioſcor. Caſpar. Bauhinus Theatr. Botan. lib. 11. ſ. 3. & ſim.

Frequentes ſunt hæ arbores in Zeilan Cinamomumque præbent præſtantiſsimum, ignobilius ècontrà Cinam. præbent arbores in Provincia Malavar & in Jaba ſ. Java.

N. Roſeum ſive ex cinereo vinoſum colorem contrahit Cinamomum,ex ſolis calore, cui cortex detractus exponitur: non probe idem paratus,candicans ſive cinerei coloris fit, nimis vero ardoribus ſolis combuſtus niger.

Delectus probatur ſubrubrum odoris fragrantiſsimi, ſaporis ſubaſtringentis & acris.

Vires. *Calf. & ſiccat, aperit, diſcutit, menſes & partum accelerat, omnia viſcera ſpiritusque ſingulos recreat, concoctiones juvat. Hinc uſus ejus frequentiſſimus eſt in virium imbecillitate, lypothimia, capitis ventriculi & uteri affectibus frigidioribus.*

Præpar.

1. ▽ *Cinamom.* Fit l. c. ut ex aliis aromatibus. Vide l. 2. vel uti in diſtillatione olei.

2. *Tinctura ſeu Extract.* cum V ♀ſato.

3. *Elixir Cinam.* Fit ex Tinctura cinamomi, additis & croci & ſantali citrini Tincturis.

4. o°o Elicitur una cum ▽ beneficio deſtillationis. l. 2.

Nota de menſtruo: Alii adhibent ſolum vinum; alii vinum cum ▽ miſtum: quibus quoque ♀ aut ⊖ commune inſuper admiſcunt.

5. *Sal.* Ex fecibus incineratis elixiviatur.

6. *Bal-*

6. *Balſamus*. Ex ol. Cinam ol. Nuciſt. depurato. Tingitur bolo orientali vel pulvere Cinamomi.

7. *Syrup.* Vide Diſpenſ. Norib.

8. *Magiſterium*. Extrahitur cum 🜄 opt. ac præcipitatur cum ▽ fontan. vel cum ▽ Cinam. primum ſtillante.

9. *Spec. Diacinam.* Vide Diſpenſ.

Citrus.

Malus Citria, Medica, Aſſyria. Arbor eſt exotica per totum annum virens fructumque tenellum cum matureſcente ſimul ferens.

Videatur Citrum, *Brunſ.* Citria, *Trag.* Citrus, *Tab. Cord hiſt.* Malus Medica, *Matth. Cord. hiſt. Dod Lob.* Malus citria, *Geſner. hort. Lon. Caſt. Cluſ. hiſt. Cam.* Citria & mala Medica, *Bellon.* Malus Medica, *C B. 1.*

Dicitur Medica & Aſſyria quia apud Medos & Aſſyrios & inprimis apud Perſas frequens eſt. Hinc in Italiam translata fuit, poſtea & in Hiſpaniam in uſum devenit, ut nemora & campos occuparit hodie. Colitur & apud nos in hortis.

OFFIC. NAT.

Fructus ſeu *Poma Citria* (ſ. citrea) *Cortices & Semen*, rarò *Flores*. Fructus variant magnitudine: quædam eſt majora inſtar melo-peponum: alia minora & vulgaria: alia Limonum magnitudine. Sic alia prælonga ſunt alia rotundiora: in officinis uſitatiora ſunt minora utpote quæ carnoſiora.

Vires. *Citrum malum (cum cortice ac carne) alexipharmacum putatur cujuslibet veneni reſiſtit putredini morbisque malignis, lumbricos fugat, diaphoreticum eſt Cortex calf. 1. ſicc. 2. (aliis calef. & ſicc. 3.)*

Caro: ſeu pulpa refrig. & humect. & hinc ſuccus expreſſus.

Semen: calf. & ſicc. 2. attenuat, digerit, abſtergit, lumbricos fugat.

PRÆPAR.

1. *Condit.* 1. *Poma.* Condiuntur nondum ſatis matura cum cortice ac carne inciſa, nucleis exemptis, dicuntur noſtratibus. Citronat.

2. *Cortices.* Condiuntur poſt mitigationem amaroris) cum ſacch.

2. *Conſerv.* 1. *ex floribus.*

2. *Ex medulla*, remotis ſc. corticibus ac ſemine ſuccoque expreſſo.

3. ▽. Ex corticibus.

4. ℴℴ itidem cum ▽ ex corticibus extillat.

N. Poteſt & exprimi oleum ex ſemine ſed minus id uſitatum.

5. *Succus.* Ex carne exprimitur & reſervatur pro uſu, diciturque nonnullis Vinum citri, præcipue ſi cum tantillo ſacchari ſit fermentatus.

6. *Syr. acetoſitatis citri.* Ex ſucco & ſaccharo.

Syr. citri ſimpl. Ex cortic. Vide Diſpenſ.

Compoſ. Vide Diſpenſ.

7. *Mor-*

7. *Morſuli citri.* } Vide ſuis
Citri laxativ. } locis.

8. *Balſamus.* Ex ol. ſtillat. & ol. Muſchato.

9. *Electuarium de Citro ſolutivum.*

Citrullus.

Citrullus, Anguria, Anguriem. Species Cucumeris eſt, fructu rotundo reliquarum cucumeris ſpecierum fructus magnitudine exuperans.

Dicitur Citrullus, *Trag. Lon. Tab.* officinar. *Lob. Ger.* Anguria, *Matth. Dod. Caſt. Cam.* Cucumer vel cucumis citrullus, *Fuchſ.* Anguria citrullus dicta, *C. B.* 1.

N. Variat Corticis colore, qui aliis viridis ſeu herbaceus, aliis candidus maculis aſperſus: Caro aliis rubens & dulcis, aliis candida: Semina colore nigro, rubro, fulvo.

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum *Semen* in uſu eſt, idque adhibetur vel cum vel ſine cortice.

Vires. *Eſt ex 4. ſem. frig. maj. Refrig. itaque & hum. ad gr. 2. eſt Diureticum, aperiens, acrimoniam obtundens Inſervit præcipue Renibus ac Veſicæ abſtergendis, bilis ac ſanguinis æſtui compeſcendo.*

Cochlearia.

Cochlearia Löffelkraut / { folio ſubrotundo, cochlearia Batavica, *quæ uſualis.*
folio ſinuato Britannica, *Lob. hac nobis inuſitata.*

Vocatur Cochlearia, *Dod. Cam. Epiſt. Matth.* Cochlearia Batava, *Lob.* Cochlearia fol. ſubrotundo, *C. B.* 1.

Creſcit apud nos in hortis, floret April. Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia, quę recentiora adhibere præſtat quam ſiccata, quippe Sal volatile quo potiſsimum efficacia ſunt areſcendo evaneſcit.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. ad 3. aper. eſt ſplenetica, ac diaphoretica, fixos ac crudos humores ſpirituales ac volatiles reddens. Hinc utilis in hypochondriacis morbisque Tartareis primæ regionis ac præcipue in Scorbuto, in cujus medicatione celeberrima audit, adhibeturque intus & extus in gargariſmis, balneis, &c.*

PRÆPAR.

1. *Conſerv.* Ex fol.
2. ▽ *ſtillat.* Ex fol. recent.
3. *Syrup.* Ex ſucco & ſaccharo.
4. ⊖ *volatile.* Ex ſucco & moris.

Lignum Colubrinum.

Lignum ſerpentarium, Clematitis Indica, *C. B.* 2. Ligni colubrini alterum genus Garziæ, *Trag* & *Cluſ.* Lignum colubrinum, *Tab.*

Advehitur ex Inſula Zeilan. Eligendum amarum, non carioſum, grave.

Vires.

Vires. *Calidum eſt ac ſiccum* (*ut amaror arguit*) *abſtergit, morſibus ſerpentum aliiſque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per alvum* (*nonnunquam etiam per vomitum educit*) *unde uſus præcip. eſt in febribus intermittentibus, tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinſecus maculas cutis abſtergit.*

Præparat.

Extractum, cum ▽ Centaurei vel ſimili factum.

Doſis ad ℈j.

Contrayerva.

Contrayerva, radix yerva, radix contrayerva, radix bezoartica, alexipharmaca, radix contra venena, Giſftwurtz.

Eſt radix Iridis vel Cyperi radicibus non abſimilis, quæ annis abhinc aliquot Cetharus Provincia Peruana apportari cepit.

N. Bauhinus facit ſpeciem Cyperi, vocatque Cyperum longum, odorum Peruanum.

Eligatur denſa non carioſa, quæ aromaticum quiddam ſapiat cum acrimonia conjunctum.

Vires. *Calida eſt* 2. *alexipharmaca & ſudorifera, præſtantiſſimumque remedium adverſus omne venenum, cujuscunque ſit generis* (*excepto* ☿) *vomitione id rejicere faciens, aut per ſudores evacuans. Sed & amatoria pocula ex pulvere hauſto, educi ferunt. Ventris etiam animalia pellit. Monardus. Quin & in peſte felix ejus uſus compertus eſt.*

Doſis ʒj.

Conſolida.

1. Conſolida ſ. conſ. major. *Vide ſymphytum.*

2. Conſolida media. *Hæc hujus loci.*

3. Conſolida minor. *Vide belles hortenſis.*

4. Conſolida Regalis. *Vide Calcatrippa.*

5. Conſolida aurea & ſarracenica. *Vide Virga aurea.* Güldenginſel.

Eſt { flore cæruleo. *Hæc uſualior.*
flore purpureo. *Hæc rari uſus.*

Dicitur Conſolida media, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Tab. Caſt.* Conſolida media prima, *Tab.* prunella cærulea, *Trag.* Bugula, *Dod. Cluſ. hiſt. Ger.* Bugula & prunella quibusdam, *Lob.* Symphytum medium, *Lon.* Conſolida media pratenſis cærulea ſeu N. 1. *C. B.*

Creſcit in locis Campeſtribus, floret Majo.

Vires. *Utraque vulneraria eſt, tàm intrinſecus, quàm extrinſecus adhibita confert & ictero, Epatis obſtructioni, urinæ retentioni, herniis, &c. Brevibus: ut ea cum Prunella & figura fere convenit; ita & viribus.*

Corallina.

Βρύον θαλάσσιον, *Dioſc.* Muſcus marinus, *Matth. Dord. in D. Caſt. Tab.* Corallina, *Lob. Lon.* Muſcus maritimus ſ. corallina officinarum, *C. B.*

Digitized by Google

Germ. Meermoos / Corallenmoos.

Inhæret ſcopulis & piſcium teſtis coralliſque eo ſane modo, quo muſcus arboribus ipſis innaſcitur, optimaque eſt quæ à coralliis detrahitur.

Eligatur colore, cum ſicca eſt, ſubrubeſcente, ſalſo ſapore, odore concharum marinarum ſimili.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtringit incraſſat, vi lumbricos necandi & expellendi celeberrima eſt, intus & extus adhibita.*

Doſis ad ʒj.

Coriandrum.

Κόριον ἢ κορίαννον, *Dioſc.* Coriandrum, Germ. Coriander.

Eſt C.B. { 1. Majus. Hoc uſuale ſolum. / 2. Minus teſticulatum / 3. Sylveſtre. } *inuſitata.*

Inſignitur Coriandrum, *Brunfelſ. Trag. Fuchſ. Matth. Cord.h. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.*

Colitur nobis in hortis, ſolo gaudens pingui, floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen granoſum, quod primùm halitum gravem halat, reſiccatum autem ſuavem acquirit odorem.

Vires. *Stomachicum imprimis eſt, calf. & ſicc. ad gr. 3. aſtring. Hinc celeberrimum in laxitate ſtomachi ſi poſt cibum aſſumatur, claudit enim ventriculum, exhalationesque ſupprimit, quo minus caput gravent, ructusque producant.*

PRÆPAR.

1. *Præparatum.* Præparatur ſem. Coriand. maceratione per noctem in 🜊 dein exiccatur.

N. Præparatio hæc fit ob caſtigationem qualitatis noxiæ (crudioris & excrementitiæ) quam tamen & areſcentia amittit.

2. *Confectio.* Ex ſemine præparato.

3. ▽ *ſtillat.* rari uſus eſt.

4. o°o. cum ▽ aſcendit.

Cornus.

Cornus, German. Cornerbaum.

Eſt { Mas { hortenſis, ſativa. *Hæc uſualis.* / ſylveſtris. } / fœmina, *Lon.* ſylveſt. }

Indigitatur Cornus, *Brunf. Trag. Matth. Lon. Dod. Lob.* Cornus mas, *Tab.* Cornus ſativa & mas, *Cord. in Dioſc.* Cornus vulgaris mas, *Cluſ.h.* Cornus hortenſis mas, *C.B.1.*

Florere incipit initio veris: colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus, rariſſime *Folia.*

Vires. *Utraque refrigerant, exiccant, aſtringunt, conſtipant. Hinc conveniunt præcipue in diarrhœa & dyſenteria. Exhibentur fructus exiccati & pulveriſati ad ʒj.*

PRÆPAR.

1. *Condit. fructus*, cum ſaccharo. l. a.

2. *Rob. de Cornis.* Vide Diſp. Auguſt. Ex ſucci pulpæ, p. ij. & ſacch p. 1.

Cory-

Corylus & Avellana.

- Corylus, Haſelſtaude.
  - Noſtras
    - ſativa
      - fructu albo minore. Corylus vulgaris.
      - fructu majore
        - rotundo maximo.
        - oblongo rubente.
    - ſylveſtr. fructu eſt minore albidiore & rotundiore quam nativa.
  - Peregrina — *Noſtratibus non ſunt uſuales.*
    - Humilis
    - fructu purgatrice Monard.
    - fructu oſculi trifidi, &c.

Ex his officinis in uſum veniunt noſtrates coryli, quæ deſcribũtur ab authoribus vel coryli vel avellanæ titulo, &c. Præfertur autem fructus oblongus rubens in compoſitionibus.

Solo gaudet arenoſo & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum & Fructus.

Vires. *Lignum per ſe raro officinale eſt, nec aſſervatur, niſi pro parandis inde ſpiritu ac oleo. Adhibetur autem corylus ſylveſtris.*

N. 1. Serpens virgâ corylina percuſſus, torpeſcit; unde conjectare licet, facultate antiſerpentina corylum abundare.

N. 2. Faciunt ex iiſdem coryli ſylveſtris bifido ſurculo virgulam quâ metalla ſcrutantur.

Fructus (avellanæ λεπτοκαρυα) exhibent uſui medico, nucleum, putamen & membranulas.

Nuclei teſte Gal. l. 7. ſimpl med plus habent eſſentiæ terreſtris ac frigidæ quam juglandes. Venenis reſiſtunt venenoſorumque animalium ictibus (cum ruta & ficubus impoſiti) ex mulſo hauſti veteri tuſsi medentur, urinæ ardorem mitigant.

Putamen crudum in pulverem contritum aſtringit, obſtruit ac proin ſiſtit diarrhæam, albaque fœminar. profluvia. Quercetanus ſpecificum antipleuriticum facit cum corall. rub. & mandibul. lucii.

Membranulæ nucleum ambientes ejuſdem cum putamine ſunt facultatis eidemque præferendæ.

PRÆPAR.

Ex ligno. 1. Spiritus fit per Retortam igne nudo ex ſarmentis exiccatis igne nudo.

2. Oleum fit itidem per Retortam vel per deſcenſum.

Vires. *Vim habet utrumque calfacientem incidentem, anodynam, antiepilepticam ac præcipue odontalgicam.*

N. Sunt qui oleum hoc oleum ligni Heraclei, Rulando dictum autumãt nec ſine cauſa quidẽ. Etenim non modo viribus celebre eſt, quas Rulandus oleo ſuo Heracleino adſcribit, ſed & nominis rationem ha-

Digitized by Google

bet. Corylus enim quia primum ex Heraclea Ponti in Græciam tranſlata fuit, heracleotica ſeu pontica dicta eſt, adeoque & nuces heracleoticæ.

Præpar.

Ex avellanis. *Oleum expreſſum*.

Articulor. dolores inunctum juvat.

N. Ingrediuntur etiam nonnullas compoſitiones alexipharmacas, ubi præferendæ ſativæ rubeſcentes & præcipue oblongæ, ut dictum ſupra.

Coſtus.

Κόστοι { verus { dulcis, amarus } *hic officinalis.*
falſus { Coſtus. *Matth. & Lon.* i:e. Panax coſtinum, pſeudo coſtus.
Coſtus Hortenſis minor. Geſn. i. e. Ageratum.
Coſtus Hortor. *Lob.* i.e. Mentha.

N. Officinæ in dulcem & amarum dividunt, quam diviſionem non diverſæ ſpeciei, ſed diverſæ ætatis Cluſius non ſine cauſa ſtatuit. Nimirum recentiores herbæ dulciores, cum vetuſtate tandem amareſcunt.

Eſt coſtus verus officinis noſtratibus uſitatus, cortex extrinſecus cinereus, intrinſecus candicans. *C.B.* 6. & 7.

Eligatur coſtus recens, denſus, odoratus ſubamarus non carioſus.

Coſtus amarus dicitur, Helenii Comagenii radix, *Cord in Dioſc.* Coſtus Comagerius, adulterinus officinar. *Lob.* coſtus officinar. amarus, *Lon. Caſt. Tab.* coſtus amarus officinarum ſeu Helenium comagenium Dioſcoridis, *C.B.* 6.

Coſtus dulcis dicitur. Coſtus dulcis officin. *Lon.* ſed adulterinum, *Tab.* coſti pharmacopolarum ſpecies major, *Cam. in Matth.* coſtus dulcis, *Caſt.* coſtus dulcis officinar. centaurio magno cognatus, *C.B.* 7.

Vires. *Stomachicus, Epaticus, Uterinus ac Nephriticus eſt calf. ſicc.* 3. *atten. aper. diſc. Hinc convenit in colica, obſtructis menſibus & urina, hydrope paralyſie.*

Præpar.

1. ℈ coſtinum Meſuæ. Vide Diſpenſ. (ex coſt. p. ij. caſs. lig p.j. major. p. viij. cum vino ac oleo ſeſamino.

N. Febrilem rigorem ſpinæ inunctum mitigat.

2. *Pilulæ marocoſtina.* Vid. l. 2.

3. *El. caryocoſtinum.* V. D. N.

Crocus.

Κρόκος. Planta eſt bulboſa, florem primo autumno ferens purpureum cujus flammea ſtamina (inſtar antheræ) officinarum *crocus* eſt.

Ex croci generibus plurimis officinal. eſt crocus ſativus, *C.B.* 1. Hujus

jus differentiam officinæ faciunt à natali loco unde Viennenſis, i.e. qui ex Viennenſi agro ad nos transportatur, ubi optimus hodiè naſcitur. Orientalis qui ex locis orientalibus ac præcipue ex Sicilia tranſmittitur in cujus monte (caryco nomine) omnium præſtantiſsimum proveniгe cenſetur. Vulgoque dicitur Crocus de Aquila.

Videatur crocus, *Brunfelſ. Trag. Fuchſ. Dod. Cord. Lon. Tab.* crocum, *Matth. Caſt.* hortenſ. *Cam.*

Eligatur crocus flexilis, tritu difficilis, albicantibus nonnunquam filamentis permiſtus. Reprobatur è contra ſaturato nimis colore rubro, odore fugaci, utpote qui vel cnici floribus, vel carnis bubulæ ſalitæ villis adulteratus.

N. Adulteratio croci adeo impoſtoribus communis eſt, ut Emporiis nonnullis viſum ſit, certos deputaſſe inſpectores, quorum judicio ut bonus crocus venalis pronunciatur: ita adulteratus Neptuno, Vulcanove, non citra venditoris ignominiam cenſecratur. Cujus rei exemplum hic Francofurti aliquot abhinc retro annis obſervare licuit.

Vires. *Cordialis eſt ac pulmonicus (ut quoque anima pulmonum audiat) uterinus, & hinc cæteris viſceribus familiaris, calf. 2. ſicc. 1. aper. dig. emoll. anodynus eſt, ſomnum conciliat, menſes ac fœtum pellit. Uſus ejus frequens in ſyncope, Apoplexia (gutta 1. ac 2. tinctura aſpergitur lingua) in hyſtericis affectibus, in ictero, in peſte aliisque venenoſis morbis in aſthmate (cum ol. amygd. dulc.)*

Doſis ad ℈j. Extrinſecus in colliriis, & ſim.

NB. Uſus ejus immodicus (ſcil. ʒij. vel iij.) lethalis cenſetur.

PRÆPAR.

1. *Species diacurcuma.* Vid. Diſp.

2. *Tinctura ſ. eſſentia Croci.* ℞. Croci orient. q. v. extrahe cum 🜈 opt. abſtrahe lentiſs. △ ad conſiſtentiam debitam. *Beguin.*

N. 1. Alii extrahunt cum ▽is cordialibus, e. g. roſarum iisq; guttulæ una ac altera ſpir. ⊖-i vel ♀is roboratis: aliis fit extractio cum ▽ vitis vel ſero lactis.

N. 2. Spiritus vini abſtractus croci facultate eſt imprægnatus, idcircò cum ſucceſſu in uſum Medicum venire poterit.

N. 3. Alii collocant crocum cum ſyndone in alembicum, deſtillantque 🜈 ex cucurbita tantiſper donec colorem ex croco ſuſceperit. Tinctum 🜈 iterum deſtillant ad remanentiam Tincturæ in fundo. *Tenzel.*

3. *Extractum.*

4. *Oleum croci Meſuæ*, (compoſ.)

5. *Ol. ſtillat. paratur* ut olea reliqua ex floribus, ſed rariſsimum eſt.

N. 1. Alii ℞. cror. or. ℔.ß. Therebint. ℥jß 🜈 opt. q. ſ. deſtillant ſæpiusque à fecibus cohobant. Alii

℞. croci opt. ℔. ß. terunt groſſe ac admiſcent ♀i, ⊖is ãn. ℥ß. circiter, cum albumine ovi F. pulmentum, cui ſuperfundunt 🜄m. fontan. calidam (vel 🜄m mellis) digeruntque dies (3.4.) Hinc deſtillant per 🝪 ex cinere. Medull. deſtill.

N. 2. Habet poteſtatem proſternendi appetitum.

6. *Trochiſc. de croco.* Vid. Diſp.

7. *Elect. de ovo dictum.* gülden Ey. Vid. Diſp.

8. *Empl. oxycroceum.* Vid. Diſp.

Cubebæ.

Κομϐέϐαι, Cubebe, Quabebe Cubebæ vulgares. Germ. Cubeben.

Fructus ſunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, niſi quod ferè paulum ſint minores. Advehuntur ex Java, ubi decoquuntur antequam vendantur ne apud exteros plantentur. Præſtant majores, recentes ponderoſæ.

Dicuntur Cubebæ, *Garz. Acoſt. Fragoſ. Cord. hiſt. Caſt. Tab. Matth.* (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpeſium demonſtrat.) Cubeb. vulgares, *C. B.* officinarum *Lob.* carpeſium Græcorum, *Lon.*

N. Quid ſint cubebæ, ambigitur, alii ex genere piperis & nigro piperi congeneres, Theophraſtoque piper rotundum dici volunt: alii viticis fructum (at facultates diverſæ) exiſtimant: Sylvaticus, Ruſci fructum: alii carpeſium Galeni ſtatuunt. At Cæſalpinus, Amomi legitimi fructum pronunciat. Eſt autem fructus racemoſus arboris malo vulgari ſimilis, foliis, piperis, ſed anguſtioribus.

Vires. *Calfac. 2. completè ſicc. 3. compl. atten. diſc. viſcera omnia roborant atque inprimis capit, adeoque plurimis inſerviunt compoſitionibus. E quibus ſunt.*

PRÆPAR.

1. *Confect. D. a cubeb.* V. Diſp.

2. *Ol. Cubebar. ſtill.* N. rari uſus eſt.

Cucumis.

Cucumis (σίκυς) in genere notat omnes fructus horarios adeoque ſub ea cõprehendũtur
- Cucumis officinarum qui vel
  - Sativus, h. loci.
  - Sylveſtris Aſininus. Vide in claſſ. 4. Elaterium.
- Pepones
- Melones
- Anguriæ, &c.

Dicitur cucumis ſativus, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* cucumis, *Trag. Tab.* cucumis vulgaris, *Dod. Ger.* cucumer ſativum, *Cord. in Dioſcor.* cucumis ſativus & eſculentus, *Lob.* cucumis ſativus vulgaris, *C. B.* 1. Germ. Cucumern.

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurvi, læves, aſperi.

OFFI-

Offic. Nat.

Solum *Semen* cui & ipſi *Fructus* addi poſſunt: hi enim etſi ſint culinares, attamen cibum præbent medicamentoſum.

Vires. *Semen (ſeu nuclei) ex numero eſt famoſor. 4. ſem. frig. maj. refriger. & (præcipue ſi aridū ſit, aliàs humect.) in fine grad. 1. abſterg. aperit urinam ducit, uſuſque creberrimi in Emulſionibus antipleuriticis, antinephriticis, antiphreneticis, & ſimil. Ipſa cucumerum ſubſtantia refrigerat & humectat. Excrementitii eſt ſucci, adeoque non niſi robuſtioribus ventriculis edenda, idque non ſine corrigentibus condimentis v. g. pipere, & ſim.*

Cucurbita.

Κολοκυνθὶς { ſativa Kürbs. *Hujus loci.* / Silveſtris. *Vide Colocynth. claſſe* 3.

Nomen cucurbitæ omnibus familiare eſt Botanographis.

N. Cucurbitæ ſativæ etſi variant magnitudine, colore, figura; conveniunt tamen natura & viribus.

Officin. Nat.

Solum *Semen* & nonnunquam *Folia.*

N. Semen recenſetur in numerum ſeminum 4. frig maj. venitque in uſum cum vel ſine cortice.

Vires. *Cucurbita convenit viribus cum cucumere tàm in qualitatibus carnis quàm in ſeminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita, monente Matthiolo, lac imminuunt.*

Præpar.

▽. *ſtillat.* Ex fructu immaturo.

Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinſecus quoque mirabiliter æſtum corporis mitigat.

N. Succus expreſſus idem facit.

Cuminum.

Cuminum { ſativum: *quod hic.* / pratenſe: *quod carum.*

Κύμινον, Cuminum ſativum *Brunſ. Trag. Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt.* Cuminum, *Lon.* cuminum officin. cumini ſylv. 1. genus, *Dioſc.* cyminum, *Cord. in D. Tab.* ſativum, *Cam.* cuminum ſemine longiore, *C. B.* 1. aliis cuminum, domeſticum, Romanum. Germ. Kümmich / Kümmel / Römiſch Kümmel / Pfeffer Kümmel / Kramkümmel / Gartenkümmel.

Officin. Nat.

Solum *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. atten. diger. reſolvit, flatus diſcut. utile in Colico, Tympanit. vertigine.*

Præpar.

1. ▽. Ex ſem. l. a.
2. *Ol. ſtillat.* Ex ſem. l. a. cum ▽ elicitur.
3. *Spec. Diacumin.*

Cupreſſus arbor.

Κυπάριος { Mas. / Fœmina.

Arbor eſt procera conifera, foliis pinum æmulans, continuo viridibus.

Prove

℞. croci opt. ℔.ß. terunt groſſe ac admiſcent ♀i, ⊖is ãn.℥ß. circiter, cum albumine ovi F. pulmentum cui ſuperfundunt ▽m. fontan. calidam (vel ▽m mellis) digeruntque dies (3.4.) Hinc deſtillant per ☓☓ ex cinere. Medull. deſtill.

N. 2. Habet poteſtatem proſternendi appetitum.

6. *Trochiſc. de croco.* Vid. Diſp.

7. *Elect. de ovo dictum.* gülden Ey. Vid. Diſp.

8. *Empl. oxycroceum.* Vid. Diſp.

Cubebæ.

Κωμϐέϐαι, Cubebe, Quabebe Cubebæ vulgares. Germ. Cubeben.

Fructus ſunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, niſi quod ferè paulum ſint minores. Advehuntur ex Java, ubi decoquuntur antequam vendantur ne apud exteros plantentur. Præſtant majores, recentes ponderoſæ.

Dicuntur Cubebæ, *Garz. Acoſt. Fragoſ. Cord. hiſt. Caſt. Tab. Matth.* (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpeſium demonſtrat.) Cubeb. vulgares, *C.B.* officinarum *Lob.* carpeſium Græcorum, *Lon.*

N. Quid ſint cubebæ, ambigitur, alii ex genere piperis & nigro piperi congeneres, Theophraſtoque piper rotundum dici volunt: alii viticis fructum (at facultates diverſæ) exiſtimant: Sylvaticus, Ruſci fructum: alii carpeſium Galeni ſtatuunt. At Cæſalpinus, Amomi legitimi fructum pronunciat. Eſt autem fructus racemoſus arboris malo vulgari ſimilis, foliis, piperis, ſed anguſtioribus.

Vires. *Calfac. 2. completè ſicc. 3. compl. atten. diſc. viſcera omnia roborant atque inprimis caput, adeoque plurimis inſerviunt compoſitionibus. E quibus ſunt.*

PRÆPAR.

1. *Confect. Diacubeb.* V. Diſp.
2. *Ol. Cubebar. ſtill.* N. rari uſus eſt.

Cucumis.

Cucumis (σίκυς) in genere notat omnes fructus horarios adeoque ſub ea cõprehendũtur	Cucumis officinarum qui vel Pepones Melones Anguriæ, &c.	Sativus, h. loci. Sylveſtris Aſininus. Vide in claſſ. 4. Elaterium.

Dicitur cucumis ſativus, *Brunf. Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* cucumis, *Trag. Tab.* cucumis vulgaris, *Dod. Ger.* cucumer ſativum, *Cord. in Dioſcor.* cucumis ſativus & eſculentus, *Lob.* cucumis ſativus vulgaris, *C.B.* I. Germ. Cucumern.

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurvi, læves, aſperi.

OFFI-

OFFIC. NAT.

Solum *Semen* cui & ipſi *Fructus* addi poſſunt: hi enim etſi ſint culinares; attamen cibum præbent medicamentoſum.

Vires. *Semen (ſeu nuclei) ex numero eſt famoſor. 4. ſem. frig. maj. refriger. & (præcipue ſi aridū ſit, aliàs humect.) in fine grad. 1. absterg. aperit urinam ducit, uſuſque creberrimi in Emulſionibus antipleuriticis, antinephriticis, antiphreneticis, & ſimil. Ipſa cucumerum ſubſtantia refrigerat & humectat. Excrementitii eſt ſucci, adeoque non niſi robuſtioribus ventriculis edenda, idque non ſine corrigentibus condimentis v. g. pipere, & ſim.*

Cucurbita.

Κολοκυνθίς
- ſativa Kürbs. *Hujus loci.*
- Silveſtris. *Vide Colocynth. claſſe 3.*

Nomen cucurbitæ omnibus familiare eſt Botanographis.

N. Cucurbitæ ſativæ etſi variant magnitudine, colore, figura; conveniunt tamen natura & viribus.

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen* & nonnunquam *Folia.*

N. Semen recenſetur in numerum ſeminum 4. frig maj. venitque in uſum cum vel ſine cortice.

Vires. *Cucurbita convenit viribus cum cucumere tàm in qualitatibus carnis quàm in ſeminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita, monente Matthiolo, lac imminuunt.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex fructu immaturo.

Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinſecus quoque mirabiliter æſtum corporis mitigat.

N. Succus expreſſus idem facit.

Cuminum.

Cuminum
- ſativum: *quod hic.*
- pratenſe: *quod carum.*

Κύμινον, Cuminum ſativum *Brunf. Trag. Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt.* Cuminum, *Lon.* cuminum officin. cumini ſylv. 1. genus, *Dioſc.* cyminum, *Cord. in D. Tab.* ſativum, *Cam.* cuminum ſemine longiore, *C. B.* 1. aliis cuminum, domeſticum, Romanum. Germ. Kümmich / Kümmel / Römiſch Kümmel / Pfeffer Kümmel / Kramkümmel / Gartenkümmel.

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. atten. diger. reſolvit, flatus diſcut. utile in Colico, Tympanit. vertigine.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex ſem. l. a.
2. *Ol. ſtillat.* Ex ſem. l. a. cum ▽ elicitur.
3. *Spec. Diacumin.*

Cupreſſus arbor.

Χυπάριος ☉
- Mas.
- Fœmina.

Arbor eſt procera conifera, foliis pinum æmulans, continuo viridibus.

Prove

Provenit copioſe in Inſula Creta.

Inſignitur Cypariſſus, *Caſt.* Cupreſſus, altera ſive ſylveſt. *Ger.* Cupreſſus, *Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & [illegible]o *Folia.*

Vires. *Lignum, refrigerat, ſiccat, aſtringit. Fructus & Folia calfaciunt parum, exiccant ad gr.* 3. *aſtringuntque valide, proin uſus ſunt præcip. in hæmoptyſi, diarrhæa, dyſenteria. Commendantur itidem in mixtione in voluntaria ut & in herniis curandis intus & extus adhibita.*

N. Fructus ſive conos, nuces vel pilulas Cypreſſi officinæ nominant: aliis Gabulæ dicuntur.

Cupreſſus herba.

Chamæcypariſſus, *Trag. Fuchſ. Cord. Lon.* Santolina altera, *Dod.* Abrotanum fœmina, *Brunf. Matth. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab. Ger. Cam.* Cupreſſus herba, *Cord. in D.* Santonicum minus, *Cord. hiſt.* Polium, *Theophraſt. Dioſcor.* Abſinthium marinum, *Tab.* Abrotanum fœmina foliis teretibus, *C. B.* 1. Germ. Gartencypreß.

Colitur in hortis noſtratibus.

OFFICIN. NAT.

Herba ſ. folia, ſed raro.

Vires. *Convenit qualitatibus cum abrotano, uſusq; præcipui eſt in obſtruct. Epatis, Renum & Ureterum, curat Icterum, lumbricos fugat. Extrinſecus ſubvenit morbis uteri, &c.*

Curcuma.

Cyperus Indicus, *Dioſc.* & Curcuma officinar. *Cord. hiſt. Cluſ. coroll. Lon. Lob. Tab.* Curcuma longa & rotunda, *Cord. h.* cyperus altera, radice lutea, *Caſt.*

Terra merita, *Ruel. Lob.* Cyperi genus ex India, *Matth. Fuchſ. C. B.* 1.

Eſt radix officinalis exotica non tantùm croceo colore apparens, ſed & eodem colore alia tingens. Ger, Gilbwurtz/Geelſuchtwurtz.

Duplex communiter eſt, aliquando longa aliquando radice rotunda: Hæc multò acrior priori exiſtit, atque cum zinzibere ſæpe affertur.

Vires. *Dicata eſt veſicæ bilariæ, Stomacho & Epati, hinc & Lieni ac Utero Calf. & ſicc.* 2. *amara eſt: abſterg. atten. aper. dig. diſc. menſes movet. Uſus in Ictero, Hydrope, cachexia.*

PRÆPAR.

Species Diacurcuma.

N. Rectius ſpec. diacrocu nominantur, quippe curcumam non admittunt.

Cuſcuta.

Eſt { Major, colore ſc. albo vel rubro: *Hæc hujus loci.* Minor. *Vid. Epithymum in purgantibus.* }

Dicitur Androſaces vulgo cuſcuta, *Trag. Matth. Lon. Caſt. Cluſ. Ger.* caſſytha, *Lob. Tab.* caſſutha, *Fuchſ. Dod.* major, *C. B.* 3.

Floret Junio, Julio, Auguſto: ad naſci-

naſcitur paſſim herbis & fruticibus, potiſsimum urticæ, lino, lupulo.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba tota villoſa cum floribus, præcipue lino adnata.

Vires. *Splenetica inprimis eſt hinc epatica. Calf. 1. ſicc. 2. abſtergit, ſubaſtringit, aperit, melancholicum humorem corrigit, utilis in ſcabie, ictero nigro, obſtructionibus epatis ac lienis.*

PRÆPAR.

△ *ſtillat.* Ex tota planta.

Cyanos.

Baptiſecula, Blaptiſecula, flos frumenti, Kornblum/blaw Kornblum.

Cyanos { Sylveſtris { Montanus. / Segetum: *Hic officinal.* / Repens { latifol. / Anguſtifol. } } / Hortenſis. }

Dicitur Cyanus, *Lon.* flos, *Dod.* Cyanus major, *Matth. Caſt. Cam.* cyanus ſylv. *Fuchſ.* cyanus vulgaris, *Lob. Ger.* cyanus cæruleus, *Tab.* Baptiſecula, *Trag.* Lychnis agria & flos frumenti, *Brunf.* cyanus ſegetum, *C. B.* 2.

Creſcit paſsim inter ſegetes: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores, ſed rari.

Vires. *Frigef. & ſicc. 2. aſtring. utilis in oculor. inflammationibus, rubedine lippitudine, doloribus.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat. ex flor.*

Cyclamen.

Vocatur Cyclaminus, *Matth. Cord. in D. Lon. Tab.* Cyclaminus major, *Caſt.* cycl. rotundus, *Fuchſ.* cyclaminus orbicularis rotundifolius, *Dod.* cyclamen officinar. orbiculato folio, panis porcinus & Arthanita, *Lob.* cyclaminus flore odorato, *Cluſ. hiſt.* cyclaminus vulgaris & cyclam. prior, *Matth. & Lob.* Lugd. cyclam. æſtivus vulgaris, *Cam.* cyclamen orbiculato fol. *Ger.* cyclaminus minor & Umbilicus terræ, *Trag.* cyclamen orbiculato folio inferne purpuraſcente, *C. B.* 1. Germ. Erdapffel/Schwbrod.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Autumno.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. potenter incidit, aper. abſterg. Errhinum eſt. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, in pellendo fœtu mortuo in Utero, in calculo expellendo, ſtrumis ac tuberculis diſcutiendis. Interne cauto opus habet magisque externo uſui præſtat.*

PRÆPAR.

Succus. Hic cum raro noſtratibus in promptu ſit, ejus locum ſubit decoctum.

Unguentũ de Arthanita majus. V.D.
minus. V.D.

Cynogloſſum.

Κυνόγλωσσον, Cynogloſſa, lingua canina, Hundszung.

Diverſorum eſt generum è quibus magis officinale, quod indigitatur cynogloſſa major, *Brunf.* cynogloſſum vulgare, *Matth. Lob. Caſ. Cluſ hiſt.* cynogloſſum, *Dod. Tab. Ger.* officinarum, *Lon* cynogloſſa major, *Cord. in D.* cynogloſſum majus vulgare, *C.B.* 2.

Creſcit paſsim locis aridis pene muros: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores, *Folia* ac *Radix*, ſed raro.

Vires. *Refrig. & ſicc.* 2. *incraſſ. lenit, obſtruit. Uſus in ſiſtendo fluxu alvi, in gonorrhæa, ac catarrhis in craſſandis: Verùm quia in numero herbarum eſt, quæ narcoſis virulentæ ſuſpectæ ſunt, rariſſimè à practicis adhibetur.*

PRÆPAR.

1. *Pilul. de Cynogloſſa.* Vide Diſp.

N. Somnum conciliant, narcoticæ ſunt.

2. *Unguentum.* Vide Diſpenſ.

Cynosbatos.

Κυνόσβατος, κυνόῤῥοδος, roſa ſylveſtris, arvenſis, canina, rubus caninus, wilde Roſen/ Feld Roſen/ Heck Roſen/ Heide Roſen/ Hainhecke.

Varia comprehendit genera. Eſt enim roſa ſylveſtris, vulgaris. flore odorato incarnato, flore majore & rubente, foliis, &c. Verùm in officinas non niſi roſa ſylveſtris, flore odorato incarnato infertur.

Inſignitur Cynosbatos, *Dioſcor. Lon.* cynosbatos procerior & cynorrhodos, *Cord. in Dioſc.* ſentis canis & cynosbatos, *Brunf.* Roſæ ſylv. 1. genus, *Trag.* Roſa ſylv. *Matth. Dod. Tab.* odora, *Ger.* Roſa ſylveſt. vulgaris, *Cam. epit.* Roſa canina odorata & ſylv. *Lob.* Roſa canina, *Cam.* Roſa ſylveſtris vulgaris flore odorato incarnato, *C.B.* 1.

N. Matthiolus cynosbaton & cynorrhodon inter ſe differre ſtatuit. Verùm non male faciunt qui pro uno & eodem frutice habent.

Creſcit in dumetis, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores, *Fructus*, *Spongia*, & interdum *Radix*.

Vires. Flores *conveniunt in qualitatibus cum roſis ſativis, ſed majorem vim aſtringendi habent, proinde in profluvio uteri rubro & albo ſummæ ſunt æſtimationis.*

Fructus, (Hagenbutten/) vi Lithontriptica maximopere comendantur, in qua tamen excellunt exempti arilli.

Spongia. (Bedeguar, Schlaffkunz/ Schlaffäpffel/) itidem calculoſos efficaciſsimè juvare dicuntur & inprimis quo inibi continentur lapilli ac vermiculi, quorum hi quoque ad lumbricos fugandos commendantur.

tur. Poteſt propinari ſpongia pulveriſata vel aliter præparata.

Radix. Spicula ex corpore extrahit (impoſita.)

PRÆPAR.

1. *Fructus Cynosb. conditi.*

Condiuntur abraſa lanugine & exemptis prius arillis.

2. *Rob. Cynosbati.* Fit leg. c.

3. *Spiritus ſ. ▽ ſpongiarum,* quæ fit: Glomi menſe Majo vel Junio collecti inciduntur, remotisque vermiculis aut aliis inſectis inibi reperibilibus, digeruntur cum ▽ & fermento ut putreſcat, dein elicitur ▽ ſ. ſpiritus per veſicam.

4. *Spiritus alcaliſatus.* Ex capite mortuo (in deſtillatione præcedenti reſiduo) ulterius incinerato elicitur ⊖ idque purificatum cum Spiritu conjunge & aliquandiu macera. Tandem cum argilla miſce & propelle per Retortam ▽ nudo ut nempe totum ⊖ ſimul tranſeat. Poſtea rectifica ſi opus ſit. *Hartm. in prax.*

Vires. *Spiritus hujus guttulæ aliquot (ad 20.) in liquore, convenienté exhibitæ, calculum inſenſibiliter expellunt.*

Cyperus.

κύπειρος, wilder Galgan.

{Longus.
{Rotundus.

Rotundus potiſsimi quidem uſus eſt, tamen judicio virorum etiam eruditor. Parum vel nihil longum ſuperat, ut partus diverſæ ejusdem radicis.

Creſcit ſponte in regionibus calidis, Italia, Syria, Alexandr. & ſim. Noſtratibus colitur quoque in horto, gaudetque ſolo humido, ſed minus efficax eſt peregrino.

Dicitur Cyperus Dioſc. Cyperus rotundus Orient. maj. vel Babylonicus, *Rauvvolff.* Cyperus major Syriacus *Cam. in Matth.* Cyperus rotundus orientali major, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Sola *Radix* quæ eligenda gravis, denſa, fractu contumax, plena, aſpera odoris cum quadam acrimonia jucundi.

Vires. *Utraque Stomachica eſt ac uterina calf. & ſicc. 2. aper. Uſus præcipuus in urina ac menſibus ciendis, cruditate ventriculi conſumenda, hydrope inchoato præſervando, colica ac vertigine diſcutienda, ulceribus veſicæ ſolidandis, maſticata emendat oris fœtorem.*

PRÆPAR.

Varias quidem ingreditur compoſitiones, ſed alieno titulo inſignitas.

Cydonia malus.

Μηλέαι κυδώνια, Cotonea malus, Quittenbaum.

Mala Cotonea	hortenſis ferens	Mala minora, *quæ præferuntur.*	
		Mala majora vulgo pyra ſ. ſtruthia.	
	ſylveſtris	Mala media, i. e. notha, *quæ proveniunt ex cotoneis* quæ ſtruthiis inſita fuêre vel contra.	

Digitized by Google

Videatur malus Cotonea, *Brunſ. Trag. Matth. Fuchſ. Caſt.* Malus cydonia, *Lon. Tab. Cam.* Cotoneus, *Cord. hiſt.* Cotonea & Cydonia mala, *Lob.* Mala rotunda minora, nonnullis χρυσόμηλα ab extenore cutis colore, *Dod.* Mala cotonea minora, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Mala ipſa exiccata. Semen ſeu *grana.*

Vires. *Mala cotonea ſtomachica ſunt refrig.* 1. *ſ.* 2. *aſtringunt, nutriunt. Uſiu prac. in vomitu, alvi fluxu, ſingultu, laxitate Stomachi.*

N. Ante cibum ſumpta alvum conſtipare creduntur, è contra à paſtu, Laxare.

Semen: refrig. & hum. mucilagine ſua lenit, acrimoniam obtundit. Uſus præcip. ad linguæ ariditatem leniendam (gargariſm.) ad dolorem hæmorrhoidum ſedandum (in clyſteribus) ad ophthalmiam ſanandam (mucilago cum Aq. roſarum facta & impoſita) ad ſciſſuras mammarum ſolidandas, ambuſtaque curanda, &c.

PRÆPAR.

1. *Condit.* Condiuntur Cydonia (ſive integra, ſive in fruſta conciſa) ſeparato cortice ſemineque exempto: aromatizanturque cinamomo, caryophilliſque infixis.

2. *Vinum.* Eſt ſuccus liquidus cui admixtum eſt tantillum ſacchari.

3. *Rob. Cydonior.* Eſt ſuccus inſpiſſatus ad mellis conſiſtentiam.

4. *Diacydoniam.* Ex ſucco acido & ſacch. ½. Vid. Diſp.

6. *Marmelata.* Eſt citonior. dulcium decoctio (per manicam Hippocratis) filtrata cum ſaccharo inſpiſſata & inſcatulas ut congeleſcant effuſa.

7. *Miva cydonior. ſimplex.* Syrupus eſt ex ſucc. dulcior. p. xij. vini p. v. & ſacch. p. iij.

8. *Miva Cydonior aromatizata.* Syrupus eſt ex ſucc. acidor. p. xij. vin. p. v. mellis p. iij. & Cinam. V. D.

Ex pulpa fit 9. *Diacydonites vel Diacydonium ſimplex.* Ex carne Cydonior. ſc. atque ſacch. ana. V. D.

10. *Diacydonites vel Diacydonium compoſitum.* Diverſę deſcriptionis extat V. Diſp. A. & N.

11. *Diacydonites Laxativum.* Vid. Diſp. Aug.

12. *Eſſentia ſeu ſpiritus.* Ex ſucco dulci fermentato, raro in uſu eſt.

13. *Ol. per infuſionem.* Ex cydoneis non excorticatis ſucca Cydon. & o͞o omphacino. V. D.

Dactylus, *vide* Palma.

D.

Daucus.

Δαῦκος, Daucus, Daucum & Daucium, Mohrenkümmel.

N. Dauci nomine plantæ binæ officinis veniunt. Daucus ſcil. Creticus,

ſus, de quo hic; & Daucus vulgi ſ. officinarum. Vide Paſtinaca ſylveſtris.

Dicitur Daucus 1. *Matth.* Dauc. Cretenſis verus, *Dioſc. Lob. Ger.* Dau. Creticus, *Caſt. Tab.* Dau. foliis fœniculi tenuiſsimus, *C. B.* 1.

Naſcitur ſponte in Inſula Creta unde quoque nomen habet, tum quoque in Italia: hinc nobis ſurrogatur. *Semen* quod ſolum noſtratibus officinale eſt.

Vires. *Uterinum inprimis eſt, & diureticum Calf. & ſicc. 2. aperit, incidit, flatus diſcutit. Uſus præcip. in menſibus obſtructis, ſuffocatione & dolore matricis, in colica flatulenta, in ſingultu, dyſuria, tuſſi chronica.*

N. Hoc ingreditur Compoſitionem Theriacæ.

Dictamnus Creticus.

Dictamni officinales ſunt { Dictamnus Creticus, Cretiſcher Diptam: de quo hic.
Dictamnus vulgaris ſeu albus officinar. *Vide Fraxinell.*

Dicitur Dictamnus, *Brunſ.* Dictamnum, *Matth. Lob. Caſt.* Dictamnum Creticum, *Matth.* verum, *Dod.* Dictamnus verus, *Cord. in D.* Dictamnus Creticus, *Trag. Lon. Cam.* Dictamnus Creticus, *C. B.* 1.

Naſcitur in Creta foliis craſsioribus & villoſioribus, in hortis Italiæ majoribus minusque incanis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Uterina inprimis eſt herba ac alexipharmaca: Calf. & ſicc. atten. abſterg. aper. Uſus præc. in obſtructis menſibus, in partu accelerando (intrinſecus & extrinſecus) in Ictibus venenatis, in ſpiculis extrahendis.*

Eſt { ſativus.
ſylveſtris. *Hæc uſualior.*

Creſcit locis aſperis arenoſis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ſed rariſsime: hinc *Vermiculi* in echinis reperti.

Vires. *Radix teſte Matthiolo ſicc. abſtergit. Uſus præcip. in Rhagadibus ani ſolidandis (decocta cum Vino) commendatur in verrucis abigendis. Vermiculi de collo ſuſpenſi quartanam arcere creduntur: eosdem cum oleo roſac. vel ſimili contuſos paronychiam ſanare, author eſt Matthiolus.*

Dipſacus.

Δίψαχος, *Fuchſ. Dod. Tab. Ger.* Labrum Veneris, *Matth. Cord. in D.* Carduus Veneris, Carduus fullonum, *Lob. Trag.*

Doronicum.

Aconitum pardalianches Theophraſti, *Matth. Tab.* Doronicum Auſtriacum alterum, *Cluſ. Cam.* Doronicum 2. longifolium, *Tab.* minus, *Ger.* Doronicum radice repente.

 Eidem,

Digitized by Google

Eidem. Doronicum radice dulci, *C. B.* 1. Germ. Gänſewurtz/Schwindelkraut.

Creſcit in Auſtria, Styria, Helvetia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Accedit ad calfac. & ſicc.* 9. 3. *diſcut. alexipharmaca eſt. Uſus præcipuus in Vertigine, Viteri inflatione, palpitatione cordis, venenoſis morbis ac morſibus (nimirum ſignaturam Scorpionis habet.)*

N. Sunt qui aconitum pardalianches eſſe volunt, adeoque noxium (ut Matthiol.) Cui tamen Moderni minimè ſubſcribunt.

E.

Ebenus.

Lignum exoticum in medicina nullius uſus, præter quàm quod Paracelſus oleum ac ſal maxime commendet. Ol. ſtillat. collaudat in doloribus arthriticis, Podagra, Paralyſi, morbis venereis & puſtulis (extrinſecus ſc. loco affecto inunctum.) Sal celebrat vi purgandi (forte facultatem purgatricem ſtimulandi) in podagricis, paralyticis, item virtute mundificandi vulnera. Vide Paracelſ. de Xylo Hebeno.

Ebulus.

Χαμαιάκτη - Dioſcoridis, h. e. Sambucus humilis. Ebulus, *Trag. Matth. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* Ebulus ſ. humilis ſambucus, *Dod.* Ebuli & Sambuci alterum genus, *Lon.* Sambucus humilis ſ. Ebulus, *C. B.* 5. German. Niderholder/Attich.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex interior, *Semen & Baccæ.*

Vires. *Flores calfac. & ſicc. diſcut. emol. reſol. ſudores movent ut ſambuci flores. Eadem vi pollent & folia & inprimis ad podagricos dolores ſopiendos, tumoreſque aquoſos diſcutiendos, adeoque & herniæ aquoſæ conveniunt.*

Cortex interior ac maxime radicis præterquam quod aquoſos & ſeroſos humores totius corporis per alvum educare, calf. & ſicc. diſcutit, emollit. Uſus præcip. ut & florum in inflammationibus, Eryſipelate.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Spiritus.* Ex floribus fermentatis.

3. *Rob. Ebulin. ſ pulpa baccar.*

Vires. *Aquas blande detrahit, ſudoreſque movet.*

4. *Tinctura ſ. Eſſentia granorum Ebuli.* Fit & uſurpatur eodem modo, quo tinctura Sambuci.

Vires. *Tinctura hac ſpecificum eſt remediū contra hydropem, cachexiam, uteri ſtrangulatum, cujus paroxyſmum ſudore mediante fugat.*

De Cortice & ſemine, *vide* in purgantibus.

Endivia.

Σέρις, Intybus ſativa. Endivien.

Eſt

Digitized by Google

Eſt { Major latifolia *quæ intelligitur ſimpliciter ſic dicta.*
Minor anguſti folia dicitur ſcariola, *quæ priori ſubſtitui poteſt.*

Prior dicitur Intubus ſive Endivia, *Trag.* Intubus major, *Matth.* Intubum ſativum latifolium, *Fuchſ. Lob.* Intybum ſativum, *Cord. in Dioſc. Dod. Ger.* Intybus ſativa major, *Caſt.* Seris (ſive Endivia alba.) *Lob.* Endivia hortenſis, *Cam.* Intybus major ſativa ſive cichorium domeſticum, *Tab.* Scariola Arabum interpretibus Seris domeſtica latifolia Dioſcor. Intybus ſativa latifolia ſive Endivia vulgaris, *C.B.* 1.

Colitur in hortis, ſolo gaudens opimo. Floret Julio & Auguſto.

OFFIC. NAT.

Folia, Semen, rariſſimè *Radix.*

Vires. *Epatica eſt nobiliſſima refrig. & ſicc.* 2. *abſterg. aperit. diuretica eſt. Uſus frequentiſſimi in febribus bilioſis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta.

2. *Succus.* Ex foliis.

3. *Syrup.* De Endiv. ſimpl. ex ſucco & ſaccharo ℞.

De Endiv. compoſ. Vid. D.

4. *Syr. Byzantinus.* V. D.

Diaſer. Andernac. V. D.

5. ⊖. Ex planta incinerata.

Epatica Nobilis.

Epatica alba, Trifolium nobile Epatica, *Brunf.* aurea, *Brunf. Tab.* Trifolium magnum ſeu aureum, *Trag.* Trif. aureum, *Dod. Lon.* aureum magnum, *Caſt.* Trinitas, *Matth. Cord. h. Caſt.* Hepaticum trifolium, *Lob. Cam. Ger.* Hepatica trifolia, *Cluſ. hiſt.* Trifolium Epaticum flore ſimplici, *C.B.* 1. Germ. Hertz- oder Leberblümlein / gülden Leberkraut / edel Leberkraut.

Florere incipit veris initio, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. moderate (al. refr.) ſubaſtring. ſanguinem mundificat, Epatis ac Lienis obſtructiones reſerat, urinas ciet, Renes & veſicam abſtergit Herniam curat.*

PRÆPAR.

▽. Et planta integra.

Epatica ſaxatilis, *vide* Lichen.

Epatica ſtellata.

Hepatica ſtellaria, *Tab.* Matriſylva, *Trag. Cord. in D. Lon.* Aſperula, *Lob. Ger.* Aſperula odorata, *Dod. Caſt. Cluſ. hiſt.* Aperine ſylv. quædam, *Cord.* Aſperula ſ. Rubedo montana odora, *C.B.* 1. Caprifolium aliis Germ. Stein Leberkraut / Hertzfreud / Waldmeiſter.

Gaudet ſolo nemoroſo; Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſeu temperata potius eſt, Epati ac cordi familiaris. Uſus præcip. in obſtructo Epate ac meatu biliario & hinc in Ictero, in epate calidiore:*

Digitized by Google

diore refrigerando. Extrinſecus in temperie calida Epatis (cataplaſ.) in tumoribus calidis. Quin & pedibus alligata parturientium partum accelerare dicitur.

N. Plantula eſt noſtratibus familiariſſima, quippe vix quidam è Frācofurtenſibus erit, cujus potum Majo menſe non ſubornet, ſaporem conciliando gratiſſimum.

Equiſetum.

Ἵππουρις, Herba Equinalis, Cauda Equina. Roßſchwantz/ Pferdsſchwantz/ Schafftenhew.

Varii eſt generis. Eſt enim Equiſetum paluſtre varium, eſt ſylvaticum, eſt pratenſe, eſt deniq; arvenſe. Et hæc etſi viribus conveniant, attamen uſuale magis eſt pratenſe.

Dicitur Hippuris altera, *Trag.* Equiſetum alterum, *Matth.* Equiſetum, *Fuchſ.* Ico, *Cord. in hiſt.* Hippuris major prima, *Lon.* Hippuris fontalis & Equiſetum 2. Dioſc. *Lob.* Hippuris minor, *Lob.* Equiſetum paluſtre majus. *Tab.* paluſtre, *Ger.* Equiſetum pratenſe longiſsimis ſetis, *C.B.* 8.

OFFICIN. NAT.

Caules cum foliis ſuis.

Vires. *Vulnerarium eſt frig. ſicc.* 2. *inſpiſſat. aſtring. Uſus precip. in hæmorrhagiis ſiſtendis, in exulceratione & vulneratione Renum & Veſica, interaneorum tenuium, &c.*

PRÆPAR.

🜄. *ſtillat.*

Eruca.

Εὔζωμον, Arab. Lergir, Rancken.

Eruca:
- Paluſtris, creſcit juxta rivulos.
- Sylveſtris, creſcit in locis arenoſis floret Junio, Julio, &c.
- Hortenſis. Εὔζωμον, Legir, weiſſer Senff.

Ex his infertur in officinas potiſſimum hortenſis latifolia, *C. B.* 1. quâ tamen acrior eſt ſylveſtris.

Dicitur Eruca, *Brunſ. Matth. Cord. in D. Caſt.* Eruca ſive Rucula marina major & Sinapi 8. *Trag.* Eruca ſylveſtri, *Fuchſ. ico. Lon.* Sinapis alterum genus, *Fuchſ.* Erucula major, *Cord. hiſt.* Eruca ſativa, *Matth. Lob. Dod.* Eruca major, *Cam.* Eruca latifolia alba ſativa Dioſcor, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. ſicc. intenſe.* (3.) *Uſus præcipuus in Venere ſtimulanda, apoplexia præſervanda. Extrinſ. (impoſita radix) extrahit oſſicula fiſſa, pituitam è cerebro prolicit (in apophtegmatiſm.)*

Eryngium.

Iringus, Aſter Atticus, Centum capita, Inguinalis, Mannstrew/ Radendiſtel/ Brackendiſtel.

Ex Eryngior. generibus officinale eſt Eryngium vulgare, *C. B.* 2. campeſtre.

Gaudet locis herboſis, arenoſis, floret Julio.

Dici-

Dicitur Eryngium primum, *Trag. Lon.* Eryngium montanum ſive campeſtre, *Matt. Caſt.* Eryngium, *Fuchſ. Cord. in Dioſc. Tab.* Eryngium mediterraneum, *Ger.* Eryngium campeſtre, *Dod. Caſt.* Vulgare, *Cluſ. h.* Eryngium campeſtre mediterraneum, *Lob.* Eryng. vulgare, *C.B. 2.*

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Sole exiſtente in Cancro.

Vires. *Epatica, nephritica & alexipharmaca eſt, temperatè calida mediocriter ſicca aper. diſcut. Vſus prac. in obſtructis menſibus, Vrina Epate, Veſica biliaria Liene, &c. & hinc in ictero ut & (teſte Galeno,) in Colica.*

PRÆPAR.

Condita radix.

Eryſimon.

Ἐρύσιμον, 1. *Tab.* Eryſimon vulgare, *C.B. 1.* Irio, *Matth. Cord. in D. Lonic.* Verbena fœmina & Sinapi 7. *Trag.* Wegſenff / Hederich.

Creſcit juxta vias. Floret Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Herba.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. attenuat aperit expectorat. Vſus pracip. in mucilagine contumaci pulmonum atque tuſſi chronica. Extrinſ. in Cancro non exulcerato, tumoribusque renitentibus mammarum.*

PRÆPARAT.

Syr. de Eryſimo Lobelii. Vid. l. 2.

Eupatorium.

Eupatorium { Veterum ſ. græcorum. *Vide Agrimonia.*
Meſuæ. *Vide Ageratum.*
Cannabinum: Deſcribitur hoc loco. }

Dicitur Eupatorium Cannabinum, *C.B. 1.* Herba S. Künigundis, *Trag. 1. Tab.* Eupator aquaticum, *Geſ.* Arab. Geſed, Salvia, *Brunf.* Eupatorium vulgare, *Matth. Dod. Caſt.* Eupatorium adulterinum, *Fuchſ.* Eupatorium Avicennæ creditum, *Lac. Lon. Cam.* Cannabina aquatica mas, *Lob.* Germ. Waſſerdoſt/ Künigkraut/ Hirtzgünzel/ Albkraut.

N. Plerique hanc Eupatorium Avicennæ cenſent. Bauhinus verò Agrimoniam pro Eupatorio & Græcor. & Avicennæ habendam eſſe monet.

Creſcit in locis uliginoſis: Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Flores & Folia, ſed raro.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis eſt amariuſculi, atten. aper. ſubadſtr. Epatica eſt & vulneraria. Vſus pracip. in cachexia, catarrhis & tuſſi, menſibus retentis. Extrinſecus è nobiliſſimis eſt vulnerariis (ut & intrinſecus) menſes ciet balneatione, &c.*

PRÆPAR.

∇. Ex foliis & floribus.

Eufragia.

Εὐφροσύνη, Euphragia, Eufraſia, Augentroſt.

Eligitur Euphraſia vulgaris ſ. officinarum, *C.B.*1. Euphragia alba, *Brunſ.* Eufragia, *Matth. Caſt.* Euphraſia & Eufraſia, *Fuchſ. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lon.* Euphraſia Argentinenſium vel 2. & *6 Trag.* Ophthalmica ſive Ocularia, *Cord.*

Creſcit locis apricis, ſabuloſis. Floret Junio, Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Opthalmica eſt & Cephalica calf. & ſicc. 2. adſtring. diſc. ſaporis ſubacris: Uſus praecip. in oculor. ſuffuſionibus, caligine, memoria debilitata.*

PRÆPAR.

1. *Conſerva.* Ex tota herba cum floribus.

2. ∇. Ex integra herba Julio collecta.

F.

Faba.

Κύαμος Faba, *Brunſ. Tab. Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Caſt. Cam.* Faba vulgaris, *Trag. Fuchſ. Cord. hiſt.* Boona ſive phaſelus major, *Dod.* Faba major recentiorum, *Lob.* hortenſis, *Ger. C.B.*1. Germ. Bonen/gemeine Bonen.

Faba eſt
- Vulgaris
  - ſativa
    - major
    - minor

    de quibus hic.
  - ſylveſtris.
- Phaſeolus. Faſeln/Welſche Bonen.
- Lupinus. Feigbonen.

N. 1. Sunt qui inter fabas & Boonas diſtinguunt, fabisque nos carere volunt, boonis econtra frui. Verum enim verò etſi conſtet, fabas noſtrates à veterum deſcriptione nonnihil differre: attamen veriſimile videtur, differentiam hanc, à diverſo loco natali potius dependere, quam ex diverſa plantarum ſpecie, adeoque ſecundum Botanicum hujus ſeculi ſagaciſsimum & peritiſsimum, *C.B.* fabas magnitudine figura coloreq; differre, & quò majores, eò magis in longitudinem eas eſſe depreſſas, quo minores, eò rotundiores. Et utut ſit, ſufficit nobis quod viribus conveniant.

N. 2. Fabarum uſus prohibitus eſt à Pythagora, quia flores earum lituris ſuis nigris ſignaturam referant lucubrem, animasque mortuorum, quæ in iis habitent, vel ab aliis, quia exiſtiment ſenſus iisdem hebetari, inſomnia turbulenta excitari.

N. 3. Eſt & faba Indica purgatrix, cujus hiſtoriam ſi quis velit ipſemet legere

legere poterit apud Cluſ. l. 2. exot. c. 30. in Cuſ. annot. ad Monard Tabernæm. Nimirum quia noſtratibus in uſu non eſt eam deſcribere ſuperſedeo.

OFFICIN. NAT.

Farina fabar. ſativar. & præcipue majorum.

Vires. *Emplaſtica eſt, refrig. & ſicc. 1 incraſſ. exterg. utilis intra corpus in diarrhæa, lienteria, &c. Extra, in maculis è ſole contractis aliisque cutis ſordibus extergendis (ſi illa fricentur) in ſuggillatis diſcutiendis.*

PRÆPAR.

2. ▽. Ex floribus.

Vires. *Diuretica eſt, maximique uſus in maculis faciei extergendis eaque fucanda.*

2. ⊖. Ex ſtramine incinerato.

Vires. ***Summum diureticum eſt, uſitatiſſimumque in hydrope, calculo & urina retenta.***

Fabaria.

Τηλέφιον, Craſſula, Craſſula major, faba inverſa, Knabenkraut / Wundkraut / Donnerkraut / Donnerbonen.

Uſuale eſt Telephium vulgare, *C. B.* 1. quæ eſt Fabaria, *Matth.* Telephium, *Matth. Lob. Tab. Caſt. Cam.* Telephium album, *Fuchſ.* acetabulum alterum, *Cord. in Dioſc.* album, *Fuchſ. ico.* Faba inverſa, *Lob.* Telephium alterum ſive Craſſula, *Dod.* T. vulgare ſive ſecundum, *Cluſ. hiſt.* Craſſula ſ. faba inverſa, *Ger.* Cotyledon, alterum Dioſcoridis, *Col.* ſcrophularia media vel 3. *Brunf.*

N. Potius eſſe cotyledonem Dioſcor. quam Telephium cum Fab. columna ſtatuit.

Floret Julio ac Auguſto. Creſcit circa muros, locaque ſaxoſa.

OFFICIN. NAT.

Folia tantum.

Vires. *Matthiol. refrig. & hum.* (*Dodonæo refrig. & ſicc.*) *vulneraria eſt aſtring. mundificat, præcipuique uſus eſt in conſolidanda inteſtinorum eroſione per dyſenteriam introducta, in curanda hernia, in maculis cutis detergendis in ambuſtis medendis.*

PRÆPAR.

▽. Ex fol. & floribus.

Farfara, *vide* Tuſsilago.

Ficus.

Σύκη, Ficus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Dod. Cord. hiſt.* Bellon. *Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Ficus ſativa, *Fuchſ.* communis, *C. B.* 1. Germ. Feigenbaum.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (σῦκα.)

N. Primitiæ fructus dicuntur groſſæ ficus; ſiccæ in furno aut ſole exiccatæ, caricæ aliis paſſæ.

Vires. *Caricæ calf. 2.* (*recentes moderatius*) *utræque humect. pulmonariæ ſunt, & bechicæ, arenulis Renum & veſicæ medentur, venenis reſiſtunt: præcipui uſus ſunt in variolis & morbillis ad cutem pellendis, maturant molliunt, at-*

trahunt unde & bubonibus peſtilentialibus (in nuente Scriptura) conferunt, mulierculis noſtratibus, appropinquante partu, ficuum toſtar. eſus ad partum facilitandum eſt familiariſſimus. Quin & familiare eſt ſuper ficus 🜈 accendere brodiumque ad tuſſim ſedandam propinare.

Filipendula.

φιλιπένδυλα, filipendula œnanthe, ſaxifraga rubra, roter Steinbrech.

N. Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum conveniunt.

Uſualis eſt filipendula vulgaris, *C.B.*7. Filipendula, *Trag. Dod. Matth. Cord. hiſt. Lon. Caſt. Tab.* (cui & ſaxifraga rubra.) *Ger.* Oenanthe, *Fuchſ. Cord. in D. Lob.*

Naſcitur ſolo herboſo. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *attenuat abſtergit, ſubaſtring. diſcut. diuretica eſt: Uſus præcip. eſt in tartarea mucilagine pulmonum, Renum veſicæ ac articulorum in colica flatulenta, in albo mulierum profluvio. Extrinſecus in tumore hæmorrhoidum.*

Doſis ʒj.

Filix.

Πτέρις, πτέριον, Fahrn/Fahrnkraut/Waldfahrn.

{ Mas non ramoſa (plurium pedicillorum.)
{ Fœmina ramoſa (unius pedicelli.) } *utraq; promiſcuè uſualis.*

Mas dicitur Filix, *Brunf.* vulgaris, *Trag.* mas, *Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* fœminina, *Geſn.* cæſalp. Filix non ramoſa dentata, *C. B.* 3.

Fœmina inſcribitur Filix ſylv. *Brunf.* Filicis majoris, genus, *Trag.* F. fœmina, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Thylypteris Filix fœmina, *Cord. in D.* Filix mas major ſive fœmina credita vulgo, *Cluſ.* Filix ramoſa major pinnulis obtuſis non dentatis, *C.B.* 1.

Naſcitur locis opacis nemorum; viret tota æſtate, nocte D. Johanni ſacra ſemen profert, & novi qui dicto tempore id collegerunt, verum qua utilitate, ignoro.

OFFIC. NAT.

Radix inprimis Filicis fœminæ.

Vires. *Splenetica eſt, calf. & ſicc. amara eſt, ſubaſtr. aperit. Uſus præcip. in obſtructionibus viſcerum & inprimis Lienis & Uteri. Extrinſecus commendatur ad ambuſta (extracta mucilago.)*

N. Gravidis infenſa cenſetur.

Fœniculum.

Μάραθρον, Fœniculum, *Brunfelſ. Trag. Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Vulgare, *Ger.* fœniculum noſtrum vulgare, quibusdam Hippomarathrum putatum, *Cam. C.B.* 1, Germ. Fenchel.

Creſcit

Digitized by Google

Creſcit locis cultis, aridis, Floret Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Summitates*, *Radix* (quę una ex radicibus 5. aperientibus famoſis.) *Semen*.

Vires. *Folia calf. 2. ſicc. 1. aper. reſolv. diſcut. diuretica, carminativa & bechica ſunt, ventriculum roborant, lac augent, viſum confortant, aſperam arteriam leniunt. Radix & ſemen calfac. 3. adeoque inſuper uſus creberrimi in humorum & flatuum diſcuſſione, & ad peripheriam expulſione.*

N. Semen adhibetur ſæpiſsime ad corrigenda purgantia, ut & ad flatus diſcutiendos.

PRÆPAR.

1. *Confectum Semen*.

2. ▽. Ex integra planta inciſa.

3. ▽. Ex ſemine.

N. Ophthalmica eſt inter uſitatiſſimas.

4. °°*ſtillat*. Ex ſemine.

5. ⊖. Ex planta incinerata.

Fœnum græcum.

Fœno græcum, Fenugreck/Bocks-horn.

Eſt { Sativum: *hoc uſuale*. / Sylveſt. *minus uſitatum*.

Dicitur fœnum græcum, *Trag. Matth. Lon. Lob. Dod. Caſt. Cam.* Fœnogræcum, *Fuchſ. Cord. in D.* fœnumgræcum ſativum, *C.B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen ſolum ex ſativo ſcil. deſumptum.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 1. emollit, digerit maturat, diſcutit, paregoricum eſt, uſusque adeo famoſi, ut cataplaſma dictarum intentionum Chirurgis vix uſitatum ſit, quin fœnugræcum vel hujus mucilaginem contineat. Crebrique uſus eſt in clyſteribus emollientibus, mucilaginoſa quippe ſua ſubſtantia obtundit acrimoniam, inteſtinaque eroſa oblinit. Inſuper conducit ejus mucilago ad oculor. ſuggillationes diſcutiendas (impoſita.)* Vide Hartm. pract.

PRÆPAR.

Mucilago. Extrahitur beneficio coctionis in ▽.

Fragaria.

Κόμαρον, Fragaria, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Ger.* Fragaria vulgaris, *C.B. 1.* Fragula, *Cord. hiſt.* Fragula & Trifolium fragiferum, *Tab.* Erdbeerkraut.

Creſcit locis opacis: Floret Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia ſ. herba & fructus in præparatis.

Vires. *Herba refrig. & ſicc. moderatè, ſubaſtring. diuretica eſt uſusque crebri in gargariſmis & balneis, in cataplaſmatis, &c.*

Fructus, (fraga.) Refriger. & humect. Splenetica ſunt ac nephritica, Venenis reſiſtunt, quia autem facilè putreſcunt non adeò commode comeduntur.

PRÆPAR.

1. ▽ 1. Ex integra planta florida:

Abſtergit lentigines & maculas.

2. Ex fructibus. Sitim & æſtum febrilem extinguit urinam ciet.

2. *Syrup.* Ex ſucco fragor.

3. *Spirit.* Ex ſucco fermentato, qui tamen uſus rarioris.

Frangula, *vide* in Purgantibus.

Fraxinus.

Eſchbaum/ Eſchern/ { Excelſior. *Hæc officinalis.* Humilior. *Minus uſualis*

Dicitur Fraxinus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Caſt.* Fraxinus excelſior, *C.B.* 1.

Floret Aprili & Majo: Semen fert Autumno. Creſcit in ſylvis opacis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Lignum, Semen.

Vires. *Folia ſiccant validè, curantque ictus ſerpentum, ſed uſus ſunt rarioris.*

Cortex & *Lignum* ſiccant itidem, attenu: Splenis duritiem ſpecificè emolliunt, diuretica ſunt ac lithontriptica ſunt eaque non è poſtremis.

N. Sunt qui lignum die Joannis Baptiſtæ cęſum, vulneribus ac contuſionibus ſolo affricatu mederi credunt, cædunt autem id alii ante Solis ortum, alii ipſo meridiano temporis puncto.

Semen (foliis, adhærens) calfac. & ſicc. valide, conducit Epaticis, Pleuriticis, Calculoſis.

N. Colligendum hoc eſt autumnali tempore.

PRÆPAR.

1. *Extract.* Ex corticibus per ▽ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam; ubi excellit ▽ ex tenellis fraxini foliis deſtillata. *Quercet. in P. R.*

2. o°o *Ex ligno:* fit deſtillando modo communi.

3. ⊖. Ex cinere corticum.

N. Sal ex ligno incinerato vulneribus intus & extus cum felici ſucceſſu uſurpatum vidi.

Fraxinella.

Dictamus albus (propter radicem album) ſive fraxinella, *C. B.* 5. Polemonium, *Tab.* Dictamus putatus, *Brunf.* Dictamnus vulgaris, *Trag. Cam.* Officin. *Lon.* Dictamnum album, nonnulli pumila fraxinus, *Matth. Caſt.* Tragium primum, *Dioſc. Lob.* Dictamnus noſtra, *Cord. in Dioſc.* Fraxinella, *Cord. hiſt, Dod. Cluſ. Ger.* German. weiſſer gemeiner Diptam/ Eſcherwurtz.

Creſcit in rupibus: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix verno tempore colligenda.

Vires. *Eſt cordialis, alexipharmaca, uterina, cephalica, amara, calfac. & ſiccat, aperit, vermes necat: Uſus præcipui in morbis malignis, in Epilepſia aliisque affectibus capitis, in obſtructione uteri, &c. Extrahere quoque dicitur ſpicula cuti infixa.*

Fumaria.

Κάπνος, Fumaria officinarum & Dioſc. *C. B.* 1. Fumus terræ, *Brunf. Cam.* Fumaria, *Trag. Matth. Fuchſ.*

Cord.

Digitized by Google

Cord. in D. Dod. Lon. 2. flore albo, *Tab.* Capnos, *Lob.* Fumaria major, *Caſt.* Fumaria purpurea & alba, *Ger.* Germ. Daubenkropff/ Daubenkörbel/ Erdrauch/ wilde Rauten.

Creſcit paſſim in hortis, vineis, &c. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Splenetica eſt ac Epatica, attenuat, ſeroſos bilioſos ac aduſtos humores ſenſim expurgat, viſcera reſerat, reſerata roborat, ſanguinem purificat. Hinc uſus præcipui, in ſcorbuto aliisque morbis meſenterii & Lienis, in Ictero, in ſcabie omnis generis, & ſim.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum ſtillat.* quod rarum.
3. *Succus inſpiſſatus.* Doſis ad ℥j.
4. *Conſerv.* Ex floribus.
5. *Syr. ſimpl.* Ex ſucco. *Compoſ.* Vide Diſp.
6. *Ol. ſtillat.* Ex herba ſicca.
7. *Pilul. de fumaria.* Purgant bilem, ſeroſosque humores. *Doſ.* ʒj. ad ʒjß.
8. ⊖ *fumariæ.* Ex herba incinerata

Fumaria bulboſa.

Fumar. bulb. *C. B.* eſt { radice cava 1. *Hæc uſualior.* | radice non cava { major 2. *Hæc ſurrogari priori poteſt.* | minor 3. } }

1. Dicitur, Ariſtolochia rotunda, *Brunf.* Ariſt. rot. vulgaris, *Trag. Fuchſ.* (cui & Piſtolochia,) *Cam.* Fumaria altera, *Matth. Caſt.* Capnos Chelidonia, *Lon.* Radix cava major, *Dod. Caſt. Cluſ. hiſt.* Fum. cava herbariorum, *Lob.*

2. Fum. bulb. radice non cava dicitur Ariſtolochia rotunda vulgar. radice ſolida, *Trag.*

Creſcunt in dumetis locis frigidis & opacis, ut & in vineis. Florent April.

OFFICIN. NAT.

Radix, rarò, *Herba* cum floribus.

Vires. *Calf.* 2. *ſicc.* 3. *abſterg. ſubaſtring. aperit. Epatica eſt, Uterina, Alexipharmica ſudorifera, diuretica, & vulneraria. Uſus præcip. in ciendis menſibus, lochiis, fœtum mortuum expellit, Ictero medetur, ſanguinem mundificat adeoque & ſcabiei ſuccurrit. Extrinſecus commendatur quam maxime ad vulnera etiam inveterata & fiſtuloſa, utpote quæ mundificat & conſolidat; ad ſcabiem, ad dolores podagricos (à frigidis humoribus) ad ſanguinem coagulatum in contuſionibus, ad putredinem oris.*

G.

Galanga.

Galgan/ *C. B.* { Major, radice craſsiore, rubra minus odorata, &c. | Minor, radice tenuiori, nodoſa intus & extra rubeſcente ſapore acri inſtar piperis odore }

odore ſuavi. N. Hæc priori præfertur.

Dicitur Galanga minor, *Matth. Cord. hiſt. Fuchſ. Lon. Lon. Tab. Acoſt. Ger.* Galanga minor officinar. *C.B.* 2. Galanga Indica, *Amat.* Major vocatur, Galanga major. *Matth. Cord. hiſt. Lon. Fuchſ. Lob. Caſalp. Tab.* Gal. craſſa, Amat. Cortæo. Iridis genus, *Cluſ. in Acoſt.*

N. Galanga (γαλάγγα) quibusdam Acori, nonnullis Iridis ſpecies videtur; minor à recentioribus Græcis Cyperus Babylonica nominatur. Arab. Galingia.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ eligenda ſaturato rubra, ponderoſa, bene odorata ſaporis acris.

Vires. *Stomachica eſt, Cephalica ac Uterina calf. & ſicc.* 3. *ſaporis acris, incidit, aperit. Uſus in cruditate ventriculi, vertigine, uteri obſtructione, aliisque totius corporis affectibus à frigiditate ac flatulentia oriundis. Extrinſecus commendatur ad roborandum caput (in Errhinis.)*

PRÆPAR.

Spec. Diagalang. Vid. Diſp.

Galega.

Galega, ruta capraria, *Matth. Caſt. Cam.* Ruta capraria, *Tab.* Galega, *Lob. Dod. Lon. Ger.* vulgaris, *Cluſ.* Galega vulgaris, *C.B.* 1. Germ. Gänſkraut/Fleckenkraut.

N. Quidam Onobrychin, alii Glaucum, nonnulli Polemoneum, alii Polygalam, veterum eſſe ludicant, quibus Dioſcoridis deſcriptiones contradicunt.

Colitur apud nos in hortis: Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba collecta Junio & Julio.

Vires. *Celeberrimum eſt Alexipharmacũ ac ſudoriferum, venenum inprimisque peſtilentiale inſigniter diſcutiens. Uſus ejus præcipuus eſt in petechiis expellendis aliisque morbis peſtilentialibus ipſaque peſte curanda. In Epilepſia infantum (exhibetur ſucci cochlear. 1.) in ictibus ſerpentum in Lumbricis, quos etiam extrinſecus applicata fugat.*

N. Herba hæc ſecus ac aliæ citra ſaporem eſt, & inſuper qualitatibus primis temperata.

PRÆPAR.

▽. Ex integra planta Julio collecta.

Galeopſis, *vide* urtica mortua.

Gallium.

Γάλλιον, Γάλιον, Γαλάτιον, Γαλέριον, Germ. Megerkraut/Waldſtroh/unſer Frawen Bettſtroh/Wegſtroh/Lebkraut.

N. Nomen habet quod coaguli vice γάλα, i.e. lac coagulet.

- Luteum flor. luteo
  - vulgare.
  - paluſtre.
- Album flore albo
  - paluſtre.
  - minus.

Ex his præfertur primum, *C. B.* ſ.

Gallium

Digitized by Google

Gallium luteum, quod Dioſcoridis Gallium putatur.

Dicitur Gallium, *Fuchſ. Dod. Lon.* Gallium luteum primum, *Tab.* Gallii primum genus, *Trag.* Gallium, *Matth. Caſt.* Luteum, *Cord. in D. Lob. Cam. Ger.* Gallium luteum, *C. B.* 1.

Creſcit paſſim locis aridis & arenoſis juxta vias, &c. Floret Majo & hinc tota æſtate.

Officin. Nat.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. moderate. Uſus ejus potiſſimum externus eſt in hæmorrhagia narium ſedanda (pulvis inflatus) in ſcabie ſimplici & maligna, adeoque in cancro mammarum, &c.*

N. Rari uſus eſt apud practicos, ſolumque aſſervatur pro compoſitionibus, quas ingreditur: ut unguentum Martiatum, &c.

Geniſta.

Geneſta, Genſt/ Genſter / Pfrimmenkraut.

Uſualis eſt è Geniſtis non ſpinoſis, *C. B.* 1. Geniſta anguloſa & ſcoparia ſpartium, *Lob.* Geniſta, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Cam. Tab. Ger.* Geniſta anguloſa, *Cord. hiſt.* Geniſta minor ſeu non aculeata, *Lon.* Geniſta ſcoparia vulgi, *Lob.*

Solo gaudet arenoſo & aprico. Floret integra æſtate.

Officin. Nat.

Flores & Semen.

N. Flos communiter luteus rarius albus eſt.

Vires. *Splenetica & nephritica cenſetur hinc & epatica, calf. & ſicc. 2. aper. atten. abſterg. calculum pellit, aquoſos humores educit tàm per vomitum quàm per alvum & urinas. Hinc uſus ejus inſignis in obſtructione Epatis & Lienis Meſenterii adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.*

N. Semen extrinſecus applicatum ſcrophulas conſumere dicitur.

Præpar.

1. ▽. Ex floribus & foliis.
2. *Conſerv.* Ex floribus.
3. ⊖. Ex incinerata herba.
4. *Condit.*

Condiuntur autem flores antequam penitus aperti cum aceto & ſale, adhibenturque loco capparum unde & noſtratibus cappares, Germanor. dicuntur, teutſch Capern.

N. Citra vomitum aſſumi poterunt.

Gentiana.

Gentiana (à Gentio inventore ſic dicta,) Entzian.

Gentiana { alpina { major. / minor. Gentianella. } / pratenſis. / paluſtris. }

Uſualis eſt ex his alpina major lutea, *C. B.* 1. de qua notandum, quod reperiatur quoque floribus flavis imò & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in Dioſc. Lon. Caſt.* Gentiana major, *Matth. Lob.* flore

luteo, *Cam.* Gentiana veterum, *Cluſ.hiſt.* Gentianæ 1. ſpecies, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Radix collecta menſe Auguſto ac Septembri.

Vires. *Calf.3.ſicc.2. Alexipharmaca eſt, aperit, attenuat. Uſus præcipui in peſte, aliisque venenatis affectibus, in obſtructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope tum in ſuffocatione Uteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in morſu canis rabid. &c. Extrinſecus adhibetur creberrime in vulneribus ac fonticulis mundificandis, renovandis, &c. in morſu canis rabidi arcendo (cum Theriaca impoſita.)*

PRÆPAR.

Succus inſpiſſatus.

N. Creberrimi uſus eſt in febribus intermittentibus in quibus ante paroxyſmum ad ʒj. vel ℈iiij. exhibetur, felici cum ſucceſſu.

Extractum cum S. V. factum.

Geranium.

Geranii multa recenſentur genera, officinis noſtris maxima ex parte inuſitata. Uſitatius tamen præ ceteris eſt, qui Geranium Robertianum dicitur, aliàs Gratia Dei, Ruprechtskraut/Gichtkraut/Gottes Gnad/Rotlauffkraut/ (quia Eryſipelati mederi dicitur.)

Dicitur Geranium Fectium, *Brunfelſ.Matth.Fuchſ.Lon.* Geranium Robertianum, *Lob.Dod.Cam.Tab.* Gratia Dei vel geranium quibusdam, *Trag.* Herba Ruperti & Geranium 2. Dioſc. Geranium Robertianum primum, *C.B.5.* Species Geranii folio cicutæ vel myrrhidis.

Gaudet locis opacis ac deſertis. Floret potiſſimùm Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Temperatum eſt in cal. & frig. moderatè ſiccat, ſubaſtring. exterg. ſanguinem in corpore coagulatum reſolvit, vulneribus convenit, ſanguinem ſc. cohibendo, vulneraque mundificando. Uſus externus (omnium generum Geranii,) vulgaris eſt in cataplaſmatis, plantis pedum cum ſale & aceto applicandis, ad febrilem æſtum compeſcendum. Adhibetur itidem ad mammarum fiſſuras, lactisque diſcuſſionem (Robertianum impoſitum.)*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra herba in fine April. collecta.

Glyzirrhiza.

Liquiritia, *Brunf.* Dulcis radix, *Trag.* Glyzirrhiza, *Fuchſ.Cord. in D. Cam.* Glyzirrhiza altera, *Matth.* vulgaris, *Dod.Cam.Epit.* Glyzirrhiza ſiliquoſa, *Lob.* Germanica ſ. ſiliquoſa, *C.B.2.* Germ. Süßholtz.

Creſcit locis ſylveſtribus & ſabuloſis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Epiſcopatu Bambergenſi, ubi in copia creſcit, ad nos tranſmiſſa quæ in ſole exiccata biennium integra manet.

Vires. *Vi calidit. & frigid. temperata eſt*

Digitized by Google

za eſt (ſeu moderatè calefacit) in reliquis ad humiditatem inclinat, pulmonica ac nephritica eſt, acrimoniam mitigans, expectorationem promovens, aſperitatē leniens: Vſus præcipui, in tuſſi, raucedine, veſicæ eroſione, urinæ acrimonia.

PRÆPAR.

Succus inſpiſſatus.

Syr. compoſitus. Vide Diſp.

Gramen.

Gramen abſolutè ſic dictum. Officinis graminis ſpeciem denotat, quem *Dioſcorides* ἀγρώστιν κατ' ἐξοχὴν, vocat Gramen Caninum ſ. arvenſe, *C.B.* 1. Gramen, *Dod. Cord. in D. Caſt.* Gramen canarium medicatum, *Lob.* Gramen caninum, *Tab. Ger.* Germ. Rech- oder Queckengraß.

Paſsim ſpontè provenit, felicius autem in terra arida & arenoſa.

OFFICIN. NAT.

Potiſsimum *Radices* (collectæ menſe Majo vel Septembri) rarò *Caulis* cum foliis, rarius *Semen.*

Vires. *Radix cujuscunque graminis refrig. & ſicc. aper. ſubaſtring. ſubſtantia eſt tenuis ac penetrativa. Herba ſeu folia intra ſiccitatem & humiditatem moderata ſunt frigida gr. 1. Vſus precip. in obſtructionibus Epatis, Lienis, Vreterum, in expuitione ſanguinis (ubi ſuccus ex integra planta valet) in lumbricis necandis. Extrinſecus in dolore capitis leniendo (ſeligunt gramen ſeptem nodorum) in oculorum inflammationibus ac defluxionibus. ([illegible] ſedare dicitur gramen trium nodorum decreſcente Luna evulſum ac collo circumligatum,) in auribus purulentis, in odontalgia in tumoribus podagricis diſcutiendis.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex radice Majo menſe collecta.

N. Diarrhæam ſedat infantum ſi abdomen eâ lavetur.

Eſt & graminis ſpecies, Gramen mannæ dictum, inter gramina dactilodea, *C.B.* 8. Cujus ſemen in cibum venit nomine Mannæ in German. ex Sileſiæ ac Poloniæ confinibus transportatum, ſemini milii ſolis non abſimile. De hoc vulgi opinio, quod ex aëre decidat, unde & Mannæ nomen impoſitum eſt.

Granata.

Mala punica { Domeſtica, quæ pomifera eſt.
Sylveſtris, quæ flores ſolùm fert.

Videatur Malus punica, *Trag. Matth. Dod. Cord hiſt. Lon. Cam.* Mala punica, *Cord. in Dioſc. Bellon.* Malum punicum, *Lob. Caſt.* Malus granata, *Tab.* Malus punica, *C.B.* Germ. Granaten.

Utraque arbor, quamvis exotica ſit, noſtratibus tamen in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

1. *Poma*, eaque vel dulcia vel acida, vel acido dulcia, i.e. vinoſi ſaporis. 2. *Flores* collecti ex Granata ſylveſtri (*Balauſtia* dicuntur) tùm quoque interdum ex domeſtica (appel-

Digitized by Google

lantur *Cytini*). 3. *Cortex* pomorum (*malicorium pſidium.*) 4 *Nuclei.*

Vires. *Poma in genere cenſentur boni ſucci, ventriculo convenientia, ſed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tuſſi Chronica.*

N. Quia ventriculo inflationes cauſantur, in febribus minus commode adhibentur.

Acida, frigida ſunt ac aſtringentia, ſtomachica. Uſus præcipui in febribus bilioſis in Gonorrhæa, in pica gravidar. compeſcenda, oriſque putredine corrigenda, & ſim.

Vinoſa, (acido dulcia, Granata muzæ) mediæ ſunt naturę inter dulcia ac acida, ad frigiditatem tamen aliquatenus accedunt. Cardiaca ſunt ac Cephalica. Uſus præcipui in Syncope ac vertigine, &c.

Flores, tàm Balauſtia quàm Cytini ejuſdem ſunt naturæ terreſtris ſc. validè aſtringentis, inſpiſſantis, refrigerantis, ſiccantis, unde & balauſtior. creberrimus uſus eſſe ſolet in omnis generis fluxionibus. E. g. Diarrhæa, Dyſenteria, uteri fluore, & ſim in ſanguine vulnerum cohibendo, in gingivarum laxitate emendanda, in Hernia curanda, &c.

Cortex, (malicorium pſidion) ejuſdem cum floribus cenſetur naturæ, præcipuique uſus eſt in ſedando fluxu hæmorrhoidum, narium, uteri, &c.

Nuclei refrigerant itidem, aſtringuntque inprimis quæ ex pomis acidis collecti.

PRÆPAR.

1. *Succus liquidus.* Ex nucleis expreſſus, fermentatus ac depuratus, qui nomine vini granatorum venit.

N. 1. Præſtat Vinum ex pomis acido dulcibus.

N. 2. Ante præparationem hujus vini extremam cutem granis detrahere ſolent.

N. 3. Ad conſervationem, nonnihil ſeminis Coriandri pulveriſati in Vino eodem ſuſpendunt.

2. *Syrupus.* Ex ſucco granator. dulc. ac ſacchar. $\frac{2}{ʒ}$. Vid. Diſp.

3. Ex ſucc. granat. acidor. & ſacchar. $\frac{2}{ʒ}$. Vid. Diſp.

Grana Paradyſi.

Parißkörner/ *vide* Cardamomum.

Guajacum.

Lignum Indicum, L. Sanctum, Guaacan, Guajacan, Palus ſanctus, Frantzoſenholtz. Arbor eſt exotica, procera, quæ ex India Occidentali ad nos transportatur.

Eſtque Guajacum
- magna matrice. Guajaci 1. genus, *Monard. & Matthiol.*
- propemodum ſine matrice, quòd priori præſtantius. Guajaci 2. genus, *Monardi & Matthiolo.*

N. 1. Sunt qui prius Guajacum appellant, poſterius lignum ſanctum: Verùm quia apud Autores Synonima, præſtat matrice, uti dictum, diſtinguere.

N. 2.

N. 2. Poſterius dividitur à nonnullis in plura genera, quæ tamen non re ſeu eſſentia, ſed ſolo colore differre vult Matthiolus, idque pro diverſitate maturitatis, quò enim maturius, eò ipſi nigrius eſt, & quātò minus adoleverit, tantò magis ipſi albicat.

OFFICIN. NAT.

Lignum & *Cortex*.

Eligendum eſt Lignum recens ponderoſum, ſuccolentum (quod Carboni impoſitum fumigat) poſterius præſtat, quod colores ruſſum, ſpadiceum, flavum lividumque ſimul mixtos habet.

Vires. *Lignum calf. & ſicc. ſudorem ac urinam largiter promovet adeoque ſanguinem mundificat, putredini reſiſtit. Uſiu præcipui in Arthritide, Hydrope, Catarrhis aliisque morbis àphlegmate tartareave mucilagine aut flatibus oriundis: peculiariter ac ſpecificè curat luem Gallicam.*

Cortex. Minus calidus eſt quam Lignum.

PRÆPAR.

1. *Decoctum*. ℞. Guajac. inciſi ℔ j. Aqu. fontan. ℔ xij. poſt infuſionem 24. horarum coq. ad ℔ vij plus minusve, coletur per ſudorifero, reliquum coquatur cum ▽ tantundem pro potu ordinario.

N. Poſſunt & addi Liquiritia, paſſulę, ſem. aniſi, &c.

2. *Extractum viſcoſum & gummoſum*. Vide l. 2.

3. o/o *Rectificatum*. Fit deſtillatione. Vide l. 2.

Vires. *Exhiberi commode poterit intrinſecus in luce Venerea, aliisque morbis diaphoreſi opus habentibus.*

Doſis gr. iij. v.

N. Sunt qui oleum hoc pro oleo heraclino Rulandi habent, ejusque vires admodum deprædicant in Epilepſia, expellendo fœtu vivo ac mortuo, in dolore dentium mitigando. Vide Brendel. in chymia.

4. *Spiritus*. Eſt liquor acidulus una cum oleo in deſtillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de ſpiritibus.

N. Spiritus hic acidus præter medicinales virtutes deſcriptas, vim habet perlas, corallia, &c. ſolvendi. Intus exhiberi poterit à ʒß. ad ʒj.

5. ⊖. Ex cinere elixiviatur, ſed paucum.

H.

Halicacabus, vide *Alkekengi*.

Hedera terreſtris.

Χαμαίκισσος, hedera humilis vulgaris, corona terræ, Gundelreb/ Grundreb/ Grundmann/ Erdepheu.

Eſt { vulgaris. *Hæc uſualis.* / montana. *Inuſitata.* }

Nuncupatur, Hedera terreſtris, *Brunf. Matth. Dod. Tab. Ger.* Elatine, *Brunf.* 4. Chamæciſſos, *Trag. Fuchſ. Cam.* Chamæclema, *Cord. hiſt.* Corona terræ, *Lob.* Hedera terreſtris vulgaris. *C.B.* 1. Hedera terreſtris vulgo.

Creſcit paſsim circa ſepes, floret Aprili potiſsimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Saporis eſt amari & acris calf. & ſicc. vulneraria eſt, aperit abſtergit. Vſus creberrimi in tartaro, tàm pulmonum quàm renum aliarumque partium, incidendo, reſolvendo adeoque cõfert obſtructionibus inde natis & ictero: conducit eroſionibus & ulceribus viſcerum abſtergendis, conſolidandis, &c. Extrinſecus adhibetur creberrimè ad calculum renum reſolvendum (in balneis) ad dolores colicos reſolvendos (in clyſteribus.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba Majo collecta.

2. *Conſerva.* Ex floribus.

3. *Syrup ſimpl.* Ex ſucc.

4. *Compoſ.* Vid. Diſp.

Hedera arborea.

Κισσὸς, κιττὸς, Hedera, *Brunfelſ. Trag. Cord. in Dioſc. Dod.* Hedera arborea, *Matth.* Nigra, *Fuchſ Lon.* Hedera corymboſa comunis, *Lob. Tab. Ger.* Hedera major, *Caſt.* Hedera arborea, *C.B.* 1. Germ. Epheu/ Eppich.

Eſt:
- Arborea. *Hac uſualis & jam nominata.*
- Major ſterilis.
- Minor.

Adhæret muris, arbóribus, aliisque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum: Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia, Baccæ, Lachryma ſeu *Gummi.*

Vires. *Herba calf. & ſicc.* (*Galeno eſt mixta natura calfac. ſc. & frigida*) *ſubaſtringit. Internus ejus uſus, quia capiti nervoſoque generi adverſatur rarus eſt. Externus crebrior in achoribus exiccandis & ſanandis, in fonticulis ab inflammatione tutandis* (*imponitur quotidie folium*) *in Ozænis curandis, in aurium purulentarum dolore ſedando* (*miſcetur ſuccus cum ol. e.g. liliaceo.*)

Baccæ: Purgant per ſuperiora & inferiora, unde & contra febres à vulgo exhiberi ſolent.

Gummi ſeu lachryma ex trunco hederæ majoris vulnerato & interdum ſponte exit, ex flavo rubeſcens, odore gravis, ſapore acer. Pſylothrũ à majoribus habetur inſigne ac cauſticum, lenteſq; interimere dicitur.

N. Noſtratibus in uſu non eſt, quippe gummi hederæ officinarum nec figura nec viribus deſcripto gummi convenit. Purpureo nigricans eſt (adeoque Mumiæ non abſimile) fragile nec ſaporis acris, ſed velut aduſti, lignoſis ſegmentis ac ſordibus plerunquè ſcatens.

PRÆPAR.

Ol. ſtillat. Ex baccis cum ▽ fermentatis per Veſicam.

N. Alii lignum baccas ac gummi ſimul per Retortam deſtillando, oleum parant.

Helenium.

N. Dicitur Helenium, quòd è lachry-

Digitized by Google

chrymis Helenæ natum dicatur.

Ἑλένιον, Elenion, *Trag.* Helenium, *Brunſ. Matth. Dod. Cord. in Dioſc. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Enula, *Lon.* Enula campana, *Brunſ. Cam.* Helenium vulgare, *C.B.* I. Alantwurtz.

N. Creſcit plerunque in locis humidis: Floret Julio.

Officin. Nat.

Radix, quæ collecta antequam in ſtolones abierit, in taleolas ſecatur, inque umbra exiccatur.

Vires. *Nonnullis calfac. & ſicc. 2. (Fernelio calf. 3. ſicc. 1.) abſtergit, diſcutit, aperit, pulmonica eſt ſtomachica, alexipharmaca, ſudorifera, &c. Uſus præcipui, in tartaro pulmonum Renumque attenuando ac educendo, & hinc in tuſſi, aſthmate in urina educenda, in cruditatibus ventriculi emendandis, uteteribus reſerandis, in peſte contagioſisque morbis arcendis, in ſcabie, &c.*

Præpar.

1. *Radix condita.*
2. ▽. Ex radice deſtill.
3. *Conſerva* Radicis.
4. *Extract.* Ex Rad.
5. *Vinum Enulatum.* Ex radice & muſto.

Herniaria.

Dicitur Herniaria, *Dod. Cam. Tab. Ger.* Herniaria multigrana ſerpilli folia, *Lob.* Herba Turca, *Lob.* Polygoni genus, Herniaria appellata, *Cluſ. hiſt.* Millegrana, *Cord. hiſt.* Herba cancri minor, *Cord.* Schol, Polygonum minus, *Matth. Caſt.* Empetrum, *Trag. Lon.* Polygonum minus ſeu millegrana major, *C.B.* 11. Polygoni minores ſpecies. German. Harnkraut/Tauſentkörner.

Creſcit locis aridis ac arenoſis nonnunquam tamen & circa ripas: Floret Junio, Julio.

Officin. Nat.

Herba ſeu planta integra.

Vires. *Refrig. & ſicc. Uſus præcipui eſt in Hernia curanda, urina cienda, renum ac veſica calculo atterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine incidenda, educenda, bile ac aqua expellenda adeoque in Ictero curando.*

Præpar.

▽ *ſtillat.* Ex herba.

Hiſpidula.

Æturopus, pes Cati, piloſellæ montana, hiſpida, *C.B.* 5. Katzenfuß. Eſt ſpecies piloſellæ, (alii Gnaphalii) parva admodum totaque fere tomentoſa, maximè verò floſculi, quos profert rubentes, interdum albidos. Videatur Renodæus.

Naſcitur in collibus ac locis ſiccis & apricis: Floret Majo, Junio.

Officin. Nat.

Tota *Herba* cum floribus.

Vires. *Eaſdem vires obtinet, quas reliqua piloſellæ genera, vide auriculam muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationi conferre ſtatuitur, & ſanguinis expuitioni.*

Præ-

PRÆPAR.

1. ▽. Ex Integra planta cum floribus.

2. *Syrupus ſimpl.* Vide Renodæum.

3. *Compoſitus de pede Cati.* Vid. l. 2.

N. Noſtratibus Syrupus hic compoſitus vulgatiſsimus eſt.

Hordeum.

Gerſte { hyemale. *Hoc præſtantius,* eſt { æſtivum.

Videatur Hordeum, *Brunſ. Matt. Lob. Dod. Lon. Caſt. Ger.* hordeum majus, *Trag.* hordeum polyſtichum, *Fuchſ. Tab.* Hordeum ſecundum hyemale, *Cord. in Dioſc.* Hordeum polyſtichum hybernum, *C.B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen & *Farina.*

Vires. *Refrig. & ſicc.* 1. *abſterg. aperit, dig. emol. eſt diureticum nutritivum.*

N. Crudum ventriculo aliquatenus inimicum eſt, quippe flatulentum tamen coctione corrigitur.

PRÆPAR.

1. ▽. *Hordei graminis.* Fit in Majo, colligiturque mane gramen rore adhuc madidum.

N. Inſignis eſt efficaciæ in æſtu domando, extrinſecus in Cephalalgia mitiganda oculorum defluxionibus calidis emendandis, &c.

2. *Cocta hordei ſ.* ▽ *decoctionis hordei,* Gerſtenwaſſer.

N. Ad decoctum hordei ℞. hordeum non excorticatum, ſi intentio ſit abſtergere, exiccare: Excorticatum ſin animus ſit digerere, ſitimque extinguere, &c. Formulæ ejusce decoctionum uſitatiſſimæ mulieribusque notiſsimæ ſunt.

Horminum.

Sclarea { hortenſe odoriferum. Scharleyen / { ſylveſtre.

Ex his officinale, quod Gallitricum, *Cam. Ger.* Gallitrichum ſativum, *Trag.* Sclarea, *Matth. Caſt. Cam. Tab.* Searlea, *Lob.* Horminum ſylv. 1. *Cluſ. hiſt.* Orminum ſativum, *Fuchſ. Cord. in Dioſc.* Orvala, *Dod. Caſt.* Horminum ſclarea dictum, *C.B.* 3.

Floret Junio, Julio, ſolo gaudet opimo.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus ſed raro.

Vires. *Calf. & ſicc. abſtergit, attenuat: Uſus rari niſi quod in vino cum floribus ſambuci & vitis ſuſpendi ſoleat.*

Hyoſciamus.

Juſquiamus, Faba ſuilla. Herba canicularis, Dens caballinus, Bilſenkraut / Bilſen / Dollkraut / Schlaffkraut / Schwbon / Rindswurtz / Ziegeunerkraut.

Eſt { vulgaris vel niger, *C.B.* 1. { albus { major, *C.B.* 2. { minor.

Ex his eligere monet Fernelius floribus albis, ſemineque albo, reliquis neglectis.

Inſignitur Hyoſcyamus albus, *Matth. Dod. Lob. Lon. Caſt. Cam. Ger. Tab.*

Digitized by Google

Tab. Hyoſc. candidus, *Trag.* Apollinaris 3. *Cord. in Dioſc.* Hyoſcyamus albus major vel 3. Dioſcoridis, *C. B.* 2.

Creſcit incultus: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen, Folia.

Vires. *Refrig.* 3. *ſicc.* 1. *ſomnum inducit, ſtupefacit, rationem perturbat. Unde internus ejus uſus rariſſimus eſt: Externus aliquatenus crebrior, ſc. in tumoribus calidis, in podagra, in odontalgia (ſuſcipitur fumus ſeminis per infundibulum).*

N. 1. Trallianus amuletum antipodagricum ex radice facit: colligit eandem ☾ exiſtente in ♒ & ♓ ante ☉lis occaſum, radicem non attingendo, ſed oſſe cujuscunque animantis mortui effodiendo, peculiariaque inſuper adjurationis verba ſuperaddit, quæ cum ſuperſtitioſa videantur, adſcribere ſuperſedeo. Videatur Trallian. l. 11. in fine.

N. 2. Antidota Hyoſcyami ſunt: lac caprinum ▽ mulſa, ſemen cucurbitæ ſem. Urticæ, Sinapi, Raphanus, Cœpa, allium cum vino aſſumpta.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. floribus ac ſemine immaturo deſtill.

2. ºº *expreſſum.* Ex ſemine albo recente, ſicco, calida ▽a aſperſo, inſolato tritoque.

N. Alii macerant Hyoſcyamum cum ſemine ſuo immaturo in Omphacino: Hinc exprimunt & coquunt.

3. *Extractum ſeu ſuccus Hyoſcyami.* Ex radice menſe ſeptembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur ſuccus, depuratur ac digeritur, ut rubicundo colore tingatur.

N. Ingreditur laudanum opiatum Quercet.

Hypericum.

Ὑπερικὸν, Hypericum, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Lon. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Herba perforata & Hypericum, *Trag.* Aſcyron, *Cord. in D.* Androſemum minus, *Geſn.* Hyp. vulgare, *C. B.* 1. aliis fuga Dœmonum, Johannskraut.

Creſcit paſsim in dumetis aliisque locis incultis: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. eſt partium tenuium, diureticum ac vulnerarium. Uſus præcipui in vulneribus mundificandis, conſolidandis (intus & extus) in ſanguine coagulato reſolvendo, in calculo renum atterendo, in Lumbricis fugandis (ſc. ſi tempore exaltationis collecta fuerit, alias hac facultate deſtituitur.) Extrinſ. in contuſionibus (præcipue nervorum) in tremore, in partu alleviando (fit ſuffitus.)*

N. Paracelſus refert inter herbas veneficia ac ſpectra arcentes, colligereque jubet ſub influentia ♂, ♃

Digitized by Google

ac ♀ris (nullo modo ſub ☾ tempore auroræ, atque varium ejus uſum docet, loco amuleti adhibet, pileo includit, noctu pulvinari ſupponit, ſæpius naribus admovet, ſternit per domum, de parietibus ſuſpendit, &c.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex fol. ac flor. in fine Junii collectis.

2. *Oleum.* Ex infuſione florum in oleo communi.

N. Alii ſummitates cum flor. ad maturitatem ſeminis ferè accedentes macerant cum vino, exprimunt atque cum Therebinthina & oleo coquunt. Vid. Diſp. Auguſt.

3. ⊖. Ex planta, integra incinerata.

4. *Tinctura.* Hanc habent Tentzel. in Exeg. Sala de Eſſentiis. V. l. 2.

N. *Doſ. gr. vj. ad* ʒß.

Hyſſopus.

Ὕσσωπος. Hyſſopum, Jſop / Jſpen.

Eſt { Hortenſis. *Hæc officinarum.*
 Sylveſtris.

Vocatur Hyſſopus, *Brunfelſ. Trag. Cord. in D. Lon. Tab. Cam.* Hyſſopus hortenſis, *Fuchſ.* Hyſſ. vulgaris, *Dod. Cluſ. hiſt.* ſativa, *Cord. hiſt.* Hyſſopus Arabum, *Lob. Ger.* Hyſſopus officinar. cærulea ſive ſpicata, *C. B.* 1.

Creſcit in hortis: Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus collecta Aug.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *partium tenuium eſt, atten. aperit, abſterg. Uſus præcipuus in affectibus pulmonum tartareis, tuſſi, aſthmate. Extrinſecus adhibetur crebro ad ſugillationes oculorum, ad uterum mundificandum, auriumque tinnitus tollendos (per tritorium ſuffitus ſusceptus) ad oris abſterſionem (in gargariſmis.)*

N. Sunt qui Abſynthio in corroboratione ventriculi præferunt.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba & floribus in B. M.

2. *Ol. ſtillat.*

3. *Conſerv.* Ex floribus.

4. *Spec. Diahyſſopu.* Nic. Vid. D.

5. *Syrup. ſimplex.* Ex ſucco.

6. *Compoſ.* Vid. Diſp.

I.

Jacea.

Herba Trinitatis, *Brunſ. Fuchſ. Lon.* ſativa, *Trag.* jacea ſive flos Trinitatis, *Matth.* jacea major ſive viola tricolor, *Caſt. Dod. Cluſ. Ger.* Viola flammea Colona calida, *Lob.* Viola Trinitatis 1. *Tab.* Viola tricolor hortenſis, *C. B.* 5. inter violas martias. Germ. Freyſamkraut / Dreyfaltigkeitblum / Siebenfarbenblum / Vnnützeſorg / Je länger je lieber.

Floret Aprili, Majo ac tota ferè æſtate: Creſcit locis arenoſis.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Herba integra cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. uſque* 3. *(aliis remiſſius) ſubamara ac acris eſt: hinc abſtergit penetrat, incidit, diſcutit, vulneraria eſt ac ſudorifica. Uſus præcip. in æſtu (maxime infantum) domando, in ſcabie ac pruritu, in mucilagine viſcoſa pulmonum, in uteri obſtructione. Extrinſecus itidem in pruritu, in abſtergendis vulneribus, in mucilagine pulmonum incidenda in uteri obſtructione.*

PRÆPARAT.

▽. Ex integra herba.

N. Licet hæc ſylveſtri præferatur: attamen non licet non recipere eandem.

Jaſminum.

Ἰασμὸν, Joſmenum, Jeſeminum. Gelſeminum, Arab. Zambach, Jeſemin, Jaſme, Veilöl Reben

Uſuale eſt, Jaſminum vulgatius flore albo, *C. B.* 1. quod eſt Jaſminum, *Dod.* (cui & Apiaria,) *Cord. in D.* album, *Tab. Ger.* Gelſominum vel Jaſminum, *Matth. Caſt. Cam.*

Gaudet locis calidis ac apricis. Noſtratibus colitur in hortis: Floret ferè integram æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores*, ſed raro. Nimirum noſtratibus non niſi *Oleum* in uſu eſt, quod fit ex reiterata infuſione vel coctione florum in oleo veteri. (N. Aliis in oleo amygd. dulc.

Vires. *Eaſdem ferè vires obtinet, quas chamæmelinum. Dig. calf. emoll. aper. Uſus præcipuus externus in catarrhis frigidis in membris ac articulis reſolutis, in dolore colico ac uterino (in clyſmate vel unguentis.)*

N. Sunt inter mulieres, quæ oleo Jaſmino-amygdalino capillos pectunt, ut eò feliciùs creſcant. Verùm caveant ab eo bilioſæ, utpote quę facile capitis dolorem illo ſibi conciliare poſſunt.

Illecebra, *vide* Vermicularis.

Imperatoria.

Oſtrutium, *Lon.* Oſtricium, Aſtrutium, Aſtrentium, Aſtrantia, *Brunſ. Dod. Cluſ. hiſt.* Magiſtrantia, *Cam.* Struthium, *Cord. hiſt.* Laſerpitium Germanicum, *Fuchſ.* Smyrnion hortenſe, *Trag.* Imperatoria, *Matth. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Imperatoria major, *C. B.* 1. Meiſterwurtz/Magiſtrantz.

Floret Auguſto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires. *Saporis eſt acerrimi: calf. & ſicc.* 3. *alexipharmaca ac ſudorifica eſt, atten, aperit. Uſus præcip. in venenatis morbis ac ictibus, in pulmonum ♀o reſolvendo, expectorando, in fœtore anhelitus corrigendo in capitis affectibus phlegmaticis paralyſi, Apoplexia, &c. in cruditate ventriculi, in febri quartana. Extrinſ. in Odontalgia (gargariſ.) in catarrhis exiccandis (ſuffitu) in tumoribus ac arthritide frigida. In ſcabie capitis exiccanda (lotione) in ſerpigine*

LlII 2 inve-

inveterata ſananda (cum adipe ſuillo illita) in globulis ſagittisve corporis extrahendis (impoſitu.)

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex herba floreſcente collectâ Julio.

Iris Noſtras.

Iris. Veyelwurtz/ Himmelſchwertel/ blaw Gilgen.

Iris in officinis uſitata eſt	Noſtras:	*Hæc hujus loci.*
	Peregrina Illyrica ſc. & Florentina. *V. infra.*	

E variis viridis noſtratis ſpeciebus infertur ſolũ in officinas Iris vulgaris Germanica ſ. ſylveſtris (latifolia,) *C.B.* 1. Quæ inſcribitur, Iris, *Brunf.* Sylveſtris, *Matth. Cord. hiſt. Caſt. Tab.* ſylv. 1. *Lob.* ſylv. major, *Matth. Epit.* Iris Germanica, *Fuchſ.* cærulea, *Dod.* Gladiolus cæruleus major, *Trag.* Iris latifolia major vulgaris, *Cluſ. hiſt.*

Floret tempore verno, Aprili ſc. & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda vere antequam germinare ceperit.

Vires. *Calf. ſicc.* 3. *valde hydragoga eſt, ac errhina. Uſus præcip. in hydropicor. aqua educenda. Extrinſecus in impetiginibus aliisque corporis maculis detergendis.*

N. Ventriculo reliquisque viſceribus infenſa eſt, proin corrigitur ſtomachicis.

PRÆPAR.

1. *Succus.* Exprimitur ex radice, depuratur (digeſtione) adhibeturque recens pro hydragogo.

Doſi ℥j. *ad* ℥iij.

N. Inſpiſſatus nonnunquam reſervaturque pro Errhinis.

2. *Fecula.* Fit ex ſucco l. a.

N. Non æque purgat ac ipſa me radix.

3. *Oleum infuſum.* Vide Diſp.

Iris Illyrica ac Florentina.

Prævalet Illyrica, ſequitur Florentina, utriusque itidem ſola radix in uſu eſt.

Vires. *Calf. & ſicc.* 2. *incid. atten. expectorat, diger. abſterg. emollit. Uſus præcip. in mucilagine ſeu* ♀*ro pulmonum, tuſſi, aſthmate, obſtructione menſium, torminibus ventris infantum. Extrinſecus abſtergit cutis maculas & lentigines (cum Elleboro & melle mixta) oris fœtorem emendat, creberrimus uſus modernis eſt in pulveribus qui capillis inſperguntur. Vulgus vocat pulveres de Cypro.*

PRÆPAR.

1. *Extractum.*

2. *Spec. Diaireos ſimpl.* V. D.

3. *Salomon.* V. D.

Juglans.

E Juglandum generibus uſualior eſt, quæ dicitur nux Regia, *Brunfelſ. Cord. in D.* Nux juglans, *Trag. Matt. Lon. Dod. Lob. Caſt. Tab. Cam.* Juglans, *Fuchſ.* Nux juglans ſ. regia vulgaris, *C.B.* 1.

Juli

Digitized by Google

Juli & folia erumpunt Martio.

OFFICIN. NAT.

Nuces, Putamina nucum externa, eaque viridia, *Cortex* internus ipſius arboris, *Iuli* ante oculos apparentes & decidentes.

Vires. *Nuces recentes calf. 1. ſicc. 2. ſiccæ ſunt facultatis calidioris ac ſiccioris. Comeſta difficilis ſunt digeſtionis, pauci nutrimenti, ventriculo infenſæ, bilem augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipue tuſſim exaſperant. Dicuntur tamen à peſte præſervare.*

Putamina externa Viridia, Vi vomitum leviter movendi prædita ſunt.

Cortex interior de arbore, decerptus dum adhuc ſuccolentus eſt, ſiccatusque ciet vomitum ſat valide.

Doſis à ℈ß. *ad* ʒi.

Iuli itidem vomitum excitant, ſed lenius. Uſus præcipuus in colico nephriticoque dolore.

PRÆPAR.

1. *Nuces conditæ.* ℞. Nuces virides circa Feſtum Joannis collectas perfora aliquoties ut penetrabilia putamina ſint, ac macera (♂ 7. vel 10.) in ▽ frigida, ▽ quotidie ſemel ac iterum permutando, ut aliquo modo dulceſcant. Hinc coq. l. △ ut molleſcere incipiant. Poſtea ſicca & confige Cinam. Garyophyl. &c. atque cum ſaccharo vel melle coque ad conſiſtentiam. Vide l. z. Confortant ſtomachum juvantque digeſtionem, unde & bellariorum loco apponi ſolent. Specifice ciere menſes, teſtis eſt Matthiolus.

2. ▽ *Vomitorium ex nucibus.* Vide l. z.

N. Alii deſtillant ▽m ex nucibus immaturis contuſis, alii ex ſolis putaminibus viridibus.

3. *Rob. nucum Diacaryon.* Fit ex corticum viridium ſucco & mellis $\frac{1}{2}$.

Vires. *Deſtillationi tenuium catarrhorum confert.* Vide Diſp.

4. *Oleum.* Fit expreſſione ex nucleis maturis.

Vires. *Flatus potenter diſſipat, adeòque in colico dolore multum fert auxilii.*

Doſis ʒ. *iv. vel v.*

Extrinſecus tumores diſcutit, contractos nervos emollit, ſcabiem antiquam ſanat.

5. *Electuarium.*

N. Variæ Electuarii nucum inveniuntur deſcriptiones, quæ tamen Baſin minime à nucibus participant, unde nec hujus loci ſunt.

Jujubæ.

Ζίζυφα, Jujubæ majores oblongæ, *C.B.* 1. Jujubæ, *Trag. Cord. hiſt. Lon. Tab.* Jujubæ Arabum, *Lob.* Zizipha, *Matth. Caſt.* Ziziphus, *Dod. Cluſ. hiſt.* Ziziphus rubra, *Cam.* Bruſtbeerlein. Fructus ſunt arboris Ziziphi, magnitudine olivarum, ſapore paſſulas majores æmulantes, unicum referentes lapideum nucleum.

Digitized by Google

Aſportantur ex Italia.

Vires. *Moderatè calf. & humect.* *Uſus præcip. in pulmonum aſperitate, tuſſi, pleuritide, urina acri, ferveſcentia ſanguinis, eroſione renum ac veſicæ.*

PRÆPAR.

Syr. de jujubis. Vide Diſp.

Juniperus.

Ἀρκευθὶς, ἄρκευθος, Juniperus, *Brunſ. Matth. Dod. Lon. Lob. Ger.* noſtras, *Cam.* vulgaris, *Trag. Cluſ. hiſt.* Minor, *Fuchſ. Cord. in D.* Sylveſt, *Caſt.* Juniperus & Juniperus baccifera, *Tab.* Juniperus vulgaris fruticoſa, *C. B.* 1. German. Weckholder/ Wachholder/ Wachholderbaum/ Kramethaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Baccæ, Gummi, Fungus.

Vires. *Lignum calidum ac ſiccum eſt* 3. *ſuave olet (præcipue ſi Martio menſe cedatur,) unde & raſura ejus non ſine cauſa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum eſt, nervoſumque genus inſigniter roborat.*

Baccæ, *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *diſcut. incid. atten. Uſus præcipui, in cienda urina ſudore, obſtructis menſibus, obſtructo liene, in affectibus capitis, nervorum pectoris (tuſſi) in morbis à flatu, (ut colica) in mucilagine renum & veſicæ, &c. Suffitus uſitatiſſimus eſt tempore peſtis tùm è baccis, tùm è ramuſculis ſuſcitato. Colliguntur baccæ ſole in virgine exiſtente.*

Gummi, (*Arab. Sandaraca vernix.*) trucfner Firnis / *calf. & ſicc.* 1. (*alii* 2.) *condenſ. diſcut. Uſus præcipui in nervorum affectibus, reſolutione, frigiditate, contractum, &c. convenit & in capitis affectib. aliis à frigiditate ſubortis.*

N. 1. Vernix liquidus, factitius eſt liquor, ex gummi hoc, i. e. Sandaracha in oleo lini ſoluta. *Valet ad ambuſta, lenit dolores præcipue hæmorrhoidum.*

N. 2. Sandaracha Græcorum eſt Auripigmentum.

Fungus. *Majo menſe inſtar muſci adnaſcitur. Inſervit aquæ ophthalmicæ.*

1. ▽. Ex baccis ſine præmiſſa fermentatione raro deſtillatur.

2. *Spiritus.* Fit ex baccis cum ▽ (♂ ♀ 4.5.) fermentatis & per veſicam deſtillatis. Vide ſupra.

N. Alii loco △æ ſumunt cereviſiam, ſpiritusque copiam ſibi perſuadent majorem: Verũ enimverò major illius pars cereviſiæ debetur.

3. *Oleum ex baccis.* In deſtillatione ▽æ vel ſpiritus ſimul extillat.

4. *Oleum ex ligno.* Fit per deſcenſum. Applicatur extrinſecus in morbis ut ſupra diximus.

5. *Sal.* Ex cineribus baccarum elicitur tùm quoque ex ligno combuſto.

6. *Roh Iuniperinum, Mel Iuniperinum. Theriaca Germanorum.* Fit coctione cum ▽, hinc expreſſione ac inſpiſſatione.

N. Quercetanus macerat ac coquit cum Vino. Ph. Rect. c. 23.

7. *Extract. gummoſum.* Ex ligno

&

& cortice fit l. a. Quercet. Ph. Reſt. cap. 23.

8. *Extract. è baccis ſiccis.* Fit l. a. vel cum ▽. i.e. ſpiritu Juniperi.

Doſis ℈j. ℈ij.

Vires. *Virumque Extractum excellens eſt ſudorificum & Bezoarticum adverſus Epilepſias, peſtes & affectus alios contagioſos atque venenatos.*

9. *Aqua ophthalmica.* ℞. Fungos Majo menſe, inde vitro repone in acervum formicarum ut clareſcat. Med. deſtillat.

10. *Elyxir Juniperinum.* ℞. Baccar. Juniper. maturar. ac electar. q. v. contundantur craſſè, digeranturque affuſa aliqua ▽ diuretica. Hinc exprime, abſtrahendoque inſpiſſa ad conſiſtentiam mellis. Hujus mellis Juniperini cochl. 10. 11. 12. &c. miſce optimè cum ▽a vitæ juniperina, digereque aliquandiu, leniſſimo calore (☉lis. & ſim.) Sic confeciſti Elixyr Iuniperinum, admirandarum virium, in calculo quod inſuper ſtomachicum inſigne eſt, aliaſque facultates eximias obtinet, de quibus in baccis.

Doſis cochl. j.

N. Vir Generoſus ac Nobiliſſimus Dn. Chun. Quirinus Schütz ab Holtzhauſen / Illuſtriſs. aulæ Darmſtadinæ olim Mareſchallus, vir in omni ſcibili ſolertiſsimus, jam morte immatura non ſine plurimorum quærela, ereptus, creberrimo Elixyris hujus uſu annos plurimos à calculi injuriis, quibus alias obnoxius maxime fuit, liber vixit, eoque nomine id mecum communicavit.

L.

Lactuca.

Lactuca, Lattich/ eſt
- Hortenſis
  - vulgaris
  - capitata
  - criſpa

  } *Uſuales ſunt promiſcuè.*
- Sylveſtris.

N. Nomen Lactucæ Botanicis omnibus uſuale eſt.

Solo gaudet pingui & ſtercorato. Floret æſtivo tempore.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen*.

Vires. *Refrig. ad gradum usque 3. ſiccat mitius, conciliat ſomnum, bilis ferveſcentiam ac aſtum compeſcit, lac auget, alvum leniter movet, ventriculo convenit multi ac laudabilis nutrimenti eſt, unde & in acetariis uſurpari crebrius aſſolet. Extrinſecus ſedat dolorem capitis, medetur ambuſtis ſomnum conciliat (in lotionibus pedum,) &c.*

Semen. *Eſt ex ſeminibus frigidis famoſis illis quæ minora dicuntur. Valet ad Gonorrheam virulentam, ad urinæ ardorem ut & ad reliqua quibus folia convenire diximus.*

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.
2. *Succus inſpiſſatus.*
3. *Caules conditi.* Fiunt è ſtolonibus noſtratis lactucæ, dum cauleſcunt.

Lapathum.

Eſt vel:
- Acetoſum. *Vide Acetoſam.*
- Hortenſe. *Vide Spinachiam.*
- Sylveſtre:
  - anguſtifol. *De quo hic.*
  - Latifol. *Vid. Rhabarb. Monachorum.*
- Aquaticum.

Dicitur Rumex, acutus, *Cord. in D.* Oxylapathum, *Fuchſ. Matth. Caſt.* Germ. Oxylapathum, *Dioſc.* Lapathum acutum, *Trag. Lob. Dod.* Lapathum ſativum, *Cam.* Lapathum ſeu Rumex, *Lon. Caſt.* Lapathum folio acuto plano, *C.B.* 1. Germ. Mengelwurtz/ Grindwurtz/ Streiffwurtz/ Bubenkraut/ wilder Mangolt/ wilder Ampfer/ Lendenkraut.

Provenit in locis incultis: Floret Majo ac Iunio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac *Semen*, ſed raro.

Vires. *Lapathum temperatæ cenſetur naturæ in activis, alias ad ſiccitatem inclinat. Semen alvum obſtruit, folia ſubducunt. Radix uſus crebri & præcipui eſt in ſcabie extergenda ac ſiccanda, idque extrinſecus potiſſimum inque lotionibus.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex radice.

Vires. *Commendatur maximopere ad cutis maculas & puſtulas, alphos, junthos, vitiligines & lichenas.*

Larix ſeu *Larex.*

Λάριξ, Larix, *Brunf. Matth. Dod. Fuchſ. Lon. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab. Ger. Cam.* Germ. Lerchenbaum / Lerchendannen.

Gaudet montanis, unde & in Helvetia ac territorio Tridentino vulgaris eſt, viget ac floret vere.

OFFIC. NAT.

Reſina & *Fungus* trunco adnatus Agaricum dictus. Vide infra.

Reſina *fluit ex arbore ad medullam usque perforata, vendi turque titulo Terebinthina vulgaris. De hac vide infra Terebinthina.*

Laurus.

Δάφνη, Lorberbaum.

Eſt:
- Hortenſis:
  - latifolia. *Hæc uſualis.*
  - anguſtifolia vulgaris. *Hæc priori ſubſtitui poteſt.*
- Sylveſtris.

Dicitur latifolia Laurus latiore folio, *Matth. Caſt. L.* Latifolia, *Cord. in D. L.* Latifolia mas, *Tab.* Laurus latifo-

Digitized by Google

latifolia δαφνοειδὴς Dioſcor. C.B.1. Anguſtifolia dicitur Laurus, *Brunf. Trag. Lon. Lob.* Laurus tenuifol. *Matthiol. Cord. in D. Caſt. Cam.* Lauri altera ſpecies, *Dod.* Laurus mas, *Tab. & Ger.* Laurus vulgaris, *C.B.2.*

Creſcit ſat copioſè in Italia.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Bacca.*

Vires. *Calf. & ſicc. 3. (baccæ paulo calidiores ſunt) emolliunt, reſolvunt. Uſus precip. (baccarum) in menſibus & urinis ciendis, in affectibus nervor. paralyſi, in colica in dolore poſt partum, in cruditatibus ventriculi. Extrinſecus conferunt folia ad ictus veſparum, mollunt tumores, promovent menſes (in ſuffitu ac balneo) leniunt dolores, odontalgiamque mitigant (gargar.)*

PRÆPAR.

1. *Electuar. de baccis lauris.* V.D.

2. *Emplaſtr. de baccis.* V.D.

3. *Oleum laurinum.* Vel ex baccis recentibus exprimitur, vel coquendo elicitur. Auguſt.

4. *Oleum ſtillat.* ℞. Bacc. ℔ ij. contuſis ſuperfunde 🜄æ tepidæ ℔ iij. vel iiij. Poſtquam aliquandiu ſteterint, deſtilla per XX vel veſicam. Sic prodibit oleum ac 🜄 per tritorium ſeparanda.

Vires. *Oleum hoc ſtillat. diſcutit inſigniter flatus ac ventoſitates, præcipue in ſpaſmo gravidarum, ut & in colica; ſiderata membra illitu reſtituit, auribus inditum dolores compeſcit, auditumque confortat, delet impetigines, lentigines & quaſcunque faciei maculas. Denique ichoroſis capitis ulceribus medetur, pthiriaſin & tineas curat.*

Doſis gr. 2. 3. 4. Videatur Tentzel. in Exeg.

5. *Spiritus.* Fit ex baccis cum 🜄 fermentatis.

6. *Eſſentia.* Fit ex baccis quæ in ſpiritu infuſæ, vires ſuas eidem communicant.

Lens paluſtris.

Lenticula lacuſtris, aquatica Lenticula aquatica, *Brunfelſ.* paluſtris, *Matth. Cord. in D. Lob. Ger. Dod.* Lenticula paluſtris vulgaris, *C.B.1.* German. Waſſerlinſen.

OFFICIN. NAT.

Folia aquis ſupernatantia.

Vires. *Refrig. humect. 2. Uſus præcipuus ad extinguendas inflammationes æſtusque ſanguinis. Extrinſecus ad ſcabiem etiam malignam.*

Lentiſcus.

Σχῖνος, *Dioſcor.* Lentiſcus, *Matt. Dod. Lon. Cluſ. Lob. Ceſ. Caſt.* German. Maſtixbaum. Arbor eſt baccifera, in Italia, Gallia Narbonenſi & præcipuè in Inſula Chio copioſè naſcens.

N. Bellon, *l. 2. obſerv. c. 8.* Solos Lentiſcos in Chio Inſula Maſtichen proferre aſſerit, cui Experientia reclamat: Nimirum ex donatione Affinis mei dilecti D. Joh. Glaſeri Pharmacopæi hujus Reipub. ſolertiſſimi fruſtulum obtineo maſtiche ditiſſimum, quod ſibi ex Helvetiis alpibus

 tranſ-

Digitized by Google

tranſmiſſum fuiſſe aſſerit.

Exhibet officinis *Gummi-reſinam Maſtichen* dictam, quam vide infra. Ex ligno fiunt vulgariter dentiſcalpia, quæ reliquis laudem præripiunt.

N.1. Hippocrates adhibet & baccas, quas χνίδας appelat.

N.2. Exprimitur & oleum ex baccis, *Cluſ. in hiſt.* Verum nobis vulgare non eſt.

Leviſticum.

Liguſticum vulgare, *C B.7.* inter Libanotides, Libyſticum vulgare, *Fuchſ. icon.* Laſerpitium Europæum Germanicum, Leviſticum, *Brunfelſ. Lob.* vulgare, *Matth. Dod.* Liguſticum, *Brunf. Cord. in D. Lon. Tab.* ſativum, *Trag. Cord. hiſt.* vulgare, *Cam.* Lybiſticum vulgare, *Fuchſ. icon.* Laſerpitium, *Ger.* Smyrnium, *Fuchſ.* aliàs Hippoſelinum, German. Liebſtöckel.

N. Eſt & Liguſticum verum. Vid. Seſeli offic. Eſt itidem Laſerpitium aliud Dioſcoridis, ex quo Laſer Gummi, modernis incognitum.

Floret inprimis Julio menſe, gaudet ſolo umbroſo.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. incid. aper. alexipharmacum eſt ac diureticum vulnerariumque ventriculum roborat, aſthmati ſubvenit, menſes & lochia ciet, fœtum mortuum ejicit (ſemen) tartarum lentum reſolvit, doloresque inde natos ſedat, Epatis, Lienisque obſtructiones reſerat, adeoque præcipuè Ictero convenit. Extrinſecus, uſus ejus creberrimus eſt in balneis, cataplaſmatis (utero & ureteribus dicatis) in Emplaſtris vulnerariis, & ſim.*

N. Vulgus per caulem cavam potum haurire ſuevit quæ tuſſim ſedatum iri, ſibi perſuadet.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra herba cum rad. ac flor. menſe Julio collectis.

2. *Oleum ſtillat.* Cum ▽ aſcendit.

3. *Sal.* Ex cinere.

Leucojum, *vide* Cheiri.

Lichen.

Lichen petræus, Lichen ſaxatilis Muſcus ſaxatilis, Hepatica, *Brunf. Lon.* prima, *Tab.* hepatica ſaxatilis, fontana, *C.B.1.* Iecoraria ſeu hepatica fontana, *Trag.* Lichen, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Caſt.* Lichen 1. petræa, *Ger.* Germ. Leberkraut / Steinleberkraut / Steinflechten / Mooßkraut / Brunnenkraut.

N. Huic ſurrogatur muſcus arboreus craſtaceus. Vide Pulmonaria arborea.

Flor. Majo & Iunio, floresque fert inſtar ſtellarum. Creſcit locis udis & umbroſis, juxta fontes, & ſimil.

Vires. *Refrig. & ſicc. abſterg. Epatica eſt. Uſus præcip. in obſtructione Epatis in Ictero in Scabie & Lichenibus, in gonorrhæa in febri. Extrinſ. ſiſtit ſanguinem in vulneribus.*

PRÆ-

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Fit in fine Maji ac principio Iunij.

Liguſtrum.

Κύπρος, Liguſtrum, *Brunf. Matt. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Liguſtrum Germanicum, *C.B.* 1. vulgare, *Trag.* majus, *Lon.* Phyllirea, *Dod.* Arab. Kenne. Germ. Hartriegel/ Beinholtz/ Reinweiden/ Mundholtz.

Eſt:
- Vulgare, *quod officinarum & hujus loci.*
- Myrtifolium, Foliis laciniatis, Ægyptiacũ latifoliũ, Anguſtifolium. } *officinis inuſitata.*

Creſcit paſſim in ſepibus. Floret Majo, Iunio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. incid. (folia efficacius, flores imbecillius) proin conducunt ad inflammationes, putredines, exulcerationes oris & faucium, ad procidentiam & tumorem uvæ, laxitatem gingivarum (in collution.) Quin & intrinſecus ad ſcorbuti curam folia maxime facere compertum eſt. Adhiberi quodque poſſunt in profluviis ſiſtendis, &c.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* è floribus.

N. Hæc commendatur præter dictas qualitates ad oculorum inflammationem & rubedinem.

2. *Oleum infuſum*, ſed raro.

Lilium.

Κρίνον. Lilium. Germ. Lilien/Gilgen.

Liliorum genera diverſa ſunt, album ſc. aureum ac cruentum: Officinis tamen uſitatius eſt album, quod inſignitur Lilium, *Brunfelſ. Matth. Caſt.* Lilium album, *Trag. Fuchſ. Lon. Tab.* Lil. candidum, *Cord. in D. Lob. Dod.* Lilium album vulgare, *Cam.* Lilium album flore erecto & vulgare, *C.B.* 1.

Gaudet ſolo pingui ſtercorato ac umbroſo. Floret Iunio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina.

Vires. Flores *moderatè calf. & humect. partium ſunt diverſarum, & anodyni, digerunt maturant.*

Radix, *abſterg. & ſicc* 1. *digerit itidem, emollit, maturat. Vſus internus rarus eſt, externus crebrior iſque tumoribus maturandis & leniendis in clavis pedum, &c. ſanandis, in pudendis parturientium molliendis, in ambuſtis emendandis, &c.*

Stamina *exhibentur ad facilitandum partum cum* ▽ *verbenæ vel ſimili.*

PRÆPAR.

▽. Ex florum foliis recentibus iisque tùm ſolis, tùm conciſis cum radice.

 Vires,

Vires. *Uſus eſt crebri in affectibus pulmonum, aſthmate, tuſſi & ſimil. Extrinſec. in facie dealbanda (cum camphora & oleo ♀i.)*

1. ☍ *Liliorum ſimplex.* Ex florum foliis in ol. olivar. veteri infuſis. Vide Diſp.

2. ☍ *Lilior. compoſ.* Ex iisdem floribus ac aromatibus. Vide Diſp.

Lilium Convallium.

Lilium convallium album, *C.B.* 2. Ephemerum non lethale, *Fuchſ.* Cacilia Lilium convallis vel ſylv. *Brunfelſ.* Lilium convallium, *Trag. Matth. Dod. Caſt. Tab. Ger. Cluſ. hiſt.* Lilium convallium vel vernum Theophraſti, *Lob.* German. Meyen-blümlein.

N. Eſt & Lilium convallium flore rubente; ſed minus uſitatum.

Gaudet ſolo humido, nemoroſo. Floret initio Maji.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores* rarò *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc. cephalici ſunt. uſus præcipui in morbis capitis frigidis ut Apoplexia, Paralyſi, Vertigine, Epilepſia. Hinc & in Lypothymia. Inſigne itidem errhinum exhibent pulveriſati.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſimplex.* Ex floribus.

2. *Spiritus Vini Liliatus.* Ex florib. cum Vino vel Malvatico deſtillatis.

3. *Spiritus Lilior.* Ex floribus fermentatis deſtill.

4. *Conſerva.* Ex floribus.

5. *Oleum.* Ex infuſion. florum recentium in oleo veteri.

6. *Oleum ſtillat.*

7. *Pulvis ſternutatorius.* Ex floribus pulveriſatis.

N. Sunt qui ſuccum inſtar olei ita præparant. Floribus implent vaſculum, occluduntque: hinc per menſem in formicarum acervo ſepeliunt, ut in ſuccum liqueſcant. Anodynum hoc cenſetur inſigne antipodagricum, curativumque ſerpiginis.

Limonia mala.

Λιμώνια μῆλα, Germ. Limonien. Poma ſunt mali limoniæ, *C.B.* 1. Videatur malus Limonia, *Matth. Dod. Lon. Caſt. Tab.* Limones, *Cord. in Dioſc. Bellon. Lob. Cluſ. hiſt.* Limon arbor ex citri genere, *Cord. hiſt.* Malus Limonia acida, *C.B.* 1.

Vires. *Citri mali virtutes æmulantur, niſi quod ut magis acidiuſcula ſunt, ita & magis refrigerantia ac ſiccantia. Uſus præcip. in febribus aliisque morbis calidis in calculo, & ſim.*

PRÆPAR.

1. *Succus expreſſus.*

2. *Syr.* de ſucco expreſſ. & ſacchari ½. Vid. Diſp.

3. ▽. Ex floribus quæ raro extat.

N. Sunt qui cortices cum ſucco clauſo vaſe macerant & poſtea deſtillant.

Linaria.

Linariæ genera plurima occurrunt, ex his ſolummodo inſervit

Offi-

Digitized by Google

Officinæ Linaria vulgaris lutea flore majore, *C. B.* 3. Oſyris, *Matth. Cord. in D. Lob. Caſt.* major Tabinaria, (& pſeudolinum.) *Brunſ. Ger.* 1. *Dod. Lon.* Linaria vulgaris, *Trag. Cam.* Germ. Leinkraut/wilder Flachs/Hannkraut.

Creſcit in locis incultis & cultis juxta ſepes. Floret Junio, Julio ac Auguſto.

OFFIC. NAT.

Folia.

Vires. *Calfac. & ſicc. eſt diuretica, amari ſaporis. Uſus prac. in Ictero & obſtructo Epate. In urina difficultate, in hydrope. Extrinſec. imponitur abdomini in ſtranguria, ano, in hæmorrhoidum dolore.*

▽ *ſtillat.* Ex integra planta in fine Maji collecta.

Lingua Cervina, *vide* Scolopendria.

Linum.

Linum { ſativum. *Hoc uſuale.*
Flachs { ſylveſtre. *Minus uſuale.*

Dicitur Linum, *Brunfelſ. Matth. Cord. in D. Lon. Caſt.* Linum ſativum, *Trag. Dod.* Linum vulgare cæruleum, *Lob.* Linum ſativum, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf.* 1. *in reliquis temperatum eſt, digerit, emollit, maturat. Uſus pracip. in tuſſi, pleuriſi in phthiſi. Extrinſec. maturat tumores, lenit dolores.*

PRÆPAR.

1. *Mucilago.* Fit coctione vel infuſione ſeminis in ▽.

2. *Farina.*

3. *Oleum expreſſum.*

Doſis ad ℥ij.

N. Stupa & tela inſerviunt non raro aliorum medicamentorum ſuſceptioni & applicationi. V.g. Tela recens anodynis nephriticis ſuſcipiendis familiaris eſt.

Liquiritia, *vide* Glycyrrhiza.

Lupulus.

Βρύον. Lupulus ſalictarius, Hopffen.

{ Domeſticus. *Hic præfertur.*
{ Sylveſtris.

Dicitur Lupulus, *Brunf. Matth. Dod. Cluſ. hiſt. Tab.* Lupulus ſativus, *Trag. Lon. Caſt.* Lupus ſalictarius, *Fuchſ. Lob.* Lupulus mas, *C. B.* 1.

Floret Auguſto: Solo gaudet pingui.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Iuli* Martio menſe prorumpentes.

Vires. *Flores calf. & ſicc.* 2. *amari ſaporis, anodymque ſunt, diſcutiunt. Uſus pracip. in obſtructione Lienis ac Epatis & inde in Ictero, in hypochondriacis affectibus, &c. ciet menſes & urinam. Extrinſecus ſedat dolores, auxiliatur contuſionibus, luxationibus, tumoribus.*

Juli (*turiones aſparagi*) *mundificant ſanguinem, adeoque à ſcabie præſervant* (*in acetariis aſſumpti.*)

N. Nimius ejus uſus gravat caput.

PRÆPAR.

Syrupus de lupulo. Ex ſucci turionum ante enata folia expreſsi, ℔iv, ſucc. fumar. ℔ ij. cum ſaccharo.

M.

Macis & macer, vide *Moſchata*.

Majorana.

Ἀμάρακος, Σάμψυχον. Majoran/Maſeran/Maſoron/Meyran.

Majorana { peregrina. *Vide Marum*. ; ſativa { latifolia vulgaris. ; tenuifolia minor. } ; ſylveſtris. }

Es his uſualis eſt ſativa utraque, ē quibus tamen latifolia præfertur, *C. B.* 5. quam noſtrates rubram vocant, eò quod caulis nonnihil ad rubedinem inclinet.

Vocatur Majorana, *Brunf. Dod.* Amaracus, *Matth. Fuchſ.* Sampſuchus ſive Amaracus, Latinis Majorana, *Cord. in D. & hiſt.* Amar. vulgatior, *Lob. ico.* major, *Caſt.* Sampſuchus, *Lob.* Majorana vulgo, Maron, *Dioſc.* Majorana ſive amaracus major, *Tab. Ger.* Amaracus ſylveſtris annua, *Cam.* Majorana vulgaris, *C. B.* 5.

Gaudet ſolo umbroſo, ſtercorato humido. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. initio* 3. *eſt partium tenuium, digerit, attenuat. Uſus pracip. in affectibus capitis ac nervorum, hinc & uteri & ventriculi: ciet menſes (in peſſario.) Confortat cerebrum ejusque flatus diſcutit; errhina eſt & apophlegmatiſans.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis recentibus in MB.

N. Præſtat gemmas cum vino deſtillare.

2. *Conſerva.* Ex foliis.

3. *Ol. ſtillat.* Ex foliis.

4. *Balſamus.* Fit ex oleo deſtill.

Malabatrum.

Μαλάβαθρον, Malabathrum, *Matth.* (cui & Folium) *Lob. Tab.* Folium Indi ſeplaſiariorum, *Trag.* Caſſiæ folium, *Cord. in D.* Tamalapatra, *Garz. Cluſ.* Cadegi Indi, i. e. folium Indum, Arabibus, *C. B.* 1, Germ. Indianiſch Blat.

Dioſcorides folia hæc in aquoſis creſcere locis aquisq; innatare ſcribit uti lens paluſtris. Garcias ab horto autem eſſe folia arboris ait, inveniriique copioſe in India ac maxime in Cambaja, procul ab aquis. Utrum ergo folium modernum cum veterum idem ſit, eſt de quo ambigitur.

Eligenda ſunt recentia, viridiuſcula (non nigra.)

Vires. *Iisdem facultatibus pollent, quibus ſpicanardi ſed fortioribus: urinam potenter movent.*

Malva.

Μαλάχη. Malva, Pappeln/ Käßpappeln/ Haſenpappeln.

Malva

Malva noſtras { Sylveſtris { folio rotundo / folio ſinuato } *hujus loci.* / Hortenſis ſ. arborea. *Loci ſequentis.* }

Appellatur Malva, *Brunſ. Matth. Caſt.* Malva vulgatiſsima, *Trag.* Malva ſylveſt. punula, *Fuchſ. Dod* Malva ſylv. repens pumula, *Lob. Ger.* Malva ſylv. ſupina, *Cord. hiſt.* Malva minor, *Lon.* ſylv. minor, *Tab.* vulgaris minor, *Cam.* Malva ſylv. folio rotundo, *C.B.* I.

Creſcit paſsim inculta, gaudet ſolo pingui ac humido: Floret Majo & ſeqq.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba (*folia & flores*) *moderatè calf.* (*alii refrig.*) *humect. emollit, lenit dolores, laxat alvum, urinæ acrimoniam mitigat. Uſus præcip. in affectibus pulmonum, Veſicæ, Inteſtinor. Uteri. E.g. phthiſi, tuſſi, raucedine, calculo, eroſione veſicæ ac inteſtinor. in duritie uteri, febribus, &c. Extrinſecus in tinea capitis* (*cum urina in lixivium cocta*) *in tumoribus maturandis, doloribusque ſedandis* (*cataplaſm.*) *in alvo lenienda, dolore nephritico mitigando* (*clyſter.*)

N. Semen & radix iisdem pollent viribus, ſed uſus rarioris ſunt. Præferuntur nihilominus in medicamentis internis.

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex fol. & flor. Majo collectis.

Malva arborea.

Malva roſea folio ſubrotundo, Mava hortulana, *Brunſ.* hortenſis, *Trag. Fuchſ. Dod. Lon. Ger.* Malv. major, *Matth.* M. arborea, *Tab.* M. romana, *Geſn.* Malv. major unicaulis, *Matth. Caſt.* M. roſea fruticoſa, *Lob.* German. Herbſtroſen / Winterroſen / Erndroſen / Gartenpappel / Bawrroſen.

Eſt flore ſimplici vel pleno eoque coloris albi, purpurei, incarnati.

Creſcit in hortis: Floret in fine æſtatis initioque autumni.

OFFICIN. NAT.

Flores ſoli.

Vires. *Calf. & hum. minus tamen quam vulgaris malva: ſubaſtring. Uſus præcip. in tonſillarum morbis, oris putredine* (*gargar.*) *in fluxu menſtruor. in reliquis, malvæ vulgari ſimilis eſt.*

Mandragora.

Μανδραγόρας. Arab. Jabora, Hebr. Dudaim. Germ. Alraun/herba eſt baccifera, radicem habens, quæ hominis partes inferiores aliquatenus repræſentat.

Eſtque mas vel fœmina, ille uſualior. Inſigniturque Mandragora mas, *Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D. Lob. Cam.* Mandragoras albus ſeu maſculus, *Cord. hiſt.* Mandrag. mas vel alba, *Cam.* Mandragora fructu rotundo, *C.B.* I.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, qui ad nos aliunde & potiſsimum ex Italia aſportatur.

Vires. *Refrig.* 3. *ſicc.* 1. *Narcoticus eſt ac ſoporiferus, rari uſus intrinſecus. Extrinſecus uſus ejus eſt in oculorum rubore ac dolore, in Eryſipelate, in tumoribus duris, ſtruma, &c.*

PRÆPAR.

Ol. Fit ex decoct. cortic. aliorumque narcoticor. ſuccis, atque oleo. Vide Diſp.

Marrubium.

Marrubium { Nigrum. Ballote. *Hoc minus uſuale.* / Album. *Hoc officinale eſt.* }

Dicitur Marrubium album vulgare, *C.B.* 1. Marrubium, *Matt. Cord. in D. Fuchſ. Dod. Caſt.* vulgare, *Cluſ. h. Lob. Tab. Ger.* Marrubium fœmina, *Brunf.* Candidum, *Trag.* Germ. Weiſſer Andorn.

Creſcit incultum juxta vias. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ſola.

Vires. *Calf.* 2. *ſicc.* 3. *aper. abſterg. atten. ſaporis amari. Uſus praec. in obſtruct. pulmonum, Epatis, Lienis, Uteri adeoque in Phthiſi, in expuitione ſanguinolenta, in partu difficili lochiisque remoratis. Extrinſecus uſus ejus rarior eſt.*

N. Veſicæ ac renibus cenſetur noxium, correctum tamen Glyzirrhiza ac paſſulis nihil nocere dicitur.

PRÆPARAT.

1. ▽ *ſtill.* Ex integra planta, Junio ac Julio collecta.

2. *Syrup. de praſſio.* Fit ex herbis pectoralibus, radic aperient. emoll. &c. Vide Diſp.

3. *Spec. Diapraſſiu.* Vid. Diſp.

Marum.

Planta eſt exotica, Majoranę in facultatibus ac figura ſimilis, adeo ut pro una eademque herba à nonnullis habeantur. Quamobrem cum maro hiſce in regionibus deſtituamur, Majoranam vel Dictamnum Creticum ſubſtituere ſolemus.

PRÆPAR.

Pilulæ Marocoſtinæ Mindereri. Vide L. 1.

Matricaria.

Arthemiſia tenuifolia, *Tab. Fuchſ.* & noſtras, *Lob.* Parthenium, *Matth. Dod. Cord. in D. Caſt.* Amaracus, *Galen.* Matricaria, parthenii 1. ſpecies, *Brunf.* Matricaria, *Trag. Lon. Cam. Ger.* Matricaria, vulgaris, *C. B.* 1. Germ. Metram / Mettram / Meter / Meterkraut / Mutterkraut / Feberkraut.

Creſcit in hortis, Floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *attenuat, incid. Uſus præcip. in affectibus Uteri frigidis ac flatulentis, in obſtruct. menſium, in impotentia Veneris, in hydrope (purgat per urinam nonnunquam & per alvum.)*

Digitized by Google

vum,) &c. in febribus putridis, in calculo renum, in vertigine. Extrinſecus in ſuffocat. matricis (decoct. cum ✠ naribus applicatum) in menſibus ciendis (peſſar.) in duritie mammar. (catapl.) in æſtu febrilis mitigando (fricando dorſum) in arthritico dolore ſedando, &c.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtill.* Fit ex integra herba Menſ. Majo & Junio.
2. ⊖. Ex Cinere.
3. *Syr. de Matricaria.*
4. *Ol. ſtillat.* rarò extat.

Matriſylva.

Matriſylvæ vocabulum, diverſis plantis attribuitur, Epaticæ ſtellatæ ſc. Caprifolio ac Hormino. Vide ſuis locis.

Melilotus.

Melilotus vera, major vulgaris, *Trag.* Lotus Urbana, *Matth.* Sylveſtris, *Fuchſ. ico. Tab.* officinarum Germaniæ, *C.B.* 1. Melilotum majus, *Brunf.* Melilotus, *Lon.* ſaxifraga lutea, *Fuchſ.* Loti ſive trifolii ſpecies, *Cord. in D.* Melilotus Germanica, *Lob. Cam. Ger.* Trifolium odoratum, 1. & 2. *Dod.* Honigklee / Steinklee / oder Steinklee.

Gaudet locis ſaxoſis. Floret integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores ſ. integra *Herba. Semen.*

Vires. *Calf.* 1. *emoll. diſc. dolores mitigat. Uſus creberrimi præcipue extrinſecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clyſteribus, & ſim.*

N. Quoties ſimpliciter Meliloti fit mentio, ſemen recipiendum.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum flore ſtill.
2. *Emplaſtrum de Meliloto.* V.D.

Meliſſa.

Μελισσόφυλλον, Meliſſophyllum, *Matth. Caſt. Tab.* Meliſſophyllum vulgare vel adulterinum, *Fuchſ.* Apiaſtrum, *Matth. Cord. in D. Lob.* Citrago, *Geſn.* Meliſſa, *Brunf. Dod. Ger.* M. domeſtica vel 1. *Trag.* noſtras, *Cam.* hortenſis, *Lon.* & 1. *C.B.* Germ. Meliſſen / Honigblum / Imenblat / Bienſaug / Mutterkraut.

N. Eſt & meliſſa peregrina, quæ à loco natali unde aſportatur, Turcica, Italica, &c. dicitur, coliturque itidem nonnunquam apud nos in viridariis, ſed minus ea eſt uſualis.

Floret Julio, creſcit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Herba, Flores.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 1. Uſus magni eſt in affectibus cephalicis, cardiacis, uterinis, hinc & in ſtomachicis adeoque in Melancholia, in ſomnis turbulentis, Paralyſi, Apoplexia, Epilepſia, Vertigine, Lipothymia, cruditate ventriculi, remoratis menſibus ac lochiis puerperarum, ſuffocationeque uteri, emendat inſuper fœtorem anhelitus. Extrinſecus in uterinis balneis, cataplaſ. in ictibus venenatis, apum, veſparum, &c.*

N. Recẽſetur inter herbas cordiales.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtill.* Ex herba integra in MB.
2. *Ol.* Ex herba ſicca, raro extat.

Digitized by Google

3. *Extract.* Ex foliis.
4. *Conſerva.* Ex floribus.
5. *Syrupus ſimpl.* Ex ſucc. & ſacch. ℥.
6. *Compoſ.* Fernel. V. Diſp. Noriberg.

Melo.

Πέπων, Melo, *Brunf. Tab. Trag. Ger.* Melo ſive melopepo vulgi. Cucumis, *Galen. Dod.* Melo vulgi ſ. cucumis antiquorum Melopepo Dioſcoridis, *Lob.* Melo pepo, *Lon.* pepo, *Matth. ico. Fuchſ. Caſt.* pepo, grandis Melo, *Cord. hiſt.* Melo vulgaris, *C.B.* 1. Germ. Melonen / Pfeben.

N. Matthiolus majores vocat Pepones, minores, melopepones.

Gaudent ſolo aprico & verſus meridiem ſito pingui, æſtateque ſerena. Colligendi ſunt ante ortum ſolis.

OFFICIN. NAT.

Semen excorticatum & non excorticatum.

Vires. *Ipſe fructus ſeu pulpa refrig. & hum. nutrimenti eſt mali, putreſcibilis, febribus ac torminibus generandis apti.*

N. Minus nocet coctus potuque vini & pipere correctus.

Semen, *eſt è 4. ſeminibus frigidis majoribus, aperit ac abſtergit, Epaticum eſt & nephriticum, eapropter confert tuſſi, phthiſi & febribus, medetur ſtranguriæ, ardorem urinæ, ſitimq́; ſedat, &c. Vide & reliqua ſemina frigida majora, cum quibus in omnibus convenit.*

PRÆPAR.

Melones conditi. Inciduntur melones nondum maturi, ſecundum longitudinem, macerantur que in 🜄o dies aliquot (10.) hinc effuſo 🜄 recens affunditur macerantur que denuo. Tandem exempta ac ſiccata in melle vel ſaccharo ſyrupiſato ſenſim coquuntur admiſtis aromatibus pro libitu.

Mentha.

Μίνθη, ἡδύοσμον, Müntz.

Eſt { ſativa { Acuta, Criſpa } *hujus loci.* Sarracenica. *Vide loco ſequenti.* }; Sylveſtris. Mentha caballina, mentaſtrum, *minus officinalis eſt.* Aquatica. *Vide ſiſymbrium.* Cattaria. *Vide Nepeta.*

Etſi mentha utraque tàm acuta quàm criſpa earundem virium adeoque officinalis utraque ſit, præfertur tamen à nonnullis Criſpa ceu nobiliſsima, ſive verticillatam velis ſive ſpicatam & potiſsimum cujus caulis ad rubedinem inclinat, rubra inde vulgo dicta.

Videatur Mentha ſativa ſeu criſpa, *Trag. Cord. in D.* Mentha ſativa alte-

Digitized by Google

altera, *Matth. Fuchſ. Dod.* Criſpa, *Lon. Cam.* ſive Balſamita. Mentha rotundifolia altera flore ſpicato, ſive cruciata Mentha, *Lob.* Mentha ſativa minor, *Caſt.* Mentha rotundi folia criſpa ſpicata, *C.B.*5.

Colitur in hortis, gaudetque locis apricis non pinguibus quidem, ſed humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc. in princ.* 3. *partium eſt tenuium ſubaſtring. Vſus præcip. in ventriculi imbecillitate, cruditate, ſingultu, vomitu, flatibus, ardore, Epatis obſtructione, inteſtinor. dolore, capitis vertigine: lactis coagulationem impedit. Extrinſecus corrigit ventriculi imbecillitatem (cataplaſ.) duritiem mammarum lactisque coagulationem, capitis achores ſanat, &c.*

N. Mentha aquatica easdem cum ſativa vires habet, adeoque in defectu ſubſtitui poterit.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba.

N. Mulierculis uſitatiſsima eſt, ad tormina ventris in infantibus compeſcenda.

2. *Syrup. de mentha minor.* Ex ſuccis menthæ granatorumque ãñ. Vide Diſpenſ.

3. *Syrup. de mentha major.* V.D.

4. *Conſerva.* Ex foliis.

5. *Oleum ſtillat.*

6. *Oleum infuſ.* Ex mentha criſpa

7. *Balſamus.*

8. ⊖. Ex Cinere.

Mentha Sarracenica.

Balſamita, *Brunf.* Mentha Sarracenica, *Cord. in D. Lon. Cam.* mentha corymbifera major, *Cord. hiſt.* Coſtus hortorum, *Lob.* M. Græca, *Matth. Caſt.* Aliſma, *Trag.* aliis mentha Romana, M. S. Mariæ, Germ. Frawenmüntz / Marienmüntz / Pfannkuchenkraut.

Colitur in hortis & cæmiteriis. Floret Junio, Julio.

Officinalis quidem rariſsime eſt, non è re tamen eſſet, aſſervare *Folia* grati odoris & ſaporis ut & *Radices.*

Vires. *Calfac. ſicc. aper. atten. diſcut. abſterg. auxiliatur uterinis affectibus, menſes ciet, jecur corroborat, peculiarique vi opis aliorumve venenorum malignitatem retundere ſtatuitur.*

Doſis ad ℈ij. *præcipuè radix.*

Extrinſecus adhibetur in balneis ad ciendos menſes, &c.

Mercurialis.

Λινόζωστις, German. Bingelkraut. Noſtratibus, Wintergrün.

Mas teſticulata, *C.B.*1. Fœmina ſpicata, *C.B.*2.	*uſurpantur promiſcuè.*

Mas inſignitur Mercurialis, *Trag. Brunf.* M. mas, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger. Cam.* Mercurialis maſcula, *Cord.* Phyllon arrhenogonon, *Theophr. Cord. in D.* Mercurialis teſticulata, ſive mas, *Dioſc. C.B.*1.

Fœmina dicitur. Mercurialis vulgaris & 1. *Trag.* M. fœmina, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* M. ſpicata ſ. fœmina, *C.B.* 2.

Naſcitur in campeſtribus cultis, vinetisque. Floret per integram æſtatem.

N. Eſt & mercurialis ſylveſtris ſeu montana, ſed minus uſualis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Mercurialis calf. & ſicc.* 1. *abſterg. alvum movet* (*bilem ac* ▽*as purgat.*) *Extrinſecus vulvæ adhibita menſes & ſecundinas trahit, tumores emollit, creberrimi uſus eſt in clyſterib.*

N. Sunt è noſtratibus muliercuIis, qui Mercurialem infantulis cum pulpa exhibent, ut alvum ſolutam retineant, torminaque præcaveant.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba floreſcente.

2. *Syrup. de ſucco Mercurialis*, & ſaccharo $\frac{1}{2}$. Vide Diſp.

2. *Mel Mercuriale.* Ex ſucco & mell. $\frac{1}{2}$. Vide Diſp.

N. Adhibentur potiſsimum in clyſteribus.

Meſpilus.

Μέσπιλος, Meſpilus, *Brunſ. Trag. Lon. Lob. Dod.* Meſpilus altera, *Matt.* Meſpili altera ſpecies ſponte proveniens, *Cord. in D.* Meſpilus vulgaris, *Cluſ. hiſt. Cam. Ep.* Meſpilus vulgaris Germanica folio laurino non ſerrato, *C.B.* 1. ſive Meſpilus ſylveſtris, German. Meſpelbaum / Meſpelbaum.

Creſcit in hortis. Floret Junio, Fructus fert Octobri.

OFFICIN. NAT.

Fructus (μέσπιλον) *Oſſicula, Folia.*

Vires. *Fructus*, (*meſpila.*) *Refrig. ſicc. ſaporis ſunt auſteri, aſtringunt, conſtipant valide, ventriculo noxia ſunt, præcipue dum duriuſcula adhuc extiterint: emollita enim aſtringunt levius nocentque minus, at facilè putreſcunt. Uſus eſſe poſſunt in diarrhæa, dyſenteria. Extrinſecus in vomitu fluxuque alvi ſiſtendo* (*catapl. impoſit.*)

Oſsicula (*lapilli, acini*) *commendantur ſummopere ad calculum atterendum & expellendum.*

Folia, *ſimilem vim cum fructibus obtinent, adeoque & iisdem indicationibus inſerviunt. Et præcipue in gargariſmis, Balneis uterinis.*

Meum.

Μῆον, Officin. Meum indeclinabiliter. Meum, *Matth. Tab. Cam. Ger. Caſt. Dod.* Daucus, *Caſt.* Tordylium, *Cord. in Dioſc.* Meum vulgare tenuifolium, *Cluſ. hiſt.* Daucus Creticus, *Trag. Fuchſ.* Seſeli Creticum, *Fuchſ.* Meum foliis anethi, *C. B.* 1. Beerwurtz / Bärwurtz / wilder Dill / Beerendill / Beerenfenchel / Mutterwurtz / Hertzwurtz.

Creſcit copioſe in ſylva hercinia aliisque locis montanis, ut & in montibus campeſtribus & apricis: apud

apud nos non niſi in hortis cultum invenitur. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calfac.3.ſicc.2. atten. aper. flatus diſcutit. Uſus præcip. in inflatione ac ructu ventriculi, in menſibus ac urina ciendis, in uteri ſuffocat. in torminibus ventris in catarrhis tartaroque Pulmonum expectorando. Extrinſecus in balneis, cataplaſmatis, &c.*

PRÆPAR.

Multas ingreditur compoſitiones, ut & ipſam Theriacam.

Milium.

Κέγχρος, Milium, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab.* Milium aureum & album, *Cam.* milium ſemine luteo vel albo, *C.B.* 1. Germ. Hirs/Hirſchen.

Gaudet ſolo arenoſo humido. Floret Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Farina* ſeminis.

Vires. *Refrig. & ſicc.3. alvum conſtipat, eſt difficilis digeſtionis, plurimi tamen ac laudabilis nutrimenti. Decoctum ſudorem ac urinam potenter movet. Extrinſecus exiccat catarrhos, dolores capitis & ventris ſedat (toſtum cum ⊖ calide vertici vel ventri impoſitum) conſumit lac, pellit calculum renum (in baln.) Diarrhœam infantum ſiſtit (cataplaſ. cum decocto ſumach.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba floreſcente. Inſigne præſervativum cenſetur in calculo.

2. *Decoctum D. Ambroſij.* ℞. Milii ℔j. coq. in ▽ ℔iij. ad crepituram coletur.

Vires. *Magnarum virium cenſetur in febribus inprimis tertiana, ſi in declinatione paroxyſmi exhibetur ad ſudorem eliciendum.*

N. Aliis vinū adhibuiſſe placet.

Milium ſolis.

Λιθόσπερμον, Lithoſpermum, *Brunf. Fuchſ. Cord. in D. Lon.* Lithoſpermum minus, *Matth. Dod. Lob. Caſt. Ger.* Vulgare minus, *Cam.* Lithoſpermum legitimum, *Cluſ.* ſaxifraga tertia, *Brunf.* Milium ſolis ſativum, *Trag. Fuchſ.* Lithoſper. arvenſe, *Tab.* majus erectum, *C.B.* 3. minus, *Matth.* Germ. Meerhirſe/Steinſamen.

Creſcit in hortis, inter fruges incultum. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Semen, rarò *Folia.*

Vires. *Calf. & ſicc. 2. calculum inſigniter comminuit ac expellit, Renes abſtergit urinas ciet, partum pellit.*

Doſis ſem. ʒj. *ad* ʒij.

N. Sunt qui pro certo experimento jactitant, in febri quotidiana ante invaſionem ſemen exhibere idque vicibus iteratis.

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* è foliis.

Millefolium.

Στρατιώτης ὁ χιλιόφυλλος, Stratiotes millefolia, *Fuchſ. Caſt.* mille-

 folium

folium terreſtre majus, *Tab. Cord.* millefolium album. *Brunſ.* millefol. vulgare, *Trag.* Achillea, *Lon. Dod.* millefolium, *Cam.* millefol. ſtratiotes, *Cord. in D.* millefol. album, *C.B.* 2. Germ. Garbe/Tauſentblat/Garbenkraut/Schaaffgarbe/Schaaffripp.

Creſcit paſſim in locis aridis juxta vias in cæmiteriis, &c. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Exiccat, aſtringit cum temperato calore ac amarore, hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammationibus ſine repulſione. Uſu itaque interno convenit, in hæmorrhagiis ac fluxionibus omnis generis, narium, uteri, alvi, vulnerum, ſcreatu ſanguinolento, vomitu, urina retenta, calculo, mictione ſanguinolenta gonorrhea, hæmorrhoidibus, fluore uterino, mariſcis, cruore, vulneribus. Extrinſecus adhibetur feliciter cephalalgiæ, pterigio ocular, hæmorrhagia narium, vulnerum, odontalgiæ (maſticando vel Emplaſtrando) menſibus ſuperfl. fluori albo, diarrhea, vulneribus conſolidandis, tumoribus hæmorrhoid. Herniæ, ictibus venenatis, contracturis, tumori penis.*

N. Sunt, qui herbam cum floribus in peſte præſervanda & curanda, pro ſecreto peculiari venditant.

N. Herba recens naribus indita hæmorrhagiam cauſatur.

PRÆPAR.

∇. Ex herba cum floribus.

N. Medetur putredini gingivarum quam optimè.

Momordica.

Balſamina, *Matth.* 1. *Fuchſ.* Balſamina cucumerina punicea, *Lob. Tab.* Maſ. *Cam. Ger.* pomum mirabile, *Trag.* pomum Hieroſolymitanum, Balſamina rotundifolia repens ſeu mas, *C.B.* 1. Germ. Balſamapffel.

Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & fructus (*Poma* dicti.)

Vires. *Refriger. parumque ſiccat, vulneraria eſt, dolores ac præſertim hæmorrhoidum mitigat. Extrinſecus ſauciatis confert nervis, herniæ, ambuſtis, &c.*

PRÆPAR.

Oleum. Fit ex infuſione & decoctione fructus (exempto ſemine) in oleo amygd. dulcium.

Morſus Diaboli, *vide* ſucciſa.

Morus.

Mogéa, Maulbeerbaum/ { alba, album ferens fructum. | nigra, celſa, nigrum ferens fructum. *Hæc præfertur.* }

Dicitur Morus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Tab. Ger.* vulgaris, *Cam.* Morus nigra, *Cord. in D. Caſt.* Morus celſa officinis, *Lob.* Morus fructu nigro, *C.B.* 1.

Matureſcit fructus Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, *Folia* & *Fructus* exiccatus ſed raro.

Vires.

Vires, *Cortex radicis calf. & ſicc. amari ſaporis eſt, abſterg. adſtring. Epar ac Lienem aperit, alvum laxat, tineas latas enecat.*

Fructus *nigri immaturi* (*mora immatura*) *refrig. & ſicc.* 3. *valide aſtring. Vſus precip. in omnibus fluxibus. E. g. dyarrhæa, dyſenteria, fluxu menſtruo, expuitione ſanguinis. Extrinſecus in faucium ac oris inflammationibus, ulceribusque.*

Mora *matura, refrig. & ſicc. parum* (*alii humect.*) *ſolvunt alvum* (*initio paſtus*) *ſitim ſedant, appetitum excitant.*

N. Nutrimenti ſunt pauci & putreſcibilis.

Folia *vel ſola vel cum cortice cocta odontalgiam ſedant* (*gargar.*)

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex moris immaturis. N. rarò proſtat.

2. *Rob. Diamoron ſimpl.* Ex ſucc. & mel. $\frac{1}{2}$. Vide Diſp.

3. *Diamoron compoſ.* Fit ut ſimpl. addendo myrrh. croc. omphac. Vid. Diſpenſ.

4. *Diamoron Nicolai.* Ex ſucco moror. Celſi ℔ ß. mororum rubi ℔ij. melle ℔j. ſapæ ℥iij. V. D.

N. Hoc uſitatiſſimum eſt.

5. *Diamoron Cordi.* Ex ſucco moror. Rubi, Rubi Idæi, Celſi, fragor. & melle. V. D.

N. Mororum ſucci ex immaturis moris exprimendi ſunt.

Moſchata, Macis.

Nux moſchata & muſcata, *Lon. Lob. Fragoſ. Cord. Tab.* Nux aromatica, moſchocaryon, moſchocarydion, Nux myriſta ſeu unguentaria, *Matth. Caſt.* Nuciſta, Nux moſchata fructu rotundo, *C. B.* 1. German. Muſcatnus.

Creſcit in Inſula Banda Indiæ occidentalis.

Duplici cortice veſtita eſt: altero exteriori & craſsiſsimo, per maturitatem dehiſcente ut in juglandibus; altero tenuiore, nucleum proxime inſtar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubeſcentis, poſtmodum flaveſcentis, & hæc officinarum Macis eſt. Germ. Muſcatblüth.

N. Macer veterum eſt ligni cujusdam cortex lignoſus, craſſus rubeſcens ex Barbaria afferri ſolitus, guſtu valde amarus & aſtringens, adeoque differt à maci, quanquam interdum modernis confundantur.

OFFICIN. NAT.

Nux ac Macis

Eligenda Nux recens, gravis pinguis & quæ acu puncta, ſuccum oleoſum emittit.

Macis probatur odore ſuavi, ſapore ſubacri, colore flavo.

Vires. Nux *calf. & ſicc. ſubaſtr. eſt ſtomachica, cephalica, uterina, diſcutit flatus, coctionem juvat, halitum fœtidũ oris emendat, fœtum recreat, lipothymiæ ac palpitationi cordis ſuccurrit, Lienem minuit, alvi fluores compeſcit, vomitum ſiſtit.*

Maci *eadem vires adſcribuntur, quia tamen partium tenuiorum exiſtit, ideo & in operando efficacior & magis penetrans habetur.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Nuciſt.* Condiuntur nuciſtę virides, integræ ut juglandes, conditæque, ad nos tranſportantur.

N. Poſſunt & apud nos condiri. videlicet. ℞. Nuciſtas quoad fieri poteſt recentiſſimas, macera in lixivio forti, dies (9.10.) ut molleſcant: dein abrade extremam cuticulam, lavaque donec lixivio penitus exutor ſint: hinc ſicca ac cum ſaccharo ſyrupiſato condito.

2. ▽ *Nuciſtæ.* Parari poteſt ut Cinamomi. *Vide l.* 2.

3. *Oleum Nuciſtæ ſtill.* extillat una cum ▽.

Doſis gr. 3.4.

4. *Ol. Nuciſtæ expreſſum.* Exprimitur ex nucibus recentibus contuſis & in ſartagine fervefactis l. communi.

Vires, *Prodeſt in torminibus ventris ac nephriticis (in liquore calido exhibitum.) Extrinſecus conciliat blande ſomnum (temporibus illitum) tormina infantum ſedat (umbilico illitum.)*

N. Ex oleo expreſſo paratur corpus balſamorum.

5. ⊖ *Nuciſtæ.* Ex remanentia incinerata elixiviatur.

6. *Ol. Macis ſtillat.* Eodem paratur modo.

Doſis gr. 3.4.

7. *Ol. Macis expreſſum.* Exprimitur itidem ut dixi.

8. *Extract.* ℞. Ol. Nuciſt. expreſſ. q.v. extrahe ſecundum artem digerendo cum 🜅 rectificatiſſimo: decanta, filtra & abſtrahe ad conſiſtentiam olei.

Vires. *Præter utilitates alias, Balſamo nuciſtæ conficiendo inſervit.*

N. Album corpus poſt extractionem reſiduum, aliquoties ▽ calida abluatur, ſerveturque pro corpore Balſamorum, quod præſtat tamen ſi extractio cum 🜅 ♀ſato peracta fuerit.

9. *Balſamus Macis.* Fit ex oleo expreſſo additis guttulis aliquot deſtillati olei.

10. *Balſamus Nuciſtæ.* Fit ſimiliter.

Muſcus.

Βρύον, Arab. Uſnea, Mooß.

Muſcus:
- Arboreus. *De quo hic.*
- Terreſtris. *De hoc ſequenti loco.*
- Saxatilis. *Vide Lichen.*
- Marinus. *Vide corallina.*

Muſcus qui arboribus accreſcit, figuræ ratione potiſsimum triplicis eſt ſortis, 1. capillaceus, i.e. habens formam capillorum, agnaſciturque caulici, (*C. B.* 1. ſeu uſitatus officinarum.) 2. Fœniculeus, i.e. fœniculi folia æmulans, (*C. B.* 3. ſ. muſcus arboreus cum orbiculis, *Tab.*) Muſcus ramoſus floridus & non floridus,

Digitized by Google

dus. Adnaſcitur ramis. 3. Cruſtaceus, habens formam cruſtarum, (*C. B.* 7. ſeu muſcus pulmonarius. *Tab.* pulmonaria.) Vide pulmonariam arboream.

Ex his hujus loci ſunt priores, quorum uſualior primus, adeoque uſnea officinar. dictus. Hic tùm tenuior eſt, tùm craſsior: alias brevior aut prolixior: omnes candeſcentes, pauci rutilantes, quandoque nigri. Primæ nobilitatis ſunt muſcus lariceus, piceus, pineus & abietinus. Hinc populneus, ſed candidus (nigricans enim improbatur) utiliſsimus omnium eſt quernus.

Videatur Muſcus arboreus, *Trag. Matth. Dod. Caſt.* muſcus, *Cord. in D.* M. arborum, *Lon. Tab.* M. quernus, *Lob. Ger.* Muſcus arboreus: Uſnea officinar, *C. B.* 1. inter ſpecies muſci arborei.

Colligendus eſt initio veris

Vires. *Muſcus omnis aſtring. Uſus præcip. in Ictero, vomitu, diarrhæa, dyſenteria, abortu præcavendo. Extrinſecus in laxitate gingivar. in ſanguinis fluxu compeſcendo.*

N. 1. Quia ſignaturam capillor. habet, ideo & capillis muſcum dicatum eſſe volunt.

N. 2. Hujus loci eſt muſcus Cranio adnatus, quem peculiari vi commendant in vulnerum hæmorrhagia & conſolidatione adeoq; unus Unguentum magneticū ingreditur. Præſtantiſsimum itidem medicamentum exhibet in dyſenteria, & ſimil. Surrogari autem eidem poteſt muſcus aliis oſsibus adnaſcens.

Muſcus terreſtris.

Muſci terreſtris variæ itidem dantur ſpecies, è quibus in officinas ſolùm venit, quæ repens vocatur, *C. B.* 10. ſeu muſcus terreſtris clavatus, muſcus terreſt. *Trag. Matt. Dod. Caſt.* Lycopodium, pes Lupi, *Tab.* Pes Leoninus. *Lob. Ger.* Cui tamen affinis eſt muſcus terreſtris ramoſus, *C. B.* 2.* muſcus terreſtris, *Tab.* Germ. Beerkapp/ S. Johannis Gürtel/ Gürtelkraut / Neunheil/ Teuffelsklaw/ Lewenfuß.

Creſcit in ſylvis deſertis. Floret Junio.

Vires. *Refrig. & ſicc. Uſus præcip. in calculo atterendo ac expellendo (laudatur ſummopere flos ejus citrinus) in fluxu alvi. Extrinſecus in laxitate dentium in conſolidatione & ſiccatione vulnerum (farina excuſſa, inſperſa.)*

Muſcus ſaxatilis, *vide* Lichen.

Myrtillus.

Myrtillus, *Matth. Lon. Caſt.* Myrtill. vulgaris baccis nigris, *Cluſ. hiſt.* vitis idæa, *Tab.* vitis idæa nigra, *Cam.* Myrtillus Germanica, vaccinia nigra, *C. B.* 1. ſ. vitis idæa foliis oblongis crenatis fructu nigricante. German. Heidelbeer.

OFFICIN. NAT.

Baccæ.

Vires. *Refrig. 2. ſicc. & ſubaſtring. ſedant ſitim. Uſus rari ſunt, adhiberi tamen*

Digitized by Google

men poſſunt in febribus, vomitu ac diarrhea. Alii exiccant inque dyſenteria utiliter propinant.

Myrtus.

Μυρσίνη ἢ μυρρίνη, Myrtus & mirtus. Myrthus, *Matth. Cord. in D. Lon.* myrtus communis Italica, *Cam. &* *C. B.* 1. Germ. Myrtenbaum.

Creſcit in regionibus calidis Italia ac Gallia Narbonenſi juxta ripas maris.

OFFICIN. NAT.

Folia, Baccæ.

Vires. *Utraque refrigerant temperatè, ſicc. validè aſtringuntque. Uſus internus rarior eſt nihilominus tamen adhibentur in fluxu alvi ac exputitione ſanguinis. Extrinſecus uſus utriusque crebrior.*

Folia *emendant fœtorem ſub axillis ac inguinibus (pulvis aſperſus) ſudorem corporis immodicum ſiſtunt (frictione) membris catarrhoſis opitulantur, alvi fluxui ſuccurrunt, defenſivum exhibent in herpetibus, putredinem oris ſanant, hemorrhagiam narium ſiſtunt, polypo medentur (cum melle ac vino.)*

Baccæ *mitigant oculor. inflammationes, juvant luxatos articulos ac oſſa fracta, ſubveniunt procidentia uteri ac ani, capitis tineas, furfuraceaque excrementa curant.*

PRÆPARAT.

1. *Syr. myrtillor. ſ. myrtinus.* V. D.
2. *Ol. myrtillor.* Ex baccis in ol. communi infuſis.
3. *Ol. myrtinum.* Ex fol. myrti & ol. communi.

N.

Napus.

Βουνιας, Napus, *Brunfelſ. Matth. Dod. Cord. in D. Caſt. Cam. Lon.* Rapum ſativum alterum & Napus veterum, *Trag.* Napus Bunias ſativus, *Fuchſ.* Bunias ſ. napus, *Lob.* Napus ſativa, *C. B.* 1. Germ. Steckrüben.

N. Recenſentur Napi in genere Raporum, quod caule, floribus, ſemineque Rapa æmulentur, quanquam folio & radice Raphanos magis referant. Eſt autem genus plantar. ſativar. notiſsimum, quod colunt non modo ob radicum uſum eſculentum, ſed & ob ſeminis oleum expreſſum, quo tùm fercula impinguãt, tùm Lampades inſtaurant.

Eſtque { Sativa, *C. B.* 1. *Hæc medicinalis.*
Sylveſtris. }

Floret à vere in æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. ſicc. abſterg. aper. digerit, atten. & incidit, venenis potenter reſiſtit, (unde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiari facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, ideoque in febribus malignis & petechialibus crebri uſus eſt, (in emulſionibus.) Confert & in Ictero, urina remorata, &c.*

Doſis ℨj.

PRÆ-

PRÆPAR.

Oleum expreſſum ad omnia utile ad quę ſemen.

Nardus, *vide* Spica.

Naſturtium Aquaticum.

Καρδαμίνη, Naſturtium aquaticum (& 2.) *Trag. Lon. Dod.* Creſſo, Laver odoratum, *Cord.* Syſimbrium cardamine, *Fuchſ.* Syſimb. aquaticum primum, *Tab.* Syſimb. alterum, *Cord. in D.* Sion Crateva, ſyſimbr. 2. *Dioſc.* Sion Crateva Erucæ folium, *Lob.* Sium majus, *Ger.* Siſymbrium aquaticum, *Matth. Caſt.* Naſturtium aquaticum ſupinum, *C.B.* 1. Germ. Brunnenkreß.

Creſcit in rivulis vel paludibus. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. (*exiccatum* 3.) *atten. aper. Uſus præcip. in calculo ac ſabulo, obſtructione Lienis ac Epatis menſiumque; ſpecificè in Scorbuto commendatur.*

N. Præſtat recens adhibuiſſe quàm exiccatum.

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.*

N. Cum aceto naribus illitus, abarcet immoderatas vigilias.

2. ▽ *ſtillat.* Ex planta integra collecta Auguſto.

3. *Spiritus.* Ex herba contuſa & addito tantillo fermenti, fermentata.

Naſturtium hortenſe.

Κάρδαμον, Naſturtium, *Brunfelſ. Matth. Caſt. Tab.* Naſturtium hortenſe, *Trag. Fuchſ. Lob. Dod. Ger.* Naſturtium hortenſe vulgatum, *C. B.* 2. Gartenkreß.

Colitur in hortis.

Seritur vere: floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Semen & herba ſicca calf. & ſicc.* 4. *Herba viridis initior eſt) utrumquo attenuat, aperit abſtergit. Uſu præc. eſt in tumido Liene, menſibus obſtructis fœtuque mortuo expellendo. Qream mucilaginem Pulmonum incidit, Scorbuto confert. Extrinſecus uſu venit in apophlegmatiſ. errhinis, phœnygmis: furfures ac ſcabiem fœdam capitis aliarumque partium ſanat (tritum aut frixum cumque porci axungia illitum.)*

N. Naſturtium pratenſe (quem florem cuculi appellant, alii Iberim, Lepidiumve minus,) ut & Naſturtium mõtanum Calpinum nec non & naſturtium hybernum (eruca lutea vel barbarea dicta) officinis incognita ſunt.

Nenuphar, *vide* Nymphea.

Nepeta.

Mentha felina, *Tab. Ger.* Cattaria, *Dod. Lob.* menta non odorifera, *Brunf.* Nepeta vulgaris, *Trag.* Nepeta fruticoſa, *Cord. in D.* herba gattaria, *Matth. Caſt.* Calaminthæ 1. genus, *Fuchſ.* Nepeta Germanica, *Cam.*

Digitized by Google

Calamintha montana, *Lon.* mentha Cattaria vulgaris & major, *C.B.* 1. Germ. Kaẞenkraut/Kaẞenneppt.

Creſcit ut plurimum in hortis, tùm quoque juxta vias: Floret Junio, Julio, Auguſto.

Officin. Nat.

Herba.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. partium eſt tenuium, attenuat aper. Uſus præcip. in morbis uterinis (ſc. obſtruct) ſterilitate, fœtu pellendo tùm quoque in ♀ó pulmonum incidendo, &c. Extrinſecus in balneis pro utero.*

N. Ob gravem odorem raró intrinſecus exhibetur.

Lignum Nephriticum.

Eſt ligni genus craſſum & enode, aquam infuſione cæruleam reddens. Germ. dici poteſt Grießholtz.

Videatur Lignum nephriticum ſ. Lignum ad Renum affectiones & urinæ incommoda. Lignum ex novo mundo pyro ſimile. *Fragoſ* Lignum ad nephritidem Lugdunenſ. *C. B.* 4. Inter genera Fraxini.

Affertur ex nova Hiſpania.

Vires. *Calf. & ſicc. gr.* 1. *Uſus ejus receptus eſt ad Renum vitia, urinæque difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obſtructionibus.*

Præpar.

Infuſio, quæ in ▽ fontan. facta, nonnullis potus eſt ſat expetitus, tùm ratione ſaporis, quem ferè nullum exhibet, tùm quoque coloris cærulei, adeoque amicabilis. Poteſt illâ dilui vinum.

N. Adulteratur alio ligno ſimili qui ▽m croceo colore inficit. *Monard.*

Nicotiana.

Tabacum, Tobacum, Tabacca. Petum, Hyoſciamus Peruvianus. Herba ſanctæ crucis ſana ſancta, Torna bonna, Indianiſch Beinwelle/ Indianiſch Wundkraut/heilig Wundkraut.

N. Ante annos aliquot ex America primum adferri cæpit, unde poſtmodum in hortis noſtris colitur & copioſe ab Hanovienſibus, qui officinas noſtrates ſuo Tabaco ſufficienter inſtruunt: Huic tamen Indicum præferendum cenſemus ex Indiæ Inſula virginia ad nos allatum.

Eſt { Major { latifolia ſeu fœmina. / angustifolia. Mas.
Minor. Hyoſciamus niger 3. *Matth.* Luteus, *Dod, Lon. Cam.*
Minima. }

Gaudet ſolo pingui ac lato, area plana, opaca, aqua mirè delectatur, frigoris impatientiſſima eſt. Seritur felicisſime tempore verno, in principio April. ☽ creſcente, colligitur herba ☉ in ♌. 15. gr. 18. 19. 20. ☽ decreſcente. Semen ♒rio & ♂ti eſt dicatum.

Officin. Nat.

Folia ſ. herba & *Semen.*

Vires. *Herba recens calf. & ſicc.* 2. *ſiccata* 3. (*aliis calf.* 1. *ſicc.* 2. *aliis refrig.*) *abſtergit, incidit reſolvit aliquantulum aſtringit, reſiſtit putredini. Sternuta-*

mutatoria eſt, apophlegmatizans, anodyna, vulneraria, vomitoria, &c. Uſus præcipue externi ad catarrhos cerebri exiccandos, ſomnum inducendum, laſſitudinem ex labore diſcutiendam, uteri ſtrangulatum compeſcendum: à peſte præſervat (in ſuffitu) ſedat dentium dolores, diſcutit tumorem uvulæ (in gargar.) medetur lichenibus, phthiriaſi, porrigini, achoribus ac favo, mundificat ac conſolidat vulnera ac ulcera inveterata, ſanat ambuſta quoquomodo adhibita, (balneatione ſc. ſola impoſitione foliorum recentium, &c.) Nec tamen prorſus uſum quoque ſubterfugit internum, dum pro vomitorio exhibetur (ſat violento) qua ratione curat febres ſimileſque morbos, ſed cautione hic opus eſt.

N. 1. Non adeo proficuus Tabaci uſus eſt juvenibus ac bilioſis.

N. 2. Novi qui mictionem nocturnam veſpertino Tabaci ſuffitu præcavebat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.

2. *Syrupus de Nicotiana.*

Vires. *Et aquam & ſyrupum cum ſucceſſu exhibent in aſthmate pulmonumque ♀ro, quin & in febribus.*

3. *Ol. per ſtillat.*

4. *Ol. per infuſionem.*

5. *Sal.* ex Cinere.

6. *Unguentum de Nicotiana.* Vide Diſp. Auguſt.

N Parari itidem poteſt ex ſolis foliis recenter contuſis, ſeu ſi mavis ex ſucco ac pinguedine.

7. *Balſamum.* Vide lib. 2.

N. Sunt qui folia minutiſsimè inciſa (zerhackt) in vitro optime clauſo dies (40.) tepori, (e. g. fini vel acervi formicarum) exponunt, atq; hac ratione Balſamum acquirunt. *Wittich.*

Peculiarem Tabacologiam conſcripſit Joannes Neander, jam Medicus Bremanus. Satis itidem prolixius in deſcriptione Tabaci eſt Nicol. Monardus in ſimpl. medicam. hiſtor. cap. 14.

Nigella.

Μελάνθιον. Gith. melaſpermum, Cuminum nigrum. Germ. ſchwartzer Coriander / ſchwartzer Kümmich / Römiſcher Coriander / Nardenkraut.

Eſt
- Arvenſis cornuta, Raden, *Tab. 5. C.B. 1.*
- Horten. ſativ.
  - flore cærul.
    - majore
      - ſimplici.
      - pleno.
    - minore
      - ſimplici
      - pleno.
  - flore candido
    - ſimplici.
    - pleno.
- Cretica.

Ex his Nigella arvenſis officinas ſubit & ex his præcipue flore candido minore ſimplici, *C.B.* 5. Melanthium ſativum, *Matth. Dod. Caſt. Tab.* 1. Melanth. 1. *Fuchſ ico.* Mel. ſ. Nigella Romana odora *Lob.* Melanthium,

Digitized by Google

ctium, *Ger.* Mel. Damaſcenum, *Cam.* Huic tamen & reliquæ ſurrogari non nequeunt.

Non niſi Studioſe culta nobis creſcit, gaudetque ſolo pingui. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen ſolum.

Vires. *Calf. & ſicc. in princ. gr. 3. atten. aper. Uſus præcip. in mucilagine pulmonum reſolvenda & expectoranda, lacte augendo, urina ac menſibus ciendis, morſibus venenatis corrigendis. Specificè in febribus quartanis ac quotidianis. Extrinſecus crebri uſus eſt in cephalalgia ſedanda catarrhis exiccandis (ſternutando, ſuffiendo, in cucuphis, Epithemat. &c. applicatum.*

PRÆPAR.

1. *Semen præparatum.* Maceratur in ✝ atque exiccatur.

2. ▽ *ſtillat.* Ex ſemine.

3. ∘∘∘ *ſtillat.* Ex ſemine.

Nummularia.

Centummorbia, Hirundinaria, Serpentaria. Egelkraut/ Schlangenkraut/ klein Natterkraut/ Pfenningkraut

Eſt C.B. { Major lutea. *Hæc uſualis.*
Minor purpureo flore. *Hæc incognita.*

Dicitur Serpentaria 3. & centummorbium, *Brunf.* Nummularia, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Hirundinaria minor, *Tab.* Nummularia major lutea, *C.B.* 1.

Creſcit in campeſtribus ac locis herboſis, ac humidis. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia.

Vires. *Refrig. ſicc. ſubaſtring. vulneraria eſt. Uſus præcip. in Pulmonum exulceratione, venis ruptis, tuſſi ſicca infantum: in fluxu cujuscunque generis, diarrhœa, dyſenteria, hæmoptyſi. Commendatur in Scorbuto, herniisque omnis generis.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex herba collecta cum floribus menſe Majo.

Nymphæa.

Νυμφαία, Nenuphar. Arab. nenufar. Seeblum/ Hartzwurtz/ Waſſerlilgen.

Eſt { Alba, floribus albis.
Lutea floribus luteis.

Ex his præfertur alba eaque intelligenda quoties Nymphææ ſimpliciter mentio fit.

Alba dicitur Nenuphar album, *Brunf.* Nymphea alba, *Brunf. Matt. Dod. Lon. Lob. Tab. Ger. Cluſ. h.* Nymphæa Candida, *Trag. Fuchſ.* Nymphæa maj. alba, *Caſt. C.B.* 1.

Lutea eſt quæ inſcribitur Nenuphar luteum, *Brunf.* Nymphæa lutea, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* major, *Cluſ. hiſt.* Nymphæa lutea major, *C.B.* 1.

Creſcit in lacubus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen, Flores.

Vires.

Vires. *Radix & ſemen refrig. & ſicc. gr. 3. aſtring. Flores & folia refrig. & humect. Singula ſunt Vſus præcip. ad fluxum alvi ad pollutionem nocturnam, ſeminis acrimoniam, ſanguinis æſtum & tenuitatem. Extrinſecus crebro adhibentur folia & flores ad febriles æſtus & vigilias ſopiendas (in lotionibus pedum in impoſitione foliorum ſc. lumbis, temporibus, plantis pedum.*

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus albis.

2. ▽ *ſtillat.* Ex floribus luteis.

3. *Syrupus Nymphææ ſimpl.* Ex infuſione florum.

4. *Syrupus de Nymphæa compoſ. ſive de Nenuphare.* Vide Diſp.

5. *Conſerva,* Ex floribus albis.

6. *Ol.* Ex infuſione florum.

7. *Vnguentum de Nymphæa.* Vide lib. 2.

O.

Olea.

Ἐλαία, Olea, Olivenbaum/ Oelbaum { Sativa. / Sylveſtris, oleaſter, coſtinus.

Prior inſignitur olea, *Brunſ. Trag. Cord. hiſt. Lon. Dod. Lob. Cam.* Olea ſativa, *Matth. Cord. in D. Caſt. Tab. Ger.* Olea ſativa. *C. B.* 1.

Poſterior, Olea ſylv. *Matth. Tab. Ger.* Olea ſylv. ſ. Oleaſter, *Lob. Caſt.* Oleaſter, *Lon. Cluſ hiſt. C. B.* 2.

Creſcit utraque in regionibus calidis, Italia, Hiſpania, &c. Gaudet locis ſiccis & argilloſis. Floret Junio. Fructus decerpuntur menſe Novembri & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (ſed conditi.)

Vires. *Folia refriger. & exiccant, aſtring. Vſus externus eſt præcip. in fluxu alvi, menſium, in herpetibus, & ſim. Fructus immaturi ſiccant & aſtring. inprimis ſylveſtres.*

N. Exhibet itidem tùm olea, tùm oleaſter lachrymam reſinoſam], reſinæ Elemi non abſimilem, ſed hæc minus in uſu eſt.

PRÆPAR.

1. *Condit. olivæ.* Condiuntur muria antequam plane maturuerint.

Vires. *Comeſtæ initio paſtus excitant appetitum, movent alvum, humentem ventriculum exiccant ac confortant.*

N. Rancidæ ſubvertunt ventriculum.

2. *Oleum.* (ſimpliciter ita dictũ.) Exprimitur ex olivis maturis, diciturque oleum (ſimpliciter.) oleum commune olivarum, Baumöl.

Vires. *Calfac. & humectat moderatè. (N. vetus calidius eſt recenti) emollit, digerit, vulnerarium eſt, alvum laxat (cum cereviſia calida aſſumptum ℥j.) ariditatem pectoris corrigit, tormina Ventris mitigat, urinarios meatus laxat. Extrinſecus creberrimi uſus eſt in clyſteribus, tumoribus calidis, &c.*

N. Cum ▽ tepida aſſumptum movet vomitum.

N. In patria mea Weſtphalia uſitatiſsimum eſt vulneratis quotidie exhibere oleum olivarum cum cereviſia

reviſia calida, quo adeo largè utuntur ut quoque ſudor, oleum redoleat.

4. *Oleum omphacinum*, Exprimitur ex olivis immaturis.

Vires. *Refrigerat, ſiccat, aſtringit, adeoque multis compoſitionibus inſervit.*

Ononis.

Reſta bovis, *Trag. Lon.* Anonis ſ. Ononis, *Matth. Tab.* Anonis, *Fuchſ. Dod. Caſt.* Ononis, *Cord. in D. Lob.* Anonis, *Ger.* Anonis ſpinoſa flore purpureo, *C.B.* 1.

Creſcit in Campeſtribus, dumetis arvis juxta vias. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac potiſſimum hujus *Cortex*.

Vires. *Calf. & ſicc. in princ.* 3. *abſterg. atten. diſcut. Uſus præcip. in duriſ. lithiaſi, ictero, obſtructione Epatis, in carnoſo ramice abſumendo. Extrinſecus in putredine oris ac dolore dentium (gargar.)*

N. Antequam ſpinas protrudit conditur cum ſale pro cibario.

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radicibus novellis eruta.

Origanum.

Origanum, *Brunf.* Orig. vulgare, *Trag. Matth. Lon.* Origanum ſylveſt. *Dod. Cord. in D. Fuchſ. Tab. Cam.* Agrioriganum ſ. Onitis major, *Lob.* Origanum Anglicum, *Ger.* Origanum ſylv. Cunila Bubula Plinii, *C.B.* 1. Germ. Doſten/ Wolgemuth.

Creſcit in locis Campeſtribus opacis. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus ſeu *Summitates.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *aper. abſterg. aſtring. Uſus præcip. in obſtructione Pulmonum, Epatis ac Uteri & hinc in tuſſi, aſthmate, Ictero, auget lac, ichoroſa excrementa per ſudorem expellit (ante balneum aſſumptum.) Extrinſecus uſu venit crebriori, eoque in balneis uterinis, cephalicis, totius corporis (contra ſcabiem.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum floribus.

2. *Oleum ſtillat.* Rarò proſtat.

3. ⊖ *ex cinere.* Rarò itidem paratur.

P.

Palma.

φοίνιξ, Palma, *Trag. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam.* Palma major, *Tab.* Dactyliſcum palma elate, *Matth.* Palma elate, *Cord. in D. Dod.* Caryotæ, Carotides, fructus palmæ dactyli, *Caſt.* Palmarum fructus ſive dactyli, *Lob. Dod.* Palma major, *C.B.* 1. Dattelbaum oder Dactelbaum.

Creſcit in Judæa, Syria, Ægypto, Africa, & ſim. locis calidis.

OFFICIN. NAT.

Fructus (officinis.) Dactyli, Palmulæ, Datteln.

Eligend.

Eligendi magni flavi, parum rugoſi, molles, pleni, Carnoſi carne ſubdura ad nucleum candicante, ad corticem rubeſcente, & qui concuſſi minus ſonant, ſapore vinoſo. Deteriores ſunt graciles, flaccidi duri & excarnes.

Vires. *Dactylorum maturor. pulpa calf. ſubaſtring. (immaturi aſtringunt fortiter,) aſperitatem faucium leniunt, fœtum in utero roborant, fluxus ventris ſiſtunt, vitiis renum ac veſicæ ſuccurrunt. Extrinſecus conveniunt in cataplaſmatis aſtringentibus, & ſimil.*

N. Concoctu ſunt difficiles, capiti dolorem inferũt, (inprimis exiccati) craſſum ac melancholicum humorem generant.

PRÆPAR.

1. *Species ſeu Electuarium Diaphanicon.* Fernchi.
2. *Diaphenicum in ſolido*, i. e. Tabellis El. diaphæn.

Horum omniũ baſis eſt Turpith. ac diagrid. Vid. D. & Turbith. infra de purgat.

Papaver ſativum.

Μήκων, Papaver (ſimpliciter.) Arab. Thaxthax, Magſamen/ Delmagen/ Delſamen/ Mön.

- Album, *quod tutius intra corpus adhibetur.*
- Nigrum, *quod non æquè tutum eſt.*

Videatur prius papaver, *Brunf. Lon.* papaver ſativum *Matth. Tab.* papaver album, *Trag. Dod.* papaver album ſativum, *Lob. Caſt. Ger.* papaver ſativum ſemine candido, *Fuchſ.* papaver hortenſe ſemine albo, *C. B.* 1.

Nigrum uſitatius inſcribitur Papaver nigrum, *Brunf. Caſt.* Pap. ſativum 2. vulgo nigrum, *Cord. in D.* pap. ſat. ſemine atro, *Fuchſ.* papav. hortenſe nigro ſemine, ſylv. Dioſcoridi, nigrum Plinio, *C. B.* 2.

Colitur in hortis. Floret media æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores, Semen albi & nigri. *Capita* cum & ſine ſemine.

Vires. *Refrig. & hum.* 3. *(ali.* 4.) *Vſus pracip. in ſomno conciliando in affectibus pectoris ac pulmonum & inprimis in tuſſi, raucedine, phthiſi. Hinc & in fluxu alvi. Extrinſecus in dolore leniendo, ſomno introducendo (capiti pedibusve adhibitum.)*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.* Ex foliis.

N. De opio ac Meconio, quæ ſucci ſunt papaverum exoticor. Vide ſis infra.

2. *Extractum.* Ex floribus ſiccis cum ▽ papav.

N. Quercetanus in pharm. Reſt. c. 25. parat hoc modo. ℞. capit. papav. q. v. (cum flores expandere incipit, præſtatque papaver quod flores fert rubicundos,) contunde ac digere in MB cum Hydromelite vinoſo, vel Vino Canariæ dies (12. 15.) ut liquor intenſiſsimè rubeſcat.

ſcat. Exprime fortiter ut omnis virtus gummoſa & reſinoſa eliciatur. Abſtrahe l. ▽ (♑) ad remanentiam gummoſæ & reſinoſæ ſubſtantiæ, quam adhuc calentem ſi voles effunde in frigidam & ſubitò coagulabitur. Et hoc, ait, eſt verum probatumque opium ac nullo modo ſophiſticum (intellige Germanicum,) quod loco opii exotici adhiberi poteſt, de quo claſſe ſequenti.

3. *Aqua.* Ex floribus vel capitibus florentibus.

4. *Syrup. ſimpl.* Ex decoct. capit. papav. utr. c. ſem, ān. & penidio. Vide Diſp.

5. *Compoſ.* Fit cum aliis pectoralibus. Vide Diſp.

6. *Electuar.* 1. *Diacodium ſimpl.* Ex Decoct. capit. papav. albi & melle, (vel ſaccharo, vel ſapa cum Glyzirrhiza.)

2. *Diacodium Montani, ſ. Syrupus de Siliquis.* Ex decoct. capit. papav. alb. ſiliquis. Rad. Althe. & Glyzirrhiza cum ſaccharo cando & penidio.

3. *Diacodium Actuarii.* Hoc ex aſtringentibus.

4. *Diacodium inſolido,* i. e. Rotulæ ex Emulſione & ſaccharo. Vide Diſp.

7. *Lohoch.* V.D.

8. *Oleum.* Ex ſemine exprimitur.

Papaver Erraticum.

Μήκων ῥοιάς, Ῥοιάς, Papaver fluidum. Papav. rubrum, Klapperroſe/ Kornroſe/ Feldmagſamen/ Grindtmagen.

Eſt { majus. *Hoc officinarum eſt.*
  { minus. *Inuſitatum.*

Dicitur papaver Erraticū, *Matth. Cord. in D. Lon. Dod. Caſt. Tab.* Papaver Erraticum primum, *Fuchſ.* papaver Rhæas, *Lob. Ger.* papaver Rhæas ſive flore caduco puniceo, *Lob. ico.* papaver Erraticum majus, *C. B.* 10. inter ſpec. papaveris.

Creſcit in arvis juxta vias ac inter ſegetes. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrigerat validè, ſomnum conciliat, dolorem ſedat. Vſus præcip. in febribus pleureſi (cui ſpecificè prodeſt.) angina, aliisque morbis (inprimis pectoris) refrigeratione opus habentibus. Extrinſecus ſunt, qui herbâ Hepati impoſitâ, hæmorrhagiam narium ſiſtere conantur, quam vim & radici adſcribunt.*

N. Galenus ſemen multò frigidius eſſe ait, quam ſem. papaveris ſativi, unde & internum ejus uſum interdicit.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Syrup.* Ex infuſione florum trina.

3. *Conſerv.* Ex floribus.

4. *Extractum.* Cum propria aqua acuata Spir. ♀ris. Quercet. ph. Reſt. cap. 26.

5. *Acetum.* Ex floribus.

Parie-

Digitized by Google

Parietaria.

Ἑλξίνη. Parietaria, Urceolaris, vitraria herba muralis. Tag vnnd Nacht/ S. Peterskraut/Glaßkraut.

{Major vulgaris, *Hæc officinar.*
{Minor Tragi.

Dicitur Parietaria, *Brunfelſ. Cord. Hiſt. Dod. Tab. Ger.* Parietaria vulgaris & major, *Trag.* Helxine, *Matth. Fuchſ. Lon. Caſt. Cam.* Helxine altera, *Cord. in D.* Perdicium, *Lob.* Pariet. officinarum & Dioſcoridis, *C.B.* 1.

Creſcit juxta ſepes, muros ac parietes. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & humect. parum, emollit, maturat, exterg. ſubaſtring. Uſus ejus internus licet rarus ſit, tamen prodeſt in pectoris mucilagine & hinc in tuſſi, in renibus extergendis & hinc in ſtranguria & calculo. Extrinſecus crebrior ejus eſt uſus isque in tumoribus, eryſipelate ambuſtis, vulneribus & utplurimum adhibetur in clyſteribus & cataplaſm.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillatit.* Ex integra herba menſe Julio collecta.

Herba Paris.

Herba paris, *Matth. Dod. Caſt. Ger.* Paris herba, *Lon. Cam.* Aconitum pardalianches, *Fuchſ.* Aconitum ſive pardalianches monococcon, *Cord. in D.* Solanum tetraphyllon, *Lob.* Solanum quadrifolium bacciferum ſ. 10. *C.B.* Aconitum ſalutiferum, *Tab.* Uva verſa, Uva vulpina, Einbeer/ Wolffsbeer/ Steinkraut.

Creſcit in ſylvis opacis. Floret Aprili & Majo.

OFFIC. NAT.

Baccæ, rarò *Folia.*

Vires. *Baccæ ac folia refrig. & ſicc. Uſus baccarum internus eſt alexipharmacus in peſte, venenatis morbis, veneniſque aſſumptis. (E.g. Arſenico.) Extrinſecus foliorum uſus eſt in bubonibus peſtilentialibus, aliiſque calidis tumoribus in paronychia, in inveteratis ulceribus.*

Paſtinaca domeſtica.

Paſtinaca eſt tum {
- Latifolia [Elaphoboſcum] {Sylveſtris / Sativa} minus uſuales.
- Tenuifol. {
  - Sativa ſ. domeſtica. *Hujus loci.*
  - Sylveſtris. *Hæc loci ſequentis.*

Eſtque Paſt. ſativa {
- lutea. Carota lutea gelbe Mohren/gelbe Paſtenach/gelbe Ruben.
- alba. Carota alba, weiſſe Paſtenach/weiſſe Ruben.
- rubra. Carota ſimpliciter, rothe Ruben.

OFFICIN. NAT.

Semen, rarò *Herba.* (Radices culinariæ ſunt.)

Digitized by Google

Vires. *Semen & herba calſ. 3. ſicc. 3. Uſus precip. in vulneribus ſingultu, pleuriſi torminibus ventris, calculo ac menſibus pellendis. Specificum habetur adu teri ſuffocationem.*

Doſis ſeminis ʒj.

N. Raro planta hæc in officinas offertur.

Paſtinaca ſylveſtris.

Paſtinaca tenuifolia ſylv. Dioſcoridis, vel Daucus officinarum, *C.B.* 1. Daucus agreſtis Galen. De vulgaris, *Cluſ. hiſt.* Paſtinaca erratica Plinio, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Staphylinus ſylv. *Trag.* Paſtin. ſylv. *Matth. Lon. Caſt.* ſylv. tenuifolia, *Dod. Ger.* ſylv. genuina Dioſcor. *Lob.* Paſtinaca 4, *Cam.* Germ. Vogelneſt.

Creſcit paſsim locis campeſtribus ſiccis & arenoſis. Floret Julio & Auguſto.

Officin. Nat.

Semen, raro *Radix* & *Herba*.

Vires. *Eisdem prædita eſt virtutibus quibus Daucus Creticus, cujus quoque loco, in compoſitionibus adhiberi commodè poteſt. Semen calfacit & ſicc. 3. radix paulo imbecillius, herba adhuc minus, atten. aperit. Uſus præcipuus in tuſſi, pleureſi, ſtranguria, reſerat Epar, Lienem ureteres, ciet menſes & molas, ſedat matricis ſuffocationes, ſtimulat Venerem. Extrinſecus convenit radix peſſariis, exiccat herba catarrhos (in lotionibus capitis) parturientium partum promovet (in ſuffitu.)*

Præpar.

▽ *ſtillat.* Ex tota herba cum floribus ac radicibus Julio collecta.

2. *Ol. ſtillat.* Ex ſemine.

Perfoliata.

Perfoliata vulgatiſſima ſ. arvenſis, *C.B.* 1. perfoliata, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Tab.* major. *Trag.* perfoliatum vulgare flor. luteo, folio umbilicato, *Lob.* perfoliata vulgaris, *Ger.* Germ. Durchwachs/ Bruchwurtz.

Creſcit in locis ſabuloſis. Floret Junio.

Officin. Nat.

Folia & *Semen*.

Vires. *Calf. & ſicc.* (*amari ſaporis*) *vulneraria eſt. Uſus præcipuè in vulneribus recentibus, Entero celis (inprimis umbilici) tumidis artubus, ſtrumis, ſive intrinſ. ſive extrinſ. adhibere volupe ſit.*

Præpar.

▽ *ſtillat.* Ex integra herba florente.

Malus Perſica.

Perſicus, *Brunfelſ.* perſica, *Fuchſ.* perſica malus, *Lob. Tab. Ger.* malus perſica, *Dod.* perſica arbor & ejus 1. genus, *Trag.* perſica molli carne & vulgaris viridis & alba, *C.B.* 1. perſicus alba & popularis, *Lon.* perſica viridia & alba, *Matth. Caſt.* German. Pferſichbaum.

Officin. Nat.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus, ſed rarò, quippe hi facilè putreſcunt.

Vires.

Digitized by Google

Vires. Fructus (*mala perſica Arab. Sanch.*) *refrig. & humect. 2. nutrimenti ſunt pauci facileque putreſcunt. Verum initio paſtus laxant alvum. Exiccata conſtipant laudanturque in fluxu alvi, &c.*

Flores, Folia *ac* Nuclei. *calfac. & ſicc. abſterg. Uſus precip.* (*florum*) *in lumbricis infantum, in alvi laxatione, meſenterii obſtructione, ſeri purgatione, & ſim.* (*Nucleorum*) *in diureticis ac ac lithontripticis in obſtructione Epatis, ardore Stomachi. Extrinſecus adhibentur crebrò in Emulſionibus dolori capitis dicatis, &c.*

PRÆPAR.

1. *Condit. fructus*, ſubtrahitur ſcil. exterior cuticula, hinc condiuntur, l. a.

N. Aptiora ad conditura cenſentur minora quàm præcocia.

2. ▽. Ex floribus.

N. Alvum infantum lubricam reddit, lumbricosque educit.

3. ▽ *diuretica.* Vide l. 2. ▽ diuretica ex nucleis.

4. *Syrup. de floribus perſicor.* Fit ex iteratis infuſionibus, ut ſyr. ex infuſione violarum.

Vires. *Bilem ac ſeroſos humores educit, meſenterium reſerat, vermes enecat.*

Doſis ad ℥ij.

5. *Conſerva florum Perſici.*

6. *Oleum nucleorum Perſici.* Fit expreſſione.

Vires. *Sedat aurium ac hæmorrhoidum dolores ac tumores.*

Perſicaria.

Perſicaria eſt
- mitis maculoſa & non mac. pulicaria fœmina.
- urens hydropiper mas. *Hoc officinale.*
- anguſtifolia.
- minor, pulicaria pumila.

Dicitur ὑδροπίπερι, Hydropiper pulicaria, perſicaria 1. *Trag. Tab.* Maſ. *Lon.* Germ. Flöhkraut/Waſſerpfeffer/Muckenkraut.

Creſcit locis udis ac paluſtribus. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. Uſus precipui extrinſecus in vulneribus, tumoribus induratis, ulceribus inveteratis (in cataplaſm.)*

N. 1. Perſicaria mitis habetur frigida, ſed officinis inuſitata eſt, ut & ſpecies reliquæ.

N. 2. Paracelſus in Hydropiperis deſcriptione admodũ prolixus eſt.

N. 3. Sunt qui hâc herbâ, ad tranſplantationem morborum, præſertim incantatione introductorum, utuntur.

Petaſites.

Πεταϲίτης, Peſtilentzwurtz / Regenkrafft.

- Major mas flore luteo. *Hæc uſualis eſt.*
- Minor fœmina flore albo.

Dicitur Petaſites, *Trag. Fuchſ. Dod. Cord. Lob. Lon. Tab. Ger.* mas *Cam.* major

Digitized by Google

jor, *Matth. Caſt.* major & vulgaris, *C.B.1.*

Creſcit in locis humidis. Floret initiò veris.

OFFICIN. NAT.

Radix quæ gummoſa eſt.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. part. tenuium amari ſaporis. atten. aper. ſudorifica eſt ac alexipharmaca in peſte, in lypothymia uterina, morbis pectoris, à mucilagine ♀rea oriundis. E.g. tuſſi aſthmate. Extrinſecus commendatur ad bubones & ulcera maligna.*

N. Subſtitui poteſt coſto, quippe viribus eidem æquipollere compertum eſt.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex Radicibus.
2. *Oleum ſtillat.*
3. *Extractum.*

Petroſelinum.

Apium hortenſe ſ. petroſelinum vulgare, *C.B.1.* Petroſel. *Trag. Brunſ. Cord.* vulgare ſeu nativ. *Lob.* hortenſe, *Matt. Lob. Dod. Caſt. Ger.* ſativum, *Tab.* Apium ſelinum Dioſc. Petroſelium, perſilium oreoſelinum, *Fuchſ.* Arab. Karphi, Peterlin / Peterſilg / Garten Eppich.

N. Petroſelinum verum ſ. veterum eſt petroſ. Macedonicũ (quod ſequitur.)

Gaudet ſolo humido, colitur in hortis. Floret Junio, Julio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) *Semen*, (colligitur Auguſt.) & *Folia*,

Vires. *Calf. & ſicc. in princip. 2. atten. aper. exterg. diuretica ſunt, Epatica, &c. Uſus precip. in obſtructione Epatis, Lienis, Renum ac Veſicæ, & hinc in Ictero, Cachexia calculo, ſabulo, menſibus obſtructis, aſthmate, &c. Extrinſecus reſolvunt humores calidos (inprimis oculor. ſugillationes) impediunt capillor. caſum (cum Abrotan.) imminuunt lac (mammis impoſita) adeoque muliercul is noſtratibus uſui ſunt in ablactatione infantum.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice, coll. initio veris.

Petroſelinum Montanum.

Ὀρεοσέλινον, *Dod. Lob. Cluſ. in D. ſ.1. Tab.* Apium montanum, *Caſt.* folio ampliore, *C.B.6.* Elaphoſelinum, polychreſton. *Cord.* Bergpeterlein / Bergeppich / Hirſchpeterlein / wilde Peterſilien.

Creſcit in locis montanis, ſabuloſis ut & in hortis.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen.*

Vires. *Calf. & ſicc. 3. eſt alexipharmacum ſudoriferum, diureticum, diſcutiens. Uſus pracip. in calculo Renum & veſicæ, in Peſte (ſudorem eliciendo) in morbis & flatibus in ſtranguria.*

Petroſelinum Macedonicum.

Πετροσέλινον Macedonicum, *Matth. Lob. Caſt. Dod. Tab.* aliàs Apium ſaxatile, Peterlein / Steineppich / Steinpeterlein.

I Coli-

Colitur apud nos in hortis. Gaudet ſolo ſabuloſo ac ſaxoſo.

OFFICIN. NAT.

Semen rarò *Radix*.

Vires. *Calfac. ſicc.* (3.) *abſterg. atten. aper. alexipharmacum eſt, unde & Theriacæ compoſitionem ingreditur. Uſus præcip. in urina ac menſibus ciendis, reliquis viribus petroſelinorum ſpeciebus adſcriptis convenit.*

Peucedanum.

Πευκέδανον, peucedanum, *Trag. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger. Tab.* peucedanum Germanicum, *C. B.* 1. aliis Fœniculum porcinum, German. Haarſtrang / Säwfenchel / Schwebelwurtz / Himmelgall.

Creſcit in montibus ac pratis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda vere Autumnove.

N. Radix imprægnata eſt ſucco reſinoſo, qui tamen in uſum medicum nondum venit.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *aper. atten. expectorat, mucilaginem tartaream bilemque educit. Uſus præcip. in affectibus pectoris, tuſſi, inflationibus* (ſo die Lung in den Hals ſteiget /) *& ſim. in obſtruct. Epatis Lienis, Renum, ciet urinam, calculum atterit & expellit. Extrinſecus in Hermicrania, aliisque generibus cephalalgiæ à catarrhis ortum ducentibus, in tumoribus renitentibus, ulceribus inveteratis mundificandis, promovet capillorum proventum, &c.*

PRÆPAR.

1. *Sal.* } quæ rarò pro-
2. *Oleum ſtillat.* } ſtăt officinalia.

Phu, *vide* Valeriana.

Pimpinella, Bipenella.

Τραγοσέλινον, Bibinella, Bimpinella, Bibernell / Bibinell / Steinpeterlein / Bockspeterlein.

Bibinella { ſaxifraga { major / minor } promiſcuè uſuales. ; ſanguiſorba, Italica. *Vide ſuo loco.* }

Major eſt Pimpinella ſaxifraga major candida. *C.B.* 1. Pimpinella *Cord. Lon. Trag. Fuchſ. Lob. Caſt.* pimp. ſaxifraga. *Matth. Cam.* Saxifragia major, *Dod.* Tragoſelinum majus, *Tab.*

N. 1. Hujus radici adnaſcitur quibusdam in locis granum rubeum, quo utuntur Tinctores ad colorem Carmoſinum, unde ſunt qui pro cocco habent.

Minor, eſt pimpin. minor, *C.B.* 4. minor, *Fuchſ.* pimp. ſaxifrag. minor, *Cam.* Tragoſelinum petræum, *Tab.* ſaxifrag. parva, *Dod.*

N. 2. Hæc præſtantiſsima eſt, petroſelini Macedonici loco compoſitiones ingredi poteſt.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc.* (*major in princ.* 3. *minor. compl. gr.* 3.) *atten. aper. abſterg. ſudorifica eſt, vulneraria, &c. ſaporis acris. Uſus præcip. in præcavendis ac cu-*

ac curandis venenis ac contagioſis morbis, in reſerandis obſtructionibus hepatis, Renum, Pulmonum, menſium. In arena, calculo ac ſtranguria, in colicis doloribus, tuſſi, aſthmate, peripneumonia: in cruditate ac imbecillitate ventriculi: in lue venerea: Antidotus item eſt argenti vivi. Extrinſecus valet: in maculis faciei abſtergendis: in odontalgia: auget lac, maturat bubones, cancroſosque tumores, mundificat ac conſolidat vulnera tàm recentia quàm inveterata.

PRÆPAR.

1. *Condit.* Ex Radice.

2. *Confecta.* Ex Radice vel ex ſemine.

3. *Conſerva.* Ex Radice.

4. ▽ *ſtillat.* Ex radice ac integra herba florente Junio menſe collecta.

5. *Oleum ſtillat.* Ex tota planta cum Radice.

N Sunt qui in vino rubello ſemen macerant, rurſum exiccant atque hinc oleum exprimire conantur.

6. *Sal.* Ex Cinere.

Pinaſter ſ. pinus ſylveſtris.

Pinus { Sativa. *Vide loco ſequenti.*
Sylveſt. { montana { 1. 2. Fructifera. 3. 2. ſteriles. ; maritima major & minor, &c. } promiſcue uſuales.

Videatur Pinus ſylv. *Brunf. Trag. Lob. Matth. Caſt. Dod. Tab. &c.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuces, Reſina,

Vires. *Cortex & folia refrig. & ſicc. adſtringunt, adeoque uſus præcip. (externi) in dyſenteria, fluore menſium (in ſuffiendo.)*

PRÆPAR.

▽ *ſtill.* Ex conis viridibus.

Vires. *Rugas faciei delet & mammas admodum in virginibus extuberantes cohibet (impoſita cum linteolis.)*

Pinus & Pinea.

Πίτυς, Pinus, *Brunfelſ. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt.* pinus domeſtica, *Matth. Tab.* pinus ſativa, *Ger.* pinus vulgatiſsima, *Lob.* pinus Italica, *Cam.* pinus ſativa, *C. B.* 1. Arab. Sonabar. Fichtenbaum / Hartzbaum / Kinholtz/Forenholtz.

OFFICIN. NAT.

Nuces Pineæ, *Cortex* & *Folia.*

Vires. Nuces *Pineæ (ſtrobili, Coni coccali & conaria veteribus) caliditate temperata ſunt & humida, maturant leniunt, agglutinant reſolvunt impinguant, adeoque nucleorum Uſus præcipuus eſt in phthiſi, (quia nutriunt bene) tuſſi, ſtranguria ac acrimonia urinæ mitiganda: remorantem excitant Venerem, ulcera Renum mundificant, &c.*

Cortices & folia *viribus conveniunt cum cort. & fol. pini ſylveſt.*

Præ-

Digitized by Google

PRÆPAR.

Oleum. Exprimitur ex nucleis.

Piper.

Πέπερι, Arab. Fulfel, Filfel, Pfeffer.

- Rotundum
  - Album: *hoc omnium præſtantiſſimum.*
  - Nigrum: *ſuccedit albo.*
- Longum. Macropiper
  - Orientale minus, *Tab. hoc uſuale.*
  - Occidentale majus, *Tab.*

Album, dicitur piper album, *Matth. Lob. Fragoſ. Cluſ. Caſt. Tab.* piper rotundum album, *Cord. hiſt.* piper rotundum album, *C.B.* 2.

Nigrum. Dicitur piper rotundum nigrum, *Matth. Caſt. Fragoſ. Cluſ. Tab. Cord. hiſt. C.B.* 1.

Creſcit rotundum in Malavar ac finitimis Inſulis Javæ, Sunda, &c. fructusq; eſt plantæ cujusdam, quæ arboribus inſtar convolvuli circumducitur.

Eligendum recens, ponderoſum plenum, acre non carioſum.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *incid. atten. aper. reſol. Uſus præcip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus (præſtat album) in viſus imbecillitate (quia flatus diſcutit.) Extrinſecus in apophlegmatiſmis, gargariſmis, ſternutatoriis, ſedat odontalgiam, columellam tumidam imminuit, nervorum affectus frigidos juvat.*

N. 1. Vis piperis volatilis valde eſt. Vitentur ergo præparationes in quibus volatile evaneſcit, e. g. Extractorum præparationes.

N. 2. Vulgus piper longum in paroxyſmis febrium exhibere ſolet, id quod non niſi in principio locum habere poteſt.

PRÆPAR.

1. *Spec. diatrion pipereon.* V. D.
2. *Tragea ſeu ſpecies fortes.* V. l. 2.
3. *Oleum piperinum ſtillat.* Fit ex nigro, ad modum quo ex reliquis aromatibus.

N. Piper parciſsimè oleum reddit (ſc. ℔j. dat ℈ij. circiter) ideoque ▽ deſtillata aliquoties ſuper remanentiam ſeu caput mortuum refundenda erit.

Vires. *Admodum penetrabile eſt, flatus diſcutit, paroxyſmum tertianæ præcavet, ſi hor. 2. ante paroxyſmum exhibeatur, purgato tamen corpore.*

Doſ. gr. 2. 3. 4. *&c.*

4. *Ol.* de piperibus. V. D.

Piſtacia.

Πιςακία, Piſtacia, *Matth. Cord. Lon. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Terebinthus Indica Theophraſti, *Lob. C.B.* 1. Arbor eſt Indicæ Terebintho ſimilis.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Piſtacia*, phiſtacia, *βιςακία*, Fiſtici, Pimpernüßlein.) Sunt nuclei duplici veſtiti putamine, primò exteriore coriaceo, hinc lapideo, quod nucleum proxime continet, membranula rubella circumdatum.

Digitized by Google

Eligendi nuclei recentes, ponderoſi, extrinſecus albidi, intrinſecus virides, non rancidi, in apice aliquantulum patentes.

Vires. *Calf.* 2. *hum.* 1. *atten. aper. Uſus pracip. in mucilagine pulmon. obſtruct. Epatis, roborant ſtomachum, arcent nauſeam ac vomitum, excitant appetitum, bonum ſuppeditant nutrimentum.*

PRÆPAR.

Oleum exprimitur ex nucleis.

Piſtolochia, *vide* Fumaria bulboſa.

Plantago.

Ἀρνόγλωσσον, Wegerich.

Species plantag. uſualiores ſunt tres.

1. Dicitur plantago latifol. ſinuata, *C.B.* 2. rubra, *Trag. Brunf.* major & 1. *Lon.* major, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Tab. Cam.* latifolia, *Cord.* latif. levis, *Lob.*

2. Plantago latifolia incana, *C.B.* 3. Plant. major, *Matth. Lon. Cam.* latifol. minor Dioſcoridis, *Tab.* major incana, *Lob.* Plantago media, *Fuchſ. Dod.*

3. Plantago anguſtifolia major, *C.B.* 1. plant. minor, *Fuchſ. Dod. Lon.* media, *Caſt.* plantago lanceolata, *Trag. Tab.* plantago longa, *Matth.* plant. quinquenervia, *Lob.*

Creſcunt in locis herboſis. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia, Radix.

Vires. *Refrigerant & ſicc.* 2. *abſterg. incraſſ. epatica ſunt ac vulneraria. Uſus pracip. in fluxionibus cujuscunque generis. E.g. alvi, expuitione ſanguinolenta, gonorrhaa, mictione involuntaria in menſium profluvio, in febribus, & ſim. Extrinſecus in mundificandis conſolidandisque vulneribus ac ulceribus inveteratis.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.* Extractus ex foliis.

2. ▽ *ſtillat.* Ex herb. integra.

3. *Syrupus de ſucco.*

Pæonia.

Παιωνία. Arab. Feonia, Pœonien/ Benigroſen/ Pfingſtroſen/ Gichtroſen/ Königsblum.

Mas, *C.B.* 1. *Hac prapollet.*
Fœmina { flor. ſimpl. *C.B.* 2.
          { flor. pleno. *C.B.*

Mas dicitur: Pœonia nobilior vel 2. *Trag.* pœonia mas, *Matth. Cord. in D. Lob. Dod. Tab. Ger.* pœonia folio nigricante ſplendido, *C.B.* 1. Fœmina nuncupatur pœonia, *Trag. Lon.* pœon. fœmina, *Brunf. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Cam.* pœonia fœmina altera, *Dod.* pœonia vulgaris fœmina, *Cluſ. hiſt.* pœonia communis vel fœmina, *C.B.* 2.

N. Diſcernuntur invicem Mas & Fœmina foliis & radice. Mas eſt foliis nigricantibus ſplendidis, juglandis

dis folia æmulantibus, radice digitali craſſa, alba, ſeu mas non una radice nixus eſt, ſed plures habet. Fœmina varias colore foliorum. Eſt folio utrinque virente & glabro, calice hirſuto, flore vel ſimplici vel pleno, foliis helleborum æmulatur, radicibus ceu balani longiores circiter octo aut ſex adhærent. Mas plures habet, &c.

Coluntur in hortulis. Florent Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix: Semen ſeu grana, *Flores.*

Radix effodienda eſt vere, ☾ que decreſcente (3 ♂ ante novilunium.) Alii effodiunt ☉ exiſtente in ♌ dieque ac hora ſolaribus, ☾ decreſcente. Flores colligendi ſunt Majo. Semen Auguſto.

N. Pœonia flore multiplici rarò ſemen producit.

Vires. *Calf. & ſicc.* 2. *ſaporis ſubdulcis ac ſubacris, ſeu amari, ſubaſtringit. Uſu præcip. in affectibus* Cephalicis, *Epilepſia, incubo, &c.* Uterinis, *menſibus obſtructis lochiis purgandis, doloreque poſt partum mitigando, Epatis obſtructione. Extrinſecus ſuſpenduntur grana ac radix de collo pro arcenda Epilepſia.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus additaque, ſi placet radice.
2. *Syr.* Ex infuſione florum.
3. *Extract.* Ex floribus exiccatis.
4. *Conſerv.* Ex floribus.
5. ⊖. Ex incinerata integra planta.
6. *Fecula.* Ex radice, l.a.
7. *Oleum ſtillat.* Ex granis elicitur cum ▽ fermentat. l. comm.

Polygonum.

Πολύγονον { Majus, varii generis eſt equibus uſuale latifolium, *C.B.* 1. Minus, variorum itidem generum, quæ cuncta minus uſualia ſunt.

Dicitur centumnodia, *Lob. Brunfelſ.* polyg. mas, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord. Caſt. Trag.* vulgare, *Cam.* majus, *Lon. Tab.* Germ. Weggraß/Wegdritt/Denngraß/Blutkraut.

Creſcit in locis incultis, aridis ac juxta vias. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Refrig.* 2. (*al. in princ.* 3.) *ſicc. aſtring. vulneraria eſt. Uſus præcip. in ſiſtendis fluxibus quibuscunque, diarrhæa, dyſenter. Fluxu uter. vomitu. Hæmorrhagia narium. Extrinſec. prodeſt vulneribus, ulceribus, inflammationibus oculorum, mammæ tumoribus, &c.*

PRÆPAR.

▽ *ſtill.* Ex herba collecta in principio Auguſti.

Polygonatum.

Eſt { Latifolium, varii generis è quibus uſuale vulgare, *C.B.* 1. Anguſtifolium, varii generis quæ minus uſualia.

Dicitur Sigillum Salomonis, latifolium,

Digitized by Google

folium, *Trag.* polygonatum, *Matth.* *Caſt.* vulgare, *Cam.* latifolium, *Fuchſ.* *Dod.* *Lob.* *Tab.* majus, *Lon.* German. Weißwirg.

Creſcit in ſylvis & collibus. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix raro *Folia*, raro *Bacca.*

Vires. *Temperamenti eſt mixti, ſubaſtr. exterg. ſaporis eſt ſubamari ac ſubacris. Uſus internus eſt in fluore ſc. albo mulier. Bacca pituitam mucilaginoſam per vomitum ac ſeceſſum educunt.* (*Doſ. n.* 14 15.) *iisdem dicitur & de radice* (℥ *j.*) *ac de foliis. Extrinſecus faciei maculas abſtergit, cutim dealbat, reſolvit ſugillationes ac tumores renitentes, lotione fugat lenticulos capitis ſcabiemque infantum exiccat, cicatrices maculasque morbillor. emendat, &c.*

PRÆPAR.

▽. Ex radice cum foliis ac floribus.

Pomus.

Μηλέα, Malus.

Poma ſunt:
- Domeſtica:
  - acida.
  - dulcia.
  - ſubacida.
- Sylveſtria.

Vires. Acida *ſunt naturæ frigidioris ac aſtringentis. Verum cum butyro cocta cibum febricitantibus prabent commodum.*

Dulcia. *Sunt naturæ calidioris ac laxantis.*

Subacida *ſ. vinoſa, naturæ ſunt mixtæ, conveniuntq; Ventriculo & Cordi.*

Sylveſtria. *Aſtringunt.*

Extrinſecus (*dulcia ſub cinere cocta*) *ſedant dolorem oculorum, pleuritidis* (*cum myrrha.*)

PRÆPAR.

1. *Succus fermentatus, ſeu vinum pomorum, pomaceum.*

N. Vulgatiſſimum eſt in Normannia Galliæ provincia, adeò ut non modo potus loco habeant, ſed & ex eodem ▽m vitæ deſtillent, & aceta conficiant, quæ vel cum Spiritu ac acetis ex vino, certare videntur.

2. *Syrupus de pomis ſimpl.* Ex ſuccis pomor. dulcium ac vinoſorum.

Vires, *Succurrit affectibus cordis, ſyncopæ, palpitat. ac aliis ab atra bile ortis. Ventriculo gratus eſt, ſedat ſitim febribus auxiliatur.*

3. *Syrup. de Pomis Regis Saborum.* V.D. & infra de Sena.

4. *Extract.* ſeu ſuccus inſpiſſatus pomorum dulcium fragrant.

5. *Extract.* è radice arboris fructus acidos ferentis, fit l. a. cum ▽ ex pomis propriis deſtillata.

Vires. *Summum eſt medicamen contra omnia ventris profluvia, dyſenteriam, lienteriam, diarrhœam, fluxum epaticum. Quercet. p. R. c.* 26.

Populus.

Eſt:
- alba latifolia, weiß Pappelbaum/ Aſpen.
- nigra, ſchwartz Pappelbaum. *Hæc uſualis.*

Alba dicitur, Pop. alba, *Matth.* *Dod.*

Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. Populi albæ alia ſpecies, *Trag. C. B.* 1.

Nigra dicitur: Populus alba, *Trag. Lon.* populus nigra, *Matt. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. C. B.* 3.

Cortex. Pop. albæ, ſed rarò. *Oculi.* Pop. nigræ.

Vires. *Utraque natura eſt mixta, (ſed humido ſicca) cæterum ad frigiditatem inclinantis, abſtergitque. Cortex pop. albæ præcipue adhibetur in dolore ſciatico intus & extra, in ſtranguria in ambuſtis. Oculi ſeu gemmæ* (ἀπέρματα) *pop. nigr. adhiberi ſolent à ſexu muliebri ad capillos ornandos & promovendos, proſunt iidem ad dolores ſedandos.*

N. 1. Eſt & Gummi pop. nigræ, quod calfac. 2. ſed minus id uſuale.

N. 2. Succus in foraminibus populi fluens Verrucas ac impetigines curare creditur.

PRÆPAR.

1. *Oleum populinum.* Ex oculis pop. nigr. (primo vere collectis) & oleo veteri. Vide Diſp.

N. Alii addunt quoque vinum & coquunt ad hujus conſumptionem.

2. *Unguentum populeon.* V. D.

Vires. *Refrigerat, ſomnum conciliat.*

Porrum.

Πράσον, Lauch
- Domeſticum
  - capitatum, Aeſchlauch.
  - ſectile, Schnitlauch.
- Uſuale ſylveſtre.

Dicitur Porrum, *Brunf. Cord. in D. Dod. Caſt. Tab.* porrum commune, *Matth.* vulgare, *Lob.* porrum capitatum, *Fuchſ.* por. capitatum vulgare, *Cam.* porrum commune capitatum, *C. B.* 1.

N. Capitatum & ſectile non differunt genere, ſed ſolùm cultura. Sectile enim dicitur quod detondetur ad culinares uſus: capitatum, quod ſine detonſione linquitur & autumno transplantatur, ut capitatum fiat.

Gaudet ſolo pingui.

OFFIC. NAT.

Radix, Herba, Semen.

Vires. *Porrum calfacit inſigniter ſiccatque, atten. aper. incidit, reſolvit. Uſus præc. in ſerpentum morſibus & uſtionibus, mucilagine pulmonum. Extrinſecus in aurium tinnitu ac ſuppurationibus, in venis hæmorrhoidum tumidis ac dolentibus, &c. Semen urinam ciet.*

N. Frequens ejus uſus, ſomnos turbulentos inducit, viſuique officit.

Portulaca.

Ἀνδράχνη, Arab. Backaleancha, Porcellana, Burtzel/Bortzel/Genſel.
- Latifolia ſativa. *Hæc præfertur.*
- Anguſtifolia, ſylveſtris.

Inſcribitur Portulaca, *Lon. Cord.* hortenſis, *Trag. Fuchſ. Dod.* domeſtica, *Matth. Lob. Caſt. Tab. Ger.* major, *Cam.* Portulaca latifolia ſeu ſativa, *C. B.* 14

Floret Junio, creſcit locis arenoſis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. *Refrig.* 3. *ſicc.* 2. *adſtring. pauci nutrimenti eſt, lumbricos fugat & expellit. Vſus præcip. in mitigando fervore bilis, & hinc in febribus putridis ac malignis ardore urinæ, ut & in ſcorbuto apprimè ſuccurrit febricitantium æſtui (folia recentia applicata Iecori, Renibus, &c.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.*
2. ▽ *ſtillat.* Ex herba.
3. *Syrupus ſimpl.* Ex ſucco.
4. *Compoſ.* Vide Diſp.

N. Solet & condiri ad modum quo Cappares condiuntur.

Primula veris.

Φλομὶς. Herba Paralyſis, *Caſt. Brunſ.* vulgaris, *Trag.* primula veris, *Matth. Tab.* major, fl. luteis odoratis, *Dod.* primula pratenſis, *Lob.* verbaſculũ odoratum, *Fuchſ.* Arthriticum, *Geſn.* ſimplex luteo flore, *Cam.* verbaſculum pratenſe odoratum, *C.B.* 1. Germ. Schlüſſelblumen/ Himmelſchlüſſel/ S. Petersſchlüſſel/ weiß Betonien.

Creſcit in campeſtribus ac ſylvis. Floret April.

OFFICIN. NAT.

Flores ac *Folia.*

Vires. *Calfac. leniter, ſiccat fortius, ſaporis eſt ſubacris ac ſubamari ſubaſtring. Anodyna eſt. Vſus præcip. in affect. capitis Apoplexia, Paralyſi. In articulorum doloribus. Extrinſecus in Arthritide ac tumoribus qui Ictus venenatorum animalium ſubſequuntur. N. Acetum floribus illius impregnatum ac loco errhini in nares attractum, odontalgiam mirabiliter ſedat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra herba (caule foliis ac floribus.)
2. *Conſerva.* Ex floribus.

Prunella.

Brunella, *Dod. Brunſ. Lob.* Brunella vulgaris & 6. *Trag.* conſolida minor, *Matth.* minima, *Cam.* Prunella, *Fuchſ. Cam. Tab: Ger.* ſymphytum petræum, *Lob. ico. Cord. in D.* German. Brunellen/ Gottheil/ S. Anthonikraut.

Nomen ducit ab Angina, quam Brunellam alii vocant.

Creſcit in campeſtribus ac locis herboſis. Floret Junio & hinc ferè integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. (ſubamara eſt) abſtergit, conſolidat, vulneraria eſt. Vſus præcip. in vulneribus imprimis Pulmonum, in ſanguine coagulato. Extrinſecus in vulneribus & creberrimè in angina aliisque oris ac faucium (gargariſ.)*

N. Author eſt Crollius, radicem aridam denti dolenti affrictam ut ſanguinem ſuſceperit magnetica vi dolorem ſopire, ſi ſalici indatur perforatæ,

foratæ, foramenque mox tubulo ex ſalice obturetur.

PRÆPAR.

▽. Ex integra planta Auguſto collecta.

Prunus.

Prun⁹ { Domeſtica ſativa, *hujus loci.* Sylveſtris, *vide Acacia.*

OFFICIN. NAT.

Κοκκύμηλα, *Pruna*, Pflaumen/ (fructus pruni.)

Varii ſunt generis colore, ſapore, figura & magnitudine differentia. Sunt enim dulcia, ſubacida, acida. Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea, (cerea, Spilling/) alba: ſunt oblonga, rotunda: ſunt denique majora, minora, &c. In officinis autem uſitatiora ſunt pruna Damaſcena (Zwetſchen/) cujus vicem ſubeunt pruna Ungarica, tùm quoque noſtratia dulciora in clibano exiccata. Prętereа ſunt & Pruneola, pruna de Brignioles, à loco natali in Galliis, enucleata & exiccata afferuntur. *C.B.* 15. pruno ex flavo rufeſcentia, mixti ſaporis, gratiſſima German. Pflaumen/ Prunellen.

Palma datur Damaſcenis, quæ ex Syria Venetias ſiccæ afferuntur, nucleoque ſunt longo & plano potius quam rotundo. Secunda eſt, quæ ex Pannonia (Ungarica, quæ etiam Damaſcena *Cord. in D.*) & Transſylvania adferuntur, at *Dod.* Moravica magis ad alvum leniendam probantur. His ſubjungi poterunt & noſtratia, ſed viribus ea minora ſunt, Pruneola in ſuo genere reliquis antecellunt.

N. Eſt & gummi prunor. ad calculum atterendum utile, ſed rari uſus.

Vires. *Pruna natura refrig. & humect. Recentia cruda, emolliunt alvum quidem verùm facilè putreſcunt & proin minus commodè (imprimis poſt cibum) eſitantur, maximè ſi immoderatior uſus ſit. Pruna Damaſcena eſui aptiora ſunt, laxant acrimoniam humorum obtundunt, linguam (macerata in frigida ac ore retenta) humectant ſitim mitigant. Pruneola (ſeu prunella dicta) refrigerant magis quam reliqua humectantque, ſed cura alvi commotionem, adeoque eſui aptiora cenſentur, gratumque refrigerium in febribus exhibent.*

PRÆPAR.

1. *Pulpa prunor.* Ex magnis acidis & vinoſis fit, coctis ſc. perque ſetaceum trajectis & cum ſaccharo ℥. circiter inſpiſſatis.

2. *Electuarium Diaprunis ſimpl.* Eodem modo paratur, ex pulpa & ſacch. ℥.

3. *Diaprunum compoſitum* lenitivum Diadamaſcenon, Vide Diſpenſ.

4. *Diaprunum non laxativum*, V.D. Norib.

Ptarmica.

Ptarmica, *Matth.* 1 *Fuchſ. Lon. Caſt. Lob.*

Digitized by Google

Lob. folio Taraxaconis, *Lob.* pratenſis, *Cam.Ger.* Drace ſylveſtris ſ. ptarmica, *Dod.* Tanacetum album ſ. acutum, *Trag.* (& millefolium 3.) *Tab.* Pyrethrum, *Brunſ. ico.* aliis Pſeudopyrethrum. Dracunculus pratenſis ſerrato folio, *C.B.* 2.

Creſcit in pratis ut & arvis etiam incultis.

OFFICIN. NAT.

Radix & *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ſternutatoria ſunt (ob acrimoniam.) ſed rarioris uſus.*

Pulegium.

Γλήχων βλήχων. Pulegium
- Latifolium
  - fœmina. *Hæc uſitatior.*
  - mas. *Hæc ſubjungitur.*
- Anguſtifolium Cervinum, cui ſubjungitur Creticum & Maſſilioticum, quæ *minus uſualia.*

Inſignitur pulegium, *Brunſ. Trag. Matt. Fuchſ. Cord. Dod. Lon. Caſt. Cam.* Pulegium Regium, *Lob.* Pulegium, latifolium, *C.B.* 1. Germ. Balſam/ Poley/ Flöhkraut/ (quia fumus ejus pulices fugare credatur.)

Creſcit locis cultis & incultis, humidis ac campeſtribus. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ eligenda caulibus ad rubedinem inclinantibus.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. (*ſaporis ſubacris ac ſubamari*) *partium tenuium, atten. incid. aper. reſolv. Uſus præcip. in menſibus ciendis, fluore albo, fœtu ejiciendo, confert Epaticis ac pulmoniacis: nauſeam ac tormina ventris diſcutit, calculum ac urinam pellit. Ictero ac Hydropi medetur. Extrinſecus, prodeſt capiti, ſomnum arcet, vertiginem diſcutit, doloribus arthriticis convenit, dentes abſtergit, pruritum cutis curat, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba.
2. ▽ *bis deſtillata.* Ex herba.
3. *Ol. ſtillatitium.*

Pulmonaria arborea.

Muſcus pulmonarius, *Lob.* & *C.B.* 7. pulmonaria, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Tab.* prima, *Caſt.* Germ. Lungenkraut.

Adnaſcitur arboribus præſertim, v.g. Quercui & aliis: tum & petris; ſed hic candidior eſt. Vide Lichen petræus.

Vires. *Refrig. & ſicc. moderatè* (*aliis calefacit.*) *Uſus præcip. in affectibus pulmonum ſc. ereſione, tuſſi, aſthmate, in profluviis alvi, ac Uteri. Extrinſecus in vulnerum ſanguine compeſcendo. Vide & Lichenem cum quo, ut figura ita & viribus ferè convenit.*

Digitized by Google

336

Pulmonaria.

Lungenkraut ⎧ Latifolia.
Pulmonaria ⎩ Anguſtifolia ⎧ vulgaris, Schmalbletterich Lungenkraut.
⎩ Plinii, Schmalbletterich Hirſchmangolt.

Creſcunt in dumetis opacis ac umbroſis. Floret Aprili.

Eligitur præ cæteris latifolia. Hęc inſignitur ſymphytum maculoſum ſ. Pulmonaria latifolia, *C.B.* 1. Pulmonaria altera, *Matth. Caſt.* maculoſa, *Lob. Cam. Tab.*

N. Foliis variat, quæ aliquando albis punctis notantur, aliquando carent: Floribus eſt communiter cæruleo-rubentibus, rarius albis. Sunt qui in marem & fœminam diſtinguunt.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refr. & ſicc. conſolidant, conglutinant (al. calf.) Uſus præcipuus in affectibus pulmonum phthiſi, expuitione ſanguinis. Extrinſecus in vulneribus.*

Pyrethrum.

Πύρεθρον, Pyrethrum flore bellidis, *C.B.* 1. pyrethrum, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod* 2. *Matth. Cam. Tab.* majus, *Lon.* verum, *Caſt.* officin. *Lob.* Germ. Bertram/ Zahnwurtz/ Speichelwurtz/ Geiferwurtz.

Creſcit in Italia aliiſque locis calidis ac orientalibus, ut & in Helvetia, apud nos non niſi in hortis colitur.

N. Pyrethrum Germanicum ſ. pſeudopyrethrum. V. Ptarmica.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calf. & ſicc. ultra* 3. *atten. incid. ſudorem valide movet. Uſus præcip. ſed rari in viſcoſo phlegmate corporis ac præcipue pulmonum, qui attenuat atque per expuitionem ac urinam expellit, ad Venerem ſtimulat, quartanam curat. Extrinſecus in Odontalgia frigida, in Batracho apophlegmatizans inſigne eſt: juvat & in Hemicrania: Paralyſin ac ſtupida membra ſanat, rigores febris præcavet (inunctum dorſo ac plantis pedum.)*

Pyrola.

Pyrola rotundifolia major, *C.B.* 1 Pyrola, *Matth. Brunf. Dod. Lob. Caſt. Tab.* Limonium, *Fuchſ.* ſylveſtre, *Trag.* Limonium & Pyrola, *Lon.* German. Wintergrün/ Waldmangolt.

Creſcit in ſylvis humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. conſolidant, vulneraria ſunt. Uſu interno & externo celeberrima.*

Pyrus.

Ἄπιος, ἄππιος, Birnbaum.

Digitized by Google

1. Pyra { Domeſtica. / Sylveſtria. } 2. { Dulcia. / Acida. / Acerba. }

Vires. *Refrig. aſtring. δύσπεπτα ſunt. Cocta vero melioris vota cenſentur, & ut ſchola Salernitana habet:*

Cruda gravant Stomachum, relevant pyra cocta gravatum. Differre tamen viribus, pro ut ſapore differunt non difficile eſt colligere, dulcia laxant, acida & acerba adſtringunt, &c.

N. Arefacta cocta & comeſta commendantur in fluxu alvi.

N. Ex pyris vulgaribus fit pyraceum vinum, German. Birnwein/ quod ruſticis noſtratibus loco vini inſervit.

Ex eodem pyraceo fit acetum ruſticis noſtratibus vulgatiſsimum.

Q.

Quercus.

Δρῦς, Quercus, *C.B.* 4. Quercus, *Matth. Fuchſ. Dod. Trag. Lon. Tab.* vulgaris, *Lob. Cord.* Germ. Eichbaum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, earumque *Cupulæ. Cortex, Viſcum, Fungus.*

Vires. Folia, Glandes, Cortex, Cupulæ *glandium refrigerant, ſicc. aſtring. Uſus in fluxu alvi, uteri, ſeminis. Extrinſecus in Odontalgia, profluvio uterino, &c.*

Viſcum, *(quod præ reliquis viſci generibus probatur,) calfac. moderatè, ſed paulatim emollit, diſcut. Uſus præcip. ac ſpecificè in Epilepſia. Extrinſecus maturat tubercula, parotides, cæterosque abſceſſus (cum Reſina ac cera mixtum.)*

Fungus *quercinus, hæmorrhagiam narium ac ſanguinem vulnerum, non minus ac betulinus cohibere dicitur.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex foliis quercuum novellar. rubrar. Majo collectis.

Quinquefolium.

Πεντάφυλλον, Quinquefolium majus repens flore luteo, *C. B.* 1. pentaphyllon minus, *Brunſ.* vulgare, *Trag.* Dioſcor. *Tab.* luteum majus, *Dod.* 1. & 2. *Lon.* repens, *Cam.* Quinquefolium, *Matth. Lob.* Germ. Fünffingerkraut/Fünffblat.

Creſcit paſsim locis arenoſis campeſtribus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus. *Radix* colligenda vere.

Vires. *Temperatum eſt caliditate & frigiditate, ſicc. 3. aſtring. vulneraria eſt. Uſus præcip. in affectibus à catarrhis oriundis, paralyſi, phthiſi, arthritide, in uteri humiditate corrigenda, in ſanguinis expuitione ac tuſſi, in Ictero, in obſtructione Epatis & Lienis, obtundit acrimoniam bilis aduſtæ, ſiſtit fluxus alvi, hæmorrhoidũ, hæmorrhagiam narium. Prodeſt in calculo ac eroſione Renum, in Hernia, in febribus. Extrinſecus prodeſt in oculis inflammatis (ſuccus inſtillatus) in oris putredine, laxitate dentium, abſtergit ulcera etiam maligna.*

N. I.

Digitized by Google

N. 1. In febribus tertianis exhibent folia trina, in quartana quaterna, &c.

N. 2. Sunt qui radicem pugno detentam ad hæmorrhagiam narium ſedandam commendant.

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Fit ex herba collectâ Majo.

R.

Raphanus.

ῥαφανὶς, ῥαφανὸς, Arab. Fugell. Raphanus magnus, *Lob.* Rhaph. ſativus, *Fuchſ. Caſt.* Rhaph. rotundus, *Lon. Tab.* orbiculatus. *Tab.* & *Ger.* Radicula ſativa, *Dod.* Rhaphanus major orbicularis vel rotundus, *C. B.* 1.

Raphanus:
- Raphanus major orbicularis vel raph. rotundus domeſticus. *Hujus loci.*
- Raphanus Niger. *Idem hic cum priori.*
- Raphanus minor oblongus. *Eſt eſculentus & minus officinalis.*
- Raphanus Ruſticanus ſ. marinus. *Vide in ſequenti.*
- Raphanus Aquaticus. *Non eſt in uſu.*

N. Eſt & Raphanus ſylveſtris. *Vide Armoracia.*

Creſcit in hortis, gaudet ſolo humido.

OFFICIN. NAT.

Semen, *Radix*, ſed rarò quia culinaris potiſsimum eſt.

Vires. *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *aper. abſterg. atten. Uſus præcip. in calculo atterendo ac expellendo, urina ac menſibus ciendis, in obſtructionibus Epatis ac Lienis, attenuat mucilaginem viſcoſam in ventriculo, confertque ad diſtributionem chyli, chymique. Extrinſecus apponitur plantis pedum in febribus, ſicuti & Cervici in capitis dolore febrium malignarum comite.*

N. In uſu interno notandum, quod nauſeâ & ructus ciere ſoleat.

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex radicibus.

Raphanus marinus ſ. Ruſticanus.

Raphanus Ruſticanus, *C. B.* 5. ſylveſtris Dioſcor. *Fuchſ.* Armoracia aut Raphan. major, *Brunf.* Raphan. major, *Trag.* marinus, *Tab.* vulgaris & ruſticanus, *Matth.* Radicula magna, *Dod.* ruſtic. *Lob. Cam.* German. Märrettich.

Gaudet ſolo humido.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr.* 3. *incidit atten. eaſdemque cum priori qualitates habet, ſed fortiores: ciet vomitum, (ſi ſuccus vel infuſio in aceto cum melle tepide aſſumatur & aqua ſuperbibatur) ſpecificè ſcorbuticis prodeſt. Calculum pellit, menſes ciet. Extrinſecus prodeſt in febribus (tertiana & quartana) ſuc-*

Digitized by Google

cus cum ol. piperino dorſo inunctus, pulſibusve cum ⊖ impoſitus, &c.

Rapum & Rapa.

Γογγύλη, Rüben/ Arab. Seliom, Selgem, Selgrem. Rapum Dioſcor.

Eſt { longum, fœmina.
rotundum, mas.
ſylveſtre, quod *minus uſitatum.*

N. Nomen Rapi omnib. uſuale eſt.

Vires. *Calf.* 2. *ſicc.* 1. *Seminis Uſus pracip. in antidotis, Venerem ciet, morbillos expellit, Doſis ʒß. Radix magis culinaria eſt, ſed ventriculo flatulenta. Succus & Decoctum, leniunt acrimoniam bilis ac aſperitatem bronchiorum aſperaque arteriæ, &c. Extrinſecus imponitur Pernoni (cocta) adhibeturq; in gargariſ. Vide & Napum.*

Rhodia Radix.

Ῥοδία ῥίζα, Radix Roſea, *Trag. Matth. Dod. Cord. Cam. Fuchſ. Lon. & Tab.* Germ. Roſenwurtz.

Creſcit ſponte in alpibus, ſolo gaudet umbroſo.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Natura cenſetur temperata (Fuchſ. calf. & ſicc. 2.) cephalica eſt. Uſus prac. in dolore capitis (cum ▽ roſ. contuſa.)*

Rhodium Lignum.

Aſpalathus, Rodiſer Holtz.

Aſpalathorum 4. quidem modernis innotuerunt genera. 1. Cortice cinereo Ligno purpureo ſ. Dioſcoridis. 2. Aſp. colore buxi. 3. Aſp. albicans torulo citreo. 4. Aſp. rubens. Verum officinis noſtratibus non niſi ſecundum & tertium ſuppetunt. Prius eſt Aſpalati 1. genus, *Lob.* Poſterius dicitur Rhodium Lignum, quibusdam Agallochum, oleaque Æthiopica, *Cord. in D.* Agallochum forte, i.e. xyloaloe ſolida, quibusdam Lignum Rhodiũ, Rhodiſium & aſpalathum, aliis oleaſtrum lignum, *Cord. hiſt.* Aſpalathus roſeus ſ. 3. *Lob.*

Vires. *Dioſcorid. & Galeno calfac. & ſicc. & aſtringit, unde commendabile ad ulcera oris ad nomas genitalium & ſordida ulcera, ad alvi fluxus. Verum enim verò an hæc noſtrati conveniant, cuivis licet experiri. Vix enim modernis practicis in uſu eſt, &c.*

Rhaponticum vulgare.

Rhaponticum ſ. Centaurium majus { folio in lacinias plures diviſo, *C.B.* 1.
folio non diſſecto, *C.B.* 2.
Alpinum luteum, *C.B.* 3.

Ex his uſualius eſt primum, quod inſignitur Rhapontica, quæ hodie centauria major, *Trag. Cord.* Centaurium majus, *Lon. Lob.* magnum, *Matth. Dod. Caſt.* Cent. majus ſeu Rhaponticum pharmaceuticum, *Cord. in D. Cam. Tab.* Germ. **groß tauſent gülden Kraut/ Rhapontic.**

Creſcit in alpibus & vallibus pinguibus apricis, Apuliæ, Sabaudiæ.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires.

Vires. *Natura eſt temperata ſicc. aſtring. vulneraria eſt, ſaporis ſubdulcis ac ſubacris. Uſus in fluxibus alvi, Dyſenteria; ciet menſes, profluviumque è contra ſiſtit; prodeſt in hernia, ſangume coagulato, expuitione ſanguinis, in febribus ſtomachicis: Epar aperit ac roborat, ſummopere laudatur à nonnullis in obſtructione venar. Meſaraicarum, & in morbis hinc ortis.*

Rhaponticum verum.

Rheum, Rha. Dioſcoridis, *C.B.* 3. Ponticum Rha antiquorum, *Lob.* Rhapont. verum officin. German. Rhapontic.

Offic. Nat.

Radix, quæ ad nos ex Aſia advehitur.

Eligenda quæ non carioſa, rubeſcens, in ore lentorem referens.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 2. *ſ. mixtura temperata eſt, terreſtris & ignea ſapore ſubacris. Stomachica, ſplenica ac hepatica. Uſus præcipuus in doloribus arthriticis, febribus, venenatorum animalium ictibus, &c.*

Præpar.

Extract. f. l. 2.

Vires. *Summum eſt Cardiacum. Quercet. Phar. Reſt.*

Rhus.

Rhus folio ulmi, *C. B.* 1. Rhus, *Matth. Tab.* Rhus coriaria, *Dod.* Rhus obſonior. *Lob. Cam.* Sumach Arabum, *Lon. Caſt.* Rhu, Rhoe, Rhus culinarium. German. Gerberbaum/ Schlingbaum.

Gaudet ſolo petroſo. Floret Julio. Fructus fert autumno.

Officin. Nat.

Semen, Folia.

Vires. *Refrig.* 2. *ſicc.* 3. *aſtring. Uſus præcip. in fluxu alvi, uteri ſ. menſium; hæmorrhoides compeſcit, bilem obtundit. Extrinſecus reſiſtit putrefactioni ac Gangrænæ in paronychio.*

N. Gummi dentibus inditum odontalgiam ſedat.

Præpar.

Succus Sumach, i.e. Pulpa ſine oſſeis ſeminibus.

N. Alii ℞. Decoct. Rhois ex ramuſculis & Tamarind. conquaſſatis macerant ac coquunt ad conſiſtentiam. Tabernomontan. in Herbario.

Ribes.

Groſſularia multiplici acino ſ. non ſpinoſa, hortenſis rubra ſ. ribes officinar, *C.B.* 5. Ribes hortenſe, *Trag.* vulgaris domeſtica, *Matth. Caſt.* Ribes, *Fuchſ. Lon. Tab.* Uva Urſi, Ribeſium fructu rubro, *Dod.* Ribes Arabum, *Lob.*

- Rubra. *Hujus baccæ in uſu officinales.*
- Nigra.
- Alba. *Et hujus baccæ in officinas inferuntur, gratioresque ſunt guſtu ipſis rubris.*

Coluntur in hortis, matureſcunt circa Feſtum S. Joannis.

Vires. *Refrig. & ſicc.* 2. *partium tenuium ſubaſtring. ventriculo conveniunt, Uſus præc. in profluviis alvi, dyſenter.*

 chole-

Digitized by Google

choleram ſedant, in febribus bilioſis proſunt, putredini reſiſtũt, ſitim reſtinguũt.

N. Albæ ut minus acidæ ita minus frigidæ cenſendæ ſunt.

PRÆPAR.

1. *Condita bacca.* Vide l. 2.

2. *Rob. de Ribib. ſimpl.* Eſt ſuccus inſpiſſatus ad mellaginem.

3. *Rob. de Ribib. compoſ.* Eſt ſyrupus ex ſucco & ſaccharo ½.

Roſa.

Domeſtica ῥόδον.
Sylveſtris, κυνόῤῥοδον, κυνόσβατον.
Vide Cynosbatos.

Roſarum varia ſunt genera, coloribus ac foliorum multiplicitate differentia. Sic eſt Roſa (Mileſia) rubra, rubra pallidior, ſaturatius rubens, purpurea (hæc, colorem carnis referens Zebetina dicitur.) Verſicolor, alba, moſcata ſ. Damaſcena, ſpinis carens ſubviridis, &c. In officinis autem tria præcipue genera uſualia ſunt. Roſæ ſc. rubræ (quæ præſtantiſsimæ) pallidæ (quæ rubris ſuccedunt) & albæ, quæ infimæ ſortis. Omnibus tamen laudem præripiunt Roſæ moſcatæ ſ. Damaſcenæ.

Florent Majo & Junio. Coluntur ubivis in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores (rubri ac pallidi aſſervantur exiccati,) Anthera.

Vires. *Roſa ut variant generibus: ita & qualitatibus. Sunt enim qui non ſine cauſa roſas partim calidas & acres, partim frigidas volunt, caloremque reſidere in ſuperficie à frigore ſc. eo expulſum, qui in marceſcentibus evaneſcat, in genere tamen omnes refrig. 1. ac aſtring. ſpiritus vitales animaleſque recreant, ac roborant.* *Pallida ſeu incarnatæ laxant. Rubra ac alba aſtringunt (alba levius, rubra fortius.) Uſus præcip. in fluxionibus, febribus, ſiti, appetitu proſtrato, &c. Extrinſecus in vomitu, cephalalgia, vigiliis, dolore aurium, gingivar. ſedis, recti inteſtini (cum Vino cocta & impoſita) in ulceribus & inflammationibus oris, faucium, oculorum.*

Floſculi lutei capillamentis in medio florum adhæreſcentes, (Anthera offic.) exiccati immiſcentur dentifriciis ad gingivarum aſtrictionem, fluxionumque exiccationem.

PRÆPAR.

1. *Acetum*, è flor. rubris.

2. ▽ *ſtillat.* è florib. pallidis (præferunt ad oculor. morbos.)
è florib. rubris.
albis.

3. *Balſamus.* Ex ol. ſtillat. & cera depurata.

4. *Conſerva.* 1. *roſ. rub. recens.*
antiqua.
2. *Roſ. rub.* ⊕-*ta.*

N. Præſtat ex tempore ⊕-tam hanc conſervam conficere; affuſione ſc. guttularum aliquot, quippe quæ ad tempus aſſervatur, & amittit colorem & ſaporem mutat.

3. *Conſerv. roſ. pallid.*

4. *Elect.*

Digitized by Google

5. *Elect. Roſatum. Meſue.* V. D.
de ſuc. Roſar. ſolidum.
liquidum } Aug.

6. *Morſelli, i.e. ſaccharum roſat.* Ex ▽ ſtillat. & ſacch. ān.

N. Morſuli de ſpec. è ſucco roſar. ſunt idem qui Elect. ſolidius.

2. *Rotulæ manuum Chriſti*, officinis dictæ.

7. *Ol. ſtillat.* aſcend. cum ſpiritu.
infuſum 1. *vulgare.*
2. *omphacin.*
3. *Compoſ.* Auguſt.

8. *Pilula Roſata, i.e. de aloe roſata.*

9. *Spec. Elect. de ſuc. roſar.* Aug.
Aromatic. roſ. Aug.
Diarrhod. Abb. Aug.
Roſat. novell. Aug.

10. *Spiritus*, è roſis rubris fermentatis.

11. *Syrupi*, 1. *roſatus ſimplex*, Ex infuſ. 3. roſ. rub.)
2. *roſat. ſolutivus Muſcharum*, (è Damaſcen.) Aug.
3. *Laxativ. compoſ. ſeu elleboratus.* Aug.
4. *ſine elleboro.* Aug.
5. *de roſis ſiccis.*
6. *Roſatus regius ſ. Iulep Roſatum.*
7. *Mel Roſatum Meſue.*
ſimplex.
Curatum.
Laxativum: fere idem eſt cum Syr. ſimplici.

12. *Tinctura.* Fit ex roſ. rub. ſicc. ℥j. infuſis in ▽ roſar. (vel fontanæ) tepefact. ℔iiij. additis ſpir. ⊖ vel ♉is ʒij. facta digeſtione F. Expreſſio & ſi opus ſit filtratio.

13. *Trochiſ. Diarrhod.* Aug.

14. *Unguentum roſatum.*

Ros ſolis.

Rorella, Salvara, Sonnendaw/ Sonthaw.

Eſt { folio rotundo.
folio oblongo.

Ex his uſualis quidem, veruntamen non niſi rariſsimè major, qui inſcribitur Ros ſolis, *Dod. Lon. Caſt.* Rorida ſive Ros ſolis major, *Lob.* Rorella minor, 1. *Tab.*

Creſcit locis apricis, campeſtribus & paluſtribus, inter muſcum albicantē & ſubrubentē. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda quando ☉ in ♌ (medio ♌is) ☾ creſcente, die ſereno ac calido quæ aſſervatur ſine lotione. Item *ſuccus* foliis inſtar ſudoris adhæreſcens.

Vires. *Dodonæus facit calid. & ſicc.* 4. *unde internum ejus uſum vetat: verum enim vero, ſunt qui è contra magni faciunt, maximopereque commendant ad phthiſin (quia calidiſſimo etiam tempore ſudat) ad peſtem, ad vulnera (in potu, &c.) ad Epilepſiam arcendam & præcavendam. Extrinſecus promovere dicitur partum in puerperio (abdomini impoſita) odontalgiam ſedare (in ore detenta) affectum mitigare maniacum (collo appenſa) curare quartanam (pulſibus 6. horis applicata ac dein hor. 6.*

aqua

aquæ impoſita: viciſſim pulſibus applicata idque multoties (10. 12*ies*.)

N. Novi qui infuſionem Rorellæ in aqua vitæ factam, pro cordiali uſitatò habet.

Succus dicitur humiditas, quæ inſtar ſudoris diebus quoque calidiſsimis imò in majori copia, quàm aliàs adhæret, atque concutiendo in patellam ſuppoſitam colligitur.

Vires. *Confortat Cor, Epar ac ventriculum: capitis dolorem à cauſa calida ſedat, peſtem præcavet ac curat. Extrinſecus adhibetur in affectibus oculorum, dolore, ſc. inflammatione, &c.*

Roſmarinus.

Λιβανωτὶς, στεφανωματική, Roſmarinus, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Lon.* Roſmarinum coronarium, *Matth. Lob.* Roſmarinus coronarius, *Cam.* Hortenſis anguſtiore folio, *C.B.* 1. Libanotis coronaria, *Cord. in D.* German. Roßmarin.

Creſcit in locis apricis. Floret Majo, Junio.

Officin. Nat.

Folia, Flores (ſpecialiter Anthos offic.) *Semen.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 2. *lenta incidunt ſaporis ſunt mixti acris, amari: ſubaſtring. cephalica ſunt è præcipuis ut & uterina. Uſus præcip. in affectibus Capitis ac Nervorum, Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, Vertigine, Caro, &c. Viſum acuũt fœtorem anhelitus emendant. Epatis, Lienis ac Uteri obſtructiones reſolvunt, Ictero ac fluori albo mulierum medentur, corque confortant. Extrinſecus proſunt, in catarrhis* (*ſuffitu*) *& exinde natis affectibus. In utero corroborando, &c.*

N. Flores aſſervari poſſunt per biennium.

Præpar.

1. ▽. E planta integra.
2. *Ol. ſtillat.* Una cum ▽ exſtill.
3. *Balſamus.* Fit ex oleo l. c.
4. *Conſerva.* Ex floribus Anthos.
5. *Species Dianthos.*

Rubia.

Ἐρυθρόδανον, Rubia tinctor. ſativa, *C.B.* 1. Rubia, *Cord. in Dioſc. Dod. Lob. Cluſ.* Rub. ſativa. *Brunſ. Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* Germ. Rothe/Ferberröthe/Ferberwurtz.

Adfertur ad nos ex Sileſia ubi copioſè ſeri colique ſolet.

Officin. Nat.

Radix ſola.

Vires. *Calf.* 2. *ſicc.* 3. (*al. refrig.*) *aperit. diſc. reſol. ſubaſtr. Vulneraria eſt, Uſus præc. in obſtruct. Epat. Lienis & inprimis uteri. Proin in Ictero, Hydrope Urina remota, ſanguine coagulato. Extrinſecus in obſtructione menſium* (*in peſſis,*) *&c.*

Rubus.

Rubus officinalis eſt { vulgaris. *Hujus loci.* / idæus. *Loci ſequentis.* }

Inſignitur: Rubus vulgaris ſ. rubus fructu nigro, *C.B.* 1. βάτος, græcor. Sentis Latin. Rubus, *Dioſc. & Plinio.*

Digitized by Google

Plinio. Rubus, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* Rubus grandis & ſecundus, *Trag.* R. arvenſis, *Tab.* Germ. Brombeer/Bromen.

Creſcit inter dumeta. Floreſcit initio æſtatis, matureſcit in fine ejusdem.

OFFICIN. NAT.

Folia. Fructus (*Mora* rubi, *mora bati,* bati, *βάτινα.*)

Vires. *Folia ac fructus immaturus refrig. ſicc. aſtring. potenter. Fructus verò maturus caliditate eſt temperatus ac ſubaſtringens. Uſus præcip. in quibuscunq; profluviis, vomitu, fluxu alvi, uteri, narium. Extrinſecus in aphthis, aliisque oris affectibus abſtergendis, in vulneribus aſtringendis, capillos nigrat, ſcabiem curat.*

N. Radix lithontriptica cenſetur, ſed rari uſus.

PRÆPAR.

Rob Diamoron ſimpl. Ex ſucco fructuum immaturor.

Diamoron compoſ. Vide Diſp.

Diamoron Nicolai uſitatum. V.D.

Rubus idæus.

Rubus idęus { ſpinoſus. *Hic uſualis.* / lævis. / fructu albo.

Inſcribitur rubus idæus ſpinoſus, *C.B.* 3. *βάτος ἰδαία,* rubus idęus, *Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Tab.* Rubus idæus exilibus ſpinis, *Cord. in D.* Rub. id. vulgaris, *Cluſ.* German. Hindbeer.

Creſcit itidem inter dumeta.

OFFICIN. NAT.

Fructus.

Vires. *Eaſdem vires obtinent quas præcedentia mora, cordiales tamen præ iis peculiariter cenſentur.*

PRÆPAR.

1. *Syrup.* Ex ſucco fructus & ſaccharo.

2. *Acetum.* Ex fructibus infuſis.

Ruſcus.

Ὀξυμυρσίνη, Ruſcus, *Trag. Matt. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Ruſcum, *Dodon.* Myrthacantha, *Lobel.* (*icon.*) aliis Bruſcus & Bruſcum. Germ. Mäußdorn.

Creſcit copioſe, in Italia, ut & quibusdam locis Germaniæ.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & ſicc. ſaporis eſt auſteri ac ſubamari, incid. atten. aperit. Uſus præcip. in obſtructione Epatis, Urinæ, Menſium, &c.*

N. Recenſetur inter 5. radices aperientes.

Ruta.

Πήγανον, Ruta hortenſis, Rauten/ Weinraut.

Ruta {
- Hortenſis { latifolia. / tenuifolia.
- Sylveſtris { major. / minor. / flore magno albo.
- muraria

Ex his ornat officinas hortenſis

Digitized by Google

utraque è quibus vulgatior quidem eſt latifolia eaque major cæſiique coloris: præſtantior verò tenuifolia minor & nigricantior.

Latifolia inſcribitur Ruta, *Brunfelſ. Matth. Caſt.* Domeſtica, *Trag.* Hortenſis, *Fuchſ. Lob. Cam.* ſativa, *Cord. in D.* graveolens hortenſis, *Dodon.* latifolia, *Tab.* Ruta hortenſis latifolia, *C.B.* 1.

N. Hæc diligenti cultura arboreſcere ſolet, cujus exemplum nobis præbuit hujus Civitatis civis è primariis Pluli. Leuwein.

Anguſtifolia inſignitur Ruta hortenſis altera, *C.B.* 2. Ruta h. minor, *Trag.* Ruta ſativa tenuifolia, *Cord. in D.* Ruta tenuifol. *Tab.*

Gaudet ſolo arido ac calido: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba ac *Summitates* cum ſeminibus.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *incid. atten. diger. diſcut. eſt alexipharmaca, cephalica ac nervina. Uſus precip. in variis morbis, peſte aliisque affectibus malignis præſervandis ac curandis, veneno arcendo, viſu acuendo, laſcivia reprimenda, pleuritide curanda, imbecillitate ventriculi corrigenda, colica diſcutienda, &c. Extrinſecus in ictibus ſerpentum, carbunculis, in febrium paroxyſmis arcendis (inunct. dorſ.) Cephalalgia ex crapula, hemicrania, in febribus malignis (pro Epithemate pulſuum cum* ⊖ *&* ♱) *in dolore capitis febrium ardentium & malignarum (ſimiliter pedum plantis adhibita)*

N. Nimius uſus internus officit gravidis.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtill.* Ex planta cum cauliculis Majo collectis.

2. *Oleum ſtillat.* Cum ▽.

3. *Oleum infuſum.* Ex infuſa herba in oleo communi.

4. *Sal.* Ex herba incinerata.

5. *Acetum.* Ex infuſione.

6. *Balſamus.* Ex ol. ſtillat.

S.

Sabina.

Βράθυς, Savina, Sevenbaum Sievenbaum.

Sabina folio { Tamariſci. *Hæc uſualis.* / Cupreſſi. 1. & ſecunda.

Dicitur Sabina, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Lob.* vulgaris, *Cam.* Sabin. Myrtifolio, *Cord. in D.* Savina, *Lon.* Sav. mas, *Tab.* Sabina folio Tamariſci Dioſcorid. *C.B.* 1.

Colitur in hortis: Viret perpetuo.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *partium tenuium, incid. atten. diſcut. Uſus pracip. in menſibus fortiter ciendis, fœtu ejiciendo, urina pellenda, aſthmate medendo. Extrinſecus in affectibus uterinis, ulceribus ſerpentibus arcendis, ſcabie pracipue capitis infantum exiccanda ac curanda (cum cremore lactis,) in maculis faciei abſtergendis.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

Salix.

Digitized by Google

Salix.

Ἰτέα, Weiden/Weidenbaum.

Salix multorum eſt generum, quę ſine diſcrimine in uſum medicum accerſi poterunt.

Creſcunt in locis udis: Flor. Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Iuli.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. Vſus pracip. Extrinſecus in lotionibus pedum pro vigiliis ac aſtu febricitantium accendo.*

Juli *ſiſtunt hamorrhagiam quamcunque (impoſiti.)*

Salvia.

Ἐλελίσφακον, Arab. Æliſſacos, Salbey.

Eſt { Major, Breitſalbey. / Minor acuta, nobilis, Spitzſalbey/Creutzſalbey/ Adelſalbey/ } *ſunt uſuales, ſed minor praſtantior eſt.* / Sylveſtris. *Hæc officinis ignota, aliàs convenit viribus cum Hormino.* }

Major inſcribitur, Salvia latifolia, *Trag. Lon. Cluſ. Cam.* Salvia major, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Tab.* Salvia, *Cord. in D.* major ſcabrior, Dioſcor. *Lob. C.B.* 1.

Hæc variat in foliis & floribus: foliis eſt viridibus, iisque criſpis & non criſpis, purpuraſcentibus, verſicoloribus: ſic vel totis vel partim albidis, floribus communiter cæruleis, rarius candidis.

Minor vocatur, Salvia minor aurita & non aurita, *C.B.* 3. Salvia nobilis, *Brunf.* anguſtifolia & minor, *Trag.* Salv. minor, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Tab.* pinnata *Pena* Salvia acuta, *Lon.* anguſtifol. *Cluſ.* Salv. tenuifolia auriculat. *Cam.*

Variat foliis auritis vel pinnatis & non auritis: foliis aliquando Lavendulæ concoloribus, ſed latioribus & gravioris odoris: rarius luteolis: flore cæruleo, rarius albo.

Gaudet ſolo fœcundato argilla, &c. Floret Julio ac Auguſto. Tranſplantatur Martio, cumque ruta intermixta, quâ Serpentes & Bufones ſalviæ viciniam amantes arceantur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf.* 1. *ſicc.* 2. *ſubaſtring. abſterg. Vſus pracip. eſt diureticus: menſes ob craſſitiem remoratos ciet, nimios emendat. Prodeſt in paralyſi, vertigine, tremore, catarrhis. Extrinſecus aphthas oris abſtergit (in gargariſ.) &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum.* ſtillat.
3. *Sal.* Ex herba incinerata.
4. *Conſerva.* Ex floribus.

Sambucus.

Ἀκτῆ, Sabucus, Holderbaum/Hollunder.

{ Vulgaris. *Hujus loci.* / Humilis. *Vide Ebulus.* }

Inſigni-

Digitized by Google

Inſignitur, Sambucus fructu in umbella nigro, *C. B. 1.* Sambucus, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Tab.* Sambucus vulgaris, *Trag.* Domeſtica, *Caſt.* Sambucus campeſtris & vulgaris, *Cam.*

Gaudet locis opacis, ſepibus, pomæriis & aſperis vallibus. Floret Majo, Junio, Julio. Baccæ matureſcunt Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Flores, Baccæ, Liber, Spongia, Turiones.

Vires. *Sambucus integer calfacit & ſiccat, reſolvit, hydropicos juvat.*

Flores *diſcutiunt inſuper, emolliunt, reſolvunt, ſudorifert ac anodyni ſunt. Vſus præcip. intrinſecus in Eryſipelate præcavendo & abigendo. Extrinſecus in colico dolore, in Eryſipelate, combuſtis, &c. (impoſiti.)*

Baccæ *ſudorifera itidem ſunt ac alexipharmacæ.*

Liber (*cortex interior*) *educit ſeroſos humores. Extrinſecus easdem vires habet, quas flores.*

N. Eligendi cortices radicis.

Turiones *adhibentur in acetariis, alvumque leniunt, idem facit & pulvis.*

Spongia (*Auricula Iudæ*) *oculorum affectibus medetur (macerata in ▽ appropriata & impoſita.)*

N. Sambucum, viſci inſtar, in ſalice naſcentem, pro peculiari commendant antiepileptico.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex flor. l.a.

2. *Spiritus.* Fit rectificatione ▽ ſtillat. vel ex floribus in dolio querno fermentatis.

3. *Vinum* ℞. flor. in umbra exiccat. ℔ j. circiter infundantur muſti menſuris 8.

4. *Oleum infuſum.* In ol. cydon.

5. *Oleum ſtillat.* cum ▽ extillat, ſed raro proſtat.

N. Poteſt idem elici hoc modo. ℞. Flor. q.v. macera cum Vino Malvatico vel Hiſpanico vitro bene occluſo calore ſolis per tempus (ſeptim. 6.) hinc exprime fortiter ac moderatè calfacito: ſic ſupernatabit oleum; Blochwitz.

PRÆPAR.

1. *Ex baccis* 1. *Rob. Sambuci.* Eſt pulpa baccar. maturarum.

2. *Tinctura ac Extractum.* Fiunt ex Rob. Sambuci (Quercetanus ℞. baccas umbra exiccatas) beneficio 🜈 (qui acidulus redditus ſit cum liquore acido aut ⊖-i aut ♀is.) N. Dicitur Tinctura antequam 🜈 fuerit ſeparatus. Extractum ſi idem 🜈 abſtractus ſit.

Vires. *Suffocationi uterinæ ſuccurrit. Doſ. tincturæ, cochlear ß. Extracti* ʒj

3. *Spiritus.* Fit è ſucco ex baccis maturis expreſſo vel ex baccis ipſis ſaltem contuſis & fermentatis, l.a.

N. Sunt qui baccis exiccatis craſſeque contuſis farinæ hordeac. $\frac{1}{3}$. addunt affuſaque ▽ fervente digerunt.

4. *Oleum.* Ex arillis baccar. poſt ſucci

ſuccei transcolationem in filtro relictis, videlicet hæ bene elotę & in aëre exiccatæ, Vino albo irrigantur ac fortiter exprimuntur.

Vires. *Eſt vomitivum egregium.* *Doſis ℈j. vel ʒ j.ß. in cereviſia tepida, &c. Non eſt officinale.*

His 5. addi poteſt *Tragea granorum Actes*, Quercetani ℞. ſuccum baccar. maturar. expreſſar. q. v. adde farinam ſecalinam, fac paſtam & exinde panes exiguos, in furno ad duritiem biſcocti coquendos. Hos pulveriſa, pulverem cum eodem ſucco iterum impaſta, atque ut prius in furno coque, idque tertiò repetatur. Tandem pulveriſa ac ſerva.

Vires. *Specificum eſt arcanum adverſus dyſenteriam.*

Doſis ʒ j. cum Nuciſtæ ʒ j.

N. Anatomiam Sambuci conſcripſit Martinus Blochwitzius, M. D. in qua & præparationes & uſus ſambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.

Sanguiſorba.

Pimpinella ſanguiſorba. Sorbaria, Welſch Bibenell.

- Major.
- Minor
  - Hirſuta. *Hæc ſola officinis cognita.*
  - Lævis.

Dicitur Pimpinella ſanguiſorba minor hirſuta, *C. B.* 7. Pimpinella, *Lob.* Italica. *Trag. Lon.* minor. Pimp. ſanguiſorb. *Dod.* minor, *Matth. Caſt. Cam.* ſanguiſ. minor, *Fuchſ. Cord. h. Tab.*

Colitur nobis in hortis. Floret Majo & Junio.

Officin. Nat.

Herba cum floribus. *Radix.*

Vires. *Refrig. moderatè, ſicc. aſtring. Vulneraria ac pulmonica eſt, ſaporis grati. Uſus præcip. in catarrh. affectibus pulmonum phthiſi, ex eroſione, in morbis malignis, in profluviis uteri, alvi, hæmorrhoidum: præcavet abortum. Extrinſecus in hæmorrhagia quacunque utiliter adhibetur.*

Præpar.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus collecta Junio.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
2. *Conſerva* ex floribus.

Sanicula.

Sannicula officinar. *C. B.* 1. *Trag. Dod. Lon.* Sanicula diapenſia, *Brunſ. Matth. Caſt.* cui & Sanicula quinquefolia. San. mas, *Fuchſ.* Sanic. & diapenſia, *Lob.* Sannickel/Sanickel.

Creſcit in montibus ac vallibus: ſolo gaudet pingui ac opaco: colligitur Junio menſe cum floribus.

Officin. Nat.

Folia rarò *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc. aſtring. ſaporis eſt amari, vulnerariaque una ex præcipuis, utilis in conſolidandis ulceribus, fiſtulis, rupturis, eroſionibusque, tàm internè quàm externè adhibita.*

Præpar.

▽. Ex herba florente.

Lignum Santalum.

Σάνταλον, Sandel/ { Album. *Matth. Lon. Cord. h. Caſt. Garz. Tab.*
Rubrum. *Matth. Lon. Caſt. Garz. Tab.*
Citrinum. *Cord. h. Lon.* Flavum, *Tab.* Pallidum, *Matth. Garz.*

Ligna ſunt exotica ex Indiis ad nos tranſportata.

Præſtantiſſimum eſt, citrinum, ſuccedit album, infimas tenet rubrum, planè inodorum. Eligendum autem citrinum ſuaviter fragrans, magnam habens medullam, grave, nodoſum. Hujus in defectu recipi poteſt album.

Vires. *Refrig. 3. (al. 2.) ſicc. 2. aperiunt, Epatica ſunt, ac cardiac. Uſus præcip. in lypothymia, palpitatione cordis, obſtructione Epatis, &c. Extrinſecus in catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithemat. &c.*

N. Santalum rubrum magis refrigerat ac aſtringit quam reliqua.

PRÆPAR.

1. *Extractum Gummoſum.* Fit ut alior. lignorum extracta cum 🜄.

N. Quercetanus parat. cum 🜄 aliqua Epatica. E.g. Agrimoniæ.

2. *Spec. Diatrionſantal.* V. Diſp.

3. *Unguentum ſantalinum.* V. D.

4. *Cerotum ſeu Emplaſtrum ſantalinum.* Vide Diſp.

Santonicum.

Abſynthiacum ſantonicum, Wurmkraut eſt C.B. { Judaicum.
Alexandrinum.
Ægyptiacum. *Hujus ſemen officinale*

ſolum.
Gallicum.

Inſignitur Semen ſanctum ſ. Sementina, *Matth.* & Semen Zedoariæ, *Lob. Caſt.* Abſynthi: Seriphium, Alexandrinum. Semen Cinæ, *Cord.* Sementina, *Dod. Tab.* (cui & ſantonicum.) Santonicum & Semen ſanctum, *Lon.* German. Zidwanſamen/ Wurmſamen.

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Ægypti.

N. Sunt qui & ex abſynthio (ſanton.) Ægyptio ſemen Zinæ colligi volunt. Hoc videatur apud *Matth. Lob. Dod. Tab.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari eſt. Uſus in lumbricis cujuscunque generis enecandis, fugandis & expellendis.*

PRÆPAR.

1. *Semen ſantonicum præparatum*, i. e. in ※ ♂ ℞ (45.) maceratum atque iterum exiccatum.

2. *Confectio ſeminis Cinæ*, vberzogen Wurmſamen.

Sanguinaria vide *Polygonum.*

Saponaria.

Στρουθίον, *Dioſc. Fuchſ. Lon.* Saponaria, *Trag. Dod. Lob. Tab. Cam. Ger.* viola agreſtis, *Trag.* Saponaria major

jor Lævis, *C.B.*1. Germ Seiffenkraut/ Speichelwurtz.

Creſcit paſſim juxta rivulos & vias: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia ſed raro & *Radix*.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſtrenuè attenuat, aperit ſudorifera eſt. Uſus in aſthmate, utero, menſibus ciendis, lue Venerea. Extrinſecus ptarmica eſt tumores ac præcipue panos diſcutit.*

Sarſa parilla.

Salſa parilla, ſmilax aſpera Peruviana, *C.B.*4.*Tab.Ger.* Zarzaparilla, *Matth. Mon. Garz.* Zarzaparilla Peruviana, *Dod.* Zarza ſ. ſarſaparilla, *Caſt.* ſarſa parilla, *Lon. Trag. Lob.*

Nomen accepit à ſimilitudine quam cum ſmilace aſpera (Hiſp. Zarza parillæ) habet.

Triplex ea eſt. Nicol. Monardo monente adfertur ſc. 1. Ex Hiſpania nova, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Provincia Honduras, quæ cinerea nigrior & craſsior, priorique melior eſt. 3. Ex Provincia Quitto, locis Urbi Guajaquil vicinis (unde Zarzaparil. Guajaquillana dicitur,) quę ex cinereo nigricans, major & craſſior adhuc eſt cæteris.

OFFICIN. NAT.

Radix lignoſa, prælonga fibroſa, uniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantulum nigri recens, (non carioſa,) gravis, flexilis nec frangibilis.

Vires. *Calfacit moderatè ſicc. partum eſt tenuium ſudoriferaque. Uſus præcip. in lue venerea, quam ſpecificè curat, in Catharris atque inde natis affectibus. E. g. Arthritide, &c.*

Saſſa fras.

Arbor eſt prægrandis naſcens in Florida, folio ficulneo, cortice ex fulvo nigricante, aliquantulum acri ſapore ſed aromatico, odore fœniculum redolente.

Dicitur pavame ſ. ſaſſa fras, *Mon. Frag.*

OFFICIN. NAT.

Lignum & *Cortex* qui præfertur ligno, maxime ſi ex radice fit, quippe radix reliquis partibus prævalet adeoque & ejus cortex.

Vires. *Cortex calf. & ſicc. ad gr.* 3. *Lignum calf. & ſicc.* 2. *atten. aperit. diſcut. ſudores movet. Uſus præcip. in omni morbor. genere, præſertim obſtructionibus tollendis, partibus internis roborandis, in ſterilitate emendanda & venerea lue curanda.*

N. Inſtar Panaceæ in Catarrhis habetur.

PRÆPAR.

1. *Extract.* Fit l.a. Vid. l. 2.
2. *Ol. ſtillat.* Vide l. 2.

Satureia.

θύμβρα, θύμβρον, Saturey/ Sengenkraut.

Satureia { 1. Hortenſis ſ. cunila ſativa. *Hæc uſualis.*
2. Montana,

eſt

eſt *C. B.* 3. Spicata.
4. Cretica.
5. Thymi folio.

Inſignitur Hyſſopus agreſtis, *Brunf.* Satureia, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab Cam.* Sat. altera, *Matth.* ſativa, *Fuchſ. Cord.* ſylveſtris, 2. *Caſt.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *floribus*.

Vires *Saporis ac odoris eſt acris ac calidi, unde & calida ac ſicca cenſetur gr. 3. atten. aperit. diſc. Uſus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris: *aſthmate, uteri, menſibus obſtructis: viſumque acuit. Extrinſecus diſcutit tumores, doloresque aurium ſedat.*

N. Pulices necare dicitur ſtrata in Cubili.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba florente.

2. *Oleum ſtillat.* cum ▽a.

Satyrium ſ. Orchis.

Satyrium ſ. orchis, Germ. Knabenkraut/Stendelwurtz.

N. Dioſcor. diſtinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quę radicem bulboſam habent, eamque geminam: Satyrium, quod unicam. Plinius vero utraque confundit.

Genera Orchidum ſ. Satyriorum paſsim quam plurima naſcuntur, quæ etſi promiſcue in uſum accerſi queant: attamen eligunt officinæ præ reliquis cynoſorchim.

Creſcunt in Campeſtribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cujus bulba diſtentior eligenda, rejecta flaccidiore.

Vires. *Calf. & hum. ſaporis dulcis. Uſus præcip.* (*ex ſignatura laſciva*) *ad virilem fortitudinem reſtaurandam: Sic & uterum confortare creditur* 8. *adque conceptionem diſponere.*

PRÆPAR.

1. *Condita Radix.* ℞. Orbiculum diſtentiorem, purga bene ac coque: hinc exicca ac confice ſaccharo.

2. *Electuar. Diaſatyrion.* V. D.

3. *Extractum ſ. ſanguis:* Fit ex radice conquaſſata & cum pane atque vino digeſta. Vide l. 2. & Quercet. in ph. R. c. 26.

Saxifraga.

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag. Dod. Fuchſ.* (*icon.*) *Cam. Tab.* ſaxifraga, *Brunf.* major, *Fuchſ.* ſaxifraga alba chelidonides, *Lob.* ſaxifr. alba tuberoſa radice, *Cluſ. hiſt.* Germ. Steinbrech.

Creſcit in locis aſperis ac ſabuloſis: Floret Majo.

N. Sunt & alia ſaxifragorum genera, verum officinis vel alio nomine venerũt, vel inuſitata ſunt. Sic eſt ſaxifraga lutea. 1. Melilotus, rubra. 2. Filipendula ſaxifraga Pimpinella. Vide ſ. Loco.

OFFI-

Digitized by Google

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & ſicc. evidentiſſimè (3.) diuretica eſt, aperit. Uſus præcip. in ſabulo ac calculo Renum ac Veſicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in menſibus obſtructis. Extrinſecus in balneis diureticis.*

PRÆPAR.

▽. Ex planta intregra, Majo collecta.

Scabioſa.

Scabioſa *C.B.* eſt:
- Pratenſis & arvenſis, variarum ſpecierum ex quibus *uſitata eſt C. B.* 1.
- Montana. Variarum ſpecierum.
- Capitulo globoſo. Variarum ſpecierum.
- Stellata. Variar. ſpec.

Dicitur ſcabioſa pratenſis hirſuta, *C. B.* Scabioſa, *Lon.* vulgaris, *Fuchſ.* major, *Caſt.* arvenſis, *Tab.* (cui & major flore cæruleo purpureo.) Scabioſæ 1. genus, *Trag.* ſcab. ſegetum, *Ger.* Germ. Scabioſen/Apoſtemkraut/Grindkraut.

Creſcit in arvis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) *Folia*, *Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. usque ad 2. abſterg. atten. diſcut. ſudorifera alexipharmaca ac pulmonica eſt. Uſus præcip. in apoſtematibus (unde & nomen habet) pleureſi, angina, tuſſi, aſthmate, peſte, fiſtuloſis ſ. manantibus ulceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinſecus in ſcabie, pruritu, impetigine ac præcipuè in achoribus ac tinea capitis* (Erbgrind/) *in furfuribus ac lendibus capitis in ſuggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum (in ſuffitu vaporoſo.)*

N. Radix ſcabioſæ majoris flore purpureo, ſpecifice curare dicitur L. veneream, adeò, ut ſalſæ parillæ vel parum vel nihil cedere cenſeatur.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
3. *Conſerva.* Ex floribus.
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

Schænanthum.

Σχοῖνος, Σχοίνανθον, *Lon.* Juncus odoratus, *Matth. Lob. Cluſ. Caſt.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum. Stramen Camel. Camelsheu/Camelſtroh.

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi ſeu ſurculi (ſtramen) *Flores. Radix.*

Vires. *Calfac. ſubaſtr. tenuium partium, diſcutit. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac ſingultu, in urina difficultate, Renum, Veſicæ ac Uteri dolore. Extrinſecus corrigit fœtorem oris, roborat caput (lotione) diſcutit, uvulæ tumorem, roborat ventriculum, &c.*

Digitized by Google

eſt *C. B.* { 3. Spicata.
4. Cretica.
5. Thymi folio.

Inſignitur Hyſſopus agreſtis, *Brunf.* Satureia, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab Cam.* Sat. altera, *Matth.* ſativa, *Fuchſ. Cord.* ſylveſtris, 2. *Caſt.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *floribus*.

Vires *Saporis ac odoris eſt acris ac calidi, unde & calida ac ſicca cenſetur gr. 3. atten. aperit. diſc. Uſus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris: *aſthmate, uteri, menſibus obſtructis: viſumque acuit. Extrinſecus diſcutit tumores, doloresque aurium ſedat.*

N. Pulices necare dicitur ſtrata in Cubili.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba florente.

2. *Oleum ſtillat.* cum ▽a.

Satyrium ſ. Orchis.

Satyrium ſ. orchis, Germ. Knabenkraut/Stendelwurtz.

N. Dioſcor. diſtinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quę radicem bulboſam habent, eamque geminam: Satyrium, quod unicam. Plinius vero utraque confundit.

Genera Orchidum ſ. Satyriorum paſſim quam plurima naſcuntur, quæ etſi promiſcue in uſum accerſi queant: attamen eligunt officinæ præ reliquis cynoſorehim.

Creſcunt in Campeſtribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cujus bulba diſtentior eligenda, rejecta flaccidiore.

Vires. *Calf. & hum. ſaporis dulcis. Uſus præcip.* (*ex ſignatura laſciva*) *ad virilem fortitudinem reſtaurandam. Sic & uterum confortare creditur* 8. *adque conceptionem diſponere.*

PRÆPAR.

1. *Condita Radix.* ℞. Orbiculum diſtentiorem, purga bene ac coque: hinc exicca ac confice ſaccharo.

2. *Electuar. Diaſatyrion.* V. D.

3. *Extractum ſ. ſanguis:* Fit ex radice conquaſſata & cum pane atque vino digeſta. Vide l. 2. & Quercet. in ph. R. c. 26.

Saxifraga.

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag. Dod. Fuchſ.* (*icon.*) *Cam. Tab.* ſaxifraga, *Brunf.* major, *Fuchſ.* ſaxifraga alba chelidonides, *Lob.* ſaxifr. alba tuberoſa radice, *Cluſ. hiſt.* Germ. Steinbrech.

Creſcit in locis aſperis ac ſabuloſis: Floret Majo.

N. Sunt & alia ſaxifragorum genera, verum officinis vel alio nomine venerũt, vel inuſitata ſunt. Sic eſt ſaxifraga lutea. 1. Melilotus, rubra. 2. Filipendula ſaxifraga Pimpinella. Vide ſ. Loco.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & ſicc. evidentiſſimè* (3.) *diuretica eſt, aperit. Uſus præcip. in ſabulo ac calculo Renum ac Veſicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in menſibus obſtructis. Extrinſecus in balneis diureticis.*

PRÆPAR.

▽. Ex planta integra, Majo collecta.

Scabioſa.

Scabioſa *C.B.* eſt {
- Pratenſis & arvenſis, variarum ſpecierum ex quibus *uſitata eſt C.B.* 1.
- Montana. Variarum ſpecierum.
- Capitulo globoſo. Variarum ſpecierum.
- Stellata. Variar. ſpec.

Dicitur ſcabioſa pratenſis hirſuta, *C.B.* Scabioſa, *Lon.* vulgaris, *Fuchſ.* major, *Caſt.* arvenſis, *Tab.* (cui & major flore cæruleo purpureo.) Scabioſæ 1. genus, *Trag.* ſcab. ſegetum, *Ger.* Germ. Scabioſen/Apoſtemkraut/Grindkraut.

Creſcit in arvis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) *Folia, Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. uſque ad* 2. *abſterg. atten. diſcut. ſudorifera alexipharmaca ac pulmonica eſt. Uſus præcip. in apoſtematibus* (*unde & nomen habet*) *pleureſi, angina, tuſſi, aſthmate, peſte, fiſtuloſis ſ. manantibus ulceribus* (*mammarum, crurum, &c.*) *Extrinſecus in ſcabie, pruritu, impetigine ac præcipuè in achoribus ac tinea capitis* (Erbgrind/) *in furfuribus ac lendibus capitis in ſuggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum* (*in ſuffitu vaporoſo.*)

N. Radix ſcabioſæ majoris flore purpureo, ſpecifice curare dicitur L. veneream, adeò, ut ſalſæ parillæ vel parum vel nihil cedere cenſeatur.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
3. *Conſerva.* Ex floribus.
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

Schœnanthum.

Σχοῖνος, Σχοίνανθον, *Lon.* Juncus odoratus, *Matth. Lob. Cluſ. Caſt.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum. Stramen Camel. Cameelheu/Cameelſtroh.

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi ſeu ſurculi (ſtramen) *Flores. Radix.*

Vires. *Calfac. ſubaſtr. tenuium partium, diſcutit. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac ſingultu, in urina difficultate, Renum, Veſicæ ac Uteri dolore. Extrinſecus corrigit fœtorem oris, roborat caput* (*lotione*) *diſcutit, uvulæ tumorem, roborat ventriculum, &c.*

eſt *C. B.* | 3. Spicata.
4. Cretica.
5. Thymi folio.

Inſignitur Hyſſopus agreſtis, *Brunf.* Satureia, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab Cam.* Sat. altera, *Matth.* ſativa, *Fuchſ. Cord.* ſylveſtris, 2. *Caſt.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *floribus.*

Vires *Saporis ac odoris eſt acris ac calidi, unde & calida ac ſicca cenſetur gr. 3. atten. aperit. diſc. Uſus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris: *aſthmate, uteri, menſibus obſtructis: viſumque acuit. Extrinſecus diſcutit tumores, doloresque aurium ſedat.*

N. Pulices necare dicitur ſtrata in Cubili.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba florente.
2. *Oleum ſtillat.* cum ▽a.

Satyrium ſ. Orchis.

Satyrium ſ. orchis, Germ. Knabenkraut/Stendelwurtz.

N. Dioſcor. diſtinguit inter Orchides & Satyria, orchideſque vocat, quę radicem bulboſam habent, eamque geminam: Satyrium, quod unicam. Plinius vero utraque confundit.

Genera Orchidum ſ. Satyriorum paſsim quam plurima naſcuntur, quæ etſi promiſcue in uſum accerſi queant: attamen eligunt officinæ præ reliquis cynoſorchim.

Creſcunt in Campeſtribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cujus bulba diſtentior eligenda, rejecta flaccidiore.

Vires. *Calf. & hum. ſaporis dulcis. Uſus præcip. (ex ſignatura laſciva) ad virilem fortitudinem reſtaurandam. Sic & uterum confortare creditur* 8. *adque conceptionem diſponere.*

PRÆPAR.

1. *Condita Radix.* ℞. Orbiculum diſtentiorem, purga bene ac coque: hinc exiccа ac confice ſaccharo.
2. *Electuar. Diaſatyrion.* V.D.
3. *Extractum ſ. ſanguis:* Fit ex radice conquaſſata & cum pane atque vino digeſta. Vide l. 2. & Quercet. in ph. R. c. 26.

Saxifraga.

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag. Dod. Fuchſ. (icon.) Cam. Tab.* ſaxifraga, *Brunſ.* major, *Fuchſ.* ſaxifraga alba chelidonides, *Lob.* ſaxifr. alba tuberoſa radice, *Cluſ. hiſt.* Germ. Steinbrech.

Creſcit in locis aſperis ac ſabuloſis: Floret Majo.

N. Sunt & alia ſaxifragorum genera, verum officinis vel alio nomine venerũt, vel inuſitata ſunt. Sic eſt ſaxifraga lutea. 1. Melilotus, rubra. 2. Filipendula ſaxifraga Pimpinella. Vide ſ. Loco.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & ſicc. evidentiſſimè* (3.) *diuretica eſt, aperit. Uſus præcip. in ſabulo ac calculo Renum ac Veſicæ attenendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in menſibus obſtructis. Extrinſecus in balneis diureticis.*

PRÆPAR.

▽. Ex planta integra, Majo collecta.

Scabioſa.

Scabioſa *C.B.* eſt
- Pratenſis & arvenſis, variarum ſpecierum ex quibus *uſitata eſt C. B. 1.*
- Montana. Variarum ſpecierum.
- Capitulo globoſo. Variarum ſpecierum.
- Stellata. Variar. ſpec.

Dicitur ſcabioſa pratenſis hirſuta, *C. B.* Scabioſa, *Lon.* vulgaris, *Fuchſ.* major, *Caſt.* arvenſis, *Tab.* (cui & major flore cæruleo purpureo.) Scabioſæ 1. genus, *Trag.* ſcab. ſegetum, *Ger.* Germ. Scabioſen/Apoſtemkraut/Grindkraut.

Creſcit in arvis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) *Folia, Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. usque ad 2. abſterg. atten. diſcut. ſudorifera alexipharmaca ac pulmonica eſt. Uſus præcip. in apoſtematibus (unde & nomen habet) pleureſi, angina, tuſſi, aſthmate, peſte, fiſtuloſis ſ. manantibus ulceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinſecus in ſcabie, pruritu, impetigine ac præcipuè in achoribus ac tinea capitis* (Erbgrind/) *in furfuribus ac lendibus capitis in ſuggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum (in ſuffitu vaporoſo.)*

N. Radix ſcabioſæ majoris flore purpureo, ſpecifice curare dicitur L. veneream, adeò, ut ſalſæ parillæ vel parum vel nihil cedere cenſeatur.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
3. *Conſerva.* Ex floribus.
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

Schœnanthum.

Σχοῖνος, Σχοίναν϶ον, *Lon.* Juncus odoratus, *Matth. Lob. Cluſ. Caſt.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum. Stramen Camel. Camelsheu/Camelſtroh.

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi ſeu ſurculi (ſtramen) *Flores. Radix.*

Vires. *Calfac. ſubaſtr. tenuium partium. diſcutit. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac ſingultu, in urinæ difficultate, Renum, Veſicæ ac Uteri dolore. Extrinſecus corrigit fœtorem oris, roborat caput (lotione) diſcutit, uvulæ tumorem, roborat ventriculum, &c.*

Digitized by Google

eſt *C. B.* | 3. Spicata.
| 4. Cretica.
| 5. Thymi folio.

Inſignitur Hyſſopus agreſtis, *Brunf.* Satureia, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab Cam.* Sat. altera, *Matth.* ſativa, *Fuchſ. Cord.* ſylveſtris, 2. *Caſt.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *floribus.*

Vires *Saporis ac odoris eſt acris ac calidi, unde & calida ac ſicca cenſetur gr. 3. atten. aperit. diſc. Uſus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris: *aſthmate, uteri, menſibus obſtructis: viſumque acuit. Extrinſecus diſcutit tumores, doloresque aurium ſedat.*

N. Pulices necare dicitur ſtrata in Cubili.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba florente.
2. *Oleum ſtillat.* cum ▽a.

Satyrium ſ. Orchis.

Satyrium ſ. orchis, Germ. Knabenkraut/Stendelwurtz.

N. Dioſcor. diſtinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quę radicem bulboſam habent, eamque geminam: Satyrium, quod unicam. Plinius vero utraque confundit.

Genera Orchidum ſ. Satyriorum paſsim quam plurima naſcuntur, quæ etſi promiſcue in uſum accerſi queant: attamen eligunt officinæ præ reliquis cynoſorchim.

Creſcunt in Campeſtribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cujus bulba diſtentior eligenda, rejecta flaccidiore.

Vires. *Calf. & hum. ſaporis dulcis. Uſus præcip.* (*ex ſignatura laſciva*) *ad virilem fortitudinem reſtaurandam: Sic & uterum confortare creditur* 8. *adque conceptionem diſponere.*

PRÆPAR.

1. *Condita Radix.* ℞. Orbiculum diſtentiorem, purga bene ac coque: hinc exicca ac confice ſaccharo.
2. *Electuar. Diaſatyrion.* V. D.
3. *Extractum ſ. ſanguis:* Fit ex radice conquaſſata & cum pane atque vino digeſta. Vide l. 2. & Quercet. in ph. R. c. 26.

Saxifraga.

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag. Dod. Fuchſ.* (*icon.*) *Cam. Tab.* ſaxifraga, *Brunf.* major, *Fuchſ.* ſaxifraga alba chelidonides, *Lob.* ſaxifr. alba tuberoſa radice, *Cluſ. hiſt.* Germ. Steinbrech.

Creſcit in locis aſperis ac ſabuloſis: Floret Majo.

N. Sunt & alia ſaxifragorum genera, verum officinis vel alio nomine venerũt, vel inuſitata ſunt. Sic eſt ſaxifraga lutea. 1. Melilotus, rubra. 2. Filipendula ſaxifraga Pimpinella. Vide ſ. Loco.

OFFI-

Officin. Nat.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & ſicc. evidentiſſimè (3.) diuretica eſt, aperit. Uſus præcip. in ſabulo ac calculo Renum ac Veſicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in menſibus obſtructis. Extrinſecus in balneis diureticis.*

Præpar.

▽. Ex planta integra, Majo collecta.

Scabioſa.

Scabioſa C.B. eſt
- Pratenſis & arvenſis, variarum ſpecierum ex quibus *uſitata eſt C. B.* 1.
- Montana. Variarum ſpecierum.
- Capitulo globoſo. Variarum ſpecierum.
- Stellata. Variar. ſpec.

Dicitur ſcabioſa pratenſis hirſuta, *C. B.* Scabioſa, *Lon.* vulgaris, *Fuchſ.* major, *Caſt.* arvenſis, *Tab.* (cui & major flore cæruleo purpureo.) Scabioſæ 1. genus, *Trag.* ſcab. ſegetum, *Ger.* Germ. Scabioſen / Apoſtemkraut / Grindkraut.

Creſcit in arvis. Floret Junio.

Officin. Nat.

Radix (colligenda vere.) *Folia*, *Flores*.

Vires. *Calf. & ſicc. uſque ad 2. abſterg. atten. diſcut. ſudorifera alexipharmaca ac pulmonica eſt. Uſus præcip. in apoſtematibus (unde & nomen habet) pleureſi, angina, tuſſi, aſthmate, peſte, fiſtuloſis ſ. manantibus ulceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinſecus in ſcabie, pruritu, impetigine ac præcipuè in achoribus ac tinea capitis* (Erbgrind) *in furfuribus ac lendibus capitis in ſuggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum (in ſuffitu vaporoſo.)*

N. Radix ſcabioſæ majoris flore purpureo, ſpecifice curare dicitur L. veneream, adeò, ut ſalſæ parillæ vel parum vel nihil cedere cenſeatur.

Præpar.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
3. *Conſerva.* Ex floribus.
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

Schœnanthum.

Σχοῖνος, Σχοίναν θον, *Lon.* Juncus odoratus, *Matth. Lob. Cluſ. Caſt.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum. Stramen Camel. Cameelsheu / Cameelſtroh.

Affertur ex Arabia.

Officin. Nat.

Culmi ſeu ſurculi (ſtramen) *Flores. Radix.*

Vires. *Calfac. ſubaſtr. tenuium partium, diſcutit. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac ſingultu, in urinæ difficultate, Renum, Veſicæ ac Uteri dolore. Extrinſecus corrigit fœtorem oris, roborat caput (lotione) diſcutit, uvulæ tumorem, roborat ventriculum, &c.*

Digitized by Google

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & ſicc. evidentiſſimè (3.) diuretica eſt, aperit. Uſus præcip. in ſabulo ac calculo Renum ac Veſicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in menſibus obſtructis. Extrinſecus in balneis diureticis.*

PRÆPAR.

▽. Ex planta integra, Majo collecta.

Scabioſa.

Scabioſa C.B. eſt { Pratenſis & arvenſis, variarum ſpecierum ex quibus *uſitata eſt C. B.* 1. | Montana. Variarum ſpecierum. | Capitulo globoſo. Variarum ſpecierum. | Stellata. Variar. ſpec. }

Dicitur ſcabioſa pratenſis hirſuta, *C. B.* Scabioſa, *Lon.* vulgaris, *Fuchſ.* major, *Caſt.* arvenſis, *Tab.* (cui & major flore cæruleo purpureo.) Scabioſæ 1. genus, *Trag.* ſcab. ſegetum, *Ger.* Germ. Scabioſen/Apoſtemkraut/Grindkraut.

Creſcit in arvis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) *Folia, Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. usque ad 2. abſterg. atten. diſcut. ſudorifera alexipharmaca ac pulmonica eſt. Uſus præcip. in apoſtematibus (unde & nomen habet) pleureſi, angina, tuſſi, aſthmate, peſte, fiſtuloſis ſ. manantibus ulceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinſecus in ſcabie pruritu, impetigine ac præcipuè in achoribus ac tinea capitis* (Erbgrind/) *in furfuribus ac lendibus capitis in ſuggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum (in ſuffitu vaporoſo.)*

N. Radix ſcabioſæ majoris flore purpureo, ſpecifice curare dicitur L. veneream, adeò, ut ſalſæ parillæ vel parum vel nihil cedere cenſeatur.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.
2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.
3. *Conſerva.* Ex floribus.
4. *Sal.* Ex planta incinerata.

Schænanthum.

Σχοῖνος, Σχοίνανθον, *Lon.* Juncus odoratus, *Matth. Lob. Cluſ. Caſt.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum. Stramen Camel. Cameelshew/ Camelſtroh.

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi ſeu ſurculi (ſtramen) *Flores. Radix.*

Vires. *Calfac. ſubaſtr. tenuium partium, diſcutit. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac ſingultu, in urinæ difficultate, Renum, Veſicæ ac Uteri dolore. Extrinſecus corrigit fœtorem oris, roborat caput (lotione) diſcutit, uvulæ tumorem, roborat ventriculum, &c.*

Scolopendrium verum.

'Ασπλήνιον, ἀσπλένιον, Arab. Scolofendrion, Ceterach Officinis Scolopendrium, *Cord.* vera, *Trag. Lon.* Aſplenum. & nion. *Matth. Lob. Caſt. Cam. Dod. Cord. in D.* German. Miltzkraut.

{Scolopendria vera. *Hic deſcribitur.*
{Vulgaris. *Loci ſequentis.*

Creſcit in rupium fiſſuris, locisque aſperis ſine floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia collecta Septembri.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis acerbi, abſterg. ſpleneticum eſt. Uſus pracip. in duritie Lienis Ictero, febri quartana: urinam movet, calculum comminuit, menſes ciet, ſemen imminuere creditur (illuni nocte effoſſum.)*

N. Dioſcorides folia in ✠ fervefacta ac per dies 40. pota, Lienem abſumere ſcribit.

PRÆPAR.

Syrupus de Scolopendria. Ex meris ſplenicis fit. V. D.

Scolopendria vulgaris.

Φυλλίτις. Lingua cervina officin. *C.B.* Scolopendrium, *Brunf.* ſcolop. vulgare, *Matth. Dod. Cord. Lob.* Hæmonitis, *Fuchſ.* phyllitis ſ. lingua cervina, *Tab.* Germ. Hirſchzung.

N. Scolopendria vulgaris vel lingua cervina dici poteſt ad differentiam Ceterach.

Creſcit in ſylvis, locisq; umbroſis ac opacis in puteis. Viret per totum ferè annum.

OFFIC. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. ac ſicc. ſubaſtring. atten. Splenica iiidem ac Epatica ſunt. Uſus pracip. in Liene tumido, fluxu alvi, expuitione ſanguinis. Extrinſecus mundificant vulnera ac ulcera.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

Scordium.

Σκόρδιον. Scordium, *C.B.* 1. *Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab.* minus, *Ger.* Germ. Waſſerbathenig/ Lacken Knoblauch.

{Majus, *quod uſitatius eſt.*
{Minus.

Creſcunt in locis humidis. Florẽt Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. abſterg. atten. incid. putredini reſiſtit, alexipharmacum ac ſudoriferum eſt. Uſus pracip. in peſte, peſtilentialibusque morbis, febribus malignis (tàm præſervando quàm curando) in obſtruct. Epatis ac Lienis in Pulmonibus purulentis ac mucilagine refertis. Extrinſecus mundificat vulnera ac ulcera: Lenit dolores podagricos.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.*
2. *Succus inſpiſſatus.*
3. *Syr. de ſcordio ſimpl.* Ex ſucco & ſaccharo.
4. *Compoſ.* Hieronym. Mercurialis. Vide Diſp.

5. *Elect.*

Digitized by Google

5. *Elect. Diaſcordium Fracaſtorii.* Vide Diſp.

Doſis à ℨj. ad ℨij.

6. *Sal.* Ex cinere.

Scorzonera.

Scorzonera
- Latifolia
  - 1. Hiſpanica. *Hæc uſualis.*
  - 2. Germanica, *Tab.* Boemica, *Matth. Lob.*
  - 3. Foliis nervoſis, Germanica.
  - 4. Humilis nervoſa, Pannonica.
- Anguſtifolia.

Dicitur Scorzonera, *Dod. Lon. Lob. Cam.* Hiſpanica, *Matth. Caſt. Tab.* Germanica, *Tab.* aliàs Viperaria, Schlangenmord.

Officin. Nat.

Radix.

Vires. *Calf. hum. 1. alexipharmaca eſt. Uſus pracip. in morſibus ſerpentum peſte, melancholia, epilepſia, vertigine, &c. Quin commendatur maximopere ad uteri ſuffocationem.*

Præpar.

1. *Extractum.*
2. *Condita Radix.*

Scrophularia.

Scrophularia, *Matth. Dod. Caſt.* major, *Brunſ. Lon. Lob. Cam. Tab. Ger.* nodoſa fœtida, *C.B.* 1. Ocymaſtrum, *Trag.* Galeopſis, *Fuchſ.* Aliis Ficaria, Ferraria, mille morbia, Caſtrangula, Braunwurtz / groß Feigwartzenkraut / Knodenkraut / Sauwurtz.

Creſcit in locis umbroſis, juxta ſepes ac in cæmiteriis. Floret Junio ac Julio.

N. Eſt & fœmina dicta quæ non niſi in locis paluſtribus naſcitur, ſed priori bonitate cedit.

Officin. Nat.

Radix nodoſa.

Vires. *Calf. & ſicc. digerit, incidit, ſaporis amari. Uſus pracip. in ſtrumis ſeu ſcrophulis, ficubus ani (unde & nomen accepit) in cancroſis ac ſimilibus ſerpentibus ulceribus, malignaque ſcabie. Extrinſecus in tumoribus renitentibus, malignisque molliendis. E. g. ſcrophulis, & ſimil.*

Præp.

🜄 *ſtillat.* Ex herba cum radice.

Scylla.

Squilla, *Brunſ.* Scilla, *Trag. Matt. Fuchſ. Cord. h. Lon. Cam.* major, Pancratium, *Dod. Tab.* rubentibus tunicis, *Lob.* Arab. Haſpel. Germ. Meerzwibel.

Creſcit copioſe in Apulia, Sicilia, Portugallia.

Officin. Nat.

Radix bulboſa, quæ eligatur recens ſucci pleni.

Vires. *Calfac. ſicc. 2. ſaporis acris & amari, atten. incid. abſterg. diſcut. putredini reſiſtit, diuretica eſt. Uſus pracip. in obſtructione Epatis, Lienis, meatus bilaris, menſium, urinæ: in mucilagine pulmonum,*

Digitized by Google

monum, tuſſi, &c. Extrinſecus in achoribus capitis (infuſ. in ol.) in pernione.

N. Veneficia ac incantationes arcere ſcribitur.

PRÆPAR.

1. *Præparata radix.* Involvitur maſſæ panis atque cum eadem in Clibano coquitur: hinc eximitur atque exiccatur. Vide Diſp.

N. Præparatio hæc inſtituitur ad obtundendam acrimoniam.

2. *Syr. Oxymel. ſcylliticum ſimpl.* Ex ✝ ſcyllitico & melle.

Oxymel compoſitum. Vide D.

3. *Loch. de ſcylla. Loch ad aſthma.* Ex ſucco ac melle.

4. *Acetum ſcylliticum.* Ex infuſione radicis in aere exiccatæ (♂ ℘40).

5. *Fecula.*

6. *Extractum.* Vide Quercet. Ph. Reſt. c. 24.

Sebeſten.

Sebeſten, *Trag.* Prunus Sebeſten, *Matth.* Sebeſtena, Myxæ, Myxaria, *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Μυξάρια, μύξα, myxæ, myxaria Sebeſten Bruſtbeerlein. Sunt fructus arboris pruno ſimilis, aſſimilati parvis prunis, referentesque nucleum cortice, triquetro lapideo circumdatum.

Aſportatur ex Syria ac Ægypto.

Vires. *Sebeſten inter caliditatem ac frigiditatem temperata ſunt, humectant emolliunt, acrimoniam humorum obtundunt. Uſus præcip. in catarrhis acribus, urina acri, febribus bilioſis, alvi obſtructione: ſummatim ut figura ita & viribus pruna Damaſcena æmulantur.*

PRÆPAR.

Electuar. de Sebeſten. V. D.

Vires. *Purgat leniter, obtunditque acrimoniam humorum.*

Doſis à ℥ß. ad ℥ij.

Sedum.

Sedum:
- Majus:
  - majus arboreſcẽs, *inuſitatum.*
  - vulgare, *hoc uſuale.*
- Minus Hæmatoides, &c. *Officinis incognitum.*
- Minimum. *Vide vermicularis.*

Inſignitur ſempervivum majus, *Brunf. Matth. Ger. Lob.* Sedum majus, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Sempervivum 1. *Lon.* ſemperv. majus 2. [Jovis barba, *Dod.* Aizon majus, *Cam.* Sedum majus vulgare, *Cluſ.* Germ. Hauſſwurtz / Donnerbart / Maurpfeffer.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. 3. aſtring. incraſſat. Uſus præcip. intrinſecus in febribus bilioſis, ſedat ſc. ſitim, compeſcit ardorem. Extrinſecus in Angina, &c.*

N. Vulgare eſt plebi noſtrati, expreſſum ſuccum cum ſaccharo in febribus morbisque calidis propinare.

PRÆPAR.

▽. Ex foliis ſtillat.

2. *Suc-*

2. *Succus ex foliis* expreſſus.

N. Adhiberi ſolet recens in febribus malignis & bilioſis.

Serpillum.

Ἕρπυλλον, Dioſcor. Serpyllum, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Lon. Lob.* vulgare, *Dod. Ger.* Serpillum ſylv. *Matth. Cord. in D.* ſylveſtre alterum, *Caſt.* Serpillum minus fl. albo & fl. purpur. *Tab.* ſerp. vulgare repens, *Cluſ. hiſt.* Germ. Quendel / Künlein / Hünerkёl / wild Poley.

N. Sunt ſpecies plures, ſed hæc officinis uſitatior.

Creſcit in locis ſabuloſis, apricis. Flores Majo menſe protrudit, integraque æſtate fovet.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. princ. 3. ſaporis, acris, atten, aperit. Cephalica eſt, Vterina ac ſtomachica. Vſus præcip. in menſibus ac urina cienda (balneo) in expuitione ſanguinis, ſpaſmo, &c. Extrinſecus arcet vigilias, cephalalgias, vertiginem. Ciet menſes (balneo.)*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex planta cum florib. Junio collecta.

Serpentarium Lignum, *vide* Colubrinum Lignum.

Seſamum.

Σήσαμον, Veterum, *C. B.* Seſamũ, *Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab.* verum, *Cord. in D. Cam.* Germ. Leindotter / Flachsdotter.

N. Eſt & Seſamum, Myagrum dictum, at officinis inuſitatum.

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria, Creta & Sicilia.

Vires. *Calfac. modicè emollit, paregoricum, viſcoſum pingue, adeoque & Emplaſticum eſt, nervorum duritiem illitu diſcutit, coli doloribus medetur.*

PRÆPAR.

Ol. Expreſſum: Hoc eligatur candidum, ſyncerum: adulteratur enim oleo Nucum & Papaveris, qui dolus tamen odore & ſapore facilè dignoſcitur.

N. Olim ſolum ex Alexandria Ægypti Venetias atque inde ad nos comportatur. Hodie & apud nos ex ſeſamo paratur.

Vires. *Moderate calf. itidem emollit, maturat, pulmonicum eſt. Vſus præcip. in tuſſi ac aſperitate pulmonum (linctum) in pleuritide: impinguat, ſemen genitale auget. Extrinſecus in duritie nervorum, aurium doloribus, in ulceribus ſerpentibus ac malignis.*

N. Quia nauſeam excitare aſſolet rarò internum uſum ſubit.

Seſeli Maſſilioticum.

Λιγυστικόν, *Dioſc.* λιβυστικόν, *Gal.* Liguſticũ quod ſeſeli officinar. *C. B.* 1. Siler montanum, *Trag. Lob. Dod. Cluſ. hiſt.* Liguſticum, *Matth. Caſt.* verum, *Tab.* Seſeli Maſſilioticum, *Cord. in D.* Seſeli Italicum, *Caſt.*

Digitized by Google

Creſcit copioſe in Liguria Italiæ.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. ſicc. menſes & urinas ciet, flatus diſcutit.*

Seſeli officinarum.

Σέσελι, σεσελὶς, *Hippoc.* σέλι, σίλι, Seſeli Maſſilienſe ferulæ folio, *C.B.* 8. *Lob.* Maſſilienſe, *Matth. Lon. Caſt. Tab.* Siler montanum, Seſelios indeclinabiliter, Germ. Seſel/ Seſelkraut/ Marſiliſcher Seſel/ Roßkümmel/ Zirmet/ Silermontan.

Creſcit ſponte in Gallia ac Italia, apud nos non niſi in hortis colitur, ſolo gaudet ſabuloſo.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen*, quod verum in modernis officinis proſtat, ſecus ac antea, ubi ſemen brancæ urſinæ, monente Tabernemontano, ejus loco venum ivit.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. usque 3. incid. aperit, diſcut. Vſus pracip. in morbis capitis, Epilepſia (cui tota ſua ſubſtantia reſiſtit,) in imbecillitate viſus, ſpaſmo, &c. in Pulmonum ac pectoris affectibus, tuſſi catarrhis, in Epatis obſtructione Hydrope, ventriculi cruditate ac inflatione, in calculo Renum ac Veſica, in menſibus obſtructis. Specifica antidotus eſt cicuta. Extrinſecus in ſpaſmo, contracturis, in lacte mammarum coagulato in uteri impuritate, ac obſtructione.*

Seſeli Creticum.

Τορδύλιον, *Dioſcorid.* Τορδύλιον, Seſeli Creticum minus, *C.B.* 4. *Cam.* Seſeli Creticum, *Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Pimpinella Romana, *vulgo Arab.* Atturtilon, Cretiſcher Seſeli, Candiſcher Seſel.

Creſcit ſponte in Provincia Galliæ, apud nos non niſi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. eſt nephritica, uterina, pulmonica. Vſus precip. in ſtranguria, & urina remorata: dolores diſcut. menſes ciet, catarrhorum expectorationem promovet.*

Sideritis.

Σιδηρῖτις. Sideritis 1. *Fuchſ. Cord. in D.* vulgaris, *Cam. in Matth.* 2. *Cluſ. hiſt.* 4. *Lon.* Sid. Heraclea, *Cord. hiſt. Tab.* Sideritis ſ. ferruminatrix, *Lob.* Sid. vulgaris hirſuta erecta, *C.B.* 4. *Arab.* Tetrahit. Sidrichis. German. Gliedkraut.

N. Matthiolus Marrubiaſtrum pro Sideritide Dioſcoridis habet, cui contrariatur Tabern.

Creſcit locis apricis montanis ſabuloſis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba ſed raro.

Vires. *Abſterg. aſtring. vulneraria eſt intus & extra adhiberi apta. Vſus precip. in herniis.*

N. Adhibetur itidem in morbis incantatione introductis.

Siler

Digitized by Google

Siler montanum, *vide* Seſeli officinarum.

Siliqua.

Κεράτια. Siliqua edulis, *C.B.* Siliqua, *Matth. Cord. in D. Lon. Caſt. Cam.* Ceratonia, *Dod.* Cerata vel Siliqua, *Lob. Tab. Ger. Cluſ. hiſt.* Germ. Johañsbrodt.

Creſcunt in Regno Neapolitano tum in Inſula Creta & Syria.

Officin. Nat.

Fructus (ſc. ſiliquæ, cujus ſuccus mellagineus in uſum ſolùm venit.

Vires. *Siccat & aſtringit. Vſus præcip. in ardore ſtomachi, tuſſi, &c. aliàs concoctu eſt difficilis.*

Sinapi.

Σίνηπι, νῆπι. *Arab.* Cardel, Senff.

Sinapi *C.B.*
- Hortenſe
  - rapifolio: *Hujus ſemen purpureũ & uſuale.*
  - apii folio: *Hujus ſemen rubeſcẽs, & minus uſuale.*
- Sylveſtre, &c.

Dicitur Sinapi, *Caſt. Matth.* Sin. hortenſe, *Cord. in D. Lon.* ſativum prius, *Dod.* ſat. Erucæ aut rapi folio, *Lob.* ſ. album, *Cam.*

Officin. Nat.

Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 4. incidit atten. attrah. rubificat. Vſus præcip. in appetitu excitando chylificatione promovenda: in affectibus hypochondriacis ac quartana ex mucilagine tartarea, item in quotidiana (ante paroxyſmum Doſ. ʒj. exhibita) in calculo: caput purgat. Extrinſecus in ſinapiſmis, in arcendo caro, (naribus inditum vel in ſinapiſmo adhibitum) tumores maturos aperit, ſternutationem movet.*

Præpar.

Oleum. Ex ſemine expreſſum.

Vires. *Nervorum affectibus calidis confert.*

Siſarum.

Σίσαρον, Siſar, ſiſer, *Brunf. Matth. Cord. in D. Lon. Cam.* ſativum, *Fuchſ.* ſiſarum, *Trag.* & Rapunculus hortenſis, *Dod. Lob. Tab. Ger.* Siſarum, *C.B. 1.* Germ. Gierlein/Görlin/Klingel Rüblein/Zuckerwurtz.

Colitur in hortis: ſolo gaudet pingui.

Officin. Nat.

Radix.

Vires. *Calf. 2. saporis ſubamari, ſubaſtring. ventriculo convenit, appetitum excitat, diuretica ac lithontriptica eſt, bene nutrit facilè concoquitur, ſpecifica antidotus cenſetur ☿ vivi.*

N. Eſt uſus potius culinaris quàm officinalis.

Solanum.

Στρύχνος. Solatrum, Nachtſchatten/Sawkraut.

Solani varia occurrunt genera, quorum alia baccifera ſunt, alia pomifera. Verùm Officinis quod uſitatius Solani Titulo, eſt ſolanum officinarum, *C.B. 1.* Solatrum, *Brunfelſ.* vulga-

vulgare, *Trag.* Solanum, *Lon.* hortenſe, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Cam. Ger.* ſativum, *Tab.* Solanum nigrum, *Cord. in D.*

Creſcit juxta ſepes ac vias: floret æſtate integra.

OFFICIN. NAT.

Herba, Bacca.

Vires. *Refrig. 2. reliquis temperata ſunt, adſtring. repellunt. Vſus præcip. externè in Eryſipel. in dolore capitis, in æſtu febrili mitigando (capiti ac pedibus applicata) in parotidibus.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex herba cum floribus.

N. Sunt qui ante Biennium exhibere vetant.

Sorbus.

*ὀα, ὄη, Sorbus, Sperberbaum.

Sorbus C.B. { Sativa. *Hæc officinalis.* / Sylveſtris.

Inſignitur ſorbus, *Brunfelſ. Trag. Dod Cord. in D. Lon. Tab. Ger.* S. Domeſtica, *Matth. Lob. Caſt.* Sorbum ovatum, *Fuchſ.* Sorbus legitima, *Cluſ. hiſt.* eſculenta, *Cam.*

Creſcit in hortis: maturos fert fructus autumno.

OFFICIN. NAT.

Fructus. (Sorbum, Speyerling, ὄον.)

Vires. *Refrig. & ſicc. adſtring. Vſus præcip. in fluxionibus alvi, uteri, &c. Extrinſecus adſtringit vulnera (fructus pulveriſatus.)*

N. Sorba colliguntur potiſſimum immatura, exiccanturque tùm in aëre, tùm in Clibano, ſiccata pulveriſantur pro uſu Medico, pauci enim ſunt aliàs nutrimenti.

Spica.

{ Spica mas. / Spica fœmina. Lavendula.

Non diſcrepant niſi magnitudine, quæ tàm flor. quàm foliorum in Spica major eſt, in Lavendula minor: odor itidem Spicę gravior eſt, Lavendulæ gratior, ideoq; promiſcuè uſurpari poſſunt.

Mas inſignitur Lavandula latifolia, *C.B.* 1. Spica nardus Germanica, *Trag.* Nardus Italica, *Matth. Lob.* Germanica, *Lon.* Lavandula, *Dod.* major, *Cord.* Pſeudo nardus, *Matth. Caſt.* mas, *Fuchſ.* at in ico: fœmina, Lavandula latioribus foliis 1. *Cam.* 2. longiore folio, *Cluſ.*

Fœmina dicitur Lavandula anguſtifolia, *C.B.* 1. Lavandula, *Trag. Matthiol.* vulgaris, *Cord. in Dioſc.* minor, *Cord. hiſt.* Pſeudo nardus fœmina, *Matth. Fuchſ.* (at in icon. mas.) Lavandula, *Lob.* Spica nardi, *Cam.* breviore folio & Spica, *Cluſ.*

Colitur utraque in hortis, nobiſque vulgatior eſt Spica fœmina: floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores utriusque.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. (prævalet tamen Spica) ſaporis ſubacris ac ſubamari, partium tenuium, cephalica eſt ac nervina. Vſus præcip. in catarrhis, paralyſi.*

lyſi,ſpaſmo, vertigine, Lethargo,tremore artuum. In urina,menſibus ac fœtu pellendo (unde & parturientibus exhiberi ſolet) in torminibus ventris flatulentis. Extrinſecus in lixiviis, capitis ac artuum,in Maſticatoriis (pro catarrho exiccando ac revellendo ad palatum ne ad pulmones deſluat.)

N. Odore ſuo fugat pediculos.

PRÆPAR.

1. *Conſerv.* flor. Lavendulæ.

2. ▽. *ſtillatit.* Ex floribus irrigatis ſc. vel vino vel aqua.

3. *Ol. ſpicæ ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. Aſportatur ad nos ſat copioſe ex Provincia Galliç regione, ubi copioſè creſcit. Uteri motus ac dolores compeſcit umbilico illitum.

Spica celtica.

Nardum Celticum, *Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Nardum Celticum Dioſcor. *C. B.* 4. Nardus alpina ſ. Celtica, *Cluſ* aliis, Romana, Galatica, Saliunca, Germ. Celtiſcher Narden.

Creſcit in Liguria: in Carinthia, Styria in alpibus Tyrolis, &c.

OFFICIN. NAT.

Radicula cum adnatis, colligenda Julio & Auguſto.

Eligenda recens, jucundi odoris, radiculis numeroſis, cohærens non fragilis, & plena.

Vires. *Calf. & ſicc. viriumque earundem eſt cum ſpica Indica, ſed imbecilliorum, majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo corroborando. flatibus diſcutiendis. Extrinſecus additur malagmatis, unguentisque calfacientibus.*

Spica Indica.

Nardus, *Cord. in D. Lob.* Nardus Indica, *Matth. Cord. h. Lon. Caſt. Ger.* Nardus ſ Spica Indica, Spica nardi officin. *C. B.* 1. *Arab.* Stumel, Indianiſch Spicanarden.

Radix eſt *officinalis* ex India Alexandriam, atque inde Venetias & in Germaniam transportata. Dicitur autem ſpica quod ſpicæ ſimilitudinem habeat.

N. Eſt & Nardus ſpuria Narbonenſis, ut & Nardus montana, valerianæ non abſimilis; Verùm officinis noſtratibus peregrinæ.

Eligenda recens, levis, longam comam habens, ſpicam verò brevem colore flava, aliquantulum redolens Cyperum, ſapore amaro ac linguam ſiccante, quæ diu in ſua odoris gratia permanet.

N. Madefacta doloſè vendi ſolet, quæ fraus deprehẽditur, quòd Spica ſit candida, ſqualida, nulloque pulvere obſita, filisve lanæ inſtar crinita.

Vires. *Calf.* 1. *ſicc.* 2. *atten. aſtring. nephritica & ſtomachica eſt. Uſus præcip. in urina ac menſibus ciendis, in ventriculi roſione, inflatione, in Ictero, &c. Extrinſecus in lixiviis Cephalicis balneis uterinis.*

PRÆPAR.

1. *Oleum Nardinum ſimplex.* Fit ex

coctione in ol. commun. Vinoque ac aqua.

2. *Oleum Nardinum compoſ.* Fit ut ſimplex additis nonnullis aromaticis.

Spina Cervina, *vide* in purgantibus.

Spinachia.

Spinachia, *Brunſ. Fuchſ. Dod. Tab. Lon. Caſt.* Spinacia, *Matth. Lob. Ger.* mas, *Cam.* vulgaris, *Trag.* Lapathum hortenſe ſ. ſpinachia ſemine ſpinoſo, *C.B.* 2. Germ. Binetſch/Spinat.

Colitur in hortis: floret ut plurimum Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu Herba. *Potiſſimum culinaris eſt.*

Vires *Refrig. & hum.* 1. *utilis cibus in omnibus morbis, laxat alvum, lenit aſperitatem pulmonum. Extrinſecus refrigerat ventriculum ac Epar (impoſita.)*

N. Continuus uſus melancholicum generat ſanguinem.

Staphiſagria.

Staphiſagria, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Cam.* Herba pedicularis, *Cord. in D. Arab.* Alberas, Leuſskraut / Speichelkraut / Bißmüntz / Mäuß- vnd Rattenpfeffer.

Creſcit in Apulia, Calabria, Dalmatia, Iſtria.

N. Creſcit & apud nos ſpecies quædam, verum minus illa uſitata eſt.

OFFICIN. NAT.

Semen triquetrum ac aſperum.

Vires. *Internus uſus purgatorius eſt, ſed rarus. Extrinſecus ejus uſus eſt apophlegmatiſans tum in phthiriaſi in maſticatoriis, in gargariſ. odontalgicis (cum ✝) ac abſtergentibus in ulceribus ac papulis, &c.*

Stœchas.

Στοιχὰς, Stœchas, *Trag. Matth. Lob. Lon. Caſt.* Stichas, *Fuchſ. Dod.* St. Arabica, *Cord. in h. Cam.* St. brevioribus ligulis, *Cluſ. h.* St. purpurea, *C.B.* 1. *Arab.* Aſtochodas, Römiſcher/ Welſcher/ frembder Kümmel oder Thymian/ Stechaskraut.

Creſcit copioſe in Inſulis Galliæ, quæ Stœchades dicuntur, optima tamen cenſetur Arabica (unde ad compoſitiones recipere monent Arabicam.) Huic ſuccedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu potius ſpicæ compreſſæ inter florum ac ſeminum proventum collectæ.

Eligendæ ſpicæ recentes odoratæ, & ſubamaræ, ſi haberi poſſunt Arabicæ.

Vires. *Calf.* 2. *& ſicc.* 2. *abſterg. atten. aperit. Uſus præcip. in affectibus capitis & nervorum ſc. in vertigine, Apoplexia, Paralyſi, Lethargo: In morbis pectoris idem præſtat quod Hyſſopus: inſuper urinam & menſes ciet, venenis reſiſtit, affectibus hypochondriacis ſuccurrit. Extrinſecus in lotionibus capitis, ſuffitu, &c.*

PRÆPAR.

1. *Syr. de Stœchade ſimplex.* V. D.

2. *Syrup.*

Digitized by Google

2. *Syrup. de Stœchad. compoſ.* V.D.
3. *Syrup. de Stœchad. Fernelii.* V.D.

Stœchas Citrina.

Ἐλίχρυσον, Elichryſum ſ. Stœchas citrina anguſtifolia, *C.B.* 4. Stœch. citrina, *Matth. Geſn. Dod. Caſt. Tab.* Amaranthus luteus, *Fuchſ. Lon.* Coma aurea, *Lob.* aliis Tinearia (quod lineas abigat.) Germ. Rhein-blumen.

Creſcit locis aridis & ſabuloſis.

Officin. Nat.

Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. incid. aperiunt diuretici ac vulnerarii ſunt. Uſus prac. in obſtructione Urinæ, Epatis, Lienis menſium: coagulatum ſanguinem reſolvunt, catarrhos exiccant, menſes nimis fluentes ſiccando ſiſtunt, lumbricos fugant: commendantur & inprimis ad exiccandas defluxiones acres Pulmonum, &c. Extrinſ. faciunt ad emolliendam uteri duritiem, (in balneo) lendes abigunt (in lixivio capitis) defluxiones ſiccant & diſcutiunt (ſuffitu.) &c.*

N. Sunt qui amuleti loco de collo ſuſpendunt, lumbricoſque ventris eo fugari volunt. Arnol. Weichard. in Theſauro pharmaceutico.

Succiſa.

Succiſa, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt.* glabra, *C.B.* 1. Jacæa nigra, *Brunfelſ.* Morſus Diaboli, *Trag. Lob. Lon. Tab.* Germ. Abbiß/Teuffels Abbiß.

Creſcit paſſim in campeſtribus, pratis ac juxta arva: floret Julio, Auguſto, Septemb.

Officin. Nat.

Radix, Flores: nonnunquam & *Folia.*

Vires. *Calf. & ſicc. 2. amara, alexipharmaca ac vulneraria eſt, ut Scabioſa, cum qua & reliquis facultatibus convenit. Inprimis celebratur in Epilepſia, Peſte, Uteri dolore, ſanguine coagulato, abſceſſibus occultis, lue venerea, ejusque ulceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinſecus in angina, tumoribus tonſillar. diuturnioribus, quæ ad ſuppurationem ægre perveniunt (gargariſ.) in ſugillationibus bubonibus.*

Præpar.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Julii.

Sumach, *vide* Rhus.

Symphytum.

Symphytum:
- Officin. *Hujus loci.*
- Majus tuberoſa radice; Minus tuberoſa radice; Minus borraginis ſpecie — *Minus uſualia.*
- Maculoſum, *vide Pulmonaria.*
- Petræum, *minus uſuale.*

Inſignitur conſolida major, *Brunfelſ. Trag. Cam. Ger.* ſymphytum, *Lon.* majus, *Matth. Cord. h. Cam. Caſt. Tab.* magnum, *Fuchſ. Dod.* alterum, *Cord. in D.* Symphytum Alum & Alus, *Lobel.* Conſolida vulgo, Solidago, Germ,

Germ. Wallwurtz / Schwartzwurtz / Schmeerwurtz / Beinwell.

Creſcit in pratis, hortis, gaudet loco humido: floret Majo & Junio, flores ferens purpureos vel albos: illud mas vocant, hoc fœminam, quæ hoc tractu vulgatius creſcit.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores.

Vires. *Caliditate temperatum eſt, ſicc. 2. vulnerarium eſt è præcipuis celeberrimum mucilaginoſum incraſſans, acrimoniamque humorum obtundens, imò & incidens adeoque partium mixtarum. Uſus præcip. in fluxionibus quibuscunque inprimis alvi, in Eroſione Pulmonum ac phthiſi, in herniis, ruptis venis, fractis venis, fractis oſſibus, &c. Extrinſecus vulnerum ſanguinem ſiſtit, fracturas oſſium ac vulnera conſolidat.*

PRÆP.

1. ▽. Ex herba cum radice.

2. *Conſerv.* Ex floribus.

3. *Condita Radix.* V. Renodæum.

4. *Syrup. de Symphyto.* V. Diſp.

5. *Extract. Symphyti.* ℞. mucilaginem radicis coctæ inſpiſſatam. Extrahe cum 🜄 ac abſtrahe.

6. *Extractum ſanguineum, Sanguis.* ℞. Rad. recent. ſymph maj. & min. conquaſſa in formam pultis. Hinc adde panis ʒ. (ſc. ſecalini vel tritici.) M. ac irriga cum Vino generoſo inde Phiolæ vitreæ occluſæ cera Hiſpanica, digere aliquandiu in fimo vel 🝔. Hinc exprime, digere, fecesque ſubſidentes ſepara, reliquum inſpiſſa. Vide Quercet. Ph. R.

Vires. *Præſtat ad hernias & ulcera omnia.*

Doſis ℈j. *ad dies pluſculos.*

7. *Oleum ſtillat.* Ex radice ſicca per Retortam elicitur.

N. Oleum hoc ut perpaucum elicitur, ita viribus pretioſum eſt in herniis curandis intus & extra adhibitum.

T.

Tabacum, vide *Nicotiana.*

Tamarindi, vide *in Purgantibus*, Claſſ. 3.

Tamariſcus.

Tamariſcus *C. B.* eſt:
1. Germanica. *Hæc uſualis.*
2. Gallica.
3. Ægyptia.

Dicitur Tamariſcus, *Brunſ. Lon.* fœmina, *Cord. h.* Myrica, *Trag. Cluſ.* ſylveſtris ſ. Tamaryx, *Matth. Caſt. Dod. Tab.*] Tamaryx ſylv. fœmina, *Fuchſ.* Tam. humilis, *Cord. in D.* M. ſylv.] altera, *Cluſ. hiſt.* M. altera in Germania, *Cam.* Tam. fruticoſa folio craſsiore, *C.B.* Arab. Tarſa, Tamariſcen.

Frutex eſt arboreſcens ſimilis Sabinæ in tantam excreſcens magnitudinem ut doliola inde fiant menſur. i. capiētia, quę hic vulgaria ſunt.

Naſcitur juxta Rhenum & Danubium.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Lignum, Radix, Cortex (qui maximè uſualis eſt inprimis radici detractus.)

Vires. *Cortex calfac. & ſicc.* 2. (*lignum ad frigiditat inclinat*) *atten. aper. abſterg. ſubaſtring. diureticus eſt ac ſplenicus. Uſus præcip. in obſtructione ac tumore Lienis, in morbis ab atra bile ac ſero oriundis, ut ſcabie, pruritu, in Ictero nigro, profluvio albo mulierum, &c. Extrinſecus inprimis in tinea capitis.*

PRÆPAR.

1. *Extract.* è corticibus fit l.a. cum 🜄 vel ▽. v.g. flor. geniſtæ, ſcolopendriæ, & ſim. Quercet. Ph. R.

2. *Sal.* Ex incinerato ligno. l.a.

Tanacetum.

Tanacetum C. B.
- Odoratum
  - 1. vulgare luteum. *Hoc uſuale.*
  - 1. foliis criſpis.
  - 3. minus album.
  - 4. alpinum.
- Inodorum flore
  - minore.
  - majore.

Dicitur Tanacetum, Matricariæ 2. Species & parthenium, *Brunfelſ.* Tanacetum vulgare, *Trag.* Tanacetum, *Matth. Lon. Dod.* Arthemiſia tenuifolia, *Fuchſ.* Ambroſia quibusdam, *Cord. in D.* Tanacetum millefolii foliis, *Lon.* Athanaſia ſ. Tanacetum, *Caſt.* Arthemiſia Dioſc. *Tabern.* Græcè Ἀρτεμίσια λεπτόφυλλος, Athanaſia, Tanaſia. Germ. Reinfarn/ Wurmkraut.

Naſcitur locis arenoſis incultis; floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. incid. diſcut. vulnerarium, uterinum nephriticum eſt. Uſus præcip. in lumbricis, torminibus ventris, calculo impuritateque Renum ac Veſicæ, menſibus obſtructis, flatibus hydrope, &c. Extrinſecus iisdem in affectibus adhiberi poteſt, lavando, cataplaſſando, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex tota planta florente.

2. *Oleum ſtillat*, quod raro proſtat.

Taraxacum.

Dens Leonis, *Brunf. Matth. Dod. Lob.* (& corona caput Monachi,) *Tab. Ger.* Hieracium majus, *Trag.* parvum, *Cord. in D.* Hedipnos major, *Fuchſ.* Taraxacon minus, *Lon.* Dens Leonis latiori folio, *C. B.* I. Germ. Pfaffenblat/ Münchskopff.

Habetur & major & media quæ vulgatior eſt folio acutiore, aliquando obtuſo.

Creſcit in herboſis locis: floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc.* 2. *ſaporis amari, abſterg. aperit, Epaticum eſt, cum Endivia conveniens, quâ tamen potentius operatur. Uſus præcip. in febr. putrid. inveteratis, &c. Extrinſecus maculas abigit oculorum (lac ex diſrupto caule,* ter

ter quotidie oculis inditum,) vulnera ac ulcera abſtergit,&c.

N. Radix amuleticè curare dicitur affectus oculorum peculiari tamen modo,ut volunt collecta. Nimirum, ſunt qui infrorſum per foſſam ſubtus factam evellicant. Sunt qui quoquo modo foſſam in novem ſecant fruſta, novemque diebus de collo ſuſpendunt. Alii integram radicem adhibent. Idem Amuletum & tertianam fugare dicitur.

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex planta cum radice foliis ac floribus collecta initio Maji.

Thlaſpi.

Bawrenſenff. Genera varia ſunt, eaque promiſcue uſualia. Præferuntur tamen arvenſia.

Nomen Thlaſpi Botanicis fere omnibus vulgare eſt.

Naſcitur in locis incultis ſaxoſis, apricis, parietibus ac tectis. Floret Majo, matureſcit Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen & *Herba.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 4. *abſtergit. Uſus præcip. in internis abſceſſibus rumpendis, menſibus ciendis, Iſchiaticis affectibus curandis. Extrinſecus abſtergit ulcera quæcunque manantia, inſuperque ptarmicum eſt, ſed minus vulgare.*

N. Gravidis quia fœtum necat, infenſum cenſetur.

Teucrium.

Teucrium, *Fuchſ. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* Teucrium 1. *C.B.* 2. *Matth.* chamædrys 2. ſ. aſſurgens, *Dod.* Teucrium vulgare fruticans ſ. 1. *Cluſ.h.* Teucr. latifolium, *Ger.* Germ. groß Bathengel.

Creſcit locis herboſis: floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc.* 2. *ſaporis amari, viribus omnino conveniens cum chamædri.*

Telephium, *vide* Fabaria.

Thymus.

Thymus *C.B.*
- 1. Vulgaris, folio tenuiore. *Hæc uſualis.*
- 2. Vulgaris folio latiore.
- 3. Capitatus.
- 4. Inodorus.

Dicitur Thymus, *Brunfelſ. Trag. Fuchſ. Cord. h. Lon.* Thymus durior, *Cam.* noſtras, *Cord. in D.* Serpillum hortenſe, *Dod.* aliàs Thymum, *Arab.* Haſce. Germ. Römiſcher / Welſcher Quendel / Thymian.

Creſcit noſtratibus in hortis: floret Julio.

OFFIC. NAT.

Herba ſeu folia & *Semen.*

Vires. *Calf. & ſicc.* 3. *ſaporis ſubacris, atten. incidit, diſcutit. Uſus præcip. in affectibus Tartareis.* 1. *Pulmonum, ut aſthmate, tuſſi.* 2. *artuum, ut podagra, omnia viſcera reſerat, appetitum excitat. Extrinſecus in tumoribus frigidis, ſugillationibus, inflationibus ventris, doloribus arthriticis,*

PRÆ-

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.

2. *Spiritus.*

3. *Oleum ſtillat.*

Thymiama.

Thymiama (*officinis* corruptè Thymiana vel Thuris cortex, vel Thus Judæorum quod Judæi in ſuffumigiis frequenter eo utantur corticoſum quid eſt ex India allatum. Videatur Styrax rubra, *Bellon.* Naſcaphtum, *Cord. hiſt.* Storax rubra officinarum, *C.B.*3.

Vires. *Conſtrictionibus vulvæ ex ſuffitu prodeſt. Odoris jucundi gratia & ſuffimentis immiſcetur. Vide Thuris cortex. Claſ.* 2.

N. Sunt & qui Ammoniacum electum, Thymiama appellitant.

Tilia.

Tilia. Lin-denbaum / {
- Mas & ſterilis. *Hæc nobis inuſitata.*
- Fœmina, flores ac ſemen proferens. *Hæc uſualis.*

Dicitur Tilia fœmina, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Lob. Tab.* Tilia. *Lon. Dod.* ſativa, *Trag.* Phyllirea, *Caſt.* Tilia fœmina fol. majori, *C.B.* 3.

N. Eſt & folio minori Tilia ſylveſtris, *Trago*, quæ priori per omnia ſimilis niſi quòd ſit minor & nigrior.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex, Semen, Lignum.

Vires. Flores *calf. & ſicc. partium tenuium, diſcut. cephalici ſunt. Vſus præcip. in Epilepſia, Apoplexia, Vertigine.* Folia ac Cortex *ſiccant, repellunt urinam ac menſes cient. Extrinſecus ambuſtis ſubveniunt* (*mucilago ſc. extracta ac inuncta.* Semen *fluxionibus quibuscunque medetur etiam hæmorrhagia narium*, (*naribus ſc. inditum.*) Lignum *in titiones* ✠*i aſperſione redactum, ſanguinem coagulatum fortiter reſolvit. Extrinſecus adhibentur folia in aphthis ac tumoribus pedum diſcutiendis: corticis mucilago in ambuſtis ac vulneribus magni eſt ſolaminis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Conſerv.* Ex floribus.

Tormentilla.

Tormentilla *C.B.* {
- 1. Sylveſtris, *Hæc uſualis.*
- 2. Alpina { major. / folio ſericeo.

Appellatur Tormentilla, *Brunf. Matth. Dod. Cord. Lon. Lob. Caſt. Tab.* (cui conſolida rubra,) *Ger.* Heptaphyllum, *Fuchſ.* Germ. Tormentill/ Heitzwurtz/ Fenwurtz/ Blatwurtz / roth Guntzel/ roth Heilwurtz/ Ruhrwurtz.

N. Sunt qui χρυσόγονον Dioſcor. eſſe velint.

Creſcit paſſim in herboſis ac arenoſis locis: Florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Siccat* 3. *ſive inſigni caliditate, aſtringit vulneraria, diaphoretica ac alexipharmaca eſt. Vſus præcip. in peſte,*

peſte, morbiſque cæteris malignis, inprimis ſi cum fluxu alvi conjuncti ſint, in catarrhis exiccandis, in lue venerea, in veneno hauſto, in vulneribus. Summatim non eſt vegetabile quod in fluxionibus quibuſcunque (alvi, uteri) uſitatius ſit quam hac tormentilla radix. Extrinſecus iisdem adhibetur in affectibus in vomitu, vulneribus, & ſim.

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex herba tota cum floribus collectis Majo.

Trifolium.

Trifolii quam plurima paſſim occurrunt genera, nimirū plantæ quæcunque foliis ternis germinantes hoc ſibimet nominis jure nativo vendicant. Ex omnibus tamen non non niſi paucas ſpecies Officinis inſervire comperimus: hæ ſunt

Trifol. {
- Acetoſum. Vide acetoſella.
- Aureum. Vide Hepaticum aureum.
- Odoratum. Vide Lotus & melilotus.

Triticum.

Triticum nobis uſitatum, dicitur triticum hybernum ariſtis carens, *C.B.* 1, *Matth.* Triticum, *Brunſ. Cord. h, Dod. Tab.* Trit. 1. genus, *Trag. Fuchſ. Lon.* Siligo ſpica muticâ, *Lob.* Trit. ſpica mutica, *Ger.* Πυρὸς, Robus, *Arab.* Henta, Henca, Hantha German. Weitze.

Eſt & Triticum terreſtre, *Cord.* aliàs Zea amilea, vel Zoopyrum amyleum, *C.B.* 3. Trit. 2. *Trag.* Trit. amyleum, *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Semen ejusque *Farina* & *Furfures*

Vires. *Moderatè calfac. emollit, maturat, diſcutit, internus ejus uſus cibarius eſt, multum enim ac bonum nutrimentum ſuppeditat, incraſſat & obſtruit. Extrinſecus adhibetur (farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. in oculorum inflammationibus ac fluxionibus (cataplaſmatis forma impoſita) in Eryſipelate podagricisque doloribus leniendis (ſicca farina impoſita.)*

Furfures *tritici abſtergũt ſquamulas capitis leniunt dolores, (in cataplaſ. vel ſacculis.)*

Triticum trimeſtre inſervit amylo conficiendo.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex pane in MB.

Vires. *Siſtit fluxus alvi in infantibus, &c.*

2. *Oleum Tritici.* Parari poteſt deſtillando per deſcenſum, ex tritico contuſo.

N. Alii extendunt triticum contuſum ſuper laminam ignitam, vel torrent in ſartagine ac exprimunt.

Tuſſilago.

Tuſsilago {
- Vulgaris. *Hæc uſualis.*
- Alpina {
  - rotundifolia glabra.
  - rotundifolia caneſcens.
  - folio oblongo.

Dici-

Dicitur βήχιον, *Dioſcor. Cord. hiſt.* Ungula Caballina *Brunf. Trag.* Tuſſilago, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Dod. Lob. Caſt.* vulgaris, *Cam.* aliis Farfara, Farfarella. Germ. Hufflattich/Brantlattich/Roßhub.

Naſcitur in amænis ac riguis locis crepidinesque fluminum amat: floret Martio.

N. Dicitur & filius ante patrem, quia Februario & Martio foliis nondum egreſsis, repentè floret, floresque fugacisſimos ultra biduum ferè cum caule non perſtantes profert.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix.

Vires. Radices & Folia *virentia temperatis proxima ſunt, ſiccata verò modicè acria & calida evadunt. Planta eſt thoracica. Uſus precip. internè in tuſſi (unde & nomen habet) & orthopnæa, in vomicis pectoris, quas & fumus ejus ore hiante attractus rumpere creditur.*

PRÆPAR.

1. *Syrup. de farfara*, è ſucco foliorum.

2. *Conſerva*, è foliis.

3. ▽ *ſtillat.* è foliis.

V.

Valeriana.

Valerianæ uſuales ſunt { Hortenſis. / Sylveſtris { Major. / Minor.

Hortenſis inſignitur, Phu magnum *Fuchſ. Matth. Lon.* majus, *Matth. Cord. h.* verum, *Cord. in D.* Ponticum, *Tab.* Valeriana vera, nardus agreſtis, *Trag.* Valer. major, *Lob. Cam.* Valer. hortenſis, *Dod. Ger. C. B.* 1. (cui & Phu folio olusatri Dioſcoridis) Carpeſium, *Caſt.* Terdina *Paracelſo.*

Sylveſtris major, *C. B.* 4. Dicitur Phu ſimilitudine Elaphoboſci *Dioſcoridi,* Valeriana, *Brunf.* vulgaris. *Trag. Cord. in D.* Sylveſtris, *Lob. Dod. Cam. Cluſ. hiſt.* major, *Tab.* Phu parvum, *Matth. Caſt.* Phu Dioſcorid. *Brunf.* vulgare, *Fuchſ. Tab.* Phu Germanicum, *Fuchſ.*

Minor appellatur Valeriana paluſtris (ſylveſtris) minor, *C. B.* Valeriana exigua vel 4. *Trag.* Valer. minor, ſylveſtr. *Lob.* minima, *Dod.* ſylveſtr. ſ. paluſtris minor, *Cam.* Phu minus, *Lon. Tab.* minimum, *Matth. Caſt. Cam.* (Epit.)

Phu verum colitur nobis in hortis, in Ponto & Creta ſponte provenit, naſciturque in pratis aliisque locis humidis: minus, in campeſtribus udis: florent Majo, Junio ac Julio.

Optima cenſetur hortenſis, cui ſuccedit minor ac demum major.

OFFICIN. NAT.

Radix præcipue tum & *Herba* Phu veri.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. atten. aperiũt alexipharmaca ſudorifera ac diuretica ſunt. Uſus præcip. in imbecillitate viſus, peſte, aſthmate, pleuritide, obſtruct. Epatis, Lienis, Ureterum, Hernia, Ictero, & ſim.*

Digitized by Google

& ſim. Extrinſecus confortant viſum, maculas oculorum abſtergunt cephalalgiam ſedant, menſes cient, ſudorem promovent (in balneis) exiccant catarrhos (ſuffitu) bubonum ac anthracum malignitatem corrigunt, globulos ſagittasve infixas extrahunt, ulcera inveterata mundificant.

N. Sunt qui radicem pro amuleto febris quotidianæ habent eamque de collo ſuſpendunt.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta (radice caule ac foliis) in fine Maji.

2. *Extract.* Itidem ex integra planta vel radice ſola paratur.

Verbaſcum.

Φλόμος, Candelaria, Candela regis, Lanaria. Wullkraut/Kertzenkraut/Brenkraut/Himmelbrandt/Unholdenkertzen/Königskertzen.

Verbaſcum *C.B.*
- Album
  - mas
    - latifolium luteum, *C. B.* 1.
    - anguſtifolium pallidum, 2.
  - fœmina
    - flore luteo magno, 3.
    - flore albo, 4.
    - lychnitis flore albo parvo.
- Nigrum
  - fol. papav. corniculati.
  - flore ex luteo purpuraſcente.
- Salvi folium. Hoc ſingulare & rarum ſpeciebus 4.

Ex his uſualiora ſunt: Verbaſc. mas latifolium luteum cujus Vicarium eſt, Verbaſc. fœmina flore luteo.

Prius inſignitur Verbaſcum *Matth. Cord. in D.* Verbaſcum mas, *Lob. Caſt. Tab.* Verbaſc. candidum mas, *Lon.* Verbaſc. latius, *Dod.* Tapſus barbatus, *Ger.*

Poſterius, Verbaſcum ſ. candela regia, *Trag.* Verbaſc. nigrum, *Fuchſ. Lon.* Verbaſc. maximum album fœmina flore ſubpallido, *Lob.* Verbaſc. luteum, *Tab.* Verbaſc. lichnite minus, *Ger.*

Creſcunt in locis arenoſis: florent Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Radix ſed raro.

Vires. *Calf. moderate ac ſicc. emoll. diſcut. dolores lenit. Uſus pracip. in morbis pectoris tuſſi, expuitione ſanguinolenta, torminibus ventris.*

N. Radix hæmorrhoidum fluxum & dolorem ſiſtere dicitur (dies 9. vel 10. continuis aſſumpta.) Extrinſecus ſunt flores præcipuæ æſtimationis, in affectibus ac tumoribus ani (hæmorrhoidibus) in capillis luteo colore tingendis.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Oleum.* Ex infuſione iterata flor. in ol. oliv.

N. Mat-

N. Matthiolus oleum parat ex floribus ſolis, quibus vitrum repletum beneque obturatum exponit ſoli, qua ratione flores aliquatenus liqueſcunt.

Verbena.

Periſterium, Verbenaca, Verbena. Arab. Beneran, Albea, &c. Eiſenkraut/ Eiſenrich/ Eiſenhart/ Daubenkraut.

Verbena:
- 1. Communis. *Hæc uſualis.*
- 2. Tenuifolia Verbenaca ſupina. *Tab.*
- 3. Fœmina. *V. Eryſimon.*

Dicitur Verbena, *Lon.* recta, *Trag.* maſcula, *Brunf.* communis & ſacra recta, *Lob.* Verbenaca, *Matth. Caſt.* ſupina (& fœmina,) *Fuchſ. Cord. in D.* recta, *Dod. Tab.* fœmina, *Cam.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.*

Creſcit paſſim juxta muros & vias: floret Julio ac Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari, aſtring. Cephalica ac vulneraria eſt. Uſus præcip. in dolore aliisque affectibus capitis (à frigidis humoribus) in affectibus oculorum, pectoris in tuſſi inveterata, in obſtruct. Epatis ac Lienis, Ictero, torminibus ventris, dyſenteria, inprimis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera ſanat, partum facilitat. Extrinſecus, in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia in oculorum lippitudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in raucedine (collo circum plaſmatizata) in tumore glandularum, in faucibus (gargariſ.) in dolore Lienis (cum axung. porci) ac podagrico mitigando, in vulneribus aſtringendis ac putridis abſtergendis in procidentia ani, in mariſcis, &c.*

N. 1. Sunt qui febrim tertianam ac quartanam peculiari modo eâ curant. Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque ſurſum decerptum propinant: in quartana quartum.

N. 2. Amuleticè ſtrumam verbenâ curari, ſunt qui ſtatuunt. Modum Marcellus Empyricus edocet: Radicem tranſverſim in partes duas jubet dividere, inferiorem ſuſpendere de collo, ſuperiorem in fumo. Sic areſcente parte ſuperiore & ſtrumam areſcere ait. N. Quod ſi utraque pars poſtmodum in fluentem conjiciatur, malum recrudeſcere idem aſſerit.

N. 3. In dolore capitis ſedando quantum valeat ſi de collo ſuſpendatur, videre licet apud Foreſt. lib. 9. obſerv. 52.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba cum floribus æſtate collectis.

2. Eſt & *Unguentum de Verbena,* aliàs Unguentum Jovis dictum. Vide Auguſt.

Vermicularis.

Sedum minimum, *Tab.* 3. *Fuchſ.*

Sedum minus 3. & Vermicularis, *Trag. Lob.* 3. *Matth. Caſt.* Sempervivum minimum, Illecebra ſ. Sempervivum, 3. *Dod. Lon.* ἀείζωον 3. Dioſc. ἀείζ. acre, *Cord. hiſt.* Portulaca 3. *Brunfelſ.* Vermicularis ſive Illecebra, *Ger.* German. Mawrpfeffer / klein Haußwurtz.

Creſcit in muris, locisque arenoſis. Floret maximè æſtate integra.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. validè, ſaporis acerr. bilem per vomitum inſigniter educit. Unde uſus præcip. in febrib. Extrinſecus in laxitate ac putredine gingivarum ſcorbutica (gargariſm.) rubificat Veſicatoria eſt; ſtrumas diſcutit.*

Veronica.

Ehrenpreiß / Grundtheil.

Veronica *C. B.*
- Mas
  - 1. erecta.
  - 2. ſupina & vulgatiſſima. *Hæc uſualis.*
- Spicata
  - latifolia.
  - anguſtifolia.
  - minor.
- Fœmina ſ. pratenſis ſerpyllifolia.

Inſignitur Teucrium, *Trag.* Veronica, *Tab.* Veronica mas, *Fuchſ. Lon.* Veronica mas ſerpens, *Dod.* Veronica vera & major, *Lob.* (cui & major, ſeptentrionalium,) *Cam. Ger.* Veronica vulgaris ſupina, *Cluſ. hiſt.*

Creſcit in Dumetis. Floret Junio, floribusque eſt ſubcæruleis, rariùs candidis.

Eligenda quæ circa quercuum radices naſcitur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari & aſtringentis, incidit, vulneraria inſignis ac ſudorifera eſt. Uſus præcip. in eroſione ac obſtructione Lienis, hinc & inprimis in colica, in ſcabie, pruritu, peſte, vulneribus, &c. Extrinſecus famoſiſſima eſt in vulneribus abſtergendis, aſtringendis, in duritie Lienis, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba cum incipit florere.

2. *Syr.* Ex ſucco & ſaccharo.

3. *Sal.* Ex cinere.

Victorialis.

Mas longa. *Hæc uſualis.*
Fœmina, *eſt ſpecie gladioli*, C.B. 3.

Appellatur. Allium montanum, latifolium, allium alpinum, *Dod. Tab.* (cui & Victorialis mas,) maculatum, *C. B.* 9. (inter allia.) Allium anguinum, *Matth. Cam.* Portæ, Serpentinum, *Caſt.* Ophioſcorodon, *Lob.* Victorialis longa, *Cluſ.* (cui & major.)

Creſcit in alpibus: floret cum alii ſpeciebus.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.

Vires. *Calf. & ſicc. perinde ac allium agreſte & ſuis in facultatibus illi per omnia ſimile exiſtit.*

N. Plebi noſtrati, Judæisque amuletum eſt familiariſſimum, quo à ſpe-

à ſpectris aëreque infecto ſe tutos eſſe perſuaſi ſunt.

Vinca.

κληματὶς δαφνοειδὴς, Singrün/ Jngrün.

Clematis Daphnoides, C. B. { 1. Minor. *Hæc uſualis.* 2. Major. 3. Flore pleno.

Nominatur Vinca pervinca, *Brunfelſ. Lob. Tab.* pervinca, *Trag.* clematis, *Matth. Cord in D.* Clem. Daphnoides, *Dod. Fuchſ. Lob. Cam. Tab. Cluſ. h.*

Solo gaudet fœcundo: Floret Aprili, Majo, viret ſemper. Flores cærulei ſunt, quandoque candidi rariùs rubentes vel ſuppurpuraſcentes.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. ſicc. & aſtringit* (*Dodonæo calfacit* 1.) *Vulneraria inſignis eſt. Uſus præcip. in fluxionibus alvi, dyſenteria, hæmorrhoidibus, Exputione ſanguinis, vulneribus ſeroſo liquore manantibus. Extrinſecus in profluvio menſium, narium, in laxitate dentium: lac extinctum revocat.*

N. Adhibetur quoque ad profligandos morbos incantatione introductos (in lotionibus, &c.)

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex Radice foliis ac floribus in principio veris collectis.

Vincetoxicum.

Ἀσκληπιὰς, *Dioſcor.* Hirundinaria, Schwalbenwurtz.

Aſclepias C. B. { 1. albo flore & Gerard. *Hæc uſualis.* 2. nigro flore, 3. Cretica, 5. Virginea { *minus uſualis.* }

Inſignitur Hirundinaria, *Brunf. Trag. Lon.* Vincetoxicum, *Matthiol. Dod. Caſt.* Aſclepias, *Fuchſ. Cord. hiſt. Lob. Tab. Cam.*

Creſcit in ſylvis, locisque petroſis atque arenoſis: floret Julio ac Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Radix. rarò *Semen.*

Vires. *Calfacit atque ſicc. moderatè, atten. alexipharmaca ac ſudorifera eſt inſignis. Uſus præcipui in peſte, aliisque venenoſis affectibus, in obſtructionibus menſium; in palpitatione cordis, ac lypothymia, in Hydrope. Semen commendatur ad calculum. Extrinſecus uſus tàm florum quàm radicum ac ſeminis eſt in ulceribus ſordidis ac malignis purificandis, ad ictus inſector. venenator. in ulceribus mammarum, &c.*

Doſis rad. ℥j.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
2. *Extract.* cum S. V.

Viola purpurea.

Ex variis violarum claſsibus, quæ apud Botanicos occurrunt, tres officinis potiſsimum conſiderandæ veniunt. Viola purpurea Martia, de qua hîc. Viola lutea, de qua in Leucojo ac Viola tricolor, de qua in Jacea.

Digitized by Google

E violis purpureis martiis inferuntur in officinas odoratæ, neglectis inodoris.

Inſignitur Viola, *Lon.* Viola ſativa, *Brunf.* Viola Martia odorata nigra ſ. purpurea, *Trag.* Viola purpurea, *Fuchſ. Matth. Caſt.* Viola nigra, *Dod. Cord. in D. Ger. Cluſ. hiſt.* Viola martia purpurea, *Tab.* Viola præcox, *Lob.* Viola martia purpurea flore ſimplici odoro, *C.B.* 1. aliis violaria. Germ. Violenkraut/Weilkraut/braune Violen/Merz Violen.

Eligatur odorata.

Solo gaudet umbroſo ac aſpero, juxta vias, ſepes & muros, &c. Floret circiter finem Martii ac initium Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Semen.

Vires. *Violaria refrig.* 1. *hum.* 2. (*flores exiccati refrigerant imbecillius ſiccantque*) *emollit, laxat, cordialis eſt ac pectoralis, expectorationem promovet. Uſus præcipui ac creberrimi in bile præcipue atra mitiganda, in fervore febrium compeſcendo, doloreque capitis inde nato, in tuſſi, aſperitate gutturis, catarrhis acribus, pleuritide, &c. Flores alvum leniter ſubducunt. Extrinſecus adhibetur herba ac flores crebrò in lotionibus, cataplaſmatis, clyſteribus, & ſim. Seminis uſus rarus eſt, isque in obſtructione Renum, ubi emulſioni potiſſimum inſervit, de qua nota, quod plerumq; vomitum ac ſeceſſum moveat.*

N. Flores locum ſibi vendicant inter flores illos cordiales famoſos.

PRÆPAR.

1. *Syrupus violar. ſolutivus.* Ex multip. infuſione florũ recentium in ▽.

Vires. *Ex viribus ſupra enumeratis, maximè lenit alvum.*

Doſis ℥ij. *ad* ℥iij.

2. *Syrupus ex ſucco violar.* (*ſyrupus violar. ſimpliciter dictus.*)

3. *Syrupus violarum compoſitus Meſuæ.* Ex decoct. flor. ℥j. ſem. Cidon. Malvæ jujub. ſebeſt. ãñ. N. xx. in ▽ cucurb. ℔. vj.

4. *Syrupus violatus regius*, i. e. Julep. violar. ex ▽ flor. & ſacchar.

5. *Conſerv.* Ex floribus ſelectis à parte herboſa.

6. *Acetum.* Ex infuſione florum.

7. *Oleum.* Ex floribus infuſis in oleo omphacino.

8. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.
E tota herba.

9. *Tinctura.* ℞. flores macera in propria ▽ leviter exprime & cola.

N. 1. Addi hic poteſt ſpir. ⊖-i ut in Tinctura Roſar. ait Glückradt/ verùm vereor, ne color inde mutetur, quod tamen viribus nihil derogat.

N. 2. Eleganter quoque violarum Tinctura conficitur, ſi flores phlegmate ⊖-i. (N. pluries 8. vel conquies ſc. per ☉ cohobato) irrorantur, digeruntur ac exprimuntur.

10. *Extractum.* Ex ſucco lentiſſimo igne inſpiſſato.

℞. Flor. violar. ℔ß. inde cucurbitæ etiam ſine conquaſſatione, affuſa-

Digitized by Google

fuſaque ▽æ ℔j. pone in MB tepidum, ut coloretur: exprime ac procede ut moris: nimirum expreſſum ſuccum novis floribus affunde, macera, exprime, inſpiſſa.

Doſis ʒj. *Sala.*

N. 1. Gemmas integras non rejectis alabaſtris (foliis exterioribus) adhibere licet. 2. Etſi color ultra ſemeſtre ſpacium non durat, nihil tamen inde viribus decedit. 3. Si ex floribus exiccatis idem conficere volueris, ad eundem illum modum id præſtare poteris, præterquã quòd major aquæ copia requiratur.

11. *Trochiſci.* Vide Diſp.

Vitis.

Ἄμπελος, οἰνοφόρος, Vitis Vinifera. Arab. Harin. Weinſtock / Weinreb.

Loca amat aprica: floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adjungi poterit *Succus* ex amputatis palmitibus extillans, ſic & *Vinum, Omphacium, Tartarus, Uva, Acini* uvarum, *Uva paſſa, Vinacea*, quippe hæc omnia absque operatione officinali ſuppetunt.

Vires. Folia (*pampini*) *capreolique refrigerant, aſtringunt valide. Uſus præcip. in dyſenteria, vomitu, pica, expuitione ſanguinis aliisque hæmorrhagiis ſiſtendis, (ſuccus expreſſus aſſumitur.) Extrinſecus refrigerant ac leniunt capitis dolores ac æſtum, conciliant ſomnum (in lotionibus pedum ut & ipſi capiti adhibita.)*

Succus ex amputatis palmitibus extillans. (Aqua Vitis, Lachyma Vitis.) Intrinſecus vim habere creditur atterendi & expellendi calculum: oculorum caligni medetur ac rubedini,) oculis inſtillata) impetigines ſanat, ſi locus affectus nitro antea fricatus ea lavetur.

N. De Vino Omphacio, aceto ac Tartaro vide ſuis locis infra.

Uva immatura, (*Agreſta.*) Refrigerant & ſiccant, aſtringunt. Proin poterit eſſe uſus earum in febribus ardentibus, excitant ſc. appetitum, fluxum ventris ſedant, at ſanguinem indigeſtum procreant. Vide etiam omphacium.

Uva matura calfac. & hum. 1. recenter deglutitæ, generant inflationes & cruditates ventriculi, diarrhæam, & ſim. magis tamen id faciunt albeſcentes, minus rufeſcentes. Exiccatæ uvæ ventriculo commodiores ſunt, appetitumque excitant, alvum laxant.

Uva paſſa, ſunt uvæ maturæ vi caloris exiccatæ, ſive calore ſolis exiccatio illa peracta ſit, unde paſſulæ dulciores reſultant: ſive calore clibani unde dulcoacidæ. Proſtant uvarum paſſularum potiſſimum genera tria. Paſſulæ ſc. maximæ, ſeu Damaſcenæ Zibebę dictę. 2. Paſſulę majores Germanicæ Roſinlein / è quiqus ſunt, quas uvas Maſſalioticas vocant German. blaw Roſinen. 3. Paſſulæ minores ſ. conrethiacæ.

Vires.

E violis purpureis martiis inferuntur in officinas odoratæ, neglectis inodoris.

Inſignitur Viola, *Lon.* Viola ſativa, *Brunf.* Viola Martia odorata nigra ſ. purpurea, *Trag.* Viola purpurea, *Fuchſ. Matth. Caſt.* Viola nigra, *Dod. Cord. in D. Ger. Cluſ. hiſt.* Viola martia purpurea, *Tab.* Viola præcox, *Lob.* Viola martia purpurea flore ſimplici odoro, *C.B.* 1. aliis violaria. Germ. Violenkraut/Veilkraut/braune Violen/Mertz Violen.

Eligatur odora.

Solo gaudet umbroſo ac aſpero, juxta vias, ſepes & muros, &c. Floret circiter finem Martii ac initium Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Semen.

Vires. *Violaria refrig.* 1. *hum.* 2. (*flores exiccati refrigerant imbecillius ſiccantque*) *emollit, laxat, cordialis eſt ac pectoralis, expectorationem promovet. Uſus pracipui ac creberrimi in bile pracipue atra mitiganda, in fervore febrium compeſcendo, doloreque capitis inde nato, in tuſſi, aſperitate gutturis, catarrhis acribus, pleuritide, &c. Flores alvum leniter ſubducunt. Extrinſecus adhibetur herba ac flores crebrò in lotionibus, cataplaſmatis, clyſteribus, & ſim. Seminis uſus rarus eſt, isque in obſtructione Renum, ubi emulſioni potiſſimum inſervit, de qua nota, quod plerumq; vomitum ac ſeceſſum moveat.*

N. Flores locum ſibi vendicant inter flores illos cordiales famoſos.

PRÆPAR.

1. *Syrupus violar. ſolutivus.* Ex multip. infuſione florū recentium in ▽.

Vires. *Ex viribus ſupra enumeratis, maximè lenit alvum.*

Doſis ℥ij. *ad* ℥iij.

2. *Syrupus ex ſucco violar.* (*ſyrupus violar. ſimpliciter dictus.*)

3. *Syrupus violarum compoſitus Meſuæ.* Ex decoct. flor. ℥j. ſem. Cidon. Malvæ jujub. ſebeſt. ān. N. xx. in ▽ cucurb. ℔. vj.

4. *Syrupus violatus regius*, i. e. Julep. violar. ex ▽ flor. & ſacchar.

5. *Conſerv.* Ex floribus ſelectis à parte herboſa.

6. *Acetum.* Ex infuſione florum.

7. *Oleum.* Ex floribus infuſis in oleo omphacino.

8. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.
E tota herba.

9. *Tinctura.* ℞. flores macera in propria ▽ leviter exprime & cola.

N. 1. Addi hic poteſt ſpir. ⊖-i ut in Tinctura Roſar. ait Glückradt/ verùm vereor, ne color inde mutetur, quod tamen viribus nihil derogat.

N. 2. Eleganter quoque violarum Tinctura conficitur, ſi flores phlegmate ⊖-i. (N. pluries 8. vel conquies ſc. per ⊙ cohobato) irrorantur, digeruntur ac exprimuntur.

10. *Extractum.* Ex ſucco lentiſſimo igne inſpiſſato.

℞. Flor. violar. ℔ß. inde cucurbitæ etiam ſine conquaſſatione, affuſa-

fuſaque ▽æ ℔j. pone in MB tepidum, ut coloretur: exprime ac procede ut moris: nimirum expreſſum ſuccum novis floribus affunde, macera, exprime, inſpiſſa.

Doſis ʒj. Sala.

N. 1. Gemmas integras non rejectis alabaſtris (foliis exterioribus) adhibere licet. 2. Etſi color ultra ſemeſtre ſpacium non durat, nihil tamen inde viribus decedit. 3. Si ex floribus exiccatis idem conficere volueris, ad eundem illum modum id præſtare poteris, præterquã quòd major aquæ copia requiratur.

11. *Trochiſci.* Vide Diſp.

Vitis.

Ἄμπελος, οἰνοφόρος, Vitis Vinifera. Arab. Harin. Weinſtock / Weinreb.

Loca amat aprica: floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adjungi poterit *Succus* ex amputatis palmitibus extillans, ſic & *Vinum, Omphacium, Tartarus, Uva, Acini* uvarum, *Uva paſſa, Vinacea*, quippe hæc omnia abſque operatione officinali ſuppetunt.

Vires. Folia (*pampini*) *capreolique refrigerant, aſtringunt valide. Uſus præcip. in dyſenteria, vomitu, pica, expuitione ſanguinis aliiſque hæmorrhagiis ſiſtendis, (ſuccus expreſſus aſſumitur.) Extrinſecus refrigerant ac leniunt capitis dolores ac æſtum, conciliant ſomnum (in lotionibus pedum ut & ipſi capiti adhibita.)*

Succus ex amputatis palmitibus extillans. (Aqua Vitis, Lachyma Vitis.) Intrinſecus vim habere creditur atterendi & expellendi calculum: oculorum caligni medetur ac rubedini,) oculis inſtillata) impetigines ſanat, ſi locus affectus nitro antea fricatus ea lavetur.

N. De Vino Omphacio, aceto ac Tartaro vide ſuis locis infra.

Uva immaturæ, (Agreſta.) Refrigerant & ſiccant, aſtringunt. Proin poterit eſſe uſus earum in febribus ardentibus, excitant ſc. appetitum, fluxum ventris ſedant, at ſanguinem indigeſtum procreant. Vide etiam omphacium.

Uva maturæ calfac. & hum. 1. recenter deglutitæ, generant inflationes & cruditates ventriculi, diarrhæam, & ſim. magis tamen id faciunt albeſcentes, minus rufeſcentes. Exiccatæ uvæ ventriculo commodiores ſunt, appetitumque excitant, alvum laxant.

Uva paſſæ, ſunt uvæ maturæ vi caloris exiccatæ, ſive calore ſolis exiccatio illa peracta ſit, unde paſſulæ dulciores reſultant: ſive calore clibani unde dulcoacidæ. Proſtant uvarum paſſularum potiſſimum genera tria. Paſſulæ ſc. maximæ, ſeu Damaſcenæ Zibebę dictę. 2. Paſſulę majores Germanicæ Roſinlein / è quiqus ſunt, quas uvas Maſſalioticas vocant German. blaw Roſinen. 3. Paſſulæ minores ſ. conrethiacæ.

Vires.

Vires. *Omnes calidæ ſunt ſeu temperatæ, leniunt, alvum laxant, acrimoniam hebetant, ventriculo, pulmonibus ac Epati gratæ ſunt, tuſſim mitigant. Zibebæ dictæ exemptis acinis, (gigartis) in ▽ fontan. vel ſtillat. convenienti infuſæ, potum ægrotis exhibent ſat gratum ſitique convenientem. Acini Vim habent aſtrictoriam conveniuntque in vomitu, alvique fluxu, ſive intrinſecus ſive extrinſecus adhibeantur (torrentur ſc. ac teruntur.)*

Vinacea, i.e. ſiliquæ cum acinis in expreſſione muſti reſiduę, magnarum virium perhibentur in arthriticis doloribus ſedandis. Si membrum affectum Vinaceis per ſe caleſcentibus imponatur.

PRÆPAR.

1. *Cinis ſarmentor.*

Vires. *Adhibetur ad cauteria, & furfures capitis extergendos.*

2. *Loch paſſulatum.* Vid. l. 2.
3. *Mel paſſulatum.* Vid. l. 2.
4. *Condit. paſſulæ laxativæ.* V. Aug.

Virga aurea.

Virga aurea *C.B.* eſt:

1. V. A. major ſ. Doria.
2. V. A. latifolia ſerrata. *Hujus loci.*
3. V.A. anguſtifolia ſerrata. *Hæc & ſarracenica dicitur.*
4. V. A. anguſtifol. minus ſerrata. *Hæc Serratæ ſurrogari apta eſt.*

Secunda dicitur Virga aurea, *Cam. Epit. Ger.* V. A. ſerratis foliis, *Tab.* V. A. altera *ſerrato folio, Lob.* V. A. margine crenato, *Dod.* V. A. minor laciniatis foliis, *Cam.* German. gulden Wundkraut / ein ander Heydniſch Wundkraut.

Quarta dicitur V. A. *Matth. Dod. Lon. Caſt.* Villa novani, *Lob.* V. A. foliis non ſerratis, *Cam. Epit.* V. A. major, anguſtifolia, *Cam.* Symphytum petræum 3. *Tab.*

Creſcit anguſtifolia ut plurimum in ſylvis: latifolia in collibus agrorumque marginibus & vineis: floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia & Flores.

Vires. *Utraque calf. & ſicc. 2. aſtringit, vulneraria eſt celeberrima, intrinſecus & extrinſecus adhibita, nec non & lithontriptica diureticaque non è poſtremis. Confert iiſdem diarrhææ & dyſenteriæ, ſanguinis exſputioni medetur, mucilaginem Renum & Ureterum efficaciter abſtergit, putredinem gingivarum, dentiumq; vacillationem curat.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex herba cum flor. Julio & Aug. collecta.

Virga aurea, aliàs *conſolida Sarracenica.*

Solidago Sarracenica, *Trag. Fuchſ. Dod. Lon. Lob.* Conſolida aurea, *Tab.* Herba Doria, *Ger. icon.* Virga aurea anguſtifolia ſerrata, *C.B.* 3.

Creſcit in locis montanis, ſed magis udis & depreſſis.

OFFI-

Digitized by Google

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Aſtringit, amara eſt ſiccatque evidentiſſimè, vulneraria eſt inſignis uſu interno & externo adhiberi apta, medetur & fiſtulis, ulcera maligna mundificat ac ſanat.*

Viſcum, *vide* in Quercu.

Ulmaria.

Barba Caprina 1. *Lon.* Barbi Capra, *Lob.* Barbula Caprina 1. *Trag.* Medeſuſium, *Cord. hiſt.* Regina prati, *Dod, Ger.* Ulmaria, *Cluſ. Tab.* Barba capræ floribus compactis, *C. B.* 2. Germ. Geißbladt.

Creſcit locis udis juxta flumina, & ſim. floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & nonnunquam radix.

Vires. *Refrig. ſiccat aſtringit, ſudorifera & alexipharmaca eſt, proin convenit in fluxibus omnis generis, in diarrhœa, dyſenteria, fluxu menſtruo nec non in expuitione ſanguinis, reſiſtit peſti. Extrinſecus ſunt qui radicem recentem contuſam vulneribus imponunt tum ad ſiſtendum ſanguinem, tum ad conſolidanda vulnera.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex foliis cum florib.
2. *Extract.* Quod admodū Quercetano probatur in peſte. Ph. Reſt. cap. 26.

Urtica,

Ἀναλύφη Urtica, *C. B.*
- Urens
  - Maxima
  - Minor
  - Romana

  hæ uſuales.
- Fatua eſt Cannabis ſylveſtris.
- Mortua, vide infra.

Maxima dicitur Urtica major, *Brunf. Fuchſ. Lon. Tab.* Urtic. vulgaris Urens, 1. *Trag.* Urtic. 2. *Matth. Caſt.* Urtica, *Cord. in D.* Urt. urens, *Ger.* Urt. urens altera, *Dod.* Urt. ſylveſt. aſperior, *Lob.* Urt. communis ſ. major & fœmina, *Lob.* Urtica urens maxima, *C. B.* 1. German. groſſe heiſſe Brenneſſel.

Minor inſignitur Urtica minor, *Brunf. Fuchſ. Cord. h. Lon. Tab. Ger.* Urtic. 3. *Trag. Matth. Caſt.* Urtica urens minima, *Dod.* Urtica minor acrior, *Lob.* Urtica minor acrior, *Lob.* Urt. urens minor, *C. B.* 3. heiter Neſſel.

Romana dicitur: Urtica legitima, *Cluſ. hiſt.* Vrt. Rom. *Trag. Fuchſ.* Romana vel maſcula. *Lob. Cam. Tab. Ger.* Vrt. 1. *Matth. Caſt.* Vrtica urens, 1. *Dod.* German. Römiſche Welſche Neſſel.

1. & 2. Creſcunt paſsim locis arenoſis juxta ſepes ſecus muros, &c. prior potiſsimum ſylvas amat. 3. colitur in hortis. Omnes vigent æſtate.

OFFICIN. NAT.

Urticæ maximæ *Radix, Semen,* (Julio & Auguſto colligendum,) *Folia.* Minor, *Herb.* Romanæ, *Semen.*

Vires. *Urtica omnis calf. moderatè &*

tè & ſicc.2. partium tenuium eſt, aperit, incidit, abſterg. emollit. diuretica eſt, & lithonthriptica peculiariterque cicutæ adverſatur ut & Hyoſcyamo. Radix (urtica maxima) commendatur maximoperè ad Icterum. Herba uſus in gangræna (decocta & propinata.) Eadem in olere ſumpta ſolvit alvum, abſtergit Renes, calculos expellit, expectorationem promovet. Semen (Romanæ.) Vſus crebri eſt in Pulmonum affectibus, aſthmate, tuſſi contumaci, pleuritide, peripneumonia. Extrinſecus reprimit urtica uvam inflammatam (in gargariſ.) ſedat hæmorrhagiam narium (urtica minor ſc. contuſa vel & ſuccus ejus expreſſus naribus inditus) gangrænam mundificat.

N. 1. Noverunt & Chyrurgi urentis urticæ fricatu ſanguinem allicere adeoque atrophiæ ſubvenire.

N. 2. Prurigini ab urtica introductæ medetur oleum olivarum.

Urtica mortua ſ. Galiopſis.

Varia genera & urticæ mortuæ paſsim obſervantur, colore, odore figura, & ſim. differentia. Datur fœtida & non fœtida: maculata & non maculata: flore purpureo, albo, luteo. Primas autem præ cæteris dant fœtidę ac præcipue maculatæ, quam genuinā ſuſpicantur Galiopſin Dioſcoridis, ex lacteo ſc. ductu, qui folia media in lōgum interſecat. Huic ſurrogari tamen non nequit & fœtida non maculata.

Maculata inſignitur Lamium alba linea notatum, *C. B.* 5. Urtica lactea, *Matt.* Galiopſis Dioſcoridis, *Cam.* Milzadella *vulgo* ſeu Lienaria (quòd lieni conveniat.)

Non maculata eſt, quæ inſcribitur Lamium purpureum fœtidum folio ſubrotundo ſ. Galeopſis Dioſcoridis, *C. B.* 1. Urtica Labeo mas, *Brunf.* Lamium, *Trag.* (vel urtica 8. 9. 10.) *Fuchſ.* Galeopſis, *Cord. h. Lon.* 2. *Tab.* purpurea, *Caſt.* Urtica iners altera, *Dod.* non mordax, *Lob.*

Creſcunt juxta ſepes, parietes, vias, in ruderibus, &c. magna ex parte tota æſtate florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſiccat. præcipè commendatur Galeopſis fl. purpureo ad dyſenteriam (decoctum propinatum) flores albi ad fluorem album ſpecifice celebrantur. Extrinſecus medetur urtica pano, &c.*

PRÆP.

Conſerva, Ex floribus albis.

Z.

Zedoaria.

Zedoaria Zittwer / *C. B.*
- 1. longa } *Hæ promiſcue uſuales.*
- 2. rotunda }
- 3. tuberoſa }
- nigricans } *inuſitata.*
- 4. Geiduar }

1. Inſignitur Zedoaria, *Lon. Matt. Lob.* Zed. radice longa, *Cluſ. in Coroll.* Zedoaria & veterum Arnabi, 2. ſpecies

Digitized by Google

cies radice longa, *Cord. hiſt. C.B.* Zadura, Zaduar, Zudar, &c. *Fuchſ. in comp. medic.*

2. Dicitur Zerumbet Serapionis, *Lob.* Zurumbethum, *Cord. h.* Zerumbeth & Zedoaria rotunda, *Fuchſ. comp.*

N. 1. Datas has Zedoarias nō differre inter ſe, niſi ſola forma, adeoque ejusdem radicis partes eſſe, videre licet apud Lobelium in adverſ. & obſerv.

N. 2. Tabernemontanus & Matthiolus Zedoariam Avicennæ nihil aliud eſſe, quam Antoram modernorum, probare nituntur. Dodonæus Zedoariem officinarum pro Zerumbeth ſive Zurumbeth Avicennæ & Serapionis, habet.

Advehitur è Sinarum regione & ab extremis Indiæ finibus.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Eligitur odorata, albida, amara, ponderoſa, non carioſa.

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. incid. flatus diſcutit, amariſſimi eſt ſaporis ac alexipharmaca, Uſus præcip. in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum morſibus opitulatur, lienteriam ſiſtit, vomitiones reprimit, menſes ciet, ſuffocationi uteri efficaciter ſuccurrit, alvi tineas quascunque enecat, antidotis permiſcetur.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Zedoaria.* Conditur ut Zinziber.

2. *Confect. Zedoariæ.* Fit l. comm.

3. *Extract.* Fit cum 🜄.

N. Subſtitui poterit decoctum inſpiſſatum.

4. *Oleum ſtillat.* Cum 🜄 aſcendit.

5. 🜄 *ſtillat.*

Zinziber, Zingiber.

Ζίγγιβερ, Ζιγγίβερις, Γιγγίβερις. Zingiber, *Lob. Monard.* Zingiber & ejus ſiliqua, *Matth.* Zinziber, *Lon.* Gingiber, *Garz. ab H. Arab.* Zingibel ſ. Lengibel, German. Imber/ Ingber.

N. Reperiuntur apud Aromatarios radices albę & rubentes: hæ rubrica, illæ ſæpè creta infectæ, quo à teredinib. quib. candidiores & molliores magis obnoxiæ, pręſervētur.

Advehitur copioſum ex Calecut Indiæ Emporio, atque ex Troglodítica Arabia.

Vires. *Calfac. potenter, ſed non primo ſtatim occurſu, adeoque partium eſt craſſiorum, earumque non terreſtrium ſed aquariū, & conſequenter humectantium aperit incidit attenuat. Confert ventriculo, thoraci, aliisque viſceribus, appetitum proſtratum excitat, putredini ac malignitati humorum reſiſtit.*

PRÆPAR.

1. *Zingiber in India ſ. China conditum.* Convehitur ad nos ex India conditum ſc. recenter ſaccharo, vel quodam mellis genere, quod quibusdam è ſiliquis exprimunt.

2. *Conditum noſtrate.* Fit lege commun. Vide l. 2.

Digitized by Google

3. *Confectio Zingiberis.* Macera radices aliquandiu in ▽ vel lixivio, poſtea ſcinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.

4. *Zingiber laxativum.* V. Auguſt.

5. *Spec. Diazingiber.* Vide Diſp.

6. °o° *ſtillat.* Fit lege commun. V. l. 2.

CLASSIS II.

De Alterantibus ſecundariis, quæ ſunt Succi, Olea, Lachrymæ, Reſinæ, Gummi Reſinæ, Gummata.

Acetum.

Acetum eſt liquor aciditate terreſtriori ac fixiori (⊖-licam vocant) imprægnata.

Delectus: Acetorum maxima diverſitas eſt variantque naturâ viribus ac præſtantiâ, pro varietate rerum ex quibus confecta ea ſunt. Sunt enim aceta ex Vino, Cereviſia ex ſuccis fructuum (pomaceis, pyraceis) ex melle, &c.

Vſitatiora autem ſunt vinacea, quę recipienda quoties aceti ſimpliciter fit mentio.

Hæc itidem variantia occurrunt. (Etenim ut vinum differt præſtantia, ita & aceta exinde confecta.) Eligantur igitur quæ ex meliori ac generoſiore vino, utpote omnium vegetabilium principe & maximè omnium vitriolato, confecta ſunt.

N. Ad menſtrua metallis ſolvendis deſtinanda, eligenda ſunt inprimis aceta hydromelitum vinoſorum, utpote quæ cum manna cœleſti (melle) naturam animalem præter vegetabilem ex floribus induerunt, atque ita alia menſtrua ſolvendi potentia ſuperant. Et hæc ſunt aceta illa Philoſophis uſitata, unde & philoſophica dici ſolent, de quibus amplius in menſtruorum deſcriptione, l. 2. *Vide etiam Quercet. in Tetrade.*

De reliquis acetis cereviſiarum ſc. pomaceorum aut pyraceorum immaturorum viliorumve vinorum, notetur quòd rerum metallicarum ſolutionibus minus ſufficiant.

Vires. *Subſtantiæ Acetum eſt mixtæ, frigidæ ac calidæ (ſuperat tamen frigiditas caliditatem) in reliquis ſiccat: partium eſt tenuium atten. penetr. aſtring. putredini reſiſtit, ſudorem ciet.*

N. Acetum accedit proximè ad naturam ⊖-i primasque tenet præ cæteris correctivis, quorum opera gummi calfacientia ſuccive venenati corriguntur Per ſe quoque ſingulare eſt remedium adverſus ictus ſerpentum, etiam venenatiſſimorum, quales ſunt aſpides. *Quercet. in pharm. reſt. c. 24.*

Præ-

PRÆPAR.

I. *Aceta deſtillata.*

1. *Acetum deſtillatum commune.*

℞. 🜊 fortiſſimum, deſtilletur ex cucurbita vitrea in B.M. vel cineribus leniſs. calore: primo aſcendit phlegma inſipidum (fermè quarta pars liquoris) quod phlegma ubi extillaverit, (acido odore & ſapore id depræhenderis) muta recipiens, colligeque ※ vel ſpir. 🜊 ſeorſim continuando deſtillationem, donec ſpiritus omnes aſcenderint.

N. 1. Si ad extracta uſusque medicos ※ deſtinetur, cauto opus eſt ne nimium urgendo ἐμπύρευμα cōcilietur: ſine vero ad metallicos labores, urgendum erit donec rubri ſpiritus attollantur nihilque amplius ſpirituum exeat, id felicius fiet in arena.

N. 2. Alii rectificant aliquoties cohobando, tandemque partem aliquam phlegmatis lento MB calore abſtrahunt. *Sen. inſtit.*

Vires. *Phlegmatis uſus eſſe poteſt in Extractionibus quibusdam, E. g. viridis æris pro conficiendo* ⊕-o *♀is & aliarum Tincturarum.*

2. *Acetum ex fecibus.*

℞. feces 🜊, (die Mutter vom Weineſſig) deſtilla per veſicam cum refrigeratorio ac prodibit ※ igneū.

Vires. *Solvit metalla, &c.* Kesler. 4. c.65.

3. *Acetum Radicatum*, ſeu alkaliſatum.

℞. Fecum, ex ※i deſtillatione relictarum ℔ iij. vel iiij. calcina ad ſiccitatem, dein affunde ※ idque iterum abſtrahe in arena, toties cohobando, donec omnis ⊖-cum ※ aſcenderit. *Senn. inſt.*

Aliter. ℞. ⊖-i volatilis (vide infra) p. j. ※ p. iiij. confunde & deſtilla per arenam in Retorta, dando in fine ignem ſatis fortem. Deſtillatum deſtilla iterum ſupra ⊖ fixum cohobiis toties repetitis, donec omne cum ※ aſcenderit. *Beguin. l.2. c.5.*

℞. 🜊i menſ. 1. affunde ſupra ♀ calcin. ℔.ß. ⊖ ℥iiij. deſtilla cohobaque aliquoties, tandemque ſupra recentem ♀ calcin. & ⊖ deſtillationem reiterata. *Vide Kesler.* 4. c.78.

4. *Acetum mellitum.*

℞. Mell. ℔iiij 🜊 ad emin. 4. digitor. deſtilla ex arena. Exit aqua acerba, quam rectifica.

Vires. *Solvit Corallia, Margaritas & reliquos lapides pretioſos.*

5. *Acetum Terebinthinatum.*

Fit ex aceto & Terebinthina per 🜞 ſimul deſtillatis, hinc oleo & ſpiritu ab ▽ ſeparatis. *Hartmann.*

II. *Cryſtalli ex aceto.*

℞. 🜊 ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, repone ad cryſtalliſandum ſ. artem. Cryſtallos purifica ſolvendo (E. g. in phlegmate 🜊 abſtracto,) & cryſtalliſando. *Libavius.*

Agreſta, *vide* Omphacium.

Gummi Ammoniacum.

Ἀρμονιακὸν, ἀρμονιακὸν, vel ἀμμωνιακὸν Dioſcoridi Hammoniacũ, Amnoniacum, Thymiama Gutta ammoniaca, *Cord.hiſt.* Ferulæ lacryma, *Galeno.* Ammoniaci lacryma, *Matth. vulgò* Armoniacum. *Arab.* Altathut, Raxach, Aaſſach, &c. *Ger.* Gummi Armoniac.

Gummi eſt ſtillans ex ferula quadam, quam ad differentiam aliarum Ammoniaciferam vocant, alii Metopion. Dicitur autem Hammoniacum ab Hammonis oraculo juxta cujus delubrum colligitur.

Eligendum eſt ſincerum, inſtar Thuris in grumos condenſatum, odore Caſtoreum utcunque æmulans, ſapore amarum, digitis tractatum molleſcens, bene coloratum (exterius flavum interius candidũ.) Et hoc θραῦσμα, (thrauſton Plinio, i.e. fragmentum) appellatur: ſicut id quod terræ calculorumve particeps eſt, φύραμα, Phyma Plinio, i.e. mixtura) dicitur.

Vires. *Calfac.2.ſicc.1. emollit; attenuat, reſolvit, digerit maturat, attrahit valide, ut quoque ſpinas carni infixas eliciat, alvum movet, ſplenicum eſt. Uſus præcipuus eſt in doloribus arthritidis, in reſolvenda mucilagine* ♀ *ea viſcoſa, craſſa ac contumaci Pulmonum, Meſenterii & hinc in obſtructionibus contumacibus Lienis, Epatis, Uteri, in calculo. Extrinſecus in ſcirrhis, panis, tophisque juncturarum; in ſcrophulis aliisque tumoribus durioribus reſolvendis, &c.*

Doſis à ℈j. *ad* ʒj.

PRÆPAR.

1. *G. Ammon. depuratum.* ℞. Gummi, q.v. ſolve, cola ac exprime, hinc inſpiſſa.

N. Solvitur in quocunque liquore aqueo ✝ Vino, ſucco, &c. Vſitatius tamen per ✝ depuratur.

2. *Ol. ſtillat.* Fit per 🝬 veſicam vel Retortam. *Vide ſupra.*

Vires. *Omnibus confert affectibus quibus Gummi Ammoniacum.*

3. *Pilulæ de Ammoniaco.* Vide l. 2.

4. *Extractum Reſinoſum ſeu Reſina.* Vt l. 2. docuimus.

N. Convenit viribus cum ipſo G. Ammoniaco.

5. *Extractum viſcoſum.* Fit ut l. 2. docuimus.

Vires. *Lenit aſperitatem aſperæ arteriæ, incraſſat acres ac tenues catarrhos, unde & utiliter linctibus commiſcetur.*

Gummi ſeu *Reſina* Animæ.

G. Anime {
1. fulveſcens & pellucidum.
2. nigricans & taurino glutini vel colophoniæ ſimile.
3. pallidum & retorridum.
}

1. Anime eſt Reſina pellucida ex albo citrineſcens, in nova Hiſpaniola ſ. America ex arboribus quibusdam proceris inciſis extillans, Thuri ſi-

ri ſimilima, qua tamen majora grana refert. Et hæc nobis uſualis eſt.

N. Veteribus incognita ſtatuitur. Amatus tamen pro cancamo veterum habet, cui conſentit. *Garzias.*

Eligenda eſt albida ſeu flaveſcens, granulata oleoſa, ſi frangatur Citrina, fragrantiſſima ac gratiſſimi ſaporis, carboni impoſita facile liqueſcens.

2. Myrrhæ quodammodo aſsimilatur.

Hanc eſſe Minæam Galeni vel Ammineam Dioſcoridis &Serapionis idem vult Amatus, adeoque Animum Luſitanis dici. *Vide Myrrha.*

3. Eſt ea ſpecies, quam ex India Orientali afferunt, granis minoribus granulatum. Hæc ut colore ac pelluciditate priori cedit: ita & viribus minor eſt.

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. atten. reſolv. aſtring. diſcutit, cephalica eſt. Uſus præcipuus eſt externus in capitis ac nervorum affectibus frigidis, doloriſicis, catarrhoſis, flatulentis, in affectibus articulorum, paralyſi, contractura, luxationibus, contuſionibus, &c.*

N. Solvitur ut aliæ Reſinæ in oleo, tum quoque in 🜄 rectificatiſſimo.

PRÆPAR.

Ol. ſtillat. Fit ut ex aliis Reſinis, per Retortam ex arena. *Vide l. 2.*

N. Colligi poſſunt ſigillatim oleum tenuius ac craſsius. *Sala in Hydrolog.*

Gummi Arabicum.

Gummi ſimpliciter, Gumi Thebaicum, G. Babylon. G. Saracen. G. Acanthin. ex arbuſcula quadam manat, quam Dioſcorides Acaciam vocat. Eſtque Gummi naturæ prorſus aqueæ.

Eligendum vitri modo pellucidum, ſyncerum, in vermiculorum ſpeciem contractum, candidum vel ad flavedinem inclinans. Reprobandum ſordidum, reſinoſum adulteratum. Adulteratur enim admixtione gumi ceraſor. prunor. & ſim. vel ex reſinarum quarundam, id quod cognoſcitur ſolutione in 🜄, qua ſyncerum liquidiſsime ac limpidiſſime ſolvitur, adulteratū non item.

Vires. *Calf. & hum. 1. inſpiſſat, poros cutis obſtruit, acrimoniam medicamentorum obtundit, aſperitati aſperæ arteriæ ac tuſſi confert, ocularibus medicamentis & arteriacis commodiſſime adhibetur.*

PRÆPAR.

1. *Pulvis.*

N. Ut bene pulveretur, calfiant mortarium ac pila.

2. *Depuratum.* Solvitur in 🜄 colatur ac inſpiſſatur.

Aſa dulcis, *v. de* Benzoin.

Aſa fœtida.

Ὀπὸς, μηδικὸς, Συριακὸς, (olim κυρηναικὸς,) Laſer medicum fœtidum, *Arab.* Altit, *vulgo* Aſſa fœtida, Germ. Teuffelsdreck. Succus eſt ſive Lachry-

Lachryma Laſeris ſive Sylphii in Media, Lybia ac Syria creſcentis, (non Laſerpitii Dioſcoridis, cujus ſuccus modernis incognitus eſt.) Et ex illius radice ac caulibus inciſis colligitur.

Eligenda eſt ſyncera allii odorem ferè æmulans, viſcida: reprobanda adulterata. Adulteratur enim permixtione farinæ, furfuris, ſagapeni.

Vires. *Calf. 3. incidit, &c. Uſus internus præcipuus, in ſuffocatione uteri, peripneumonia ac vulneribus, aliàs rarò adhibetur. Extrinſecus in tumido Liene, Uteri ſuffocatione paneritio (cum allio ovi alb. ſuſcepto.)*

Doſis à ℈ß. *ad* ℨj.

N. 1. Solvitur ſuper prunas coquendo in ▽ aceto aut vino.

N. 2. Si quis Epilepſiç obnoxius ſenſerit ſuffitum ex Aſa fœtida ac cornu caprino, paroxyſmo actutum corripitur.

PRÆPAR.

1. *Pilula de Aſa fœtida.* ℞. Aſæ fœtid. q. v. humecta vel ſolve cum ⁂ ac redige in maſſam.

2. *Pilulæ fœtidæ.* Vide Diſp.

B.

Balſamum verum.

Balſamum Syriacum, Ægyptiacũ, Balſamelæum, Opobalſamum, Balſ. de Mecha, eſt liquor Balſamæus, flavus inſtar Terebinthinæ, odoris fragrantiſſimi, ſudans ex balſami tum fruticibus quoad corticem vulneratis, tum ex ramuſculis amputatis.

N. 1. Si guttula aquæ tepidæ immittatur, per totam ſuperficiem ſeſe extendit, ac rurſum aqua refrigerata ſeſe contrahit, lacti inſtillatum idipſum coagulat, in veſtem laneam effuſum non linquit maculam, ſecus ac alia.

N. 2. Tantæ æſtimationis eſt, ut Princeps Arabiæ felicis, cui etiam Mecha paret ſingulis annis inter alia munera tres quatuorve ejus libras Turcarum Imperatori tranſmittere teneatur. Cayri itidem Præfecto unam. Quin & Ducibus peregrinis idem ceu maximum honorarium repræſentat.

Vires. *Inter olea quævis & balſama omnium eſt laudatiſſimum præſtantiſſimum ac toto orbe maxime celebratum, utpote quod vires habeat abigendis morbis tàm internis quàm externis, nulli medicamento ſecundas. Confert aſthmaticis, jecoris obſtructiones ſolvit, menſes movet, ſtomachi dolores ſedat, phthiſicos juvat, appetitum excitat.* Vide prolixius Balſamum de Tolu, & *Cluſium in Monard. ut & Petrum Bellonium in obſervationibus ſuis.*

Balſamum de Tolu ſ. Tolutanum.

Balſamum de Tolu eſt liquor Balſamæus, coloris rubei ad aureũ tendentis mediç inter liquidum & denſum conſiſtentiæ, valdè glutinoſus, &

& ubicunque reponatur firmiter inhærens, ſaporis dulcis & grati, nō nauſeabundi (ſecus ac reliqua balſama) odoris excellentiſſimi Limoniorumque fragrantiam vel Jaſmini quodammodo referentis, præſertim ſi pauxillum in vola manus fuerit fricatum.

Advehitur ex Continentis quadam Provincia, inter Carthaginem & nomen Dei ſita, Tolu ab Indis appellata: ubi colligitur ex arboribus Pino pumilæ ſimilibus, iisque tùm domeſticis tùm ſylveſtribus, quæ vulnerato cortice pręſtantiſsimum hunc liquorem fundunt.

Vires. *Antecellere videtur facultatibus ei, quod è nova Hiſpania adducitur (Peruviani nomine) efficaxque eſt ad omnia, ad quæ Balſamum illud Ægyptiacum. Calfac. & ſicc. atten. reſolvit vulnerarium eſt, pectus expurgat, &c. Uſus præcip. in aſthmate phthiſi, in ventriculi cruditate & dolore. Extrinſecus doloribus à cauſa frigida, quibuscunque & inprimis capitis & nephritico: in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralyſi, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo nardino) in Hydrope (illitum cum Unguent aperitivo,) in Lienis imbecillitate, in tumoribus quibuscunque ac œdematibus, in contractura: parotides inſuper ſeu ſcrophulas cæcas curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus conſolidandis, defendendis, præſertim ſi oſſa quoque ſint confracta, (quippe fragmenta expellit) in vulneribus articulorum, ſectionibus nervorum, puncturis, contuſionibus, &c.*

Doſis gr. iij. iiij. &c. Nicol. Mon.

N. Balſamum hoc illud eſſe arbitror, quod in putaminibus nucum Indicarum, Struthionis ovo non diſsimilibus ad nos advehitur.

Balſamum Indicum.

Balſamum Indicum novum. *Matth.* Balſami genus novum, *Frag.* Balſ. Peruvianum, Indianiſch Balſam. Eſt liquor fragrans arboris cujusdam Indicæ Balſami dictę (Indis xylo) coloris ex nigro rubentis odoris ſuaviſsimi, ſaporis acriuſculi & aliquantulum amari. Affertur ex America ſeu nova Hiſpania Indiæ Occidentalis. *Monard.*

Eſt { Limpidum ſubalbidum: Ex cortice arboris ſauciato ſtillans: opobalſamum vocant: Hoc rarum noſtratibusque incognitum eſt, licet & ex novi orbis Continente magna quantitate in Hiſpaniam afferatur.
Craſsius. Ex ſegmentis trunci ramisque cum ▽ coctis ſupernatans: dicunt Xylobalſamum. }

N. Poſterius hoc officinale nobis eſt Balſami Indici nomine.

Eligatur purpureum, ſuave olens (ut vel optimo Styraci calamitæ nihil cedat) cujus guttula, carboni inſtillata ſuavem ſuffitum præbeat.

Digitized by Google

Rejiciatur nigrum, craſſum, odoris gravis.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. diſcut. emol. ſubaſtring. Uſus præcip. in aſthmate, phthiſi nephritico dolore, menſibus obſtructis, ventriculi debilitate ac dolore, Epate obſtructo utero ſqualido atque inde ad concipiendum inepto, ſuffocatione ex utero, &c. Extrinſecus lenit dolores ex humoribus frigidis ortos, diſcutit humores aqueos, roborat caput ac nervoſas partes contractionesque ſanat, ventriculi flatus diſcutit cruditates tollit, lienem durum emollit, nephriticum dolorem mitigat, urinam remoratam promovet, arthriticis doloribus ſummè confert: in Chirurgia proficuum eſt vulneribus recentibus (tùm conſolidando tùm noxia diſcutiendo) inveteratisque nec non & nervorum: prodeſt contuſionibus: febricitantibus confert, ſpinam ante paroxyſmum inungendo atque cum Vino guttulas aliquot exhibendo, idque iteratis vicibus.*

Doſis gr. 4. 5. 6.

N. Tantæ cenſetur efficaciæ, ut ſint qui Opobalſamo ſ. Balſamo Syriaco ſubſtituere non verentur. *Nicol. Monard.*

PRÆPAR.

Spiritus ac ol. ſtill. Fit per arenam ex Retorta l. ▽. Sic extillat poſt roridam ▽ oleum clarum inſtar ſacchari candi coagulabile (Spiritus) 2. poſt flaveſcere incipit igne fortiori, (oleum) in retorta manet materia inſtar colophoniæ.

Bdellium.

Βδέλλιον, Bolchon, Malathram, Maldacon ſ. Madelcon, Lachryma eſt arboris cujusdam ſpinoſæ naſcentis in Arabia, India, Media. *Videatur Matth. Cord. hiſt. Cæſalp. Frag.*

Probatur guſtu amarum, translucidum cum frangitur, pingue cum fricatur, odoratum ſubamarum, facile molleſcens, ſyncerum (Parthicum nominant.) Reprobatur, ſordidum, nigrum in offas convolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

N. Sunt qui Animæ legitimum Bdellium eſſe putent.

Vires. *Calf. & ſiccat. (N. aliis calfac. 3. ſicc. 2. aliis calf. 2. hum. 1) digerit diſcutit, ſudorem movet. Uſus præcip. intern. in tuſsi ac pulmonum apoſtemate calculo atterendo, urina ciendâ, menſibus immodicè fluentibus, ut & in fluore uterino ſiſtendo, fœtu expellendo. Extrinſecus diſcutit hernias, mollit duritiæs ac nervorum nodos, adeoque creberrimi uſus eſt in Emplaſtris ſticticis.*

N. Contuſum ſolvitur affuſo vino aut aqua calida.

PRÆPAR.

Pilulæ de Bdellio. Ex Bdellio & Mirobalanis.

N. Siſtunt fluxum hæmorrhoidum ac menſium.

Benzoin.

Benivi, *Garz.* Benivinum, Belzoinum, Benzoinum, *Matth.* vulgo Aſa dulcis, *Cord. h.* wolriechend Aſand.

Reſina

Digitized by Google

Reſina eſt citrineſcens vel flava ceu variis ex fruſtulis diverſorum colorum in maſſam redacta bene, odorata, facilis liquatu ac fractu. Stillat ex arboribus certis magnitudinis proceræ, quoad corticem ſauciatis.

- Amygdaloides, quod maculas candidas refert inſtar amygdalar. delibratar. colligitur in Sion & Samatia. N. Hanc Myrrham Trogloditicam Dioſcoridis, Amatus cenſet.
- Nigrum odorem ſuaviſsimum ſpirans. Exudat ex novellis arboribus. Dicitur Benivi de Bonias, q. de floribus.
- Nigrius parum fragrans, quod vilius.

N. Commiſceri ſolent, ut unà commodius vendantur.

Optimum cenſetur pellucidum, globulis candidis refertum, Thuris æmulum, ſuaviſsimè ſpirans, nec heterogeneis inquinatum.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. incid. atten. pulmonica eſt. Uſus præcip. intrinſecus in affectibus pulmonum, catarrhoſis, tuſſi, aſthmate. Extrinſecus in cerebro per ſternutationem expurgando, in odontalgia, (maſticando) in tuberculis ac rubore faciei abſtergendo, ob ſuavem inſuper halitum creberrimè ſuffumigiis commiſcetur.*

N. 1. Si ſuffitus ex ſolo Benzoino paretur, tuſsis excitatur.

N. 2. Solvitur in oleaginoſis ac ſpiritu vini rectificatiſsimo, ut & in ovi albumine in aerem humidum collocato.

PRÆPAR.

1. *Magiſterium.* ℞. Benzoin. ſolve in 🜈 rectificatiſsimo. (NB. niſi 🜈 fuerit omnis phlegmatis expers, nihil effeceris) ſolutioni affunde ▽ & præcipitabitur lacteſcens Benzoin: lava ▽ roſar. ac exicca.

N. 1. Unius horæ ſpacio ſolutio hęc abſolvi poteſt, calore MB ſaltem adhibito.

N. 2. Poteris itidem 🜈 abſtrahere ſine affuſione ▽æ.

N. 3. Magiſterium hoc non eſt niſi depuratum Benzoin.

N. 4. Solutio quam Tincturam nonnulli vocant, manus abſtergit candidaſque reddit.

2. *Flores.* ℞. Benzoin trit. q. v. inde ollæ vitreatæ deſuper ponendo pyramidem ex charta duplici formatam, admoveq; paulatim ignem lenem carbonum vel cinerum: ſic ſublimabuntur flores chartęque adhæreſcent, quos ſæpius exime ne rurſum decidant.

Doſis à gr. iij. ad ℈ß.

N. Sunt qui flores in 🜈 rectificatiſs. ſolvunt, ſolutionemque pro Tinctura venditant.

3. *Liquor.* Fit in albumine ovi cocti. Abſtergit maculas, ſtigmataque è lue venerea contracta.

4. *Oleum.* ℞. Benzoi: pulv. ℔j. ſpir. Vini ℔ iij. (vel iiij.) digere ♉ (4.5.6.) dein adde ſabulum purum

Digitized by Google

vel ſcoriarum ♂ ℥iv. deſtilla per Retortam ex arena vel cinere igne gradativo: hinc ſepara oleum à Spiritu. Panth. hygiaſt. Deodat.

N. 1. Spir. Vini leniter abſtracto, aſcendit materia gummea, candida, ſolida, quam vocant Mannam Benzoin. Hæc albificat cuprum.

N. 2. Alii ℞. Benzoi pulv. ℔ ij. affundunt ✢ roſ. in olla bene clauſa committuntque igni ut fluant (odore id cognoſces) Hinc affundunt novum ✢ fluereque ſinunt continuo agitando; tandem inſpiſſari paulatim permittunt, immiſcendo pro libito flores Roriſmar. Lavend. Roſ. Spic. Ind. ut & ſant. citr, in fine ſuperfundunt 🜄 rectif. ac deſtillant ex arena vel cinere. Med. deſtill.

N. 3. Modus optimus. ℞. Benzoin pulv. q. v. miſce cum ſabulo ac imple Retortam ad medietatem: deſtilla gradatim ex arena & nanciſceris liquorem ac oleum craſſum inſtar butyri. ℞. hujus (à liquore ſeparati) ℔ j. 🜄 pluv. ℔ xij. deſtilla in cinere per ⚹ & extillabit oleum clarum & flavum ad fundum ſubinde ſecedens. Poſtquam pars media 🜄 extillarit, extinguatur △, effundaturque materia in cucurbita relicta, in lebetem æneum, calfiatque optimè ſuper △, affuſo ſubinde 🜄 e calidæ quadruplo: hinc filtretur per pannum, reponaturque filtratura ad cryſtalliſandum. Cryſtallos collectas exicca lento △ calore.

N. 1. Oleum illud rectificari poterit ſemel ac iterum ex ⚹ cum 🜄 ♀ſato, & evadit odore ſaporeque gratius.

N. 2. ℔ j. Benz. præbet ol. (℥iß.) cryſtall. ſ. florum (℥j.)

Modum hunc cum aliis non paucis acceptum refero viro ſolertiſſimo Iohan. Caſp. Sparre, Pharmacopœo hujus Reip. Seniori, Affini meo colendo.

C.

Camphora.

Κάφουρα, Camphora ſive Caphura, *Matth. Caſt. Arab.* Capur & Çafur Lachryma eſt reſinoſa proceræ cujusdam ac peregrinæ arboris, (non bituminis genus.)

Differentiæ duæ 1. Caphura de Burneo, (Inſulæ Oriental.) quæ raro adfertur & omnium nobiliſsima. 2. Ex Sina in Europam adfertur, in panes orbiculares coacta, *Garz. Acoſt. Fragoſ.* (cui hæc Chinea dicitur Chinichis, à China unde advehi ſolet.) Sic alia rudis eſt ignem non experta: alia elaborata, quæ ſolis aut ignis calore cocta atque purgata, album colorem contraxit, *Matth.*

Seligenda eſt alba pellucida inſtar Cryſtalli, ſyncera (non maculata) odora, digitis friabilis quæ accenſa vix extinguibilis.

Diſtingui à ſuppoſititia, quod hæc calido pani triticeo (uti ex clibano extrahitur) diſſecto impoſita torreatur, vera autem liqueſcat.

N. In

N. In tritura, mortarium ac piſtillum oleo aliquo e. g. amygdal. &c. eſt inungendum.

Vires. *Reſiſtis putredini ac venenis, unde frequens ejus uſus in peſte malignisque morbis:febribus,&c.Veneris quoque ſtimulum arcere conceptumque impedire creditum eſt, verum ſi experientia ac obſervatio Scaligeriana fidem mereatur extra veritatem, (niſi uſu continuato id experiri quis velit) ſuffocationi uterinæ ſubvenit (ſc. ▽ meliſſ. in quaCamphora exhibita fuerit propinata.) Uſus externus crebrior eſt, isque potiſſimum in Epithematis ſ. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis, quibus ut commiſceatur, ſolvi ſolet in 🜄 vel conteritum nucleis ſ ſemine aliquo oleaginoſo, e.g. pineis, ſem, citrull. & ſim.*

De qualitatibus primis diverſitas haud levis. Majores ad gradum usque 3. frigidam ſtatuunt. Recentiores è contra calidam: utique non ſine ratione. His inſervit 1. inflammabilitas, utpote quæ aëreis nō aqueis ac terreſtribus propria. 2. Odor aromaticus ac ſapor acris. 3. facilis evaneſcentia qua vel ſponte aërem ceu chaos ſuum repetit. Illis, vis venerem ac libidinem compeſcendi, inflammationesque extinguendi. Verum triumphare videntur recentiores. Etenim quantum ad prius, poſito quod venerem arceat, non tamen propterea neceſſario frigiditatem concludi poſſe argumento ſunt Ruta,Vitex,& ſim. Nec firmior ratio poſterior, utpote ab operatione qua per accidens fit, deſumpta. Nec enim inflammatio aut mitigatio eo in caſu à qualitate frigida introducitur, ſed à ſubtili penetrativa, exhalationibus calidis exitum recludente, atque per ſudorem inſenſilemque tranſpirationem diſcutiente.

PRÆPAR.

1. *Oleum Camphoræ.* ℞. Camphor. ℥iv. Terræ argillaceæ vel boli armen. M. ij. (alii ℞. Camph. part j. Argill. p. iij.) Miſce diligenter, & ex Maſſa mixta forma globulos, quos in ſole vel umbra exiccatos, deſtilla in arena ex Cucurbita vel Retorta vitrea (in excipulum, qui contineat, ſi libet, aliquid aquæ pluv. deſtillatę. Sic prodit primum quiddam album, mox aqua perſpicua, tandem igne fortiori, oleum fragrantiſsimum. Ol. hoc cum 🜄 bis rectificatum, aureum colorem acquirit.

N. 1. Eodem modo deſtillari poteſt cum terra communi.

N. 2. Album illud ſublimatum liqueſcet in Alembico & deſluet in Excipulum.

N. 3. Non opus eſt formare globulos, ſufficit enim materias ſolum miſcuiſſe.

Vires. *Vires ex ſuperioribus collige. Optimum inſuper remedium eſt in gangrenis. Hoc oleum affuſum ſuper Talcum ſubtiliſſ. pulveriſat. (melius calcinatū) biduana in MB maceratione albeſcit, virginibusque ad nitorem faciei egregie inſervit.* Senn. in inſt. Hartm. in pract. Tentz. Sala.

2. *Ol. Camph.* Paulo aliter.

℞. Camph. p. 1. Boli p. 2. Pulveriſata miſce & deſtilla ex Retorta vitrea loricata, l. ▽ arenæ, & prodibit Camphora inſtar butiri. Hujus ℞. part. 1. ♀ optime calcinati p. ij. 🜅 ad eminent. digit. 3. Deſt. per MB donec Camphora incipiat aſcendere, quo dato ſigno, ſubtrahe ▽m, & effunde 🜅 qui extillavit, in vitrum anguſti orificii, affundeque ▽ fontanæ quantitatem ſic lacteſcet 🜅, oleumque Camphoræ ſupernatabit, quod ſepara. Materiæ in Cucurbita relictæ affunde denuo 🜅 & deſtilla, ſeparaque ut antea, idque toties reiterando, donec nihil Camphoræ ulterius aſcendere conſpiciatur, ſic habes oleum Camphoræ, quantitate quidem paucum (ʒ.) viribus verò efficaciſsimum.

N. 🜅 rectificari poterit ad uſus alios.

Ex communicatione Joh. Caſp. Spar. Pharmac. hujus Reip. primarii.

Aliter.

Solve Camphoram in ſp. ⊕-i Antepileptico Hartmanni, (vel & in 🜅,) & Camphora elabitur in forma 🝆i ad ſuperficiem. Hoc ſeorſim collige, atq; cum terra ſigillata & pauco ♀ forma globulos. Deſtilla per ♒m & prodibit ♒, ſeu 🝆 valde fugax, *Hartm. in pract.*

Aliter:

℞. Camphor. el. ℥ij. ⊖. ʒij. Sal. ♀, ʒiij. terantur ſubtiliſs. cum lacte in form. pultis. Hanc macera in ∴ ♂ 3. dein affunde vini Malvat, ℥iij. deſtilla per ⚹ humilem recipienti firmiter annexum, idque l △, prodibit aquoſa & oleoſa ſubſtantia, quam utramque rectificare poteris.

Liquor.

℞. Camphoræ q. v. inde urinali, ac impone deſuper aliud urinale inverſum, juncturis bene clauſis, ſublima ex cinere, toties urinalia illa invertendo, donec Camphora in 🝆 abeat, *Keſl.* 4. *c.* 66.

N. Sunt qui in 🜅 camphoram diſſolutam pro oleo vendunt, cujus equidem uſum internum nemini ſuadeo. Extrinſecus autem adhiberi ſolet in dolore dentium. Hoc 🝆 tempore rurſus in camphoram coaleſcet. E. gr. 🝆 cum 🜅 med. deſtil.

Nonnulli in peſte hoc depradicant:

℞. Camph. el. ℥iß. Sal abſint ℥ijß Ol. amygdal. ℥iij. M. diligenter & macera per diem unum ac alterum, vaſe cl. Hinc deſtilla per ♒m, iterum Sal abſinth. ℥iß. admiſce, 🝆 rurſum affunde per ♂ 3. digere atque hinc denuo per ♒m deſtilla.

Doſis gut. 4. 5. 6.

Alÿ:

℞. Camph. p. 1. Spir. Terebinth. p. ij. ♒ antq; bis cohobando.

Eſſentia Camphoræ alexiteria.

℞. Camphoræ q. ſ. ſolve, cum 🝆 amygd.

amygd. dulc. ſcil. digerendo, colaturam cum 🜈 aliquamdiu circulatam deſtilla denuo, ut abſtrahatur 🜈, reſiduo adde tincturam croci ad aureum colorem uſq; inducendum

Vires. *Mirabilis eſt ad præcavendam & curandam peſtem, item in ſuffocatione Matricis & Febribus,*

Doſis gut. 1. ac altera, *Tentzel.*

N. 1. Spiritus ille abſtractus haud minori cum ſucceſſu in uſum accerſiri poterit.

N. 2 Quercetanus elicit ex camphora eſſentiam cum ▽ vitæ tartariſata, *Phar. reſt. c.26.*

Cancamum.

Κάγκαμον, Dioſcoridi eſt Arabicæ arboris lacryma, Myrrhæ quodam̃odo ſimilis, viroſi guſtus, quam ad ſuffimenta uſurpant.

Quoad vires eidem ſplenetica, emmenagoga & ophthalmica habetur.

N. De hoc Dioſcoridis Cancamo diverſæ hoc tempore Opiniones. Laccam dicunt alii, alii Reſinam Animę faciunt, alii Benevinum, nonnulli prorſus incognitum putant. *Videatur Matth. Garz. Cluſius in Garz. Amatus in D. & ſimil*

Caranna.

Caragna, Carana eſt Reſina duriuſcula, tenax, ſine multa agglutinatione Tacamahacæ ſimilis, niſi quod ſit paulo odoratior, ſplendidior, liquidior & denſior. Affertur ex Carthagine Indię Occidentalis ſeu novę Hiſpaniæ Provincia, ubi ex vulnerata arbore elicitur, átque illinc foliis latis ac nervoſis inſtar arundinaceor. foliorum involuta ad nos pervenit.

Vires. *Calfac. & ſicc.* 3. *viribuſque pollet iiſdem, quibus Tacamahaca, quæ tamen operando citior & efficacior eſt, præcipue in tumoribus omniſque generis doloribus maximè juncturarum, tumores inveteratos diſſolvit, defluxiones frigidas aut mixtas ſiſtit, nervorũ ac cerebri dolores ſedat, vulnera recentia præſertim nervorum & juncturarum ſola ſanat, defluxiones in oculos & alias partes reprimit, (pone aures vel temporibꝰ impoſita,) Manard.*

Solvitur in Oleo.

Præparatur inde Emplaſtr. antipodagricum inſigne.

℞. Carannæ ℥j. ceræ flav. ℥ß. cum Ol. verbaſc. F. Emplaſtr.

Colophonia.

Colophonia Officinarum, C.B. Pix græca, Matth. Cord. eſt ſubſtantia naturæ oleaginoſæ flaveſcens, arida ac friabilis, reſidua ex reſinis abietina ſtrobilinaq; coctione dum purgabantur, inſpiſſatis ac frigore induratis. Eligenda eſt pellucida, odorata, quæ Thuris fumum accenſa æmulatur.

N. 1. Dicitur Colophonia quod ex colophone olim advehebatur.

N. 2. Friabilem illam flavamq; ſubſtantiam in Reſinarum ſingularũ deſtil-

deſtillatione reſiduam, colophonię nomen imponunt. Alii Reſinam frictam appellant.

Vires. *Siquidem Colophonia portio eſt Reſinarum, & Reſinarum vires retinet, ſed minus penetrabiles, calfacit itaque & ſiccat, mollit, glutinat, uſuſque ejus quia pinguibus ſolvitur commodiſſimus eſt in Emplaſtris.*

Reſina Copal.

Pancopal. Copal. Reſina eſt duriuſcula, admodum candida, vel ex albo flaveſcens, pellucida bene odorata, in maſſam redacta. Aſportatur ex India Occidentali, ſive nova Hiſpania, ubi ex vulnerata arbore guttatim ſtillat. *Monard. Cluſ. in Mon. Fragoſ. Caſalp.*

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. emollit, reſolvit, Uſus pracipuè in affectibus cephalicis,*

PRÆPAR.

Oleum tenuius & craſſius. Eodem modo elici poteſt utrumque quo ex Reſina Anime.

N. Cæpit ab annis aliquot ex eadem India Occidentali, liquor quidem inferri olei de Copal yra appellatione, quod an ex Reſina deſcripta ſit, in dubio relinquit Cluſius in Monard. commendari id ait ad vulnera recentia curanda.

Elemi.

GumiElemi, Elemnii, Helenii, Reſina eſt, ſive lachryma pellucida albicans, cum flavis particulis intermixta in maſſam redacta, ſuavem accenſa halans ſuffitum. Aſportatur ex Æthiopia ubi ſtillat ex arbore quam oleam nonnulli volunt (quod negat Matth.) alii Cedrum c.

N. Dioſcoridi flavum eſt ac ſcammonio utcunque ſimile mordaxq; e noſtrate non item, quare an verum habeamus, dubium. Damnatur Ammoniaco vel Gummi Arabico ſimile, colore nigricans.

Vires. *Calf. temperatè, emollit, digerit, reſolvit, maturat, dolorem ſedat, capitis ac nervorum affectibus eorundemque vulneribus, ac inprimis calvaria vulnerata ſpecificè confert, contuſionibus articulorum prodeſt, menſes ac urinam ciet.*

Solvitur in oleaginoſis ut reliqua reſina.

PRÆPAR.

1. *Oleum ſtillat. Elemi.* Fit ex Retorta per ∴ vel veſicam ut ol. Anime. *Vide ſupra.*

Vires. *Specificum præ aliis (ut & ipſa Reſina) cenſetur in affectibus neuriticis, paralyſi, contractura.*

F.

Fuligo.

Fuligo eſt pars rerum combuſtibilium levior à partibus craſſioribus ſub ſpecie fumi elevata, inque ſubſtantiam craſſam nigricantem, vi frigoris compacta.

Delectus. Fuligo eligatur ſplendens inſtar ſuccini nigri, quæque fumarii

marii

Digitized by Google

marii parietibus proximè adhæreat (quò fornaci propior eò melior) imò nec abſre foret, delectum quoque inſtituere, ratione materiæ cõbuſtæ, quæ quanto Medici inten- tioni conventior tantò quoque fuligo præſtantior cenſenda eſt.

Vires. *Acris eſt, exterget, rarique uſus per ſe, nec adhiberi eam memini, niſi quod intelligam, in ſuffocatione matricis à mulierculis plebeiis cum ſucceſſu eſſe propinatam.*

PRÆPAR.

1. *Spiritus,* 2. *Oleum,* & 3. *Sal.*

℞. Fulig. el. q. v. imple ad collum uſque Retortam vitream lutatam & deſtilla ignis aperti gradibus ſucceſſivè adhibitis, in Receptacul. capaciſs. ut prodeant cum phlegmate ſpiritus albicantes, ac oleum flavum, ultimoque rubeum. Spiritum cum oleo aliquandiu digere, poſtea affunde medietatem 🜈 & deſtilla ſæpius: prodit cum 🜈 Sp. fuliginis & ſimul ol. rectificatiſs. Caput mortuum incinera & extrahe ſal more ſolito cum 🜊.

Vires. *Spiritus ac Oleum confortativa ſunt inſignia, mirabiliterque agoniſantes exhibita, refocillant.*

Doſis Spiritus gr. vj. ad ℈ß.

Olei gr. ij. iij. in Vino vel alio vehiculo convenienti ※.

Vires Salis. *Præſtantiſſimum curativum eſt in cancro exulcerato, ſi in cella ſolutum cancroſis ulceribus ſemel ac iterum inungatur venenoſitas inſtar vaporis viſibiliter extrahitur. Tandem oleum (craſſius) leni aſpergine ſæpius illitum cruſtam inſtar cuticulæ ſuprainducit, quæ ſponte, ſpacio 5. vel 6. dierum decidens, ulcus conſolidatum eſſe indicat.* Hartman. in Pract.

G.

Galbanum.

γάλβανον, χάλβανον, Galbanũ (*Matthiol. Cord. h. Ceſ.*) eſt gumi ſeu ſuccus ferulæ Syriacæ, (quam Metopium vocant, quo nomine aliis gumi idem venit,) intenſe flavum vel albidum inflamabile odoreque Opopanacem referens, colore Tacamahacæ.

Optimũ cenſetur Cartilaginoſum (alii granulatum volunt, ſed rariſſimè, ob molleſcentem naturam in granis invenitur,) flavum ſyncerum pingue non lignoſum, quod in ſe retineat nonnihil ex ſuis ſeminibus & ipſis ferulæ ſarmentis, gravis & ingrati odoris, nec nimis humidum, nec nimis aridum, cum accenditur flamam nutriens.

Vires. *Calfac. ſic. 2. completè, emollit, reſolvit, extrahit.*

Uſus præcipue intrinſecus in menſibus ac partu pellendis, in tuſſi inveterata ac Aſthmate: Adverſatur toxicis.

Extrinſecus prodeſt in partu ac menſibus, ſuffocatione uteri, vertigine, in furunculis ac lentiginibus.

PRÆP.

1. *Galbanum depuratum*: ſolve in

liquore, exprime ac inſpiſſa.

N. 1. Solvitur ut alia gummata ferulacea in quolibet liquore aqueo ✢o, ſucco, vino.

N. 2 Galenus ſuſpendit in linteo ſuper ♈ atque purum extillare facit.

N. 3. Dioſcorides demittit in ▽ in ferventem impuritateſque ſupernatantes rejicit.

2. *Oleum ſtillatit.* fit l. a. per ∽m ex ∴, addito ſabulo, vel ſilicibus contuſis.

N. Sunt qui Galbanum cum ✢o in formam mellis miſcent atque deſtillant. At exit primo liquor, dein ℴ°ℴ adeoque opus protrahitur citra neceſſitatem.

Vires. *Maximarum eſt virium in paſſione hyſterica, intrinſecus exhibitum vel extrinſecus umbilico illitum. Maturat bubones & anthraces.*

3. *Galbanetum, i. e. Balſamum Galbanetum, ſeu ſpiritus Terebinth. Galbanetus.*

℞. Galban. trit. ℔. ß. Spirit. Terebinth. ℔. 1. Digere ♂ aliquot, dein deſtilla ex cucurbita humili, vel ∽.

Vires. *Summarum virium cenſetur in contractura ex colica, extrinſecus illitum.*

N. Eſt & aliud Galbanetum Theophraſti dictum.

℞. Galb. ℔. ß. Gum̃. Hederæ ℥iij. trita ſeorſim, miſce ac deſtilla per ∽m in ∴, ∾ato adde Terebinth. ℔. 1. Ol. laur. ac ſpic. an̄. ℥j. deſtilla denuo.

Vires. *Cephalicum eſt ac neuriticum inſigne, contracturas ac morbos ſimiles curans. Med. Deſtil. part.* 1.

4. Cerotum de Galbano, ſ. Ceratum Matricale, vide Auguſt.

Gummi Hederæ.

Vide Hedera, cap. 1.

H.

Hypociſtis.

Hypociſtis, germen ſeu plantula eſt, è radice ciſti fruticoſi dum floreſcit, ceu viſcus ex quercu, proſiliens: Dicitur & Limodorum, aliis Robethron. Ex hac itaque plantula cum florib. ſuculenta ſit, exprimitur ſuccus, qui in ſole exiccatus Glycyrrhizæ ſucco nõ abſimilis evadit, atque ad nos ſed raro aſportatur. Diciturque Hypociſthis vel ſuccus Hypociſtidis. *videatur Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt. Cluſ. hiſt. Lob. Tab. Ger.*

Vires. *Refrig.* (3.) *ſiccat, potentiſſimè aſtringit, condenſat. Uſus præcip. in quibuſcunq; fluxionib9 ſiſtendis, Diarrh. Lienter. Dyſent. profluvio uteri, vomitu, &c. Uti & in excretione Sanguinis ex lapſu caſuvé orta. Extrinſecus roborat viſcera humidiora, ventriculum, epar, &c.*

N. Quia rara eſt, ejus loco ſucc9 Acaciæ recipi poteſt, quippe quæ analogas vires habet quamvis imbecilliores.

Præp.

Hypoc. depurata.

℞. Sol-

℞. Solve in ▽, aut ſucco appropriato. cola & inſpiſſa.

L.

Lacca.

De Lacca diverſæ Opiniones.

1. Fit Laccæ cujuſdam mentio apud Arabes, quam Cancanum Dioſcoridis eſſe volunt, inodorum plane incognitum. 2. Lacca eſt vulgaris ſeu officinar. quam Garzias ab horto fieri ſcribit ex ſucco arboris cujusdam proceræ familiaris in Pegu, Bengala ſeu Balagwate & Martaba, Malavar Provinciis ſc. Indiæ. Nimirum à formicis alatis ſuccum exugi ait, inque Laccam, (non ſecus ac mel ab apibus) redigi, ramisque arborum induci, unde poſtmodum cum ramis ad nos transportatur. Alii ſponte exudare volunt, atque circa ramos concreſcere. Eſt autem reſina ſicca, Myrrhæ rubræ ſimilis, maſticata ſalivam rubro colore tingens, accenſa vel tuſa, ſuave olens. Dicitur Lacca Sumetri à loco natali ſc. Inſula Sumetra, ſicut ea quæ in glebis ſine ſurculis affertur, Lacca comberti vocatur.

N. Eſt & genus laccæ factitiæ terreſtris, pictoribus familiare, quibus ad conficiendos inde colores inſervit. Laccam vocant globulatam ſeu rotulatam, quippe globorũ plerunque datur formulis, coloris minii, &c. Duplicis id generis eſt, alterumque vulgarem Laccam infectoriam appellant: alterum Florentinam, quæ carior & coloris ſaturatius rubri.

Vires. *Calfac. (aliis temperate, aliis 2.) atten. aperit, ſanguinem purificat, ſudorem ciet, diuretica eſt. Uſus præcip. in obſtruct. Lienis, Veſicæ fellis Epatis ac pulmonum, & hinc in hydrope, Ictero, Aſthmate, apoſtemate pulmonum: in expellendis variolis, morbillis atque peſtilent. contagio, in ciendis menſibus, &c.*

PRÆPAR.

1. *Lacca lota ſ. præparata.* Tota Lacca lavetur in Decocto Ariſtoloch. & Scœnanthos, quoad clareſcat: hinc collige quod reſederit.

2. *Trochiſci de Lacca.* V. D.

Ladanum.

Labdanum, Laudanum eſt liquor ex Ciſti (Ledon appellati) foliis exudans ſeu è maſſa non abſimili maſſæ pilularum, (in pilulas vel ſola manu formabilis) friabilis, colore opaca cinerea, inflammabilis, accenſaque gratum ſaporem halans, in ſuffitibus uſitatiſſima.

Ciſtus illa familiaris eſt in Cypro, Lybia, Arabia. Videatur Anguil. Ledum, *Matth. epiſt Caſt. Tab.* Lada & Ladon, *Cord. in D. & hiſt.* Laudanum, *Lon.* Ciſtus Ledon latifolium, *Lob.* Ledum latiore folio Italicum, *Cam.* Ciſtus Ledum Matthioli, *Ger.* Ciſtus ladanifera, *C.B.* 1.

De origine Ladani ſcribit Dioſcorides, quod hirci, frondes Ciſti

Digitized by Google

depaſcentes, ſuccum illum barba colligant, unde poſtea pectine decerpatur.

Laudatur odoratum, ſubviride, leve facile molleſcens, pingue reſinoſum arenularum aliarumq; ſordium expers, quale in Cypro gignitur quod plerunque ceu ex gyris coagmentatum, aſportatur. Arabicum vilius habetur, afferturque in maſſa uniformi.

Vires. *Calf. ſicc. emollit, digerit, maturat, attenuat, aperit, orificia venarum reſerat, inſpiſſat. Uſus præcip. in capite humido ac catarrhoſo, in dyſenteria, &c. Extrinſecus ejus uſus eſt in Emplaſtris emollientibus anodynis, tuſſim ſedantibus, in Alopecia (coque in vino & lava) in odontalgia, in cardialgia, doloreque ventriculi, in ſuffocatione uteri (ſurſum adhibitum) cicatrices curat.*

PRÆP.

Oleum ſtillat. Vide Medull. deſtillat. lib. 1.

N. Sala purificare docet in ▽ id ſolvendo atque colaturam inſpiſſando. Verum me hercle minus commode. Etſi enim coctione nonnihil in aqua ſolvatur, id tamẽ non niſi portiuncula minima eſt, relinquitur pars major intacta, quæ nec minus commoda eſt.

N. 1. Etſi inflammabile ladanum ſit, non tamen pinguibus ſolvi poteſt.

Liquidambra.

Liquidambar, Liquidambra, (q. liquida ambra, ob odoris ſuavitatem.) Reſina eſt oleaginoſa ſuaviſſimi ac fortiſsimi odoris, effluens ex arbore quadam procera ac venuſta, Ococol ſive Ocoſolt Indis dicta. Eſtque partim ſiccior, partim liquidior. Liquidior pars vel ſeorſim collecta, vel expreſsione, à ſicciore ſeparata, ſigillatim venditur dicta eodem nomine Liquidambar, ſive oleum liquidambar oleumve de Ambra. *Videatur Monard. Cæſalp. Lugdunenſis in hiſt. Mexic.*

N. 1. Effluxio hæc inciſione corticis promovetur.

N. 2. Arbor Ococol familiaris eſt in India Occidentali, ſeu nova Hiſpania unde paucos ante annos in Europam transferri cœpit.

Vires. *Calf.* 2. (*oleum* 3.) *hum.* 1. *reſolvit obſtructiones expedit, emollit, maturat. Uſus præcip. in utero obſtructo ac indurato, tumoribus duris, &c. in ſuffitibus, & ſim.*

N. Adhibetur mechanicè in perfumandis (ut ajunt) coriis ac chirothecis.

PRÆPAR.

1. *Oleum,* (ut dictum) vel ſeorſim collectum vel expreſsione à ſicciore parte Reſinæ ſeparatum.

2. *Coctione ex ramis elicitum.* Coquunt enim Indi ramulos in ▽ ſupernatantemque pinguedinem nomine olei colligunt. Et hoc eſſe oleum illud officinarum noſtratium, color arguit, rubro-purpureus, quippe

quippe nativa albicantiora eſſe ſolent.

N. Reſina noſtratibus in uſu non eſt.

Lycium.

Λύκιον. Lycium Dioſcoridi eſt ſuccus extractus (coctione ſc. & inſpiſſatione) ex ramis ac caudice arboris ejuſdem nominis. Hanc deſcribit titulo Lycii, *Matth. Tab. Ger.* L.alpini, *Lugd.* Pyxyacanthæ, *Dod. Lon.* Verum cum modernis incognitum ſit, factum eſt, ut diverſę inde ſubortę ſint opiniones, *Lob.* ſubſtituit ſuum ex Lycio Narbonnenſi extractum. *Gaz.* ſuum Cate dictum, habet & ſuum proprium *Rauwolfius* in Itinerario. *Officinæ* ſuum Lycium communiter ex Peryclimeni baccis graviſſimo errore conficiunt: alii ex Liguſtri fructu: alii ex prunis ſylveſtribus. Præſtaret tamen, monente id etiam *C. B. in Matth.* ſuccedaneum ex Oxyacantha aut Rhamno, aut Rhois ſucco compilare.

M.

Maſtiche.

Maſtiche eſt Gummi-Reſina ex albo citrina, pellucida, granulata, bene odorata, ex lentiſco arbore exudans.

N. De Lentiſco, vide claſ. 1.

Delectus.

Optima cenſetur quæ in Inſula Chio provenit, odorata, candida, inſtar ceræ albæ, ſplendens, adulta, retorrida, friabilis ſyncera, ſtridens. Reprobatur nigra bituminis ſimilis, viridis, livida, impura. Adulteratur Thure & Reſina pini, ſed odore fraus ſtatim depræhenditur.

N. Quantò vetuſtior, tanto intenſius citrina eſt.

Vires. *Calf. & ſic. 2. ſubaſtr. emollit ventriculum roborat. Uſus præcip. in vomitu, nauſea ac fluxu alvi compeſcendo. Obtundit ac corrigit purgantium acrimoniam, reprimit exhalationes ventriculi, quæ caput alias ferire ſolent, (grana aliquot poſt paſtum deglutita,) roborat caput nervoſumq; genus, expuitioni ſanguinis ac tuſſi medetur, emendatoris halitum, pituitum è cerebro elicit (maſticando). Extrinſecus Uſus ejus creberrimus eſt in dentifriciis, emplaſtris ac cataplaſmatis ſtomachicis.*

N. Coquitur ℥ß. in ▽ ℔. iij. vel iv. daturq; pro potu in Diarrhæa.

Præp.

1. *Oleum ſtillat. ſ. flavum.* 2. *Oleum rubrum ſeu Balſamus.*

℞. Maſtich. q. v. ſalis parum, (♀) ſilic. contuſ. ana, deſtilla per retortam, primo extillat liquor albus cum oleo flavo, tandem △e fortiori, oleum rubrum, rectifica per retortam parvam, flavum oleum ſerva ſeorſim, rubrum deinde & Balſamum nigricantem itidem ſeorſim.

Aliter:

℞. Maſtich. ℔. ij. Boli pulv. M. ij. 🜄 q. ſ. impaſta, digereque ♂ (14.)

 dein

dein deſtilla per ♎m △e nudo, & prodibit 🝆 leve ſupernatans tum quoque grave & ad fundum ſecedens, utrumque rectifica cum bolo ac ſal⌣.

2. *Oleum per deliqu.*

Fit in albumine ovi.

3. *Oleum Maſtichinum.*

Fit coctione maſtich. in Ol. Roſat. omphac. *vide Diſp.*

4. *Spiritus Maſtichis.*

Eſt liquor albus, (qui in ∽atione olei prodit,) rectificatus.

5. ℣ *Maſtichatus.*

℞. Maſtich. el. ℔. 1. ℣ rectif. ℔ß digere ♂ (14.) poſtea affunde ∇F anat. & deſtilla in MB, 1° prodit ∽, dein ∇, quæ nullius uſus, ∽m in MB rectifica & ſerva.

N. Quod remanſit ∽ari poteſt per ♎m, ut profundat 🝆.

Vires. *Maximè prodeſt in ventriculi imbecillitate ac cruditate, in colico dolore, &c.*

6. *Aqua Maſtichina F. F.*

℞. Maſtich. ℔. ß. Caryophyl. ℥ß. Macis, ℥j. vini albi generoſi, ℔. iij. deſtilla per XX.

7. *Pilula Maſtichina, v. Diſpenſ.*

Meconium.

Vide Opium.

Myrrha.

Σμύρνα, *Dioſcor.* Bola Indis, Myrrha, *Matth. Cord. in D. Garz. Frag. Caſ. Lob.* Eſt reſina gumea (concretꝰ gumi-reſinoſus ſuccus,) cujuſdam arboris exoticæ, quæ cortice vulnerata Myrrham profundit, partim in ſubſtratas tegetes deſtillantem, partim circa caudicem concreſcentem. Plurima affertur ex Arabia, tum etjam ex Regione Alexim quæ Æthiopia eſt.

Delectus.

Laudatur friabilis, levis, undiquaque concolor, minutis glebis, amara, acris, odorata, & quæ confracta, venas unguium, modo candidas & læves oſtendit. Omnibus autem antefertur, quæ à loco unde convehitur Troglodytica nuncupatur, colore palleſcens, ſ. ſubviridis ſplendens ac mordax. Inutilis eſt ponderoſa & coloris picei ſ. nigra. (hæc myrrha animinea. Amati.

N. Stactem nihil aliud eſſe quam myrrham liquidam, teſtatur Dioſcorides. Ejus autem colligendi diverſos depræhendimus modos, 1. Sponte ex arbore non vulnerata exudat. 2. Exprimitur ex myrrha ut oleum Liquidambar ex Reſina ejuſdem nominis.

Vires. *Myrrha calf. & ſic. 2. (al. 3) aperit, ſubaſtr. atten. maturat, diſcutit, putredini reſiſtit. Uſus præcip. in uteri obſtructione, fœtu expellendo, in pulmonum mucilagine, ac inde nata raucedine, tuſſi & angina, pleuritide, in lumbricis, compeſcit diarrhæam ac dyſenteriam, febrium vigorem præcipuè quartanæ arcet. Extrinſec. prodeſt in igne ſacro, gangræna, tumoribus, vulneribus inveteratis*

Digitized by Google

teratis ac recentibus, inprimis capitis, unde in Emplaſtris ſticticis, ut vocant, uſus ejus creberrimus eſſe ſolet. Maſticata ac ſubinde deglutita halitus fœtorem emendat, coryzamq́; curat, &c.

Præp.

1. *Myrrha Depurata.*

Depuratur more ſolito: Myrrhæ ſubtiliſs. tritæ affunde expreſſum ſuccum decoctum vel infuſum (intentioni tuæ appropriatum,) vel vinum ad eminen. digit 2. digere in MB, ut ſolvatur, dein calide exprime & inſpiſſa lente, *vid. Querc. Pharm. Reſt. c. 15.*

2. *Myrrha Extracta.*

Extrahitur cum 🜅 rectificatiſs. ſ.a abſtrahitur 🜅, inſpiſſaturque extractum ulterius in vitro, vel vitreato vaſe ad conſiſtentiam olei.

3. *Oleum Myrrhæ.*

Deſtilla per ♋m ex ⁙.

N. Sunt qui myrrham cum ſerratura abietina macerant, ac poſtmodum per veſicâ oleum eliciunt. Verum id aliqua ex parte abietinum eſt.

N. 2. Alii liquori myrrhæ 🜅 affundunt, digerunt, ac per ⚹ ♎ant Med. deſtil.

N. 3. Alii digerunt myrrham pulveriſat. cum ✠. atq; hinc ♎ant.

4. *Liquor Myrrhæ.*

Impone myrrham pulveriſ. albumini ovi cocti adhuc calido, ac repone in cellam ad liqueſcendum, vel mixtam cum eodem albumine repone ſupra tabulam vitream, ut liqueſcat, & deſtillet in vitrum ſuppoſitum.

Vires. *Abſtergit maculas cutis, ſtigmataque ex lue venerea contracta.*

O.

Omphacium.

Agreſta Agreſt/*Gall.* du Verjus

Eſt ſuccus ex uvis im̃aturis expreſſus colatus, inque doliis repoſitus, & vaſe clauſo aſſervatus.

N. 1. Præſtat uvas adhibere dies aliquot (4.5.) ſoli expoſitas.

N. 2. Tempore Dioſcoridis inſpiſſabatur calore Solis ad conſiſtẽtiam Rob.

N. 3. Oleum acidulum ex olivis im̃aturis expreſſum, ob ſaporis affinitatem, itidem Oleum Omphacinum appellari ſolet, *de quo vide ſupra Olea.*

Vires. *Inſervit tàm Eſculentis, quàm Medicamentis. Refrig. 2. ſicc. 1. ſubſtantia eſt craſſioris, ſaporis acido-acerbi. Uſus præcipui ad hypochõdria ardentia, ſtomachi ardorem, (orificio impoſitum) imo calidis morbis omnibus feliciori juvamento eſt, quam acetum quod præter refrigerandi vim & caliditate acri pollet, ſecus ac omphacium.*

Præparat.

Syrupus de Agreſta, vide Diſpenſ.

Opium.

Sunt, qui Opiĩ ac Meconii nomina confundentes, pro uno eodemq; utrumque hacent, ſed male.

Opium

Digitized by Google

Opium enim lachryma eſt, quæ ſtillavit ex capitibus papaveris dum matureſcebant, leviter inciſis.

Meconium è contra ſuccus eſt ex iiſdem expreſſus, *videatur Matthiol. Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hiſt.*

Opium triplex eſt:
- 1. Album, affertur ex Cairo forte eſt Thebaicum.
- 2. Nigrum & durum, ex Aden.
- 3. Flaveſcens magis & mollius, ex Cambaja & Decan.

Colligitur Plinio & Avicennæ ex pap. nigro, at Turcæ ex albo (docente Bellonio, l. 3. obſ. c. 15.) leviter inciſo eliciunt, quotidianoque uſu ad ʒß. vel ʒj. nomine Maslac aſſumunt, ad conciliandam ſc. animoſitatem. Verum quia hoc opio caremus (flaveſcens enim id eſſe leoninorum pilorum modo, ait Bellonius) de opio agemus nobis uſitato, quod vel adulteratum, vel meconium potius quàm opium.

Præſtantiſsimum habetur nobis uſitatum opium Cambeſanū, quod ponderoſum, denſum inflammabile & ardens (non atra tamen flamma) odore ſoporiferum (inſtar papaveris,) ac graveolens, ſapore amarum & acre, colore ad aloen accedens, cum frangitur, ſplendore quodam nitens facile ſolutu, adulteratum ſi diluatur, liquorem croceo colore tingit.

N. Dignoſcitur ab adulterato, quod hoc ſi diluatur, liquorem croceo colore tingat, ob Glaucium admiſtum.

Opium ſeu Meconium noſtrate.

℞. Cap. papav. (collect. cum primi flores jam explicati apparent,) q.v. (N. C) contunde in mortario marmoreo, affunde hydromel vinoſum vel vinum generoſum ad eminent. digit. 2. digere in MB ♂ aliquot (12. 15.) & incipiet rubeſcere. Exprime & inſpiſſa, vel (ad modum quo alia reſinoſa Extracta coagulantur,) dum adhuc calet & liquida eſt in frigidam ▽ immitte, & reſidebit opium ad fundum. *Quercet. in Pharm. reſt. c. 25.*

N. Eligendum papaver floribus rubr. in cujus tamen defecti & reliqua ſubſtitui poterunt.

Vires Opii. *Vim poſſidet ſpiritus commotos, inquietos, ſeditioſosque compeſcendi facultatique animali peculiari quadam proprietate torporem inducendi. Unde ſomnus ſenſibilitatis imminutio, &c. media ſane maximi ſolaminis, in vigiliis, doloribusque intenſis. Verum enim verò nec & ſuis incōmodis opium caret, quæ, præterquam quod excretiones urinæ & fæcum ſupprimat & malignitatē ſuā exerere aptum eſt. Hac videlicet livorem artuum frigidosque ſudores, reſpirationem parvam, ac difficilem, mentis alienationem, &c. inducit.* Scribonius.

N. De

N. De caliditate & frigiditate maximè controvertitur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducti amarore inflammabilitate, acredine, vi exulcerandi, &c. Alii cum Majoribus frigidum id demonſtrant, virtuti ſc. inſiſtentes narcoticæ, quam obtinet. Diſputatio, me hercle, citra neceſsitatem. Etenim ſtatuatur calidum, reputetur frigidum, quid inde? nec enim in copia adhibetur tanta, ut metuenda inde inferre poſsit incommoda. Veruntamen calidum potius dicendum eſſe quàm frigidum, potiores evincunt rationes: nec obſtat vis narcotica, utpote quæ non à frigiditate ſed occulta qualitate procedit. Similem enim ναρκωσιν obſervare licet in nonnullis correptis peſte febribusve malignis & ardentibus. In quibus ſane quicunque narcoſin ad frigiditatem referre voluerit, igni frigiditatem attribueret.

PRÆPAR.

Extractum Opii Quercetani.

℞. Opii tenacis (non emarcidi,) q. v. ſcinde in bracteolas tenues & exiguas ac in patina vitreata moderato calore (arenæ) exicca (cavendo fumum) donec in pulverem digitis comminui poſsit & fœtorem amittat. Sic 🜍 fœtidum diſcuſſum, in quo omnis vis narcotica.

℞. Opium hoc 🜍e ſuo narcotico exutum, extrahe ſ. a. Tincturam cum ✳ fortiſsimo, (vel ſucco Limoniorum) abſtrahe dein menſtruum in MB ad melliginem ſeu extracti formam. *Hartman. in Croll.*

N. Feces quę poſt Tincturam extractam remanēt, inſervire poſſunt anodynis externis inde concinnandis, e.g. in Podagra, &c.

Aliud Quercetani Extractum Opii & Hyoſciami quod placet appellare, Extractum Opii ſuccati.

℞. Succi ſeu Extracti Hyoſciami ℥x (vide Hyoſciam.) opii præpar. i.e. ad ignem exiccati, ut dictum ℥v. vel vj. Digerantur lento calore cinerum. Sic attrahit opium tantum ſucci, quantum ſufficit, quod reſiduum erit ab attractione, ſeorſim ſeparabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatū eſt, extrahe Tincturam cum ſucco Limoniorum ſ. a. donec animadverteris ſuccum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuo, ut craſſiores feces ſubſideant, quas ſecerne.

N. Laudanum opiatum majus Quercetani ingreditur.

Extractum Opii Angeli de Sala.

℞. Opii in fruſtula conciſi ℔.ß. humectetur aceto roſ. ℥ij vel ℥iij. atque exponatur igni in ſartagine ferrea, continuo agitando ut liquefcat, vaporque opii 🜍reus ac noxius una cum 🜊 in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulveriſari queat.

Opium enim lachryma eſt, quæ ſtillavit ex capitibus papaveris dum matureſcebant, leviter inciſis.

Meconium è contra ſuccus eſt ex iiſdem expreſſus, *videatur Matthiol. Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hiſt.*

Opium triplex eſt:
1. Album, affertur ex Cairo forte eſt Thebaicum.
2. Nigrum & durum, ex Aden.
3. Flaveſcens magis & mollius, ex Cambaja & Decan.

Colligitur Plinio & Avicennæ ex pap. nigro, at Turcæ ex albo (docente Bellonio, l. 3. obſ. c. 15.) leviter inciſo eliciunt, quotidianoque uſu ad ʒß. vel ʒj. nomine Maslac aſſumunt, ad conciliandam ſc. animoſitatem. Verum quia hoc opio caremus (flaveſcens enim id eſſe leoninorum pilorum modo ait Bellonius) de opio agemus nobis uſitato, quod vel adulteratum, vel meconium potius quàm opium.

Præſtantiſsimum habetur nobis uſitatum opium Cambeſanũ, quod ponderoſum, denſum inflammabile & ardens (non atra tamen flamma) odore ſoporiferum (inſtar papaveris,) ac graveolens, ſapore amarum & acre, colore ad aloen accedens, cum frangitur, ſplendore quodam nitens facile ſolutu, adulteratum ſi diluatur, liquorem croceo colore tingit.

N. Dignoſcitur ab adulterato, quod hoc ſi diluatur, liquorem croceo colore tingat, ob Glaucium admiſtum.

Opium ſeu Meconium noſtrate.

℞. Cap. papav. (collect. cum primi flores jam explicati apparent,) q.v. (N. C) contunde in mortario marmoreo, affunde hydromel vinoſum vel vinum generoſum ad emin. digit. 2. digere in MB ♂ aliquot (12. 15.) & incipiet rubeſcere. Exprime & inſpiſſa, vel (ad modum quo alia reſinoſa Extracta coagulantur,) dum adhuc calet & liquida eſt in frigidam ▽ immitte, & reſidebit opium ad fundum. *Quercet. in Pharm. reſt. c. 25.*

N. Eligendum papaver floribus rubr. in cujus tamen defecti & reliqua ſubſtitui poterunt.

Vires Opii. *Vim poſſidet ſpiritus commotos, inquietos, ſeditioſosque compeſcendi facultatique animali peculiari quadam proprietate torporem inducendi. Unde ſomnus ſenſibilitatis imminutio, &c. media ſane maximi ſolaminis, in vigiliis, doloribusque intenſis. Verum enim vero nec & ſuis incõmodis opium caret, quæ, præterquam quod excretiones urinæ & fœcum ſupprimat & malignitatẽ ſuã exerere aptum eſt. Hac videlicet livorem artuum frigidosque ſudores, reſpirationem parvam, ac difficilem, mentis alienationem, &c. inducit.* Scribonius.

N. De

Digitized by Google

N. De caliditate & frigiditate maximè controvertitur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducti amarore inflammabilitate, acredine, vi exulcerandi, &c. Alii cum Majoribus frigidum id demonſtrant, virtuti ſc. inſiſtentes narcoticæ, quam obtinet. Diſputatio, me hercle, citra neceſsitatem. Etenim ſtatuatur calidum, reputetur frigidum, quid inde? nec enim in copia adhibetur tanta, ut metuenda inde inferre poſsit incommoda. Veruntamen calidum potius dicendum eſſe quam frigidum, potiores evincunt rationes: nec obſtat vis narcotica, utpote quæ non à frigiditate ſed occulta qualitate procedit. Similem enim *νάρκωσιν* obſervare licet in nonnullis correptis peſte febribusve malignis & ardentibus. In quibus ſane quicunque narcoſin ad frigiditatem referr· ·oluerit, igni frigiditatem attribueret.

PRÆPAR.

Extractum Opii Quercetani.

℞. Opii tenacis (non emarcidi.) q. v. ſcinde in bracteolas tenues & exiguas ac in patina vitreata moderato calore (arenæ) exicca (cavendo fumum) donec in pulverem digitis comminui poſsit & fœtorem amittat. Sic 🜍 fœtidum diſcuſſum, in quo omnis vis narcotica.

℞. Opium hoc 🜍e ſuo narcotico exutum, extrahe ſ. a. Tincturam cum 🜊 fortiſsimo, (vel ſucco Limoniorum) abſtrahe dein menſtruum in MB ad melliginem ſeu extracti formam. *Hartman. in Croll.*

N. Feces quę poſt Tincturam extractam remanēt, inſervire poſſunt anodynis externis inde concinnandis, e.g. in Podagra, &c.

Aliud Quercetani Extractum Opii & Hyoſciami quod placet appellare, Extractum Opii ſuccati.

℞. Succi ſeu Extracti Hyoſciami ℥x (vide Hyoſciam.) opii præpar. i.e. ad ignem exiccati, ut dictum ℥v. vel vj. Digerantur lento calore cinerum. Sic attrahit opium tantum ſucci, quantum ſufficit, quod reſiduum erit ab attractione, ſeorſim ſeparabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatū eſt, extrahe Tincturam cum ſucco Limoniorum ſ. a. donec animadverteris ſuccum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuo, ut craſſiores feces ſubſideant, quas ſecerne.

N. Laudanum opiatum majus Quercetani ingreditur.

Extractum Opii Angeli de Sala.

℞. Opii in fruſtula conciſi ℔ß. humectetur aceto roſ. ℥ij vel ℥iij. atque exponatur igni in ſartagine ferrea, continuo agitando ut liqueſcat, vaporque opii 🜍reus ac noxius una cum 🜁 in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulveriſari queat.

Digitized by Google

N. Ignis caute adminiſtrandus ne ἐμπύρευμα contrahat.

Hinc ℞. opium illud pulveriſatum 🜊 roſ. ℔iij. ſtent in calore arenæ (ſaltem aliquot horis) ut ſolvatur, dein cola per colum linteum, cum expreſſione ac coagula. Hinc ſolve denuò in Q. E. Sambuci rectificatiſsima: clarifica cum album. ovi ac inſpiſſa ad conſiſtentiam pilulis aptam.

N. Sal 🜊 roſ. operationem opij (cum quo jungitur) non modo mitiorem reddit, ſed & vim ejus diaphoreticam confortat, ut vel ſudor haud ſine levamine ſubſequatur.

Extractum Opii Crollianum.

℞. Opij (purgati prius in liquore hiſſopi vel aqua ⊂ata,) q. v. extrahe ſ. a. cum 🜈 decanta & abſtrahe.

N. Crolliana hæc extractio non ſine ratione reprehenſionem incurrit, quia 1. 🜍 illud, in quo vis narcotica latitat humanæ naturæ inimica, per 🜈 tenuius ſubtilius adeoque ſerocius redditum Laudani compoſitionem deteriorem facit 2. Spiritus vini ſua natura nihil præter 🜍 extrahit, ſale intacto, quod potiſsimum tamen requirimus.

Præſtat itaque cum aceto extrahere quam cum 🜈. *Hartm. in Croll. Brend.*

Laudanum opiatum.

Laudanum opiatum, nihil aliud eſt quam Extractum Opij admixtione alexipharmacorum, cordialiumve, & ſim. correctum. Dicitur autem Laudanum, quaſi laudatum medicamentum, ob inſignes operationes, quas vel in graviſsimis morbis præſtat, quales ſunt 1. dolores ſedare. 2. ſomnum inducere. 3. omnes fluxiones ſiſtere. 4. ardorem mitigare. 5. Naturam confortare, Inquietos Spiritus in Phrenitide, Arthritide, Epilepſia, & ſim. compeſcere. Variæ porro laudani hujus deſcriptiones circumferuntur, quarum tamen præcipuæ ſunt.

1. *Laudanum Opiatum.*

℞. Extr. Opii (Quercet. vel Salæ) liquidi adhuc inſtar mellis ℥j. Magiſter vel ſal. corallor. perlar. ãã ʒß. Extract. croci (cum 🜈 facti) ʒij. M. omnia diligenter & ſerva. In fine addi poſſunt aliquot guttulæ ol. caryophyllorum.

N. Alii ſpir. 🜔 admiſcent.

Hoc 2. Laudanum eſt pene inculpabile & ſecure ſine omni alicujus peregrinæ affectionis metu poteſt adminiſtrari.

Doſis à gr. ij. ad iiij. Hart. in Croll.

Laudanum Opiatum Querc.

℞. Extr. ſeu Eſſent. Opii, ℥ij.
Extr. Croc. (cum aqu. Limon. fact.) ℥j.
His confuſis adde
Pulv. Hyacinthor.
Corallor. ãã. ʒiß.
Terræ ſigill. ver. ʒj.
Bezoard. ver. / ſ. Extracti Bezoardici.

Uni-

Unicornu.

Ambr. gryſ. añ. ℈ij.

M. exacte continuo agitando ad △ lentum, donec ex materia frigefacta pilulæ formari poſſint.

Vires. *Inſignes ac ſuſpiciendos percipies hujus anodyni effectus, quod te ſpe tua nunquam fruſtrabit. Nam confert citra moleſtiam & cerebri ullam perturbationem, adverſus omnis generis dolores, à quacunque cauſa ſubortos, contra omnes hæmorrhagias, in quacunque corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluores ventris, dyſentericos, hepaticos, lientericos, & ſimil. & ad inducendam gratam tranquillitatem in febribus ardentibus, in quibus ipſis rationis ſenſus læditur, & in phreneſin æger plerunq; delabitur.*

Doſis pilula una magnitudine grani piperis. *Querc. in Pharm. Reſt. c.* 25.

Aliud, Laudanum Opiatum Quercetani, quod libet appellare:

Laudanum Opiatum majus Quercetan.

℞. Extract. Bezoard. Quercet. (nondum inſpiſſat.

Extr. Croci ex croc. ℥iij. cum ▽ ...at. ex ſucco limon. vel pomor. redolent. acuata cum ...u ⊕ vel ℴ℘. ♀.

Extr. Myrrhæ ac mumiæ, (ut ſequitur.

Extr. Opii ſuccati quale & quantum ſupra paratum.

Miſce & lento △e redigantur ad conſiſtentiam mellis.

Dein adde:

Succin. Citrin. præparat. (i. e. deſuper quod 🜄 opt. aliquoties (4) deflagrarit,) ℈iv.

Sal Perlarum.

Corallor. añ. ʒij.

Terræ ſigill. opt. ʒiß.

Puvl. Bezoard. ver.

Oſs. de C.C.

Unicorn. ver. añ. ʒj.

Ambr. gryſ. ʒiß.

Miſc. opt. in fine addendo ℴ℘ Aniſ.

Fœnic. añ. g. xij. vel xv.

ſerva pro uſu.

Doſis, eſt magnitudo piperis.

Extractum Myrrhæ ac Mumiæ fit:

℞. Utriuſque añ ℥iß. diſſolve in hydromelite vinoſo ad △m, trajiceque calide per chartam, quia viſcoſa.

Aliud Laudanum Opiatum, Anodynum ſpecificum Paracelſi.

℞. Opii Thebaic. ℥j.

Succ. aurant. acid.

Cydon. añ ℥vj. (alii addunt & ▽ ſpermat. Ranar. tantundem.

Cinamom.

Caryophyll.

Croci or. añ ℥ß.

F. digeſtio leni calore Solis vel fornacis per ⊠m, dein exprimantur & imponantur iterum:

Moſchi ℈ß.

Ambræ ℈iv.

Magiſt. Coral.

 Perlar,

ſuffocationem matricis omittantur Moſchus & Ambra, vel corrigantur adjectione granorum aliquot Caſtorei ad doſin unam.

N. 4. Ex remanentia incinerata Sal extractum mixturæ miſceatur.

N. 5. Extractiones illæ digerantur per menſes, 2. dein abſtrahatur 🜈, addanturq; pulveres.

N. 6. Oleis, quia difficulter extracto miſcentur, prius invicem mixtis, aliquot guttæ 🜈 affundi ſolent, & diligenter comiſceri, ita facile compoſitioni miſcentur.

N. 7. Compoſitio leniſſimo calore per menſem fermentari poterit

Doſis à gr ij. ad iv.

Laudanum Opiatum Cl. Sennerti.

℞. Opii purific. ℥j. F. Extr. cum 🜈.
℞. Spec. Diambr. ℥ij. F. Extr. itidem cum 🜈.

Hinc affundatur Extracto Opii, (ad ſyr. conſiſtent. inſpiſſato,) Tincturæ Diambræ pars dimidia & ſuc. extr. rec. purific. ʒvj. ſtent in digeſtione ♂ 20. ſæpius agitentur, ubi 🜈 maxima pars exhalaverit.

Adde
Extr. Caſtor.
Solut. Corall.
Perlar. añ. ʒß.
Eſſent. Croci ℈j.

Affund. Tincturæ Diambræ reliquum, lentoque △, 🜈 exhalet.

Sub finem adde:
o°o Citri
Cinamom.
o°o Caryophyll. añ. g. iij.
F. Maſſa inſtar Extracti.

Dimidiæ parti adde
Moſchi.
Ambræ añ gr.vj.

Reliquum reſervetur pro fœminis.

N. Plures inſuper Laudanorum deſcriptiones paſſim reperiuntur, ut in Alchimia Libavii, l.2. c. 1. in Opiolog. Cl. D.D.VVinckleri, & ſimil. quo curioſum Lectorem remittimus.

Opopanax.

Ὀποπάναξ, *Dioſcor.* Opopanax. Gumeus eſt ſuccus ex panacis heraclei ſauciata radice effluens ac concreſcens.

Dicitur Opopanax & Opopanacum, *Cord. hiſt. Caſ.* Planta autem inſignitur, πάνακες ἡρακλεῖον, *Dioſcor.* Panaces Heracleum, *Matthiol. Caſt.* Panax Heracleum, *Lob. Dod. Ger. Pan.* Herculeum, *Caſ.* primum *Tab.* Panax Sphondylii folio, *C. B.* 3.

Vires. *Calf.* 3. *ſic.* 2. *emollit, digerit, flatus diſcutit, purgat pituitam, craſſam & lentam, à partibus remotis, cerebro, nervis, ſenſorijs, juncturis Thorace, (de quo Claſ. 4.) uvulæ delapſæ opitulatur, (ſuffitu in os immiſſo.*

N. Signa bonitatis, color extus flavus, intus, albus, aut ſubflavus, ſapor valdè amarus, odor gravis, conſiſtentia pinguis, facile in aqua ſolubilis, levis tenera, friabilis, galbani inſtar lacteſcens, dum reſolvitur ad lacteum liquorem propius

accedens. Improbatur Opopanax niger ac mollis.

P.

Piſſaphaltos.

Πισσασφαλτὸς { Nativum Erdtwachs
Πισσασφαλτὸν { Factitium.

Nativum deſcribitur à Dioſcoride quod naſcatur in Apollonia Epirotar. Item quod ex Cerauniis montibus devolvatur & impetu fluminis raptum rurſus æſtu in littus expuatur, ibique concreſcat. Hac ratione nihil aliud eſſe videtur quam ἄσφαλτος, de qua l. 3.

Factitium, eſt compoſitum quid, ſeu mixtura ex pice ac bitumine (unde & nomen accepit,) videturque id eſſe quod noſtrates ἄσφαλτον vocitant ſeu bitumen Judaicum.

N. Sunt qui Piſſaſphalton mumiam arabum dicunt, de quo lib. 5. in homine.

Vires. *Calf. 3. & ſicc. 2. dolori capitis aliisq; ejus morbis à frigiditate obortis medetur.*

Pix.

Πίσσα, Pix, Pech. Eſt pars Reſinoſa ex accenſis tedis, i. e. arboribus reſinoſis per ſenectutem nimià pinguedine q. ſtrangulatis, colliquata.

Modus fiendi ruſticis committitur, qui in nonnullis locis ubi arbores reſinoſę abundant, inde victum lucrantur: fitque ad modum quo deſtillatio per deſcenſum fieri aſſobet. Rogus ſc. tedarum reſinoſarum contegitur undique termitibus & terra ne qua exhalatio fieri queat: hinc ſubdunt ignem per foramen relictum, quo fit ut reſinoſa pars colliquata in canales affabre ſubditos effluat, initio liquidor, hinc craſſior ultimo craſſiſsima. Affertur autem copioſe ex Finlandia ubi rogos ejusmodi plures non citra oblectationem vice una & eadem conſpexi, abietem enim ac Pinum copioſe illa alit.

Dicitur Pix liquida, Piſſelæon *Dioſcor.*

N. Arbores reſinoſæ ſunt inprimis Pinus, Abies, Larix, Terebinthus, Cedrus.

Pix illa ubi denuò coctione purgatur ſeu ſi mavis dephlegmatur, craſſeſcit magis ac magis, diciturque Pix ſicca, Palimpiſſa, Pix navalis (quod navibus picandis adhibeatur, non quod à navibus maritimis deraſa ſit, quippe hæc appellatur Zopiſſa.)

Vires. *Ut reſinam ſapit, ita & reſinarum Vires obtinet, idque eo magis quo liquidior pix fuerit ſicca enim exiccat fortius: facultatis itaque pix liquida eſt calfacientis diſcutientis, mollientis, digerentis, anodyna, &c.*

PRÆPAR.

Ol. ſtillat. Fit l. c. per Ret. per ſe vel addito ſabulo.

Vires. *Maxime prodeſt ad vulnera capitis.* Poter.

Reſina

R.

Reſina Terebinthi ſ. Terebinthina Cypria.

Terebinthina in officinis Reſina eſt liquidiuſcula, referens balſamũ ſive oleum craſsiuſculum, colore ex albo flaveſcens, ſapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. Eſtque duplicis generis. Reſina ſc. Terebinthi & Reſina Laricis. Reſina Terebinthi ῥηζίνη τερμινθινὴ. Reſina Terebinthina (Avicennæ gluten Albotin) eſt ea quam Officinæ Terebinthinam Cypriam Venetam. Paracelſus Lorchet appellant.

Optima cenſetur clara, pellucida alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis acris & odorata. Prefertur item quæ ex Chio Inſula affertur, poſt hanc Lybica tùm Pontica; tandem Cypria, Syriaca, Judaica, Arabica. Terebinthus arbor eſt mediocris magnitudinis, in plurimis regionibus ſponte familiaris v. g. in Hiſpania, Syria, Sicilia, &c.

N. Terebinthinam veram officinis eſſe ignotam autumat Cluſius, officinalemque eſſe reſinam abiegnam è novellis abietibus collectam.

Vires. *Facultates Terebintinæ ex lib. 2. ſub titulo de Reſinis huc referre licet. Excellit enim Terebinthina, præ reliquis Reſinis unde & facultatibus aliis præpollet. Confert intrinſecus præcipue in tuſſi aliisque pulmonum affectibus (cum melle,) in urina ac alvo cienda: convenit Epati, Lieni, Renibus, Veſicæ, expectorationi purulentæ ac phthiſi incipienti ſuccurrit, calculum pellit, arthriticos affectus juvat, uterum à ſaburra liberat. Extrinſecus uſitatior eſt terebinthina larycea, quæ hujus vicaria in defectu eſſe poteſt, viribus iisdem pollens, ſed imbecillioribus.*

N. 1. Lavari ſolet in aqua appropriata & hinc exhiberi.

N. 2. Exhiberi poteſt 1. per ſe, placentulis quas oblatas vocant, involuta. 2. In aqueo liquore, adjecto tantillo Vitelli ovi, ſic lacteum ſc. exhibet liquorem. 3. Hiſsipaſſata & in pilulas redacta. Verum oblevaneſcentiam ſpiritus præſtant modi priores.

Reſina Laricis, ſ. Terebinthina vulgaris.

Reſina Laricis eſt, quam Terebinthinam vulgarem ſeu terebinthinam ſimpliciter ita dictam, vocant. Hæc quanto Terebinthinæ priori ſimilior, tanto quoque præſtantior æſtimatur, adeoque optima, quæ puriſsima, odoratiſsima, aliquantum translucida & quę ab intincto digito contumaciter & æqualiter diffluit.

Vires. *Calfac. emollit, abſtergit, Uſus præcipuus intrinſecus in pulmonibus expurgandis, in gonorrhæa ſiſtenda (cum ▽ plantag.) ac ſuccino, urinam ac alvum ciet. Extrinſecus Chirurgis uſitatiſſima*

Digitized by Google

tiſſima eſt, fereque in Emplaſtris omnibus adhibetur, movet enim pus, maturat, ſcabiei cutis medetur.

PRÆPAR.

Ex Terebinthina ſola vulgari fieri ſolent, ad quem modum tamen & reliqua tractari poterunt.

Suntq; 1. *Spiritus Terebinthinæ*
2. *Oleum Terebinthinæ*
3. *Balſamus Terebinthinæ*
} *Horũ præparationes.* Vide l. 2. de oleis.

N. Oleum ac balſamus rarò ſeorſim, crebro conjunctim extant.

4. *Colophonia,*

Vires. *Spiritus calfacit, ſiccat, attenuat, urinam ciet, tartaream mucilaginem reſolvit. Hinc confert in tuſſi, aliisque Pulmonum affectibus tartareis, in Lienis & uteri obſtructione, in calculo Renum & Veſicæ, in ſtranguria gonorrhæa virulenta, ulceribus penis ex lue ♀ contractis.*

Doſis a gr. uj. ad vj. & ultra.

N. Urinæ odorem Violaceum conciliat.

Balſamus calfacit, attenuat, mundificat, conſolidat. Hinc adhibetur feliciter membris frigore rigidis, tumoribus ſcirrhoſis, vulneribus inveteratis ac putridis, gangrænæ, fiſſuris pedum à frigore oriundis (pernionibus) quas efficaciter curare creditur.

N. Conrad. Kunrath. commendat ſummè ſpiritum Terebinth. mellitum, cujus guttulas 4. 5. 6. in liquore convenienti quotidie exhibet ad calculum Renum & Veſicæ atterendum. Parat ex mellis puri part. ij. & Terebinth. p. j. mixtis exacte & per Ret. deſtillatis.

5.

Saccharum.

Σάκχαρ, σάκχαρον, μέλι καλάμινον, ἅλς Ἰνδικὸς, Sacchar, Saccharum, Zuccharum, Zacchar, Zaccharum, Succharum, mel Harundinaceum, mel Cannæ, Arabib. Zazar, Sudur, Sutter, German. Zucker / *vid. Matth.*

Succus eſt plantæ cujuſdam arundinaceæ, non ſolum in India, ſed in multis Aſiæ & Africæ locis, quin imo & in Europæ quibuſdam Regionib. vernaculæ.

Exhibet autem Saccharum, partim inciſione Trunci, unde Saccharum inſtar Lachrymæ extillat, partim elixatione potiſſimum medullæ ac radicis, donec ſ. ſaccharum in fundo inſtar ſalis concreverit.

Planta illa ſacchariſera inſcribitur Arundo ſaccharifera C. B. 2. ſc. inter arundines indicas. Arundo ſaccharata *Dalech. in D.* A. ſaccharina Indica, *Lob.* Ar. & Calamus Saccharinus *Lob.*

N. Sunt qui ſaccharum Veterib. incognitum fuiſſe ſtatuunt, at minus verè: Mentionem e. ſacchari faciunt ſub nomine mellis in cannis concre-

concreti, mellis arundinacei. *Gal.* 8. *Meth. & 7. ſimpl. Dioſcor. l.* 2. *cap.* 75 Hinc Paulus Ægineta, *l.* 7. *c.* 3. Salem Indicum vocare videtur, quod interdiu ſuperveniente Solis calore induretur & ita concretum Salis effigiem referat. His 3. adſtipulatur Plinius *l.* 14. *c.* 18. Sic & Avicena *Fen.* 1. *Can.* 4. *tetr.* 2. *cap.* 23. ſalem ſc. appellat, qui ex India advectus, colore ſal, ducedine mel repræſentet.

Denominationes ſacchari ſumuntur tùm à locis, unde plerunque aſportatur, tùm ab elaboratione, qua depuratur, Officiniſque communicatur.

A loco natali dicitur 1. Saccharum Madarienſe, vel Mederienſe, à Medera Inſula. 2. Saccharum Canarienſe, Canarium à Canariis Inſulis. 3. S. Thomaſinum ſeu Thomæum, ab Inſula Sancti Thomæ. 4. Sacchar. Maltharum, Meliſium, ſive Melitheum, Cibale, à Maltha, ſeu Melitha Inſula. Sic dicitur & 5. Valentinum à loco refinationis, qua Valentia Hiſpaniæ celebris eſt.

N. Madera, Canariæ S. Thomæ Inſulæ, ſunt Inſulæ in Athlantico mari ſitæ, Africæque vicinæ.

Ratione elaborationis, ſaccharũ, vel eſt non finum, vel refinatum, ſeu finum, vel Candiſatum, vulgo ſaccharum Candi Non finum quod ſola coctione in ▽ depuratum eſt. Adfertur ad nos partim tum in Pyramidales metas fuſum, tum in forma pulveris ac grumorum craſſiorũ redactum. Non finum in pulvere Materialiſtis Caſſonada vel Caſtonada vocari ſolet, forſan, Ciſtis, quibus incluſum ad nos advehitur, Ciſta enim Germanis inferiorib. **Kaſt** appellatur. Aliis ſaccharum miſcellaneum, quod ex diverſis ſaccharis comiſceatur. Eſtque hoc ſaccharum tum minus excoctum, tum quoque minus purgatum, unde & minus candidum, quippe quo magis depuratu, eo magis albeſcit. Hinc diverſi coloris exhibetur, album, gryſeum, pallido-citrinum, citrinum purpureo-nigricans, &c.

Non finum in metis, eſt pulveratum illud ſaccharum, ulteriori coctione in ▽ excoctum, deſpumatione (citra refinationem) clarificatum, in formulas pyramidales uſitatas effuſum, qua ratione à ſordib. feculentis per foraminula formularum deſtillantib. ſequeſtratur.

Refinatum ſeu finum eſt, quod lixivio (ex calce viva cum ▽ facto) ſolutum, excoctum, deſpumatum, & poſtmodum inſpiſſatum, inque formulas effuſum eſt, inferiori parte perforatas, ut feculentus glutinoſus ſuccus defluat.

Saccharum candiſatum, vulgo ſaccharum candum, ſaccharum candium, ſaccharum cryſtallinum, ſaccharum lucidum, German. **Zucker-Candit.** Eſt ſaccharum depuratum, candiſando in cryſtallinam formam

ſ. a. redactum, ad modum quo ſalia cryſtalliſari diximus. Eſtque album vel rubrum, album fit ex Canarienſi, rubrum ex Tomaſeo.

Delectus 1. Ex loco natali optimum habetur Mederienſe, hinc Canarienſe tertium locum ſibi Meliſium vendicant, ultimum Tomaſium. 2. Ex colore, purius æſtimatur album, hinc gryſeum & deniq; rubrum.

N. De Saccharo refinato utrum non refinato præſtet, dubium movetur. Negativam habet Tabernomontanus, Herbar. *l.* 1. *c.* 41. Affirmativam tuetur Angelus Sala in ſua Saccharologia, *l.* 1. *c.* 4. Verum mallem ex Scopo rem decidere, quo refinatum, quia aliquantulum acrius eſt præſtat in attenuatione inciſione abſterſione, non refinatum in lenitione, lævigatione, adeoque in pulmonum vitiis, &c.

PRÆPAR.

1. *Aqua ſeu ſpiritus acidulus.* ℞. Sacchari (℔ ij.) deſtilla ex cucurbita vitrea ſat alta & ampla (quippe facile in altum attollitur,) △ arenæ per gradus (NB. vel Retortam adhibere poteris.) ſic extillat aqua acidula, cum oleo ſupernatante: Rectifica 🜄 ſi placet, oleumque à ſpiritu ſepara.

Vires. *Spiritum hunc in diſſolutione lapidum, aliorumque cruſtaceorum adhibere licet, & eſt inſtar ſpiritus Guajaci.*

2. *Oleum.* Ex prioribus patet.

3. *Sal.* Ex relicto capite mortuo, ulterius incinerato elixiviatur.

4. *Liquor ſeu ſirupus.* ℞. ſacchar. cand. q. v. affunde 🜁 ad eminen. digit. j accendatur, efflagretque ad conſiſtentiam ſyrupi.

Vires. *Prodeſt in tuſſi, aliisque affectibus pulmonum, inciſione lævigatione opus habentibus.*

N. Liquor hic apud vulgum uſitatiſsimus eſt, magnæque æſtimationis.

Sagapenum.

Σαγαπηνον, *Dioſc.* Sagapenum, Saconiū, *Offic.* Serapinū, *Math. Cord. h. Caſ.* Sirapinſafft. Eſt lachryma ſeu Gumi arboris cujusdam ferulaceæ, ejuſdem cum ſucco nominis, ex qua ſauciata educitur.

Naſcitur in Media Regione, unde Alexandriam ac hinc Venetias atque in alia Europæa loca transportatur.

Optimum cenſetur ſyncerum translucidum, foris colore fulvo vel ruffo intus albido, guſtu acre, odore gravi, porrumque æmulans.

Vires. *Calf.* 3. *ſicc.* 2. *attenuat, aperit, ſubſtantia eſt tenuis: tanta extrahendi vi pollere dicitur, ut quoque ſpicula ex carne eliciat: purgat lentos & craſſos imo & feroſos humores, ex ventriculo, inteſtinis, utero, renibus, cerebro, nervis, juncturis, pectore. Hinc prodeſt in hydrope, tuſſi inveterata, aſthmate, cephalalgia, ſpaſmo, epilepſia, paralyſi, tremore,*

Digitized by Google

more artuum, in obſtructione & tumore ſplenis, febribus intermitt. dolore colico, menſes ciet, (ſed fœtum enecat) urinam movet. Extrinſecus convenit in pleuriſi, aliisque tumoribus ac doloribus, mitigatione ac reſolutione opus habentibus. Fumus Excitat Epilepticos, hordeola Ciliorum ſanat.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

N. 1. Ventriculo ac Epati, quia non adeo familiare, eſt corrigitur tertia parte Maſtiches, Cinamom. Zinziber. &c.

PRÆPAR.

1. *Sagapenum depuratum.* Fit ut depuratum ammoniacum.

2. *Pilulæ de Sagapeno.* Vide Diſp. Auguſt. & Cordi.

3. *de Sagapeno Camilli.* Vide ſis apud Quercet.

4. *fœtidæ.* Vide Diſp. Aug. &c.

5. *Oleum ſtillat.* Fieri poterit ut ol. Gum. Ammoniac. per 🝫 in ∴.

Sandaracha. vide Iuniperus.

Sanguis Draconis.

Αἷμα δρακόντιον, Dioſcor. Sanguis Draconis eſt Lachryma arboris cujuſdam, inſtar ſanguinis exiccati, concreta. Solvitur quidem in ▽, quam lacteam quaſi reddit, ſed ſine mixtione, quippe refrigerata ▽, ſubſidet illa iterum, parietibuſq; vaſis adhæreſcit, *videatur Cord. h. Matth. Cluſ. Acoſta.*

Advehitur ex novi Orbis Inſula, cui nomen Portus ſanctus, ubi partim ſponte, partim vulnere caudici illato, profluit, arboris illius fructus ceraſis ſimiles ſunt, detractaq; pelle dracunculum exactiſſimè repræſentant, unde & nomen lachrymæ ſ. ſucco huic impoſitum eſt.

N. Sunt qui Dioſcoridis cinabarim eſſe velint.

Vires *Refrigerat (alijs caliditate & frigiditate temperatus eſt,) exiccat ſtrenue, aſtringit, repellit. Uſus ejus eſt præcipuus intrinſecus, in dyſenteria, &c. Extrinſec⁹ in exiccandis catarrhis, (impoſitus capiti) in hæmorrhagia ſiſtenda, vulneribus glutinandis, dentibus laxis ſtabiliendis.*

N. Umbilico impoſitus quoque dyſenteriæ prodeſſe dicitur.

PRÆPAR.

Nulla inde proſtant, depurari tamen poteſt ſi in aqua decoquatur, à fecib. decantetur, & denuo inſpiſſetur.

Sarcocolla.

Σαρκοκόλλα, eſt lachryma gummea in granulis, mannæ ſeu pollini Thuris ſimilis, colore ſubrufa, (vel flava) ſapore amara, dulcedinemque (Glyzyrrhizæ æmulā,) poſt ſe relinquente, profluit ex arbore quadam exotica, ſpinoſa ac nodoſa ejuſdem cum lachryma nominis, quæ tùm ſponte tùm ſauciata lachrymam illam profundit. *videatur Matth. Cord. in D. & h. Cæſ.*

Eligenda recens, coloris ad pallorem vergentis (vetuſta enim rubeſcit,) ſaporis amari, ſubſtantiæ poroſæ,

roſæ, viſcoſæ, glutinoſæ, & quaſi ſpumoſæ, faciliſque in ▽ ſolutionis, &c.

Vires. *Calfac. 2. ſicc. 1. aſtringit, conſolidat, glutinat, coquit, maturat. Uſus præcipui in vulneribus extergendis conſolidandis, cicatrice obducendis, unde & nomen adepta eſt, &c. Mirifice prodeſt & in oculorum fluxionibus, albugine nubeculis, (maceratur in lacte aſinino vel humano ♂ (5) poſtea cum ▽ Roſar. mixta, cilijs imponitur, addito, ſi libet, tantillo ſacchari,) in hæmorrhagia narium, (anacollematis immiſcetur.*

N. Sunt qui propinant purgandi gratia, craſſoſque & viſcoſos humores, ex partib. diſſitis, e. gr. ab articulis, pulmonib. illa retrahi ſcriptitant.

Doſis ʒj. corrigenda eſt, ut ſagapenum.

Præparat.

Pilula de Sarcocolla compoſ. vide Diſpenſ. Auguſt.

Succolada.

Succolada eſt maſſa in placentas ſat craſſas formata, rubea friabilis, ſine odore, non abſimilis ſanguini Draconis, præterquam quod coloris ſit lucidioris.

N. Succolada, quia ex iis eſt, quæ non ita pridem ad nos vehi ceperūt utrum ſimplex aliquod vel compoſitum ſit, nondum compertum habemus. Germaniæ noſtræ primum innoteſcere cæpit, Hiſpanica claſſe, Admiralio Petro Heinio ſuperata, maximam enim cum ſuperatis navib. & ſuccoladę copiam ſuperarunt, cujus nomen & uſum captivus Hiſpanus miles edocuit.

Vires. *De Viribꝰ, præterquam quod Venerem proritare dicatur, nihil dum adhuc conſtat.*

Doſis à ʒij. ad ʒß. & ultra in vino vel cereviſia calida

Styrax ſeu Storax calamita.

Στύραξ, Styrax, duplicis generis in Officinis proſtat, ſiccus ac liquidus.

Siccus Officinis Storax calamita, (à Cannarum calamis ſic dicta, in quib. olim ex Pamphilia apportabatur,) eſt arboris cujuſdam gummeus, reſinoſuſque ſuccus concretus, aridus, odoris ſuaviſſimi, *videatur Matthiol. Cord. hiſt.*

Creſcit arbor illa Storaciflua, in Syria, Silicia, Pamphilia.

Præfertur Styrax pinguis, lentus, fragmentis albicantib. ruffeſcens, vel flavus odore perſeveranti, qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. Improbatur furfuroſus, niger cano ſitu obductus, inodorus.

Vires. *Calfacit, exiccat, emollit, concoquit, Cephalicus inprimis eſt & nervinus, medetur tuſſi, catarrhis, raucedini gravedini, vulvæ præcluſæ duritievè laborantis, extra & intra datus convenit, immiſcetur cardiacis & lætificantibus, alvum leniter mollit, ſi cum Therebinthina in forma catapotij aſſumatur.*

Extrinſecus ſuffitu capitis adhibetur.

Præp.

PRÆP.

1. *Oleum ſtillat.* fit ſi Styrax cum ▽ Roſarum digeratur, poſtmodum in ⊣Ere ex ⚹ ∿getur, primum △e leni, dein, quando ∘∘∘ ſtillare incipit fortiori.

Vires. *Iiſdem confert, quibus Styrax ſed majori efficacia, gutta auribus inſtillata ſibilum diſcutit.*

2. *Oleum coctum, v. Auguſt.*

N. Occurrunt deſcriptiones in quibus & Storax calamita & rubea diſtinctim præſcribuntur, uti ſunt Diacaſtoreum Nicolai, Trochiſci Aliptæ moſcatæ. In his igitur quid per Styracem calamitam à rubea diſtinctam intellectum velit Nicolaus diverſæ ſunt opiniones: Sunt qui Thymiama per Styracem rubeam innui volunt, ut Fuchſ. in compoſit. Medic. & Bauhinus in Pinac. Alii Styracem optimam, quæ in grana confluxit, ut Auguſtani & Cord9. Alii Styracem vetuſtate rubefactam interpretantur. Verum enimvero cum in præſcriptionib. optima quæque eligenda ſint, adeoque & Styrax in granis recipiendus, ubi calamitæ ſtyracis fit mentio, per rubram aliud quid intelligere utique oportet.

Styrax liquidus.

Eſt Liquor pinguis, inſtar Balſami craſſus, grave olens.

N. De Styrace liquido, magna inter Authores diſſenſio. Aliis videlicet nihil aliud eſt, quam ſtacte, i.e. myrrhæ colamen. [a]. Aliis factitiũ quid ex ſtyrace calamita in oleo ac vino ſoluta admiſtaque reſina laricea, excocta, [b] quæ decoctio ubi refrixerit ſtyrax liquidus ad fundum ſecedere dicitur ad ſuperficiem mittens oleoſam ſubſtantiam liquidiorem, (alii expreſſu idem moliuntur). Serapioni ſtyrax liquid9 eſt oleũ ex nucleis arboris ſtoracifluæ expreſſum, cortexq; fructus ex quo oleum expreſſum eſt, ſtyrax ſicca. Avicenæ ſtyrax humidus fit per decoctionem corticis, eſtque colore nigro. Fex remanens eidem ſtyrax ſicca dicitur. *libr. 2. cap. 623.* Dioſcorides oleum ſtyracinum appellat, quod ait componi in Syria ex Styrace. De hoc ait quod calfaciat vehementer & emolliat, verum caput dolore afficiat adgravetque & ſoporem adferat. Quæ facultates in ſtyrace liquido deprehenduntur.

a] *Matth. in Dioſc. libr. 1. cap. 62 Bauhin. Pinac. libr. 12. ſect. 6.*

b] *Fuchſ. de comp. med. l. 1. c. 11.*

T.

Tacamahaca.

Reſina eſt, ex iis, quæ ex nova Hiſpania non ita pridem transferri cœperunt. Colligitur ex vulnerata arbore inſtar populi procera, admodum odorata, cujus fructus ruber eſt, Pœoniæ ſemen æmulans. Reſina autem colore accedit ad Galbanum, unguib9 eſt albis, uti ammoniacum, odorem ac ſaporem gravem refert,

Digitized by Google

cutique tenaciter adhæreſcit.

Vires. *Calfac. in principio 3. ſicc. 2. validæ aſtrictionis particeps, digerit reſolvit, maturat, tumores emollit, dolores ac flatus diſcutit: uterina inprimis eſt, nervina ac cephalica. Uſus præcipuè externus eſt. Prunis injecta naribusque admota, mulieres uteri ſuffocatione laborantes ilicò liberat. Umbilico Emplaſtri modo impoſita uterum ſuo loco retinet (uſu familiariſſimo.) Ventriculum roborat, defluxiones quaſcunque à capite defluentes reprimit, (linteo excepta, & poſt aurem alteram ſaltem vel utramque applicata, ſuffituve attracta.) Temporibus adhibita (cerati modo) defluxiones in oculos aut alias faciei partes revellit, dolorem dentium ſedat, (dentibus etiam corruptis indita,) abdomini Emplaſtri inſtar impoſita uteri fluxum cohibet: magnæ eſt efficaciæ in doloribus articulorum (coxendicis) juncturarum ac nervorum vulneribus impoſita eadem curat, nimirum ſtatim ſuppurare facit & ſpaſmum prohibet.* Monardes.

N. Adeo celebris eſt apud Indos, ut ad qualemcunque dolorem adhibeatur, nec aliud remedium norint, modo non adſint inflammationes admodum calidæ.

PRÆPAR.

Empl. Stomachicum. Vide lib. 2.

De Tartaro.

Tartarus in Medicina pathologica eſt res naturæ lapideſcentis, i. e. in lapides coagulari apta, vel jam demum coagulata: potiſsimum tamen viſcoſam ac lentam mucilaginem denotat, quæ nondum in duritiem lapidis converſa eſt. Hinc deducitur quoque ad officinam, denotatque ſal terreſtre ex vegetabilib. certis vel per ſe vel artificio ſeparatum.

N. De Tartari origine non poſſum quin animi ſenſa com̄unicem: Rerum principia primitus indigeſta ſunt, ac veluti, in chaotica ſua diſpoſitione ſimplicia: hinc ſubinde cum maturitate in partes ſecernuntur craſſiores & ſubtiliores. Craſſiores ad elementalem vergunt ſtatum, ſc. aqueo-terrenum: Subtiliores & potiores exaltantur ſubinde ſeu uti dicitur, ſpiritualiſantur, i. e. in ſtatum ſpiritus evehuntur. Hæ ergo ubi ad ſtatum deductæ fuerint ſummum quem natura intendit, exhibent ſpiritualem rei partem, ſin minus eædem ſint digeſtæ, vel cum tempore retrogreſſæ ad ſtatum crudiorem, exhibent Tartarum, conſtantem ſc. ex partibus potioribus aquæ, terræ & ſalis, adeoque Tartarus pollet viribus inſignibus ſpiritus vires æmulantibus.

PRÆPAR.

♀i ſunt 1. *Depuratio.* 2. *Deſtillatio.* 3. *Saliſicatio.*

I. *DEPURATIO.*

1. *Depuratio* vel fit à ſordibus externis, vel parte magis arenoſa ac minus ſolubili: illa lotione peragitur, hæc ſolutione ac coagulatione.

Lotio

Digitized by Google

Lotio ſeu ablutio unde ♀ lotus.

℞. ♀ triti ac cribrati, q. v. affunde ▽ fontanam, calidam (vel lixivium forte, e.g. ex cineribus clavellat.) agitaque optime, hinc ſine reſidere ac refrigeſcere poſtea decanta aquam una cum impuritatibus idque repete aliquoties donec ♀m ſit inſtar arenæ.

N. Si lixivium adhibueris, edulcorare ♀m oportet.

Solutio & coagulatio unde ♀us depuratus Acidum ♀i, Cremor & Cryſtalli ♀i.

℞. ♀i optime loti, q.v. affunde ▽æ ferventis bonam quantitatem, agita ſpatula lignea & ſolvetur particula ♀i, cola per manicam Hippocrat. dum adhuc calet (alias coagulatur rurſus quod ſolutū erat) reſtitanti ♀o affunde aliam ▽m ferventem, agita & cola, idque reitera tantiſper donec nil niſi arena irreſolubilis reſtitet. ▽s has ♀o impraegnatas repone ut refrigeſcant, & videbis ♀m purum, partim ſupernatare inſtar cuticulæ, partim inſtar cryſtallorum vel ad fundum reſidere vel parietibus ac bacillis immiſſis adhærere (utrumque cuticulam ſc. & cryſtallos collige, exicca atq; ſerva.

N. 1. Si nimia ▽æ quantitas coagulationem impedierit, evaporare aliquantulum ſine.

N. 2. Sunt qui cuticulam ſupernatantem ſeorſim colligunt (nomine cremoris ♀i) & cryſtallos itidem ſeorſim (titulo cryſtallorum ♀i) verum cum utrumque ejuſdem ſit naturæ & efficaciæ, diſtinctionem hanc parvi momenti autumo.

N. 3. Felicius adhæreſcent cryſtalli vaſi ligneo.

N 4. Si depuratum hoc ♀m haud ſatis candidum ſit, ſolve iterum in ▽ fervente, filtra & repone ut ante, ad coagulandum.

Vires. *Uſus hujus ♀ depurati eſt, craſſos tartareosque humores præcipuè autem in prima ventris regione ſtabulantes incidere ac attenuare: commodè itaque adhibetur in obſtructione Epatis, Lienis, Meſenterii, Renum, in affectu Hypochondriaco, &c. Hinc quoque ſibi primas vendicat inter Digeſtiva univerſalia, cujus rei gratia & catarcticis præmitti plerunque ſolet. Quinimo ad laxandam alvum commodiſſimum medicamentum eſt, ſi ſaltem grano uno ac altero Diagridij vel Gummi de Gemandra acuatur.*

Doſis à ʒi. ad ʒj. vel ʒij.

Cryſtalli ♀ chalybeati, Acidum ♀ chalybeatum Salæ.

℞. Acidi ♀ ℥iiij. Magiſter. chalyb. i.e. cryſtall. ♂ per ſpir. ⊕-. (Vide in ♂) ʒij.

Cryſtallos ♂ ſolve in aq. fumar. ℥ ij. ſolutionem incorpora cum acido ♀i in mortario lapideo. Exicca iterum ac pulveriſa: aromatiſetur aliquot guttis ol. Cinamomi.

Vires. *Utiliſſimum medicamentum eſt in*

Digitized by Google

eſt in morbis chronicis, ut ſunt obſtructio Lienis, quartana, icterus uterque, cachexia virginum, hypochondriaca paſſio.

Doſis à ℈j. ad ℈ij.

II. *DESTILLATIO unde ſpiritus ac oleum.*

℞. ♀ albi crudi loti (vel quod melius depurati,) q.v. deſtilla ex Retort. vitrea in arena (vel igne nudo) ▽e gradatim adhibito: primò extillat phlegma, dein ſpiritus in forma nebulæ & tertio oleum pingue. Separa oleum à ſpiritu vel beneficio chartæ ac filtrationis vel tritorii goſſypiive auxilio.

N. Sunt qui ſpiritum ♀ terna vice ſupra colchotar rectificant.

Rectificatio ſpiritus ♀i. Deſtilla ex MB tertiâ vel quartâ vice ſemper vaſa deſtillationi inſervientia optime lixivio forti eluendo.

Rectificatio ol. ♀*i.* Affunde quantitatem magnam ▽ (vel ※ ac deſtilla per MB ſepara oleum ab ▽ ut moris, idque rectifica ▽ ſc. fragrantem aliquam addendo ac denuo deſtillando.

N. Ex reſiduo capite mortuo extrahi poteſt ſal. Vide ſuo loco.

Vires. Spiritus *vim habet, incidendi, attenuandi reſolvendi. Hinc reſerat obſtructiones viſcerum, purgatque, per ſudorem ac urinam atque adeo utiliter adhibetur in Hydrope, Tympanitide, Arthritide, Paralyſi, Scorbuto, lue venerea, impetiginibus, ſcabie, contractura artuum (ex materia flatulenta & humorali fluida non* ♀*ea coagulata & fixa.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij.

Oleum intrinſecus adhibitum prodeſſe creditur adverſus dolorem colicum, ſuffocationem uterinam.

Doſis gr. 3. 4.

Extrinſecus, admiſceri poteſt unguentis contra ſcabiem comunem vel luis venereæ, &c. *Vide Crollium, Sennert. in inſtitut. Salam in Tartarologia.*

Spiritus ♀*i compoſitus.*

℞. ♀ purum, deſtilla ut moris, prodeatque phlegma ſpiritus ac oleum. Ex capite mortuo extrahe ⊖ quod ſolutionibus ac coagulationibus purificatum conjũge cum phlegmate ſpiritu ac oleo, prioribus. Hinc digere in MB vaſe clauſo, donec ⊖ totus ſolutus ſit, cum hoc liquore impaſta argillam ſiccam, formaque globulos & deſtilla ex Retorta igne nudo (uti deſtillatur ſpiritus ⊖j,) prodibit cum ſpiritu & oleo Sal totus ſpiritualiter in poſterum à ſpiritu ♀i non ſeparabilis: Oleum fœtens ſepara à ſpiritu, ut moris.

Vires. *Magis penetrans & efficacior priori.*

Spiritus ♀*i* ⊖*-latus ſeu ſpiritus* ♀*i aperitivus compoſitus.*

℞. Spir. ♀i (ſimplicis) ℔j. 🜄 ℥iv. Miſce & affunde colchotari: digere in MB ♂ ℘8. ac deſtilla per Retort. adhibitis ignis gradibus omnibus. Totum deinceps quod prodiit funde ſu-

de ſu-

Digitized by Google

de ſuper caput mortuum nigrum ♀i, ex quo nimirum ſpiritus ille ſimplex eſt prolectus. Digere ☿.24. Tincturam decanta, reſiduum calcina ad albedinem, atque ex eodem extrahe Sal cum Tinctura illa decantata, in calido Sc: hor. 24. relinquendo, ▽m hanc per filtrum purifica.

Vires. *Exhibetur magno cum ſucceſſu ad contumaces obſtructiones viſcerum, ad fœdos colores, febres diuturnas, Hydropem.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij. in aquis appropriatis.

III. *SALIFICATIO unde Sal ♀i.*

Sal ♀i elixiviatur ex ♀o ad albedinem calcinato, (i. e. combuſto.) non ſecus ac ex aliis cineribus Sal extrahi ſolet.

N. 1. Ex capite mortuo in deſtillatione ſpiritus reſiduo, itidem ſal elixiviari poteſt, ad dictum modum.

N. 2. Communiter calcinatur ♀ in fornace figulina.

Ol. ♀. p. d.

Pone ♀ calcinatum in cella ad liqueſcendum, vel diſſolve ♀m calcinatum in ▽ communi, filtra & coagula.

Vires. *Optimum eſt remedium in ſerpiginibus, ulceribus, tinea, ſcabie, &c.*

N. Eſt porro hujus olei elegans uſus in Extractis vegetabilium purgantium conficiendis. Ejus enim guttę aliquot cum menſtruo mixtæ, tùm extractionē facilitant tùm catharſin ipſam promovent.

Magiſterium ♀i ſeu ⊖ ♀i alcoholiſatus.

Imprægna ⊖ ♀ cum Sale volatili Vini, v. g. ℞. Salis ♀ puriſſimi, q. v. affunde 🜈 ad eminent. digit. 1. digere ac deſtilla leniſsimo calore, iterumque 🜈 affunde, idque repete toties, donec Sal ♀ totam ſpirituoſam Vini ſubſtantiam ſeu omne ſal volatile Vini imbiberit, quod ubi factum, ſublima, habebisque ſal vini ſublimatione ab omni phlegmate & aquoſitate ſeparatum. *Sennert. inſtit.*

Magiſterium ♀i purgans

℞ ⊖ ♀i. q. v. impRægna aceto optimo, donec ♀ nihil amplius aciditatis retinere velit (vide correctionem flor. ♉ ij Crollianam l. 3.) dein affunde 🜈 eumq; abſtrahe aliquoties cohobando: tandem repone ♀ ad liqueſcendum & habebis oleum rubrum.

Vires. *Purgat per inferiora, utile in omnibus morbis deploratis.*

Doſis à gr. 5. ad ℈ß.

N. Sal illud ♀i ⚹ ſufficienter impRægnatum ſi in ▽ deſtill. (e. g. Borraginis) ſolutum atque ſ. a. cryſtalliſatum ſit, conveniens medicamentum evadit in morbis ♀reis.

Tinctura ſeu 🜍r ♀i.

℞. Sal ♀ optime purificatum, calcina ad cęrulitatem: dein affunde 🜈 extrahe rubedinem ſ. a. decanta & abſtra-

abſtrahe ad conſiſtentiam olei. Sic habes Tincturam ♀, quam ſi placet exaltare, digere aliquamdiu cum 🜈 recenti ad emin. dig. 1. affuſo.

N. Sunt qui ex ♀ cum ☽i ān. calcinato, Tincturam hanc extrahunt, ſed prævalet modus prior.

Vires. *Urinam largiter ciet, confertque in Melancholia hypochondriaca, Scorbuto, Hydrope aliisque Meſenterii ac Lienis morbis & obſtructionibus.*

Doſis gutt. aliquot 4. 5. 6. 7. 8.

♀us ⊕-latus.

℞. Ol. ♀ puriſſimi per deliq. ℥iv. affunde guttatim Spir. ⊕ ℥ij vel q. ſ. donec ſtrepitus ceſſet idque in vitro capaci: ſic fiet coagulum ſedata ebullitione evaporare ſine humiditatem lento calore ad ſiccitatem.

Vires. *Digeſtivum eſt præſtantiſſimum, ♀m in corpore humano efficaciſſimè reſolvens. Hinc utiliſſime exhibetur in obſtructionibus viſcerum, venarum meſaraicarum, in omnibus febribus, præcipue in quartana, in obſtructionibus menſium.*

Doſis à ℈ß. *ad* ℈j. *in convenienti liquore, convenientiſſimè autem propter ſaporis emendationem offertur in Hydromelite.*

N. Eodem modo fieri quoque poterunt ſalia vegetabilium ⊕-lata. Sic ſal (e. g abſinthii) depuratum ſolve in ▽ abſinthii inſtilla ſpiritum ⊕-li procedeque, ut cum ♀ ⊕-lato.

Tart. ⊕-latus Cryſtalliſatus.

℞. Crem. Tart. ℥iv. ſpir. ⊕ ℥ij. digerendo ſolvantur. Hinc affunde ▽ calid. ut penitus ſolutio fiat, abſtrahe aliquantulum & repone ad cryſtalliſandum.

Terebinthina.

Vide Reſina.

Thus.

Λίβανος, *Dioſc.* λιβανωτὸν, Olibanum. *Arab.* Lovan. Conder. *German.* Weyrauch. Reſina eſt duriuſcula, pellucida, profluens ex arbore Arabica Lovan *Arabibus* dicta. *Vide Thus, Matth. Cord. hiſt. Ceſ.* Lovan & Conder. *Garz.*

Genera Thuris traduntur duo, maſculinum ſcil. quod propriè Olibanum dicitur, ſeu Melax, (Arab. Melaſon,) & fœmininum.

Maſculum ex albo flaveſcit, ſuapte natura rotundum eſt, guttarum formam referens, candidum intus & pingue.

Fœmininum, reſinoſum magis eſt ac molle, cito ardens, flavum.

Præfertur maſculum, ut & quod ex arborib. montanis colligitur.

Vires. *Calfac. 2. ſicc. 1. ſubaſtringit. Uſus præcipui intrinſecus ad varios capitis & pectoris affectus, ut & ad alvi, uterique profluvia, ad tuſſim, (deglutitur veſperi fruſtatim,) vomitum, ſanguinis exſcreationem, diarrhœam, dyſenteriam mitigandam. Extrinſecus inſervit ſuffitibus pro capite roborando,* catar-

catarrhos diſcutit, cava ulcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera cephalica inprimis glutinat, perniones (cum ſuillo adipe aut anſerino) ſanat, ulcera cacoëthea, tum ſedis, tùm reliquarum partium demulcet, (tritum cum lacte in linimentum) oculorum rubedini ac lippitudini medetur, (ſcil.▽ Roſarum multiplici extinctione Thuris impraegnata, lactique muliebri poſtmodum commixta, pro collyrio liquido) verrucas incipientes & impetigines abigit, (cum pice & aceto impoſitum.

Cortex Thuris in Officinis corticoſum illud vocatur, quod Thymiama ſupra appellavimus. Cortex hic præfertur craſſus, pinguis, odoratq; recens, lævis minime ſcaber, Vide ſupra.

Manna Thuris ſunt micæ, fragmenta, pollen ac farina Thuris quæ ex colliſione, dum in ſaccis vehitur colliguntur.

PRÆP.

1. *Liquor.* Fit in albumine ovi coƈti, fumeque prodeſt ad maculas abſtergendas, cavitateſq; cicatricum explanandas.

2. *El. Diaolibânum. vide Diſpenſ.*

Tragacantha.

Tragacanthū, Tragacantha, corrupte Tragaganthum, Tragant. Eſt gum̄i fruticis ejuſdem nominis pellucidum, album, ſubdulce, leve ac ſyncerum, in granis plerunq; fragmentiſvé contortis.

N. ▽ calida ſolvitur, mucilaginemque exhibet aliis Medicamentorum formulis, e. gr. trochiſcis formandis convenientem. ſpina hirci, Arabic. Chitina, Bocksdorn/ Bocksbart/ ꝛc. exudat hoc gum̄i radice inciſa, vel ut alii volunt ſponte ſua.

Præſtat pellucens, gracilis, levis, ſyncera & ſubdulcis.

Vires. *Refriger. 2. (aliis temperata eſt,) hum. 1. (aliis ſiccat,) lenit, cutis ſpiracula obſtruit, acrimoniam mitigat, incraſſat. Uſus præcip. ad tuſſim inveteratam, ad fauces exaſperatas retuſas voces, cæteraſque deſtillationes, (cum melle inde fit linctus ſubditurvé linguæ ut liqueſcat,) contra renum dolorem & veſicæ roſiones, (in paſſo vel brodio,) in dyſenteria. Extrinſecus ad dyſenteriam (in clyſteribus,) ad rubedinem & acres deſtillationes oculorum (ſoluta in ▽ roſar. vel lacte,) ad palpebrarum ſcabritiem.*

Doſis ℨj.

N. Tragacantha quo vetuſtior, eo calidior.

PRÆPAR.

Spec. Diatragacanth. calida } *Vide Diſpenſ.*
Diatragacanth frigida }

DE VINO.

Anatomia Vini.

Vinum eſt ſuccus vitis, fermentatione exaltatus.

Dicitur *Paracelſo*, Sanguis Terræ, *Querc.* Omnium vegetabilium Princeps & maxime vitriolatum.

Eligatur generoſum, beneque maturum.

Digitized by Google

Vires. *Calfacit, ſiccat, incidit, penetrat, &c.*

PRAEPARATA VINI ſunt varia, pro diverſis ſcil. partibus variantia.

Nimirum.

Vini partes ſunt.

1. Eſſentia ſubtiliſſima, incorruptibilis, vulgo ▽ vitæ, ▽ ardens, 🜈, ♆ Cœleſte, ♆ Bezoardicum vegetabile, menſtruum cœleſte, ▽ cœlica Lullii, cœlum, clavis philoſophorum, corpus æthereum ex △ & ▽ conſtans, Balſamus volatilis liquoris catholici. 2. Magna copia ▽. inſipidæ corruptibilis. 3. Hanc ſequitur ∽ quidam fumidus, qui nihil aliud eſt quam ⊖ vini volatile craſſius in forma fumi aſcendens. 4. Huic mox ſubjungitur 🝆 quoddã vere pingue & unctuoſum combuſtile. 5. Ex ☉ extrahitur ⊖ quoddam corroſivum. 6. Poſt extractionem ⊖is relinquitur 🜃 limoſa inutilis. *Sala in Anatomia ♉ ij.*

Hinc 1. *🜈 ſ. ▽ vitæ. Q. E. Vini.*

℞. Vinum generoſum, ◡etur per veſicam, donec pars optima ◡arit, (quod guſtu facile cognoſcitur,) deſtillatum rectificetur aliquoties per B. M. abſtrahaturque ſaltem pars dimidia, 3a aut 4ta, ut nihil humiditatis relinquat combuſtibilis.

N. 1. Rectificatio felicius peragitur. 1. Si in rectificatione orificium cucurbitæ charta ſubtili triplici vel quatruplici, vel & panno ſpiſſiori tegatur, quippe hac ratione penetrat ſolum pars ſpirituoſior, aquoſiore in cucurbitam relabente. 2. Si rectificatio ex cucurbita colli longi, vel per phiolam ſerpentinamvé perficiatur.

N. 2. Nonnulli obſtruunt cucurbitæ vel phiolæ orificium, ſpongia oleo imbuta, qua ratione ſolus ∽ tranſit, ▽ in ſpongia remanente. *Sen. Inſt. Libav. in Alchym.*

N. 3. Eodem modo paratur & 🜈 ex fecib. vini, ut & ex ſiliquis ex quib. vinum fuit expreſſum. *Keſl.* 1. *c.* 70.

2. *Alter 🜈 ſubtiliſſ.*

℞. Vini generoſ. q. v. digere (14) (sign) in fimo, vel alio leniſſimo calore, poſtea per phiolam deſtilla, deſtillatumque aliquoties per eandem phiolam rectifica, donec ad ſum̃am ſubtilitatem pervenerit.

℞. Hujus ∽ ℔. ij. miſce cum recentis vini ℔. vj. deſtilla iterum per (sign)m, ac prolice ſaltem ℔. ij. affunde iterum recentis vini ℔. vj ac deſtilla denuo, ut dictum, idque repete ſepties vel pluries ad ℔. ij. colligendas.

N. Hic ∽ adeo ſubtilis ac fugax eſt, ut guttatim ◡ando ne 🜃m quidem attingere poſſit, quin in auram evaneſcat. *Tentzel. Gluckrath. in Begum. l* 3. *c.* 2.

Vires. *🜈 calidus eſt & ſiccus, penetrantiſſimus, incorruptibilis, reſiſtit putredini, refocillat apoplecticos, comate oppreſſos, &c. Extrinſecus reſolvit tumores,*

res frigidos ac ſcirrhoſos, arcet coagulationem ſanguinis in contuſionibus, cruoremq́, reſolvit ac diſcutit.

N. Sunt qui 🜍 circulatum ac toties deſtillatum ut in oleaginoſam abeat conſiſtentiam, *Circulatum* Paracelſi autumant. *Alii* 🜍 cum proprio ſale, intercedentibus tamen digeſtionibus aliquoties deſtillant, ut ſal tandem cum 🜍 per Alembicum transferatur, vocantque *Circulatum* Majus. *Libav. tr. de Igne Naturæ.*

3 *Spiritus Vini alcaliſatus.*

℞. Vini generoſi Hiſpanici vel Hungarici, q. v. elice ſpiritum ac phlegma; ſepara eadem ab invicem: ex fecibus calcinatis cum phlegmate extrahe ⊖ idque per cryſtalliſationem purifica, in ſpiritu ſolve ⊖ & habes 🜍 alcaliſatum.

4. *Spiritus Vini acuatus Tart. ſeu ſpir. Vini Tartariſatus.*

℞. 🜍 ℔ ij. Tart. alb. crudi puriſs. groſsè contuſi ℥j. deſtilla in balneo pleno ſcobe ligni ferrati, madefacta leniſsimo 🜄 ut ad quartum ferè pulſum guttula cadat: quando phlegma ſtillare inceperit, ceſſa, vel ſi phlegma quoq; prodierit rectifica.

N. 1. Si ſubtilior adhuc expetatur, denuo ad hujus ℔ij. addatur Tartari ℥j. deſtilleturque ut ante. *Sennert. in inſtit. Tentzel. in Exeg.*

N. 2. Ad cognoſcendum, utrum ſpiritus prodeant nec ne, obſerventur Striæ, quippe quò ſpiſſioribus Striis 🝆bicus refertus fuerit, eo uberior ſemper ſpirituum fit evaporatio & è contra.

N. 3. Oleum, quod lenta hac deſtillatione peracta, guttis quibusdam innatare videbitur (quamvis vina in hoc valde inter ſe diſcrepent) vera vini eſſentia æſtimatur. *Tentzel.*

5. *Alius 🜍 Tartariſatus ſive 🜍 Tartaralcaliſatus.*

Hic ſpiritus ſi ſuper eundem Tartarum per Retortam cum cohobiis rectificatur & in fine (phlegmate intermedio abjecto) fortiori igne urgetur, ſpiritus vini Tartariſatus acquiritur. *Sennert. inſtit.*

6. *Spiritus Vini Tartariſatus ſeu 🜄 philoſophica.*

℞. Tartari in præcedenti ſpiritus Tartariſati præparatione poſt cohobia relictum (vel & Tartarum recentem) calcina ad viriditatem (cærulitatem,) dein affunde ſpiritum illum Vini Tartariſatum, deſtilla & tandem propelle igne fortiori. *Tenzel.*

Vel: Ex ⊖ Tartari ad cærulitatem calcinato extrahe eſſentiam digerendo cum 🜍, (🜍 habeat aliquid phlegmatis cujus beneficio ſal arripit) deſtilla gradatim, ad ignem fortiſsimum ſubinde progrediendo.

Vires. *Spiritus hic longe præſtantiſſimus eſt ad Tincturas & Extracta omnium purgantium in genere elicienda, ad conſervandas metallorum & vegetabilium, animaliumque facultates.*

Digitized by Google

In θεραπεία arcanum eſt ad plurimos affectus, inprimis tartareos, & ubi ſal fixum ex deficiente coctionis πιδωμάτων abundat, ut in Scorbuto, Tartareo Hypochondrio, Aſthmate, Cachexia Epatis aut reliquorum viſcerum obſtructionibus, conciliat inſuper ſomnum cum eſſentia croci propinatus.

N. Spiritus vini hoc modo rite præparatus eſt Ros Jovis amphibii vegetabilis ad parandum illud Biolychnium Burggravii. Ejusdem benefició fit & perpetuum mobile & κεάσι criterium. *Hartman. in pract. Tenzel. in Exeg.* Qui plura de 🜈 facultatibus voluerit, conſulat Lemnium, Evonymum, Geſnerum, Libavium Medull. deſtill. &c.

N. 2. Hic 🜈 tartariſatus in ſpagyrica cochlea Hermet. Cl. circulatus, è mero ſpiritu evadit Balſamus, è fragrante fragrantior, è cryſtallino carbuncularis, haud ſecus ac cor ſanguinem Epatis, continente pulſuum circulo, in auream vitæ Balſamicam vividamque ſpirituum vitalium naturam exaltat.

Vires & Doſis. *Hujus eſſentiæ guttæ 3. vel 4. calidum nativum in Eclampſin evocant, Cum Croci eſſentia ſomnum conciliant reſtaurationemque membrorum conantur.*

7. *Spiritus Vini microcoſmicus, i.e. cum ſale urinæ volatili acuatus.*

℞. Spiritus Vini ſubtiliſs. ac ſpir. urinæ ad ſummam puritatem deducti (vide in urina) ān. mixti ponantur in locum frigidiſsimum: ſic coagulabuntur in ſalem albiſsimum. Digeratur hic per lentum calorem 🝪 in Phiola H. Cl. ſpatio 20. vel 30. 🝰 & convertetur in liquorem, qui ſi lubet per 🝫 ſemel ac iterum rectificetur. *Beguin. l. 3. c. 2. Hartman. in pract. & in Croll. Sennert. in inſtit.*

Vires. *Menſtruum eſt ☉ potabilis præparationi inſerviens: poterit quoque intrinſecus adhiberi ad reſerandas obſtructiones viſcerum ut & extrinſecus ad dolorem compeſcendum.*

8. *Spiritus Vini 🜔-latus.*

℞. Spiritus vini opt. & ſpir. 🜔-i rectificati ān. ℥iv. M. & deſtilla per 🝭 in cinere primo lento igne, dein fortiori ut ſimul alembicum tranſeant, reitera deſtillationem vel vice tertia: poſtmodum circula per menſem ſimul: habebisque ſpiritum odore & ſapore ſat gratum.

9. *Magiſterium Vini ſ. Lapis vini vegetabilis.*

℞. Vini generoſi Hiſpanic. vel Ungaric. q.v. putreſcat 40. 🝰 in fimo equino. Hinc deſtilla in 🝫, & prodibit ſpiritus ac tandem oleum: hæc ſepara invicem, ſpiritumque dephlegma. Oleum denuo in fimo equino 🝰 40. putreſcat ac deſtilletur. Ex remanentibus fecibus beneficio phlegmatis extrahatur ſal volatilius ſine calcinatione,

Utrum-

Utrumque conjunctim ſ.a. purifica. Poſtea impragna ſal ſpiritu ſuo ac digere: hinc adde & oleum digereque donec coloris tandem rubei pulverem nanciſcaris.

Vires. *Grana (vel gutta aliquot ſi mavis liquidius) integram menſuram aqua, vinoſis qualitatibus perfundunt.*

10. *Menſtruum Baſilii Valentini, Aqua temperata, Temperatum Extractivum.*

℞. Spiritus Vini ſubtiliſs. q. v. eumque cum ſpir. ⊖ digere ac terna deſtillatione per alembicum, uni. Sic dulceſcit acrimoniamque amittit. *Vide ſpir. ⊖ dulcem.*

Vires. Solvit ☉ non radicaliter, ſed tincturam ejus extrahendo *Vide de ☉. Baſil. in repetit. magni lapidis veterum. Senn. inſtit.*

N. 1. Alii ℞. 🜈 optimum, eumque cohobant multoties (12) ſupra ⊖ ut eſſentiam ⊖is ſecum evehat. Huic 🜈 eſſentiâ ⊖is imprægnato affundunt tantundem ſpir. ⊖i rectific. digeruntque.

N. 2. Tentzelius ℞. 🜈 rectific. q. ſ. ſuperfundit Sali Tartari philoſophico ad emin. 3. digit. digeritque in Phiola longiſs. colli aliquamdiu l. calore: poſtmodum deſtillat.

11. *Sal Tart. philoſophorum.*

℞. Sal ex Cineribus Sarmentor. Extractum reverberetur ▽ aperto (hor. circiter 3.) donec albeſcat. Dein ſolve in ▽ & ſepara feces filtrando & coagulando. Sic habes Sal Tartari philoſophorum. *Tentzel. in Exegeſ. de ☉ potabili.*

12. *Spiritus Theriacalis ſimplex & Camphoratus. ▽ Theriacalis Camphorata.*

℞. Theriac. Androm. vet. ℥ v.
Myrrh. rub. el. ℥ ij ß.
Croc. orient. ℥ß.
Camphor. trit. ʒ ij.

His mixtis ſuperfunde 🜈 rectificatiſs. ℥ x. reponantur aliquandiu vaſe clauſo poſt fornacem vel ad ſolem (caute age ne ſpiritus calore attenuatus vas diſrumpat.) Dein deſtilla, incipiendo lemiſſimo MB calore, quem dein auge & ſpiritus prodit elegans. Hunc reaffunde materiæ in cucurbita reſtitanti, digere ac deſtilla, idque vice tertiâ.

Vires. *Egregius hujus uſus eſſe poterit in peſte. Ciet ſudorem, reſiſtitque veneno. Ingreditur quoque compoſitionem mixturæ ſimplicis.* Hartm. in Croll. p. 279. Finck. in Enchirid.

N. 1. Si mavis, Camphoram Alembici roſtro imponere poteris, ut ſpiritus transeundo ejus viribus imprægnetur.

N. 2. Si ſine Camphora deſtillatio inſtituatur, ſpiritus Theriacalis ſimplex habebitur, cujus uſus mulieribus magis convenit quam ſpiritus Theriacalis camphoratus.

Digitized by Google

CLASSIS III.
De Purgantibus primariis.

Agaricum.

Agaricus ſ. Agaricum fungus eſt albicans trunco laricis adnatus. *Vid. Brunſ. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. Cam. Lon. Porta. Bellon.*

Eſtq; Dioſc. & Plin. { Mas, *hic reprobatur* / Fœmina, *hæc præfertur*

Mas rotundus eſt, & undiq; ſibi ſimilis (Plinio) criſpior amariorq; Fœmina rectas intus habet pectinũ modo venas & q. diviſuras (Plinio. Fœmina ſolutior eſt, initio dulcis, mox in amaritudinem tranſit.

Eligatur itaque Agaricus albus, levis, valde rarus, velociter friabilis ſapore primum dulcis, mox amarus & ſtypticus. Reprobatur lignoſus, longus, durus ac gravis.

N. 1. Pars exterior præſtat interiori.

N. 2. Multos in annos durabilis eſt, ſine virium jactura.

N. 3. Fungus hic Abieti, Piceæ ſylv. Tedæ & Larici adnaſcitur, ſed ſolum Larignus intra corpus ſumitur.

Vires. *Pituitam educit tenuem aquoſam, ſeroſam & viſcoſam totius corporis & inprimis excrementa meſenterij tum capitis ac pulmonum, Urinam ciet ac menſes, calf.* 1. *ſicc.* 2.

N. 1. Quia ventriculo nauſeabundus eſt, corrigitur ſtomachicis, e gr. Zinzib. garyophyll. Spica Celtica, &c.

N. 2. Quia tardè operari ſolet, additur ſtimulus ex ſale gemmæ, cryſtallis ♀ & ſimilib.

Doſis à ʒj. ad ʒij. In infuſione à ʒij. ad ʒv.

PRÆPARAT.

1. *Extractum Agarici.*

℞. Agarici. q. v. Extrahe cum 🜈, &c. Auguſtan.

N. Sala adhibet Agaric. Trochiſcatum extrahitque cum 🜈.

Alii aquam adhibuiſſe malunt, ac præ aliis aquam Aniſi vel Cinamomi in qua Agaricum macerant (hor. 24 exprimunt ac inſpiſſant. Verũ enimvero quia Agaricus nonnihil reſinoſi quoque in ſe continet, præſtat 🜈 adhibere.

Doſis à ℈j. ad ʒß. vel ℈ij.

2. *Agaricus Trocchiſcatus.*

℞. Agaric. limat. cum vino in quo maceratum Zinzib. additoque tantillo Tragacanth. vel Gummi Arab. F. Trocchiſci.

3. *Trocchiſci de Agarico.*

℞. Agar. lim. ℥iij. ♉, ʒß. Zinzib. ʒiij. cum Oxymell. q. ſ. F. Trochiſc. V. D.

4. *Pilula de Agarico, V. D.*

Doſis à ʒß. ad ʒiß.

5. *Pilula Hiera cum Agarico, V. D.*

Doſis à ʒj. ad ʒij.

Aſarum.

Ἄσαρον, *Dioſcorid.* Aſarum, *Brunſ. Trag.*

Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. & h. Lon. Caſt. Tab. Ger. Cam. Aſarum baccaris ſ. baccatus, *Lob. aliis*, vuligago, Haſelwurtz.

Solo gaudet montano opaco Viciniàque corylorum. Viret perpetuo, nova folia tamen una cum floſculis vere promit.

OFFICIN. NAT.

Radix colligitur vere: & folia.

Vires. *Craſſam pituitam, bilemque utramque per vomitum ac nonnunquam per ſeceſſum violenter expurgat. Calf. & ſicc. 3. diureticum eſt, ac emmenagogum inſigne, Epar, Lienem, veſicamque fellis aperit. Hinc utile in arthritide, hydrope, febribus præcipue tertiana & quartana, in ictero, &c.*

Doſis Rad. à ℨß. ad ʒj. in ſubſtantia. à ʒj. ad ʒiij. vel ℥ß. in infuſo.

Folia exhibentur. N. 6.7.8.9. infuſa, cocta & expreſſa.

PRÆPARAT.

1. *Extractum alcaliſatum*, quod venit nomine *coaguli Aſari.* ℞. Rad. ac folia Aſari, extrahe cum 🜄 ac filtra. Hinc adde ſal ex incineratis fæcibus elixiviatum, & ad ignem fuſione calcinatum, ſolutione ac inſpiſſatione purificatum, abſtraheq; Vini ſpiritum ad conſiſtentiam mellis. *Vide Sennert. in inſtit. Hartm. in Practica*

Doſis ℈j. ad ℈ij.

2. *Diaſarum Fernelii.* V. l. 2.

Doſis à ʒj. ad ℥ß.

Avellana purgatrix v. Ben. ſbalanus myrepſica.

B.

Bryonia.

Ἄμπελος λευκή, *Dioſcor.* Bryonia, *Trag. Lon. Tab. Cam.* alba, *Dod. Ger.* Vitis alba, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Caſt. C.B.* 1. Germ. Zaunrübe/ Schmeerwurtz / Stickwurtz / Scheißwurtz

Eſt baccis rubris & nigris, *utraque uſualis, præfertur tamen prior.*

Creſcit in dumetis: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta verno tempore.

Vires. *Purgat valide ſeroſos & pituitoſos humores, Splenetica, Uterina & Iecoraria eſt, utpote quorum obſtructiones aperit. Calf. & ſicc. 2. Hydropicorum aquas per vomitum ac ſeceſſum educit, menſes ciet, fœtum ejicit, ſuffocationes uteri arcet, aſthmata liberat, podagricis convenit (intus & extus.)*

Doſis in ſubſtantia ad ʒj. in Infuſo ad ℥ß. vel ultra.

PRÆP.

1. *Fecula Bryoniæ.* Vide l. 2.

Vires. *Uterina eſt, menſes ciens, ſed non citra nauſeam.*

Doſis ad ℈j.

2. *Unguentum Agrippæ.* V. D.

C.

Carthamus.

Κνῖκος, *Dioſcoridis.* Κνῆκον, *Plinii*, *Arab.* Karten. Cnicus, *Matth. Dod. Lob. Caſt.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.* ſativus, *Cord. in D. & hiſt. Lob.* Cnicus urbana & ſativa, *Theoph. & Plinii.* Carthamus,

thamus, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Lon.* flore croceo, *Cam.* Cnicus ſativus ſeu Carthamum officinar, *C.B. aliis,* Crocus ſylveſtris, Cnecus, Cnicus, wild Saffran.

Colitur in hortis Italiæ, Galliæ. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Semen pituitam viſcoſam ac aquas vomitu ac dejectione purgat conferique maximè pectori: Calf. & ſicc. 1. Stomacho adverſatur, ideoque corrigitur ſtomachicis, aniſ. galang. Zinzib, &c.*

Doſis in ſubſtantia à ℈j ad ℈ij. ß. (ſed raró ita exhibetur ob viſcoſitatem) in infuſo à ℈iij. ad vj. vel ultra.

N. Floribus his admiſtis adulterant crocum.

PRÆPAR.

1. *Extract. Diacartham, ſ. Cnicopharmacum.* Vide D. A.

Doſis à ℈ß. *ad* ℈iiij.

2. *Syrupus de Carthamo.* V.D.

Doſis ab ℥j. *ad* ℥ij.

3. *Electuar. Diacartham. Doſ.* ℥j.

4. *Species Diacartham. Doſ.* ℈j.

Caſſia.

Caſſia, (Caſia) fiſtula, *Arab.* Caſſia nigra, *Actuario, Dod. Cord. in D. Caſt. Fragoſ. Tab. Ger.* Caſſ. laxativa, *Lon.* Caſſ. ſolutiva, *Bell. Monard. Garz.* Siliqua aut Caſsia purgatrix Arabum, *Lob.* Caſſ. Ægyptia ſ. purgans, *Cam. aliis,* Canna fiſtula, Siliqua indica. Caſſ. ſolutiva ſ. Ægyptia, ſiliqua, *Matth.* Caſſ. F. Alexandrina, *C. B.* 1.

N. Advehi cepit & ex Braſilia, Caſsia purgatrix, cujus ℥j. plus purgat quam ℥ij. Caſsiæ illius Ægyptiacæ.

Caſsia Arbor procera eſt, inſtar juglandis ferens ſiliquas ſeu cannas longas, rotundas, exterius lignoſas, intus ſeminibus ac medulla prægnantes.

OFFICIN. NAT.

Siliqua ſ. Cannæ medullam includentes. Hæ eligendę ponderoſæ, recentes, plenæ, quæque minime commotis intus ſeminibus reſonent, ſplendentes, foris etiam ac in pulpa pingues.

Vires medullæ: *Alvum lenit, clementerque ſine torminibus feces educit, caliditate ac frigiditate temperata (Fernel. cal. j.) cætera humidior, unde nec humido ventriculo nec hypochondriacis ac flatulentis niſi ſtomachicis & carminativis. (E. g. Cinam. Maſtich. ſem. aniſ.) correctum convenit. Potio ejus grata eſt pleuriticis.*

PRÆPAR.

1. *Caſſiæ flos ſ. pulpa Caſſiæ.* Fit trajectione medullæ exemptæ per cribrum.

N. Vapor aquæ cribro ſubditur, ut medulla in cribro agitata eò facilius tranſeat, debet autem fieri extractio actutum quando uſus poſtulaverit, aceſcit quippe pulpa cum tempore.

Doſis

Doſis Infantibus ad ʒjß. adultis ad ℥iß. ut clyſteribus ad ℥ij.

2. *Caſſia extracta ſeu Caſſia Extracta communis ſive pro clyſterio.* Fit pulpam cum decocto herbar. mollientium & melle ad conſiſtentiam Electuarii coquendo. Vide Diſp.

3. *Elect. Diacaſſia cum Manna,* Electuarium eſt & paratum ex pulp. Caſſiæ, p.vj. Tamarind. j. Mannæ ij. Sacchar. Cand. j. Penid. j. Sacchar. Violar. iiij. quæ ſuſcipiuntur decocto prunor. & ſyrupo violar. V.D.

Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

4. *Caſſia Extracta ſine foliis ſenæ.* Electuarium eſt ex pulpa Caſſ. ℔ ij. Tamar. ℥j. ſacchar. ℔ij. ſuſceptis decocto expreſs. polypod. ſem. cartha. herbar. pectoral. Vide Diſp.

5. *Caſſia Extracta cum foliis ſenæ.* Fit ex prioris Electuarii p.xij. pulv. ſen. p.j. Vide Diſp.

6. *Extractum Caſſiæ.* Vide *Quercet. in Diæt. & Ph. Reſt.*

Doſis ad ʒjß.

Cataputia minor.

Λαθυρὶς, *Dioſc.* Lathyris, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Cam. Caſt. Ger. Tab.* Lathyris ſ. Cataputia minor. 2. *Trag.* Catapucia minor. *Lob. Tab.* Lathyris minor. *C.B.* 1. Granum regium minus *Meſues.* German. Springkörner.

Ratione ætatis, latiora vel anguſtiora folia habet, hinc apud Tab. Lathyris duplex, latifolia ſcil. & anguſti folia, quæ promiſcue uſuales.

N. Recenſetur inter genera Tithymallorum, utpote tota candido & lacteo ſucco turgens.

Colitur in hortis, floret Julio, fert ſemina Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen (ſ. grana) rariſſime Folia.

Vires. *Purgat cum violentia per vomitum ac ſeceſſum, humores inprimis ſeroſos & bilioſos, hinc phlegmaticos, calf. & ſicc. 3. Doſis à baccis vj. ad xij. Folia N°. iv. vel v. ſed eſt rari uſu. Extrinſecus veſicatorium exhibet & pſilothrum, præcipuè ſuccus ejus lacteus.*

Cataputia major.

Vide Ricinus.

Colocynthis.

Colocynthis C.B. eſt
- rotunda
  - major
  - min. *hæc uſualis*
- oblonga.
- pyriformis.
- pomiformis.

Dicitur Κολοκυνθὶς, *Dioſcor.* Colocynthis fructu rotundo minor *C.B.* 2 Fœmina. *Tab.* Coloc. fungoſa & levis *Cord. hiſt.* aliis cucurbita ſylveſtris, fructu rotundo minor. *vulgo* Coloquinthis Sicyonia. *Arab.* Chandel, Handel & Handhal. Videatur & Colocynthis, *Matth. Cord. in Dioſ. Lon. Lob. Dod. Caſt. Cam. Ger.* Vera, *Tragi.* prima ſ. mas *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Fructus ſeu poma ac præcipue medulla ejus arida, affertur autem ex Ægypto.

Vires. *Pituitam craſſam ac glutino-*

ſam ex profundioribus & remotioribus partibus expurgat, ut ex cerebro, nervis muſculis, juncturis, pulmonibus, unde cum commodo exhibetur Vertiginoſis, Hemicranicis, Epilepticis, Apoplecticis, Aſthmaticis, Scabie, Lueque Venerea afflictis. Calida eſt & ſicc. 3. *verum ob vehementiam ac amarorem, & quia ventriculo ac inteſtinis noxia eſt, rariſſime in ſubſtantia & non niſi robuſtis, imo decenter correcta exhibetur. Corrigentia illa ſunt cuminum, tragacantha, maſtiche bdellium & ſimilia cardiaca, hepatica, ſtomachica.*

Doſis in ſubſtantia à gr. vij. ad ℈j. in clyſterib. in petia ad ʒß.

PRÆP.

1. *Trochiſci alhandal. v. Diſpenſ.*

2. *Infuſum Trochiſc. alhand.* ∽ *vitæ aureus.*

℞. Trochiſ. Alhand. ℥½. 🜈 Malvat. ℥x. vel ℥xij. Digere aliquandiu filtra & ſerva ad uſum.

Vires. *Purgat per alvum abſque periculo omnes humores viſcoſos, bilem utramque ac ſerum, ſi tertio quoque die mane propinetur.*

Doſis à ʒij. ad ℥j. vel ℥iß. vel ſi placuerit inſpiſſare ad conſiſtentiam, extracti detur à ℈½. ad ℈j.

3. *Extract. Colocynth.*

℞. Colocynth. pulpæ (rejectis ſeminibus) pulveriſatæ, extrahe digerendo, vaſe clauſo cum 🜈, aliquot ſeptimanis (3), (quo temporis ſpacio totam acrimoniam amittet,) filtra & ſi dulcius deſideras, iterum digere, & dulceſcet, Medicamentum evadens optimum, ad pituitam & alios humores craſſos à remotiorib. partib attrahendos, idque ſine noxa corrigitur oleo Maſtich. Nuciſt. Cinam. *VVeckerus ex Querc.*

N. Sala. ℞. pulpæ coloc. ſine ſemine q. pl. eamque ſubinde irrorando ▽ plantag. incidit, dein extrahit cum ▽ plantag. part. ij. 🜈 p. 1. filtrat, defecat & inſpiſſat ad conſiſtentiam mellis.

Menſtruum ex ▽ plantag. & 🜈 comiſcet, ne quid ex parte reſinoſa ac viſcoſa quibus Colocynthidem conſtare ait intactum maneat.

Doſis à gr. iv. ad x. cum corrigentibus.

N. Præſtat Extractum hoc cum aliis purgantibus miſcere, ut illis ſtimulo ſit, quàm ſolum idem exhibere.

Ebulus.

De Ebulo actum eſt ſupra. Hic loci ergo ſolum Ebuli partes purgationi inſervientes, perſtringimus. Hæ ſunt *Cortex & Acini* ſ. ſeminula baccarum.

Vires. *Ebuli cortices & ſeminula vim habent educendi ▽m, conferunt igitur in Hydrope, Arthritide cæteriſque morbis à ſero natis.*

Semen Ebuli ſolutorium acquiritur hoc modo:

℞. Baccar. Ebuli quantitatem magnam, exprime ſuccum, (quem in Extractum redigere poteris ad normam datam l.2.) acinuloſque reſtitantes

Digitized by Google

382

tantes à ſiliquis ſepara, aliquoties lavando, ſemperque quod ſupernatat rejiciendo, donec ſolos acinulos eoſque puros nactus fueris. Hoc ſicca ac ſerva pro uſu.

N. Doſis à ʒj. ad ʒij. vel fiat emulſio in doſi majori. *Sala.*

N. Ex hoc ſemine exprimitur 🝆, *quod ventri inunctum alvum laxare dicitur.*

Elleborus niger.

Utimur non omnib. Ellebori nigri ſpecieb. *(monente Matthiolo)* Helleboro nigro, flore roſeo, C.B.4. cui tamen teſte *C. Bauhino in Theatro.* Alii ſubſtituunt Helleborum nigrum hortenſem flore viridi. Alii ejus loco cum ſucceſſu utuntur Elleboro nigro tenuifolio, Buphthalmi flore, *teſte Bauhino in Matthiol. Germanicè* Schwartz Nieſwurtz.

Prior inſignitur Elleborum nigrum, *Matth.* (cui & Helleb. purpureo flore.) *Caſt. Cam.* Helleborus niger, *Lob.* 2. *Dod.* verus, *Ger.* Veratrũ nigrum. *Dod.* Legitimum, *Cluſ. hiſt.* Styriacum, *Tab.*

Poſterior nominatur. Helleborus niger, *Brunf.* alter, *Matth.* 3. *Dodon.* noſtras, *Cord. hiſt.* Helleb. niger adulterinus domeſticus, *Trag.* hortenſis, *Fuchſ.* Helleboraſtrum, *Lob. Ger.* Veratrum nigrum, *Cord. in D. Cluſ. pan. & hiſt. Tab.*

Tertius dicitur Elleborus niger verus, *Trag. Lon.* Pſeudo elleborum, *Matth.* Buphthalmum, *Dod. Cluſ. Cam.* Helleborine tenuifolia, *Cord. hiſt.* Elleboraſtrum nigrum, *Cam.* Helleb. niger ferulaceus Theoph. *Lob.* Elleb. alterum, *Caſt.* Hellebor. Hippocratis, *Tab. C.B.* 9.

Prior creſcit copioſe in Auſtria. Floret Januar.

Officin. Nat.

Radix ac præcipuè *Cortex.*

N. Colligendæ tempus referunt ☾ in felici aſpectu cum ♃ aut ♀ exiſtente ſub ortum ☉ ☾ creſcente ac peragrante ſignum Capricorni, Leonis aut Sagittarii. *Heurnius.*

Vires. *Purgat potenter humores melancholicos, utile per conſequens medicamentum eſt, omnibus affectibus inde Originem trahentibus, quales, Mania, Inſania, Hypochondriaca paſſio, Elephantiaſis, Herpes, Cancer, Quartana, Vertigo, Epilepſia, Apoplexia, Scabies. Sed cautè & non niſi robuſtis ob violentia quam exercere aptus natus eſt, eum exhibere conducit. In decocto tamen minus periculi, Corrigitur maſtiche, cinam. aniſ. fœnicul. & ſim.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij in infuſione dant nonnulli à ʒj. ad ʒß.

Præpar.

1. *Præparatio Ellebori officinarum.*

Maceretur (rejecta medulla lignea) per ♂ 3 in Vino citonior. (alii in Malvatico) poſtea exiccetur, *Auguſt.*

Quercetano ſufficit 24. hor. in 🜊 roſ. maceraſſe in Ph. Reſt. c. 26.

N. Alii radicem ita præparatam, ulte-

Digitized by Google

ulterius pomo cidonio infigunt, idque paſta panis obvolutum in clibano coquunt, poſtmodum radicem exemptam exiccant.

2. Præparatio Recentiorum.

℞. Rad. Elleb. nigr. pulveriſ. q.v. irrora phlegmate ⊕i & ad lenem calorem continuo lignea ſpatula agita iterumque irrora & agita, donec fœtor omnis exhalarit, radicesque gratum odorem & colorem nigricantem acquiſiverint.

Doſis ℈ß. ad ℈j. cum corrigentibus. *Hartman. in Croll. Sennert. inſtit. Tentzel.*

N. Alii irrigant aliquoties (3.) ſucco roſar. & in umbra exiccari ſinunt, dantque ad gran. 10. vel 12. imò ad ℈j.

3. Extractum Ellebori nigri.

℞. Cortic. rad. & fibrar. q.v. coque in Vino albo generoſo leni calore hor. 3. in fine △m augendo ut bulliant. Dein exprime, & coagula ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis à gr. x. ad xv. vel xx. cum ol. maſtich. & ſim.

N. Alii loco vini ſolâ aquâ pluviali utuntur, ut *Auguſt.* Alii aqua aniſi, de qua oleum ſeparatum, ut *Heurnius in Meth. pract.* vide & *Wecker.* vel Aq. major, aut Meliſſ. cum ol. ♀ per d. *Hartm. in pract.* Alii 🜅 ut *Beguin. l. 2. c. 9.*

4. Extractum Ellebori nigri Quercetani.

℞. Rad. & fibrar. (cum 🜔. roſar. præparat.) q.v. extrahe digerendo cum ſuc. Limonior. part. 1. & ſuc. pomor. redolent. part. ij. (ſucci prius ſint bene depurati & clarificati,) exprime. Fecib. affunde novum ſuc. Roſar. pallidar. clarificatum, ac denuo digerendo, extrahe colando & exprimendo. Utramque Tincturam conjunctam digere in MB & defeca. Defecatam Tincturam l. △. coagula ad formam extracti.

Doſis ad ℈j. cum ſtimulo aliquo vim ellebori vomitoriā obtundente e.gr. Extract. diagrid. & ſimil. *Querc. in Pharm. reſt. c. 26.*

5. Aliud Quercet.

℞. Extr. elleb. nig. (cum ▽ Aniſi factum) affunde 🜅 digerendo, extrahe, filtra, coagula, *VVecker. ex Quercet.*

N. Si viridem habueris Elleborū, extractum quoque parare poteris cum ▽ ejus ſtillata, ad modum in Eſulæ extracto delineatum.

6. Extractum Ellebori nigri Sala.

℞. Cort. ellebori nigri, ℔. ß. ▽ borrag. ℔. iij. 🜅 ℥iv. digerendo extrahe vaſe cl. decanta, ex fecib. combuſtis extrahe Sal, idque Tincturæ admiſce, digere per ♂ 1. ac coagula.

Doſis ad ℈ß. & ℈j.

7. Syrupus Elleboratus: In hoc part. { Cort. Elleb. 3 ; Rhabarb. 8 ; Fol. Senæ, 16 ; Polypod. 16 } partes.

8. *Oxy-*

8. *Oxymel Elleboratum* : In quo part.	Helle.alb. 3	partes.
	Hell.nigr. 3	
	Eſulæ 2	
	Agaric. 2	
	Turbit. 8	

Elleborus albus.

Helleborus albus flore ſubviridi, *C B.* 1. Ellebor⁹ alb. *Brunſ. Trag. Fuch. Cord. hiſt. Lon. Cam. Cluſ. hiſt.* Helleborum album, *Matth. Lob. Caſt.* Veratrũ album, *Cord. in Dioſ.* mas & fœmina *Tab. Germ.* Weiß Nießwurtz.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Ob violentiam purgationis, quam per ſuperiora & inferiora exercet uſum purgandi internum ſoli ferè Elleboro nigro linquit. Ingreditur tamen ceu baſis vomitorium Conradinum. Extrinſecus ſternutationes movet, ſcabies, impetigines & ſerpigines mundificat & ſanat, Lethargicos excitat, (naribus indita) menſes proritat (ſubdita.*

Epithymum.

Ἐπίθυμον, *Dioſ.* Epithymum, *Matth. Lob. Caſt. Tab.* Caſſutha minor *Dod. C. B.* 1. *Germ.* Tymſeid.

OFFICIN. NAT.

Integra Planta.

Vires. *Purgat blande melancholicos & ſeroſos humores, calf. & ſic. 3. Uſus præcip. in ſcabie, ulcerib. affectib. melancholicis, in hypochondriorum & lienis paſſionib. & obſtructionib.*

PRÆPARAT.

Syrupus de Epithymo, V. D.

Eſula.

Eſula herba eſt Linariæ conformis, niſi quod hæc lacteo ſucco careat, quo illa gravida eſt, juxta verſũ

Eſula lacteſcit, ſine lacte Linaria creſcit.

Diverſa ſunt ejus genera iiſdem qualitatib. prædita. Ex his eligere monent pineam, i. e. quæ foliis pinum æmulatur.

Dicitur Eſula vulgaris major. 5. *Trag.* Eſula minor Officinar. *Lob.* Eſula minor. *Dodon.* Tithymalus cupreſſinus. 2. *Tab.* Tithymalus foliis pini forte Dioſcoridis Pityuſa, *C. B.* 1.

OFFICIN. NAT.

Cortex præcipue radicis, hinc & folia, quib. addi poteſt & ſuccus, ſed rariſſimi uſus eſt.

Vires. *Pituitam validiſſime præcipue per inferiora purgat, unde & Ruſticorum Rhabarbarum Eſula audit. Eſt autem acris ignea & erodens, adeo ut impudentium ſpontaneorum mendicorum fraudi inſerviat, qui ejus ſucco cutem ſibimet exulcerant ſcabritiei ſpecie.*

Corrigitur ejus feritas Bdellio, Tragacantho, mucilagine Pſyllii. Quinimo miteſcit præparatione i.e. triduana in ✝ acerrimo roſ. infuſione ac exiccatione. Vide *Auguſt.*

N. Quercetanus contentus eſt infuſione 24. hor. in Pharm. Reſtit. Alii ſingulis diebus novum acetum affundunt. Nonnulli perficiunt eandem macerationem in decocto myrobalanor. cum modico cinamomi vel ſpicæ.

PRÆP.

Digitized by Google

Lob. Cam. Alnus baccifera, *Tab.* Arbor fœtida, *Lon. Trag.* Avornus *Creſcentio.* Germ. Faulbaum.

OFFICIN. NAT.

Cortex interior.

Vires. *Purgat humores noxios omnes tàm per vomitumquàm per ſeceſſum, idque ſat violenter. Eapropter corrigi ſolet Cinam. Zinzibere ſem. aniſ. fœnic. & ſimil. Extrinſecus coquitur cum butyro, ad ſcabiem & ſimiles morbos.*

Doſis ad ʒij.

N. Ruſticis familiare exhibet purgans.

Gratiola.

Gratiola, *Matthiol. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Limeſium ſ. centauroides, *Cord. hiſt.* Gratiola centauroides. *C. B. alys* Gratia Dei, *German.* Wild Aurin.

N. Veterib. ignota videtur, quamvis aliqui papaver ſpumeum Dioſ. alii Eupatorium Meſuæ, alii Been album eſſe velint. Centaurida alii faciunt nec male, cum Centaurii minoris ſpecies eſſe videatur, & inter ſpurias Centaurii minoris appellationes & Helleborine extet, quæ ob vires cum Gratiola eadem eſſe videtur. Creſcit in Campeſtrib. & pratis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Efficax remedium eſt in humoribus aquoſis, lentis, bilioſiſque ſpecificè evacuandis, quos vel ex remotiſſimis partibus trahit, atque tum per ſeceſſum, tum per vomitum expurgat. Hinc magnus ejus uſus eſſe poterit in Hydrope, Ictero flavo, &c. Et quia amaritudine inſuper dotata eſt inſigni, fugat lumbricos eorumque ſaburram expurgat.*

Corrigitur Cinamom. ſem. aniſ. Glyzirrh. &c.

Doſis foliorum pulveriſatorũ, ʒj. vel in infuſo ad ʒij.

N. Matth. exhibet folior. N°. x.

PRÆPAR.

Extractum ſeu ſuccus inſpiſſatus Gratiolæ.

℞. Fol. Gratiolæ, (Majo vel Autumno collect.) exprime ſucc. clarifica & inſpiſſa.

Doſis à ℈j. ad ʒß.

Hermodactylus.

Hermodactylus eſt vel:
- Iris tuberoſa. *Hermodactylus verus. Matth. & Tab.*
- Colchicum:
  - perniciosum. *Inuſitatum.*
  - non venenatum. *H. uſuale & hujus loci.*
- Satyrium, Cyclamen: *Hæc Officinis ignota ſunt.*

Dicitur Colchicum radice ſiccata alba, *C. B.* 2. Colchicum album. *Cord. hiſt.* Hermodactylus legitimus. *Dod. Lob.* Her. dact. Off. *Cam. Lon.* H. d. albus. *Serapioni.* H. dact. Orientalis. *Caſalpino.* Hermodactyli non venenati Offic.

N. *Matthiol. & Tabernomontanus*

Fffff Her-

Hermodactylum in Officinis uſitatum eſſe volunt, radicem Iridis illius tuberoſe, à quibus diſſentiunt Dod. Lob. & alij.

OFFIC. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Syria affertur.

Reperitur Hermodactyli Radix alba, ruffa & nigra, ſed eligenda quę foris & intus verè alba gravis compacta. quæ leni contuſione in pulverem farinæ triticeæ ſimilem facile redigitur, ſapore ſuavi ac dulci.

Vires. *Pituitam craſſam, lentam, alioſque humores viſcidos peculiariter à juncturis efficaciter trahit, ob id articulorum affectibus, chiragra, podagra, &c conducit.*

Doſis à ℈iß ad ʒiß in infuſione à ʒij. ad ℥ß.

PRÆPAR.

Pilulæ de Hermodactylo. vide apud Auguſtanos. Doſis à ʒj. ad ℈iv.

I.

Jalapa.

Jalapa radix eſt, exteriꝰ nigricans interius ruffeſcens, radici Mechoacę ſimilis.

N. Incognita fuit majorib. & non niſi paucos ante annos ex India ad nos tranſportari cepit.

Dicitur Gialappa, Chelopa, Celopa, Jalapium, vel Gelapo, (à Maſſilienſibꝰ,) aliis Mechoacanna nigra, quod Mecchoacannæ aſſimiletur. *C. B.* Bryonia, Mechoacana nigricans. N°.7.

Vires. *Expurgat valide humores noxios omnes, inprimis autem ſeroſos idq; citra moleſtiam.*

Doſis à ℈ß. ad ʒß. in infuſione à ʒiß. ad ʒij.

PRÆPAR.

Extractum Ialapæ.

Extrahe cum 🜄, ſ. a. decanta & abſtrahe ad conſiſtentiam.

Doſis à ℈ß. ad ℈j.

Magiſterium.

Extrahe cum 🜄 optimo, hinc affunde aquam & præcipitatur.

Doſis ad gran. xviij.

Mechoacanna.

Mechoacan, *Monard. Dod. Lon. Frag.* 1. & 2. *Tab. Ger.* Mechoaca peruviana, *Lob. Ger.* Rhabarbarum indicum, *Caſt.* Bryonia, Mechoacana alba, *C. B. 6. alijs* Rhabarb. album.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Provincia novę Hiſpanię Mechoacan nomine ad nos allata.

Duplex habetur ratione loci: Prima ex Mechoaca Inſula affertur, altera vero ex continente circa Nicaragua nata, quæ priore longe præſtantior eſt. Eligatur recens intus albicans, extus cortice cinereo veſtita minus carioſa.

Vires. *Pituitoſos aquoſos ſeroſoſque humores ex toto corpore ac inprimis ex capite, ac nervoſo genere, pectore blande ac ſine moleſtia educit. Utiliſſimum itaque Remedium eſt in Catarrhis, ac inde ortis affectibus, in Hydrope, in omnibus arthritidis ſpecieb. Lue Venerea, & ſimil.*

Quia

Digitized by Google

Quia tamen calida & ſicca, in calidis conſtitutionib. ejus uſus ne ſit continuus.

Doſis Infantib. ℈j. præter propter Adultis à ʒj. ad ʒij. in infuſione ad ℥ß

N. Conducit maxime infantib. in cruditate ventriculi ac pectoris viſcoſa mucilagine expurganda.

PRÆPAR.

Extractum Mechoacannæ.

Extractum ut alia extracta parari poteſt cum 🜅, vel ſecundum Quercetan. (*in Pharm. reſt. c. 26.*) cum 🜄 aliqua Epatica, e. gr. Endiviæ, ſucco Limonior. vel Citriorũ acidula reddita. Alii parant cum 🜊. *Hartman. in Pract.*

Doſis ad ʒj.

N. Nihil lucri in hoc Extracto pręs pulvere habes, præterquam quod diſſolvi in liquorib. poſſit.

Extractum Mechoacannæ compoſitum.

℞. Rad. Mechoac. el. non carioſę. ℥iij
Turpeth gumoſ & alb. ℥j.
Zinziberis albi, ʒij.
Polypod. querni. ℥ß.

Inciſis groſſo modo, extrahe digerendo cum 🜅 opt. & 🜄 Beton. (quæ ab Aloë eſt abſtracta, ſi adſit) añ ℔.ß. exprime fortiſſime, fecibus relictis aliam affunde 🜄m Betonicæ macera iterum ac exprime, expreſſis liquorib. adde

Mañæ puriſs. ʒij.
Scam̃on. mund. ʒj.

Agitando miſceantur, adde

♌ ⊕i. g. v.
°°° Cinam. g. iij.

Redige ad conſiſtentiam extracti.

Vires. *Panchymagogon eſt, omnes humores noxios ſimul educens, præcipue autem ſeroſos.*

Doſis ℈ *j. plus minus. Hartman. in Croll.*

Mezereum Laureola ſ. Daphnoides.

Frutex eſt Mezereum Officinarũ, cujus baccæ Officin. Cocci gnidii, ſ. grana cnidia vocantur.

Dicitur Chamelæa ſ. Mezereon, *Trag.* Germanicum. *Lob.* Chamelæa Germanica. *Dod.* Daphnoides. *Fuchſ. Cam.* (*Epit.*) flore purpureo. *Tab.* Laureola major. *Caſt.* Thimelæa *Cord. in D.* Daphnis alterum. *Lon.* Laureola folio deciduo flore purpureo. Officin. Laureola fœmina, *C. B.* 2. *German.* Kellershalß.

N. Sunt qui Chamædaphnen Dioſcoridis faciunt. At alii Dioſcoridi ignotam fuiſſe volunt.

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia & *Grana.*

Vires. *Mezerei vis eſt ignea, acerrima exulcerans, mordens, febres accendens, cordis principumque partium vires exolvens, validiſſimè bilem, biliosaſque ſeroſitates purgans. Corrigitur macerando hor. 24. in aceto (ut elleborus ac Eſula) ſucco mali punici aut Cydonii, portulacæ, mucilagine ſem. pſyllii.*

N. Alii corrigunt infundendo in Vino, & iterum exiccando. Alii triduanam macerationem in 🜊 requirunt,

Digitized by Google

runt, ſingulis diebus novum ✢ affundendo & tandem ▽ bene eluendo.

Doſis, Fol. ac Cort. Mezerei optime præparatorum & correctorum (ſine correctione exulare debent) eſt gr. viij. ad xv. Grana à gr. vj. ad xv.

N. 1. Rejiciantur fibræ dùm teritur.

N. 2. Ob malignitatem rariſsimè in uſum venit.

PRÆP.

Pilulæ de Mezereo. Vide ſis apud Auguſtan.

N. Eſt & Mezeræum Chamelæa Tricoccos, *C.B.* 1. Chamelæa foliis magnis & tenuibus, *Meſuæ.* Cham. latif. vel alba, *Serapioni.* Chamelæa, *Matth. Dod. Cord. in D. Bellon Lon. Cluſ.* Tricoccos, *Lob. Caſt.* Mezereon Arabum, *Lob.* Tricoccos, *Tab.* Chamelæa vera, *Cam.* Germ. Seidelbaſt. Verùm officinis noſtratibus non adeo vulgare, quamvis ſint qui pro Mezereo officinarum habeant.

Myrobalani.

Myrobalani fructus ſunt ex numero prunorum exoticorum, veteribus Græcis incogniti, ab Arabibus primum inventi.

Suntque Myrobalani { Chebuli, Citrini, Bellyrici, Indi, Emblici } *omnes sūt uſuales.*

Myr. *Chebuli* dicuntur Quebolia & Quebuli, *Arab.* Mirob. Cepula, *Meſ. Cluſ.* Chepulæ, *Actuario, Matt.* *Garz. Lob.* Chebuli, *Cord. hiſt. Lon. Caſt.* chebulæ, *Tab. Ger.* Myrobal. maximi oblongi, anguloſi, *C.B.* 1.

Citrini dicuntur Azafar, *Arab.* Myrob. lutei, *Actuar.* flavæ, *Garz. Lob.* flava, *Matth.* & lutea, *Cluſ. in cor.* Myrob. citrea maſ. citrini, *Cord. h. Lon. Lob. Caſt. Ger.* flavæ citrinæ luteæ. *Tab.* Myrobal. citrin. *Bellon.* Myrob feroces citrini, *C.B.* 2.

Belliricι: Belleregi, Bellilegi, Belſegu, *Arab.* Myrob. belliricæ, *Matt. Cord. h. Cluſ. in cor. Garz. Lob. Tab. Ger.* Bellirici, *Lon. Caſt.* Myrob. rotundæ belliricæ, *C.B.* 3.

Indi: Aſuar. *Arab.* Myrob. nigra, *Actuar. Meſ.* nigri, *Lob.* Inda & Damaſonia & nigra, *Cluſ. in cor.* Indicæ, *Lob. Tab. Ger.* ſ. nigræ, *Garz.* Indi, *Cord. h. Caſt.* Myrob. nigræ octangulares, *C. B.* 4.

Emblici: Embelgi, Emblegi, Ambegi, *Arab.* Myrob. de Seni, *Serapioni.* Seniticæ, *Avicennæ,* Myr. Empelica, *Matth.* Empelitica ſ. Emblica, *Cluſ. in cor.* Emblici, *Cord. h. Lob. Lon. Caſt.* Emblicæ, *Lob. Tab. Ger.*

Eligendi ſunt carnoſiores, craſſiores, ponderoſiores.

Vires. *Myrobalani citrini ſeu flavi bili flavæ educendæ apti nati ſunt. Indi ſ. nigræ, bili atræ, chebuli, pituitæ ac poſtea bili, Emblici ac Bellyrici, itidem pituitæ.*

PRÆPAR.

1. *Pilula de* 5. *generibus Myrobal.*

2. *Extra-*

386

2. *Extractum Myrobalan.*

℞. Gen⁹ Myrob quodcunq; volueris, exemptis nucleis, tere partem carnoſam ſubtiliſs. Macera dies aliquot cum ▽ dein exprime & inſpiſſa. *Sala.*

N. Alii adhibent ſuccum pomorum redolentium, indeque conficiunt Extractum Myrobalanorum pomatum.

Polypodium.

Polypodium { vulgare. *H. uſuale.* / minus. *Dod. 2. Matth. 1. Tab. &c.* }

Dicitur πολυπόδιον, *Dioſc.* Polypodium. *Brunf. Trag. Matt. Fuchſ. Cord. h. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* maj⁹ *Dod.*

Reperitur in Fago, Corylo, in antiquis & cæduis ſaltib. in ruderib. ſaxoſis, præfertur tamen omnibus quod in Quercu naſcitur.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Educit bilem aduſtam & pituitam lentam. Hinc utiliſſimum in obſtructionibus Meſenterij, Epatis ac Lienis, & inde natis paſſionibus hypochondrior. ſcorbuticis. Raro a. ſolum datur, ſed alijs purgantib. fere admiſcetur.*

Pſyllium.

ψύλλιον Pſylliū *C.B.* { Dioſcorid. ſ. Indicum crenatis foliis. / Majus { ſupinum, 2. *Matth. Caſt. Tab. &c.* / erectum, *hoc uſuale ſolum.* } / Minus. }

Dicitur Pſyllium, *Trag. Matthiol. Fuch. Cord. in D. & hiſt. Dod. Lob. Caſt. Ger. 1. Tab. Germ.* Pſillienkraut.

Creſcit ſponte in Italia lociſque nonnullis Germaniæ, ſolo gaudens aſpero, nobis non niſi in hortis colitur. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen, collectum Octobri.

Vires. *Evacuat bilem flavam, mucilagineque ſua acrimoniam humorum obtundere aptum eſt. Hinc convenit maximopere in Dyſenteria & Corroſione inteſtinorum.*

Doſis à ʒiij. ad ʒvj. ſcil ex his ▽ convenienti extrahitur mucilago propinanda ſed raro.

N. Semen pſyllii hoc peculiare præ cæteris purgantib. habet, quod qualitate refrigerandi ſit prædita, ſecus ac Meſue ſtatuit. Verum enimvero nec tamen extra repræhenſionem poſitum id eſt, quam incurrit ratione virulentiæ ſuæ.

PRÆPAR.

Electuarium de Pſyllio.

Doſis ad ℥ j.

R.

Rhabarbarum.

Ῥᾶ καὶ ῥῆον, *Dioſ. Arab.* Raved & Rhabarbarum, Romanis Raponticū Rhabarbarum, Officin. *C. B. 1.* Rhabarbarum. *Garz. Acoſt. Fragoſ. Lob. 3. Tab. 2. Ger.* Americanum. *Mona* Rhabarbarum ſ. Indicum. *Cord.* Rhe ſ. Rha. *Dod.*

Digitized by Google

Nullibi niſi in China provenit, unde in Turciam, hinc Venetias defertur, & quidem vel navib9, quod citius corrumpitur, vel itinere terreſtri quod durabilius.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires *Purgat benigne bilem flavam pituitamque viſcoſam ac tartaream in ventriculo, primaque regione ſtabulantem. Epati ſpecifice confert, adeo ut cor epatis dicatur, curat Icterum, & quia vim quoq; aſtrictoriam obtinet in omnibus morbis diſſolutis, Dyſenteria, Diarrhœa præ aliis commendatur.*

Corrigitur ℥. Cinam. Schœnanthos, Santal. citrin.

N. Partem purgantem & aſtringentem obtinere creditur, quarum prior facilior eximitur, poſterior difficilior. Hinc pro diverſa intentione, diverſimode quoque tractatur. Nonnulli levi toſtione vim purgantem minui & aſtringentem augeri ſibi imaginantur, quod alii improbant, nec immerito, etenim cum vis purgans fixior ſit quam ut levi toſtione in auram evaneſcat, toſtio illa vix ſatisfaciet. Præſtat itaque ſi aſtrictoriam vim auctam velimus, rejecta prima decoctione, denuo id coquere, ac fortiſſima expreſſione exprimere.

N. 2. Radix Rhabarbari Monachorum, (alias Lapathi domeſtici hortenſis ſativi,) eandem purgandi facultatem cum vero Rhabarbaro habere creditur, modo in duplo uſurpetur. Hinc ſunt qui pro Rhapontico illud habent ſed male. Rhaponticum quippe verum & à Rhabarbaro Monachor. & à vero Rhabarbaro diverſum, nonunquam ad nos transportatur. Wecker.

Doſis Rhabarbari veri ad ʒij. in infuſo ad ʒß.

N. 3. Rhabarbarum ex omnibus catarcticis eſt uſitatiſſimum, ſine ullo periculi metu omni ætati atq; ideo etiam pueris & prægnantibus conveniens.

PRÆPAR.

1. *Rhabarbarum conditum.*

Cujus doſis paulò major eſt crudo.

2. *Syrupus de Cichorio cum Rhabarb.* (in quo ſolum Rhabarbarum.) V. D.

3. *Syrupus de Rhabarb. ſolutivus*, in quo part. æqu. Rhab. & fol. Senæ.

4. *Syrupus Diaſereos*, in quo partes { Rhabarb. 5. Cartham. 4 Agaric. trochiſc. 2. Fol. Sen. 1.

5. *Trochiſci de Rhabarb.* V. D.

6. *Pilulæ de Rhabarb.* V. D.

7. *Extractum Rhabarbari.*

℞. Rhabarb. el. q. v. extrahe ſ. a. digerendo cum ▽ deſt. Epatica (Endiv. Cichor. Agrimon.) affuſis aliquot guttulis ol. ♀ per d. decanta ac exprime, coagulaque ad formam Extracti.

Alii addunt quoque corrigentia, eaque

Digitized by Google

eaque ſimul extrahunt. Sic Quercet. Rhabarb. ℔ß. addit Cinam. ℥ß Santal. ℥j. Extrahitque cum ▽ Endiv. ſucco Limonior. vel Citriorum acidula reddita. *Pharm. Reſt. c. 26.* Fit quoque Extractum per 🜄. *Vide Weckerum.*

Doſis ℈j. ad ʒß. ʒj. Acui tamen poteſt Diagrid. præparat. Gummi gutt. Elater. &c.

N. Melius eſt extractum ſimpliciter ſine corrigentibus conficere, cui ſi opus ſit pro intentione Medici oleum aliquod conveniens E. g. Macis, aniſi, & ſim. admiſceri poteſt.

Ricinus.

Ricinus { Vulgaris. *Hujus loci.* / Americanus. *De hoc infra.* }

Dicitur Κίκι. *Dioſc. Plin.* Ricinus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod Cord. Lon. Lob. Caſt. Tab.* vulgaris, *Cam. C. B.* 1. Catapułia major, *Fragoſ.* Granum regium majus, *Meſuao, aliis,* Palma Chriſti. *Arab.* Alkaroa & Kerva, Germ. Wunderbaum.

Colitur in hortis tùm ob raritatem, tùm ob talpas, quæ ejus præſentiam fugere dicuntur.

OFFICIN. NAT.

Semen ſeu *Nuclei* cortice ſuo triquatro echinato exuti.

Vires. *Potenter bilem ac pituitam* ἄνω καὶ κάτω *pellit, calf. & ſicc.* 3.

Doſis. Nuclei N. xij. plus minus.

N. Rariſsimi itidem uſus eſt.

PRÆPAR.

Oleum ex ſemine expreſſum, quod dicitur oleum de Kerva. V. D.

N. Oleum hoc dicunt oleum ficus infernalis.

Ricinus Americus.

Eſt & genus Ricini, quod ante annos aliquot ex America adferri cepit, vulgari paulo majus, cujus operimentum ſeu ſiliqua, quæ ſemina continet, tuberculis aſperis non eſt obſita ut in vulgari, ſed leve & cinerei coloris: ipſum granum ſive ſemen vulgari ſimile, nigrum tamen & non maculoſum, nucleumque continet ſolidum.

Nominatur Ricinus Americus, *Lob. Tab. Cluſ. in Monard.* Ricinus Americanus, *C. B.* 2. aliis curcas. *Vulgo* Grana Tilli. Ubi tamen notandum Granadillam Monardo grana eſſe ab his diverſa & granati ſeminibus ſimilia.

Vires. *Valenter ſupernè ac infernè purgat.*

Doſis nucleus unus excorticatus, vel ſolum dimidium nuclei.

Sambucus, vide ſupra claſſe prima.

S.

Senna.

Senna C. B. { Alexandrina ſ. foliis acutis. *Hæc præſtantiſſima.* / Italica ſ. foliis obtuſis. *Hac priori ſubſtituitur.* }

Prior inſcribitur Senna Alexandrina

drina, *Trag. Cam.* Orientalis, *Bellon. Lob. Tab. Ger. aliis* Ægyptia, Syriaca.

Altera dicitur Senna *Hermolao.* Sena, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord.h. Lon. Lob. Caſt*, Italica, *Trag. Tab. Ger. Cam.* altera media dicta, *Bellon. aliis*, noſtras.

N. Veteribus Græcis indicta videtur, primumque à Serapione deſcripta.

OFFICIN. NAT.

Folia tùm quoque *folliculi*, ſed raro.

N. Folia præſcribuntur utplurimum ſ. ſt. i. e. ſine ſtipitibus à quibus eligendo ſeligendoque ſeparantur.

Vires. *Senna inter purgantia uſitatiſſima eſt, aduſtos ac ſeroſos humores & hinc flavam bilem pituitamque ex Capite, Epate, Liene continuatoque uſu à juncturis ſine noxa ſat benigne educens. Excitat tamen nonnunquam tormina, id quod ex abundantia pituitæ vitreæ ſeu mucilaginis acris evenire nonnulli volunt. Verùmrectius ſentire videntur, qui id crudiori ac magis terreſtri ſenæ particulæ forti expreſſione prolectæ, adſcribunt. Quia autem calida ac ſicca* (1.) *corrigitur flor. viol. Borrag. Prun. & quò minus ventriculo obeſſe poſſit, additur Cinam. Galang. Zinzib, &c.*

Exhiberi poteſt omni ætati & vel ipſis pregnantibus.

Doſis in ſubſt. à ʒj. ad ʒij. in infuſ. à ʒiij. ad ℥j.

N. Adhibetur & extrinſecus ad melancholiam capitis arcendam (in lotionibus capitis.)

PRÆP.

1. *Pulvis ſenæ Montag.* V. D.
2. *Syrupus folior. ſenæ.* V. D.
3. *Syrupus de pomis Reg. Sabor.* V. D.
4. *Electuar. Diabelzemer* ſ. Sennatum Renod.
5. *Paſſula laxativa.* V. D.
6. *Extractum.*

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥j. affunde ▽ ſimplic. ferventem (acuatam ſi libet aliquot guttis ol. ♀ per deſt.) ℥viij. Extrahe, exprimeque leniter, clarifica, inſpiſſa ad conſiſtentiam juſtam.

N. 1. Alii extrahunt macerando cum ▽ ſtillat. pomor. redol. Beguin. Quercet. Alii cum ▽ Lupuli, Scolopend. Borrag. Fumar. addita portione alia Caryophyll. Zinzib, ſem. fœnic. *Auguſtan.*

Doſis à ℈iß. ad ʒj. & ultra.

N. Extractionem ex iisdem foliis ſecundò ne repetas: gravia nimirum tormina excitare aſſolet.

Soldanella.

Κράμβη θαλασσία, *Dioſcoridi*, Soldanella, *Dod. Lon. Lob. Tab.* Marina, *Ger.* Braſsica marina, *Matth. Cord. Lon. Caſt. Cam* Soldan. maritima minor, *C.B.* 2. Germ. Meerwinden.

Creſcit in locis maritimis Italiæ, Galliæ, inferioris Germaniæ. Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba ſ. folia ad nos ex Gallia allata.

Vires.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. Aquam valide educit, adeoque confert in hydrope, ſcorbuto, &c. Corrigitur cum ſtomachicis Zinzib. Mac. Cinam. ſem. aniſ. &c.*

Doſis in ſubſtant. à ℈ß. ad ℈j.

PRÆP.

Succus inſpiſſatus.

Spina infectoria.

Rhamnus Catarcticus, *C. B. 6.* Rhamnus ſolutivus, *Dod. Ger.* Rhamni alia ſpecies, *Trag.* ſpina infectoria, *Matth. Bellon. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab.* Cervi ſpina, *Cord. h.* ſpina alba, *Lon.* Germ. Wegdorn/Creutzbeer.

Creſcit juxta ſepes in ſylvis aliisque locis incultis, amans ſcobes & rivulos, familiarisque eſt tractui circa Rhenum. Floret Majo, fructus fert Autumno.

OFFICIN. NAT.

Baccæ collectæ in fine Septembris aut initio Octobris.

Vires. *Purgant bilem, pituitam ac maxime ſeroſos humores, unde uſus præcip. in Cachexia, Hydrope, Arthritide.*

Doſis baccar. à N. xv. ad xx. vel aridæ baccæ teruntur, daturque pulvis à ℈j. ad ℈iß. in decoctione coquuntur baccæ N. 40. vel 60.

PRÆP.

1. *Succus ex baccis expreſſus.*

2. *Syrupus de ſpina infectoria ſ. Syrupus domeſticus. Syr. de Spina Cervina.* Fit ex ſucco ac melle additis corrigentibus, *Doſis* ℥j. ℥iß V. D.

N. Ex baccis imaturis fit luteus color, ex maturis, Viridis (Safftgrün.)

Staphiſagria.

Staphis agria deſcripta eſt ſupra. Hujus loci ſemen eſt quod purgat per vomitum.

Doſis gr. 12. vel 15.

T.

Turpethum.

Turpethum, *C. B.*
1. Arabum ſ. *Turbit. officinarum.*
2. Indicum Turbit. *Garz. Acoſt. Trag. Dod.*
3. Garganicum ſ. pſeudo Turpetũ. *Matth.*

1. Dicitur Turbith Meſuæi, *Matt.* Turbitum ſ. turbit Arabum, *Cord. h.* 1. Alexandrinum, *Lob. Ger. Caſt.* Thapſiæ radix, *Fuchſ.* Turpetum, *Tab.*

N. Hoc eſſe quod in officinis uſitatũ eſt, authores ſunt, *Cluſ. in Garz. Matth.* & alii quam plurimi.

2. Dicitur Turpetum repens foliis Altheę, *C. B.*

N. Hoc eſſe verum officinarum Turbith defendit Garzias & ex hoc Dodonæus, &c.

3. Nihil aliud eſt, teſte Matthiolo, quam radix vel Thapſiæ vel pityuſæ ex Gargano Apulię monte allatæ, vel teſte Cluſio in Garziam, Scammonææ Radix loco veri Turbith venundata.

OFFIC. NAT.

Cortex ſeu *Radix* à medulla lignoſa ſequeſtrata.

Vires. *Calf. 3. craſſos viſcoſoſque humores ſive pituitam, fortiter & à remo-*

tioribus partibus, junčturiſque elicit: unde & diuturnis morbis maximis conducit. Inprimis proficuus ejus uſus eſt in Arthritide, ventriculo pituita abundante, Aſthmate, Lue venerea Hydrope, Elephantiaſi, ſcabie, &c.

Quia ventriculo nauſeam & vomitum procreare per ſe ſolet, corrigitur Zinzibere, Maſtiche, Pipere, Cinam. Fœnicul.

Doſis à ℈ij. ad ℈iiij. in Infuſione à ʒij ad ʒiij.

N. Infantibus ac gravidis dare caveto.

PRÆPAR.

1. *Species Diaturbith C. Rhab.* V.D.

2. *Pulvis Stockſtaldi dictus.* V.D.

3. *Pilulæ de Turbith ſtomachicæ Meſuæ.* V.D.

4. *Acetum de Turbith.* Varii generis.

Vires. *Commendatur in peſte, fitque ex Turbith, ruta, myrrha, aloë aliisque putredinem arcentibus in ✛ infuſis.*

5. *Extractum.*

N. Quia Turbethum reſinoſum eſt, ſeu ut ajunt gummoſum, convenit cum 🜅 Extractum ejus conficere.

Doſis hujus Extract. à gr. vj. ad x. & plura.

Tamarindi.

Tamarindus *Serapioni.* Tamarindi, *Matth. Bellon. Garz. Acoſt. Fragoſ. Lob.* Tamarindi, dactyli Indici, *Meſuæ.* Thamarindus, i.e. Acacia Indica, *Cord. hiſt.* Thamarindi, *Cam. Ep.* Palmæ ſylveſt. fructus oxyphænica, *Lon. Caſt.* Siliqua Arabica, quæ Tamarindus, *C.B.3.*

OFFICIN. NAT.

Dactyli acidi (ſic dicti ab Arabico Tamar quod dactylus eſt: dicuntur & ὀξυφοίνικα palmulæ acidæ, non quod fructus palmæ arboris ſint. Arbor enim Tamarindifera inſtar Fraxini procera eſt.)

Eligendi recentes, nigro-rufeſcentes, teneri, multis villis intertexti, pingues acidi ſ. vinoſi.

Vires. *Refriger. & ſicc. 2. humorum acrimoniam & fervorem reprimunt, bilem ac aduſtos humores blande ducunt, ſiti ſuccurrunt.*

Doſis à ℥ij. ad ℥iiij. in Decocto.

N. Parum nutrimenti ſubminiſtrant.

PRÆPAR.

Palma Tamarindor. V. D.

Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

Sunt qui paulo aliter hanc pulpam depuratam conficiunt. Extractam Eſſentiamve Tamarindor. vocant. ℞. Tamarind. q.v. coque in ſ. q. aquæ. Exprime clarifica cum albumine ovi ac inſpiſſa.

Doſis à ʒß. ad ʒj. & ultra.

N. Fit & ♀ ex Tamarindis l.a. ſed minime purgat.

Electuarium Diaphœnicum. V.D.

CLAS-

CLASSIS IV.

De Purgantibus ſecundariis.

A.

Aloë.

Aloë eſt ſuccus ſapore amariſsimus qui ex Arabia ac Ægypto ad nos pellibus involutus, deportatur. Genera ejus moderno tempore officinis in uſu ſunt 4. quę tamẽ non niſi puritate & impuritate diſcrepant. Nam Aloës craſſamentum ſ. pars impurior arenoſa, ſordibus conſpurcata & idcircò nigricans, dicitur. Aloë caballina: pars paulo purior, colorem hepatis referens, Hepatica, adhuc purior, ſuccotrina vocatur, quaſi ſucco citrina, quod pulvis ejus citrini coloris ſit, vel ſuccotrina ab Inſula Socotra ubi copioſe creſcit: pars puriſsima ſi adeò depurata ut tranſparens ſit, lucida dicitur, quod ſc. radiis ſolaribus objecta pellucida inſtar vitri appareat.

Optima lucida eſt atque ſine ulteriori præparatione in uſum medicum accerſi apta. Lucidæ ſuccedit ſuccotrina & Hepatica.

N. Caballina, Caballis ſeu Equis exhiberi debet non hominibus.

Cenſetur Aloe bona, quæ pura, eximiè amara, ſubflava, difficilis ſolutu ac fractu. Hinc quantò Aloę purior, amarior, flavior tantò quoque eadem melior eſt: nigra enim & fractu contumax, reprobanda, ceu adulterata.

Aloe, *C.B.* eſt { 1. vulgaris. *Hujus loci.* 2. folio in oblongum aculeum abeunte.

1. Dicitur Aloe, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. Lon Lob. Caſt. Garz. Cluſ.h.* communis, *Cam.* Ex hac exprimitur ſuccus, qui inſpiſſatus Aloen hujus loci exhibet.

2. Eſt ſempervivum illud folio mucronato quod è tabulatis cænaculorum ſuſpenſum diutinè vireſcit, præſertim ſi lutum radici circum-ligetur & ſubinde irrigetur. Dicitur Aloe Americana.

Vires. *Vim præter purgantem obtinet & exiccantem (gr. 3.) calefacientemque (gr. 2.) proritat hæmorrhoides & menſes, roborat ventriculum, enecat & expellit lumbricos, arcet putredinem, aſtringit, conſolidat, exterget adeoque vulneraria eſt inſignis.*

PRÆPAR.

1. *Aloë depurata, ſive lota.*

℞. Aloës q. v. pulveriſ. ſolve in ▽, quod arenoſum ſubſidet, abjice pinguiſſimum econtra & quod leve eſt, recipe.

N. Sunt qui ▽. Endiv. vel Cichor. Acetoſæve adhibent. Alii ut augeatur vis purgatrix decoctum purgans loco ▽. ſubſtituunt.

Balſamus ſive Extractum Aloës.

℞. Aloës ſuccotrin. q. v. extrahe rubedinem, ſ. a. cum 🜄 rectif. decanta,

canta, filtra, coagulaque ad conſiſtentiam aloë debitam, *Pharmacop. Auguſt.*

Vires. *Ex ſuperioribus collige.*

Doſis à ℈j. ad ʒß.

N. Aliam quoque extractionem ſcil. cum ⚹, & ▽ roſar. *vide ſi libet in Pharmacop. Auguſtan. ſub Extracto Holagogo Andernaci.*

Aloë violata.

℞. Aloes puriſs. groſsè contuſæ ℔. I. infuſionis violarum, (ex triplici infuſione, *vide Syrup. Violar.*) ℔. iij. clarifica, digere, ut ſolvatur aloë, cola ac coagula leni calore ad conſiſtentiam pilularem.

Doſis à ℈ß. ad ʒß. *Sala de Eſſentijs.*

Aloë violata ♀ea.

Fit ſi aloës violatæ ℔. I. Cryſtal. ♀, ℔. ß. admiſcueris. Sala vocat Aloëdarium ♀ro violatum.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

Aloë Roſata.

Fit eodem modo cum ſucco Roſar. & ex eadem cum vino F. pilulæ *vide Pharm. Auguſt.*

Aloë roſata Hieronymi ab Aqua pendente.

℞. Aloës puræ pulveriſ. q. v. impaſta cum ſucc. Roſar. Damaſc. ſeu provincialium exicca leni calore æſtivi ſolis, iterumque impaſta, idque toties, donec Aloë ſedecimi ſucci partes imbiberit, reſervetur dein in maſſa pilulari pro uſu.

Doſis ad ℈iß.

Eadem aliter.

℞. Aloës puriſs. ℔. I. ſucc. Roſar. Damaſc. ℔ß. coagulentur ad ignem, idque repetatur bis vel ter, ſic habetur Aloë roſata optima.

N Corrigitur quoq; cum ſp. ⊕-i. *vide Scammonium.*

E.

Elaterium.

Elaterium ſuccus eſt amarus ex fructu cucumeris aſinini expreſſus ac inſpiſſatus.

N. I. Omnium ſuccor. hic maxime durabilis eſt, adeo ut ultra centum annos efficax manere credatur.

N. 2. Cucumis aſininus deſcribitur Cucumis agreſtis, *Brunſ. Cord. in D.* Cucumis ſylveſtris. *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt.* Cucumer Elaterii ſylveſtr. *Lob.* Cuc. aſininus. *Tab. Ger.*

Eligatur Elaterium vetuſtū ſumme amarum.

Vires. *Purgans eſt violentum humoris ſeroſi, movet menſes, fœtumque interimit, unde rarus ejus uſus, præcipue cum nec malignitate careat.*

PRÆP.

1. Elaterium depuratum.
2. Elat. correctum.

N. Depurari poteſt, ſi in ▽ ſolvatur ac filtretur, quod facili [illegible]i poteſt negocio, ſiquidem ut plurimum liquidus extet.

Corrigitur cum ſp. ⊕-i & oleis, ut de Scamoneo dictum.

Euphor-

Euphorbium.

Euphorbium ſuccus eſt concretꝰ acerrimus ex ſauciata Lybica Ferula ejuſdem nominis extractus.

N. 1. Modum extrahendi docet *Dioſcorid. videatur Math. Dodon. Lob. Lon. Tab. Ger.*

N. 2. Dodonæus Euphorbium, (unde ſuccus ille extrahitur,) plantam eſſe perhibet.

Dioſcorides arborem : contradictione haud difficili conciliatu. Sunt enim plantę quę temporis progreſſu vel diligenti cultura arboreſcunt, cujus rei exemplum & in hac civitate præbuit arboreſcens Rutæ frutex.

Genera Euphorbii ſunt duo.

1. Sarcocollæ modo pellucidum flavum, piſi magnitudine in guttas æquales denſatum, modice cavernoſum. 2. In utriculis quib. excipitur in maſſam denſatur candicantem, aut vitri colore.

Doſis à gr. v. ad x.

N. Adulteratur admixtis Sarcocolla aut Gumi atque liquore Tithymali.

Eligendum eſt purũ, tranſlucens candidum aut flavum & acre, quod levi linguæ contactu os accenſum diu detinet. Annotinum nimirum per ætatem perfectionem ſuſcipere creditur, acrimonia cum tempore mitiore reddita. Recens improbandum ceu virium violentia ſuſpectũ.

Vires. *Inſignem quidem vim obtinet ſerum ac aquas ex toto corpore purgandi. Verum enimvero non ſine violentia ac moleſtia, quam præter ſubſtantiæ proprietatem malignam, & vi inflammandi (calidum e. eſt gr. 4.) exerit.*

PRÆP.

Correctum Euphorbium.

Correctio Euphorbii conſiſtit partim in partium acrium volatiliũ abolitione, partim in reſiduarũ malignarum ac calidarum mitigatione quod fit.

1. ℞. Euphorb. purificati ab omnibꝰ fecib. q. v. redige in exigua fruſtula ac inde pomo Citrio vel Limonio excavato, maſſaque panis obvoluto, coque in clibano : Euphorbium dein ſic præparatum, (quod albiſſimum) vaſe vitreo ſerva *Querc. Ph. R.*

N. Auguſtana Pharmacopœa initio Euphorbium cum Ol Amygdal. dul. q. ſ. inſtar collyrii terere ac maſſam dein pomo imponere jubet.

2. *Correctio Euphorbij.*

Solve Euphorbium in 🜊o roſato cola & inſpiſſa, abluéq; 🜄 Roſarum.

3. *Correctio præſtantior.*

℞. Euphorbii (præſtat quod prima correctione correctum) q. v. affunde ſuccum Limon. vel Granat. acid. depuratum, ad eminent. digit. 3. vel 4. ſolve digerendo in MB, filtra calide ac coagula *Querc. Ph. R.*

4. *Correctio præſtantiſſima.*

Solve Euphorbium cum phlegmate 🜖i totali & integro ſuo ſpiritu impræ-

imprægnato, vel cum aquis citonior. pomorumve curti-pendulorũ, oleo 🜍is per C. vel ſpiritu ⊖-i acuatis, decanta vel filtra & coagula. *Quercet. dict. l.*

5. Extractum Euphorbij.

℞. Euphorb. opt. depurat. (ut ſupra cum 🜊, roſar.) extrahe cum 🜅 decanta, coagula & denuo circula cum novo alcoole (♂ ρ10) dein ſeparato menſtruo coagula △ lento, addendo aliquod correctorium pro libito, fiat mixtura.

Vires. *Paralyſi Arthritidi, Spaſmo, Hydropiq́, conducit, pituitam vel & nervis impaſtam expurgando.*

6. Oleum Euphorbij.

℞. Euphorb. ℥ß. Ol. Cheirin. ℥v. vini generoſ. ℥v. coqu. ad conſumptionem vini.

Præparata alia communiora quæ Euphorbium ceu baſis ingreditur ſunt *Hiera Logadij.*

Pilulæ de Euphorbio, &c.

G.

Ghitta Jemou.

Gutta Gamandra, Gummi gotta. Gutta gemau, Cattagauma vel gemu, Gummi Pervanum ſ. de Peru, de Jemu de Gemandra, aliis ſuccus Gambici vel Crambici.

Eſt ſuccus concretus aut inſpiſſatus (potius quam Gummi.) Cujus autem plantæ ſuccus ſit, nondum certò conſtat. Sunt enim qui ad Eſulam, ad cataputiam majorem, ad flores Ricini Indici originem ejus referant, coloremque aliunde. (E.g. ex Curcuma) conciliatum volunt, alii Euphorbii ſuccum cenſent: aliis ex ſcammonio & Tithymallo compoſitus eſt: nonnulli compoſitum ex Chelidoniæ majoris ſucco, Scammonea & Croco ſuſpicantur: alii ex ſucco corticis mediani Frangulę. Nos præcipue de Uſu ſolliciti, eligere ſuademus, purum flavique coloris.

Adfertur ex Sinarum regione, primumque adferri cepit ante annos 40. *Videatur Cluſ. lib. 4. exot. c. 8. ſucc.* 11.

N. Videtur eſſe Gummi contra podagram Monardi.

Vires. *Expurgat per ſuperiora & inferiora, præcipue humores ſeroſos & aquoſos tùm quoque omnem ſaburram vitioſorum humorum ex toto corpore educit. Hinc uſus ejus magnus eſt in hydrope, Febri, ſcabie, pruritu & ſimilib.*

Doſis à gr. v. ad xiv.

PRÆPAR.

Etſi crudum quidem, non citra commodum adhiberi queat, attamen cum nanſeabundam poſsideat qualitatem, operę precium duxerunt, hanc obtundere. unde

1. Ghitta Iemu correctum per ſpir. ⊖-i aut ♀ Mindereri.

℞. Ghitta Jemu q.v. diſſolve cum ſpir. ⊖-: abſtrahatur dein ſpir. ⊖- reſiduumque exiccetur, lentè, ne ſc. nigreſcat, ſed colorem ſuum retineat.

N. 1.

Digitized by Google

N. 1. Edulcorare ſi volueris ▽ aliquoties ablue.

N. 2. Procedit felicius correctio ad modum quem habes de Scammonio, vel Gummi Guttæ terna vice cum ſpir. 🜍 vel 🜊 imbibe, tere & exicca.

Doſis à gr. xv. ad xx.

2. *Extractum ſ. Magiſterium.*

℞. Gitta Gemu pulv. ℥ij. 🜄 opt. ℥viij fiat ſolutio digerendo in MB. 🝑. aliquot (2, 3, 4) decanta & filtra calide, præcipita affundendo ▽ roſ. (vel aliam aliquam,) abſtrahe 🜄 & coagula lente.

N. Melius procedet proceſſus.

℞. GhittaGem. ℥ij. 🜄 opt. ℥v. ☍ ♀i ʒj. digere. & ſolvetur in MB brevi tempore.

N. 2. Sunt qui ℞. 🜄. Santali tinctura impræg natum.

Integrum doctumque Tractatum de Gitta Jemou conſcripſit Clariſs. D. D. Joan-Petrus Lottichius, Marpurgi Medic. Profeſſor public. amicus meus ſingularis, ad quem Lectorem remitto.

M.

Manna.

Δροσόμελι & ἀερόμελι, *Galeno* Mel ex aëre cui cæleſtis natura. *Plinio.* Men Stracoſt & Terniabin. *Arab.* Thereniabin & Trungibur. *Serapioni & Avicennæ.* Maña purgatoria. *Matt.*

Eſt quidem ros ſive liquor ſuavis, qui ex aëre ſublucanis temporibus veniens arborum ramis & frondibus herbis, lapidib & ſolo interdum invenitur inhærere qui brevi tempore coaleſcens, grumoſus inſtar gummi apparet.

Manna itaque tum eſt { Liquida Tereniabin, ſtrictè *Bellon l.* 2. *obſ. c.* 65. ; Durior { Granata, Maſtichina } *Hæ Officinales.* }

Pro diverſitate regionum eſt Manna Orientalis, ſ. Syriaca, Perſica, Calabrica, Goritiana, Tridentina, Brianſonnenſis.

N. Meminit & Garzias Mannæ granatæ inſtar ſeminis Coriandri, quę nobis penitus incognita, niſi intellectum velit graminis ſemen, Mannæ nomine vulgo veniens, de *quo ſupra Claſſ.* 1.

Ex his etſi Syriaca laudem omnibus præripiat: attamen noſtratibus in Officinis primas damus Calabrienſi & præcipue granatæ, i. e. quæ granulis minoribus conſtat, vulgus Mannam foliorum vocat, quod ſc. de arboribus colligatur. Hac inferior eſt maſtichina, i. e. quæ granis majoribus & maſtichis guttis prope æqualibus eſt. Dicunt mannam corporis quod de ramis colligatur vel impetu ventorum in terram delabatur.

Vires. *Temperata eſt ad caliditatem inclinans, guttur, aſperam arteriam, thoracemque leniens, alvum blandè movens, bilem ſeroſoſque humores educens.*

Doſis infantibus à ʒij. ad ℥ß. adultis ab ℥jß. ad ℥ijß. & ℥iij. N.

N. Quia facile bileſcit, in febribus niſi frigida admiſta fuerint non adeo conveniens cenſetur.

PRÆPAR.

1. *Electuar. Diacaſſia cum Manna.* Vide Diſp.

2. *Elect. Lenitivum de Manna.* Vide Diſpenſ.

3. *Manna Tartariſata ſ. Tabula de Manna.*

Fiunt ex manna ſoluta, quę more communi in tabulas effunditur, addita ad Mannæ ℥j. Cremor. ♀ ʒj.

4. *Spiritus Manna.*

℞. Mannæ el. q. v. deſtilla △ lento ex Cucurbita, & habebis ſpiritum inſipidum.

Vires. *Sudorificum inſigne eſt in febribus tùm peſtilentialibus, tùm communibus ſudorem propellens admodum fœtidum.*

Doſis ad cochlear. j.

Solvit itidem ♀r unde Tinctura ♀is flava. Cl. Dn. D. Helvic. Dietericus, Medicus Electoris Brandeb.

5. *Aqua Manna.*

℞. Mannæ Calabrinę p. j. ⦶ p. ij. Inde in Veſicam bubulam, eamque optimè ligatam impone aquæ calidæ, ut ſolvantur: ſolutionem deſtilla per ☓ & prodibit aqua inſipida.

Vires. *Laxat alvum, ſudorem promovet, Spectatiſſ. Dn. D. Iohan. Oſwaldus.*

Opopanax.

Opopanacum quid ſit & quodnam optimum, vide ſupra, hic loci illius purgandi facultatem deſcribemus, quâ educit phlegma craſſum & viſcoſum, non ſolum è meſenterio ſ. regione prima, ſed & idem allicit à partibus remotis & juncturis: adeoque mundificat cerebrum, nervos, pectus: tuſsi antiquæ confert: potum cum aceto hora una ante acceſsionem febrilem, arcet rigorem, maxime ſi idem opopanax cum ſucco apii ac oleo anethino ſpinæ illinatur.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

Corrigiturque ſpica & maſtiche.

PRÆP.

1. *Opopanax depuratum*: Fit ſolvendo (in +.) colando & inſpiſſando.

2. *Extractum*: Fit ut Euphorbii.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

3. *Pilula de Opopanaco comp. V. D.*

Doſis ʒj.

4. *Oleum ſtillat. (ex ☓ per cinerem.*

Sagapenum.

Vide ſupra.

Scammonium.

Scam̃onium, Scam̃oneum, Scam̃onia, Scam̃onea. Eſt ſuccus ex radice Scam̃oneæ, plantæ lacteo ſucco plenæ, extractus & inſpiſſatus. Extrahitur autem tum radicem adhuc creſcentem, vel incidendo (*vid. Dioſ.* vel eandem (dubio procul cum foliis & caule,) prælo ſubmittendo. Hac ratione Scam̃onium nobis uſitatum eſſe confectũ, ſuſpicari facit copia qua ad nos idem affertur.

Scam-

Scamonia ſ Syriaca, *hæc hujus loci.*
planta eſt Monſpeliaca, Valentina

Dicitur *σκαμμωνία, Dioſ. Theophr.* Scamonia. *Math. Lon. Caſt.* Scamonea *Cord. in D.* Antiochena. *Cam.* Scamonium *Cord. h. Dod.* Syriacum. *Lob.* Syriaca. *C.B.* I.

Optimum eſt quod ex Antiochia affertur, dein Armenium, Europæũ omnino pravum eſt. Probatur quod nitidum, ſplendidum, (inſtar gumi) rarum, cito liqueſcens, friabile, colore cum frangitur, fulvo, non valde ponderoſum, tactu linguæ lacteſcens, nec vehementer eam calefaciens, (nimir. hoc Tithymalli admiſti argumentum eſt.) Quod ab his notis recedit, tantò pejus exiſtit, quantò longius receſſerit. Improbantur glebæ ingentes, nigræ, graves, nimirum aut adulteratæ hæ ſunt, aut ſuccus ex tota planta expreſſus.

Doſis à gr. v ad x, vel xij.

Vires. *Expurgat valide humores bilioſos, acres, ſeroſos, adeoq; creberrimi uſus eſt, non modo per ſe, ſed & cum aliis permiſtum.*

N. Cum magnæ ſit acrimoniæ, intenſæque caliditatis & ſiccitatis, infenſæ malignitatis, mordacis flatulentiæ, exceſsivæ attractionis, adeoque aptum natum quod inteſtina erodat, viſcera, cor, epar, &c. conturbet, ventriculum flatibus mordacibus laceſſat, vi ſua calfactoria ac exiccatoria (quas 3. gr. obtinet) inflammet & conſequenter febres pducat, vi attractoria hypercatharſes introducat, correctione opus habet, hanc alii aliter inſtituunt. Hinc

PRÆPAR.

1. *Scammonium correctum per Cydonium, i.e. Diagridium.*

℞. Scammonium tritum, coque in malo Cydonio excavato paſta circumdato, exemptum dein diagrydium ſerva pro uſu.

N. 1. Hæc elaboratio eſt Gal. *lib.* 1. *c.* 1. *de aliment. facult.* ubi interna mali cotonii acetabula ſemini deſtinata excavat, eaque Scammonio repletac coquit.

N. 2. Antiquum imbecillum eſt, ideoque flatulentum, bimum eſt optimum.

N. 3. Dicitur Diagridium, Diagrydium, Diacrydium.

2. *Scammonium defecatum per ſuccum Citonior.*

Solve ſcammonium (vel diagrydium) in ſucco calido Citonior, Roſarumve pallidar. aut Damaſcenarum ſ. a. decanta à fecibus ac coagula.

N. 1. Quercetanus veram Scammonii præparationem fieri cum ſucco Limoniorum ait, cum quo procedit ut dictum. Vide Pharmacop. Reſt. c. 15. Alii cum ſucco Citri.

N. 2. Crollius imbibit Diagridium puriſs. ſucco clarificato Roſ. pallidar. vel ſylveſtrium, (forte Damaſcenar. ſeu Provincialium) addit

Hhhhh ſpir.

Digitized by Google

ſpir. ⊕-i guttam unam vel alteram atque exiccat calore ſolis vel retrò fornacem, idque repetit multoties (20. vel 30.)

Doſis à gr. vj. ad xij.

N. 3. Brendelius diſſolvit Scammoniũ in ▽ deſtillata actu frigida. Sic ſubſidet picæa quædam ſubſtantia, à qua decantat liquorem ſupra natantem: idque repetit novam ſc. ▽ affundendo, quoties ▽ albicantem colorem contraxerit. Coagulat dein decantatas ▽s leni calore ad ſiccitatem.

Doſis ad gr. xij. &c. *Brendel. in Chym.*

3. *Extractum per ſpiritum Vini, Magiſterium ſ. Reſina Scammonij.*

℞. Scammonii puriſſimi groſsè triti ℥ij. 🜄 opt. ℥xij.) vel ad eminent. dig. 4.) Digerantur in MB hora una ac altera, ſępius agitando, ut ſolvatur: dein filtra calidè per chartam, filtraturæ affunde ▽ frigidam Roſar. (vel aliam aliquam ▽m) & lacteſcet liquor. Abſtracto 🜄 repone reliquum & reſidebit Reſina quam (à ſupernatante lacteo liquore decantationis beneficio ſeparatam) ter quaterve ▽ roſacea lava.

N. 1. Si Scammonium purum fuerit, vix pars tertia decedit. *Sala de Vegetab. Keſt. 1. c. 90. Tentzel. in Exeg.*

Doſis à ℈ß ad gr. xv.

Fit quoque Extractum Scammonii per ⚹ cujus *Doſ.* gr. 8. vel 12. *Hartm. in Croll.*

4. *Extractum Diagridii aromatiſatum FF.*

℞. Cinam.
Zinzib.
Caryophyl.
Macis.
Nuciſt.
Cinam.
Cal. arom.
Aniſ.
Cortic. Arant. añ. ʒjß.

F. Extractum cum 🜄 ℔jß.

2. ℞. Diagrid. ℥iij. Extrahe itidem cum 🜄 ſ. a.

Utrumque Extractum conjunctim digere. 🜄que abſtrahe ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis gr. xv. ad ℈j.

5. *Elixir Scammonii Crollianum ſ. Pilulæ Scammonij.*

Ex Scammonio crebris imbibitionibus ſucci Roſar. (ut ſupra) imprægnato, extrahe Tincturam ſ. a. digerendo cum 🜄 opt. (in quo ſem. aniſ. fœnic. cinam. & ſpica nardi macerata) decanta & abſtrahe 🜄 ad conſiſtentiam duriuſculam, vel quod melius præcipita cum ▽ Roſar. & lava.

℞. Hujus Extract. ℥j.
Succi Citonior depurati ℥iiij.
Roſ. rubr. depurat. ℥j.

M. & coagula ad conſiſtentiã pilul.

Doſis à gr. 10. ad 20.

6. *Alia correctio Hartmanni ſ. Scammony ⊕-latum.*

℞. Scammon. minutiſs. triti q. v. imbibe

imbibe cum pauxillo ſpir. ⊕-i vel ol. 🜍is p. c. adjiciendo guttas aliquot. Ol. aniſ. vel fœnic. contere diligenter ut fiat maſſa inſtar picis, viſcida, quam ſerva.

Vires, *Purgat leniter ſine omni moleſtia.*

Doſis à gr. xv. ad xxv. *Hartm. in Croll.*

N. 1. Eodem modo mitigatur & vehementia omnium ſuccor. purgantium, Aloes, Elaterii, Gummi de Peru. *Hartm. in Croll.*

N. 2. Alii ex hac maſſa parant Extractum cum ▽ Roſar.

N. 3. Quercetanus in Pharmac. Reſtit. c. 15. Chymici, inquit, qui elegantes illas & ſingulares ⊕-i proprietates occulte in eo deliteſcentes eruere norunt, haut verebuntur Scammoneam, Myrrham & ipſa etiam Gummi præparare & diſſolvere cum phlegmate ⊕-i, toto ſuo ſpiritu impregnato. In hoc ſolo enim ſpiritu latet vera illorum ſimplicium præparatio, quæ cum exuperante calefaciendi qualitate inſignita ſunt & hac via exquiſite & perfecte corriguntur.

7. Scammonium 🜍ratum.

℞. Scamm. & minutiſſ. triti. q. v. (E. g. ℥j. vel ℥ij.) Extendatur ſupra chartam bibulam, detineaturque ſupra carbones vivos 🜍re ſuper injecto fumantes, donec Scammonium (quod continuo movendum) liqueſcere incipiat vel albeſcat. Scammonium hac ratione optimè correctum exhiberi poteſt à gr. vj. ad xij.

8. Scammonium Roſatum.

℞. Scammon. vel Diagrid. q. v. Extrahe cum ſpiritu Citonior. ſ. a. decanta, filtra & inſpiſſa ad conſiſtentiam mellis. Dein adde ad Scammon. ʒj. ſucci Roſ. rub. recenter expreſſ. ℥ij. coagulentur ſimul ad ſiccitatem.

N. Si ſpiritum Citoniorum, infuſione Santali tinctum, loco Menſtrui extractioni huic adhibueris, non modo Scammonium colore elegantius, ſed & Epati minus noxium acquires. Et hoc modo paratum Scammonium roſatum extat in officina noſtra Saltzwedeliana, jucunda ſuâ rubedine viſum mire oblectans.

9. Infuſum Scammonii ſeu ſpiritus p[illegible]

℞. Scammon. e[illegible] Succi Cydon. p. ij. mixta pone in locum calidum quotidie movendo, donec induretur. Tunc affunde ℣ Malvatici, q. ſ. ſtentque aliquamdiu ad digerendum. Et fit ſpiritus purgans ſeu ſolutivus.

Vires. *Purgat ſine ullo faſtidio ac moleſtia.*

Doſis, variat pro Scamonii ingredientis quantitate.

N. Hæc infuſio ad annum circiter ſervata, rejicit ad ſuperficiem guttulas olei rubei, inſtar picis liquidæ, in quo ferociam ſeu malignitatem,

Digitized by Google

tatem ſcammonii reſidere judicat, *Tentzel. in Exeg.*

10. *Diacydonium Lucidum Scammoneatum.*

℞. Gelat. Diacydon. lucidi, ℔. 1. Extract. Diagrid. ℥vj. coque lento igne, optime miſcendo, ad juſtam conſiſtentiam.

Vel

℞. Scamon. ℥iv. extrahe Tincturam cum 🜈, poſtea fiat ſ. a. Cydoniatum ex ſucci Cydoniot. ℔. iij. ſacchar. ℔. 1. Tincturam paulatim illi infunde ac funde in ſcatulas.

Doſis à ʒj. ad ʒij. & ʒijß.

11. *Gelatina Cydoniorum Laxativa cum Turbith.*

℞. Scamon. ℥ij.
Turbith. ℥iv.
Extrahe cum 🜈, poſtea
℞. Decoct. Cydon. ℔. vß.
Sacchar. ℥xviij.

Coq. ſ. a. & F. Gelatina cui ſub finem affunde Tincturam Diagridii & Turbit. ſpatulaque agitentur, donec 🜈 evaneſcat. Tandem repone pro uſu.

Præpar.

Comuniora quæ Diagridium ceu baſis ingreditur ipſemet Tyro obſervare poterit.

Præcipua ex his ſunt,

Confectio Aniſi Laxativi.
Elect. Benedict. Laxativ.
De Citro ſolutivum.
Diacydonites Laxativ.
El. Epiſcopi ſ. Eleſcoph.
Confect. Hamech.
Indum majus.
Diaprunis ſolutivum.
Roſatum.
De ſucco Roſarum.
Zinziber Laxativum.
Pilulæ Aggregativæ majores.
Aureæ.
de Fumaria.
de Hermodactylis.
Extractum Catholicum, &c.

Et hæc ſunt quæ de Vegetabilibus ſcribenda fuerunt.

Digitized by Google

PHARMACOPOEIÆ
MEDICO-CHYMICÆ.
LIBER V.
DE ZOOLOGIA.

ZOologia eſt pars Pharmacopœiæ, quæ Medicamenta ex Animalibus deſumpta recenſet[illegible]*alia puta, tàm viva, quàm interempta, (liceat hæc animalia appellare.) De utriſque commonere hic expedit, eligenda eſſe quæ extra diſpoſitionem morboſam & hinc detrimentoſam conſtituta. Itaq; ſi ex vivis expetis, provideas, ſana ea ſint: ſin ex interemptis, interempta illa adhibeas morte violenta extrinſecus accedente. Etenim expetitur medicamentalis cujusq; rei ſubſtantia, eaq; ad medicationem apta, adeoque facultatibus morboſis deſtituta, ſalubribus è contra tincturis delibuta. Hæc inprimis pars rei ſpirituoſa eſt, in naturali ſcil. diſpoſitione conſtituta, facultatibusq; peregrinis orba. Nimirum hæc ut morte naturali paulatim ſeneſcens conſumitur, curriculoq; ſuo deſtinato perfuncta, in principia ſua reſolvitur: ita eadem ipſa, ſi flamma vitalis violenter extinguatur, ſuperſtes aliquandiu manet, nec à corpore ſeparatur, donec hujus diſſolutione & ipſa diſſolvatur. Et quidem talis ferè illa ſuperſtes ſuppedit, qualis erat, dum flamma illa extinguebatur, i. e. ſalubribus, inſalubribusvè tincturis imbuta. Hinc itaque non raro miræ cadaverum facultates elucent, veluti præ reliquis eſt vis illa formatrix non modò è cineribus vegetabilium ſuſcitabilis,* (teſte Sennerto, ex Quercetano & Polono, ut & ex Libavio, teſte itidem Vigenario Gallo, in tractatu Gallico, de Igne & Sale, pag. 262.) *ſed & in animalium quorundam cineribus demonſtrabilis. Hujus rei hiſtoriam,* cum Pariſiis *degerem, ceu veriſſimam mihi retulit* Doctor Medicinæ Pariſienſis, nomine Certain, vir vel ætatis ratione fide dignus, *videlicet ſibi in maceratione cineris cancrorum inſperatò apparuiſſe figuras cancrorum, tàm perfectorum, quàm imperfectorum, in liquore natantium. Simili ratione in* ▽ *ſtillat. ſpermatis ranarum, ſibi ranarum imagines quondam fuiſſe repræſentatas, teſtis eſt* Vir Excellentiſſimus Joan-Daniel Horſtius, in Academia Marpurgenſi, Medicinæ Profeſſor publicus, Amicus meus integerrimus.

Digitized by Google

Non minus & in perfectiorum animalium oſſibus idem accidere, præter alios refert Robertus Flud, de Fluctibus, Medicus Anglus, Scrutator naturæ ſagaciſſimus. *Et quæſo quid cauſæ ſubeſſet, quod ſolum animalia mactata culinis expetantur, poſthabitis quæ ſecus obierunt, niſi ſit, quod illa balſamica ſeu ſpirituali prædita ſunt ſubſtantia, ad nutritionem requiſita, hæc vel eadem deſtituta ſint, vel inquinatam & inſalubrem poſſideant? In Medicis difficultatibus non poſtrema eſt, quæ etiam doctiſſimos macerat, unde ſcil. facultates occultiores Medicamentorum fluant. Nimirum, alii Formæ mixti eas acceptas referunt, alii Formæ ſeparatæ relicto veſtigio: nec dicam de peculiari qualitatum primarum mixtione, quam alii ponunt. Verum anne ſatius ſit difficultates hás & ſimiles hoc ipſo quod poſui fundamento dirimere, quam Entia citra neceſſitatem multiplicare, cuilibet pro arbitrio do judicandum, nec enim quenquam cogo, ſed ſaltem Philoſophicâ libertate mixus modum ſuggero è difficultatibus emergendi, & quidem ejuſmodi, quem (ne novitatis accuſes) tota ſtoicorum ſchola olim docuit.* Vide ſis Quercetan. libr. de Veritate Hermetic. medicin. cap. 10. *Nec eſt quod bine metuas ſimplicitati formarum hac ratione derogari. Simplices quidem ſunt formæ, id fateor, ſed & materiales, non ut communiter fingitur ſimpliciter ſpirituales. Caveas autem huc ſpiritum divinum hominis retrahas: hic enim ut ſublimioris eſt originis, ita & altioris indaginis.*

Claſſes Zoologiæ ſunt quatuor.

1. Animalia terreſtria exhibet eaq; perfectiora.
2. Aves recenſet.
3. Piſces deſcribit.
4. Inſecta ſubjungit.

CLASSIS I.

De Animalibus Terreſtribus perfectioribus.

Agnus.

Ἀμνός, ἀρνός, ein Lamb/Schaaf.

OFFICIN.

1. *Pulmones*, (cùm recentes, tùm ſiccati.) 2. *Fel.* 3. *Lana.* 4. *Oſſa incinerata.* 5. *Coagulum.*

VIRES.

1. *Pulmo* attritus à calceamentis contractos, ab inflamationibus tuetur (*impoſitus*) vide *Ovis*.

2. *Fel*, ad morbum comitialem exhibetur.

3. *Lana* (*cum corio*) anginę, aliisque colli tumoribus leniendis ac molliendis confert, (*impoſita*).

4. *Oſſa incinerata*, conſolidationem vulnerum, etiam eorum, quæ difficilioris ſunt Conſolidationis, conſolidant.

5. *Coagulum* valet ad venena, ad

Lac

Digitized by Google

Lac coagulatum, ad morſus venenatos (*cum ♃ potum*).

Alces.

Ἄλκη, Alces, magna beſtia, *Cæſari*, *Albert. Magn.* (cui & Equicervus) *Olao magno. Mizald. Lev. Lemnio.* Elendt.

Animal eſt gregarium biſulcum ad cervi figuram accedens, quo tamen majus eſt, natura timidum, comitiali morbo obnoxium.

OFFICIN. NAT.

1. *Ungula ac* 2. *Nervi.*

Vires.

1. *Ungula* ſpecifica virtute celebratur adverſus Epilepſiam, tùm præcavendo, túm curando, idque uſu tàm interno, quàm externo.

Internè propinantur ſcobs, & præparata ſubjuncta.

Externè includitur particula annulo geſtaturque digito, qui minimo proximus eſt, ut palmam reſpiciat: Inditur itidem pugno, applicatur pulſui, immittitur in aurem, (ſiniſtram,) ſuſpenditur de collo, ut cutim attingat.

Doſis ℈ß. & ultra ℈j.

N. 1. *Dignoſcitur odore quem gratum ſuffitu exhibet.*

N. 2. *Referunt non quodlibet hujus ſpeciei animal mali Epileptico corripi, nec omnia eàdem proprietate prædita eſſe ſed pro ætate, ſexu, tempore, & ipſius etiam unguis ratione, plurimum variare. Fœminæ ungulam hac facultate nequaquam pollere, verùm maris ſolum, nec pulli ſed adulti, idque eo tempore, quo in Venerem ferri incipit, (inter Feſtum aſſumptionis Mariæ & nativitatis ejusdem). Plus etiam unguibus poſterioribus quàm anterioribus tribuunt, & horum quidam pedi (quod vulgatius) dextro alii ſiniſtro. Sunt qui velint has ungulas ab animali adhuc vivente, dicto tempore præſcindendas eſſe*, Andr. Bacc. l. de Alce.

2. *Nervi*, circumligantur membris ſpaſmo obnoxiis.

PRÆPARAT. ex Ungulis.

1. *Ungula præparata*, lege communi.

2. *Magiſterium* fit l.c. aceto, (*alii maluni ſpir.* ⊕*i*,) ac oleo ♀i.

3. Sunt qui *aquam* ex medulla cerebri deſtillatam, pro arcano Epileptico habent. *vide in homine.*

4. Exhibere itidem poterit *Oleum Liquorem, ac Sal volatile*. l. com.

N. *Cum in Finlandia degerem Præfectus inſtitutioni* Generoſiſſimi Guſtavi Horn/ Everhardi Filii, *qui jam Chiliarcham in Suedico Exercitu agit celeberrimum, transfoſſam Alcen, Generoſiſſimæ illius Matri Viduæ à ſervis præſentatam vidi* 17. *palmas altam.*

Aper.

Aper { Mas, ἄπρος Verres ſylvaticus, Wildſchwein/ Saw. Fœmina, ſus fera, ſcropha ſylv. wilde Saw. Porcellus ſylveſtr. Friſchling }

Veſcitur glandib. nucib. faginis, caſtaneis, radicib. filicis, angel.& ſimil. Coit initio Hyemis, parit Vere.

Offic. Nat.

1. *Adeps.* 2. *Dens.* 3. *Genitalia.* 4. *Fel.* 5. *Stercus.* 6. *Urina.*

Vires.

1. *Aper*, ut verri domeſtico cognatus eſt, ita & vires comunes obtinet, ſed fortiores. Hinc recipitur adeps ad unguentũ armarium, commendatur peculiariter ad laterum dolores leniendos, materiamque molliendam: rejectiones ſanguinis ſiſtit, (*in* ✠*o vel vino potum,*) ad rupta & convulſa, (*ex* ✠*o bibitur,*) luxatis (*cum* ✠*o roſar.*) medetur. *Dioſcorid.*

2. *Dens* ſpecificè in pleuritide exhibetur, cynanchen, (*cum Ol. Lini inunctus vel & exhibitus*) curat.

Doſis ʒj.

3. *Genitalia ac Teſticuli* ad Veneris impotentiam ac prolificationem faciunt.

4. *Fel* ſtrumas diſcutit.

5. *Stercus* aridum (*potum*) rejectiones ſanguinis ſiſtere creditur.

6. *Urina* cominuit ſpecificè veſicæ calculos, eosq; expellit.

Præparat.

1. *Dens preparat.* leg. com.

2. Fieri etiam poteſt *Magiſterium* ex dente.

3. Sunt & qui ▽*m ex ſanguine* cum plantis refrigerantibus & humectantib. deſtillatam in Atrophia magnifaciunt. *Hartm. in pract.*

Aries vide *Ovis.*

Aſinus.

O'v⊚ { Mas Eſel. Fœmina Eſelin. Pullus Füllin.

Animal eſt pigrum, melancholicum, vivax, (*ad annos* 30.) menſe 12° pariens.

Officin.

1. *Ungula.* 2. *Sanguis.* 3. *Lac.* 4. *Urina.* 5. *Stercus.* 6. *Adeps.* 7. *Pili.*

Vires.

1. *Ungula* in morbo comitiali ungulæ alcis vicaria cenſetur: (*datur per menſem diebus continuis ad* ʒß.

Extrinſecus comendatur cinis ad diſcutiendas ſtrumas & ſanandos perniones (*cum Oleo inunctus*) ad rimas cutis conſolidandas, apoſtemata diſcutienda, pterygium oculorũ tollendum, (*cum lacte mulieris inſtillatus,*) ad fœtum mortuum eliminandum, (*in ſuffitu,*) ad Epilepticas & Hyſtericas excitandas (*nidore.*

2. *Sanguis* ſudorem ciet, pone aures ſ. ex aure extractus linteo ſuſceptus & interveniente lintei illius infuſione aſſumptus, melancholici humoris ferociam dicitur mitigare, morboſque incantatione introductos arcere: ſunt & qui eundem ad febrim quotidianam exhibent. Pulli aſini ſanguis icterum curat.

3. *Lac*

Digitized by Google

3. *Lac* nutrit, abſtergit fortiter, hinc utile in Phthiſi, in morbis ventriculi, renum abſceſſu, veſicæ, lithiaſi, arthriticis dolorib. laxat nimir. alvum, abſtergit vias urinarias, ciet menſes.

Extrinſecus adhibitum, ſtabilit gingivas, compeſcit dolores podagricos, (*cum ſtercore cataplaſmatum*) facieique gratum conciliat pallorem (*illitum*.

Exhibetur ab ℥iv. ad x.

4. *Urina* medetur peculiariter morbis renum, (*Dioſcorides*) tum & ſcabiei, (*cænum urina ea imbutum imponitur*). Verrucis & callis, membrorum atrophiæ & paralyſi, podagricisque doloribus &c.

V. gr.

℞. *Urinam pulli aſinorum, ungulam aſinæ incineratam, ſubige addendo axungiam aſin. cum tantillo ſpicæ indicæ ad odorem.* F. Unguentum.

5. *Adeps*, Cicatrices concolores reddit.

6. *Stercus*, ſanguinem ſiſtit, (*potum vel uſtum, vel Emplaſtri inſtar impoſitum, naribusvé admotum.*

7. *Pellis*, loco culcitræ impoſita, infantum terrorem arcere dicitur.

Bos.

βοῦς, Bos { Mas ταῦρος, Taurus, Ochſe
Fœmina ἡ βοῦς Vacca Kuhe
Vitulus, *vide infra.* }

Animal eſt vulgo notiſſimum, vitam ad annos viginti producere aptum natum. Coit ferè medio Vere vel Autumno.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Fel.* 3. *Iecur.* 4. *Splen* 5. *Sanguis.* 6. *Medulla.* 7. *Sevum.* 8 *Axungia.* 9. *Ungula.* 10. *Urina.* 11 *Stercus.* 12. *Lapilli.* 13. *Lac & inde* 14. *Butyrum ac* 15. *Caſeus.* 16. *Triapus.*

Vires.

1. *Cornu* rari uſus eſt: vidi tamen ſcobem exhiberi contra Epilepſiam, adhibetur quoque in ſuffitu, ad aërem contagioſum corrigendum.

2. *Fel*, bubulum ſeu taurinum præſtat ferè omnium quadrupedum fellibus: ſpecificè aurium medetur ſuſurro, ac aurium dolori, (*mixtum cum lacte muliebri aut caprino, & cum cottone impoſitum*,) alvum movet, (*in Clyſteribus.*

3. *Iecur*, rari uſus eſt, ejusque loco vituli epar, pro hepate ſcil. corroborando, in decoctis adhiberi ferè ſolet.

4. *Splen*, inſervit potiſſimùm decoctioni ac extractioni pro arcenda ſplenis duritie menſiumq; ſuppreſſione. Sunt & qui extrinſecus ſpleni illinunt.

5. *Sanguis*, intrinſecus ſingularem opem fert dyſentericis menſium & internis hæmorrhagiis.

Extrinſecus diſcutit & emollit tumores, maculas faciei extergit, (*illitus.*

 6. *Me-*

Digitized by Google

6. *Medulla*, poſt cervinam & vitulinam proximum bonitatis locum habet: præter vires generales, (*cum vino illita*,) trementia membra reficit, nervis induratis confert.

7. *Sevum ſeu Adeps*, præter vires generales, uſurpatur ſpecialiter ad mordicationem inteſtinorum, & teneſmum, ut & ad ulcera & rimas labiorum, Podagricis & Scirrhoſis affectib. medetur.

N. *Præfertur qui à Renib. colligitur.*

8. *Axungia ex ungulis*, Klawen-Schmaltz/ uſitata vulgo eſt in molliendis tumorib. leniendis dolorib. luxationeque articulor.

9. *Ungulæ* in cinerem combuſtæ copiam lactis præbent, (*aſſumptæ*,) adhiberi item ſolent ad arcendum aërem malignum, (*in ſuffumigio.*

N. *Ungularũ ſuffitu fugantur mures.*

10. *Urina*, aurium dolores lenit *ſi cum Myrrha inſtilletur*.

11. *Stercus Vaccinum*, refrigerat, ſiccatque moderatè diſcutit, dolores inſigni[illegible] mitigat. Hinc feliciter adhibetur aduſtionib. inflamationib. arthritidi, apum ac veſparum morſib ſuffitu reprimit uterum prolapſum.

N. *Plebeii febri ardente, vel colico dolore correptis in potu ſuſpendunt, aut ſuccum expreſſum felici cum ſucceſſu propinant.*

12. *Lapillus*, ex ventriculo (Martio Menſe,) vel & Lapillus è fellis veſica (Majo) exutus medetur Ictericitiæ, comminuit ac conſumit calculum, *ſi cum vino propinetur*, idem præſtat, ſi vino, quod potui datur, quotidiè imponatur, donec penitus conſumptus ſit.

Lapillus fellis in pulverem redactus errhinum exhibet egregium.

13. *Lac Vaccinum*, craſſum eſt, nutrit benè, inflat, Renum & Veſicæ dolori convenit, diarrhææ, dyſenteriæ, teneſmo, eroſionique inteſtinorum ſuccurrit (*potum*.

N. *Nocet Lac Spleneticis, Epaticis, Comitialibus, Vertiginoſis, Febricitantibus, & Capite dolentibus, quod de lacte in genere notandum.*

14. *Butyrum*, calfac. moderate emollit, digerit, lenit, reſolvit, laxat, oculorũ hebetudini prodeſt, (*inditum*,) &c.

15. *Caſeus* recens mollis podagricorum dolores lenit, Epatis æſtum mitigat, Exomphalo infantum ſuccurrit (*impoſitus*.

16. *Priapus*-Tauri (*rubri*) dyſentericis prodeſt (*tritus & exhibitus*.

N. *Mulieribus faſtidium Coitus parere creditur.*

PRÆPARAT.

1. *Aqua omnium florum dicta*, deſtillatur MB, vel ex Cinere, Verno ſeu Majali tempore, ex ſtercore recenti vaccæ herbas depaſcentis. Prodit & hinc oleum.

Vires.

Refrigerat, diſcutit, adhibetur in-

interne in dolore colico, nephritico ũrina ſuppreſſa, febribus, &c.

Externe imponitur locis dolentibus, *ut ſupra.*

2. *Aqua ſanguinis* fit (Majali tempore) MB.

Vires.

Sume mitigat podagram.

3. *Decoctum Splenis* Bovis, *vide libr.* 2.

4. *Extractum Splenis ut & Epatis, vide libr.* 2.

N. Crollius

℞. *Splenem bovis junioris caſtrati, ſcindit in laminas tenues, macerat per aliquot ☌ ☍ in 🜅 cum myrrha eſſentificato, dein exiccat in aëre. Poſtea cum 🜅 ſ. a. Eſſentiam extrahit, abſtrahit, majoris efficaciæ ergo addit aliquot guttulas Olei Angelicæ ſtillat.*

Vires.

Lienis obſtructiones expedit, menſes provocat.

Doſis ℈j. in ▽ appropriata.

N. *In Clibano commode exiccari poterit.*

5. *Oleum* ex butyro, vide *libr.* 2.

6. *Tinctura fellis* Tauri.

℞. Fella Taurorum ſenſim in ☉ exiccata, extrahe cum 🜅.

Vires.

Coſmeticum eſt inſigne ad miraculum uſq; albedinem gratiſſimam concilians. Illinitur ſcil. linquiturque illita per triduum, quatriduumve, ita tamen ut aëri libere ſeſe exponant, poſt eluatur aliquoties ▽ flor. fabarum nenuphar. polygonat. & ſimil. *Harman. in Croll.*

Bubulus.

Βούβαλις, Animal eſt bovi figura & natura ſimile, majus tamen & crudelius, colore nigrum.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornua & Ungula.* 2. *Sevum Stercus, &c.*

Vires.

1. *Cornua & Ungulæ* medentur ſpaſmo (*annulus exinde factus geſtatur digitis manus vel pedis.*

2. *Sevi, Stercoris, &c.*

Vires.

Ex deſcriptione bovis addiſcere licet.

PRÆPARAT.

Extractum Epatis bubuli fit eodem modo quo Extractum Splenis bovis.

N. *Præſtantius habetur ſi Sal proprium ex capite mortuo extractum admixtum fuerit.*

Vires.

Uſus ejuſdem eſt cujus extractum ſplenis bovis, ſed promptioris efficaciæ.

Doſis quoque eadem eſt. *Hartm. in Croll. Gluckr. in Beguin.*

Bufo.

Μύοξος, Bufo, Krotte/Taaſche eſt { ſpaluſtris, qui minus vulgatus. terreſtris, qui vulgatior.

N. Ca-

Digitized by Google

N. *Maxima antipatheia ipſi cum araneis intercedit, adeo ut ſi bufo ſubter araneam ponatur, cum impetu eum interemptum deſcendat.*

OFFICIN. NAT.

1. *Ipſi bufones*, & 2. *Lapis bufonites.*

Bufones ſiccantur in aëre, transfoſſi per caput, collumvé, ſiccati, aſſervantur pro uſu.

Vires.

Etſi animal ſit deterrimum, venenoſum ac abominabile, attamen non effugit uſum Medicum, eumque tùm internum, tùm externum.

Internè, pulvere ejus hydropicorum aquas per urinam educi deſperatus quidam expertus eſt hydropicus, qui præter ſpem attentatæ necis ſanitatem illo acquiſivit. *Petræus in Noſolog. p. 1. diſp. de Hydrope, VVierus in obſerv. de Hydrope, ut & de præſtig. dæmon. l. 3.*

Doſis ʒß.

[N. *Mallem ego minorem.*]

Extrinſecus imponitur bufo parte qua venter eſt anthracib. (*in aceto parum maceratus,*) ad eliciendum ſc. venenum, (*quod adeò feliciter præſtat, ut attracto veneno intumeſcat,*) ingreditur itidem amuleta aëri contagioſo arcendo dicata, hæmorrhagiam narium certo experimento ſiſtit *ſi vel pone aures per ſe applicetur, vel pugno includatur, ut caleſcat, vel axillis ſubligetur vel & collo appendatur.* Idem & cinis ſ. pulvis præſtare perhibetur *loco affecto inſperſus. Renibus impoſitus* aquam inter cutem per urinam pellere dicitur: *Umbilico alligatus*, fluxꝰ hyſtericos retrahit & inhibet. *Plantis pedum appoſitus* capitis cordiſque morbis phrenitidi, febribusque ſuccurrere ſtatuitur.

Lapis Bufonites, Chelonites, Batrachites, Borax, Krottenſtein/ Gemma eſt bullæ inſtar, altera parte cava, altera convexa, coloris ex fuſco pallentis aliquantum fuſci, interdū nigri, albi, (*qui melior*) Viridis, Verſicoloris.

N. *Reperiuntur in agris, affirmant tamen alii, eos in annoſiorum, ac qui diu in arundinetis, inter rubos ſenteſque delituerint, bufonum capitibus generari.*

Vires.

Cōmendatur ad peſtem & venena ceu remedium præſtantiſſimum. (*exhibitus*). Imò ſunt qui aſſerant illum geſtantes à venenis tutos eſſe, blandoque attritu inflationes à venenatis beſtiis diſcutere ac virus omne elicere. *Caſp. Bauhin. de Lapide Bezo. c. 3.*

N. *Præſente poculo venenato fertur hic lapis colorem mutare ac ſudare.*

PRÆPARAT. ex bufone.

1. *Amuleta* variarum deſcriptionum.

2. *Pulvis* fit ſola tritura, qua bufones optimè in furno exiccati in pulverem rediguntur.

N. *Mallem equidem bufones incineratos.*

3. *Sal*

Digitized by Google

3. *Sal* elici poteſt ex calcinatis bufonib. pulverique illi in hydrope ſubſtitui.

Doſis ad gr. iij.

4. *Oleum*.

℞. Bufon, N°. iij. vel iv. per horam in Ol. Olivar. ℔. ij. Coque colatumque ſerva.

Vires. Maximè comendant in maculis faciei ac morphæa abſtergendis, (*ſignatura ſua maculata bufo ad maculas prodeſſe judicatur,*) ſingulis diebus illinitur ſemel. *Hartm.*

N. *Præferrem equidem ranas maculatas.*

Canis.

Κύωνεſt { Mas, Hundt. / Fœmina, Hündin. / Catulus, junger Hundt.

Officin. Nat.

1. *Canis integer.* 2. *Caput.* 3. *Axungia.* 4. *Fel.* 5. *Sanguis.* 6. *Stercus.* 7 *Vrina.* 8. *Dens.* 9. *Pellis.* 10. *Pilus.*

Vires. 1. *Integer*, ſcil. vivus catulus, *ventri impoſitus,* dolores colicos mitigat.

2. *Caput ſ. calvaria* incinerata deſiccat ulcera, curat vitia ſedis, rhagades, & teſticulorum tumores.

Intrinſ. Icterum ſanat.

3. *Axungia* canina reliquis calidior eſt, adhibeturq; internè in vulnerib. & exulcerationib. abſtergendis, conſolidandis, adeoque & in Phthiſi, & cruore ex caſu diſſolvēdo.

Externè in Podagricis, auriumq; dolorib. leniendis, lendibus capitis arcendis, auditu difficili reparando, ſcabie & pruritu corrigendo.

4. *Fel* catuli nigri Epilepſiam mire curat, (*recens cum* ✠. *potum, vel in pulvere exhibitum.*

Extrinſ. abſtergit maculas faciei, (*cum ſtercore Vitulino illitum,*) oculorum albugini medetur. (*cum melle illitum.*

5. *Sanguis* contra Veneficarum venenum comendatur, bibiq; cum ſucceſſu dicitur contra morſum rabioſæ Beſtiæ ac Toxicum.

6. *Stercus* (*album Græcum Officinis*) ſiccat, abſtergit, aperit, datum intrinſecus apoſtemata rumpit, exulcerationes abſtergit, hinc utile eſt in Dyſenteria & ſimil.

Extrinſecus medetur anginæ, (*gutturi inſufflatum,*) ulcerib. malignis (*inſperſum*) aquas trahit hydropicas, (*ventri illitum*) verrucas abigit, (*cinis per ſe, vel cum Ol. roſar. impoſitus.*

N. *Commendatur præ reliquis quod Iulio fuit collectum ex cane oſſibus nutrito, candidum purum minimè fœtens.*

7. *Vrina,* verrucas abigit, ulcera capitis manantia, furfureſque abſtergit.

8. *Dentium cinis,* (*cum melle vel butyro illitus mandibulis,*) infantium dentitionem facilitat. (*gargariſmis inditus,*) odontalgiam ſedat.

9. *Pellis parata*, manuum lenit pruritum, (*chirotheca ſc. induta.*

10. *Pilus* morſib. canis medetur (*impoſitus.*

Digitized by Google

Caper, Capra.

Eſt { Caper maſculus Τράγος, hircus ein Ziegenbock.
Capra fœmina, αἴξ, Capella ein Geiß.

Animal eſt alacre, velox, ſuperbum, auditu acuto prædituum, vorax, &c. obnoxium febrib. peſti, & ſimil.

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Sanguis.* 3. *Lien.* 4. *Medulla.* 5. *Sevum.* 6. *Lac.* 7. *Lapilli.* 8. *Stercus.* 9. *Vrina.* 10. *Veſica* 11. *Omentum.* 12. *Pellis.*

Vires. 1. *Cornu ut & pilis* utimur in ſuffumigiis, peſtis tempore, ut & ad Veternoſos & Epilepticos excitandos.

2. *Sanguis* hircinus habetur alexipharmacus, obſtruit, dyſentericis convenit, ſanguinem concretum reſolvit, (*ſiccatus & exhibitus,*) calculum atterit.

Extrinſecus tumores maturat.

N. *Hircum mediocris ætatis (quadrimum) domi per menſem alunt, nihil aliud dando, præter plantas lithontripticas, hinc Æſtatis principio cum Sol in ♋ ingreſſus eſt, mactant, ſanguinemq́ arterioſum abjectis partibus ichoroſis, concretum in furno ſiccant. vide Diſpenſ. Aug. & Norimb.*

PRÆPARAT.

Ex ſanguine hircino non minus, ac ex aliis ſanguinis generibus fieri poſſunt.

Spiritus, Oleum, (quod ſuè è in calculo commendatur,) & Sal: Attamen præ aliis famoſus eſt, *Balſamum antipodagricum* ex ſanguine, qui ut modo fiendi, ita & virib. convenit cum balſamo è ſanguine cervino. *vide ſuo loco.*

N. *Sunt qui exinde Tincturam conficiunt, ad calculum, ſanguinemque coagulatum celeberrimam.*

3. *Lien,* Lienem Capræ deligant per diem, ſuper Lienem infirmi, die ſequenti ad furnum, vel ſolem ſuſpendunt, quantum ibi exiccabitur, tantum quoq; lienem patientis diminui ajunt. *Theſaur. pauperum Petr. Hiſpan.*

4. *Medulla* hircina acrior eſt ac ſiccior reliquis, ideoque & efficacior.

5. *Sevum* hircinum validiſſimè diſcutit, podagricis auxiliatur, ſtranguriam tollit, (*umbilico immiſſum.*

6. *Lac* Caprinum nutrit, abſtergit, febri hectica laborantibus & Phthiſicis conſumptisque ac emaciatis optimè convenit.

Serum ejus præſtat reliquis ſeris, aperit, abſtergit, incidit, laxat, hinc frequenti uſu ad infuſiones purgandæ Melancholiæ recipitur.

7. *Lapilli* in ventriculis & felle reperti comendantur, vi diapheretica & reſolutiva.

8 *Stercus* calfacit, ſiccat, abſtergit, digerit, aperit, acrisque eſt facultatis.

Hinc

Digitized by Google

Hinc *Uſus* præcipui in duris tumorib. Lienis & aliarum partium, in parotidib. ac bubonib. hydrope, (*imponitur ventri*) in coxendicum dolore, uſtum tenuioris eſt ſubſtantiæ, congruitq; ad omnia vitia, quæ extergi volunt, ut ad alopecias, lichenas, &c.

Intrinſecus convenit Spleneticis, exhibetur itidē in Ictero, menſtruis retentis & morbis ſimilibus.

9. *Vrina (hirci)* comendatur præ reliquis omnib urinis ad calculi attritionem urinæque expulſionem, (*calide ut ex hirco egeritur epota.*

Hinc convenit & in Hydrope, &c (*deſtillata.*

10. *Veſica Vrinaria* exiccata ac pulveriſata urinæ incontinentiam peculiariter curare dicitur.

Doſis ℨj. exhibita.

11. *Omentum* mitigat feroces & ebullientes ſpiritus, (*calide impoſitū*) hinc prodeſt in dolorib. Colicis, in Mania, &c. Præterea urinam remotam pellit, *ventri impoſitum.*

12. *Pellis* ſedat diarrhæam, (*decoctum ejus bibitum,*) ſiſtit Hæmorrhagias, & præcipuè narium, (*Cinis pilorum inſperſus.*

N. *Hœdus eſt pullus caprinus ſeu tenellus caper infra menſes ſex conſtitutus, eapropter ut natura cum capris convenit ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores & imbecilliores obtinet.*

Capra alpina, ſ. Rupi Capra.

Gembß/ { Mas. Fœmina.

Caprarum genus ſylveſtre eſt, magnitudine ac figura domeſticis conforme, amans alpes, gaudens herbis alpinis è ſabulo naſcentibus, & præcipuè doronici radice nigra.

OFFIC.

1. *Sanguis*, 2. *Sevum*. 3. *Iecur* 4. *Fel* 5. *Stercus*. 7. *Lapis*.

Vires. 1. *Sanguis* recens vertiginis medela (*bibitus.*

2. *Sevum* Phthiſi exulcerationique pulmonum ſuccurrit, (*cum lacte aſſumptum.*

3. *Iecur* alvi fluxum ſiſtit, (*pulvis aſſumptus.*

4. *Fel* oculorum nubeculæ, nyctalopiæque auxilio eſt.

5. *Stercus* calculum atterit & expellit.

6. *Lapis* in capſula ſupra ventriculum nonnullarum rupicaprarum reperitur, (*ut Bezoar reperitur,*) magnitudine variante, & maxima ad juglandis magnitudinem aſcendere, colore nigro, odore dum frangitur gratiſſimo.

Hujus *Vires* experientia docuit inſignes ad febres malignas, venena, peſtem, & ſimil. Unde alii *Bezoar Germanicum* vocant.

Doſis gr. xv. ad xx. ad præcavendum gr. iv. vel v. *Caſp. Bauh. de Lap. Bez. c.* 13.

Capri Cerva Orientalis, Lapis Bezoar. Orientalis.

Eſt animal Perſiæ ac Indiæ Orientalis, partim Cervo ſimile, partim Capræ: hinc fit ut aliis Capra audiat, aliis hircus, aliis Capricerva Capra Indica, *Amato*, Capra Montana, *Monardi*, Capra ſylveſtris, *Lacunæ*, Pazon, Perſis.

OFFICIN.

Lapis Bezoar Orientalis, qui eſt Lapis in dicto animali repertus ac potiſſimum in proventriculo, hinc & in ventriculo aliisque cavitatibus internis, figura ſcil. variante ovali, rotunda ſeſſili & intus cava, (*meditullio paleam, pilos vel ſimile continente*) ſuperficiei levi & ſplendente: ſubſtantia è laminis inſtar cæparum ſeſe invicem incumbentib. compacta: Variante itèm colore plerunque atrovirente, hinc dilutius virente, palleſcente, cinericio, fulveſcente, melleo, &c. odore nullo: variante magnitudine & pondere pleriſque ſcil. infra juglandis magnitudinem conſtitutit, nonnunquam & paulo majoribus.

N. *Dantur & adulterati ſeu falſi, confecti ſcil. ex lapidum fragmentis & pice artificioſe coagmentatis: Item ex creta, cineribus teſtarum, ſanguine ſicco & lapidibus Bezoar minoribus pulveriſatis & cum liquore incorporatis: Item ex ♁ ♁ ☿ ignis artificio compactis, tinctis, &c. Qui ſane non modo citra utilitatem ſed & cum detrimento in uſum accerſuntur,*

Notæ ergo bonitatis ab Authoribus paſſim notatæ ſunt.

1. *Forma à forma renum aut ovi columbini exterius levigati diverſa, utpote quæ ſignum lapidis adulterati.*

2. *Structura è laminis multis inſtar cæparum ſeſe invicem incumbentibus iisque ſingulis glabris levibus ſplendore coruſcantibus: quod tamen alij reprobant.*

3. *Cavitas (meditullium) expers rei heterogeneæ præter pulverem, (quidam malunt incluſam paleam, feſtucam granum, & ſimil.*

4. *Pondus at levius nonnullis gravius*

5. *Commiſtio cum calce, i. e. ſi lapis humectatus, & calci vel muro affrictus, calcem colore viridi tingat: ſi lapis calce viva cui (admiſta aqua) inunctus paulo poſt flaveſcat: ſi lapis charta creta oblita affrictus viridem indurat lineam: ſi pulvis cum calce viva mixtus colorem ex pallido virentem referat, (quod tamen non de omnibus verum eſſe poteſt.*

6. *Friabilitas & diſſolutio in* 🜄 *quæ tamen itidem & falſi lap. propria eſſe non nequit.*

7. *Liquatio, i. e. ſi acus candens inſeri poſſit.*

8 *Diſparitas fragmentorum cum gypſo aut terra cocta (in duritie ſcil.*

9. *Experimentum.*

Verum enimvero ſumma in dijudicatione lapidis cautio adhibenda eſt, neque abſque notarum ſyndrome de bonitate, quid certi ſtatuere expedit. Præſtantiſſimus tamen inter cæteros habetur Perſicus

Vires

Digitized by Google

Vires. Corroborat, ſudores ciet, alexipharmacus eſt, ideoque utilis in vertigine, Epilepſia, Lypothymia Palpitatione cordis, Ictero, Colica, Dyſenteria, Vermicatione, Calculo Menſib. obſtructis, partu difficili, Melancholia. Præcipuè autem in peſte, febribuſque malignis, venenis aſſumptis. Quin & extrinſecus adhiberi poterit in ſcrophulis apertis, cancero ulcerato & ſimil.

Doſis à gr. iij. ad xij.

Capri Cerva Occidentalis.

Eſt animal Pervanum, Capricervo Orientali ſimile, cornib. tamen orbum, depaſcens herbas ſalutiferas Dicuntur Vicuniras, ſ. Taraguas Joſ. A Coſta.

Officin.

Lapis Bezoar Occidentalis locis iiſdem ut de priori dictum, repertus circa rem heterogeneam in cavitate media contentam, tunicatim concretus, Orientalibus ut plurimum major, ſuperficie ſcabra, colore cineritio, albo nigro obſcurevé virente, (qui optimus.

N. *Præſtantiores habentur (uti & Orientalis) ex animalibus montanis exemptis.*

Vires. Iiſdem viribus celebris eſt cum Orientali, cujus tamen bonitati non parum cedit. Hinc utilis compertus eſt in affectibus cordis, venenis, febrib. peſtil. 4tana, (cuj9 ſymptomata mitigat) Melancholia morbis diuturnis, Lumbricis, Epilepſia & ſimil. Nec minus & extrinſecus convenit in vulnerib. venenatis (*inſperſus*,) *Monard.*

Doſis major quam Orientalis, ſc. à gr. vj. ad xx.

N. 1. *Peculiare habet quod alvum quoq; nonnihil moveat.*

N. 2. *Affertur & Lapis Bezoar ex nova Hiſpania ſed Pervano aliquantulum vilior & debilior.*

Capreolus, Capra.

Δορκὰς { Mas, Capreus, Rehebock.
δόρξ, { Fœmina, Caprea, Rehegeiß.

Animal eſt corpore cervum referens, cornua exigua alens, cervinis ferè ſimilia, morib. timidum, lepidū alacre, curſu velociſſimum, viſu æque noctu ac interdiu pollens.

Officin.

1. *Caro.* 2. *Coagulum.* 3. *Iecur.* 4. *Fel.* 5. *Lien.* 6. *Stercus.*

Vires. 1. *Caro* in cibo convenit Diarrhææ & Dyſenteriæ.

2. *Coagulum* iiſdem affectib. convenit (*in vino potum.*

3. *Iecur* oculorum aciem reficere creditur, (*intus comeſtum, potum, extuſque ſuffumigatum inſtillatum,* &c.) ſanguinis hæmorrhagiam & præcipuè narium ſiſtit, (*cinis inſufflatus.*

4. *Fel* maculas faciei abſtergit, (illitum,) oculorum albugines & nubeculas alioſque affectus curat, (*cum melle inditum*) aurium tinnit9 reprimit, (*cum Ol. roſar. inſtillatum*) odontalgiam mitigat (*ſimili modo.*

Digitized by Google

5. *Stercus* Icteritiam ſolvit (*potũ*.

N. *In reliquarum partium viribus cum capris convenit, fortiores tamen eaſdem obtinet.*

Capreolus Moſchi.

Vide *Moſchi Capreolus*.

Caſtor.

Κάστωρ Fiber, animal eſt amphibium, aqua ac terra ambiens, vivens piſcib. & fructib. corticibusque arborum.

OFFICIN. NAT.

1. *Axungia*. 2. *Teſticuli, qui Caſtorium vocantur.* 3. *Pellis.*

Vires. 1. *Axungia* peculiariter nervoſo generi ac utero convenit, adeoq; morbo comitiali, membris reſolutis, convulſis, apoplexiæ, &c.

1. Καστόριον Caſtorium, teſticuli Caſtoris. Hi exciſi beneq; purgati in ſeſe exiccantur, ſiccatique in loco umbroſo ſuſpenſi aſſervantur. Durant citra corruptionem ad ſeptennium.

N. *Adulteratur 1. per Gummi Ammoniacum quod cum Caſtoris ſanguine Caſtorioq; ſubactum in veſiculam conjicitur exiccaturq;*.

2. *Renes Caſtoris Veſicæ induntur ac ſiccantur*: Fraudis autem hujus cognoſcendæ gratia notentur diſtinctionis notæ.

1. Teſticuli genuini ambo ex uno oriuntur principio.

2. Adulterini Teſticuli majores ut plurimum exiſtunt.

3. Genuini ſunt gravis & ingrati odoris, validi, àcris, mordacis & amari ſaporis, ſubſtantiæ fragilis. Fugiendum porro nigrum & rancidum caſtorium.

Vires. Calf. 3. ſic. 2. attenuat, aperit, flatus diſcutit, nervos nervoſaſque partes, adeoque caput roborat, ſpirit. animales torpidos excitat, venenis reſiſtit, ſternutationem ciet anodynum eſt, menſes promovet. Hinc proficuum eſt in Lethargo, Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, Vertigine, artuum tremore, defluxionib. ad articulos, ſtrangulatu uteri, dolore colico: idque uſu tùm externo tùm interno. Inſuper tinnitus aurium ac difficultatem audiendi corrigit (*auri inditum*) dentiumq; dolori ſuccurrit.

N. 1. *In ſtrangulatu uteri variis modis adhibetur, admovetur naribus, ſubligatur axillis, inditur umbilico,*

N. 2. *Opii virulentiam corrigit.*

3. *Pellis* opem fert Podagricis & Paralyticis (*parata & induta.*

PRÆPARAT.

1. *Oleum* Caſtorei infuſum, *vide Diſpenſ. Aug. & Norimb.*

2. *Ol. ſtillat.*

℞. Caſtorei q.v. diſſolve in ✝. aut macera in Vino ejuſvé ſpiritu, hinc deſtilla l. △. per ♉m vitream.

N. 1. *Rectifica cum aceto.*

N. 2. *Procedi itidem poteſt ut in deſtillatione Olei Philoſophici, lateres ſed ignitos imbibendo & deſtillando,*

3. *Ele-*

3. *Electuarium Diacaſtorium, vide Diſpenſ.*

4. *Extractum* fit l. c. cum 🜄 rectificato.

N. *Alii extrahunt cum* ⚹, *quo rurſum abſtracto, reiterant cum* 🜄. *Quercetanus adhibet aquam deſtillatam convenientem, v. gr. Meliſſæ, Calendulæ, Pæoniæ, aut ſimiles Antepilepticas & Cephalicas, maceratque in B. M. (*♂ *4. aut 5.) Pharmacop. Reſtit. c. 25.*

Doſis à gr. v. ad xij.

Catus domeſticus.

Αἴλουρος, Γαλεότης, Felis, Catus, { Domeſticus Katze/Haußkatze. Sylveſtris wilde Katze.

Animal eſt libidinoſum, viſu acutum.

OFFICIN.

1. *Axungia.* 2. *Sanguis.* 3. *Caput.* 4. *Stercus.* 5. *Pellis.*

1. *Axungia* cati caſtrati, calfac. emoll. diſcut. mirificè articulorum affectib. prodeſt.

N. *Præſtat axungia cati ſylveſtris.*

2. *Sanguis*, gut. 3. *(ex venula ſub cauda aperta cati maris,)* caducum penitus curant *(epotæ)* Schwenckf. Quin & cati ſanguinem, *(ex inciſa aure detractum)* herpeti cum ſucceſſu vidi inunctum.

3. *Caput* cati nigri incineratum ad oculorum vitia, unguem, nebulam, albuginem, &c. remedium præſtantiſſimum eſſe, ſi quotidie ter inſuffletur, ſcribit Mizald.

N. *Venenum quod felibus adſcribitur in ſolo capite ac cerebro ſtabulatur, non in reliquo corpore, utpote quod in cibum nonnullis venit.*

4. *Stercus (cum ſinapi ana ex* ✢. *illitum)* alopecias curat & podagricos juvat.

5. *Pellis* geſtatur ad calfaciendum ventriculum articuloſque contractos.

Cathus Zibethinus.

Zibeth Katze.

Animal eſt peregrinum, ad noſtras oras tamen tranſportatum à nonnullis oblectationis ergò ali cæpit.

OFFICIN.

Zibethum, quod eſt ejus excrementum *(ceu ſudor)* inter teſticulos concretum veſica involutum, ex qua inciſa Zibethum depromitur.

Vires. Calidum humidum eſt atque anodynum. Uſus crebri in dolore colico, *(inungitur umbilico,)* in dolore ventris infantum, in ſtrangulatu uteri, *(applicatur vulvæ, vel cavernulæ umbilici.*

Cervus.

Ἔλαφος, { Mas, Cervus Hirſch. Fœm. Cerva Hin. Hindin. Hinnulus.

Animal eſt vivaciſſimum *(ad annos 100.)* curſu velociſſimum, cornua quotannis menſe Aprili deponens. coit menſe Auguſto & Septembri, circa diem Ægidii, parit menſe octavo.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

1. *Cornu.* 2. *Corium.* 3. *Os de corde* 4. *Genitale.* 5. *Teſticuli.* 6. *Sanguis.* 7. *Lachryma.* 8. *Medulla.* 9. *Sevum* 10. *Talus ſ. Aſtragulus.* 11. *Lapis.*

Vires. 1. *Cornu* crudum reſiſtit putredini, malignitatem corrigit, ſudorem ciet, balſamum humanum corroborat. Hinc uſus ejus proficuus in variolis, morbillis, febrib. putridis & malignis, aliisque morbis ubi ſudore opus eſt. *Incoqui poteſt decoctis, macerari in infuſionibus, (quippe in ſubſtantia exhibitum crudum fere egeritur.*

N. *Commendatur collectum intra feſtivitates Mariæ, i. e. inter 15. Auguſti, & 8. Septembris.*

PRÆPARAT.
ex Cornu.

1. *C. C. uſtum, v. l. 2.*

2. *C. C. præparatum*, fit ex uſto, quod cum ▽ cordiali l. a. lævigatur

Vires. Vi ſua ſiccante putredini reſiſtit, fluxus alvi ſedat, vermes necat, ſudores ciet, Medicinaque eſt infantib. familiariſſima.

Doſis à ʒß. ad ʒj. & ultra.

3. *C. C. philoſophice calcinatum, vide l. 2.* Sudores ciet, morbis malignis confert.

Doſis ad ʒß.

4. *Magiſterium : Cornua raſpata ſolvuntur in 🜹, præcipitantur per Ol. ♀ edulcoranturq; ablutione cum ▽. Hinc ſiccata ſervantur.*

N. 1. *Alii ſolvunt cum ſpir. ⦶, quo dem rurſus abſtracto, Magiſterium in fundo relictum edulcorant. In abſtractione a. ſp. ⦶i cautione opus eſt ne ſc. accenſio quæ facilè accidere alias poteſt, damnum pariat. Cautius ergo procedunt, qui ſolutionis ℥iv. affundunt ▽ fontan. menſur. 1. ac filtrant, filtratumq; ſi opus ſit inſtillando Ol. ♀ præcipitant.*

N. 2. *Alii ſolvunt cum ▽F, præcipitantq; cum ſp. ⊖-i ac edulcorant.*

N. 3. *Magiſterium præcipitatum cum Ol. ♀ flaveſcit, è contra cum Ol. aliquo minerali. E. grat. ⊖-i, evadit candidum.*

5. *Galreda ſeu Gelatina. vide l. 2.*

6. *Liquor ſeu ſpiritus. v. l. 2.*

7. *Oleum. v. l. 2.*

8. *Sal volatile.*

Sunt qui Sal C. C. fixi ʒij. cum 🜈 rectificati ℥j. ♂ aliquot (12.) digerunt, atque dein 🜈 ad medietatem abſtrahunt, reſiduumque ſervant, *titulo Tinctura Salis C. C.*

Doſis à gr. v. ad ℈ß.

9. ▽. *è Tophis cervinis.*

℞. *Cornua Cervi novella ſanguine adhuc ſucculento, in fruſtula concide, deſtillaq; in MB aut VB vel per ſe vel cum pauco vino generoſo, donec omnis liquor extillarit.*

Vires. Utiliſſima eſt in febrib. ardentib. malignis.

Doſis cochlear ſ. vel per ſe, vel vel cum opiata aliqua. *Hartm. in pr. Sen. Inſt.*

2. *Corium* ex corio fit cingulum, quo mulierculæ utuntur ad inguina ſtrin-

ſtringenda, uterinaſque affectiones compeſcendas.

3. *Os cordis*, Hirtz Kreutzlein/ (*eſt arteriarum in baſi cordis concurſus, qui turgeſcentiæ tempore in Os degenerat*,) peculiariter cordi convenit, idque à malignitate tuetur, cuſtodit partum & prægnantib. mirè conducit.

4. *Genitale (Priapus*) diureticum eſt, Venerem ſtimulat, dyſentericis coliſque dolore correptis auxiliatur. Datur tùm tritum, tùm decocto incoctum, vel & aqua qua genitale ablutum eſt, exhibere convenit.

5. *Teſticuli ſicci è vino poti*, concubitum cum voluptate excitant. Schwenckfeld.

6. *Sanguis inaſſatus ſartagine*, dyſenterias & cæliacor. profluvia ſiſtit eſt & efficax contra toxica, comendatur ad dolores coxendicis & lateris (*cum oleo decoctus*.

Præpar.

Etſi ex ſanguine cervino & hircino non minꝰ ac ex ſanguine humano elici queant Spiritus, Oleum, & ſimil. Inprimis tamen in uſum Medicum accerſitur.

Balſamus Antipodagricꝰ paratus ad modum qui habetur de ſanguine humano.

N. *E dictis animalibus ſi interiora viſcera, videlicet pulmones, cor, atque hepar particulatim diſſecta una cum ſanguine macerentur, nobilior eorum eſſentia ſimul prolectatur*.

Vires. In podagra maximi eſt ſolaminis, (*illitus*,) inſignis item ejus uſus eſt in contracturis à quacunque cauſa ſubortis, quippe vi ſalis magnam reſolvendi vim obtinet. *Gluchr. in Beguin*.

7. *Lachrymæ* ſ. ſordes quæ in oculorum angulis reperiuntur, velut cera indurata, odoris aliquantulū gravis, tandem fragrantis (*lapis vulgo dicitur*) ſiccant, adſtringunt, corroborant, ſudorem cient, ideoque adverſus venena, morboſque contagioſos quàm ſumè celebrantur, ut vel cum Lapide Bezoar viribus certare dicantur.

Doſis gr. iij. iv. *vide Caſp. Bauhin. l. de lap. Bezoar. c*. 8. & 9.

N. *Lachrymarum harum aliquot fruſtula colore obſcure fuſca, conſiſtentia cerea, pilis immixtis referta, dono liberali mihi impertita eſt Illuſtriſſima Saxoniæ Princeps, Sophia Eleonora, Conjux Illuſtriſſimi ac Celſiſſimi Principis ac Domini, Dn. Georgii Haſſiæ Landgravii, &c*.

8. *Medulla* ferè omnium laudatiſſima eſt, præſtatque præ reliquis in ulcerib. malignis, ut & in Tibiarum ulcerib. *Plin*.

9. *Sevum* comendatur præ aliis in tumorib. molliendis, vulnerib. aſtringendis, perniones perſanat, dolores ſedat.

Præpar

Ol. ſtillat. ſevi vel axungiæ fit, *l. c. libr*. 2

Vires. Emollit, lenit, ſummum

mitigativum in podagra, *ſemel vel bis de die illitum.*

10. *Talus ſ. Aſtragalus* utilis eſt Dyſentericis.

11. *Lapis* in corde, ventriculo, vel inteſtinis nonnunquam repertus cum Lapide Bezoar virib. ſuis convenire dicitur. *Crato Epiſtol.* 160. *Encel. de lapid. l.* 3. *c.*49. *C. Bauh. de lap. Bez. c.*11. Inprimis vero lapis è vulva erutus phylacterium eſſe fertur prægnanti & perficere ut partum perferat.

Cervi boletus.

Vide libr. 4.

N. 1. *Optima omnia è cervo cenſentur, collecta ex cervo turgeſcente, quod fit circiter Ægidy Feſtum initio Septembris.*

N. 2. *Cauda Cervi venenata eſt.*

Cochlea.

Κοχλός, κοχλία, Limax Schnecken

Cochleæ
- Teſtaceæ
- Nudæ (*ſine teſtis.*
- Fluviatiles.

Præferuntur quæ in locis apricis degunt, herbiſque vivunt odoratis.

N. *Fluviatiles eaſdem quidem vires obtinent, ſed rarioris uſus ſunt. Generantur ex terra limo, vivunt rore plantiſq; varijs. Inimicantur coturnici ac ardeæ quibus in prædam & cibum veniunt. Antipathica ſunt maximè Lacertis ac Simiis: Nimirum, hæ cochlearum vel & teſtarum ſolarum præſentiam adeo formidant, ut ſeſe contrahant, formidineq; excrementa egerant.*

OFFICIN.

1. *Cochlea integra.* 2. *Teſta.* 3. *Pinguedo.* 4. *Mucus.*

Vires. 1. *Cochleæ* refrigerant, incraſſant, conſolidant, leniunt, nervis conveniunt ac pulmonib. Hinc uſus præcipui, internè ad tuſſim, ſcreationem ſanguinolentam, alioſque pulmonum affectus, ad Epatis calorem.

Extrinſecus maturant ac rumpunt anthraces, (*impoſitæ tùm ſole, tùm cũ felle tauri,*) conſolidant vulnera præcipuè nervorum, ulcera ſanant, (*inprimis tibiar.*) inflamationes (*podagricas*) mitigant, ventrem hydropicor. hydrocelemque hernioſorum detumeſcere faciunt, (*cum teſtis tritæ & impoſitæ,*) hæmorrhagiam cohibent (*fronti applicatæ*). Spuma ex cochleis ſine 🜄 igni appoſita fiſtulas domare dicitur.

2. *Teſtæ* tritæ exhibentur calculoſis, rimas manuum ſiccant & conſolidant.

3. *Pinguedo* (*in elixato brodio, ubi id refrixerit ſupernatans,*) oculorum rubedini doloribusque medetur, defluxiones ad oculos intercipit (*fronti cum album. ovi impoſita.*

4. *Mucus ſalivoſus* (*qui compunctis cochleis redditur,*) emplaſticus eſt, ideoque glutinans defluxioneſque ad oculos intercipiens (*in anacollematis.*

PRÆP.

1. 🜄 *ſtillat.* è carne menſe Majo

vel

Digitized by Google

vel Octobr. per MB prolecta convenire dicitur atrophia laborantibus. Epar nimirũ corroborare ſtatuitur.

Extrinſecus faciem fucat.

2. *Cinis cochlear.* Exiccat, incraſſat, cutis rimas ac ſcabritiem exiccat, Synoviam, (das Gliedtwaſſer/) ſiſtit.

Cuniculus,

Κύνικλος, Küngle/ Künigleit.

Animalculum eſt leporini generis, timidum, fœcundum admodum & prolificum.

OFFICIN.

1. *Integer uſtus.* 2. *Axungia.* 3. *Cerebrum.*

Vires. *Cuniculus totus exuſtus* medetur Angiſæ ſ. faucium inflamationib. *cum coſto & folio illitus.*

2. *Axungia* articulis & nervis induratis utilis.

3. *Cerebrum* venenis reſiſtere creditur, alioquin leporino correſpondens.

Elephas.

Ἐλέφας, Elephantus, Elefandt/ Helffant.

Animal eſt rariſſimum, vivaciſſimum, placidum ac docile.

OFFICIN. NAT.

Soli dentes, Ebur vulgo dicti.

Vires. *Ebur* refrigerat & ſiccat, moderatè adſtringit, incidit, viſcera roborat, albas mulierum fluxiones ſiſtit. Ictero convenit, lumbricos fugat, diuturnis obſtructionib. confert, ſtomachi dolores abigit. Adhibetur ejus Limatura in infuſionib. quin & pulvis in ſubſtantia.

Doſis ʒß. exhibetur.

PRÆPARAT.

1. *Ebur uſtum.* (*ſpodium vocant, & ad differentiam ſpodij mineralis, ſpodium ex Ebore.*

2. *Trochiſci de ſpodio, vide Diſpenſ.*

N. *Sunt qui Ebur ad fœcunditatem commendant, verum cùm ſit animal paucæ prolis, tardè pariens,* (*biennium ſcil. gravidum,*) *potius ad ſterilitatem fœtuſque retentionem facere conjecturatur, quam ad conceptionem promovendam.*

Equus.

Ἵππος, Equus Mas, Equa Fœmina, Pferdt.

OFFICIN. NAT.

1. *Sanguis.* 2. *Coagulum.* 3. *Lac.* 4. *Stercus.* 5. *Lichenes.* 6. *Teſtes.* 7. *Pinguedo jubar.* 8. *Vngulæ.* 9. *Pili.* 10. *Saliva.* 11. *Dentes.* 12. *Lapis.*

Vires. 1. *Sanguis* (*malunt nonnulli equarum admiſſuram expertarum,*) admiſcetur ſepticis ac cauſticis.

2. *Coagulum,* (*Hippacen vocant,*) privatim cæliacis Dyſentericiſque convenit.

3. *Lac* utile cenſetur Epilepticis, Phthiſicis, Tuſſientib. Aſthmaticis.

4. *Stercus* extrinſecus ſanguinis eruptiones cohibet, (*tàm crudum, quàm uſtum,*) fœtum mortuum, ac ſecundinas expellit (*in ſuffitu.*

Internè propinatur in dolore colico, ac ſtrangulatu uteri, & ſimiliter in fœtu mortuo & ſecundinis expellendis. (*præſtat ex equo avena nutrito.*

5. *Lichenes* (*calloſa excrementa in equorum cruribus naſcentia,*) laudantur peculiariter ad uterinas ſuffocationes, (*ſuffitu ſubtus facto,*) ut & ad morbum comitialem, (*pulvis cum aceto propinatus.*

PRÆPAR.

Extractum Lichenum fit ex lichenis ſiccatis cum 🜄, *vel alio appropriato ſpiritu.*

Doſis à gr. v. ad ℈ß.

N. *Hartman. Menſtruum parat ex Meliſſ. & V.ni ana* ℔. *ij. qua per* ☉m *ex cinerib. deſtillat ſuper Succini & Gagatis* ℥*ij.* △*e in fine forti, hinc* ▽*m ab* ☌*o ſeparatam adhibet.*

6. *Teſtes caſtrati* ad ſecundinas pollendas remedium præſentiſſimũ (*pulveriſati.*

7. *Pinguedo ſubarum*, Ramſchmaltz illinitur comodè articulis luxatis.

8. *Ungula* partus mortuos exturbat (ſuffitu) pediculos fugat. (ſuffitu.

9. *Pili uſti* ſanguinis fluxum reprimunt.

10. *Saliva* ſpuma oris triduo pota tuſſim ſanat, fervorem faucium contundit.

N. *Aqua frigida ex ore equi non caſtrati in præterfluente potantis elapſa, & ſubito vaſculo collecta prodeſt ad ſterilitatem emendendam, (ſemel ac iterum pota) Hartm.*

11. *Dentes* primum naſcentes, dentitionem facilitare dicuntur, (appenſi). Dentes dealbant, (cinis affricatus.

12. *Lapis* (*Hippolithus*) in venrriculo aut inteſtinis equorum noñullorum repertus, uti Lapidi Bezoar, (Occidentali,) figura & laminea ſtructura non abſimilis eſt, ita & virib. eundem emulari ſtatuitur.

N. *Hiſtorias lapidis hujuſmodi, ovi magnitudine reperti, habet Iordanus tr. de peſte, Phænom. tr. 3. c. 9. Schvvenckfeldius in Theriotroph. vide & c. Bauh. tr. de Lap. Bez. c. 25. His ſubjungi meretur lapis ejuſdem ferè magnitud.nis, quem noſtro hoc tempore prabunt mortuus equus, (ne audio Hiſpanicus,) non procul ab Vrbe hac noſtra Francofurtenſi diſſectus, quique Reverendiß. Moguntiæ Electori velut noſtris oris res rara fuit oblata.*

Erinaceus.

Εχῖν☉. ein Igell/ Hochel. { caninus. ſuillus.

Animal eſt terreſtre, echinatum, Hyeme in cavernis arborum occultatur, veſcens murib. juglandib. malis, pyris, & ſimil.

OFFICIN.

1. *Echinus ipſe*. 2. *Iecur*. 3. *Axungia*.

Vires. 1. *Subvenit* (*coctus vel incineratus & potus*) involuntariè mingentibus.

Ex-

Extrinſecus illitus alopeciæ ſubvenit.

2. *Iecur* vel & corpus exiccatum atque cum Oximelite ſumptum, renum vitiis auxilio eſt; medetur Cachexiæ, Hydropi, convulſionib. & Elephantiæ, viſcerum fluxiones exiccat. *Dioſcord.*

3. *Axungia* feliciſſimè herniis medetur. *Hartm.*

Hircus.

Vide Capra.

Homo.

Ἄνθρωπος. Menſch/ { Mas. Fœmina.

OFFICINALIA.

Sumuntur vel ex partibus corporis viventis.

Quales ſunt.

1. *Capilli.* 2. *Ungues.* 3. *Saliva.* 4. *Aurium ſordes.* 5. *Sudor.* 6. *Lac.* 7. *Menſes.* 8 *Secundinæ.* 9. *Vrina.* 10. *Stercus.* 11. *Semen.* 12. *Sanguis.* 13. *Calculi.*

Vel ex partibus corporis demortui Cadaveris.

Tales ſunt.

1. *Integrum cadaver ſ. caro.* 2. *Cutis* 3. *Pinguedo.* 4 *Oſſa.* 5. *Cranium.* 6. *Uſnea cranij.* 7. *Cerebrum.* 8. *Fel.* 9. *Cor.*

1. *Capilli*, comendantur ad capillorum productionem, (*liquor inde deſtillatus & cum melle illitus*) ad Ictæritiam, (*pulvis propinatus*) ad membra luxata (*cum adipe ovillo illit9 cinis*) ad hæmorrhagiam vulnerum.

N. *Sunt qui ad quartanam capillos patientis, cum aliis in corpore diſperſis pilis permixtos ovo imponunt, duriter coquunt, & avibus deglutienda objiciant, qua ratione quartanam curatum iri volunt.*

PRÆP.

Deſtillatum ſit per ſe ex ♉ *igne arenæ non admodum valido.*

2. *Ungues* cient vomitum, (*intus aſſumpti, tùm in pulv. tùm in infuſ.*) aquas Hydropicor. ducere dicuntur (*reſecti à pedibus & manibus atque umbilico adalligati.*

N. 1. *Sunt qui ad curandam febrim ſegmenta è manibus & pedibus ovo includunt avibuſque deportanda objiciunt, alij eadem cera involvunt matutinoque tempore ante Solis ortum inaue affigunt, alij dorſo cancri vivi affigunt, cancrumque fluenti committunt.*

N. *Ad recuperandas vires, abſciſſos ungues & capillos ceraſi radici ad corticem uſque inciſæ imponunt, vulnuſque fimo cooperiunt.*

PRÆP.

℞. Raſur. vel reſegmeat. pulveriſ. ʒj. Vini generoſi ℔. 1. macera, donec in mucilaginem abierint. Hinc filtra & addita 🜄 ℥j. reſerva.

Doſis à ʒj. ad ʒvj. vel ℥j.

3. *Saliva* jejuni hominis commendatur ad venenatos morſus ſerpentis, canis rapidi.

4. *Aurium ſordes* (*cerimen*) colica laborantib. præſentiſſimũ perhibentur Remed. (*in potu ſi aſſumantur.*

Extrinſecus medentur ictib. Scorpionum, conglutinant vulnera, fiſſuras & ſciſſuras cutis.

5. *Sudor* uſus proficui dicitur, contra ſcrophulas, ſi cum herba radiceq; verbaſci mixtus folio involvatur, inque cinerib. calefactus imponatur.

6. *Lac* refrigerat, lenit, maturat oculorum rubedini ſubvenit.

PRÆP.

1. ▽ *lactis* ⊖-*ta.*

℞. Lactis & ⊖-i alb. añ deſtilletur ut phlegma ſaltem prodeat, relictis acriorib. ſpiritib.

Vires. Oculorum rubedini aliiſque inflamationib. mirè confert.

2. *Butyrum*: Inſigne eſt ophthalmicum.

7. *Sanguis menſtruus*, (*Zenith juvenculæ*) exiccatus comendatur intrinſecus ad calculum & epilepſiam. Extrinſecus ſopit dolores podagricos, (*cum adipe bovina inunctus.*) Conducere item dicitur in Peſte, (apoſtematib. carbunculiſque impoſitum linteum quod fuerit humectatum in ✠, vel ▽ roſar. menſtruo illo ſanguine impragnatis,) Eryſipelata extinguit, puſtulas faciei abſtergit.

N. 1. *Commendatur qui prima vice erumpit.*

N. 2. *Ad immodicum menſtruorum fluxum cohibendum, ſunt qui pannum menſtruo ſanguine imbutum certo tempore Caraſi radici in cortice apertæ indunt, inciſuramque iterum operiunt.*

8. *Secundina* magni fit ad ſtrumas gutturis tollendas, (*calcinata & in* ▽ *abrotani quotidie exhibita pondere* ℥ß. *idque* ☾ *decreſcente,*) ad Epilepſiam & philtra conpeſcenda, ad molam exterminandam, nec non ad animalia enecanda, tùm quæ caſu, tùm & quæ maleficio in homine extiterint. *Hartm. ad nævos maternos.*

9. *Urina*, calf. exiccat, reſolvit, abſtergit, diſcutit, mundificat, putredini reſiſtit, ideoque uſus eſt præcipui intrinſecus, in obſtructione Epatis, Lienis, Veſicæ biliariæ, Peſtis præſervatione, Hydrope, Ictero. Quin & Mariti urina hauſta partum difficilem facilitare dicitur.

Extrinſecus ſiccat ſcabiem, reſolvit tumores, mundificat vulnera etjam venenata, arcet gangrænam, ſolvit alvum, (*in clyſmate*) abſtergit furfures capitis, (*cum* ⊖ *mixta.*) compeſcit febriles inſultus, (*pulſui applicata,*) exulceratas aures ſanat, (*inſtillata pueri arena*) oculorum rubedini ſubvenit, (*inſtillata*) artuum tremorem tollit, (*lotione*) uvulæ tumorem diſcutit, (*gargariſ.*) Lienis dolores ſedat (*cum cinere cataplaſmata.*) *vide Hieronym. Reuſnerum Synopſ. de Remedijs ab urina deſumptis. Tabernæmont.* Waſſerſchatz.

PRÆP.

1. *Spiritus volatilis.*

℞. ⊡æ pueri, (*ann. 12.*) Vinum bibentis recentis, deſtilla per ✕✕ in fer-

ferventi MB. Hinc cohoba ſuper feces, prodibit ∽ ⊡æ cum ſuo phlegmate mixtus, quem ſi libet dephlegma.

Vires. Auxilii nobiliſſimi cenſetur in pellendis lapillis ac arenulis, (*potus cum conveniente liquore.*

N. 1. *Celeberrimus eſt, ob tincturam cæruleam Smaragdi, cujus præparationi menſtruum præbet.*

N. 2. *Libavius rectificat donec inflammabilis evadat, impoſitáq; podagricis, exhibet aſthmaticis, calculoſis, per ſyringam in veſicam immittit, (impragnatum tamen antea Eſſentia ſaxifragor. v. gr. Cryſtall. lap. Lync. & ſimil.*

2. ∽ ⊡ *igneus.*

℞. ⊡ pueri V. bibent. q. ſ. (menſ. 30.) evaporet leni admodum △ ad conſiſtentiam uſque Syrupi. Reſiduum hoc reconde in phiola longiſſimi colli, & deſtilla aëre frigidiore, (*ut ſcil. in* ✕ *condenſetur,*) ex ferventi MB, vel in ⊣ib. & prodibit ∽ in ✕ inſtar nivis ſeſe elevans, frigore coagulabilis, ſed leni calore fuſibilis. *Oſvvald.*

N. 1. *Hunc Spiritum ſi purificato ſuo ⊖ ex fecib. ſcil. elixiviato conjunxeris cohobuſque aliquot volatiliſaveris, menſtruum habes inſigne ad eliciendа vitriola è metallis & præcipuè è ☾a.*

N. 2. *Eundem ſpiritum (⊖) optimè ſolutionibus & coagulationibus purificatum ſi aliquandiu (♂ ℘ 8.) in* MB *digeris ſolvetur. Solutionem ergo ſi denuo cum* ♥ *rectificatiſſ. maceraveris, (♂ ℘ 8. menſtrui particeps es ſolvendo* ⊙ *idoneum.*

3. *Spiritus per putrefactionem.*

℞. ⊡ hominis juvenis (añor. 12) vinum bibentis quantitatem magnã (menſ. 30.) pone in fimum equinũ vel MB, ♂ ℘ 40. ad putreſcendum. Hinc decanta à fecib. ac deſtilla per ✕. (vel per veſicam,) ex ∴, idque donec omnis humiditas deſtillando abſtracta ſit. Humiditatem hanc cohoba aliquoties (3.) à capite ſuo mortuo. Tandem deſtillatum in cucurbita oblongi colli, committe calori, ut alembicus ſemper frigidus maneat. Sic aſcendit Spiritus inſtar Cryſtalli, nulla comitata humiditate. Cryſtallos rectifica ſolvendo in ▽ pluviali ∽gat. & ex phiola, ut prius ∽gando, idque ſexies, ſemper novam ▽. pluv. ſtillatit. adhibendo. Hinc digere Cryſtallos in phiola Herm. cl. ♂ ℘ 15. lento △e, donec in liquorem limpidiſſimum abeant.

N. 1. *Sennertus ab* ⊡ *dicto modo defecata, deſtillando elicit, ſaltem quartam aut ſextam partem, eamque leni calore ex phiola oblongioris colli dicto modo ſublimat. vide Inſtit.*

N. 2. *Alij* ⊡*m putrefactam deſtillant ex cucurbita, cujus orificium obturant charta triplici oleo imbuta, vel ſpongia ſimiliter imbuta, qua* ∽ ⊡ *igneus tantum tranſeat.*

N. 3. ⊡ *quia facilè deſtillando exæſtuat, cautè ignem adhibere oportet.*

N. 4.

N. 4. *Sunt qui fœtoris corrigendi gratia (qui tamen & dicto modo aliquatenus correctus) 🜈 affundunt, eumque rurſus lento calore abſtrahunt, idq́, aliquoties, novum ſemper 🜈 affundendo. Verum ⊖ urinæ hac ratione correctum non ⦶ urinæ ſimplex, ſed Magiſterium potius, i. e. ⊖ urinæ ſale vini impregnatum dici meretur. Vide de his deſtillationibus Hartm. in pract. & in Croll. Sennert in Inſtit. Gluchr. in Beguin l. 3. c. 2 Keſler. l. 1. c. 2. 4. c. 42. Becker. in Spagyria Microcoſmica, &c. Tentzel. in Exegeſi.*

Vires. Inſigne anodynum eſt in dolorib. (*ſi cum liquore conveniente affricetur,*) reſerat quoque tartareas obſtructiones Viſcerum ac Meſenterii, unde magnus ejus uſus eſſe poterit in Scorbuto, Hypochondriaco, Cachexia, Icteritia flava ac nigra: atterit calculum renum & veſicæ, doloreſque inde ortos ſopit, &c. Idem Sal ſi in Sp. 🜍i ſolutus, ac iterum in ∴ deſtillatus fuerit, liquor prodit in Epilepſia efficaciſſimus. Idem ſpiritus optimè purificatus, (*ſcil. aliquotiis in ▽ pluvia ſolvendo & deſtillando,*) cumque 🜈 anaticè unitus ſolvit ☉, unde ☉ potabilis, vide 🜈 *microcoſmicum.*

4. 🝬 ⊡ *Antepilepticus*, ex ⊡ & 🜍i duplo digeſtis & deſtillatis vide *libr. 2. de 🜍o.*

N. *Quercetanus de ſignat. Rer. pluribus eundem deſcribit eademque opera elicit* MB.

1. *Phlegma Ophthalmicum (primum egrediens.*

2. *Antipodagricum (acrius 2. deſtillans.*

3. *Per Retortam ſpiritum glacialem i. e. coagulabilem, quem maximopere deprædicat ad reſerandas obſtructiones Epatis, Lienis, ad promovendas urinas, & diſſolvendum calculum, tùm quoque ad extinguendas inflammationes & gangrenas.*

5. *Magiſterium* ⊡.

℞. ⊡ putrefactam, (ut dictum,) & defecatam, deſtilla l. △ ex veſica donec phlegma prodire incipiat, tunc ſubſiſte & rectifica ſpiritum ex phiola, phlegmate rejecto ⊗ in veſica reſiduum, coagula ad ſiccitatē, atque cum triplo argillæ mixtum, inq; globulos redactum, (poſtquam globuli △e exiccati fuerint,) deſtilla per ♋m, (ut deſtillatur 🝬 ⊖.) Spiritui huic affunde ſtillatim priorem illum ⊡ 🝬m, donec ceſſet ſtrepitus. Hinc abſtrahe lentiſſimo MB. calore phlegma, eoque abſtracto, da △m ſublimationis in ∴, & ſublimabitur Sal ⊡ elegantiſſimum viſuq; jucundum.

Vires. Efficacius agit hoc ſublimatum quam præcedens, ♀mque totius corporis incidendo, per ſudorem, urinam, imò vel per alvum expellendo, plurimos inde ortos affectus curat, vel ſaltem levat, quales ſunt, Atrophia, &c. Præſervat itidem à dolorib. calculi, (*ſi ſingulis Men-*

Menſibus ante Novilunium aſſumatur.

Doſis gr. vij. viij. ix. x. in liquore convenienti.

Uſus ejus quotidianus aliquandiu continuari poterit.

6. *Oleum Ludi*, i. e. ♀eæ materiæ quę maculæ inhæreſcit, fit calcinando, & per deliquium ſolvendo.

Vires. Inſigne eſt ad reſolvendum calculum.

Doſis ℈j.

10 *Stercus (carbon humanum Paracelſo aliis ♀ Occidentale,)* emollit maturat, anodynum eſt. Ea propter magni uſus ad mitigandos dolores incantatione introductos, (*impoſitum*) ad anthraces peſtilentiales maturandas, ad phlegmonem, v. grat. gutturis ſ. anginam curandam, (*ſiccatum, tritum & cum melle illitum,*) ad inflamationes vulnerum arcendas. Quin & intrinſecus à nonnullis adhibetur, in Angina, (*crematum & potui datum,*) in febrib ad paroxyſmos profligandos, (*eodem modo propinatum, Doſ.* ℈*y.*) in Epilepſia, quam ſtercus primum Infantuli ſiccatum & pulveriſatum, & ad complures dies exhibitum, radicitus evellere ajunt.

PRÆP.

1. ▽ *ſtillatitia* fit una & eadem opera cum oleo.

Vires. Mederi dicitur oculorum unguib. reliquiſque paſſionib. tunicæ annatæ, (*guttula una vel altera inſtillata,*) faciei conciliare colorem, pilos producere, ulcera corroſiva & fiſtulas curare, cicatriceſque manuum removere.

Internè prodeſſe ajunt comitialibus & hydropicis, lapidemq; renum & veſicę pellere, morſibuſque canis rabidi, venenatorumq; animalium ſubvenire.

2. *Oleum.*

℞. Stercor. Juvenis, (non pueri) q p. exiccetur in △ vel furno lento △e, poſtea per ⋇ deſtilla, △e primum lento, ſic prodibit phlegma, tandem cum aliis Spiritib. oleum. Utrumq; per MB rectificetur.

Poterius Andegav, parat hoc modo.

℞. Sterc. human. quant. magn. corrumpatur per ſe, ac convertatur in exigua quædam animalcula, & hinc ferè in ⚴erem abeat. Stercus hoc ita præparatum deſtilla ex ♉, 1° △ blando, mox validiori, ſic prodibit ℅ & ▽.

N. *Graveolentia utriuſque tollitur rectificationibus & cohobationibus repetitis.*

Vires. Valet ad tineas capitis, eryſipelas exulceratum, lichenes impetigines (*illitum*) podagricis doloribus ſubvenit, cancrum curat & mortificat.

Internè Icterum ſolvit, *Libav.* l. 2 *Alchym. Poter. in Pharmacop.*

11. *Semen ſ. Sperma*, non modo comperimus per ſe à nonnullis ad Veneris ſcil. ligaturam maleficam

Dddddd diſ-

diſſolvendam adhiberi, ſed & Mumiam magneticam inde fieri, qua amoris concilietur fervor. Quin & homunculum hunc inde meditatur Paracelſus.

12. *Sanguis, (recens adhuc & calide potus,)* conferre dicitur ad Epilepſiam, ſi ſc. potum motus excipiat vehementior curſuſque celerior ad ſudoris uſque proruptionem, hæmorrhagiam quamcunque ſedat, *(epotus recens vel incineratus)*. Quin & extrinſecus ſanguinis eruptioni confert, & præcipuè narium hæmorhagiæ, *(cinis inditus vel & recens fronti illitus ut inibi exiccetur.*

N. 1. *Potio ſanguinis ſumma cautione opus habet, quippe aſſumentibus non modo truculentiam inducit, ſed & Epilepſiam quandoque generaſſe compertum eſt.*

N. 2. *Sanguis puerperij ſanat ſcabiem volaticam, (recens cum ſecundina ſemel ac iterum illitus) Hartm.*

Præp.

1. ▽ *deſtillat.* fit eodem labore cum ○○○.

Vires. Valet Phthiſicis & aridis (*epota ad ℥j. vel membris affricta,*) fiſtulis purificandis & ſanandis, ambuſtis refrigerandis.

N. *Deſtillatur & ▽ è ſang. & lactis human. ā. commendaturque ad maculas cutis extirpandas. Hartm.*

2. ○○○ *deſtillatum.*

℞. Sangu. Juvenum (verno extracti,) quant. magn. Alcohol, Vini ⅓. cucurbitis probè munitis, digere in F. E. ♂ ♀ 40. dein deſtilla per ⅩⅩ, è cinere, & prodit una cum ▽. ○○○ Utrumque rectifica ▽ per MB. ○○○ per ♉. è cinerib. aliquoties (9. 10. vicibus) quando.

Vires. Maximè commendatur ad Epilepſiam radicitus tollendam, (*ſi ſingulis diebus per menſem integrum ſumatur ℈ß. à Novilunio incipiendo & poſtmodum ſingulis noviluniis ſemel per annum ℈j.*) ad paralyſin, apoplexiam, pulmonem exulceratum pleureſin. *Beguin.*

N. *Deſtillatio S. H. non uniuſmodi inſtituta reperitur.*

Nimirum:

Deſtillant alij S. Hm. recentem & adhuc calentem, idque modo duplici, per ſe ſcil. & ſine additione, tum quoque admixta aliquota parte 🜍 rectificat.

Alij S. Hm. non recentem, ſed vel exiccatum, vel digeſtum aliquandiu deſtillationi ſubjiciunt. Digeſtionem autem peragunt alij ſolius ſanguinis (addito tantillo ⊖is,) alij ſangu. cum 🜍 rectific. confuſi.

Exhibet autem Anatomia Sanguinis 1. ▽*m* & 2. ∽∽*m, i. e.* ▽*m rectificatam.* 3. ○○○. *i. e. Liquorem craſſiorem.* 4. *Sal volatile.* 5. *Sal fixum. Verum nos uſitatiora damus.*

3. *Oleum rectificatum.*

℞. Sanguinem Juvenis ſani, menſe Majo venaſecta extractum, ſuſcipe cucurbita, ut ſolum ¼. repleatur. Hinc clauſo vaſe detineatur, in calore

lore mediocri, ut ſanguine intumeſcente tota cucurbita impleatur. Hinc F.gatio, primumque exit ▽ (non magnæ æſtimationis niſi quod amplius elaborata, nonnullis ad extrahendum Sal inſerviat.) Reliquæ pellantur in cinerib. per ♈m juncturis optimè clauſis: Deſtillatum refundatur ſuper feces, fiatque cohobatio vice nona, ut color ſubſequatur rubinus.

N. *Attendere oportet in deſtillatione, ne nimio △ feces comburas inq; carbonem redigas, ideoque tantum ad ſiccitatem deſtilles.*

Vires. Maximarum habetur virium ad refocillandos ægrotos. *Libav. Syntagm. Clopin. l.* 8.

4. *Balſamus Antipodagricus ſ. Oleum ſ. H. alcaliſatum. Fit eodem modo.*

℞. S. H. adhuc calentis, M 1. putrefac. aliqu. ♂ (9.) dein deſtilla ex ∴ per gradus 1. lento △e, hinc 2. fortiori per ♈, & exibit Ol. rubicundum & fœtens, ſale volatili ad ſpondilia colli adhæreſcente. ℘ rectifica per colchotar ex cucurbita △ ∴ aliquoties à recenti colchotare gando: demum ſolve in correcto hoc oleo ſal & ſerva.

Vires. Mirandarum eſt virtutum in podagra, quotidie bis tervé, ſex dieb. continuis inunctum; ſiſtit dolores tumore ſimul & rubedine evaneſcente, &c.

N. *Similis energiæ eſt balſamus è ſanguine hircino & cervino prolectus, in quibus tamen & viſcera pulmones ſcil. cor & epar addidiſſe expedit. vid. ſ. l.*

5. *Spiritus Antepilepticus.*

℞. ♈ S. H. dephlegmati & ter rectificati, ℔. ij. infuſi fl. lavendul. (in vino) ℔. ij. M. & deſtilla per B. M. ad medietatem, idque repete tertia vice: dein adde 🜄 rectific. ℥ij. & ſerva.

Vires. Valet ad curandam Apoplexiam, paralyſin, ut & ad Aſthma, &c.

N. *Habet & Beguinus inſuper S. H. Qu. Eſſ. Biolychnium, Phyltrum, Balſamum, ▽m ſanitatis, Arcana duo. Verum cum prolixa horum deſcriptio, Autorque alias in omnium manibus verſetur, illorum deſcriptione ſuperſedeo.*

13. *Calculus* Tartarum ſ. calculū in omnib9 partib9 ſolvit, & expelli facit, ideoque omnib. obſtructionib. ſubvenit.

[*Pulv. exhibitus. Doſis* ʒj.]

PRÆP.

1. *Sal Cryſtallinum.*

℞. Calcul. optimè calcinatum. (ut durities lapidis emolliatur,) coque in ▽, & ſolvetur in ▽m Citrinam. Hinc filtratura evaporata, manet Sal in fundo, quod ſi libet denuo calcina, & in △e fervente ſolve, & coagula reponeque ad cryſtalliſandum.

N. *Calcinatio inſtitui poteſt diverſimodè: Alij calcinant cum ⊖ 6. horis: Alij cum ♁ & ⊖: Alij cum duplo carbonum faginorum.*

Ddddd 2 Sen-

Sennertius calcinat calculum tritum 🜂e circulari, hinc reverberij, & tandem cum carbonibus faginis (in fornace figulina. Inſt. l.5. p.3. ſ.3. c.5.

2. *Oleum ſ. Liquor*, fit ſi Sal in aëre humido ſolvatur.

Doſis gr. vj ad x.

N. *Sennertius calcinat cum* 🜕, *hinc* 🜔 *cum* 🜈 *extrahit, &* 🜈 *ſeparato, Sal reponit ad liqueſcendum.*

3. *Eſſentia ſ. Elixyr.*

℞. Sal calculi Cryſtall. volatiliſa cum 🜈, hinc abſtrahe leni calore 🜈, & remanet ∴. *Sennert. d.l.*

Doſis à gr. v. ad x.

N. *Si ita placuerit calculum iiſdem preparationibus cum aliis lapidibus ſubjicere poteris. vide l.2.*

Ex Cadavere ſ. Homine mortuo.

1. *Cadaver integrum Carové*, Officinis *Mumiæ* titulo venit.

Hæc reſolvit ſanguinem coagulatum (aſſumpta ℥ij.) conferreque dicitur, purgationi Capitis, punctioni Lienis, tuſſi, inflationi corporis, & ſimil.

Extrinſecus adhibetur vulnerib. conſolidandis.

N. *Mumia communiter* 4. *denotat.*

1. *Mumiam Arabum, quæ eſt liquamen ſ. liquor concretus exudans in ſepulchro è cadaveribus Aloë, Myrrha, Balſamoq; conditis.*

2. *Ægyptiorum, quæ eſt liquamen ex cadaveribus piſſaſphalto conditis. Nimirum, hoc condiebantur Cadavera vilioris ſortis, adeoque & ipſamet cadavera nonnunquam eo modo condita proſtant.*

3. *Piſſaſphaltum factitium, id eſt, mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditant.*

4. *Cadaver ſub arena Solis æſtu torrefactum. Fitq; cum in Hammoniorum Regione, quæ eſt inter Cyrenarum Regionem & Alexandriam, ubi arenarum Syrtes Ventor. turbine ſublatar. incautos viatores obruunt, unde horum cadavera flagrante Solis æſtu torrentur & exareſcunt.*

His 5. *& Mumia recentiorum addi poterit, quæ fit: Eligatur Cadaver hominis ruffi (quia in hoc ſanguis habetur tenuior, adeoque & caro præſtantior,) integrum, recens, ſine macula,* 24. *aut circiter annorum, morte violenta (non morbo) interemptum, per diem & noctem luminarium radiis ſereno tamen tempore irradiatum. Hujus carnes muſculoſas fruſtulatim conſcinde, & conſperge pulvere Myrrhæ & tantillo ſaltem Aloës, poſtea imbibe macerando aliquot* 🝞 *in* 🜈 *ſuſpendatur per* 🝣. 6. *vel* 10. *ac iterum cum* 🜈 *imbibatur: tandem in* 🜁 *ſicciori, locoque umbroſo fruſta ſuſpenſa ſicceſcant, tunc aſſimilatur carni fumo durata, ſine fœtore. Crollius.*

Ex his jam recenſitis Mumiarum generibus etſi prioribus, ſi ſaltem è ſanis corporibus haberi poſſent, ſuas laudes non derogem, præcipuè primo quod tamē vix ad nos perferri credo: Attamen iis poſte-

poſteriora duo praeferenda autumo, utpote in quibus metu ſumus ſoluti, quem incutit Renodæus Mumiam Officinarum nihil aliud eſſe perhibens, quam expreſſum putridi cadaveris ſuccum inſpiſſatum, ideoque magno mortalium damno divendi.

Præp.

Vulgaria quæ Mumia Officinarum ingreditur paſſim occurrunt.

Suntq;

Pulvis ad caſum, Athanaſia magna, Balſam. Petri de Ebano, Unguentum Sympathetic. Empläſtr. Apoſtol nigrum, Cerat. pro hernioſis Laudan. Opiat. &c.

Inſuper ſunt minus vulgaria:

1. *Tinctura ſ. Extractum Mumiæ Quercetan.*

Fit ex Mumia vulgari, extrahendo cum 🜄 & Therebinth. añ. iterumq; menſtr. ſeparando ad mellis conſiſtentiam.

2. *Tinctura ſ. Extr. M. Crollij.*

Fit ex Mumia recentiorum dicta cum 🜄 aut Sp. Sambuci.

N. *Ex hac facit Crollius Theriacam de Mumia: quæ ℞. Tinctur. Mum. ℔ß Theriac. Androm. ℥iv. Ol. Olivar. Mumiati ℥ij. ⊖ Perlar. & Corall. ana ʒij. Terræ ſigillat. ℥ij. Moſchi ʒj. Dig. per menſem.*

Vires. Commendatur ad quævis venena & contagia, ſubvenit peſti præcavendo, ℈j. & curando.

Doſis ʒj. vel ʒiß.

N. *In aſſumptis venenis exhiberi poteſt cum Ol. Amydal. dul. ad Vomitum.*

3. *Tinctura Alcoliſata, ſ. Elixir Mumiæ.*

℞. Mumiæ, (ſcil. carnis humanæ induratæ,) tenuiter inciſæ, affunde Sp. Terebinth. vaſeque H. clauſo per menſem, ad putreſcendum ſepone. Expreſſioni veſica bubula exceptæ affundantur aliquotæ partes 🜄 rectific. Inde in ☓ cæco ſuper cucurbitam juncturis optimè munitis adaptentur, ita ut cucurbita in frigidam 🜄m poſita, ∴ prunaq; circa ☓ lento calore officium faciunt, cujus beneficio Liquor, ſ. Q. E. in forma perquam ſubtili cum 🜄 per veſicam delabitur. Materia reſidua reverberanda & in ⊖ ſublimatione redigenda, demum cum Q. E. poſteaquam illa à 🜄 per MB fuerit ſeparata, circulationis medio unienda. Quib. peractis Qu. Eſ. Mumiæ cum Theriaca & Moſcho amplius digeri & ita in forma Elixirii reſervari poterit. *Tenz. in Med. Diaſtat.*

Vires. Remedium eſt præſentaneum cum ipſiuſmet peſtis, tum aliorum deleteriorum.

N. *Circumfertur & Tinctura Mumiæ ex 4. ſuis Elementis purificatis, & denuo conjunctis, quam qui voluerit videre poterit apud Tenz. in Med. Diaſtat.*

4. *Ol. Oliv. Mumiat.*

℞. Mm̄. ante paratam, ſcinde per minima, digereque cum Ol. Olivar. V. H. d. per menſem. Hinc transfunde in

de in cucurbitam vitr. atque in MB. exhalet Mercurius, donec nullus exeat fœtor, & Mumia tota diſſoluta ſit. Solutionem digere aliquandiu ♉℘30. cum 🜈, poſtea eundem abſtrahe, & remanet 🝆 rubicundum & odoriferum.

Vires. Omnes Balſami naturalis habet proprietates, venenatis & peſtilentib. affectib. omnib. conducit.

N. 🝆 *hoc dicto modo paratum exaltari amplius poteſt, ſi cum 🜈 aliquandiu digeratur, & 🜈 iterum abſtrahatur, idq; aliquoties repetatur.*

N. *Libavius Carnibus recentibus inciſis addit parum ⊖is & ſp. Terebinth. macerat vaſ. clauſ. colat & fœtorem aperto vaſe exhalare ſinit, poſt deſtillat per ♌, vel XX rectum additoq; moſcho, & 🜈 digerit.*

5. *Aqua Divina ſit.*

Totum Cadaver cum Oſſib. Carnib. Viſcerib. (perempti ſcil. morte violenta) ſecetur in fruſtula minutiſſima probeque ſubigantur omnes corporis partes, ne quid maneat incommixtum. Hinc deſtillabis vice ſecunda.

Vires. Aquã hanc Divinam ſunt qui magnetica ſua virtute maximoperè deprædicant.

Nimirum:

Guttulas aliquot Sanguinis, (ſc. 3. vel 9.) ex Ægro aliquo extracti, miſcent cum aliquota parte, (ʒj.) dictæ ▽æ, △ique apponunt, quod ſi ſanguis & ▽ invicem miſceantur intra breve temporis ſpatium (hor. 24.) ſanitatem promittunt, ſin incomixta manſerint, brevi mortem ſubſequuturam autumant. In defectu ſanguinis ſimiliter procedunt cum excrementis ſcil. ⊡, ſtercore, ſudore, ſanie, & ſimil. Quæ tamen majori Doſi exhibent.

2. *Cutis* comendatur in difficili partu & affectib. hyſtericis, (*ſi venter ea ligetur,*) in aridura & contractura articulor. (*ſi chirotheca inde facta induantur.*)

3. *Pinguedo,* roborat, diſcutit, mulcet dolores, removet contracturas, cicatricum duritiem lenit, foveas poſt morbillos relictas explet

Præp.

Linimentum, miſce axungiam cũ ſpir. ⊕i exactione & redactione relinquitur aliquod viſcidum.

Vires. Penetrans eſt, uſumq; habet in ariduris.

4. *Oſſa humana,* exiccant, diſcutiunt, aſtringunt, fluxus quoſcunq; ſiſtunt, adeoque utilia ſunt in Catarrho, fluxu menſium, Dyſenteria, Lienteria: Inſuper articulor. dolores compeſcunt.

N. 1. *Uſitatum eſt recentiorib. ita purgantibus ea admiſcere.*

N. 2. *Adhibentur & dentes è maxilla mortui evulſi, commendanturque ad morbos maleficio introductos (in ſuffitu,) & ad corroſos dentes evellendos, (ſi ſæpius illis tangatur,) Hartman. in practic.*

Præp.

Præp.

1. *Pulvis ſ. Cinis* fit l. c. calcinando in fornace figulina.

2. *Oſſa præparata* fiunt l. c. cum ▽ conveniente lævigando.

3. *Magiſterium* fieri item poteſt l. c.

4. *Oleum* fit deſtillatione per ☋ v. l. 2.

Vires. Diſcutit, anodynum eſt, ideoq; inſigne antipodagricum.

5. *Cranium* ad capitis morbos conferre compertum eſt, & nominatim ad Epilepſiam, unde & varias paſſim compoſitiones Antepilepticas ingreditur.

Laudatur autem præcipuè Os triquetrum temporum ceu peculiare Epilepſiæ ſpecificum.

Præp.

1. *Cranium calcinatum* fit l. c. in fornace fig.

2. *Cran. præparatum* fit è calcinato cum ▽ antepileptica, v. gr. Flor. Tiliæ lævigato.

3. *Magiſterium Cranij* fit l. c. ſolvendo in ſpirit. aliquo acido, v. gr. ſp. ⊕ & præcipitando.

Doſis ad ℈j. vel ʒß.

4. *Magiſterium compoſitum ſeu ſpiritus Cranij Eſſentificatus* fit ſi liquori acido, oleo ac ſali volatili. Sal quoque fixum ex ☉o extractum conjungatur, & poſtea ſimul per menſem philoſoph. in cinere illa digerantur ac uniantur.

Vires. Antepilepticum eſt, cujus vires vulgarium antepilepticorum facultates longè ſuperant. *Brendel.*

5. *Oleum* fit deſtillando crania contuſa per Retortam. Exit Liquor ℴℴ & ⊖ volatile.

N. *Officinariis hoc vulgare eſt incorrectum, præſtaret tamen cum* 🜈 *rectificaſſe.*

Doſis gr. iiij. ad vj.

6. ⊖ *volatile* una opera cum oleo acquiritur.

7. *Extractum ſ. Tinctura Cranij.*

℞. Crania 2. vel 3. groſsè contuſa digere ♂ ♀ aliquot (14) & cohoba cum ſpr. Juniper. vel Salviæ ad eminent. digit. 4. & 5. affuſo, macera in phiola longi colli optimè clauſa VB ♂ ♀ (12. 13. 14.) Hinc exprime per torculare per quàm fortiſſimè, & exibit liquor rubicundus oleoſus. Cola & abſtrahe in VB, ad conſiſtentiam ſapæ.

Vires. Extractum hoc digeſtum & perfectè depuratum tanquam theſaurum precioſiſſimum adverſus Epilepſiam diligenter aſſervare fas eſt.

Doſis ℈ß. ad ℈j. cum ſua ▽ propria ∽at. *Quercet. Pharmac. reſtit. cap.* 26.

8. *Extractum ſeu Galreda Theophraſto:*

℞. Limatur. Cranii digere cum 🜈 (ſalviato ♂ ♀ 15.) dein deſtilla per ☋m (præmiſſaque maceratione ♂ 15.) cohoba vice tertia: tandem deſtillatum circula, (♂ 5. 6.) & 🜈,

MBſe-

Digitized by Google

MB ſeparato, Eſſentiam inſtar coaguli ſerva.

Doſis g. v. 6. quotidiè. *Quercet. de Med. Spagyc. prep.*

6. *Uſnea Cranij* (i. e. Muſcus naſcens in cranio interempti, aëri expoſito,) aſtringit validè.

Uſuſque magni eſt in Hæmorrhagia quacunque, v. gr. narium (inditus.

N. 1. *Sunt qui Uſneam in manibus retentam Hæmorrhagiam quamcunque incantamenti inſtar, ſupprimere tradunt.*

N. 2. *Adnaſcitur & alijs Oſſibus aëri expoſitis Uſnea quædam, quam viliorem quidem reputant, verum & huic magnam vim adſtringendi ineſſe, experientia docuit.*

Ingreditur Uſnea Cranii compoſitionem Unguenti Sympathetici ſ. Magnetici, v. l. 2.

7. *De Cerebro fiunt* 1. *Spiritus Cerebri humani. Aqua aurea.*

℞. Cerebrum hominis juvenis (infra añ 24) ſani violenta morte perempti, cum omnib. membranis, arteriis, venulis & nervis, cum medulla ſpinali tota, conquaſſa & affunde aquarum Cephalicarum, (fl. Tiliæ Pæon. Beton. Ceraſ. nigr. Lavendul. Lil. Conval inprimis Diaphoretici in acutis) q. ſ. ad eminent, dig. 4. vel 5 relinquatur aliquandiu, poſtea percohobia ✝entur. Ex fecib. calcinatis elice Sal, quem deinceps cũ ∽u facto conjunge & totũ curioſè ſerva.

Vires. Antepilepticum inſigne reputatur.

Doſis à ℈j. ad ʒiv. *Hart. in pract.*

N. *Ex Cerebro Alcis inſigne itidem Antepilepticum ſimili ratione parari poterit.*

2. *Oleum Cerebri fit.*

Subſtantiæ Cerebri admiſce nonnihil ſalis commun. ac deſtilla per ☊m vitream ex ∴.

Vires. Inſigne quoque Antepilepticum eſt, caputque ſummè confortat.

N. *Tota ferè Cerebri ſubſtantia in ℅ redigi poterit, hinc parum Salis expectandum.*

3. *Aqua Antepileptica.*

℞. Cerebri humani ℔. iij. Aq. Lil. Conval. Lavendul. primul. Ver. Vin. Malvat. añ ℔. iij. ſtent infuſa ♂ 5. dein ✝entur per MB.

8. *Ex felle humano* fit Extractum cum 🜄 quod auri inſtillatum mirè ſurditati ſubvenit.

9. *Cor,* Epilepſiæ medetur, (*ſiccatum & exhibitum.*

Et hæc ſunt quæ de Medicamentis ex Homine depromptis compendii ratio ſcribere permiſit, ulteriorem farraginem qui cupit, paſſim apud Authores inveniet. Peculiarem quoq; inde conſcripſit Tractatum Clariſſimus Dn. D. Daniel Becker, Profeſſor & Phyſicus Regiomontanus, qui primum in 12° poſtmodum ſuperiorib. añis in 4°. ſufficienter augmentatus prodiit.

La-

Digitized by Google

Lacertus.

V. Inſectorum Claſſem.

Lepus.

Λαγὼς, Haſe.

Animalculum eſt timidiſſimum ac fœcundiſſimum quoquo tempore coiens.

OFFICIN.

1. *Cinis Leporinus.* 2. *Caput.* 3. *Oculus.* 4. *Sanguis.* 5. *Pulmo.* 6. *Cerebrum* 7. *Cor.* 8. *Iecur.* 9. *Fel.* 10. *Renes.* 11. *Teſticuli.* 12. *Uterus.* 13. *Coagulum.* 14 *Talus.* 15. *Axungia.* 16. *Stercus.* 17. *Pili.*

1. *Cinis* fit ex Lepore integro combuſto (præſtat qui Verno tempore captus,) vel ex pelle tota, ad nigredinem cinerumvé colorem incinerata. Præſtantiſſimum Medicamentum eſt in calculo.

Doſis ad ℈j. & ʒß. vel ʒj.

Alopeciis item & Pernionib. extrinſecus medetur.

2. *Caput* Alopeciæ ſubvenit, (*cinis cum melle inunctus,*) dentes dealbat, (cinis) in dentifrio.

3. *Oculi Leporini* in Martio capti, valent ad partum difficilem, ſecundinas & molam propellendam, (ſiccati ſcilicet cum pipere ſine ulla compreſſione, impoſitique vertici ut pupilla verticem tangat.

4. *Sanguis illitus* cutis vitia in facie, uti lentigines vitiliginemque ſanat, inaſſatus, Dyſenterias & Cœliacorum profluvia ſiſtit, calculum cominuit.

5. *Pulmo* ſuſpirioſos juvat, Epilepſiam curare dicitur, (muria conditus & quotidie cum Myrrha comeſtus per menſem,) perniones ſanat impoſitus.

6. *Cerebrum* gingivis infantum affrictum dentitionem facilitat, tremores artuum emendat (inaſſatum & manſum.

7. *Cor* dicitur itidem Epilepſiam curare (*ſimili modo quo pulmo adhibitus,*) dolores uterinos arcere, (*pulvis aſſumptus*). Quartanæ peculiariter mederi, (*in partes tres diſſectum & præmiſſis univerſalibus tertio 3. Paroxyſmorum, tertia parte propinatum.*

8. *Iecur* fluxum ſedat alvi, Jecineroſiſque opem fert.

9. *Fel* Ophthalmicum & Otalgicum inſigne exhibet.

10. *Renes & Teſticuli* calculoſis propinantur, (ſiccati) conceptum juvant (à menſib. aſſumpti) mictionem involuntariam corrigunt.

11. *Teſticuli* Urinæ incontinentiam tollunt, Veſicæ morbis ſubveniunt ad conceptionem faciunt, (*pulveriſati & aſſumpti.*

12. *Uterus* itidem conceptionem promovet (ſiccatus & à menſibus propinatus.

13. *Coagulum* ſanguinem concretum diſcutit, conceptionem promovet (poſt menſtruas purgationes vulvæ cum butyro impoſitum,) potum v. partum enecat.

Digitized by Google

N. *Præſtantiſſimum eſt quod eximitur antequam aliud quid præter Lac maternum deguſtaverunt.*

14. *OſſiculumTali*(der Haſenſprung comendatur ad arenulas, Colicam, Epilepſiam, partuſque enixionem. (*pulveriſatum & exhibitum.*

N. *Idem deVertebris caudæ affirmāt.*

15. *Axungia* extrinſecus applicata, maximè ſi vetuſta ſit, tanta pollet attrahendi vi, ut vel ſpicula cuti infixa eliciat, inſuper abſceſſus rumpit, dolore dentium medetur, (*pone aures poſita.*

16. *Stercus* calculoſis prodeſſe dicitur, (*cinis exhibitus,*) Dyſenteriæ convenit. (*potum*) ambuſtis medetur (*impoſitum.*

17. *Pili* Linimentis ſanguinem ſiſtentib. miſcentur.

Lupus.

Λύκος, Lupus, Wolff.

Animal eſt audax, rapax, vorax, cani non abſimile, unde& Canis ſylveſtris nonnullis Venatorib. audit.

OFFICIN. NAT.

1. *Dentes.* 2. *Cor.* 3. *Hepar.* 4. *Inteſtina.* 5. *Axungia.* 6. *Oſſa.* 7. *Stercus.*

Vires. 1. *Dentes* argento incluſi infantulis familiares ſunt, ut gingivæ ſcil. eorum fricatu dentib. erupturis pateſcant. Adalligati pavores eorum prohibent.

2. *Cor* comitialib. prodeſſe fertur (*toſtum & tritum.*

3. *Epar,* Epatis vitiis confert, ideoque & Hydropicis ac Emaciatis, nec non & tuſſientib. (*ſiccatum & exhibitum.*

4. *Inteſtina*, inprimis ad colicos dantur dolores, quos itidem arcere dicunt circumligata: hoc item fertur & de corio.

Doſis Inteſtin. ʒj.

5. *Axungia* non vilioris virtutis eſt, quam canina: calf. digerit, articularib. morbis medetur, oculorū lippitudini confert, (*ſi ea fricentur.*

6. *Oſſa* ad morbum intercoſtalē, ut & ad ictus puncturaſq; valent.

7. *Stercus* Colicis confert (*exhibitum, vel brachijs, cruribusvé adalligatum.*

PRÆP.

1. *Oleum* fit ſi Lupus in Oleo decoquatur.

Vires. Podagricos dolores mitigat.

2. *Eſſentia Sanguinis Lupi,* efficax ad diſſolvendum ſanguinem coagulatum. *Hartm. in pract.*

Lynx.

Λύγξ, Lupus cervarius, Luxſ Thier Wolff.

OFFICIN.

1. *Axungia.* 2. *Unguis.*

Vires. 1. *Axungia* convenit articulis reſolutis, convulſis, luxatis.

2. *Unguis* argento & auro includitur geſtaturque adverſus morbum Comitialem & Spaſmum, (*loco amuleti.*

N. *Præfertur qui in dextro pede pro pollice eſt.*

Moſchus

Digitized by Google

Moſchius ſ. Moſchi Capreolus.

Doreas Moſchi, Gazella Indica, Biſamthier.

Eſt Animal exoticum Capreę non multum abſimile, vulgare in Regno Cathai, Pegu, (Ditionis magno Chā ſubjectæ) & ut alii volunt in Ægypto aliiſque locis: colit alpes, nardis victitat, aliiſque herbis odoriferis.

N. *Tranſvehi quidem cepit in Italiam, verum citra emolumentum, nec enim Moſchum exhibet nec vitale diu ſuperſtes eſt.*

Moſchus Biſam.

Eſt excrementum ſeu ſanies incluſa Vomicæ circa umbilicum dum Qis æſtro animal id percellitur, enatæ: videlicet Vomicam hanc dum dolet, ad lapides vel arborum truncos fricat, adeoque diſrumpit ſaniemque inibi contentam effluere facit, lapidibuſque adhæreſcere, hinc eo calore Solis ulterius elaborata in moſchum odoris ſuaviſſimi faceſſit.

N. *Sunt qui ex Vomica abſciſſa ſolique aliquantulum expoſita Moſchum colligunt, ſed hic ut priore immaturior eſt, ita & bonitate vilior. Adulteratur varijs modis, verùm cui ſyncerus & verus non incognitus eſt, eidem ex odore & ſapore, quin & ex pondere fraudem deprehendere non erit difficile. Nonnulli probant, an Moſchus legitimus ſit, hoc modo: Pondus libra examinatum in labellum humore perfuſum immittunt, tùm paulo poſt iterum aqua lance ponderant, quod ſi ſuperferatur, ſyncerum & legitimum exiſtimant: ſin cedat, ſpuriū & adulteratum.*

Vires. Calfac. 2. ſic. 3. attenuat, cordialis eſt, & alexipharmacus, hinc & cephalicus.

Uſus præcipui in omnib. affectionib cordis, palpitatione (potus ac illitꝰ) Spiritus nimir. vitales fovet, ſuſcitat, recreat: Hinc in affectionib. capitis & nervor. à frigore & craſſis humorib. oriundis, tùm & in dolore colico, &c.

Externè detergit tenues oculorū albugines, & humidas defluxiones exiccat, ad Venerem concitat.

Doſis gr. iv. v.

N. *Uterum quia ſuavi ſuo odore allicit, mulieribus uteri aſcenſus obnoxijs minus commodè exhibetur, è contra v. majori cum utilitate pudendis ad retrahendum uterum illinitur.*

PRÆPARAT.

1. *Spec. Diamoſch. dulc.* } *Vide*
2. *amar.* } *Diſpenſ.*
3. *Confectio Moſchardina, ſ. Trochiſci Moſchardini, v. l. 2.*
4. *Oleum Moſcellinum,* Μοσχελαιον (*compoſitum*) *v. D.*

Mulus, Mula.

Ἡμίονος.

Animal eſt vivaciſſimum genitū ex Equa & Aſino, ideoq; ſterile.

OFFICIN.

1. *Ungula.* 2. *Urina.* 3. *Stercus.* 4. *Cor.* 5. *Epar, &c.*

Digitized by Google

Vires. 1. *Ungula* ſuffitu menſes nimium fluentes ſiſtit. *Cinis potus* ſteriles reddit, *illitus* alopeciæ ſubvenit.

2. *Urina* cum luto ſuo pedum clavos curat.

3. *Stercus* Menſium fluorem ſiſtit & Dyſenteriæ opitulatur (*combuſtum tuſum, cribratum & potum*,) dolori Lienis ſubvenit.

4. *Cor, Epar, Renes, Uterus, Teſtes Spuma oris*: ſingula hæc ſterilitatem inferre dicuntur.

Mus.

Μῦς { Domeſticus μῦς χ𝔊 𝔐auß; Araneus; Alpinus; Major, ſ. Glis }

Mus domeſticus eſt animalculum notiſſimum, vitæ breviſſimæ, ſalacitatis maximæ.

OFFICIN.

1. *Mus ipſe.* 2. *Stercus.*

Vires. 1. Mus vivus diſſectus & impoſitus extrahit aculeos, ſpicula, ſagittas, &c. curat ictus ſcorpionum extrahit venenum. Cinis mictioni involuntariæ ſ. nocturnæ medetur, (*potus*) alopeciæ ſuccurrit (*illitus*.

2. *Stercus* movet alvum infantū (*exhibitum gr. 3. 4. 5. 6. vel ſubditum*) inſervit clyſterib. & glandib. alopeciæ ſuccurrit, furfureſque capitis abſtergit (*illitum*). Calculos renum & veſicæ atterit: Condylomata, omniſq; generis verrucas, ficus, mariſcas & mora ani tollit. (*cinis cum Vino coctus & applicatus*.

Mus araneus, μυγάλη, Sorex nonnullis. 𝔖pitzmauß.

Vires. Affectibus ſedis peculiari Experimento eſt, (*uſtus & illitus cum axungia anſerina.*

Mus alpinus, 𝔐urmelthier/ 𝔐urmentle.

Eſt animal alpium altiſſimarum incola, magnitudine cuniculos ferè ſuperans, Hyeme integra dormitans.

OFFICINAL.

Solus Adeps comendatur ad genus nervoſum & articulos contractos, rigidos, &c.

Mus major, ἀσης, ὕραξ, Rattus, 𝔕atte/ 𝔕atze.

N. *Venenum in cauda geſtare dicitur.*

Vires. Stercora murium majorū novem numero deglutita mulierculis nonnullis ſingulare habentur, experimentum quo menſib. obſtructis ſuccurrere moliuntur. Plater.

Ovis.

Οἴς, πρόβατον, Ovis, 𝔖chaaff/ { Mas, Aries 𝔋ammel; Vervex, i. e. Ar. caſtratus; Fœmina, Ovis; Agnus, vide ſupra. }

Ovis animal eſt manſuetum, timidum, lupo inimicum.

N. *Coitus tempus eſt à Majo ad Auguſtum.*

OFFIC-

Officin. Nat.

1. *Cerebrum.* 2. *Fel.* 3. *Oeſypus.* 4. *Lana ſuccida.* 5. *Sevum.* 6. *Pulmones.* 7. *Omentum.* 8. *Stercus.* 9. *Urina.* 10 *Veſica.* 11. *Caput & Pedes.*

Vires. 1. *Cerebrum* arietis prodeſſe ajunt in ſomno im̃oderato arcendo, in morbis Epidemiisq́, (*frixant cerebrum cumque pinguedine in placentam redigunt, addendo Cinam. Nuciſt. & hinc exhibent*). *Corradin de Morb. Ungar.* Facilitat dentitionem, (*illitum cum melle.*

2. *Fel* (*lanâ ſuſceptum infantumq́, umbilico appoſitum*) ſolvit alvum, carcinoma exterius ſanat (*illitum*) aurib. purulentis auxilio eſt, (*inſtillatum cum lacte muliebri.*

3. *Oeſypus* (ſuccidarum lanarum pinguitudo, vulgo Iſopus humida dicta,) conficitur hac ratione.

Lanæ ſuccidæ è collo feminibus ac femorib. ovium, macerantur aliquot horas (6.7.8.) in aqua ferventi, hinc ferveſiunt iterum, agitanturque bacillo, donec totam pinguedinem in aquam depoſuerint. Aqua hæc ſemotis lanis, magno impetu lignea rude agitatur, aut ex alto in aliud vas effunditur, ut ſpumeſcat, ſic ſordes ſpumæ inhæreſcentes ſeparari poterunt. Reiteretur hæc depuratio, donec nihil ſpumæ amplius extet, collecta pinguetudo lavetur aqua pura, (*alij malunt marinam,*) manibuſque agitetur, donec candida evadat, nec aquam amplius inficiat, admotaque linguæ leviter tantum aſtringat. Et hæc omnia ſub fervido Sole fieri convenit. Matth. & Dioſc.

Vires. Emollit, reſolvit, calefacit, dolores ſedat, luxatis contuſis, & ſimil. convenit.

Lana ſuccida, ἴξιον, ἔριον, ſchmutzige Schaaffswolle/ colligitur Æſtate è collo feminibuſque eaque mollis & ſudore referta.

Vires. Calfacit, emollit, lenit, convenit optimè contuſis, luxatis, cæſis, & ſimil. (*cum aceto, oleo, vino impoſita*). Cremata vim habet calfac. ſiccantem acrem, mordacem, diſcutientem: Ea propter confert humidis, mollib. tumorib. ulcerib. inveteratisq́, excreſcentias cohibet, ulcera ad cicatrices perducit, fiſtulas aureſque ſuppuratas ſanat (indita.

5. *Sevum* datum ex vino rubro, ſanguinem ſiſtit, diarrhæam, dyſenteriam, & tormina ventris curat (in clyſmate.

6. *Pulmones*, (ut & aliorum animalium carnoſa viſcera) capiti impoſiti dolores & æſtum mitigant.

Hinc Uſus præcipui in phrenitide vigiliisq́, &c.

7. *Omentum* calidum colico medetur dolori.

8. *Stercus* vim habet refrigerandi, exiccandi, aperiendi, diſcutiendi.

Hinc maximi Uſus in aurigine, (*ſumptum cum petroſelino, &c.*

Digitized by Google

Extrinſecus convenit in tumore ſplenis, in thymis, clavis, verruca, tumorib. cutaneis, &c. Maximi itidem ſolaminis eſt in ambuſtis, (*pulveriſatum & inſperſum*.

9. *Urina* (nigræ vel rubræ ovis) ſumpta, aquam intercutem abigit, (idem facit & deſtillata.

10. *Veſica*, (ut & capræ veſica,) cremata & exhibita, iis qui urinam inviti reddunt ſuccurrit.

11. *Caput & pedes* vervecis in ▽ fluente optimè decocta atrophiæ & contracturæ ſubveniunt, (in balneo

Ranunculus viridis.

Ranunculus calamites (à calamis in quibus degit,) Dryopetis Laub-Froſch.

Eſt genus Ranarum terreſtrium, reliquis minus colore viridiſſimum amans dumeta & loca aſpera.

OFFIC.

1. *Ipſe Ranunculus.* 2. *Sanguis.*

Vires. 1. *Ranunculus ſylveſtris* convenit virib. cum rana aquatica, ejuſque cinis vulnerib. inſperſus miricè ſanguinem cohibere dicitur, *Clariſſ. Dn. D. Arn. VVeickhard. in Theſauro.*

2. *Sanguis* peculiariter pro Philoruro comendatur.

Rhinoceros.

Ρινοκερως, Rhinocer.

Animal eſt magnitudine Taurum forma aprum æmulans, cornu unicum in proboſcide gerens, idq; nigrum, fiſſile, cubitum longum, pyramidale, bubali cornu forma ſua repræſentans, ſolidum ſine cavitate

N. *Tale nimir. videre licet apud viros rerum rariorum curioſos, Cornelium ac Ioannem Petraos Materialiſtas huj9 loci celeberrimos.*

N. 2. *Et cornu alterum puſillum in dorſo gerere dicitur, eſt nobis incognitum.*

Vires. Commendatur ad venena contagia alioſque affectus ſudorem opus habentib. ideoq; loco unicornu in ejus defectu eſſe poterit.

Datur in ſcobe pulveriſata ad ℈ß. vel ℈j.

Rupi Capra.

Vide ſupra poſt Capram.

Salamandra.

Vide Inſect.

Serpens.

Οφις, Schlang.

Animal eſt aſtutiſſimum, exuvias ſingulis annis bis exuens Vere ſcil & Autumno, Hyeme ſub terra & præcipuè ſub radicib. arborum, (Betulæ, Coryli,) ſopitum quieſcens homini infenſiſſimum.

N. 1. *Serpentis nomen generale eſt multas ſerpentum ſpecies ſub ſe comprahendens. Hujus a. loci vulgare ſerpentis genus intelligimus à Caciliys, Viperis, &c diſtinctum, quas damus infra.*

N. 2. *Præſtant collecti initio Veris cum ſenectam depoſcunt, attamen non ſtatim ab egreſſu è latebris hybernis.*

Officin. Nat.

1. *Integri combuſti, Caro, Cor, Oſſa,* 2. *Pinguedo.* 3. *Exuviæ.* 4. *Fel.*

Vires. 1. *Integri combuſti, (pulvis ſerpentum,) ſcil. caro, cor, oſſa ac epar,* vim habent alexiteriam, ſudoriferam, (non venenatam.

Uſuſque præcipui ſunt intrinſecus in omnib. morbis venenatis ac malignis, quales ſunt peſtis, febris, petechialis, lepra & ſimiles: Quinimo & phthiſicos Gallicové morbo laborantes, viperarum præcipuè uſu juvari, ceu ſecretum venditat Cardanus. Si ſcil. caro cocta comedatur, jus bibatur, pinguedoque ſpinæ & juncturis illinatur. Nec eſt, quod uſum ſerpentum internū adeo formides, exeateratam e. ac decoratam carnem, abjectis tamen felle, cauda & interaneis, loco cibi aſſumere licet.

N. *Caput abjicitur quia maximè venenoſum eſt, adeo ut dentibus ſolis vim ſuam malignam exerant. Cauda negligitur non quod venenata ſit, ſed quia ex oſſibus tantum modo conſtet. Veſica fellea rejicitur, quia proxima eſt lacunæ materiæ venenatæ, quæ inde duobus meatibus ad dentium veſicas, ſeu gingivas defertur, in quibus ſcil. ſpirituoſior ac efficacior illa fit, adeo ut ſi quis dentibus viperæ etiam jam dudum interemptæ pungatur, veneno inficiatur, ſecus ac de felle conſtat, quo recenti canes moriuntur, ſiccato ſine noxa veſcuntur. Interanea non adhibemus ob ſtercora vel ova adhærentia, aliàs tamen bis rejectis, ſine noxa uſui eſſe poſſunt.*

N. 2 *Si placuerit Corda ac Epata ſeorſim ſervare, ſecundum nonnullos, Theſaurum Medicum obtines precioſiſſimū, Verum me hercle, ſi quicquam peculiare à carne & oſſibus, quantum vires attinet, tibi inde perſuaſum habeas, falleris. Falleris itidem ſi quod communis fert opinio, deglutione pulveris ſerpentini, (vel & cordium recenter extractorum, atque adhuc ſeſe moventium) ab ictibus ſerpentum tutum te imagineris. Experto crede.*

2. *Pinguedo* emollit ſtrumas, oculorum rubedini & maculis medetur, viſum acuit, podagricos dolores mitigat.

3. *Exuviæ* partum facilitare creduntur, (*ventri vel lumbis alligatæ,*) odontalgiamque (in gargariſmis) mitigare, impetigines curant, (*pulveriſatæ vel incineratæ & impoſitæ,*) alopeciis medentur, ac pilos naſci faciunt (illitæ.

4. *Fel.* Ictib. ſerpentum impoſitum, venenoſitatem in ſe allicit., Idē & de capite impoſito affirmant.

Præp.

1. *Pulvis.*

Pulveres ſerpentum tot compoſitionum circumferuntur, ut Agyrta ferè quiſque peculiare ſibi quippiam imaginetur. At quid opus eſt compoſitione, nec e. corrigi ſerpentes exenterati opus habent, nec ſtimulari, ſat e. fortis eorum vis, ſat tota carnoſa ac oſſea ſubſtantia, (Cor,

Epar.

Epar, Lingua, Caro, Oſſa, utpote quæ minimè venenata,) integer iidem ſi comburatur, venenatam exhalat naturam, mallem tamen caput rejeciſſe,) nihilominus tamen adſcribam unum atque alterum.

Bezoarticum Animale ſimplex.

1. ℞. Serpentem excoriatum, (rejectis interaneis cauda ac capite) lava & exicca, hinc pulveriſa, una cum ſpinæ vertebris, pulverem ſerva pro uſu.

Doſis à ℨß. ad ℨj.

N. *Exiccatio vel per ſe in aëre peragi poteſt, vel in* MB.

2. ℞. Serpentes vivos, (non exenteratos aut excoriatos,) conjice in ollam ac tege operculo, torreque ad ignem lentum, ut omnis pinguedo & humiditas conſumatur, (*abſque combuſtione tamen*) poſtea redigantur in pulverem.

N. *Præfero priorem, quippe metus ne venenoſæ partes ſufficienter exhalarint.*

Ex hoc fit

Bezoarticum Animale compoſitum.

℞. Pulv. ſerpentum, ℥ij. Rad Valerian. Angel. pimpin. herb. Rutæ aā ℨj. M. F. pulvis.

Doſis à ℈j. ad ℈ij. vel ultra.

Sus.

Ὗς { Mas. Verres, Porco, Eber/Borch Barch/ (majalis, i. e. porcus caſtratus
Fœmina, Porca, Scrofa, Saw.
Porcellus, Ferckel. }

Animal eſt maximè pituitoſum & humidum, multis morbis obnoxium, quales ſunt, raucedo, angina, ſtruma, febris, grando.

N. *Non datur animal quod homini quantum interiora attinet, ſimilius ſit ipſa ſue.*

OFFICIN. NAT.

1. *Fel.* 2. *Pulmo.* 3. *Pinguedo.* 4. *Oſſa.* 5. *Talus.* 6. *Stercus.* 7. *Veſica.*

Vires. 1. Fel ſuillum contra aurium ulcera, reliquaque omnia magno ſucceſſu adhiberi ſcribit Dioſc. pilor. proventum impedit, (*cum lardo ſuillo ana ac* $\frac{1}{3}$. *parte* ✢. *acerrimi & Ol. Amygd. ana digeſtum,*) & illitum.

2. *Pulmo* mirificè prodeſt impoſitus attritui à calceamentis contracto.

3. *Pinguedo,* (*Adeps abſolutè dictus*) calfacit minus, ideoque in unguenta refrigerantia infertur, inveteratos dolores lumborum & articulorum ſedat. (*inuncta cum cinere ſtraminis fabacei aut calce.*

Lardum coctum & circumligatū oſſium fracturas feliciter conglutinat.

N. 1. *Pinguedo quæ è ſue vetere fuerit, vel quæ ſale condita, calidior ac efficacior eſt præ illa, quæ tùm è porcellis deſumpta, tùm inſulſa fuerit. Sic & vetus axungia acrior eſt recenti.*

N. 2. *Sunt qui ſola axungia verris, vice Sympathetici unguenti utuntur.*

4. *Oſſa*

4. *Oſſa*, ajunt oſſa de collo ſuſpenſa 4tana laborantib. eſſe auxilio, fides ſit penes expertum.

5. *Tali os* (*Aſtragalus*) comendatur ad fracturas oſſium, ut & ad coli capitiſque dolores.

6 *Stercus* (*ſuccerda*) emollit, diſcutit, hinc prodeſt in prurigine, exanthematib. clavis pedum aliiſque tuberculis duris, (*calide impoſitum,*) Ictib. medetur animalium venenator. (*cum* ✠. *coctum*) Hæmorrhagiam narium ſiſtit, (*in* ▽ *tritum & illitum*.

7. *Veſica* juvat eos qui inviti lotium reddunt,) *cocta vel uſta & exhibita.*) Eadem præſtat pubi impoſita. Urinam ciere fertur Plin.

PRÆP.

1. *Unguenta ex pinguedine fiunt varia.*

E. gr.

Roſatum, Pomatum, *quæ ſuis locis attigimus.*

2. ▽ *ad Atrophiam.*

Fit è ſanguine à Fibris repurgato atque cum herbis bechicis refrigerantib. & humectantib. in MB deſtillato.

Talpa.

Ἀσπάλαξ, Σπάλαξ, Mus terrenus, Maulwurff / Schärmauß / Moltwurff.

Animal eſt acutiſſimi auditꝯ hoc peculiare præ cæteris animalib. habens, quod non niſi ſub terra vivere ac ſuperſtes eſſe poſſit.

OFFIC.

1. *Talpa ipſa.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.*

Vires. 1. Cinis confert lepris, ſtrumis ac fiſtulis, (*illitus cum albumine ovi aut melle.*

Intrinſecus cum Cereviſia aut Vino potus curat Arthritidem vagam dictam, (die lauffende Wahren / die lauffende Gicht /) & Scrophulas.

Doſis ℈ß. quotidie aſſumenda.

2. *Cor*, Herniam ſanat, (*ſiccatum pulveriſatum & exhibitum, per dies* 3, *aut* 4. *ſcil. quotidie unum.*

N. *Præſtat menſe Majo collectum.*

3. *Sanguis* recens illitus, capillis calvitiem decorat.

N. *Vulgi opinio eſt, ſi quis talpam manu compreſſerit, ut moriatur, eum à febri eo ipſo anno fore ſecurum, quin & in Paroxyſmo febrilis manu retenta, inſultus reprimere cenſetur.*

Taxus.

Μήλις, Meles, Taxus, & Taxo Dachs.

Duorũ eſt generum : Caninum quod pedes habet caninis ſimiles, & porcinum, quod pedib. ſues imitatur.

OFFICIN.

1. *Integer incineratus.* 2. *Sanguis.* 3. *Adeps.*

Vires. 1. *Taxus integer* incineratus cum ſucceſſu exhibetur pulmoniacis, ſanguinem exſcreantib.

2. *Sanguis* pulveriſatꝯ lepræ convenire dicitur, deſtillatuſque peſti ſubvenire.

Ffſff 3. *Adeps*

Digitized by Google

3. *Adeps* præcipuè Officinalis eſt, qui uti paulò craſſior, ita & paulò calidior ac efficacior eſt ſuillo. Renum dolorib. auxiliatur, à calculo ſubortis, (*inunctus vel in Clyſmate adhibitus,*) febrilem æſtum mitigat, contracturis ac imbecillitatib. artuum ſuccurrit (*cum adipe vulpis cativè ſylveſtris.*

Vipera.

Ἔχις vel ἐχίδνα, (Fœmina) Arabicè Alphe, Thirus, Vipernatter/Natter/Otter/Atter/Heckenatter/Brandt-Schlang.

Eſt Species ſerpentis viviparæ, ſerpentib. communib. venenoſior, Hyeme in ſcopulis ſopita deliteſcens, vel & terra obtecta.

N. 1. *Vipera nomen nonnullis generale audit, omnique ſerpentum generi imponitur. In ſpecie tamen hic ſumitur pro eo quod Italis Maraſſi nomine venit, licet adhuc controvertatur, utrum Vipera Italica cum Viperis à Majoribus ad Theriacam expetitis eadem ſint.*

N. 2. *Viperis ſolis peculiare eſſe volunt, vivum fœtum parere, unde & Vipera, quaſi Vivipara dicta ſint, attamen & in ſerpente ſat magno, quem in Finlandia ſecui, fœtus vivos deprahendi.*

N. 3. *Non tota Vipera venenata ac lethifera eſt, ſed ſolum caput & fel, reliqua ut caro, epar, oſſa veneno carent, vide ſupra de Serpente.*

Præſtant 1. Fœmellæ, collectæ tempore Verno, poſtquam aliquandiu è cavernis ſuis hybernis fuerint egreſſæ, victuque quadantenus refectæ.

2. Juvenculæ, (non effætæ, nec gravidæ,) quæ ablatis partib. auferendis, diu adhuc moventur, quæque degunt locis aridis & montanis.

Vires. Vide in Serpentum deſcriptione. Nimirum:

Vires ibidem recenſitas præ aliis ſerpentum generib. Viperæ excellenti gradu obtinent. Præter eas ſunt qui Viperæ caput ad anginam notham comendant (*collo appenſum.*

PRÆPARAT.

1. *Oleum ex Viperis.*

℞. Viperar. nigrar. ℔. iij Ol Seſamin. ſextariū. j. ß. in vaſe vitreato anguſti oris probè obturati, (ne vapor inde exhalet,) incoquantur, donec caro ab oſſib. decidat, dein cum refrixerint, reponantur. Andernac9

N. *Alij per deſcenſum eliciunt ex Viperis ſcil. capite, cauda, &c. orbatis.*

Vires. Cutim expurgat & impetigines aliaq; id genus vitia.

2. *Sal Theriacum ſ. Theriacale, vide Diſpenſ. Aug. & ſi placet Querc. in Phar. Reſt. Actium & Galenum.*

2. *Trochiſci de Viperis, v. Diſpenſ.*

N. *Sunt qui Theriacam de Cecula, (Cecilia Blindtſchleich/) confecerunt, ſummoq; cum ſucceſſu tempore peſtis ad ſudorem eliciendum ſemel ac iterū propinarunt. Geſn. de Serpent. Schwenckfel. ex Platero.*

N. *Fieri poteſt & Vinum Viperinum (i. e. in quo Vipera interfecta ſunt.) ad Ele-*

Digitized by Google

Elephantiaſin celebre (*bibitum*) *Galen.*

Vitulus.

Μόσχος, ἴταλος. Vaccæ proles Kalb.

OFFICIN. NAT.

1. *Medulla.* 2. *Stercus.*

Vires. *Medulla vitulina* poſt cervinam locum primum bonitatis obtinet, vim habet indurata & ſcirrhoſa corpora emolliendi, ſive muſculis, ſive tendorib. ſive ligamentis, ſive etiam viſcerib. ipſis durities acciderit. Quin peſſi quoque inde conſiunt, uterum emollientes.

2. *Stercus* Eryſipelati convenit, (*recens illitum.*)

PRÆPARAT.

℥ deſtill. pectoralis, v. l. 2.

Unicornu.

Μονοκερὼς, Remena, Reem, & Reim. Hebr. Alcherchedom. Arab. Unicornis, Einhorn.

Animal eſſe dicitur equo quoad corpus non diſſimile, ungulis fiſſis, cornu in fronte gerens procerum.

N. *Cujus regionis incola ſit nondum certum conſtat. Ælianus, montes eſſe ait in intimis Regionibus Indiæ, aſperrimos & feris refertos, ubi quæ apud nos beſtiæ domeſticæ ſunt, feras ajunt eſſe, ut oves, canes, capras, &c. In iis Monocerotem, quem vocant, Cartazenon, numerant, eamq; magnitudine ad confirmatæ ætatis equum accedere, jubaque præditum, & pilis fulvis eſſe, &c. Nicolaus Venetus referente Andrea Baccio, inveniri eum ſcribit, in extremis Aſiæ partibus, in Provincia, appellata Macina. Idem narrat Marcus Paulus Venetus, Regnumque Baſinæ Provinciam eam appellat. Verùm Andreas Baccius illorum Monocerotem nihil aliud eſſe autumat, quàm Rhinocerotem. Ludovicus Vartomannus in Itinere ſuo Æthiopico veram Monocerotis ſpeciem deſcripſiſſe videtur. Cujus duo individua in Civitate Arabiæ Mecha ſibi viſa aſſerit, cratibus incluſa, quorum unum fuerit magnitudine equi 30. menſium: alterum magnitudine pulli equini unius anni, unum cornu media fronte geſtantia, primum longitudine 3. cubitorum, alterum v. duorum: colore præditum balio, capite cervino, cervice non admodum procera, nec valdè crinita, cruribus macilentis, & tenuibus unguibus, caprinorum in modum fiſſis, &c. Et hæc animalia ab Æthiopiæ Rege ad Sultanum Mechæ Regem miſſa fuiſſe ſubjungit.*

OFFICIN. NAT.

Cornu, (Unicornu,) quod ab Ebore diſtingui poteſt, fibris quas & ſubtiliores exhibet, ſimul & ſolidius ac gravius ferè eſt, in cæteris ebur æmulatur.

Vires. Sudoriferum eſt Alexipharmacum ac cordiale. Hinc laudatur adverſus venena, morbos contagioſos, &c. Proficuum quoque cenſetur in Epilepſia infantum.

Doſis à gr. iv. ad ℈ß. etiam integrum & ultra.

Digitized by Google

N. *Andreas Baccius qui integrum de Unicornu Tractatum conſcripſit, ejus fragmenta annulis includere jubet, digitiſque circumferre, vel de collo, loco amuleti, ſuſpendere.*

Urſus.

Α'ρκ͠ος, Bär.

Animal eſt crudele, catarrhoſum, phlegmaticum, capite imbecillo, lumbis robuſtiſſimis, laſcivũ. Inimicatur equis, aſinis, leonib. dormit ſeptimanas aliquot continuas.

OFFICIN.

1. *Pinguedo.* 2. *Fel.* 3. *Oculus.*

Vires. 1. *Pinguedo* calfacit, reſolvit, emollit, &c.

Uſus præcipui in alopecia (illita cum mure combuſto) pilos dealbat medetur dolorib. arthriticis, parotidib. (Ohrnckele) tumoribuſq; aliis (*cum ſevo taurino & cera ana in Empl. redacta,*) ulcera crurum tibiarumq; ſanat.

N. *In Hernia ſ. Enterocele puerorum uterique prolapſu, muliercularum vulgare remedium (dorſo ſ. oſſi ſacro illita.*

2. *Fel* cōmendatur intrinſecꝰ ad morbum comitialem, ad aſthma, icterum.

Extrinſecus ad ulcera cancroſa ac ſerpentia (illitum) ad odontalgiam, oculorum hebetudinem, &c.

N. *In Finlandia ubi Urſorum datur copia, vulgatum ruſticis eſt, fel exiccatum inſtar Panaceæ exhibere, ſudoreque ſuperveniente morbos quam plurimos fuiſſe ſolutos audivi.*

3. *Oculus* dexter effuſus exiccatꝰ & infantib. appenſus, terrorem quibus in ſomnis vexantur arcere dicitur.

Sunt & qui ajunt Oculum Urſi ſiniſtro brachio alligatum, quartanam fugare.

Vulpes.

Α'λώπηξ, Fuchs.

Eſt animal aſtutiſſimum naturæ caninæ quodam̃odo particeps.

N. *Vulpium genera tria in Suecia ac Finlandia vulgaria comperi, nimirum præter vulgares dantur ibidem nigræ & crucigeræ, linea ſcil. nigra, ſecundum longitudinem à capite ad caudam per dorſum decurrente.*

OFFICIN.

1. *Pinguedo.* 2. *Pulmo.* 3. *Iecur.* 4. *Fel.* 5. *Lien.* 6. *Pellis.* 7. *Sanguis.* 8. *Integra Vulpes.* 9. *Stercus.*

Vires. 1. *Pinguedo* auxilio eſt convulſionib. contracturis, tremorib. &c (illita,) aurium dolorib. vulnerib. capitis & alopeciis.

2. *Pulmo* conſolidat, abſtergit, hinc valet ad vitia pulmonum & anguſtiam pectoris, (*exiccatus ſaltem & combuſtus.*

3. *Iecur*, Epaticis & Spleneticis confert. (*ſimili modo ut pulmo adhibitum.*

4. *Fel*, Oculorum Ptherygio ſuccurrit (illitum.

5. *Lien*, Lienis duritiei ac tumori medetur. (impoſitus.

6. *Pellis piloſa* membris refrigeratis

ratis ac articulari morbo infeſtatis, feliciter imponitur.

7. *Sanguis* arefactus & tritus calculo Renum & Veſicæ medetur: Idem felicius præſtare perhibetur ſanguis recens, (*potus ad cyath. ſcil. vel & abdominis, pubi, inguinibus ac renibus illitus.*

8. *Vulpes integra, vel Caro ejus combuſta*, ad vitia pectoris comendatur. Vulpes in aqua vel oleo optimè cocta, nervinis affectibus, ideoque contracturis ac doloribus articulor. medetur (*ſi locus affectus eo lavetur.*

9. *Stercus*. Scabritiem cutis ſanat (*cum ✝ illitum.*

PRÆP.

Ol. Vulpinum, v. Diſpenſ.
Loch. de pulmone Vulpis, v. Diſp.
Pulmo præparatus ſ. lotus & exiccatus

CLASSIS II.
DE AVIBUS.

Accipiter.

Ι'έραξ. Habich.

Volucris eſt rapax, vorax & audax, viſu forti prædita.

OFFIC.

1. *Accipiter integer*. 2. *Adeps* & 3. *Excrementa*.

Vires. 1. Integer oculorum vitiis ſuccurrit, (*in oleo coctus, oculoq; inunctus*.

Idem ſentiendum & 2. *de Adipe*: Inſuper omnib. vitiis cutis medetur, (*oleum illud illitum.*

3. *Excrementa* calfactoria vi adeò pollent, ut à Galeno ex foro Medico eliminentur, nihilominus tamen ſunt, & qui oculorũ vitiis arcendis adhibeant, alii ad partum promovendum, (*exhibita vel in ſuffitu adhibita*). Hippocrates & Plinius ad ſterilitatem emendandam propinant.

Alauda,

Κόρυς, Alauda, Caſſita, Galerita, Lerch.

Alauda { criſtata, *hæc prævalet.* / non criſtata.

OFFICIN. NAT.

1. *Cor. integra al.* & 2. *Sanguis*.

Vires. 1. *Cor* (*Alauda criſtata*) femori alligatum arcere colicum dolorem ajunt, idem quoque de *Corde* recenti devorato perhibent, ut & de integra Alauda, (*toſta vel una cum pennis incinerata, quæ Doſi cochl. 1. ac 2. per dies aliquot exhiberi poterit.*

2. *Sanguis recens* ex aceto acri aut vino calido hauſtus, calculoſis efficaciſſimè ſubvenit.

Alcedo.

Α'λκύων, Halcyon, Eißvogel / Eyſengart.

Avis eſt ſpecioſa, paſſere paulo amplior, roſtro longo, colore tùm cæruleo, tùm viridi, tùm purpureo, juxta glaciem rivulorum degens.

OFFICIN.

Cor, quod ſiccatum & collo in-

Digitized by Google

ſantium appenſum comitialem arcere volunt.

Anas.

Νῆττα, Ande/Endtvogel/Endt.

Eſt { Domeſtica.
Sylveſtris.

Culinaris potiſſimùm eſt, gignit craſſos melancholicos & ſuperfluos humores.

OFFICIN. NAT.

1 *Anas viva*, 2. *Adeps*, 3. *Sanguis*. 4. *Fimus*.

Vires. 1. *Viva* ſedat dolores colicos, *ſi ventri imponatur, parte deplumata*.

2. *Adeps* calf. humect. moll. diger. reſolvit. Ea propter eo utimur in dolore interno & externo, ſcil. laterum artuum, in nervorum frigida intemperie, &c.

N. *Adeps hic primas præ reliquis habet, & præcipuè Anatis ſylv.*

2. *Sanguis* alexipharmacus eſt, & hinc in antidota nonnunquam aſcitur.

4. *Fimus* morſui venenatorum animalium imponitur.

Anſer.

Χὴν, veterib. Ganza, Gans.

Anſer { Domeſticus.
Sylveſtris, *hic in Officinis præfertur.*

A[illegible] [illegible]em culinaris maximè eſt [illegible] præbens excremen[illegible] [illegible]acholicum.

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo*. 2. *Sanguis*. 3. *Stercus*. 4. *Cuticula pedum*.

Vires. 1. *Pinguedo* calore ſuillam ſuperat, ſuæque ſubtilitatis ratione promptiꝰ penetrat ac reſolvit, ideoque rectè per anum injicitur ad obtundendam eroſionem in alto corporis ſitâ, alopecias capillis explet, rimis labiorum medetur, tinnitui aurium ſuccurrit, (*aurib. indita*,) ſpaſmum nervoſque rigidos ſanat, (*pinguedo ex anſere farcito carne cati aliſque nervinis herbis & aſſato collecta*) alvum laxat, præcipuè infantum, (*umbilico inditum ventrivé impoſitum.*

2. *Sanguis* Alexipharmacus habetur.

Doſis ad ℥ij.

3. *Stercus* calfacit & ſiccat vehementer, incidit, aperit menſes, ſecundinam & urinas potenter movet.

Hinc maximi Uſus in morbo regio, Scorbuto, Hydrope, (*cum cochleari urinæ Capræ vel Vituli deſtillatæ continuarique poteſt ejus uſus in dies aliquot* (8). Idem & tuſſi mederi perhibetur.

N. *Adeo calfacit ut & gramina, in qua deciderit, urat, unde & à Galeno inutile judicatur.*

N. 2. *Præfertur viridiuſculum in pratis tempore Verno collectum, quod ſiccatum calore moderato & pulveriſatum à ℈ß. ad ℨj. exhiberi poterit.*

Alij in potu recens exhibent, cum liquore convenienti transfuſum.

Doſis

Digitized by Google

Doſis ʒj. vel ʒij.

4. *Cuticula pedum* exiccata & pulveriſata ob aſtringendi vim comendatur in profluvio menſiū ſiſtendo.

Doſis ʒß.

Extrinſecꝰ cum ſucceſſu pernioni imponitur.

N. *Sunt & qui Medicamentis Antiƚƚericis admiſcent.*

Ardea.

Ερώδι☉, Reyer/ Reigl.

Officin. Nat.

Pinguedo ſ. Axungia.

Vires. Pinguedinis hujus rarus uſꝰ eſt in Medicina, lenire tamen dicitur podagricos dolores, oculorumque nebulas diſcutere, & viſum clarificare (*illita*). Hinc & ſurdaſtris conferre(*indita auribus.*

N. *Proſtat nihilominus in gratiam piſcatorum, qui inde faciunt quo piſces alliciant.*

Nimirum.

Piſces quia ardeam odio proſequuntur, hujus odore concurrunt ardeam ceu hoſtem invaſuri.

Ciconia.

Πέλαργ☉, Storch.

Officin. Nat.

1. *Ciconia ipſa*, 2. *Stercus*, 3. *Ventriculus*. 4. *Axungia*. 5. *Fel.*

Vires. 1. *Ciconia* vim habet alexipharmacam inſignem, adeo ut contra omnis generis venena & inprimis contra peſtē præſtantiſſima cenſeatur, (*comeſta vel cinis ejus aſſumptus*,) inſuper nervoſis & articularib. affectib. ſuccurrit.

2. *Stercus* ſi ex ▽ hauriatur comitialib. aliiſq; morbis capitis prodeſſe credunt. Crato.

3. *Ventriculus* exiccatus ac pulveriſatꝰ pro maximo ſecreto habetur in venenis.

N. *Alÿ ſolam tunicam interiorem malunt.*

4. *Axungia* podagricis & tremulis articulis utiliter illinitur.

5. *Fel* ad oculor. vitia commendatur.

Præparat.

1. ▽ *Antepileptica:*

Fit ex pullo Ciconiæ integro, i.e. & deplumato, & exenterato, atque in fruſta diſſecto, admixtis antepilepticis aliis ex MB ꝗando.

2. *Arcanum Alexipharmacum de Ciconia, vide in Elect. l. 2.*

Cygnus.

Vide Olor.

Columba.

Περιστερά, ερὸς, Daube.

Avis eſt fœcunda admodum, calidiſſima cerealib. vivens.

Columba eſt { Domeſtica, Haußdaub; Sylveſtris, Turtur, Turteldaub/*v. ſuo loco*

Officin. Nat.

1. *Columba tota*. 2. *Sanguis*, 3. *Tunica ventriculi*. 4. *Fimus*.

Vires. 1. *Columba viva* per medium diſſecta, capitiq; dūm ſangui-

guine adhuc calet, impoſita feroces humores mitigat, melancholicam triſtitiam diſcutit.

Hinc convenientiſſimum Medicamen eſt in Phrenitide, Cephalalgia, Melancholia, Podagra.

2. *Sanguis* tepens oculis inſtillatus, dolorem, lippitudinemque ſedat, ſuffuſiones ſanguinemque diſcutit, vulnera recentia curat: Peculiariter cruorem membranis cerebri erumpentem cohibet, podagricum dolorem mitigat.

N. 1. *Præfertur ſanguis Columbi maris, isque ſub ala dextra elicitus (ob naturam ejus calidiorem.*

N. 2. *Succus ſanguinolentus ex pennarum calamis expreſſus, ſanguini ſubſtitui aptus eſt, præferturque è pullis columbarum.*

3. *Tunica ventriculi* exiccata & & pulveriſata commendatur in Dyſenteriâ.

4. *Fimus* vehementer excalfacit, (ob nitroſam facultatem qua maximè pollet, ideoque urit, diſcutit, ruborem cutis ſanguinem alliciendo excitat.

Hinc Uſus frequentis in Cataplaſmatis & Emplaſtris rubificantib. Sic tritus & cribratus cumque ſemine naſturcii impoſitus facit ad affectꝰ inveteratos.

Cujusmodi ſunt:

Arthritides, Hemicrania, Vertigo Cephalæa, dolores inveterati in laterib. ſcapulis, cervice ac lumbis, dolores colici, affectus apoplectici, lethargici, & ſimil.

Sic ſtrumas alioſque tumores diſcutit, (*cum hordeacea farina & ♀o mixtus & impoſitus*) alopeciæ ſuccurrit (*illitus,*) Colicis confert, (*in Clyſteribus*) defluxiones ad genua delabantes diſcutit. (*cum* ⊖ *&* ☍.

Internè calculum atterit & urinam pellit.

[*Doſis* ℈j. ad ℈ij.

Cornix.

Κορώνη, Krape.

Vires. Fimum in Vino potum, dyſenteriam ſanare tradit Kyranides.

Corvus.

Κόραξ, Raab/ Rappe.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli.* 2. *Cerebrum.* 3. *Pinguedo, & Sanguis.* 4. *Stercus.*

Vires. 1. *Pulli Corvor.* incinerati comendantur ad comitialem morbum.

Doſis ʒj. ſingulis dieb. 2. vel 3. exhibita.

Sic & Cinis Corvorum ad Podagram & Alphos comendatur.

2. *Cerebrum* comendatur itidem ad Epilepſiam.

3. *Pinguedo ac Sanguis* capillos reddit nigros, id quod & de ovis affirmant.

4. *Stercus* Infantum tuſſim doloremque dentium ſedare ajunt, (*de collo ſuſpenſum.*

Coturnix

Coturnix

ὄρτυξ, Wachtel.

N. *Comeſta Coturnix, noxia eſſe creditur ſpaſmo obnoxijs.*

Officin. Nat.

1. *Pinguedo* & 2. *Exerementa.*

Vires. 1. *Pinguedo* oculis prodeſt maculas abſtergendo.

2. *Excrementa* Coturnicum helleboro veſcentium, (quod ipſis ut quidam ſcribunt, in alimentum cedit,) ſingulari proprietate quadam conferre Epilepſiis quidam volunt.

Cuculus.

Κόκκυξ. Gucker/ Guckaug/ Kuckuck.

Officin. Nat.

1. *Cuculus ipſe.* 2. *Fimus.*

Vires. 1. *Cuculus* uſtus comendatur ad calculum, ventriculi dolorem & humiditatem. *Rondel.*

Datur & utiliter febricitantibus paroxyſmi tempore, medetur Epilepticis. &c.

2. *Fimus* morſum canis rabidi curat, (*potus.*

Ficedula.

Συκαλὶς, Ficedula, à Ficuum eſu ſic dicta.

Vires. In cibo viſum acuere dicitur.

Gallus, Gallina.

Eſt { Mas, ἀλέκτωρ, Gallus, Han.
Fœmina, ἀλεκτορὶς, Gallina, Henne/ Hun.

N. *Gallus Caſtratus Capo dici ſolet ſeu Capus.*

Officin. Nat.

1. *Gallina integra.* 2. *Cerebrum.* 3. *Tunica Ventriculi.* 4. *Teſticuli.* 5. *Fel.* 6. *Pinguedo.* 7. *Guttur.* 8. *Stercus.* 9. *Ova.*

Vires. 1. *Gallina* diſſecta (præferunt nigram) ſanguine adhuc calente imponitur capiti in phrenitide, Cephalalgia, &c. Morſib. itidem venenatorum animalium ſimili ratione mederi ajunt, anthracib. impoſita venenum elicit, nec prætereundum, quod ſanguinis eruptionem in vulnerib. recentib. ſiſtat.

Viva Gallina (Gallus) circa anum deplumata è bubonib. venenum extrahit, (*impoſita.*

Præpar.

1. *Gelu ſ. decoctum Gelatinum Gallinæ (veteris).* Fit ex carne Gallinæ in fruſta conciſæ, additiſque pedib. vituli, vervecis, aut carne bovina per ſe in diplomate horas aliquot, (ſex, ſept.) vaſe clauſo cocta & expreſſa.

N. *Addi poſſunt Aromata & ▽a cordiales prout lubet.*

Vires. Inſigne eſt nutritivum & corroborativum.

2. *Contuſum*, fit itidem ex carne Gallinacea, quæ coquitur, donec caro ab oſſib. decidat, hinc contunditur una cum oſſib. fitque expreſſio cum vino miſcenda, & pro libitu aromatizanda.

Digitized by Google

N. *Gallinarũ caro melior eſt quam Gallorũ niſi ſint caſtrati, nigrarum vero qua non pepererunt melior eſt & levior.*

2. *Cerebrum* vim habet incraſſandi, fluxuſque compeſcendi.

V. gr.

Fluxum alvi, (*in Vino ſumptum,*) gingivis ad dentitionem à mulierib. illinitur.

3. *Tunica interior* ventriculi extracta, ſiccata, (ad Solem,) & pulveriſata, ſingularem vim habet tùm aſtringendi & corroborandi ventriculum adeoq; vomitum, & fluxum alvi compeſcendi, tùm & calculum cominuendi.

4. *Teſticuli* deperditas in morbis vires mirificè reſtituere dicuntur, ſemen prolificum ſuppeditant, & Venereas vires roborant, (*recenter uſurpati,*) febribus itidem medentur (*aſſumpti.*

5. *Fel* maculas cutis aufert, (*illitum*) oculis convenit.

6. *Pinguedo* Gallinarum & Caponum calfac. humect. emoll. lenit, mediaq; inter anſerinam & ſuillam exiſtit, harumque acrimoniam obtundit, convenit labiorum rimis, aurium dolorib. oculorum puſtulis.

7. *Guttur Galli* uſtum & non conſumptum, ſed toſtum & exiccatum ſub noctem ante cœnam exhibitum proprietate ſanat mictionem involuntariam nocturnam. *Solenand. ſ.4. conſ.11.*

8. *Stercus* omnia eadem præſtare aptum eſt, quæ columbinum, ſed inefficacius, privatim tamen colico dolori convenit. Valet itidem maximè ad Icterum, Calculum & Urinæ ſuppreſſionem. Præſtantius habetur id quod in ſtercore album.

Doſis ʒß. manè ac veſperi ♂ ♀ continuis 4. vel 5. exhibitum. *Quercetan. Pharm. Reſt. c.21.*

Luteum ſtercoris conſolidat Veſicæ exulcerationem, (*aſſatum in butyro recenti, vel oleo olivarum, atque conjectum in frigidã, ut ſordes ſecedant, & liquor olei ſupernatet, in ductum penis injiciendus. Hartm.*

9. *Ova* Medicinæ exhibent teſtas membranulas, ovi albumen vitellumque.

Teſta vim habent Lithontripticã, tártareamque mucilaginem incidendi.

Membranulæ vim habent diureticam intrinſecus & extrinſecus adhibitæ, (*præputioque imponuntur infantum.*

Albumen vim habet refrigerandi adſtringendi, agglutinandi.

Uſuſque crebri eſt in oculor. rubedine, in conglutinatione vulnerũ (cum bolo comun.) in fracturis, &c Inſervit & anacollematis.

N. *Hippocrates exhibet febrientib9 albumina N° 3. aut 4. ad refrigerandũ & egerendum.*

Vitellum Ovi vim habet anodynã maturandi, digerendi, laxandi, proinde uſu creberrimus Clyſterib. immi-

Digitized by Google

miſceri, quin & cum ſalis tantillo mixtum infantum umbilico (*in teſta juglandis,*) imponi ſolet ad ciendam alvum.

Præparat.

Paratur inde Oleum quod crebri uſus eſt in conſolidatione vulnerū. rimar. in maturatione tumorū, &c. *Videatur Diſpenſ. Aug. & Norimb.*

N. *Fit inde potus puerperis noſtratibus uſitatiſſimus, vulgo* Senff *dictus.*

℞. Vitel. ovi N° 2. vel 3. Aquæ. Menſ. 1. Vini M. ½. (plus minus) coquantur optimè pro potu.

Grus.

Γέρανος, ein Kran/ Kranich.

Vipio, i.e. pullus Gruum.

Officin. Nat.

1. *Grus integer.* 2. *Pinguedo.* 3. *Fel.* 4. *Caput, Oculi, Ventriculus.* 5. *Medulla Tibia.*

Vires. 1. Avis hæc quia nervoſa eſt, nervoſis ac membranoſis partib. peculiariter convenire ſtatuitur.

Hinc Uſus ejus commendatur in doloribus colicis.

2. *Pinguedo* ſurditati auxilio eſt, (*auribus inſtillata,*) Lienis duritiem alioſque tumores renitentes emollit (*cum* ✠. *ſcyllitiro ſubacta*) rigori cervicis velociſſimè ſuccurrit.

N. *Ejuſdem natura eſſe dicitur cujus anſerina pinguedo.*

3. *Fel* oculis prodeſt.

4. *Caput, Oculi, Ventriculus,* pulveriſata fiſtulis, cancris, & varicoſis ulcerib. inſperguntur.

5. *Medulla tibia* inſervit unguento Ophthalmico inde parando.

Hirundo.

Χελιδὼν, χελιδώνη, Schwalb/Schwalbin { Domeſtica, Hauſſchwalb { major cum macula rubra ſub gutture; minor ſine illa macula. Sylveſtris { Riparia, Waſſerſchwalb. Muraria, Spirſchwalb. }

Domeſticæ in Ædib. nidificant.

Ripariæ in ripis aquarum inhabitant, unde & aquaticæ dicuntur.

Murariæ nidos ſuos muris templor. ſeu parietib. aut rupib. appendunt.

N. *Prævalent Ripariæ.*

Officin. Nat.

1. *Integra.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.* 4. *Lapill.* 5. *Nidus.* 6. *Stercus.*

Vires. 1. *Integræ* Epilepſiæ ſpecificè ſubveniunt, oculorū hebetudini, lippitudini, (cinis cum melle illitus.) Anginæ ac Uvulæ inflamatæ medentur, (*comeſta vel aſſumptus cinis earum.*

2. *Cor,* Epilepſiæ itidem conferre memoriamque roborare ajunt, alii contra 4tanam devorant.

3. *Sanguinem* peculiariter oculis conferre volunt, præferunt a. ſub ala dextra extractum.

4. *Lapillus* in pullor. nonnullorū ventriculo, (rarò licet) invenitur.

Digitized by Google

Chelidonius dictus, grani lentis vel piſi magnitudine. Hunc Epilepſiæ puerorum convenire volunt, (*brachio alligatum vel collo ſuſpenſum*.

N. *Ferunt creſcente* ☾ *hunc potiſſimum inveniri, atque in pullo primogenito*.

5. *Nidus* auxilio anginæ (*extrinſecus impoſitus*,) oculorum rubedini medetur: Ictui Viperino convenit, (*impoſitus*.

6. *Stercus* calfacit impenſe, diſcutit, acre eſt.

Uſus præcipui in morſib. canis rabidi, (*intrinſecus & extrinſecus*,) in dolorib. colicis & nephriticis, (*propinatum*,) alvum irritat, (*ſubditum*.

PRÆP.

Aqua hirundinum fit uſitatiùs ex Ripariis, v. *Diſpenſ. Aug.*

Milvus.

Ικτῖνος. Wey/Weihe/Wuwe Rittelweyh/Hünerdieb.

Animal eſt è genere Accipitrum acuti viſus, articularib. morbis obnoxius.

Eſt
- Major
  - niger, robuſtus, hic uſitatior.
  - rufus propemodum, regalis dictus.
- Minor, rubeus, rother Weyh.

OFFICIN. NAT.

1. *Milvus incineratus*. 2. *Caput*. 3. *Epar*. 4. *Sanguis*. 5. *Fel*. 6. *Stercus*. 7. *Pinguedo*.

Vires. 1. *Milvus* incineratus Podagræ, Epilepſiæque ſubvenire dicitur, exhibitus.

Doſis ℈ß. ad ℈j.

2. Idem, *de Capite* affirmant, ac *Epate* incineratis.

3. *Epar* inſuper oculorum Medicamentis adhibetur.

4. *Sanguis* podagricos juvat, (*cum Urtica mixtus & impoſitus*.

5. *Fel* Oculariis additur.

6. *Stercus*, articulis cum ſucceſſu imponitur.

7. *Pinguedo*, articulorũ dolorib. allinitur.

PRÆPARAT.

Sunt qui Milvum vivum in F.Eq. 40.♂ macerandum ſepeliunt, & ex vermib. qui ex eo procreantur, unguentũ ad dolores podagricos conficiunt. Aldrovand.

Motacilla.

Paſſer aquaticus Bachſtelze/Queckſtelze/
- alba κολλύρος
- flava minor

Avis eſt circa fluentes præcipuè degens, cauda tremula.

OFFICIN.

Ipſamet integra avis. Cujus vis mira prædicatur in atterendo calculo, (*pulvis potus*.

Noctua.

Γλαύξ, NachtEule/ SteinEule/Kautz.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro*. 2. *Fel*. 3. *Pinguedo*.

Vires. *Caro* curat Paralyticos, (*Plinio*,) Melancholicos, & ſimil. (*Rabbi*

(*Rabbi Moyſ.*). Apoſtema Anginæ mirabiliter aperit & rumpit, (cinis noctuæ integræ nec deplumatæ in guttur immiſſus.

2. *Fel*, ad maculas oculorū valet.

3. *Pinguedo*, aciem oculor. acuit

Olor.

Κύκνος, Cygnus, Schwan.

Avis eſt ad genus anſerinum forma & victu. ideoque & facultatib. accedens.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli.* 2. *Adeps.* 3. *Pellis.*

Vires 1. *Pulli Cygnor.* in oleo cocti addita medulla cervina, podagricis proſunt.

2. *Adeps*, Emol. lenit, atten. adeoque utilis hæmorrhoid. vulvar. duritiei, oculos purgat, cum vino lentigines cutis tollit.

3. *Pellis*. plumis tenerrimis obſita colicos juvat, & ſtomachi vitio laborantes.

Palumbus.

Φάψ, Φάσσα, Palumbus, a, Holtz Daube.

Convenit cum columba, exuſtæque plumæ Ictericos reficere, calculoſis urinæque difficultatib. ſubvenire dicuntur.

Parus.

Αἰγίθαλος Parix:
- Carbonarius major, Kohlmeiſe Spiegelmeiſe
- Caudatus, monticola, Schwartzmeiſe/Bergmeiſe.

Parix:
- Cæruleus montanus Meelmeiſe
- Fuſcus, Paluſtris Cinereus Kothmeiſe/Aſchmeiſe.
- Ater Caninus, Carbonarius minor Hundtsmeiſe.
- Criſtatus, Straußmeiſe/Koelmeiſe.

Ex his præfertur reliquis, 1ᵘˢ efficaxque prædicatur adverſus renum calculos & colicos cruciatus, (*in cibo vel cinere exhibitus.*

Paſſer Troglotites.

Zaunſchlipfflein / Thurn König / Schneekönig/Zaunkönig/Neſſelkönig/ Winterkönig/Maußkönig.

N. *Sunt qui à Regulo diſtinguant, eoque paulo majorem eſſe velint, penniſque illis aureis, quas Regulus in capite alit Paſſerem hunc deſtitui: Verum cum utriuſque vires conveniant, alter alterius vices ſubire non nequit.*

Vires. Maximoperè comendatur ad calculum atterendum & expellendum, ſive integer evulſis pennis ſale conditus crudè devoretur, ſive incineratus aſſumatur.

Pavo.

Ταώς, Pavus, Avis medica, Pfaw Pagelun.

Avis eſt omnium reliquarum formoſiſſima, vivaciſſima, (30. annos vivere poteſt,) unde & Balſamica vi vigoroſa, adeo ut caro ejus ſine corruptione per ſe diu conſervari queat.

fantium appenſum comitialem arcere volunt.

Anas.

Ηνῆττα, Andt/ Endtvogel/ Endt.

Eſt {Domeſtica.
Sylveſtris.

Culinaris potiſſimùm eſt, gignit craſſos melancholicos & ſuperfluos humores.

Officin. Nat.

1 *Anas viva*, 2. *Adeps.* 3. *Sanguis.* 4. *Fimus.*

Vires. 1. *Viva* ſedat dolores colicos, *ſi ventri imponatur, parte deplumata.*

2. *Adeps* calf. humect. moll. diger. reſolvit. Ea propter eo utimur in dolore interno & externo, ſcil. laterum artuum, in nervorum frigida intemperie, &c.

N. *Adeps hic primas præ reliquis habet, & præcipuè Anatis ſylv.*

2. *Sanguis* alexipharmacus eſt, & hinc in antidota nonnunquam aſcitur.

4. *Fimus* morſui venenatorum animalium imponitur.

Anſer.

χὴν, veterib. Ganza, Gans.

Anſer {Domeſticus.
Sylveſtris, *hic in Officinis præfertur.*

Anſer itidem culinaris maximè eſt alimentum præbens excrementitium & melancholicum.

Officin. Nat.

1. *Pinguedo.* 2. *Sanguis.* 3. *Stercus.* 4. *Cuticula pedum.*

Vires. 1. *Pinguedo* calore ſuillam ſuperat, ſuæque ſubtilitatis ratione promptiꝰ penetrat ac reſolvit, ideoque rectè per anum injicitur ad obtundendam eroſionem in alto corporis ſitã, alopecias capillis explet, rimis labiorum medetur, tinnitui aurium ſuccurrit, (aurib. indita,) ſpaſmum nervoſque rigidos ſanat, (*pinguedo ex anſere farcito carne cati aliiſque nervinis herbis & aſſato collecta*) alvum laxat, præcipuè infantum, (*umbilico inditum ventrivè impoſitum.*

2. *Sanguis* Alexipharmacus habetur.

Doſis ad ℨij.

3. *Stercus* calfacit & ſiccat vehementer, incidit, aperit menſes, ſecundinam & urinas potenter movet.

Hinc maximi Uſus in morbo regio, Scorbuto, Hydrope, (*cum cochleari urinæ Capræ vel Vituli deſtillatæ continuarique poteſt ejus uſus in dies aliquot* (8). Idem & tuſſi mederi perhibetur.

N. *Adeo calfacit ut & gramina, in qua ceciderit, urat, unde & à Galeno inutile judicatur.*

N. 2. *Præfertur viridiuſculum in pratis tempore Verno collectum, quod ſiccatum calore moderato & pulveriſatum à ℨß. ad ℨj. exhiberi poterit.*

Alij in potu recens exhibent, cum liquore conveniente transfuſum.

Doſis

Digitized by Google

Doſis ʒj. vel ʒij.

4. *Cuticula pedum* exiccata & pulveriſata ob aſtringendi vim commendatur in profluvio menſiū ſiſtendo.

Doſis ʒß.

Extrinſecꝰ cum ſucceſſu pernioni imponitur.

N. *Sunt & qui Medicamentis Antiſtericis admiſcent.*

Ardea.

Ἐρωδιὸς, Reyer/ Reigl.

OFFICIN. NAT.

Pinguedo ſ. Axungia.

Vires. Pinguedinis hujus rarus uſꝰ eſt in Medicina, lenire tamen dicitur podagricos dolores, oculorumque nebulas diſcutere, & viſum clarificare (*illita*). Hinc & ſurdaſtris conferre (*indita auribus*.

N. *Proſtat nihilominus in gratiam piſcatorum, qui inde faciunt quo piſces alliciant.*

Nimirum.

Piſces quia ardeam odio proſequuntur, hujus odore concurrunt ardeam ceu hoſtem invaſuri.

Ciconia.

Πελαργὸς, Storch.

OFFICIN. NAT.

1. *Ciconia ipſa.* 2. *Stercus.* 3. *Ventriculus.* 4. *Axungia.* 5. *Fel.*

Vires. 1. *Ciconia* vim habet alexipharmacam inſignem, adeo ut contra omnis generis venena & inprimis contra peſtē præſtantiſſima cenſeatur, (*comeſta vel cinis ejus aſſumptus,*) inſuper nervoſis & articularib. affectib. ſuccurrit.

2. *Stercus* ſi ex ▽ hauriatur comitialib. aliiſq; morbis capitis prodeſſe credunt. Crato.

3. *Ventriculus* exiccatus ac pulveriſatꝰ pro maximo ſecreto habetur in venenis.

N. *Alij ſolam tunicam interiorem malunt.*

4. *Axungia* podagricis & tremulis articulis utiliter illinitur.

5. *Fel* ad oculor. vitia commendatur.

PRÆPARAT.

1. ▽ *Antepileptica:*

Fit ex pullo Ciconiæ integro, i.e. & deplumato, & exenterato, atque in fruſta diſſecto, admixtis antepilepticis aliis ex MB ℞ando.

2. *Arcanum Alexipharmacum de Ciconia, vide in Elect. l. 2.*

Cygnus.

Vide Olor.

Columba.

Περιστερὰ, ρὸς, Daube.

Avis eſt fœcunda admodum, calidiſſima cerealib. vivens.

Columba eſt { Domeſtica, Hauſsdaub
{ Sylveſtris, Turtur, Turteldaub/*v. ſuo loco*

OFFICIN. NAT.

1. *Columba tota.* 2. *Sanguis.* 3. *Tunica ventriculi.* 4. *Fimus.*

Vires. 1. *Columba viva* per medium diſſecta, capitique dùm ſangui-

guine adhuc calet, impoſita feroces humores mitigat, melancholicam triſtitiam diſcutit.

Hinc convenientiſſimum Medicamen eſt in Phrenitide. Cephalalgia. Melancholia, Podagra.

2. *Sanguis* tepens oculis inſtillatus, dolorem, lippitudinemque ſedat, ſuffuſiones ſanguinemque diſcutit, vulnera recentia curat: Peculiariter cruorem membranis cerebri erumpentem cohibet, podagricum dolorem mitigat.

N. 1. *Præfertur ſanguis Columbi maris, isque ſub ala dextra elicitus (ob naturam ejus calidiorem.*

N. 2. *Succus ſanguinolentus ex pennarum calamis expreſſus, ſanguini ſubſtitui aptus eſt, præferturque è pullis columbarum.*

3. *Tunica ventriculi* exiccata & & pulveriſata commendatur in Dyſenteriâ.

4. *Fimus* vehementer excalfacit, (ob nitroſam facultatem qua maximè pollet, ideoque urit, diſcutit, ruborem cutis ſanguinem alliciendo excitat.

Hinc Uſus frequentis in Cataplaſmatis & Emplaſtris rubificantib. Sic tritus & cribratus cumque ſemine naſturcii impoſitus facit ad affectꝰ inveteratos.

Cujusmodi ſunt:

Arthritides, Hemicrania, Vertigo Cephalæa, dolores inveterati in laterib. ſcapulis, cervice ac lumbis, dolores colici, affectus apoplectici, lethargici, & ſimil.

Sic ſtrumas alioſque tumores diſcutit, (*cum hordeacea farina & 🜔 mixtus & impoſitus*) alopeciæ ſuccurrit (*illitus,*) Colicis confert, (*in Clyſteribus*) defluxiones ad genua delabantes diſcutit. (*cum* ⊖ *&* ☍.

Internè calculum atterit & urinam pellit.

[*Doſis* ℈j. ad ℈ij.

Cornix.

Κορώνη, Krape.

Vires. Fimum in Vino potum, dyſenteriam ſanare tradit Kyranides.

Corvus.

Κόραξ, Raab/ Rappe.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli.* 2. *Cerebrum.* 3. *Pinguedo & Sanguis.* 4. *Stercus.*

Vires. 1. *Pulli Corvor.* incinerati comendantur ad comitialem morbum.

Doſis ʒj. ſingulis dieb. 2. vel 3. exhibita.

Sic & Cinis Corvorum ad Podagram & Alphos comendatur.

2. *Cerebrum* comendatur itidem ad Epilepſiam.

3. *Pinguedo ac Sanguis* capillos reddit nigros, id quod & de ovis affirmant.

4. *Stercus* Infantum tuſſim doloremque dentium ſedare ajunt, (*de collo ſuſpenſum.*

Coturnix

Digitized by Google

Coturnix

ὄρτυξ, Wachtel.

N. *Comeſta Coturnix, noxia eſſe creditur ſpaſmo obnoxijs.*

Officin. Nat.

1. *Pinguedo & 2. Excrementa.*

Vires. 1. *Pinguedo* oculis prodeſt maculas abſtergendo.

2. *Excrementa* Coturnicum helleboro veſcentium, (quod ipſis ut quidam ſcribunt, in alimentum cedit,) ſingulari proprietate quadam conferre Epilepſiis quidam volunt.

Cuculus.

Κόκκυξ, Gucker/Guckaug/Kuckugck.

Officin. Nat.

1. *Cuculus ipſe.* 2. *Fimus.*

Vires. 1. *Cuculus* uſtus comendatur ad calculum, ventriculi dolorem & humiditatem. *Rondel.*

Datur & utiliter febricitantibus paroxyſmi tempore, medetur Epilepticis. &c.

2. *Fimus* morſum canis rabidi curat, (*potus.*

Ficedula.

Συκαλὶς, Ficedula, à Ficuum eſu ſic dicta.

Vires. In cibo viſum acuere dicitur.

Gallus, Gallina.

Eſt { Mas, ἀλέκτωρ, Gallus, Han. Fœmina, ἀλεκτορὶς, Gallina, Henne/Hun.

N. *Gallus Caſtratus Capo dici ſolet ſeu Capus.*

Officin. Nat.

1. *Gallina integra.* 2. *Cerebrum.* 3. *Tunica Ventriculi.* 4. *Teſticuli.* 5. *Fel.* 6. *Pinguedo.* 7. *Guttur.* 8. *Stercus.* 9. *Ova.*

Vires. 1. *Gallina* diſſecta (præferunt nigram) ſanguine adhuc calente imponitur capiti in phrenitide, Cephalalgia, &c. Morſib. itidem venenatorum animalium ſimili ratione mederi ajunt, anthracib. impoſita venenum elicit, nec prætereundum, quod ſanguinis eruptionem in vulnerib. recentib. ſiſtat.

Viva Gallina (Gallus) circa anum deplumata è bubonib. venenum extrahit. (*impoſita.*

Præpar.

1. *Gelu ſ. decoctum Gelatinum Gallinæ (veteris).* Fit ex carne Gallinæ in fruſta conciſæ, additiſque pedib. vituli, vervecis, aut carne bovina per ſe in diplomate horas aliquot, (ſex, ſept.) vaſe clauſo cocta & expreſſa.

N. *Addi poſſunt Aromata & ▽a cordiales pro ut lubet.*

Vires. Inſigne eſt nutritivum & corroborativum.

2. *Contuſum*, fit itidem ex carne Gallinacea, quæ coquitur, donec caro ab oſſib. decidat, hinc contunditur una cum oſſib. fitque expreſſio cum vino miſcenda, & pro libitu aromatizanda.

N. *Gallinarũ caro melior eſt quam Gallorũ niſi ſint caſtrati, nigrarum vero quæ non pepererunt melior eſt & levior.*

2. *Cerebrum* vim habet incraſſandi, fluxuſque compeſcendi.

V. gr.

Fluxum alvi, (*in Vino ſumptum,*) gingivis ad dentitionem à mulierib. illinitur.

3. *Tunica interior* ventriculi extracta, ſiccata, (ad Solem,) & pulveriſata, ſingularem vim habet tùm aſtringendi & corroborandi ventriculum adeoq; vomitum, & fluxum alvi compeſcendi, tùm & calculum cominuendi.

4. *Teſticuli* deperditas in morbis vires mirificè reſtituere dicuntur, ſemen prolificum ſuppeditant, & Venereas vires roborant, (*recenter uſurpati,*) febribus itidem medentur (*aſſumpti*.

5. *Fel* maculas cutis aufert, (*illitum*) oculis convenit.

6. *Pinguedo* Gallinarum & Caponum calfac. humect. emoll. lenit, mediaq; inter anſerinam & ſuillam exiſtit, harumque acrimoniam obtundit, convenit labiorum rimis, aurium doloríb. oculorum puſtulis.

7. *Guttur Galli* uſtum & non conſumptum, ſed toſtum & exiccatum ſub noctem ante cœnam exhibitum proprietate ſanat mictionem involuntariam nocturnam. *Solenand. ſ.4. conſ.*11.

8. *Stercus* omnia eadem præſtare aptum eſt, quæ columbinum, ſed inefficacius, privatim tamen colico dolori convenit. Valet itidem maximè ad Icterum, Calculum & Urinæ ſuppreſſionem. Præſtantius habetur id quod in ſtercore album.

Doſis ʒß. manè ac veſperi ♂ ♀ continuis 4. vel 5. exhibitum. *Quercetan. Pharm. Reſt. c.*21.

Luteum ſtercoris conſolidat Veſicæ exulcerationem, (*aſſatum in butyro recenti, vel oleo olivarum, atque conjectum in frigidã, ut ſordes ſecedant, & liquor olei ſupernatet, in ductum penis injiciendus. Hartm.*

9. *Ova* Medicinæ exhibent teſtas membranulas, ovi albumen vitellumque.

Teſta vim habent Lithontripticã, tártareamque mucilaginem incidendi.

Membranulæ vim habent diureticam intrinſecus & extrinſecus adhibitæ, (*præputioque imponuntur infantum.*

Albumen vim habet refrigerandi adſtringendi, agglutinandi.

Uſuſque crebri eſt in oculor. rubedine, in conglutinatione vulnerũ (cum bolo comun.) in fracturis, &c Inſervit & anacollematis.

N. *Hippocrates exhibet febrientibus albumina N° 3. aut 4. ad refrigerandũ & egerendum.*

Vitellum Ovi vim habet anodynã maturandi, digerendi, laxandi, proinde uſu creberrimus Clyſterib. immi-

miſceri, quin & cum ſalis tantillo mixtum infantum umbilico (*in teſta juglandis,*) imponi ſolet ad ciendam alvum.

PRÆPARAT.

Paratur inde Oleum quod crebri uſus eſt in conſolidatione vulnerũ. rimar. in maturatione tumorũ, &c. *Videatur Diſpenſ. Aug. & Normb.*

N. *Fit inde potus puerperis noſtratibus uſitatiſſimus, vulgo* Senff *dictus.*

℞. Vitel. ovi Nº 2. vel 3. Aquæ. Menſ. 1. Vini M. $\frac{1}{2}$. (plus minus) coquantur optimè pro potu.

Grus.

Γέρανος, ein Kran/ Kranich.

Vipio, i.e. pullus Gruum.

OFFICIN. NAT.

1. *Grus integer.* 2. *Pinguedo,* 3. *Fel.* 4. *Caput, Oculi, Ventriculus.* 5. *Medulla Tibia.*

Vires. 1. Avis hæc quia nervoſa eſt, nervoſis ac membranoſis partib. peculiariter convenire ſtatuitur.

Hinc Uſus ejus commendatur in dolorib colicis.

2. *Pinguedo* ſurditati auxilio eſt, (*auribus inſtillata,*) Lienis duritiem alioſque tumores renitentes emollit (*cum* ♃. *ſcyllitiro ſubacta*) rigori cervicis velociſſimè ſuccurrit.

N. *Ejuſdem naturæ eſſe dicitur cujus anſerina pinguedo.*

3. *Fel* oculis prodeſt.

4. *Caput, Oculi, Ventriculus,* pulveriſata fiſtulis, cancris, & varicoſis ulcerib. inſperguntur.

5. *Medulla tibiæ* inſervit unguento Ophthalmico inde parando.

Hirundo.

Χελιδών, χελιδώνη Schwalb/Schwalbin	Domeſtica Hausſchwalb	major cum macula rubra ſub gutture minor ſine illa macula.
	Sylveſtris	Riparia, Waſſerſchwalb. Muraria, Spirſchwalb.

Domeſticæ in Ædib. nidificant.

Ripariæ in ripis aquarum inhabitant, unde & aquaticæ dicuntur.

Murariæ nidos ſuos muris templor. ſeu parietib. aut rupib. appendunt.

N. *Prævalent Ripariæ.*

OFFICIN. NAT.

1. *Integra.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.* 4. *Lapilli.* 5. *Nidus.* 6. *Stercus.*

Vires. 1. *Integra* Epilepſiæ ſpecificè ſubveniunt, oculorũ hebetudini, lippitudini, (cinis cum melle illitus.) Anginæ ac Uvulæ inflamatæ medentur. (*comeſta vel aſſumptus cinis earum.*

2. *Cor,* Epilepſiæ itidem conferre memoriamque roborare ajunt, alii contra 4tanam devorant.

3. *Sanguinem* peculiariter oculis conferre volunt, præferunt a ſub ala dextra extractum.

4. *Lapillus* in pullor. nonnullorũ ventriculo, (rarò licet) invenitur.

Chelidonius dictus, grani lentis vel piſi magnitudine. Hunc Epilepſiæ puerorum convenire volunt, (*brachio alligatum vel collo ſuſpenſum.*

N. *Ferunt creſcente ☾ hunc potiſſimum inveniri, atque in pullo primogenito.*

5. *Nidus* auxilio anginæ (*extrinſecus impoſitus,*) oculorum rubedini medetur: Ictui Viperino convenit, (*impoſitus.*

6. *Stercus* calfacit impenſe, diſcutit, acre eſt.

Uſus præcipui in morſib. canis rabidi, (*intrinſecus & extrinſecus,*) in dolorib. colicis & nephriticis, (*propinatum,*) alvum irritat, (*ſubditum.*

PRÆP.

Aqua hirundinum fit uſitatiùs ex Ripariis, *v. Diſpenſ. Aug.*

Milvus.

Ικτῖνος. Wey/Weihe/Wuwe Rittelweyh/Hünerdieb.

Animal eſt è genere Accipitrum acuti viſus, articularib. morbis obnoxius.

Eſt { Major { niger, robuſtus, hic uſitatior. | rufus propemodum, regalis dictus. } | Minor, rubeus, rother Weyh. }

OFFICIN. NAT.

1. *Milvus incineratus.* 2. *Caput.* 3. *Epar.* 4. *Sanguis.* 5. *Fel.* 6. *Stercus.* 7. *Pinguedo.*

Vires. 1. *Milvus* incineratus Podagræ, Epilepſiæque ſubvenire dicitur, exhibitus.

Doſis ℈ß. ad ℈j.

2. Idem, *de Capite* affirmant, ac *Epate* incineratis.

3. *Epar* inſuper oculorum Medicamentis adhibetur.

4. *Sanguis* podagricos juvat, (*cum Urtica mixtus & impoſitus.*

5. *Fel* Oculariis additur.

6. *Stercus,* articulis cum ſucceſſu imponitur.

7. *Pinguedo,* articulorũ dolorib. allinitur.

PRÆPARAT.

Sunt qui Milvum vivum in F.Eq. 40. ☉ macerandum ſepeliunt, & ex vermib. qui ex eo procreantur, unguentũ ad dolores podagricos conficiunt. Aldrovand.

Motacilla.

Paſſer aquaticus Bachſtelze/Queckſtelze/ { alba κολλύρος | flava minor }

Avis eſt circa fluentes præcipuè degens, cauda tremula.

OFFICIN.

Ipſamet integra avis. Cujus vis mira prædicatur in atterendo calculo, (*pulvis potus.*

Noctua.

Γλαύξ, NachtEule/ SteinEule/Kautz.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Fel.* 3. *Pinguedo.*

Vires. *Caro* curat Paralyticos, (*Plinio,*) Melancholicos, & ſimil. (*Rabbi*

(Rabbi Moyſ.). Apoſtema Anginæ mirabiliter aperit & rumpit, (*cinis noctuæ integræ nec deplumatæ in guttur immiſſus*).

2. *Fel*, ad maculas oculorũ valet.

3. *Pinguedo*, aciem oculor. acuit

Olor.

Κύκνος, Cygnus, Schwan.

Avis eſt ad genus anſerinum forma & victu. ideoque & facultatib. accedens.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli*. 2. *Adeps*. 3. *Pellis*.

Vires 1. *Pulli Cygnor.* in oleo cocti addita medulla cervina, podagricis proſunt.

2. *Adeps*, Emol. lenit, atten. adeoque utilis hæmorrhoid. vulvar. duritiei, oculos purgat, cum vino lentigines cutis tollit.

3. *Pellis*. plumis tenerrimis obſita colicos juvat, & ſtomachi vitio laborantes.

Palumbus.

Φάψ, Φάσσα, Palumbus, a, Holtz Daube.

Convenit cum columba, exuſtæque plumæ Ictericos reficere, calculoſis urinæque difficultatib. ſubvenire dicuntur.

Parus.

Αἰγίθαλος Parix: Carbonarius major, Kohlmeiſe Spiegelmeiſe. Caudatus, monticola, Schwartzmeiſe/Bergmeiſe.

Parix: Cæruleus montanus Meelmeiſe. Fuſcus, Paluſtris Cinereus Rothmeiſe/Aſchmeiſe. Ater Caninus, Carbonarius minor Hundtsmeiſe. Criſtatus, Straußmeiſe/Koͤtelmeiſe.

Ex his præfertur reliquis, ejus efficaxque prædicatur adverſus renum calculos & colicos cruciatus, (*in cibo vel cinere exhibitus*.

Paſſer Troglotites.

Zaunſchlipfflein / Thurn König / Schneekönig/Zaunkönig/Neſſelkönig/ Winterkönig/Maußkönig.

N. *Sunt qui à Regulo diſtinguant, eoque paulo majorem eſſe velint, pennisque illis aureis, quas Regulus in capite alit Paſſerem hunc deſtitui: Verum cum utriusque vires conveniant, alter alterius vices ſubire non nequit.*

Vires. Maximoperè comendatur ad calculum atterendum & expellendum, ſive integer evulſis pennis ſale conditus crudè devoretur, ſive incineratus aſſumatur.

Pavo.

Ταώς, Pavus, Avis medica, Pfaw Pagelun.

Avis eſt omnium reliquarum formoſiſſima, vivaciſſima, (30. annos vivere poteſt,) unde & Balſamica vi vigoroſa, adeo ut caro ejus ſine corruptione per ſe diu conſervari queat.

Gggggg 3 OFFIC.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer*. 2. *Adeps*. 3. *Fel*. 4. *Stercus*. 5. *Penna*. 6. *Ova*.

Vires. 1. Jus pavonis pleuriticis ſpecificè fertur prodeſſe, præcipuè ſi ſit pingue.

2. *Adeps*, cum ſucco rutę & melle colicos affectus optimè ſanat.

3. *Fel*, oculorũ hebetudini, fluxionib. aſperis item ſuperciliis medetur.

4. *Stercus*, proprietate Vertiginẽ (& Epilepſiam) ſanat, (*indies multos exhibitum*,) nimirum exiccatum & pulveriſatum (ʒj.) maceratur per noctem in vino. Hinc trajectum per linteum, exhibetur continuando à novilunio uſque ad plenilunium aut amplius ſi opus ſit. *Crato miſcet cum Sacchare & exhibet.*

5. *Pennæ* adhibentur in ſuffitu, adverſus uteri aſcenſum, *Quercet. in Ph. Reſt.*

6. *Ova*, exhibentur ad curandam arthritidem vagam dictam.

Perdix.

Πέρδιξ, πέρδικα, Rebhun/Feldhun.

Avis eſt ſalaciſſima, vivaciſſima, (ad annos 16.) veſcens gẽmis Coryli & betulæ, gramine & ſegete virente.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro*. 2. *Medulla*. 3. *Sanguis*. 4. *Iecur*. 5. *Fel*. 6. *Penna*.

1. *Caro* comeſta ſemen atque lac auget, Venerem excitat,

2. *Medulla ut & Cerebrum* propinatum, Ictericos juvare dicitur.

3. *Fel*, ad affectus oculorum præfertur aliis.

4. *Sanguis* oculis cruore ſuffuſis & recentibus eorum vulneribus illinitur.

5. *Iecur*, ſiccatum ad ignem & & pulveriſatum, morbo regio reſiſtit, ſingulariſque fertur antidotus contra febrem, ſi aliquoties in aqua millefolii aſſumatur. Crato.

6. *Pennæ* inſerviunt ſuffocationi uterinæ (*ſuffitus naribus admotus*) dolorib. colicis aliiſque mitigandis, diſcutiendis, (*fomentationis formula adhibita*,) & hinc cum mentha ac abrotano in forma ſacculi infantib. familiare Remedium exiſtunt ad tormina ventris compeſcenda.

Pica.

Κίσσα, Aglaſter/Egeſter oder Atzel

Vires. Avis hæc maximè cõmendatur ad oculorũ obſcuritatem, ruborem, dolorem comeſta vel incinerata oculiſque indita, vel quocunq; modo apposita.

Convenit & Maniacis, Epilepticis, Melancholicis, (*cinis exhibitus*.

PRÆPARAT.

Aqua Picar. Antepileptica, v. l. 2.

Struthio.

Struthiocamelus, Strauß.

Avis eſt maxima, exotica, facultate chylifica celebris.

N. Dues

Digitized by Google

N. *Duos mihi videre contigit Londini Angliæ, quibus facilè fuit objectam Chyrothecam coriaceam deglutire.*

OFFICIN. NAT.

1. *Tunica Ventriculi.* 2. *Adeps.*

Vires. 1. *Tunica interior Ventriculi* ventriculum corroborat, calculosq́; diſſolvit mirè.

2. *Adeps* nervoſis partib. convenit, duritiem Lienis mollit, dolores Nephriticos mitigat, (*inunctus.*

Turtur.

Τρυγὼν, Turtel Daub.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer Turtur.* 2. *Adeps.*

Vires. Turtur virib. cum columba convenit, peculiariter tamen commendatur in ſiſtendo menſium profluvio, *ſive cinis combuſti turturis, ſive exinde extractum exhibeatur,* (*Doſis gr iv. vj.*) *ſive turtur deplumatus & exenteratus inſuta in ventre Maſtiche,* (℥j *aceto roſaceo, inter aſſandum aſperſo* (*butyri loco,*) *aſſetur, poſtmodumque in olla clauſa exiccetur, atq; in pulverem convertatur, & cochl. j. ſingulis mane exhibeatur.*

2. *Pinguedo* inter aſſandum collecta illinitur Renib. ventri pectori, inguinibusq́; &c. *vide Foreſt. libr.* 28. *obſerv.* 10.

Upupa.

Ἔποψ, Widehopff.

Avis eſt melancholica, ſpurciſſima, victitans vermiculis in ſtercore repertis, Erucis, Scarabæis, &c.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Pennæ.*

Vires. 1 *Caro* ejuſq́ue decoctum proprietate ſua colicosq́; juvat, (*aſſumpta*). *Avicen. Fen.* 16. *tr.* 4. *c.* 11.

2. *Pennæ,* dolores capitis demulcere dicuntur, (*impoſita.*

Vultur.

Γύψ, Geyer.

Avis eſt pollens facultatib. animalib. ac præcipuè odoratu.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Pinguedo.* 3. *Cerebrum,* 4. *Fel,* 5. *Pennæ.* 6. *Fimus.*

Vires. 1. *Caro* convenire judicatur affectib. capitis, Epilepſiæ, Hemicraniæ, & ſimil. Decoctum cutis vitia ſanare perhibetur.

2. *Pinguedo,* covenit nervisq́;.

3. *Cerebrum* ſubvenit capitis imbecillitati, (*illitum vel naribus inditũ*

4. *Fel,* Epilepſiam arcere dicitur (*aſſumptum cum vino.*

5. *Pennæ,* de pennis nugantur, ſi pedibus ſubdantur, quod partum potenter promoveant.

6. *Fimus,* nidore partum excutit.

CLASSIS III.

DE PISCIBUS.

Anguilla.

Ἔγχελις, Aal.

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo.* 2. *Caput.* 3. *Sanguis.*

1. *Pinguedo* vulneraria eſt capillos generat, (*illita in alopecia*) auditum reſtituit, (*inſtillata auri,*) hæmorrhoides mitigat.

2. *Caput,* anguillæ Verrucis cutis mederi ajunt, ſc. ſi caput ſanguinolentum adhuc, quo Verrucæ tactæ ſint, terra cooperiatur, ut putreſcat.

3. *Sanguis* adhuc tepidus colicos domere dolores dicitur, (*cum Vino aſſumptus.*

N. *Sunt, qui dicunt Vinum, in quo Anguillæ ſuffocatæ fuerint, abſtemios reddere, (bibitum.*

Aſtacus.

Vide Cancer.

Barbo.

Τρίγλη, Barbo, Barbe/Barine

Piſcis eſt culinis ſatis laudabilis Officinis a. in uſu ñ eſt, Ova tamen à ruriculis nonnullis aſſumuntur, ad ciendum vomitum & alvum quod ſat violenter perficiunt.

Blatta Bizantia.

Ὄνυξ, Unguis odoratus.

Teſta ſeu tegumentum eſt Conchylii odore caſtoreum æmulnas.

N. 1. *Conchylium* (*Conchyla Indica*) *eſt ſpecies Conchar. oblongarum, quæ in lacubus nardiferis naſcens, nardis vivit, unde & teſta odorem caſtorei æmulum ſpirat.*

N. 2. *Sunt qui Conchylium & purpuram ſeu buccinum inter ſe confundunt, ſed male: Illud enim eſt ex genere conchar. oblongar. hoc ex genere rotundarum.*

Vires. Unguis odoratus internè laxat alvum, ſplenem mollit, vitioſoſque humores diſcutit.

Externè excitat ſuffitu fœminas ſtrangulatu uteri oppreſſas comitialeſque. In reliquis idem præſtare poterit, quod aliæ concharum teſtæ. *Vide Concha.*

N. *Blatta Dioſcoridis ſunt è genere Vermium nobisq; incognita.*

Cancer.

Καρκῖνος Κάμμαρος Aſtacus Krebs

OFFICIN. NAT.

1. *Cancer integer, i.e. ſubſtantia edulis,* 2. *Oculi.* 3. *Putamen*

Vires. Refrigerant Cancri, humectant, dolorem ſedant, ferocientes ſpiritus figunt.

Hinc Uſus præcipui in Æſtu, ac dolore Capitis & Renum, (*contuſi ac cataplaſmati,*) in Angina, (*fit gargariſmus ex ſucco cancrorum, imò & internè ſuccus exhiberi poterit*). In Atrophia (*exhibetur internè ſuccus cum ▽, vel ſucco Chelidoniæ, externè fieri poteſt Emplaſt. ex cancris tuſis, Epate Vitulino*

atq;

atq. Ol. Olivar. laurinoque). Tela ac Spicula è corporibus extrahuntur, (*tritis & impoſitis*). Cinis Cancrorum (*i. e. Cancri combuſti*,) exiccatorius eſt, proprietate pollet adverſus morbum canis rabidi, (*aſſumptus cum radic. Gentian.*). Rimis pedum ac ſedis verruculas & carcinomata cum melle lenitur.

N. *Galenus hoc Medicamenti genus quod ab Æſchrione Empyrico didiciſſe confitetur, maximoperè ad morſum rabidi canis commendat, Æſchrionemq; cancros vivos in patella ærea uſſiſſe ait, donec in lævorem facilè redigi poterant, idque per eorum Canis ☉le tranſeunte in ♌.*

Doſis Cochlear parvum ad ♂40. continuatum.

2. *Oculi Cancri* (lapides Cancri) refrigerant, ſiccant, abſtergunt, diſcutiunt, calculum atterunt, tartarum & ſanguinem coagulatum reſolvuntur.

Hinc Uſus magni in Nephritide, Pleuritide, Aſthmate, dolore Colico, &c. ſive crudi, tritique aſſumantur, ſive uſti & præparati, inſerviunt itidem dentib. abſtergendis.

3. *Putamen* (teſta) eaſdem cum oculis dictis vires obtinet. Inſuper ſcabiem puerorum ex ſalſib. humorib. ſanat, (*oleo roſaceo permixtum & illitum*,) febrium intermittentium paroxyſmos arcet.

N. *Præſtat putamen novellum tenuius quo induuntur poſtquam craſſius depoſuerint annuatim.*

Præparat.

1. *Oculi cancri præparati* fit l.c. lævigando, cum ▽, v. gr. fœniculi.

3. *Mag. oculor.* ♋. *v. l.* 2.

3. ▽ *cancror.* fit è cancris MB vel ⊷E e deſtillatis.

Vires. Urinam pellitur, calculum atterit, ſitim extinguit.

N. *Quercetanus macerat cancros cum ▽ ſempervivi majoris per ♂m, hinc ♎at, ter cohobando, adhibetque inflammationibus, combuſtis, carcinomatis, quibus maximè prodeſſe ait, inprimis ſi ſale ex remanentia elixiviato imbuatur. Pharm. Reſt. c.7.*

4. *Oleum ſeu Liquor Ocul.* ♌. fit l. com. per deliq.

N. *Aliter*;

℞. Pulv.oc.♋, ℥.v. ₒ°ₒ ♀. p.d. ℥vj dig. in F. Eq. (♂ 15.) hinc coagula & extrahe 🜄. Tandem abſtrahe 🜄 & remanet ₒ°ₒ.

Doſis g. 4. ad 6. *Hartm. in pr.*

4. *Oleum ſeu Liquor ocul.* ♋. fit l. com. per deliqu.

Carpio vel Carpo.

Κυπρῖνος, Carpus, Carpa, Karp Karpff.

Piſcis eſt notus limo & muco vivens

Offic. Nat.

1. *Fel.* 2. *Axungia.* 3. *Lapis triangularis.* 4. *Lapilli oblongi.*

Vires. 1. *Fel* oculor. hebetudini & nubeculæ ſubvenit.

2. *Axungia* nervorum affectibus calidis auxilio eſt.

Digitized by Google

3. *Lapillus carpionis* (triangularis in capite repertus, Karpffenſtein/) colicis dolorib. calculoſis, comitialibuſq; conferre ſtatuitur.

4. *Lapilli duo* ſupra oculos exiſtentes itidem ad Epilepſiam commendantur.

Cetus.

Κῆτ☉. Cete, Wallfiſch.

Ceti nomen generaliter piſces vaſtos, viviparos denotat, ſpecialiter tamen pro maxima eorundem ſpecie ſumitur, quæ ob vaſtam ſuam magnitudinem ac conformationẽ quadrupedes æmulatur.

Offic. Nat.

Axungia, quę medetur ſcabiei, (*illita.*

N. *Ex hoc animali ſunt qui ſperma Ceti Officinarum deſumi volunt, ſed malè, v. l. 2.*

Alij Ambram ipſi acceptam referunt, ſed itidem falſò.

Concha.

κόγχη. Muſcheln.

Eſt genus piſcium capite deſtitutum, teſtis (quos eodem nomine Conchas vocant,) circumvallatum ſive duplex teſta illa ſit & complicatilis, ſive ſimplex.

Ex harum genere ſunt & Margaritiferæ, quas vide infra.

Varias ſub ſe ſpecies complectitur, ſecundum figuram coloremque ut plurimum nomina nactas, vel & peculiari nomine inſignitas.

Sic ſunt:

Conchæ longæ Rhomboides, ſquamoſæ, ſtriatæ, echinatæ, corallinæ, (à colore ſic dictæ,) nigræ, rugatæ, leves, &c. Huc oſtreæ, mater perlar. blatta bizantia, chamæ generum varior. &c. Umbilicus marinus, dentalium, antalium, purpura, conchylium.

N. *Creſcit Concha ac decreſcit cum cremento & decremento Lunæ.*

N. 2. *Inter aquatilia nullum animal eſſe perhibetur, quod majori deſiderio teneatur, veſcendi carne humana quam hoc ipſum.*

Officin. Nat.

1. *Teſta.* 2. *Caro.* 3. *Margarita, de quibus l. 3.*

Vires. 1. Teſtæ conchar. vim habent exiccandi, ſudorem movendi, abſtergendi, &c.

Hinc Uſus earum internus præcipuè eſt in febrib. quib. interveniente ſudore medentur.

Externè conveniunt in dentifriciis abſterſoriis, in mariſcis & condylomatis ani reprimendis (calx applicata.

Præp.

Adhibentur autem conchæ, tùm pulveriſatæ ſolumodo, tùm calcinatæ & pulveriſatæ, vel & ſimul lege comuni, cum ▽ card. bened. & ſim. lævigando præparatæ.

N. *Noſtratibus hoc nomen ſibi communiter vendicat, genus conchar. oblongum quod hiſce in locis vulgarius reliquis invenitur.*

Ex

Ex horum teſtis fit famoſum illud Antifebrile Crollianum.

Hoc modo:

Teſtis dictis affunde ✠, ſtet per noctem, tunc extrahit mucorem, quo abraſo, calcina teſtas ad albedinem uſq; pulveremque ſerva.

Vires. Ciet ſudorem ſat largiter, adeoque inſtante paroxyſmo (præcipuè 3tiano,) exhibitus febres ſolvit, maximè vice 2da vel 3tia ſi op9 ſit iteretur.

Doſis ℈ij.

N. *Crollius exhibet in hauſtu Cereviſia calida cum tantillo butyri.*

2. Caro concharum, id eſt, ſubſtantia edulis, culinaris potiſſimum eſt, & in cibo quartanis convenire dicitur.

Dentalium & Entalium.

Dentalium eſt conchula parva oblonga, exterius aſperula, intus leviſſima, tubuli modo concava, alteraque parte rimam habens canini dentis inſtar acuminatam, unde & dentalium nominatur.

N. *Non piſcis, ſed vermis oblongus, ac tenuis dentalij incola eſt, adnaſcitur ſaxis marinis, conchiſvé vetuſtis.*

Entalium itidẽ teſtaceum quoddam eſt marinum, inſtar parvi cornu longiuſculum, rectum & cavum, foris ſtriatum, intus læve, rarò longitudinem digiti ſuperans.

N. *Videtur eſſe Dactylus Plinij.*

Vires. Utrumque etſi in Medicina hactenus parum, & non niſi in unguento Citrino uſitatum ſit, attamen cum aliis teſtar. generib. ad ſimiles affectus adhiberi poſſe veriſimile eſt.

Halec.

Μαινὶς, Halecus, Harengus, Hârig/Hâring.

Piſcis eſt Marinus Oceano Baltico, aliiſque Germaniæ Oceanis familiaris.

OFFICIN. NAT.

1. *Veſicula, (Halecis anima dicta,)* 2. *Ipſum Halec* & 3. *Muria.*

Vires. 1. *Anima dicta* N° IX. exhibitæ urinam ciere dicuntur.

2. *Integrum Halec* ſalitum imponitur plantis pedum ad humores à capite derivandos, æſtumque febrilem domandum. Cinis exhibetur ad calculum atterendum, *(ſit ut cancrorum.*

3. *Muria*, (Garum) eſt brodium quo Halec vel alius piſcis fuerit conditum. Inſervit Clyſterib. in coxendicum dolore & Hydrope, mundificat ulcera fœtida, Gangrænam cohibet, ſtrumas diſſipat, ad anginas valet, *(cinis cum melle illitus.*

Huſo Ichthiocolla.

Exoſſis, Hauſen.

Genus piſcis eſt è maximis (longit 24. pedum pondere noñunquam ad ℔ 400.) Cartilagineum oſſib. expers, (exceptis quæ in capite ſunt.) abſq; ſquamis, &c.

Familiaris piſcis eſt Danubio, ni-

mirum ex Mari in Danubium deſiderio aquar. dulcium aſcendit.

OFFICIN.

Exhibet Officinis *Ichthyocollam* (*Arab. Alkanna* Hauſſblaſen/) quæ glutinis genus eſt, colore album, ex illius corio inteſtinis, ventriculo, pinnis & cauda confectum.

Idque hoc modo :

Partes dictæ in fruſtula tenuiſſima ſectæ macerantur, in ▽ calidæ, q. ſ. hinc coquuntur lento △e ad conſiſtentiam pultis, malaxanturq; antequam refrixerint in maſſam.

Vires. Siccat, explet, quadantenus mollit.

Hinc Uſus ejus eſt in Emplaſtris glutinantibus.

N. *Adhibetur & ad gelanda jura,* (Galrey zu machen/) *ex iiſdem excoquitur etiam tranſlucidum & flavum glutinum genus,* (Fiſchleim & Mundleim *appellatum,*) *quod in ore liquefactũ ad chartas glutinandas adhibetur.*

Lucius.

Λάβραξ, aliis λύκος, Lupus, Hecht.

N. *Sunt qui Lucium ac Lupum confundant, quod etſi nominetenus concedi poſſit, cum utrumque piſcis ſit rapax ut Lupus terreſtris, attamen re ipſa diſtinguuntur.*

Lupus ſiquidem veterum, marinus piſcis eſt, figuraq; à Lucio aliena.

OFFICIN. NAT.

1. *Fel,* 2. *Cor,* 3. *Mandibula,* 4. *Oſſiculum cruciforme,* 5. *Axungia,* 6. *Ova.*

Vires. 1. *Fel,* Febrim arcere volunt, (ſi aſſumantur N°. 3.

Extrinſecus inſervit oculorum maculis, hebetudini aliiſque eorum affectibus.

2. *Cor,* adverſus febrium paroxyſmos devoratur.

N. *Sunt qui Cor vivo Lucio exemptum devorare, luciumque corde orbum denuo in fluentem ▽m conjicere jubeant.*

3. *Mandibula,* exiccat, abſtergit. Hinc datur in pleuritide ceu ſpecificum, confert itidem, ut & reliqua capitis oſſicula in calculo, fluore albo mulierum, partuque difficili.

Extrinſecus ſiſtit (cinis) ſynoviam, vulnera inveterata mundificat, hæmorrhoides exiccat.

4. *Oſſiculum cruciforme, ex capite Lucii,* commendatur quibuſdam ad Epilepſiam (aſſumptum.

N. *Periapton ſingulare quibuſdam habetur adverſus incantamenta.*

5. *Axungia* vulgare Medicamentum eſt, illiniturque plantis pedum & pectuſculis infantulorum ad revellendos catarrhos & demulcendam tuſſim.

6. *Ova,* vomitum ac alvum ciere potis ſunt, unde & hujus gratia medicamenti loco à plebeis exhibentur.

PRÆP.

▽ *fellis* deſtillata oculis ſubvenit.

Mater

Digitized by Google

Mater Perlarum.

Macra Perlarum ſeu Margaritarum Perlen-Mutter.

Species eſt Concharum, à Margaritis nomen ducentium, quæ inibi frequentius, quàm in reliquis inveniuntur.

Vires. Præter vires concharum comunes (vide ſupra) ſunt qui vim cordialem huic attribuunt, quo vero ſucceſſu videant ipſimet.

Alii Antifebrile ex eadem conficiunt, ad modum, quem ſupra ex conchis oblongis dedimus.

Muſtela.

Σαῦρος, Gobius fluviatilis, Muſtela fluv. Geſner. Aalraup/ Aalrup/ Truſche/ Quapp.

Officin. Nat.

1. *Epar.* 2. *Ventriculus.* 3. *Spina.*

Vires. 1. *Hepar* in vitro ſuſpenſum caloríque expoſitum, in liquorem liqueſcit flavum, admodum utilem oculorum hebetudini ac nubeculis.

2. *Ventriculus* comendatur ſumè ad affectus uterinos, præcipuè autem fertur ſecundinas pellere, colicoſq́, dolores abigere, (potus.

3. *Spina* pulveriſata caducum expugnare fertur.

Oſtrea.

Oſtrea, Oſter Muſcheln.

Sunt conchæ marinæ, ex genere rotundarum.

Vires. Oſtrea peſtiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad ſe trahunt: Sunt autem agglutinanda brachii parti, qua axillaris decurrit, videlicet ſi bubo in alis ſit, ſin vero inguen obſederit, lineamentis femoris quæ vena cruris deſcribit. Hollerius.

N. *Teſta concharum vicaria eſſe poſſunt.*

Perca.

Percus, perca, Berſich.

Perca fluviat. (ad differentiam Percæ marinæ, qui piſcis ab hoc differens eſt.

Officin. Nat.

Lapides in capite reperti, juxta ſpinæ dorſi initium: Hi virib. conveniunt cum reliquis lapidib. teſtaceis adhibenturque in calculo atterendo, renib. abſtergendis.

Extrinſecus in dentifriciis, vulnerib. exiccandis.

Rana aquatica.

Βάτραχος, Rana Froſch { aquatica, *hæc uſualis.* terreſtris amphibia.

Præfertur ex aquaticis, quæ in fluviis puris ac fontib. reperitur, eaque viridis.

Rubeta nimirum, & quæ in lacub. habitat, damnatur ceu pernitioſa.

Terreſtris itidem cedit aquaticis, imo quæ maculatæ ex his ſunt, venenatæ habentur.

De Ranunculo viridi, vide Claß. 1.

Hhhhhh 3 Offi-

OFFICIN. NAT.

1. *Ipſa Rana.* 2. *Cor.* 3. *Epar.* 4. *Fel* 5. *Pinguedo.* 6. *Sperma Ranarum.*

Vires. 1. *Dioſcoridi Rana ipſa* contra omnium ſerpentium venena pro Antidoto ſunt, ſi ex ſale & oleo, vel butyro edantur, juſque earum itidem ſorbeatur. Valent & adverſus inveteratos tendinum rigores: Inſperſus earum cinis ſanguinem profluentem, (e. grat. vulnerum, narium que) ſiſtit. Uteri hæmorrhagias ſuffitu reprimit, alopeciis ex liquida pice illinitur.

Internè gonorrhæam cohibet (aſſumptus ℨj.) inducit etiam vini faſtidium, ſi vinum in quo viva rana viridis ſuffocata eſt, propinetur: Viva Anthraci peſtilenti impoſita, donec moriatur, venenum elicit. Viva integra alligatur ad cauſonum æſtus: articulor. & juncturar. dolores mitigat, igneſque ſacros reſtinguit, (*viva ſcil. vel contuſa impoſita*) Odontalgiam ſedat, (*cocta & in gargariſmo adhibita.*

N. *Si ventri torminoſo adhibeatur in ipſam vitium tranſire confeſtim fertur.*

2. *Cor Ranarum* (maximè fluviatilium) febricitantium Spinæ adalligatum, febriles algores minuit. Sunt qui cordis regioni admoveant ad mitigandos cauſonum æſtus & incendia. Mizald.

3. *Epar* exiccatum & pulveriſatum in febrium 4tanar. (& aliar.) acceſſione cum ſucceſſu aſſumi, ajunt. *Crato exhibet in* 🜄 *millefolij.*

N. *Epata ranar. viridium in paludibus degentium ceu peculiare ſpecificum ad Epilepſiam commendant.*

Exhibere jubent ſub conjunctione Luminarium ☾ *in* ♋ *exiſtente Petraus Noſolog.*

4. *Fel*, peculiariter oculis convenit.

5. Pinguedo aurib. indita dolorib. medetur.

6. *Sperma* ranarum, (ſperniola) Froſchleich/ refrigerat, conſtipat, incraſſat, dolores mitigat, manuum ſcabiem curat, (ſi menſe Martio in eo laventur,) paronychia & herpetes interficit, eriſypelati & ambuſtis aliiſque inflammationib. ſuccurrit, (*impoſitum.*

N. *Linteum hoc ſpermate aliquoties madefactum & exiccatum pro uſu ſervant, Alij idem in fictili recondunt in terram loco ſcil. aprico, quo in* 🜄 *cum tempore convertitur.*

PRÆP.

1. *Aqua ſtillatitia è Ranis.*

Fit è Ranis vivis ſub finem Martii, vel initio Aprilis captis per ⋊.

2. 🜄 *ſtillat. ex ſpermate.*

℞. Fit per ⋊, è ſpermate collecto Martio.

N. *Sal addere ſolent.*

Vires. Ex præcedentib9 patent, præter quas Veſicæ ab humorum acrimonia exulceratæ egregia medela eſt.

3. *Oleum*

Digitized by Google

1125

3. *Oleum.*

Fit coquendo ranas cum ℴℴ̊o communi vel Roſac.

4. *Pulvis ſperniola compoſitus.* *Vide libr. 2. in Pulveribus.*

Sepia.

Σηπία. Blackfiſch/Blackfüttel

OFFICIN. NAT.

1. *Os Sepiæ.* 2. *Humor ater.* 3. *Ova.*

Vires. *Os Sepiæ*, (σηπίον,) exiccat, abſtergit, (*pulveriſatum vel incineratum*,) maculis, nævis, ſcabiei humidæ medetur, oculis convenit, (*cum melle cinis inditus*,) gingivis tumidis ſubvenit, (*in dentifriciis*) aſthmaticis auxilio eſt, (*aſſumptus*). Gomorrhæam ſiſtit, (*pulvis aſſumpt.* ℈j. *Doſi.*

2. *Humor ater* (Dinte) intra veſiculam in corpore repertus, alvum movere dicitur, (*aſſumptus.*

3. *Ova* renes & ureteres abſtergunt, menſes & urinam cient.

Sturio.

Ἀκιπήνσερ, γαλαξίας, Gal. Aquipenſer, Stora, ein Stör/Stür/Stürlein.

Piſcis eſt dorſo ac ventre echinatus, dulceſque ſalſaſque aquas colens, magnitudinis proceræ.

Vires. Oſſa Sturionis, dicti piſcis comendantur in Arthritide vaga, (*exhibita*) *Foreſt. libr.* 20. *obſerv.* 12. *in Epiſtola D. D. de Brahe.*

Ut & in Colicis doloribus diſcutiendis.

Teſtudo.

Χελώνη λιμναία, Schildtkrote.

Animal eſt ἀμφίβιον, è genere Teſtaceorum, ſcutum teſtaceum in dorſo gerens.

OFFICIN. NAT.

1. *Crura.* 2. *Sanguis.* 3. *Fel.*

Vires. 1. *Crura* pro Periapto antipodagrico experientiſſimo adhibentur.

Videlicet:

Accipiatur Teſtudo maſculina (cognoſcitur inter cætera ex caudæ diſcrimine, & leni ſub interiore teſta inciſura,) ubi Luna maximè fuerit diminuta, priuſquā cū Sole conjungatur, amputetur vivę crura omnia ea conſuta in ſacculos ex pelle hœdina anguſtos, alligentur membris patientib. ita ut dextrum crus teſtudinis dextro cruri ægrotantis reſpondeat, ſiniſtrum ſiniſtro. Item anterius crus dextrum brachio dextro applicetur, ſiniſtrum ſiniſtro. *Solemand. ſect.* 1 *conſil. medic.* 20. *Schenckius in obſerv. Idem refert. Bapt. Porta ex Rhaſi & Conſtantino, libr.* 4. *Phytogn. cap.* 4.

2. *Sanguis* Teſtudinis marinæ & terreſtris in remediis internis ut antidoto.

Datur ad ℥ij. ſanguis Teſtudinis terreſtris ad Hecticam imperatur (recens & crudus ad ℥j.) exiccatus ad Epilepſiam comendatur.

3. *Fel*, oculis confert.

Thy-

Digitized by Google

Thymallus.

Φάγγ@, Aſchia, Aſche.

OFFICIN. NAT.

Axungia.

Vires. Oculorum maculas, ungueſque abſtergit. (Sole liquata & melle permixta,) maculas cutis tollit, foveas poſt variolas relictas explet, (*illita*.

Tinca.

Σκόρπι@, Tencha, Schleye.

Piſcis eſt mucoſus excrementitiꝰ amans aquas paluſtres, cænoſas, lutoſas, vivens cæno, generatur tùm ex traduce, tùm ſponte. Familiaritate lucio conjuncta eſt.

OFFIC.

1. *Integer piſcis.* 2. *Fel.* 3. *Lapillus.*

Vires. 1. *Integer piſcis* diſſectus imponitur pulſib. manuum pedumq; plantis ad mitigandum æſtum febrilem, vel & ad divertendum venenũ peſtilentiale. Simili etiam modo adhiberi ſolet in dolore capitis ac articulor. Vivæ tincæ (una poſt alteram) umbilico ac epati impoſitæ, donec moriantur, Icterum curare dicuntur, luteum nimirum contrahunt colorem. Incineratam tincam, præcipuè tegumentum in fluore albo mulierum exhiberi vidi cum ſucceſſu.

2. *Fel*, commendatur ad aurium affectus.

3. In Capite gerit *Lapidem* ut Carpio, qui ad ſimiles affectus exhiberi poterit, quo dictus Carpionis lapis.

Truta.

Χρύσοφρυς, Aurata, Variolus, Variola, Trutta, Fohre/Forelle.

Piſcis eſt culinis creberrimus & laudabilis.

OFFIC.

Pinguedo. Hæc illinitur utiliter mariſcis & ani fiſſuris.

CLASSIS IV.

DE INSECTIS.

Apes.

Μελίτται, Apis, Immen/Bienen { Domeſtica, hujus loci. Sylveſtris fera, Hummel.

Apis inſectum eſt mellificans, vivens, tùm florum melligene, tùm melle ex illa melligine confecto.

OFFICIN. NAT.

1. *Apis.* 2. *Mel.* 3. *Cera.* 4. *Propolis.*

Vires. 1. *Apes* ſiccæ & contritæ inunctis alopeciis capillum reſtituunt.

2. *Mel*, eligendum eſt flavum pellucidum, odore ac ſapore jucundum, conſiſtentia, neque craſſum, ac concretum, neque dilutum nimis omni ex parte unitum ſeu continuum Flavo ſuccedit album quod itidem modo reliqua bonitatis ſignane

ne defuerint, non contemnendum. Vitetur autem in mellis electione favus aranearum texturis refertus. Omnib. porro præfertur Mel Virgineum dictum, id eſt, quod novellæ apes conficiunt, colore ex flavo albicans.

Vires. Mel calidum ac ſiccum ſtatuitur grad. 2. (albicans tamen minus calidum cenſetur.) nutrit, abſtergit, aperit, pulmonib. convenit urinam ciet, tuſſi medetur, putredini reſiſtit.

Extrinſecus oculorum caliginem diſcutit, aliiſque eorum affectib. ſuccurrit.

Cautio.

1. Mel quia facilè bileſcit, Epati calidioribuſque corporib. non adeo proficuum eſt.

2. Mel crudum alvum inflat, tuſſim laceſſit, faſtidium creat.

N. *Mel Galeno ſuccus eſt roris cœleſtis, ab Apibus collectus. Paracelſo reſinoſa pars terræ eſt, in vegetabile genus virtute plantarum ac influentiarum cœleſtium tranſplantatum, & hinc ab apibus collectum atque ulterius digeſtum. Vide Paracelſ. de Naturalibus*

Hinc variat quoq; 1. pro varietate plantarum, qua ratione optimũ cenſetur apum in roſetis, vel lilietis, &c. degentium 2. diverſum quoque Mel exiſtit pro diverſitate influentiarum. Sic Mel præſtantiſſimum habetur, quod anno ſereno ac ſalubri Vere ac Æſtate confectum. Quercetano dicitur Ros vel Manna cœleſtis, atque inde ſua aceta Philoſophica præparat.

Præpar.

I. Mel depuratum.

℞. Mellis, q. v. affunde ▽ portionem, (æqualem vel duplam triplamvé, ſi valdè impurum fuerit, vel ſi alienæ rei expers ſit, ſine additione,) coque & deſpuma cochleari pertuſo.

N. *Quod ſi hac ratione non ſatis depuratum foret clarificari poterit cum albuminibus ovorum ſingulis ad ſingulas libras adhibitis, v. l. 1.*

N. 2. *Conrad. Kunrath dictam mellis depurationem improbat, quippe qua potiores ac meliores ſpiritus, quibus maximè impregnatum eſt, in auram evaneſcant. Itaq; hanc ſubſtituit.*

℞. Mel Virgineum nondum △i commiſſum una cum favis, inde Manicæ Hippocraticæ, ſuſpende in locum tepidum Solis vel hipocauſti vaporib. aqueis, (ut Balneatorum balnea calfieri ſolent.) calfactis, ut perfluat Mel.

II. Mel deſtillatum.

Unde:

1. ▽ *Mellis Spiritus atq; Oleum.*

℞. Mellis ℔. 1. adde ⊖, vel ſilicũ mundor. contuſor. arenævé ℥iij. ʒvj (*alij etiam addunt ſegmenta Ligni Iuniperini,*) deſtilla per 🝭m gradatim, & exit ▽ alba, dein flava, cum 🝆 ut & Spiritus, quæ aliquoties rectificentur.

Alii eliciunt primo ▽m in cu-

Iiiii cur-

Digitized by Google

curbita ex MB. Remanenti in cucurbita melli addunt ∴m, vel ſilices calcinatos contuſos ; ⌣antque per ∽m ▽m flavam cum ∞o. Hæc digerunt aliquoties, ♂ ℘ aliquot (5. 6.) dein ⌣ant, tandem ∞ ſupernatans ab ▽ ſeparant. *Sennert. Quercetan. Med. deſtillat.*

Alij:

℞. Mel cum cera & favo, ponunt in fimum ad putrefactionem per ⊠m, fimumque ſæpius (dieb. ternis) mutant: Hinc ⌣ant. 1. Exit ▽ alba (faciei abſterſioni dicata), 2. ▽ flava, Oſwald.

N. 1. *▽m hanc flavam eſſe menſtruum Franc. [illegible] ſunt qui putent.*

N. 2. *Adduntur ∴s, vel ſilices, vel vitrum, ut ferveſcentia ad quam Mel maxime proclive eſt, præcaveatur, id quod alij meditantur ſacculos parvos ∴ refertos imponendo.*

N. 3. *Sunt qui ▽m primo elicitam deſuper novum Mel rectificant.*

Vires. Utraq, ▽ alba ſcil. & flava, ſuffuſiones & albugines oculorũ ſanat, capillis producendis confert. Inſervit Tincturæ Corallorum extrahendæ.

Intrinſecus reſerat obſtructiones, pellit urinam, atterit calculum.

Oleum quod inſtar ▽ vitæ ardet vires habet admirandas, præſertim ſi per ♂ aliquot circuletur cum 🜋. Etenim ſeparato iterum illo 🜋, remanet ∞ dulce & gratiſſimi ſaporis vulnerib. ſclopetariis & phagedænicis ulcerib. plurimum conducens. Singulare quoque eſt ad podagricos dolores ſedandos. Diſcutit maculas faciei cum ∞o Camphoræ.

2. *Oleum Mellis compoſitum.*

℞. Mell. ℔. ij. ⊕i calcinati. ℔. 1 🜋 rectif. ℔. ß. ♀. ℔. 1. deſtilla per ∽m. primo extillat phlegma, dein ∞, urge ℥. 20.

Vires. Lenit dolores podagricos, ſi locus affectus eo illinatur.

3. *Acetum mellis.*

℞. Mellis opt. p. 1. ▽ fluv. p. viij coq. ad medietatem, poſtea ſuſpende in eodem ſemen Erucæ in petia, atq; repone in loco calido vel Sole, donec deferbuerint. Fit paulatim ✢ acerrimum, quod ⌣etur.

Vires. Præter alios Uſus ſolvit & ſilices reliquoſq; lapides, etiam ſine ulla præcedente calcinatione. *Hartman. in Croll. Senn. Inſtit.*

4. *Tinctura mellis.*

Tincturam mellis *Beguinus* extrahit ex melle crudo cum arenis impaſtato, eamque exhibet Phthiſicis pro nutrimento.

5. *Qu. Eſſentia mellis.*

1. ℞. Mel cum favis, q. v. (℔. xv) elice ▽ per MB, qua prolecta relinquatur adhuc remanens materia in MB ferventi. ♂ ℘ (5.

Dein 2. affunde ▽ atque extrahe ſ. a. tincturam, eamque decantatam purifica optimè per digeſtionem ac ſubſidentiam. Tandem deſtilla Tincturam per MB ad ſiccitatem.

tem, (deſtillatum dicitur Elementum aëris, Eſſentia illa remanens, Ignis.

3. Ex fecib. incineratis (prolecto prius ☍ per deſcenſum ☉mvé ſi ita viſum fuerit.) extrahe Sal cum ▽ comun. more ſolito, idque purifica optimè, (dicitur Elem. Terræ.

4. Conjunge jam omnia atque deſtilla ex ⊣E ib. per ✕ toties cohobando, donec omnia volatilia ſint, ac ✕ tranſcenderint.

Sic habes Qu. E. Mellis.

Vires. InſtarPanaceę eſſe poterit. *Doſis* gr. iij. iv. v. &c. *Med. deſtil.*

6. *Elixyr Mellis*. Clyſſus.

℞. Mel per Manicam Hipp. depuratum. Elice ▽m, ☍ ac ⊖: Sal elicitum potato per vices aqua ſua, dein ☍ donec omnia imbiberit & coagulum inde factum fuerit.

Vires. Eaſdem vires cum Qu. Eſ. mellis poſſidet, *Med. deſtil.*

7. *Sunt & varia Officinalia uſualia*, quæ mel tùm baſin agnoſcunt, ut Hydromelitum genera, tùm aſſervationis medium, ut Syrupi quam plurimi, &c.

Cera, Κηρὸς, Arabic. Hamaha. Wachs. Medium quodamodo tenet calfacientium, refrigerantium, humectantium & deſiccantium, ita tamen ut ad caliditatem inclinet, partium quadantenus eſt craſſarum & emplaſticarum, ideoq; digerit, maturat, &c.

N. *Adeo uſitata Officinis eſt, ut vix Emplaſtrum reperias, cujus non exhibeat conſiſtentiam.*

PRÆP.

Oleum Ceræ, v. l. 2.

Vires. Diureticum eſt, daturque intrinſecus, gut. doſ. iij. iv. v.

Propolis, Πρόπολις, Κήρινον, Dioſcor. Cera Virginea, Vorſtoß/Stopwachs/Bienharz/ rudis eſt, & ceroſa craſſaque materia ſeu gluten in alveorum forib. repertum.

Eligenda flava, odorata, Styracem vel galbanum referens, in vehementi ariditate mellis, & Maſtichis in modum ductilis.

Vires. Calf. 2. aut princip. 3. leviter abſtergit, attrahit, evocat aculeos & omnia infixa corporis extrahit, dura concoquit, dolores mulcet, ulcera deſperata cicatrice obducit. In veteri tuſſi ſuffitu juvat, lichenas tollit.

Araneus.

Ἀράχνης, Ἀράχνη, Spin:

Inſectum eſt venenatum puncturis ſuis nocivum. Variorum eſt generum promiſcuè uſualium.

Eſt e. Araneus major coloris ſcil. varii, vel minor coloris nigri, &c. Diſtinguitur ſexu, coitque Vere ac initio Æſtatis, & aliquando Autumno & initio Hyemis, unde & eo temporis puncto magis noxius habetur. Vivit muſcis quibus capiendis retia ſua pandit.

Digitized by Google

OFFICIN. NAT.

1. *Aranei*, 2. *Tela Araneor.* (*Aranea dicta.*

Vires. 1. *Araneus* febriles paroxyſmos arcere dicitur, (pulſib. metacarpii temporibuſvè impoſitus,) peculiariter tamen ad 4tanam commendatur, (putamini avellanæ incluſus colloque ſuſpenſus vel lacerto appenſus.

2. *Tela*, conſtringit, conglutinat ideoque vulneraria eſt, ſanguinem cohibens, inflammationem præcavens. Ad arcendos febriles motus non ſolum externè, ſed & (ſatis audacter) internè à nonnullis adhibetur.

Aſelli.

Ὀνίσκος, *Gal.* Ὄνοι; *Dioſc.* Τίλοι, *Plin.* Porcelliones millepedæ, multipedes, Eſelgen/ Schäffelein.

Naſcuntur in locis humidis, cellis, & ſimil. ſub lapidib. vaſiſq; ▽ repletis. ad tactum ſeſe contrahunt ac rotundant.

Vires. Tenuium partium ſunt, digerunt, extenuant, abſtergunt, aperiunt.

Hinc utilitatis peculiaris ſunt in mucilagine tartarea reſolvenda calculoq, ad mucilaginem reducendo, in obſtructionib. viſcerum aperiendis, adeoque in morbo regio, in dolore nephritico, difficultate urinæ, in colica, appetituq; ob ventriculi mucilaginem imminuto, in Aſthmate, &c.

Extrinſecus commendatur pulvis ad affectus oculorum ad aurium dolores & anginam (cum melle illitus.)

Vivus impoſitus phagedænam perimit.

Doſis à ℈j. ad ʒj. in pulvere cum vino vel ▽ aliqua nephritica.

PRÆP.

Alii lavant in vino ac exiccant, iterumque lavant ac ſiccant, hinc pulveriſant ac imbibunt in ∿ u ⊕.

Doſis gut. iv. v. vj. exhibent.

Alii contundunt cum vino, colant & exhibent. Nonnulli macerant ſolum in vino, colantq;.

N. 1. *Non facilè ℈ j. tranſcendo, nec uſum continuo, nimia quippe reſolvendi vi incommoda non parva inferre poſſunt.*

N. 2. *Ut locus natalis ſaxoſus indicat, ad calculum aſellos facere: Ita indicante aptitudine & propenſione ſeſe contrahendi ad convulſiones forſan non eſſent inutiles.*

Bombyx.

Bombyx { Domeſticus, *hujus loci.* / Sylveſtris.

Βέμβυξ, βεμβύλιος, Vermis lanificus, *Albert. Magn.* Seidenwurm

Vermis eſt texturam ſericeam texens, oriturque tùm ſponte, tùm ex ovis.

N. *Miram ſubit metamorphoſin. Ex ovis puſillis producitur animalculum Eruca non abſimile. Eruca hæc mororum Ulmi educata folijs augeſcit indies, donec tumiditate reſplendeat: hinc indita theca*

Theca, textura ſe cingit ſeriacea uſque dum moriatur. Poſtmodũ reviviſcit papilionis inſtar pennas producens, cotuque interveniente triduano, (à quo maſculus ſtatim moritur,) ova parit fœmina moritura, quam plurima, ac deficit.

OFFICIN. NAT.

1. *Bombyces integri.* 2. *Sericum, i. e. textura bombycina.* 3. *Folliculi ſericei.*

Vires. 1. *Bombyces* exiccati & pulveriſati inſperguntur vertici capitis ad arcendam vertiginem & convulſionem.

2, *Bombycina textura*, eſt caliditate & frigiditate temperata, (al. cal 1.) ſicca 1. corroborat, ſpiritus vitales, animales & naturales reficit.

PRÆP.

Uritur quandoque, quo ſiccior reddita lævigetur, quandoque decoctis admiſcetur. Verum præſtat crudam & ſolummodo inciſam adhibere.

Sunt & uſualia quorum compoſitionem ſubit: ut Confect. Alkerm. Diamoſch. &c.

N. *Infertur & in uſum Medicum Sericum filum Kermeſinum, i. e. Cocco ſeu granis Kermes tinctum, adhibeturque ſanguini ſiſtendo, vulneribuſque obligandis, exiccandis, conſuendis. Quin & à Plebeis ad Eryſipelas adhibetur (circumligatum.*

3. *Folliculi ſericei, (* Bombycia, Seidenbälglein/ *)* iiſdem virib. cum textura præditi ſunt.

N. *Caveatur à folliculis alvi ſpurcitie fœdatis, vel in quibus adhuc Necydalus latitat mortuus, & vermibus exeſis.*

Bombyx Sylveſtris, eſt genus quoddam Erucarum Viridium, ſimili metamorphoſi ut de Bombyce domeſtico dixi mutabilium.

N. *Hujus generis videre mihi contigit apud Celſiſſimum Principem Philippum Haſſiæ Landgravium, doctrina multaria, linguis exoticis, ut & Hebræa, Aſtronomiciſque obſervationibus proprijs celeberrimum, qui papilionem variegatum lepidum viſu ex Eruca viridi in capſula productum monſtravit.*

Cantharides.

OFFIC.

Cantharis Goldwürmlein.
- Muſca Hiſpanica, *hujus loci.*
- Formicaria latior, Goldtkäfer Meißhanffen.
- prolixior / brevior { Cornuta gehörnte Goldtkäfer.
- Amethyſtina violacea Veielbraung.
- Miniata, Frieſenwürmle.
- Viridis { longiuſcula. / aurum lucens.
- Nigricans, Schwartzkäfer.
- Caſtanei coloris.
- Rotunda, Oſterkälblein.

Dicitur Κανθαρίς, i. e. parvus Scarabæolus, Spanniſche Mucke oder Fliege Goldtwürmlein.

Producuntur ex genere quodam Vermiculorum Erucis non abſimilium, provenientium ex humore foliis fraxini, populi, liguſtri, tritici inhærente.

Digitized by Google

Præſtantiores cenſentur, quæ in frumento ſeu pratis inveniuntur, verſicolores, & quæ luteas in alis tranſverſas lineas habent, corpore oblongo, craſſæ, recentes.

Perimuntur aceti acerrimi vapore, qume dum fervet, exhalat. Hinc ſiccantur & ſervantur per bienium.

Vires. Calidæ ſunt & ſiccæ ſat validè, adeoque corroſivæ ſeu veſicatoriæ, diureticæ, emmenagogæ. Hinc uſus creberrimi in veſicatoriis Internus earum uſus rariſſimus eſt, quippe inter venena vulgo recenſentur: Veſicæ nimirum Urinariæ adeo infenſæ ſunt, ut vel extrinſecus cuti alligatæ eam exulcerent. Sunt nihilominus audaculi qui diureticis eas admiſcent. Sunt& improba ſcorta quę fætum tenellum iis perimunt & exturbant.

N. *Recentiores alas pedes & capita reſecant, ſolo corpore ſervato.*

Cicada.

Τέτιξ, Hewſchrecke.

Inſectum eſt Gryllis ſimile, valde ſtridulum rore vivens.

N. *Unum hoc animal, ex iis quæ vivunt, eſt ſine ore. Pro eo n. quiddam aculeatum habet, & hoc in pectore, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ eſt noſtratibus incognita.*

OFFIC. NAT.

Cicada ſiccata.

Vires. Utimur cicadis ſiccis ad colicos affectus (cum parib numero piperis granis ſcil. iij. v. vij.

Alii aſſas edendas iis offerunt quibus affecta veſica eſt. Cinis inſigniter calculum conterit.

Cicendula.

Λαμπυρὶς, *Plin.* Λαμπυρὶς, πυγόλαμπις, *Ariſt.* Lampyris alata, *Aldrovand.* Cantharis noctiluca, Nitedula, Noctiluca, Johannis Fliege.

Inſectum eſt pennatum in tenebris ignis modo lucens.

Officinis ignotum eſt, niſi quod Cardanus vim anodynam ei tribuere videatur, libr. 9. ſubtilit.

Cimex.

Cimices { Lectularii, *hujus loci.* Hortenſes, ſ. Sylveſtres.

Κόρεις, κλινικοί, *Dioſc.* Cimices, *Matthiol.* Wantzen / Wandtleuſe / Bethewanteln.

Vermiculi ſunt latiuſculi compreſſi rubentes, fœtore abominabiles morſib. quib. ſanguinem nobis exugunt admodum moleſti.

Vires. Utuntur recentiores quidam ad ciendam urinam vivis in penis organum immiſſis, (Dioſcorid. mortuos & tritos imponit.) ad fœtum & ſecundinam expellendam tritos (N° 3.) & exhibitos vidi. Septenos cavis fabarum incluſos ante febrium acceſſiones devoratos, 4 tanis auxilio eſſe Author eſt Dioſcor. Vulvarum exanimationes olfactu abigit.

N. *Sylveſtres qui ex herbis victum & locum habent, lectularijs majores colore*

Digitized by Google

colore viridi, æquè ac illi fœtidi, officinis adhuc incogniti ſunt.

Dipſaci Vermiculus.

Vide libr. 4.

Eruca.

Κάμπη, *Dioſc.* Bruchus, Eruca vulgaris, *Aldrov.* Raupe.

Inſectum eſt vulgaris notitiæ originem trahens, vel ex ſtirpium excrementis, vel ex ovis papilionis.

Species totidem ferè ſunt quot plantarum.

N. *Similem Metamorphoſin ſubit quam Bombyx, tandemque in Papilionem degenerat.*

Formica.

Μύρμηξ, Formica, Ameyß { Minor { rubens. nigricans. Major, Equina Roßameyß

Inſectum eſt mira providentia dotatum, qua penu in annum ſufficiens æſtivis pleniluniis (noviluniis e. quieſcit,) ſedulo colligit, collectum ſi opus ſit, ſiccat, ſiccata ſemina ne regerminent, arrodit, adeoq; durationi adaptata recondit. Congreſſæ Hyberno tempore vermiculos pariunt, ſubinde in Ova & hinc Verno tempore, in formicas mutari aptos. Senium alatas facit, ſed brevi ſuperſtites.

Præſtantiores habentur, quæ ſub arborib. reſiniferis habitant, acidumque olent. Collectio præfertur ☾ decreſcente vel Novilunio.

Officin. Nat.

1. *Formicæ.* 2. *Ova.* 3. *Acervus.*

Vires. 1. Formicæ calfac. & ſiccant, venerem proritant. Odor acidus mire ſpiritus vitales reficit. Formicæ majores (Herculaneæ) pſoram lepram & lentiginem ſanare dicuntur, (adjecto ſale exiguo tritæ & illitæ

2. *Ova* ad aurium gravitatem faciunt, malas hirſutas pueris infricata corrigunt.

3. *Acervus,* (*Myrmecium*) calf. & ſiccat, nervoſum genus roborat. Hinc uſus celebris in paralyſi, arthritide, hyſtericis affectib. cachexia & ſimil. (*lotione adhibitus*)

Præparat.

1. *Oleum* ex infuſione formicarū (præſtant alatæ) in ℘ com. ♂ ℘ 40 ●

Vires. Valet ad coitum.

2. ▽ *ſtillat. Magnanimitatis dicta.* Digere Formicas aciditatem olentes in vino generoſo, donec putrefactione in liquorem abierint. Hinc deſtilla in MB aromatiſaque tantillo Cinamomi.

3. *Liquor* fit in clybano ad modū quo liquor lumbricorum.

Vires. Inſigne eſt Ophthalmicum ſuffuſionis oculor. auxilium.

Gryllus.

Γρύλλος { Domeſticus. Acheta { Agreſtis, arvenſis.

Inſectum eſt alatum è genere locuſtar. cicadis ſimile, focorum terrarumvé aridar. incola, ſtridulo ſuo cantu ſedulum.

Vires

Digitized by Google

Vires. Comendatur ad diureſin, (*cinis exhibitus*) ad viſus imbecillitatem, (*ſuccus expreſſus inſtillatus*) tonſillas lenit, (*affricatus.*

Hirudo.

Βδέλλα, Sanguiſuga
- Major equina.
- Minor
  - ſubfuſca.
  - ſubviridis.
  - nigra.
  - variegata.

Inſectum eſt paluſtre, inſtar Lumbrici oblongum, generatur ex putredine.

Majorib. præferuntur, minores utpote quæ minus nocivæ & ex his, quæ lineis in dorſo diſtinctæ. Majores novem equum ſugendo interimere potis ſunt, unde equinę dictę

Uſus. Sanguinis exuctioni inſerviunt, adeoque cum cucurbitulis conveniunt.

N. *Antequam applicentur, ſervandæ ſunt, in ▽ pura, ut probè purgentur, hinc loco applicationis ſalenitri fricato ſanguineq; vel argilla inuncto applicandæ. Cum amoveri vis inſperge parum ſalis, aut cineris, aut lini combuſti.*

Lacertus.

Σαῦρος, Σαῦρα, Lacertus, Lacerta, Egochs/Ader/Jchtächs/Moll.

Inſectum eſt quoad figuram notum, colore varians, bufonib. ac araneis inimicum.

N. *Lacertus ſi diſſectus fuerit, pars utraque movetur aliquamdiu, & ſi concurrerint, coaleſcunt rurſum. Sunt qui oculos, ſi effoſſi ſint, renaſci ajunt, id quod & de cauda ſi amputetur, Plinius affirmat. Degunt in cavernis terræ, ruderibus murorum aliiſque locis aſperis, veſcuntur Cicadis, Cochleis, Gryllis, Apibus.*

Lacertus eſt
- Terreſtris, *de quo hic & minꝰ Venenatus.*
- Aquatilis, *qui venenoſius habetur, & rarioris uſus.*

N. *Commendatur præ reliquis genus lacerti viride & magnum, verum cum in hiſce regionibus minus uſitatum id ſit, lacertum communem hic deſcribimus.*

Vires. Elicit è corporib. ſpicula, vitra, &c. (ſectus vel cum ⊖ tuſus & impoſitus, inprimis v. caput,) capillos renaſci facit, (cum adipe illita caro,) Ictui ſcorpionum ſuccurrit. Comendatur itidem ad herniam infantum, (ſi decocto lacerti laventur,) ad facilem evulſionem dentium, (pulvis aquatici lac. infricatus.

N. *Sunt qui ajunt Lacerti exiccati pulverem gingivis illitum facere ut ſine difficultate, ſine dolore, atq; ſine inſtrumento dentes extrahi queant.*

PRÆPARAT.

Oleum infuſum,

Fit ex infuſione Lacertorum vivorũ N°. vij. in Ol. comun. ℔iß.

Vires. Comendatur ad faciei rubedinem emendandam (illitum,

Locuſta.

Ἀκρὶς, *Dioſc.* Κόρνωψ, πάρνοψ, Hewſchreck.

Inſectum

Inſectum eſt ex pernicie quam infert, herbas & ſegetes mordendo, terram tactu & ſaliva adurendo, nulli fermè regioni incognitum. Generantur Æſtate ineunte ex fœtura anni ſuperioris, favo non abſimili, ſcil. exin oriuntnt vermiculi, ſpeciem ovi gerentes, incluſi prætenui terra ceu membranula, qua diſiecta emergunt locuſtæ & evolant.

Sunt porro variæ, videlicet: Sunt magnæ, parvæ & minimæ, (pennis carentes,) ſunt virides, flavæ, nigricantes, variævé, &c.

Vires. Odoris ſuffitu urinæ difficultates adjuvant, præſertim quæ fœminas malè habent. *Dioſc.* Sunt qui appenſas collo 4tanam ſanare ajunt.

Lumbrici terreni.

Γῆς ἔντερα, *Dioſc.* Vermes terreni, Melloes, *Paracelſo*, Regenwurm/ Erdtwurm/ Jyren.

Inſectum eſt vulgaris notitiæ ex terra, tùm generatum, tùm ſuſtentatum.

Præſtant reliquis ii quorum collum rubris annulis ceu cingulis cingitur.

Vires. Sunt inſigniter diuretici, diaphoretici, anodyni, diſcutiunt, emolliunt, obſtructiones reſerant, lac augent, vulnera nervoſque præciſos glutinant.

Uſus præcipui ſunt in apoplexia, ſpaſmo aliiſque affectib. nervor. ac muſculor. in Ictero, (utroque) hydrope, vermiculatione infantum dolore colico. Inprimis a. ſpecificè proſunt in arthritide illa ſcorbutica quam vagam apgellant, (die lauffende Gicht/die Bahren). Adhiberi poſſunt intus & extus.

Intus exhibentur vel conquaſſati recenterque trajecti per linteum vel ſiccati & pulveriſati.

Extus applicantur vivi & mortui. Vivi impoſiti donec moriantur proſunt panaritio, mortui in cataplaſmatis ferè adhibentur. Odontalgiæ convenire dicitur cinis, (cavitati dentium inditus.

PRÆP.

1. *Aqua*, fit in MB.
2. *Oleum coctum*, *vide Diſpenſ.*

N. *Ex* ∘°∘ *hoc* ˷*gatur cum* ▽ *raphani, Ol. quod urinam & ſudores potenter pellit.*

3. *Liquor*, fit in clibano.

Nimirum:

Lumbrici loti & per ſtupam purgati induntur vitro anguſti orificii. Hinc obturatur vitrum maſſæque panis incluſum comititur, ut & reliqua maſſa clibano, donec cum panib. eximatur. Poſt Liquor filtratur & ſervatur pro uſu interno & externo.

4. *Pulvis*, fit ex lumbricis in furno exiccatis.

Doſis ℈j. ad ℈iß.

Lumbrici inteſtinorum.

Ἕλμινθες, ἕλμινθες, ϛρογγύλαι,

Kkkkkk Lum-

Digitized by Google

Lumbrici ſ. Vermes inteſtinorum, Würm/ Spulwürm.

Generantur ex cruditate inteſtinorum.

Vires. Sunt qui pulveriſatos exhibent ad lumbricos expellendos.

Millepeda.

Vide Aſellos.

Muſca.

Μυῖα, *Ariſt.* Δαῦη, Fliege.

Muſcarum genera varia quidem ſunt, uſuale tamen ſolum vulgare eſt.

OFFICIN. NAT.

Muſcæ ſeu potius capita earum.

Vires. Alopeciis ſubveniunt.

PRÆPARAT.

1. ▽ *ſtillatitia*, fit per ſe, vel cum melle.

Vires. Præterquam quod capillorum proventum promovet, prædicatur quoque ad oculorum affectus, (*inſtillata.*

Pediculus.

Φθεὶρ, Σάθεραξ, Pedunculus, Lauß.

Variarum itidem eſt ſpecierum. E quib. hujus loci humanus ille vulgaris pediculus.

Vires. Devorantur à ruſticis contra Icterum, ſimili modo adhibiti ad Atrophiam nonnullis probantur. Urinam cient foramini impoſiti, quippe proritant expultricem ad mingendum.

Ricinus.

Κρότων, κυνοραίστης, Reduvius, Holtzbock/ Hundtsfloh/ Hundtswurm.

Animalculum eſt lividum & fœdum, bobus, ſuibus, capris, ovibus, atque canib. infeſtiſſimum.

Vires. Ricini canini ſanguis Plinio teſte pſilothrum eſt, & ignes ſacros reſtinguit, admirandus quoque eſt ad impetigines contumaces & feras, ac curatu difficiles, (*illitus. Amat. Luſitan. cur.* 20. *cent.* 7.

Salamandra.

Σαλαμάνδρα, μόλγη, Molch/ Moll/ Olm.

Animal eſt quadrupes ex lacertorum genere nigrum, luteis maculis reſperſum, incola locorum frigidorum & humidorum, fonticulorumque limpidorum admodum amans, adeoque nonnullis in terreſtrem & aquaticam deſtribuitur.

N. *Venenatum eſt animal una cum morſu lacteam ſpumam virulentã conferens.*

Vires. Salamandra erodit, exulcerat, incinerata medetur feliciſſimè ſcrophulis exulceratis (cinis inſperſus.

Vires Caveas à fumo venenato.

Scarabæus.

Κάνθαρος Cantharus:
- Cornutus Schröter/ *hic uſualis*
- Pilularius Roßkäfer/ *etiam hic Medicinalis.*
- Unctuoſus, Schmaltzkäfer/ Meywurm/ *nec hic inidoneus*

Can-

Can-tharo { Ruti-lus { major, Meyenkäfer/ Creutzkäfer. minor Brachkäferlein | Bufonius viridis Krottenkäfer *hic venenatus.* | Piſtrinarius, Meelkäfer. | Cadaverum, Aaßkäferlein.

Scarabæus cornutus, (bicornis, Lucanus, cervus, cervus volans, Scarabelaphus *Cardan.* Græc. Καραβος,) Gignitur partim ex lignis aridis maximè quercus aut roboris, partim ex coitu. Reperitur Majo & Æſtate in ſylvis.

Officin. Nat.

Cornua.

Vires. Suſpenſa de collo infantũ urinam cohibere dicuntur.

Præp.

Ol. ex infuſione Scarabæi.

Vires. Dolorem aurium excutit, (*inſtillatum.*

Scarabæus pilularius, (pilularis, Solaris ſtercorum, Κοπριων, *Hippoc.* Pferdtkäfer/Miſtkäfer/) nomen id habet, quod è fimo (maximè equino) ingentes pilas pedib. volutet, in quibus parvos vermiculos fœturæ ſemina recondere dicitur.

Vires. Comendatur maximoperè in procidentia oculi & ani (pulvis aſperſus,) in hæmorrhoidib. cæcis dolorificis leniendis, (*decoctus ſcil. in oleo lini ad conſumptionem animalculi, & calidè impoſitus cum bombace.*

N. *Pulveris conficiendi modus optimus eſt,*

Mortificati in vitro clauſo ad Solem benè exiccentur, & F. pulvis. *Hartm. in pract.*

Scarabæus unctuoſus (quod manib. impoſitus, pingui ſubflavoque liquore inficiat,) Majo & Iunio ſecus vias & paſſim in ſylvis obrepit.

Vires. Cantharidum naturam imitatur, urinam pellit & ſanguinem, canis rabidi morſum egregiè expugnat, varos dictos, i. e. Arthritidem vagam, Authore Wiero, curat, (*exhibitus ejus pulvis vel conditura.*

Extrinſecus expetitur à quibuſdã ejus liquor ad vulnera. Additur & Emplaſtris in bubone & carbunculo peſtilentiali (ex ſignatura deſumpto indicio) permiſcetur & antidotis.

Scincus.

Σκίγκος, Stincus Marinus, Officinis.

Animal eſt aquatile, ſquamis luteis veſtitum, cæſia à capite ad caudam decurrente linea inſignitum, herbis odoriferis victitans.

Officin. Nat.

1. *Integri exiccati.* 2. (*rarò*) *pinguedo.*

Vires. Alexipharmacus eſt Scincus, Veneremque accendit.

Pinguedo, ſimili virtute pollet.

N. *Præfert Dioſcor. carnes circa renes.*

Doſis ℨj. *Matthiolus commendat, Roſtrum & pedes eoſque cum vino propinat, hinc & carnes laterum commendat.*

PRÆP.

Ingreditur antidota & præcipuè Theriacam Andr. & Antidotum Matthioli.

Scorpio.

Σκόρπιος, Scorpius, Scorpion.

Animal eſt forma cancros æmulans, iis tamen minus.

Vires. Urinam cient, calculo renum aut veſicæ impeditam, (vivi incinerati & exhibiti.

Ictibus propriis ſubveniunt, (triti & impoſiti.

PRÆPARAT.

1. *Oleum Scorpion. ſimplex*, ex infuſione Scorpion. in Ol. Amygdal. amar. vid. Auguſt.

2. *Ol. Scorpion. compoſ. Meſ.* quod recipit inſuper Ariſtoloch. Gentian. Cyper. & rad. capp. v. Aug.

Vires. Uſitatiſſimum eſt in Renum doloribus, urinaque obſtructa (illinitur dorſo vel pubi,) medetur ictibus venenatorum animalium, febrium paroxyſmos arcet, (pulſibus vel dorſo inunctum,) aurium dolores mulcet.

3. *Ol. Scorpionum magnum, Matthiol. vid. Auguſt.*

Vires. Majorum eſt virium quam præcedentia, Uſuſq; eximii in morbis contagioſis præſervandis & curandis. in venenatis morſibus & ſimil. (inunctum cordi arteriiſque temporum, manuum, pedum,) dolores demulcet colicos & uteri. &c.

Teredo.

Τερηδών, Holtzwurm.

OFFICIN. NAT.

Caries ſeu fariña Teredinum.

Vires. Exiccat, unde ulceribus humidis & fluidis feliciter inſpergitur, & hoc eodem titulo muliérculis noſtratibus admodum familiaris eſt in excoriationib. Infantum exiccandis.

Et hæc ſunt quæ de Animalibus Medicamentoſis adducere compendii lex permiſit, adeoque Pharmacopœiam noſtram Medico-Chymicam Divino Auxilio ad Finem perduxi: Huic ſit Laus, Honor, & Gloria, in ſempiterna Secula Seculorum. Amen.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

A. PANDIMIGLIO
RESTAURO
DI
LIBRI - ROMA
Digitized by Google